

รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาด
ทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นางสาวพัชรินทร์ จำปานนท์

คู่มือนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2561

**An Integrative Group Counseling Model for Developing Spiritual
Intelligence of Upper Secondary Students of Demonstration Schools
in the North Eastern Region**

Miss Patcharin Jumpanon

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of Requirements for
the Degree of Doctor of Philosophy
School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University

2018

หัวข้อคุษฎีนิพนธ์ รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทาง
จิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ชื่อและนามสกุล นางสาวพัชรินทร์ จำปานนท์

วิชาเอก การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.ถัดดาวรรณ ณ ระนอง
2. รองศาสตราจารย์ ดร.นิธิพัฒน์ เมฆขจร
3. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวี ฤกษ์จारी

คุษฎีนิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาเอก เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2561

คณะกรรมการสอบคุษฎีนิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ถัดดาวรรณ ณ ระนอง)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.นิธิพัฒน์ เมฆขจร)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวี ฤกษ์จारी)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วาจรัญญศรี)

.....ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา รุ่งโรจน์วิเศษ)

ชื่อคุณิพนธ์ รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้วิจัย นางสาวพัชรินทร์ จำปานนท์ รหัสนักศึกษา 4562000085 **ปริญญา** ปรัชญาคุณวุฒิปบัณฑิต

(การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์ ดร.ลัดดาวรรณ ณ ระนอง

(2) รองศาสตราจารย์ ดร.นิธิพัฒน์ เมฆขจร (3) รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิ ฤกษ์จารี **ปีการศึกษา** 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) พัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 3) เปรียบเทียบผลของการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณ เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 400 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น และกลุ่มที่ 2 เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา ที่มีคะแนนความฉลาดทาง จิตวิญญาณ ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 จำนวน 32 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 16 คน และกลุ่มควบคุม 16 คน เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย 1) แบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ มีค่าความเที่ยง เท่ากับ .82 และ 2) รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบ แมนูวิทนีย์ ยูเทสต์ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยปรากฏว่า 1) องค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มี 5 องค์ประกอบ คือ ด้านการตระหนักรู้ตนเอง ด้านความเป็นธรรมชาติ ด้านความเห็นอกเห็นใจ ด้านการรับรู้แบบองค์รวม และด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า ซึ่งมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 2) รูปแบบการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ นำมาบูรณาการกับเทคนิคจากทฤษฎีการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา 5 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง ทฤษฎีการปรึกษาแบบเกสตัลท์ ทฤษฎีการปรึกษาแบบกวนิยม ทฤษฎีการปรึกษาแบบเผชิญความจริง และทฤษฎีการปรึกษาแบบวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพ ซึ่งรูปแบบประกอบด้วย 9 กิจกรรมแต่ละกิจกรรมมี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเริ่มต้น ขั้นดำเนินการ และขั้นยุติ โดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ จากผู้เชี่ยวชาญ และ 3) การเปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยความฉลาดทางจิตวิญญาณ สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ความฉลาดทางจิตวิญญาณ มัธยมศึกษาตอนปลาย

Dissertation title: An Integrative Group Counseling Model for Developing Spiritual Intelligence of Upper Secondary Students of Demonstration Schools in the North Eastern Region

Researcher: Miss Patcharin Jumpanon; **ID:** 4562000085; **Degree:** Doctor of Philosophy (Guidance and Psychological Counseling);

Dissertation advisors: (1) Dr. Laddawan Na Ranong, Associate Professor; (2) Dr. Nitipat Mekkhachorn, Associate Professor; (3) Dr. Suwaree Roekcharee, Associate Professor;

Academic year: 2018

Abstract

The objectives of this research were 1) to study components of spiritual intelligence of upper secondary students of demonstration schools in the North Eastern Region; 2) to develop an integrative group counseling model for developing spiritual intelligence of upper secondary students of demonstration schools in the North Eastern Region; and 3) to compare the post-experiment spiritual intelligence scores of upper secondary students of demonstration schools in the North Eastern Region in the experimental group who used the integrative group counseling model for developing spiritual intelligence with the counterpart scores of students in the control group who received normal guidance information.

The research sample comprised two groups. Group 1 was the research sample for the study of components of spiritual intelligence which consisted of 400 upper secondary students of demonstration schools in the North Eastern Region, obtained by stratified random sampling. Group 2 was the research sample for the experiment with the developed integrative group counseling model for developing spiritual intelligence which consisted of 32 upper secondary students of secondary demonstration school of Khon Kaen University, whose spiritual intelligence scores were below the 50th percentile. Then they were randomly assigned into an experimental group and a control group each of which consisting of 16 students. The employed research instruments comprised 1) a scale to assess spiritual intelligence, with reliability coefficient of .82; and 2) an integrative group counseling model for developing spiritual intelligence, with IOC's ranging from 0.60 to 1.00. Data were analyzed using the percentage, mean, standard deviation, factor analysis, Mann-Whitney U Test, and content analysis.

Research results were as follows: 1) spiritual intelligence of upper secondary students of demonstration schools in the North Eastern Region was composed of five components, namely, self-awareness, being natural, sympathy, holistic perception, and having vision and appreciation; all of the five components fitted with empirical data; 2) the integrative group counseling model was developed by integration of results of factor analysis of the five components with techniques from five psychological counseling theories, namely, the client-centered counseling theory, the Gestalt counseling theory, the existential counseling theory, the reality confrontation counseling theory, and the relationship analysis counseling theory; the developed model comprised nine activities each of which consisted of three steps: the beginning step, the operational step, and the terminal step; also, quality of the developed model passed verification results by the experts; and 3) as for comparison results of experimenting with the developed integrative group counseling model, it was found that the post-experiment spiritual intelligence mean score of the experimental group students, who used the integrative group counseling model for developing spiritual intelligence, was significantly higher than the counterpart mean score of the control group students at the .01 level of statistical significance.

Keywords: Integrative group counseling, Spiritual intelligence, Upper secondary

กิตติกรรมประกาศ

การดำเนินการวิจัยเรื่อง รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวัตถุประสงค์สำคัญในการศึกษาองค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณ รวมทั้งการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ และศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นการพัฒนา และยกระดับจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทำให้เกิดความรักตนเอง เคารพความเป็นมนุษย์ และสรรพสิ่งต่างๆ ส่งผลเป็นพฤติกรรมที่ประกอบไปด้วยความสมานไมตรี และการสร้างสรรค์ประโยชน์ต่างๆ เพื่อเป็นหนทางไปสู่การประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข นำไปสู่การเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพของประเทศชาติ ต่อไปในอนาคต

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้มีพระคุณทุกท่าน บุพการี ครู อาจารย์ และกัลยาณมิตรทุกท่านที่คอยให้กำลังใจ รวมทั้งให้การสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วง ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี ที่กรุณาสละเวลาในการร่วมเป็นคณะกรรมการสอบปกป้องวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความเต็มใจ รวมทั้งกรุณาแนะนำแนวทางในการพัฒนาผลงาน ขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ลัดดาวรรณ ณ ระนอง รองศาสตราจารย์ ดร.นิธิพัฒน์ เมฆขจร และ รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิฤกษ์จารี ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลอย่างใกล้ชิดด้วยความเต็มใจและเอาใจใส่ตลอดระยะเวลาที่ได้ดำเนินการวิจัย ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือวิจัย รวมทั้งให้คำแนะนำในการปรับปรุงและพัฒนา ขอขอบพระคุณผู้บริหาร และบุคลากร โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลสำหรับงานวิจัย และขอขอบคุณ คุณวัชรชัย ดอนสมจิตร์ ผู้เป็นสามีที่คอยช่วยเหลือในทุกช่วงเวลามาโดยตลอด ตั้งแต่เริ่มการศึกษาในระดับปริญญาเอกจากวันแรกจวบจนกระทั่งวันจบการศึกษา

พัชรินทร์ จำปานนท์

พฤษภาคม 2562

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย	1
คำถามการวิจัย	11
วัตถุประสงค์การวิจัย	11
สมมติฐานการวิจัย	11
ขอบเขตการวิจัย	12
นิยามศัพท์	14
กรอบแนวคิดการวิจัย	17
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	24
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	25
วรรณกรรมที่เกี่ยวกับความฉลาดทางจิตวิญญาณ	26
วรรณกรรมที่เกี่ยวกับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ	52
วรรณกรรมที่เกี่ยวกับรูปแบบ	143
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	151
รูปแบบการวิจัย	151
นิยามปฏิบัติการ	151
วิธีดำเนินการวิจัย	156
ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	156
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	157
การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ	158
การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือในการวิจัย	162

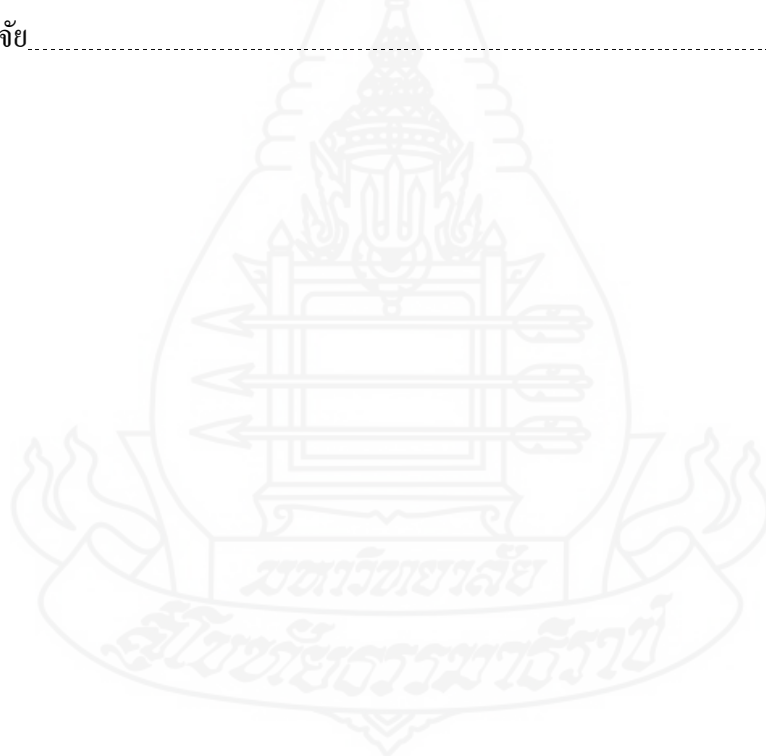
สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	167
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	169
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	169
การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง.....	169
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	170
ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ.....	170
ระยะที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบกลุ่มแบบบูรณาการ.....	184
ระยะที่ 3 เปรียบเทียบผลการศึกษารูปแบบกลุ่มแบบบูรณาการ.....	195
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	207
สรุปผลการวิจัย.....	207
อภิปรายผล.....	216
ข้อเสนอแนะ.....	224
บรรณานุกรม.....	226
ภาคผนวก.....	234
ก ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย.....	235
ข ผลการลงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาความสอดคล้อง ของแบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	237
ค แบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	242
ง ผลการลงความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาความ สอดคล้องของรูปแบบการให้การศึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	250

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

จ ตารางกำหนดการสรุปการใช้เทคนิคและกระบวนการให้ การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิต วิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิต ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	253
ฉ หัวข้อการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อศึกษาประสิทธิผล รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความ ฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	345
ประวัติผู้วิจัย.....	347

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 ตารางแสดงที่มาประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	13
ตารางที่ 2.1 ผู้ที่กล่าวถึงองค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณ.....	42
ตารางที่ 3.1 คำถามปลายเปิด ที่ใช้สัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ.....	158
ตารางที่ 3.2 กำหนดการเข้ารับการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความ ฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียน สาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	166
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลส่วนตัว.....	174
ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ของความฉลาดทางจิตวิญญาณของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ องค์ประกอบที่ 1 (A) การตระหนักรู้ตนเอง (Self-Awareness).....	175
ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ของความฉลาดทางจิตวิญญาณของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ องค์ประกอบที่ 2 (B) ความเป็นธรรมชาติ (Spontaneity).....	176
ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ของความฉลาดทางจิตวิญญาณของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ องค์ประกอบที่ 3 (C) ความเห็นอกเห็นใจ (Empathy).....	177
ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ของความฉลาดทางจิตวิญญาณของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ องค์ประกอบที่ 4 (D) การรับรู้แบบองค์รวม (Holism).....	178

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ของความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ องค์ประกอบที่ 5 (E) การมีวิสัยทัศน์และการเห็นคุณค่า (Being Vision and Value Led).....	179
ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตามผลเชิงประจักษ์ของความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	180
ตารางที่ 4.8 ทฤษฎีและเทคนิคการให้การปรึกษา ของรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	187
ตารางที่ 4.9 การทดสอบการกระจายตัวของข้อมูล (Normality Test) ของค่าเฉลี่ยคะแนนความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล ผลการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติพาราเมตริก กรณีมีการวัดซ้ำ (Repeated Measure).....	196
ตารางที่ 4.10 ผลการทดสอบการกระจายตัวของข้อมูล (Normality Test) กลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล.....	197
ตารางที่ 4.11 ผลการทดสอบความแปรปรวนของการวัด (Assumption of Compound Symmetry) กลุ่มทดลอง (n=16).....	198
ตารางที่ 4.12 ผลการทดสอบความแปรปรวนของการวัด (Assumption of Compound Symmetry) กลุ่มควบคุม (n=16).....	199
ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบแต่ละองค์ประกอบ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล ของกลุ่มทดลอง ใช้สถิติ Friedman's ANOVA Test.....	199
ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ แต่ละองค์ประกอบ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล ของกลุ่มควบคุม ใช้สถิติ Friedman's ANOVA Test.....	200

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยสถิติ Mann-Whitney U test.....	201

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิเคราะห์องค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณ (Spiritual Intelligence หรือ SQ).....	18
ภาพที่ 1.2 กรอบแนวคิดการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	23
ภาพที่ 2.1 ระบบการพัฒนาศามารถของมนุษย์ 3 ระดับ.....	27
ภาพที่ 2.2 ดอกบัว 6 กลีบ สัญลักษณ์แทนตัวตนของบุคคล.....	31
ภาพที่ 2.3 ลักษณะบุคลิกภาพตามแนวทฤษฎีความฉลาดทางจิตวิญญาณ.....	33
ภาพที่ 2.4 การพัฒนารูปแบบ.....	147
ภาพที่ 3.1 วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ในการศึกษาองค์ประกอบ และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	157
ภาพที่ 3.2 การสร้างรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	164
ภาพที่ 3.3 แสดงขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล การใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ.....	168
ภาพที่ 4.1 โมเดลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	181

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

พระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตรเมื่อคราวเสด็จพระราชดำเนินพระราชทานประกาศนียบัตรและรางวัลแก่นักเรียนโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัยเมื่อ พ.ศ. 2512 (พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช, 2530, หน้า 12)

“...การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ที่สันทัด ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคลเพื่อให้เป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพ และประสิทธิภาพ เมื่อบ้านเมืองประกอบไปด้วยพลเมืองที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศก็ย่อมทำได้ โดยราบรื่น ได้ผลที่แน่นอน และรวดเร็ว...”

“...โรงเรียนมัธยมศึกษาต้องมีหลักการสำคัญที่จะอบรมให้นักเรียนเป็นผู้มีการศึกษาที่ครบถ้วน ให้มีวิชา มีความรู้ มีความประพฤติเรียบร้อย และมีความเข้มแข็งอดทน เพื่อช่วยให้นักเรียนเจริญเติบโตเป็นคนดี มีความสามารถ มีประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติ...”

พระบรมราโชวาทที่ได้ัญญาหมายมาไว้นี้แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาบุคคลในประเทศนั้น จำเป็นต้องมีหลักการสำคัญในการอบรมให้นักเรียนเป็นผู้มีองค์ความรู้ที่ครบถ้วนรอบด้าน ทั้งในด้านวิชาความรู้ ความสามารถการดำเนินชีวิตเพื่อพัฒนาตนให้เกิดศักยภาพทั้งภายนอกและภายในตน ดำรงประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ และแนวทางในการพัฒนามนุษย์นั้น มีความสำคัญต้องพัฒนา ทั้งในด้านสติปัญญา (Intelligence Quotient หรือ IQ) และด้านความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient หรือ EQ) แต่ถึงอย่างไรก็ตามการพัฒนาทั้ง 2 ด้านที่กล่าวมาก็ยังไม่สามารถทำให้เข้าใจความซับซ้อนในตัวมนุษย์ได้ เนื่องจากตัวตนของบุคคลประกอบไปด้วย 3 ชั้น ได้แก่ ชั้นนอก คือ IQ เป็นชั้นที่ประกอบด้วย ความเป็นอัตตาตัวตน (Ego Self) ซึ่งเป็นส่วนในการคิดเชิงเหตุผล (Rational Layer) เป็นความฉลาดทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับระบบประสาท และสมองส่วนกลาง ได้แก่การเชื่อมโยงส่วนตน (Associative Self) ซึ่งอยู่บนพื้นฐานความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) เป็นแรงจูงใจหรือแรงขับเคลื่อนนำไปสู่ลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลที่แตกต่างกันไป และชั้นในสุดคือ ความฉลาดทางจิตวิญญาณ (Spiritual Intelligence หรือ SQ) ได้แก่จิตวิญญาณส่วนตน (Spiritual Self) เป็นจุดศูนย์กลางของพลังขับเคลื่อนแห่งจิตให้ปรากฏเป็นรูปธรรมในความเป็นจริงแห่งการ

ดำรงชีวิต อันเป็นตัวตนของมนุษย์แต่ละคน ดังนั้นการที่จะพัฒนาความฉลาดของมนุษย์ได้อย่างสมบูรณ์นั้น จำเป็นต้องมีการศึกษาความฉลาดทางจิตวิญญาณ อันเป็นสุดยอดความฉลาดของความเป็นมนุษย์ (Zohar & Marshall, 2000) เพื่อนำไปสู่การพัฒนามนุษย์ในขั้นสูงสุด

โฮวาร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner, 1999) กล่าวว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณ แตกต่างจากลักษณะบุคลิกภาพแบบดั้งเดิม และแตกต่างจากความสามารถของจิตทั่วไป เนื่องจากความฉลาดทางจิตวิญญาณ เป็นโครงสร้างที่มีความหมายที่สามารถนำมาใช้เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ทางจิตวิทยา และการบริหารจัดการในเรื่องต่างๆ โดยความฉลาดทางจิตวิญญาณ เป็นศักยภาพทางปัญญาเกี่ยวกับการรับรู้และการแก้ปัญหาในมุมมองได้มากขึ้น (Emmons, 1999; Wigglesworth, 2000; Zohar & Marshall, 2000, และ Palutzian, Keortge, 2003) ต่อมา เอ็มมอนส์ (Emmons, 2000) กล่าวเพิ่มเติมว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณเป็นความสามารถในการปรับตัว เพื่ออำนวยความสะดวกในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายในด้านต่างๆ ความเป็นตัวตนแห่งตนของศูนย์กลางในการดำรงชีวิตที่ทำให้สามารถบูรณาการ แยกแยะ การคิด ความรู้สึกในเชิงลึก และทำให้มีความเข้าใจภายในตัวตนแห่งตนของมนุษย์ ภายใต้อสถานการณ์ต่างๆ ปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำรงชีวิต ทั้งหมด เป็นความสัมพันธ์เชิงลึก เป็นทางไปสู่ศักยภาพที่แท้จริงของตน รวมทั้งเข้าใจสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในด้านพฤติกรรม ความคิด และความรู้สึกอันเป็นความฉลาดที่ทำให้รู้ถึงคุณค่าที่มีอยู่ของตน และคุณค่าใหม่ๆ ในการดำรงชีวิตอยู่ โดยมีได้เชื่อมโยงกับศาสนา วัฒนธรรม และสังคมแต่อย่างใด สภาพจิตใจที่มีปัญญา ห่างไกลจากกิเลสสัมผัสอยู่กับคุณค่าสูง มีความดีเป็นอิสระ มีความสุขอย่างประณีต และลึกล้าเป็นจิตขั้นสูง เป็นสำนึกในมนุษย์ที่มีคุณค่า นั้นหมายถึงเป็นปัญญาขั้นลึกของบุคคลและมีความสำคัญอย่างมากต่อจากการสร้างรากฐานที่มาจากผลการทำงานของ ความฉลาดทางเชาวน์ปัญญา (IQ) และความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient หรือ EQ) ทั้งนี้การพัฒนา IQ, EQ และ SQ สามารถนำไปใช้เพื่อให้บุคคลยอมรับความแตกต่างของระดับความสามารถและทักษะในการแก้ไขปัญหา หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน และความฉลาดทางจิตวิญญาณ คือเส้นทางที่นำไปสู่การประสบความสำเร็จในการค้นหาเป้าหมายของชีวิต โดยการยึดถือคุณธรรม จริยธรรม อย่างอ่อนน้อม เป็นแนวทางปฏิบัติตามค่านิยมของตนเอง อันเป็นสัญญาณของผู้มี ความฉลาดทางจิตวิญญาณสูง รวมถึงความสามารถในการคิดนอกกรอบ การเข้าถึงพลังงานที่มาจากสิ่งทีนอกเหนือความเป็นตัวตน (Zohar, 2005; Zohar & Maeshall, 2000, 2004)

นอกจากนี้ ไฟรล์ (Fry, 2010: pp.24) ยังได้กล่าวว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณ เป็นการประพฤติปฏิบัติตนด้วยความไม่เห็นแก่ตัว มีความเมตตากรุณา ในขณะที่เดียวกันก็สามารถรักษาสันติสุขภายใน และภายนอกคนไว้โดยไม่กังวลต่อภาวะแวดล้อมที่เข้ามากระทบ ซึ่งการปฏิบัติเช่นนี้เป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็นวิธีการที่มุ่งเน้นให้เราดำรงอยู่ด้วยความสงบพร้อมทั้งการปฏิบัติต่อ

ผู้อื่นด้วยความเมตตาอย่างผู้มีสติปัญญา สอดคล้องกับ ปริญญา ตันสกุล (2546) ที่ได้กล่าวว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณ หมายถึง ระดับสติปัญญาขั้นสูงสุดในความเป็นมนุษย์ หรือ“ปัญญาญาณ” โดยมนุษย์สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างรวดเร็ว ถ้าหากมีทักษะในการคิด วิเคราะห์ คิด และคิด เป็นจิตวิญญาณ รวมทั้ง ยังเป็นความสามารถของมนุษย์ที่สามารถทำความเข้าใจในความต้องการที่ แท้จริงแห่งตน การเข้าใจตัวตนของตนเอง มีเป้าหมายในชีวิต สามารถเข้าใจผู้อื่น เข้าใจสรรพสิ่ง ตามธรรมชาติด้วยการดำเนินการในการดำรงชีวิตที่มีคุณค่า ตามวิถีทางหรือแนวทางตามเป้าหมาย แห่งตน มีความสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาหรือการประเมินแนวทางแห่งการดำเนินการของตนใน การดำรงชีวิตให้ถูกต้อง มีความสุขภายในจิตวิญญาณแห่งตน ที่ปราศจากสิ่งสอดแทรกจากศาสนา วัฒนธรรมและสังคม จากข้อมูล que ศึกษาข้างต้นพบว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณ เป็นประโยชน์ใน การนำไปใช้ในชีวิตจริงให้ปรากฏผลเป็นรูปธรรมว่าจะทำอะไร แก้ปัญหาด้วยวิธีใด และแนวทางใน การปฏิบัติเป็นอย่างไร เพื่อให้มนุษย์สามารถที่จะมีกำลังใจ และความมั่นคงภายใน ปราศจากความ ท้อแท้ หดหู่ โศกเศร้า เมื่อเจอปัญหา พร้อมทั้งสามารถเข้าถึงความสุขที่ประณีตได้

ทั้งนี้ สันทนา วิจิตรเนาวรัตน์ (2559) ได้กล่าวว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณ เป็นการ ใช้และรวมพื้นฐานพลังแห่งจิต เพื่อการดำรงชีวิตในแต่ละวันที่มีความสุข มีความเป็นตัวตนแห่งตน ทำให้มีความเข้าใจภายในตัวตนแห่งตนของมนุษย์ ภายใต้สถานการณ์ต่างๆ รวมถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ในการดำรงชีวิต สามารถทำความเข้าใจในความต้องการที่แท้จริงแห่งตน มีเป้าหมายในชีวิต เข้าใจ ผู้อื่น เข้าใจสรรพสิ่งตามธรรมชาติ ด้วยการดำเนินการในการดำรงชีวิตที่มีคุณค่า ตามวิถีทางหรือ แนวทาง ตามเป้าหมายแห่งตนเพื่อนำไปสู่การดำรงอยู่ที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ความฉลาดทางจิต วิญญาณ มีความสำคัญในการที่จะเป็นขับเคลื่อนพลังแห่งจิตของมนุษย์ภายใต้ระบบสมอง โดยความฉลาดทางจิตวิญญาณ ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางแรงขับเคลื่อนพลังแห่งจิตให้ปรากฏเป็น รูปธรรมในความเป็นจริง ในการดำรงชีวิตเป็นตัวตนของมนุษย์ ซึ่งมนุษย์แต่ละคนจะมีแรงขับเคลื่อน พลังแห่งจิตวิญญาณ (Spiritual Impulse) ที่ไม่เหมือนกันจึงทำให้เกิดวิถีการดำรงชีวิตของแต่ละบุคคล มีความแตกต่างกันไปด้วย

ด้านศรัญญรัตน์ คงอิม (2555) ได้กล่าวว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณ เป็นคุณลักษณะ ในการมีความรู้และความคิดที่ถูกต้องดีงาม ช่วยให้ดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข รู้จักคิดหรือพิจารณา สิ่งต่างๆ ด้วยเหตุผล จนสามารถแก้ปัญหาหรือหลุดพ้นจากความทุกข์ ตลอดจนรู้จักดำเนินการต่างๆ ให้สำเร็จได้ด้วยวิธีการแห่งปัญญา สามารถเป็นที่พึ่งของตนเองได้ รวมทั้งเป็นผู้ที่มีการตระหนักรู้ มองเห็นคุณค่าในตัวเอง ผู้อื่นและการเห็นคุณค่าของสรรพสิ่งต่างๆ ในโลก และไพศาล วิสาโล (2553) ได้ให้ความสำคัญว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งเสริมให้บุคคลเป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ”

ปัจจุบันพบว่า มีการพัฒนาแต่ทางวัตถุทำให้ขาดความสมบูรณ์ของความเป็นมนุษย์ ส่งผลให้เครียด รู้สึกพร่อง ไม่เต็ม ต้องหาอะไรมาเติม เช่น ยาเสพติด ความฟุ่มเฟือย ความรุนแรง อันนำไปสู่ภาวะวิกฤตต่างๆ จึงมีความจำเป็นอย่างมากที่มนุษย์จะขาดความดีไม่ได้ เพราะถ้าขาดความดี จะส่งผลให้ความเป็นมนุษย์ไม่สมบูรณ์ เรียกว่ามีความบกพร่องทางจิตวิญญาณ แต่ในการพัฒนาคนนั้น ไม่สามารถที่จะยึดเอาหลักการใดหลักการหนึ่ง มาเป็นแนวทางในการพัฒนาที่สมบูรณ์แบบได้ เนื่องจาก มนุษย์มีสิ่งที่จะเกี่ยวข้องอยู่ด้วย 3 เรื่องด้วยกันคือ 1) เรื่องทางกาย หมายถึง วัตถุกายสิ่งทีเรียกว่าชีวิต2) เรื่องทางจิตเป็นเรื่องภายใน ที่เกี่ยวข้องกับปรมาตฐาธรรม หรือการเห็นสภาวะต่างๆ เป็นธรรมคา 3) เรื่องทางวิญญาณ เป็นสิ่งทีเกี่ยวข้องกับมนุษย์ 3 เรื่อง ประกอบด้วย เรื่องร่างกาย เรื่องจิต และเรื่องวิญญาณ คือความรู้ของจิต ดังคำกล่าวที่ว่า จิตที่ทรงสติ เห็นตามจริง ไม่คิดเพี้ยน เห็นชัดว่าเพราะมีเหตุดี ผลที่ดีจึงตามมา ต้องมีเหตุคนทีช่วยจึงปรากฏ ลักษณะบุคคลเช่นนี้ ย่อมเป็นผู้ทีมีสติรู้เห็นเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แจ่มชัดตามจริง หากว่าถึงจุดนั้นได้ก็ ย่อมเป็นบ่อเกิดของปัญญา และความฉลาดทั้งปวง (พุทธทาสภิกขุ, 2549, น. 40-42) ในการพัฒนาคน ต้องมีการพัฒนาจากระบบ “ภายในตัวมนุษย์” โดยไม่ได้ยึดหลักการข้างต้นทีกล่าวมาเพียงเท่านั้น แต่เป็นการมุ่งเน้นพัฒนาให้บุคคลมีความสามารถในการรับรู้ และเข้าใจคุณค่าชีวิต ซึ่งในยุคนี้การทำความเข้าใจตัวตนของมนุษย์ เพียงแค่ระดับร่างกาย (Body) และจิตใจ (Mind) จึงไม่เพียงพอต่อการพัฒนาคนในปัจจุบัน จำเป็นต้องขยายออกให้ครอบคลุมมิติจากจิตวิญญาณ (Spirituality) ซึ่งเป็นการพัฒนาความสำนึกรู้คุณค่าของมนุษย์ทั้งภายในตัวเองและผู้อื่น จึงเป็นการยกระดับสู่มิติทีสูงส่งของจิตวิญญาณ เป็นจิตทีลดความเห็นแก่ตัว จิตทีเห็นแก่ผู้อื่น จิตทีเข้าถึงสิ่งสูงสุด คือนิพพานหรือพระผู้เป็นเจ้า (สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ, 2544, น.155)

ด้านประเวศ ะสี, อ่างถึงโน ธวัชชัย เฟ็งพินิจ (2549, น.10) กล่าวว่าความฉลาดทางจิตวิญญาณ ควรถูกกระตุ้นให้มีการพัฒนาควบคู่ไปกับระบบการศึกษา เพราะความสำคัญทีว่า SQ เป็นศูนย์กลางของการดำรงชีวิต ซึ่งแทบจะขาดหายไป ในมิติแห่งชีวิตของคนไทยยุคปัจจุบัน เพราะระบบการศึกษาจะช่วยให้บุคคลแต่ละคนได้รู้ว่สภาวะภายในจิตใจมีอุปสรรคอะไรบ้างกิดขวางอยู่ การศึกษาทีถูกต้องจะช่วยนักเรียนพัฒนาความสามารถของตนและทำความเข้าใจสิ่งทีตนสนใจมากที่สุดด้วย ในโลกทีแตกเป็นเสี่ยงๆ ด้วยสงคราม จำเป็นต้องสร้างระเบียบสังคมใหม่ และสร้างวิถีชีวิตทีแตกต่างไปจากเดิม จากการศึกษาทีมุ่งหมายเพื่อบ่มเพาะ ความสัมพันธ์ทีถูกต้อง ไม่เพียงแต่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเท่านั้น แต่รวมไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสังคมด้วย ฉะนั้นการศึกษาจะต้องช่วยให้บุคคลแต่ละคน เข้าใจกระบวนการทางจิตใจของตนเอง(นวลคำ จันภา, 2556, น. 179-201)

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความฉลาดทางจิตวิญญาณ จากนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) จำนวน 40 คน ด้วยคำถามปลายเปิดที่ได้จากการทำการศึกษาหลักเกณฑ์การประเมินความฉลาดทางจิตวิญญาณของโซฮาร์และมาร์แชล (Zohar & Marshall, 2000-2001) จากหนังสือความฉลาดทางจิตวิญญาณ คือสุดยอดของความสามารถ (Spiritual Intelligence The Ultimate Intelligence, 2001, pp.277-281) ดังนี้ 1) นักเรียนมีการเข้าใจในการดำเนินชีวิตของตน และขีดความสามารถของตนในความแตกต่างจากคนอื่นเป็นอย่างไร 2) นักเรียนปฏิบัติในหน้าที่นั้นอย่างไร เมื่อต้องรับผิดชอบต่อการทำสิ่งต่างๆ ในสถานการณ์ที่ทั้งที่เต็มใจและไม่เต็มใจ 3) นักเรียนคิดว่าการเป็นผู้ให้ มีข้อดี และข้อเสียอย่างไร 4) เมื่อนักเรียนได้รับมอบหมายให้เป็นผู้นำกลุ่ม นักเรียนมีแนวทางในการปฏิบัติงานอย่างไร และ 5) นักเรียนคิดว่าการพัฒนาปรับปรุงตนให้เกิดคุณค่าทั้งจากภายนอกและภายในเป็นอย่างไรจากการวิเคราะห์คำตอบ พบว่า นักเรียนไม่สามารถเข้าใจในตนเองในการคิดหรือกระทำสิ่งต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม สับสนในความต้องการของตนเองว่าสิ่งที่ทำอยู่ว่าจะส่งผลในอนาคตอย่างไรจำนวน 20 คน โดยนักเรียนตอบว่า “ไม่มั่นใจว่าสิ่งที่ทำอยู่ใช้ความต้องการที่แท้จริงหรือไม่” ขาดความเป็นธรรมชาติในการแสดงความรู้สึก หรือพฤติกรรมซึ่งบ่อยครั้งที่นักเรียนมักจะแสดงออกในด้านที่ตรงข้ามกับความจริงจำนวน 23 คน

นอกจากนี้ ยังพบว่า นักเรียนมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นในเรื่องต่างๆ น้อย เพราะคิดว่าทุกคนก็ต้องพยายามทำทุกอย่างเพื่อความสำเร็จของตนเอง ดังนั้นเราจึงควรทำเพื่อตัวเองให้มาก การเป็นผู้ให้ก็ควรที่จะได้รับสิ่งตอบแทน “บ่อยครั้งที่เมื่อให้อะไรกับใคร ไปแล้วจะรู้สึกเสียดายภายหลัง และคิดว่าไม่น่าให้ไปเลย” ไม่สนใจมองคนรอบข้าง จดจ่ออยู่แต่กับความต้องการของตนเอง จำนวน 32 คน ขาดภาวะความเป็นผู้นำ รวมถึงทักษะในการสั่งงาน คิดริเริ่มสิ่งต่างๆ เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มปฏิบัติตามไม่ได้ บ่อยครั้งมักจะกล่าวโทษกันภายในกลุ่มถ้ามีสมาชิกกลุ่มเกิดความผิดพลาดในการทำงาน รวมทั้งไม่ค่อยยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างภายในกลุ่ม เพราะคิดว่าความคิดของตนถูกต้องแล้ว มีความสับสนว่าควรทำอะไรก่อนหลัง ขาดภาวะความเป็นผู้นำ จำนวน 22 คน และอีกจำนวน 24 มีทัศนคติต่อตนเองและผู้อื่นในแง่ลบ บ่อยครั้งที่มีความทุกข์ ไม่สามารถจัดการ หรือนำพาตนเองให้ผ่านพ้นความทุกข์นั้นได้กลายเป็นภาวะความเครียด เก็บกด นำไปสู่การหาทางออกที่ไม่เหมาะสมอย่างขาดสติ ท้อแท้สิ้นหวังเมื่อผิดหวัง ไม่กล้าตัดสินใจในสิ่งตนเองต้องรับผิดชอบ เกิดภาวะซึมเศร้า ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้ทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยา กับนักเรียน ในงานช่วยเหลือนักเรียนตามคำสั่งที่ 128/60 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) พบว่า นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีภาวะซึมเศร้าเพิ่มขึ้นทุกปี และส่วนใหญ่จะได้รับการรักษาด้วยการพบแพทย์ และใช้ยาลดอาการซึมเศร้า ส่งผลให้

นักเรียนมีความจำเป็นต้องลาพักการศึกษา เพื่อรักษาภาวะดังกล่าว จำนวน 1-2 คน ต่อปีการศึกษา นอกจากนี้ ยังพบว่ามึ้นักเรียนที่ทำฝึกกฎโรงเรียน โดยไม่คำนึงถึงข้อปฏิบัติที่โรงเรียนกำหนด และมักได้เพียงเมื่อมีหลักฐานในการทำฝึกกฎ เพื่อให้ตนเองพ้นผิด บางครั้งไม่สามารถวางตัวในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม จนถูกมองว่าเป็นคนก้าวร้าว รวมทั้งมองว่าถึงสิ่งที่เกิดขึ้นนั้น เป็นปัญหาที่หาทางออกไม่ได้ ไม่สามารถนำพาตนเองสู่การเข้าใจในความเป็นไปของสรรพสิ่งที่มากระทบ ขาดการมีวิสัยทัศน์ในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น อันจะเป็นปัญหาต่อการดำรงอยู่ของชีวิตหาทางออกของชีวิตไม่ได้เมื่อเกิดความสิ้นหวังในบางอย่าง เกิดความเจ็บปวดทุกข์ทรมาน เกิดความรู้สึกสูญเสียความเป็นตัวตน อันจะนำไปสู่การทำให้เป็นปัญหาในการดำเนินชีวิตในอนาคตได้

จากข้อมูลข้างต้น เพื่อให้ นักเรียนมีความสามารถในการดำรงชีวิตตนในแนวทางที่ถูกต้อง มีความสามารถในการปรับตัว ความคิดริเริ่ม และการชี้นำตนเอง มีทักษะทางสังคม การเป็นผู้นำและมีความรับผิดชอบ ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าการพัฒนาเสริมสร้างความฉลาดทางจิตวิญญาณ ให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จะเป็นแนวทางในการพัฒนาเพื่อให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง และพฤติกรรม การควบคุมตนเองในสถานการณ์ต่างๆ มีความเห็นอกเห็นใจทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ด้วยความบริสุทธิ์ใจ รับผิดชอบต่อการกระทำของตัวเอง และสามารถพัฒนาตนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Philomena Clifford, 2013,pp.1)รวมทั้งมีความเป็นตัวตนแห่งตน ทำให้มีความเข้าใจภายในตัวตนแห่งตนของมนุษย์ ภายใต้อาณัติต่างๆปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำรงชีวิต สามารถทำความเข้าใจในความต้องการที่แท้จริงแห่งตน มีเป้าหมายในชีวิต เข้าใจผู้อื่น เข้าใจและเห็นคุณค่าของสรรพสิ่งตามธรรมชาติ การดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า ตามวิถีทางหรือแนวทางตามเป้าหมายแห่งตนเพื่อนำไปสู่การดำรงอยู่ที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียนสามารถอยู่บนชีวิตขั้นพื้นฐาน คือความต้องการของมนุษย์เพื่อความมั่นคง ความปลอดภัย ความรู้สึกมีความหมาย และมีจุดมุ่งหมายในชีวิต (Margaret Taplin, 2013,pp.1)

ทั้งนี้การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ เป็นการพัฒนาจากภายในของบุคคลดังนั้นรูปแบบการให้การศึกษาแบบบูรณาการ จึงเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนที่เหมาะสมในการช่วยจัดประสบการณ์เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ในการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของตนเอง ด้วยการผสมผสาน แนวคิด ทฤษฎี และเทคนิค การให้การศึกษาเชิงจิตวิทยา ร่วมกับการใช้กิจกรรมกลุ่ม อันเป็นกระบวนการในการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้ใช้ศักยภาพของตนเองในการส่งเสริมจิตใจให้เหมาะสมกับตนอย่างมีประสิทธิภาพส่งผลต่อสุขภาวะทางจิต รวมทั้งการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นการกำหนดแนวทางในการช่วยเหลือผู้รับบริการให้สามารถบรรเทาความทุกข์ใจเติมความสมบูรณ์ในตนเอง และค้นพบเป้าหมายของชีวิต สุขภาวะทางจิตจะเป็นดัชนีชี้เป้าหมาย

และวัตถุประสงค์ ของกระบวนการให้ความช่วยเหลือ ให้ผู้รับบริการปรึกษาได้เข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม จนกระทั่งสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้โดยตัวเองอย่างเหมาะสม และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ครอบคลุมด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัว และสังคม (วัชร ทรัพย์มี, 2531 อ้างถึงใน, ลัดดาวรรณ ณ ระนอง, ประดิษฐ์ อูปรมย์, โกศล มีคุณ, 2554: น.2-50) การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา มาบูรณาการการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม เป็นการนำแนวคิด วิธีการ และเทคนิคจากหลายๆ ทฤษฎี ประกอบด้วย โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้รับบริการปรึกษาสามารถแก้ไขปัญหาและเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทิศทางที่พึงประสงค์ ทั้งนี้การบูรณาการทฤษฎีการปรึกษามีความครอบคลุมในการอธิบาย ทำนาย และบำบัดช่วยเหลือบุคคลให้มีความครอบคลุม กลมกลืนกับธรรมชาติของมนุษย์ (นันทชัย สกลพงศ์, 2557, น. 240)

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา ทั้งหมด 5 ทฤษฎี ประกอบด้วย 1) ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง (Client Centered Therapy) ของ คาร์ล อาร์ โรเจอร์ส (Carl R. Rogers) ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณในองค์ประกอบ ด้านการตระหนักรู้ตนเอง (Self-Awareness) และด้านการมีวิสัยทัศน์ การเห็นคุณค่า (Being Vision and Value Led) เนื่องจากเป็นทฤษฎีที่มีแนวคิดพื้นฐานมาจากความเชื่อในความสามารถของมนุษย์ ที่จะเลือกตัดสินใจกระทำในสิ่งที่สร้างสรรค์ แนวคิดนี้เชื่อว่ามนุษย์มีสติปัญญาดี ใฝ่ใจได้ เข้าใจตนเอง นำตนเองได้ เน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง มีทัศนคติที่มองมนุษย์ในมุมบวกว่า มนุษย์สามารถเข้าใจตนเอง และนำตนเองได้

2) ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์ (Gestalt) สอดคล้องกับการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณในองค์ประกอบ ด้านการตระหนักรู้ตนเอง (Self-Awareness) และด้านการมีวิสัยทัศน์ การเห็นคุณค่า (Being Vision and Value Led) เนื่องจากเป็นทฤษฎีที่อธิบายเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ โครงสร้างของบุคลิกภาพ และลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีปัญหา การปรับตัว มนุษย์เป็นผู้มีศักยภาพ และมีอิสระในตนเองที่จะเลือกและรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของตน โดยมนุษย์มีธรรมชาติ 3 ประการ คือ การตระหนักในคุณค่าแห่งตน (Self-Actualization) การควบคุมตนเอง (Self-Regulation) และ การตระหนักรู้ (Awareness)

3) ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบภวนิยมของ วิคเตอร์ แฟรงเคิล (Victor Frankel) และ รอลโล เมย์ (Rollo May) สอดคล้องกับความฉลาดทางจิตวิญญาณ ในองค์ประกอบ ด้านความเป็นธรรมชาติ (Spontaneity) และด้านการมีวิสัยทัศน์ การเห็นคุณค่า (Being Vision and Value Led) เนื่องจากเป็นทฤษฎีที่มีทัศนคติในประเด็นที่ว่า มนุษย์มีคุณค่า มีลักษณะเฉพาะของตน ดำรงชีวิตอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี มีศักยภาพที่จะตระหนักรู้ในตนเอง มีอิสระเสรีภาพในการเลือกตัดสินใจกำหนด

วิถีชีวิตของตนเอง มนุษย์อยู่ในภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลง เคลื่อนย้าย และมีวิวัฒนาการอยู่ตลอดเวลา มีการแสวงหา และทำให้ชีวิตอยู่อย่างมีความหมาย

4) ทฤษฎีการให้การศึกษาแบบเผชิญความจริง ของ วิลเลียม กลาสเซอร์ (William Glasser) สอดคล้องกับความฉลาดทางจิตวิญญาณในองค์ประกอบ ด้านความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) และด้านการมีวิสัยทัศน์ การเห็นคุณค่า (Being Vision and Value Led) เนื่องจากเป็นทฤษฎีที่มีทรรศนะในประเด็นที่ว่า มนุษย์มีเป้าหมายเพื่อให้ได้ในสิ่งที่ต้องการ การควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์คือเน้นการกระทำ และความคิดในปัจจุบันมากกว่าอดีตที่ผ่านมา มนุษย์มีความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาและใช้วิจารณญาณเกี่ยวกับเรื่องต่างๆได้ด้วยตัวเอง มนุษย์รู้สึกว่าคุณมีความสามารถทำในสิ่งต่างๆได้ มีความรับผิดชอบต่อชีวิตทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น การได้รับความรักและได้ให้ความรักกับผู้อื่น ปัญหาในการปรับตัวหลายประการเกิดจากการไร้ความสามารถในการตอบสนองความต้องการ แม้ว่าอารมณ์จะเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่พ้น แต่เหตุผลเป็นสิ่งสำคัญ คนที่มีเอกลักษณ์แห่งความสำเร็จ (Success Identity) และคนที่มีเอกลักษณ์แห่งความล้มเหลว (Failure Identity)

5) ทฤษฎีการให้การศึกษาแบบวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพ ของ อีริก เบิร์น (Eric Berne) สอดคล้องกับการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณในองค์ประกอบ ด้านการรับรู้แบบองค์รวม (Holism) และด้านการมีวิสัยทัศน์ การเห็นคุณค่า (Being Vision and Value Led) เป็นการให้บริการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นกลุ่มตามแนวทฤษฎีการวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้สมาชิกมีการสร้างสัมพันธ์ภาพที่มีความหมาย เป็นตัวของตัวเอง ซึ่งประกอบไปด้วย การตระหนักรู้ความเป็นธรรมชาติ และความสามารถในการสร้างความใกล้ชิดสนิทสนม การเป็นตัวของตัวเองทำให้บุคคลมีอำนาจ และพบหนทางใหม่ในการใช้ชีวิต (Corey, 2012: pp. 323 – 324)

จากหลักการของทฤษฎีการให้การศึกษาเชิงจิตวิทยา ทั้ง 5 ทฤษฎี มุ่งเน้นการศึกษา การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ตามองค์ประกอบ ทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการตระหนักรู้ตนเอง ด้านความเป็นธรรมชาติ ด้านความเห็นอกเห็นใจ ด้านการรับรู้แบบองค์รวม และด้านการมีวิสัยทัศน์และการเห็นคุณค่าเพื่อที่จะทำให้นักเรียนเข้าใจด้านในตนเอง รู้ตัว เข้าถึงความจริงทำให้เปลี่ยนมุมมองเกี่ยวกับโลกและผู้อื่น เกิดความตระหนักรู้ถึงคุณค่าของสิ่งต่างๆ โดยเน้นการศึกษาจากการปฏิบัติ ซึ่งเป็นการศึกษามุ่งเน้นการศึกษาผ่านการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งส่วนบุคคล และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ความเป็นเอกภาพ และบูรณาการสร้างประสบการณ์เรียนรู้ในเชิงบวก โดยได้บูรณาการทฤษฎีการให้การศึกษาทั้ง 5 ทฤษฎี กับการศึกษาแบบกลุ่ม อันเป็นรูปแบบที่สามารถพัฒนาบุคคลจากภายในได้ เนื่องจากการให้การศึกษาแบบกลุ่ม เป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้บุคคลเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเองและรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ทั้งยังเป็นการพัฒนาเพิ่มความสามารถในการควบคุมตนเอง (Self-Regulation) รวมทั้งเข้าใจชีวิตของตนเอง นอกจากนี้

รูปแบบการให้การปรึกษาแบบกลุ่มยังช่วยให้ผู้รับการปรึกษาแบบกลุ่มมีโอกาสสำรวจตัวเอง แสดงความรู้สึกและความคิดเห็น กล้าเผชิญความจริง ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นภายใต้บรรยากาศที่อบอุ่น จริงใจ การยอมรับ ความไว้วางใจ และความเข้าใจซึ่งกันและกัน (กาญจนา ไชยพันธุ์, 2549, น.5)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าทฤษฎีการให้การปรึกษา และการปรึกษาแบบกลุ่ม มีความสอดคล้องกันทั้งในด้านหลักการแนวคิด รูปแบบ และองค์ประกอบในด้านต่างๆ ที่มีความสอดคล้องกัน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ โดยศึกษาองค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณ พัฒนารูปแบบและการศึกษาผลการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม พร้อมทั้งติดตามผล เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งจตุรพร ลิ่มมั่นจริง (2546, น.5) กล่าวว่าเนื่องจากสภาพสังคมปัจจุบันที่มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทั้งในด้าน การงาน เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี รวมไปถึงการสื่อสารผ่านโซเชียล เนตเวิร์ค (Social Network) เข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตของเด็ก และเยาวชน ทำให้ได้รับข่าวสารข้อมูล เรื่องต่างๆ อย่างรวดเร็ว ทั้งทางบวกและทางลบ รวมทั้งมีการแข่งขันทางเศรษฐกิจซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรง ส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรง และทางอ้อมต่อการดำเนินชีวิต ของคนทุกเพศ ทุกวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชน ซึ่งมีอายุระหว่าง 11-25ปีที่เราเรียกว่า “วัยรุ่น” รวมทั้งนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคม ส่งผลให้พยายามค้นหาตนเองจากสภาพร่างกายที่มองเห็น และจากความรู้สึกที่แตกต่างกันรวมทั้ง จากความคิดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ในแนวทางใหม่ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในตน (Self)

จากการศึกษาพบว่า วัยรุ่นที่มีการประพฤติดนไม่เหมาะสม อันเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูส่งผลให้วัยรุ่นยุคใหม่จึงเติบโตมาอย่างประหลาด อ่อนแอ เอาแต่ใจตนเอง นึกถึงแต่ความต้องการของตนเองจนลืมนึกถึงผู้อื่น มีความอดทนน้อยลง ขาดความพยายาม ไม่สู้ปัญหา มีแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์ผล ขาดเป้าหมายในชีวิต มีความภูมิใจในตนเองต่ำเมื่อเผชิญกับความผิดหวังหรือปัญหาวิกฤติต่างๆ มักจะท้อถอย ประชดชีวิต ทำร้ายตนเองและผู้อื่น หรือแม้แต่การฆ่าตัวตายจากปัญหาที่มีทางแก้ไขได้ นอกจากนี้วัยรุ่นมีปัญหาด้านการปรับตัว โดยเฉพาะความสามารถในการเผชิญปัญหาที่มีความอ่อนแอมาก (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2549, น.22) จากข้อความที่กล่าวมาทำให้เห็นว่า ในช่วงวัยรุ่น โดยเฉพาะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นช่วงวัยเหมาะสมที่สุดในการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ (Ruddock & Cameron, 2010; Maryam et al, 2010) เพราะเป็นช่วงวัยที่มีการพัฒนาด้านการรับรู้ค่านิยม อันนำไปสู่การเกิดวิสัยทัศน์ ในด้านต่างๆ เพื่อที่จะสามารถยืนหยัดต่อสู้ และเผชิญปัญหาหรือวิกฤติต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้อย่างอดทน เพียรพยายาม ยึดหยุ่น ยอมรับการเปลี่ยนแปลง พร้อมทั้งตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง เผชิญกับความ

ทุกซั๊ก มีทักษะในการเผชิญปัญหาและแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม และดำรงตนอยู่ในสังคมได้
 อย่างเป็นสุขตามศักยภาพ(วชิ ปัญญาโส,2554, น.13)

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาองค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับ
 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า
 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ให้สัมภาษณ์เชิง
 ลึก มากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ ของจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ ไม่เข้าใจตนเอง มีความสับสนว่าควรทำอะไร
 ก่อนหลัง ขาดภาวะความเป็นผู้นำ สมารถสิ้น มีทัศนคติต่อตนเองและบุคคลอื่นในแง่ลบ ไม่สามารถ
 ควบคุมอารมณ์ตนเองได้ ท้อแท้สิ้นหวังเมื่อผิดหวัง ไม่กล้าตัดสินใจ ซึมเศร้า มักจะมองถึงสิ่งที่
 ตนเองควรได้รับมากกว่ามองที่กฎเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด ไม่มีความมั่นใจในการนำทีมทำงาน
 บางครั้งไม่สามารถวางตัวในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม จนบางครั้งถูกมองว่าเป็นคนก้าวร้าว
 บ่อยครั้งที่มีความทุกข์ไม่สามารถจัดการ หรือนำพาตนเองให้ผ่านพ้นความทุกข์นั้น ได้กลายเป็น
 ภาวะความเครียด เก็บกด นำไปสู่การหาทางออกที่ไม่เหมาะสมอย่างขาดสติ รวมทั้งมองว่าถึงสิ่งที่
 เกิดขึ้นนั้นเป็นปัญหาที่หาทางออกไม่ได้ ไม่สามารถนำพาตนเองสู่ความเข้าใจในความเป็นไปของ
 สรรพสิ่งที่มากระทบ ขาดการมีวิสัยทัศน์ในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น อันจะเป็นปัญหาต่อการ
 ดำรงอยู่ของชีวิต หาทางออกของชีวิตไม่ได้เมื่อเกิดความสิ้นหวังในบางอย่าง เกิดความเจ็บปวดทุกข์
 ทรมานในชีวิต รู้สึกสูญเสียความเป็นตัวตน อันจะนำไปสู่การทำให้เป็นปัญหาในการดำเนินชีวิตใน
 อนาคตได้

การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ จึงนับว่ามีความจำเป็นอย่างมากสำหรับ นักเรียน
 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อันเป็นแนวทางในการ
 สร้างรากฐานที่มั่นคงภายในตนเอง ส่งเสริมนักเรียนสามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ในอนาคต
 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดำเนินการ โดยการฝึกปฏิบัติตามรูปแบบการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ
 อันจะช่วยสร้างความสนใจในการเรียนรู้มากขึ้น รวมทั้งเป็นการซึมซับในการพัฒนาจิตใจเป็นผู้มี
 ความเมตตาต่อตนเอง และคนอื่นๆ ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาความฉลาดทางจิต
 วิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการพัฒนาและยกระดับจิตวิญญาณของ
 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทำให้เกิดความรักตนเอง เคารพความเป็นมนุษย์ และสรรพสิ่ง
 ต่างๆ ส่งผลเป็นพฤติกรรมที่ประกอบไปด้วยความสามานไมตรีและการสร้างสรรค์ประโยชน์ต่างๆ
 เพื่อเป็นหนทางไปสู่การประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข นำไปสู่การเป็น
 ทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพของประเทศชาติ ต่อไปในอนาคต

2. คำถามการวิจัย

2.1 องค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วยลักษณะอะไรบ้าง

2.2 รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการที่พัฒนาขึ้น สามารถพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นอย่างไร

2.3 ผลการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการที่พัฒนาขึ้น สามารถพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะการติดตามผล เป็นอย่างไร

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

3.1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.2 เพื่อพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.3 เพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1 นักเรียนที่ได้รับการให้การปรึกษา ตามรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความฉลาดทางจิตวิญญาณ หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยความฉลาดทางจิตวิญญาณสูงกว่ากลุ่มควบคุม

4.2 นักเรียนที่ได้รับการให้การปรึกษา ตามรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตใน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มทดลองมีคะแนนความฉลาดทางจิตวิญญาณเพิ่มสูงขึ้น หลังการทดลองและระยะการติดตามผล ไม่แตกต่างกัน

5. ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาองค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณการพัฒนาและเปรียบเทียบผลการให้การศึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดำเนินการวิจัยและพัฒนา โดยใช้วิธีการเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพประกอบกัน เป็นกระบวนการวิจัยแบบผสมผสาน เน้นการค้นคว้า ทดลอง และปฏิบัติจริง โดยมีวัตถุประสงค์คือ การพัฒนารูปแบบการให้การศึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การพัฒนารูปแบบการให้การศึกษากลุ่มแบบบูรณาการ และประเมินผลการใช้รูปแบบการให้การศึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

5.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิต ที่อยู่ในกลุ่มงานยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ที่ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดประสานงานกับหน่วยงานอำนาจระดับชาติ ได้แก่ สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน สำนักงานงบประมาณ และสำนักงานศึกษาธิการ โดยแบ่งออกเป็น 2 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม) 2) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่นฝ่ายมัธยมศึกษา (มอดินแดง) และ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) จำนวนทั้งสิ้น 2,015 คน(งานทะเบียน โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2560, ออนไลน์)

ตารางที่ 1.1 ตารางแสดงที่มาประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ชื่อโรงเรียน	ประชากร
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม)	930 คน
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (มอดินแดง)	503 คน
(ศึกษาศาสตร์)	582 คน
รวม	2,015 คน

5.2 กลุ่มตัวอย่าง

5.2.1 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ที่ใช้ศึกษาองค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 100 คน 2) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (มอดินแดง) จำนวน 104 คน และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) จำนวน 196 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 400 คน

5.2.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ที่ใช้ศึกษาผลการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาองค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณ ที่มีคะแนนความฉลาดทางจิตวิญญาณตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมา โดยการใช้แบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการศึกษาองค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) จำนวน 32 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 16 คน และกลุ่มทดลอง 16 คน โดยความสมัครใจโดยกลุ่มทดลองจะได้รับการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ส่วนกลุ่มควบคุมจะไม่ได้รับการปรึกษาใดๆ

5.3 ตัวแปรที่ศึกษา

5.3.1 *ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย* โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

- 1) ด้านการตระหนักรู้ตนเอง (Self-Awareness)
- 2) ด้านความเป็นธรรมชาติ (Spontaneity)
- 3) ด้านความเห็นอกเห็นใจ (Empathy)
- 4) ด้านการรับรู้แบบองค์รวม (Holism)
- 5) ด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า (Being Vision and Value Led)

5.3.2 *ตัวแปรที่ใช้ในการให้การศึกษาแก่กลุ่มแบบบูรณาการ* เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- 1) *ตัวแปรต้น* ได้แก่ รูปแบบการให้การศึกษาแก่กลุ่มแบบบูรณาการ
- 2) *ตัวแปรตาม* ได้แก่ ความฉลาดทางจิตวิญญาณ

6. นิยามศัพท์

6.1 *ความฉลาดทางจิตวิญญาณ* หมายถึง ความสามารถของมนุษย์ที่ทำความเข้าใจในความต้องการที่แท้จริงแห่งตน การเข้าใจตัวตนของตนเอง มีเป้าหมายในชีวิต สามารถเข้าใจผู้อื่น เข้าใจสรรพสิ่งตามธรรมชาติด้วยการดำเนินการในการดำรงชีวิตที่มีคุณค่า ตามวิถีทางหรือแนวทางตามเป้าหมายแห่งตน มีความสามารถตัดสินใจแก้ปัญหา หรือการประเมินแนวทางแห่งการดำเนินการของตนในการดำรงชีวิตให้ถูกต้อง มีความสุขภายในจิตวิญญาณแห่งตน ที่ปราศจากสิ่งสอดแทรกจากศาสนา วัฒนธรรมและสังคม การพัฒนาเพื่อไปสู่การเป็นผู้มีความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำเป็นต้องพัฒนาจากองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

6.1.1 *การตระหนักรู้ตนเอง (Self-Awareness)* หมายถึง การรับรู้แรงจูงใจ และความปรารถนาในจิตสำนึกของตนเอง โดยผ่านกระบวนการต่างๆ เป็นตัวช่วยกระตุ้นให้เกิดความรู้ หรือรับรู้สถานการณ์ รวมทั้งข้อเท็จจริง เพื่อนำไปสู่การตระหนักรู้ในตนเองให้มากขึ้น เกิดการเข้าใจตนเอง (Understanding) ส่งผลให้มีความชัดเจนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางในการดำเนินชีวิตของตน มีความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองเป็นอย่างดี รู้ความต้องการของตนอย่างแท้จริง เข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง สามารถควบคุมตนเองได้เมื่อเกิดสถานการณ์ที่บีบบังคับ เข้าใจในขีดความสามารถ

ของตน ยอมรับในสิ่งที่ตนมี แม้จะแตกต่างจากคนอื่น ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่บุคคล จะต้องได้รับการพัฒนาในด้านนี้ เพราะเป็นการส่งเสริมให้บุคคลเป็นผู้ที่มีความพึงพอใจต่อตนเอง สามารถสร้างคุณค่าในตนเอง และเป็นแรงบันดาลใจในการดำรงอยู่ของชีวิตได้อย่างสงบสุข

6.1.2 ความเป็นธรรมชาติ (Spontaneity) หมายถึง ความสามารถในการแสดงพฤติกรรมได้อย่างคล่องแคล่ว หรือการกระทำที่เกิดขึ้นเองอย่างเป็นธรรมชาติ ตามสถานการณ์ต่างๆ อย่างเป็นปกติวิสัย เช่น เมื่อเกิดความผิดพลาดในการทำงานมักจะใช้วิธีการพุดจาอย่างประนีประนอมในการการแก้ปัญหา รวมไปถึงการรู้หน้าที่ของตนเอง (Knowing their Duties) รับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเองต้องรับผิดชอบ มีความคล่องต่อการทำสิ่งต่างๆ ในสถานการณ์ และเวลาที่เหมาะสม รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง โดยทำหน้าที่นั้นให้ดีที่สุดและเข้าใจว่าตนเองควรทำในสิ่งที่ถูกต้อง รวมทั้งใส่ใจกับสิ่งที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ

6.1.3 ความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) หมายถึง ความรู้สึกที่มีอยู่ (Feeling With) หรือการเอาใจใส่ รวมถึงความสามารถในการเข้าใจและแบ่งปันความรู้สึกของผู้อื่น และแสดงออกถึงความเข้าใจผู้อื่นได้อย่างลึกซึ้ง ตระหนักในความเท่าเทียมกัน (Equality) ระบุว่าทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันทุกด้านในสังคม ตระหนักถึงความเท่าเทียมกันในความเป็นมนุษย์ รวมทั้งการยอมรับว่าทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพ ไม่กระทำในสิ่งที่เป็นการเบียดเบียนผู้อื่น รวมไปถึง การเป็นผู้ให้ รู้จักเสียสละ แบ่งปัน รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนมอบสิ่งดีๆ ต่อผู้อื่นมากกว่าที่จะเป็นผู้รับเพียงอย่างเดียวไม่เห็นแก่ตัว บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม และมีความคิดเสมอว่าการที่ได้เป็นผู้ให้ย่อมก่อให้เกิดความสุขแก่ตนเอง อาจกล่าวได้ว่า ความเห็นอกเห็นใจ เป็นรากฐานที่ครอบคลุมการกระทำที่ส่งผลต่อสรรพสิ่งบนโลกนี้

6.1.4 การรับรู้แบบองค์รวม (Holism) หมายถึง ความสามารถในการรับรู้สิ่งต่างๆ จากภาพรวมโดยไม่เน้นส่วนย่อยที่มีความซับซ้อน แต่สามารถเชื่อมต่อกับความคิดระหว่างส่วนประกอบย่อยกับภาพรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งความสามารถในการมองเห็นรูปแบบความสัมพันธ์ขนาดใหญ่ เช่น การเชื่อมโยงแนวคิด บุคคล สิ่งของ หรือแม้กระทั่งการเชื่อมโยงสิ่งหนึ่งไปสู่สิ่งหนึ่ง รวมถึงการเป็นผู้นำกลุ่ม (Leadership) คือการเป็นผู้ทำหน้าที่ในการควบคุม ดูแล เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับทีม สามารถนำพากลุ่ม หรือผู้อื่นที่มีจุดประสงค์เดียวกันให้ไปสู่เป้าหมายได้ มีทักษะในการสั่งงาน แบ่งงานให้กับสมาชิกภายในกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน มีความรับผิดชอบต่องานเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มเกิดความเชื่อมั่นในการทำงานร่วมกัน มีความเป็นผู้นำ คิดริเริ่มสิ่งต่างๆ เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มปฏิบัติตาม เชื่อมั่นในความสามารถของสมาชิกเป็นสิ่งสำคัญ ให้กำลังใจ และให้โอกาสเสมอถ้ามี สมาชิกกลุ่มเกิดความผิดพลาดในการทำงาน รวมทั้งเป็นผู้รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างภายในกลุ่ม เพื่อนำมาพิจารณาเป็นปฏิบัตินร่วมกันของกลุ่มในเรื่องต่างๆ

6.1.5 การมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า (Being Vision and Value Led) หมายถึง คุณลักษณะในการดำเนินชีวิตตามหลักการ และความเชื่อที่ลึกซึ้ง สามารถปรับความคิดตนเองเมื่อรับรู้แล้วว่าความคิดนั้นไม่ถูกต้อง ปรับเปลี่ยนทัศนคติ วิสัยทัศน์ ภายในตน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาตนเองจากภายใน (Self-Improvement from Within) รวมทั้งสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมตนเอง เมื่อได้เรียนรู้ในสิ่งที่มีประโยชน์ต่อตนเอง พัฒนาปรับปรุงตนให้เกิดคุณค่าทั้งจากภายนอกและภายในให้ดีขึ้น เมื่อมีประสบการณ์ในเรื่องต่างๆเพิ่มขึ้น สามารถปรับตัวได้กับทุกสถานการณ์ที่ต้องเผชิญพัฒนาจิตใจ อารมณ์ และปรับเปลี่ยนนิสัยของตนเองในเรื่องต่างๆ อยู่เสมอ รวมทั้งมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ฝึกลมองโลกในแง่บวก และเห็นคุณค่าของสรรพสิ่งต่างๆในโลกด้วยใจที่นอบน้อม ศรัทธาอย่างแยกกาย อันจะนำไปสู่การเข้าใจแก่นแท้ของชีวิต (Understanding the Essence of Life) เข้าใจชีวิตตนเองอย่างแท้จริง รู้ว่าความหมายของการมีชีวิตอยู่เป็นอย่างไร สามารถดำเนินชีวิตได้โดยไม่เครียด ทำจิตใจให้ว่าง พยายามทำชีวิตให้มีความสุขแม้รอบตัวจะพบเจอกับปัญหาที่ตาม สามารถเข้าใจหลักการใช้ชีวิตที่มีความสุข สามารถนำพาตนเองออกจากทุกข์ที่เกิดขึ้นได้ มองเห็นเป้าหมายในชีวิตตนเองมีสติในการดำเนินชีวิตในแต่ละวัน เข้าใจสัจธรรมของโลก เข้าใจชีวิต ยอมรับได้ว่าชีวิตเรานั้นไม่มีอยู่ตลอดไป เห็นคุณค่าในชีวิตของตนเอง และรับรู้อย่างถ่องแท้ว่าความสุขสงบ

6.2 การให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ หมายถึง การให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่ม โดยบูรณาการ เทคนิค วิธีการให้การปรึกษากลุ่ม ตามกระบวนการให้การปรึกษากลุ่ม และทฤษฎี การให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา 5 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพ (Transactional Analysis) หรือ TA แบบเกสตัลท์ (Gestalt) แบบเผชิญความจริง (Reality Therapy) แบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง (Client Centered Therapy) และแบบภวนิยม (Existentialism) เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

6.3 รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ หมายถึง โครงสร้างที่อธิบายรายละเอียด กระบวนการในการจัดประสบการณ์เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ในการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของตนเองด้วยการผสมผสานแนวคิด ทฤษฎี และเทคนิค การให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพ ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์ ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบภวนิยม ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง และทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริง ที่มีความสัมพันธ์กันทั้งในด้านหลักการ แนวทาง รวมทั้งความสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่จำเป็นต้องมีการพัฒนา ด้านความฉลาดทางจิตวิญญาณ เพื่อให้เป็นเครื่องมือที่สามารถนำไปพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผ่าน

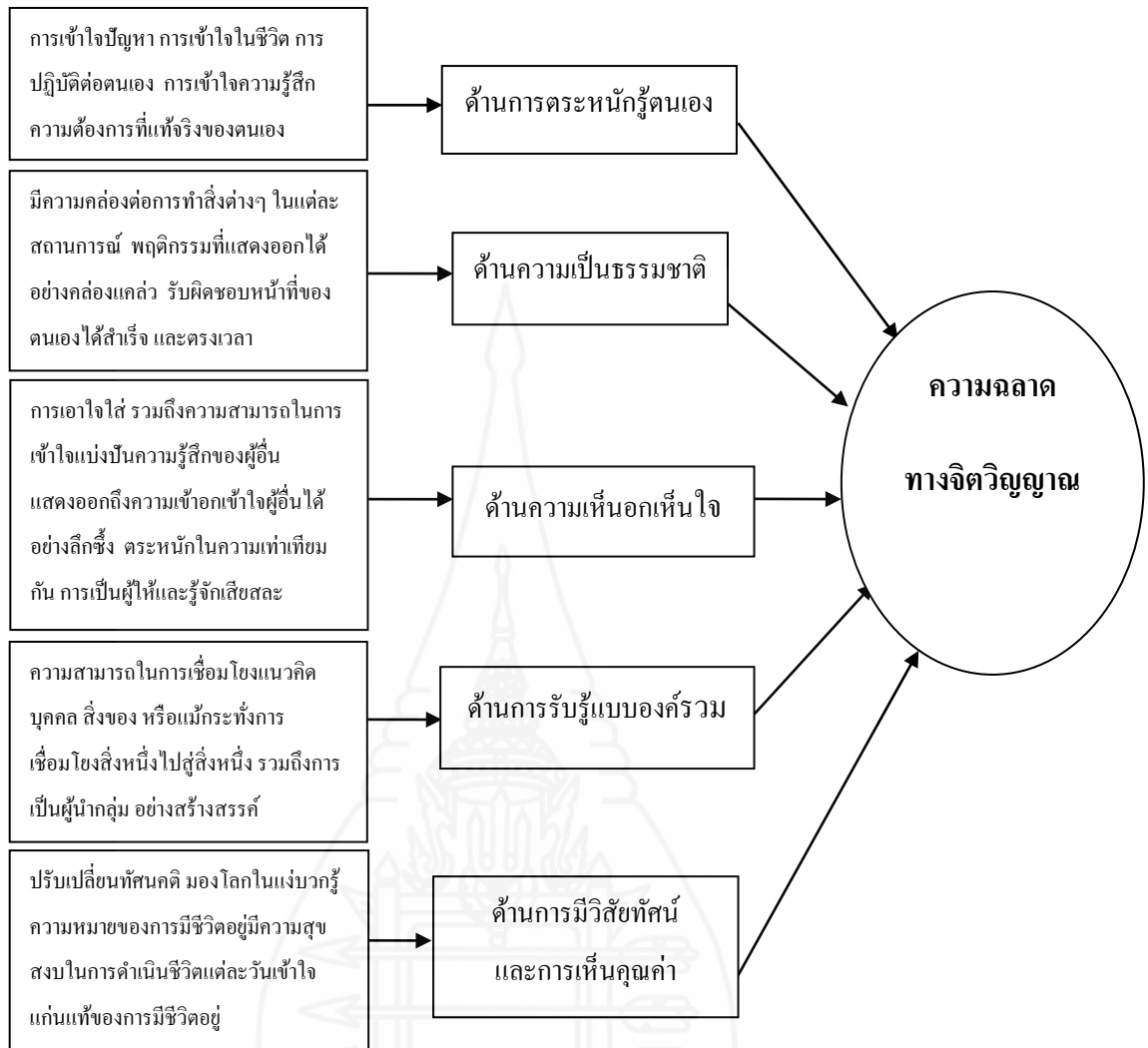
องค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการตระหนักรู้ตนเอง (Self-Awareness) 2) ด้านความเป็นธรรมชาติ (Spontaneity) 3) ด้านความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) 4) ด้านการรับรู้แบบองค์รวม (Holism) และ 5) ด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า (Being Vision and Value Led) ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาองค์ประกอบ ก่อนหน้านี้แล้วนำมาบูรณาการกับทฤษฎีการให้การศึกษาเชิงจิตวิทยา พร้อมเทคนิคการให้การศึกษากลุ่ม และกิจกรรมกลุ่มที่สอดคล้องกับการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ในแต่ละองค์ประกอบของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 9 กิจกรรมทั้งนี้รวมช่วงปฐมนิเทศ ปัจฉิมนิเทศ และการสนทนากลุ่ม เป็นจำนวนทั้งหมด 11 ครั้ง

6.4 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) สังกัดสำนักงานการอุดมศึกษา ทั้งเพศหญิง และเพศชาย ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5

7. กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณผู้วิจัยได้ทำการศึกษาหลักเกณฑ์การประเมิน ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ประกอบกับการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) ที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 40 คน เพื่อนำมาสร้างเป็นคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questionnaires) และ จากการศึกษาข้อมูลข้างต้นดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ และได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดการศึกษ้องค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณได้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการตระหนักรู้ตนเอง 2) ด้านความเป็นธรรมชาติ 3) ด้านความเห็นอกเห็นใจ 4) ด้านการรับรู้แบบองค์รวม และ 5) ด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า นำไปสู่การนิยามศัพท์ปฏิบัติการในการสร้างแบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นแบบวัดความแตกต่างในเชิงนัย (A Semantic Differential) แนวคิดของออสกู๊ด ซูซิ และแทนเนนบอม การ์ดเนอร์ และอัล-ฮินดาเว่ (Osgood; Suci; & Tannenbaum, 1957; Gardner, 1985; & Al-Hindawe, 2009: Online) กรอบแนวคิดการวิเคราะห์องค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังแสดงในภาพที่ 1.1 ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิเคราะห์องค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณ (Spiritual Intelligence หรือ SQ)

ตอนที่ 2 กรอบแนวคิดรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือแบ่งออกเป็นสองส่วน คือ กรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 กรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย องค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการตระหนักรู้ตนเอง 2) ด้านความเป็นธรรมชาติ 3) ด้านความเห็นอกเห็นใจ 4) ด้านการรับรู้แบบองค์รวม และ 5) ด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า โดยได้บูรณาการกับรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่ม ตามแนวคิดของ คอเรีย และคอเรีย (Corey; & Corey. 2006) โดยได้แบ่งการให้การปรึกษาออกเป็น 3 ชั้น ประกอบด้วย ชั้นที่ 1 ชั้นเริ่มต้น ชั้นที่ 2 ชั้นดำเนินการ และชั้นที่ 3 ชั้นยุติการให้การปรึกษาโดยยึดหลักทฤษฎีการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา และเทคนิคการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา ตามทฤษฎีที่นำมาพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ที่มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวนทั้งหมด 5 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบวิเคราะห์สัมพันธภาพ ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์ ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบกวนิยม ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง และทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริง ทั้งนี้ เมื่อผู้วิจัยพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยได้เชื่อมโยงด้วยการนำแนวคิดทฤษฎี เทคนิค และกิจกรรมกลุ่ม มาใช้ในการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เชื่อมโยงกับองค์ประกอบ ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้ง 5 องค์ประกอบ

2.2 การให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนด ตัวแปรต้น (Treatment Variable) คือ รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ประกอบด้วย

ครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศ ในการปฐมนิเทศการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ผู้วิจัยสร้างสัมพันธภาพระหว่าง ผู้ให้การปรึกษากลุ่มกับสมาชิกภายในกลุ่ม รวมทั้งอธิบายให้สมาชิกมีความเข้าใจในการเข้าร่วมกิจกรรม และแนวทางปฏิบัติร่วมกันที่ชัดเจนมากขึ้น

ครั้งที่ 2 การดำเนินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ด้านการตระหนักรู้ตนเอง ผู้วิจัยได้บูรณาการ ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์ ที่มีแนวคิดว่าคุณมนุษย์สามารถเรียนรู้ได้โดยการใช้ประสบการณ์ ที่มีผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับการตระหนักรู้ในตนเองต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อเตรียมพร้อมในการรับมือกับเหตุการณ์ต่างที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และทฤษฎีแบบเผชิญความจริง มีแนวคิดว่าคุณมนุษย์สามารถควบคุมวิถีชีวิตของตน เพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการเมื่อเราไม่ได้สิ่งที่ต้องการ เราจะรู้สึกเจ็บปวด แต่ถ้าสามารถสนองความต้องการได้ จะเกิดความภาคภูมิใจ (Self Esteem) และรู้สึกในทางที่ดีกับตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณในองค์ประกอบ ด้านการตระหนักรู้ตนเองเพื่อเสริมสร้างให้นักเรียน เกิดการเข้าใจตนเอง (Understanding) ส่งผลให้มีความชัดเจนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางในการดำเนินชีวิตของตน มีความเข้าใจ รู้ความต้องการของตนอย่างแท้จริง เทคนิคที่ใช้คือ เกมการสนทนา (Game of Dialogue) การฟังอย่างใส่ใจ (Attentive Listening) การสะท้อนเนื้อหา (Reflection of Content) การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling) การทำความเข้าใจ (Clarification) และ การนำทาง (Directive)

ครั้งที่ 3 การดำเนินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ด้านความเป็นธรรมชาติ เพื่อพัฒนาความเป็นธรรมชาติในการแสดงออกตามสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมในการแสดงออก หรือการกระทำ ได้อย่างคล่องแคล่ว อย่างเป็นปกติวิสัย รวมไปถึงการรู้หน้าที่ของตนเอง (Knowing their Duties) สิ่งที่คุณเองต้องรับผิดชอบ ผู้วิจัยได้บูรณาการ ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบภวนิยม ซึ่งมีกระบวนการช่วยให้ผู้รับการปรึกษาค้นพบเอกลักษณ์ของตน และสร้างสัมพันธภาพที่มีความหมายกับบุคคลสามารถเลือกสิ่งต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมกับมีความรับผิดชอบในสิ่งต่างๆที่คุณเลือก ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบการวิเคราะห์สัมพันธภาพมีแนวคิดว่าคุณคนที่มีความคล่องตัว พลังทางจิตจะไหลเวียนถ่ายเทจากสถานะหนึ่งไปสู่อีกสถานะหนึ่งได้คล่องแคล่ว ทำให้บุคคลผู้นั้นแสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมาได้เหมาะสมกับกาลเทศะ และบุคคล ตรงกันข้ามกับบุคคลที่ไม่ยอมให้พลังทางจิตไหลเวียนถ่ายเท และติดแน่นอยู่กับสถานะใด สถานะหนึ่งเป็นส่วนใหญ่ อาจก่อให้เกิดปัญหาในการปรับตัวติดตามมาได้ และทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง เป็นแนวความคิดที่เชื่อในความสามารถของบุคคลที่จะเลือกตัดสินใจกระทำในสิ่งที่สร้างสรรค์อย่างมีวิจารณญาณ สอดคล้องกับความฉลาดทางจิตวิญญาณในองค์ประกอบ ด้านความเป็นธรรมชาติ เทคนิคที่ใช้คือ การสวมบทบาทสมมติ (Role Playing) ความเอาใจใส่ (Stroke) การตีความ (Interpretation) การยอมรับ (Acceptance) การเผชิญหน้า (Confrontation) การเปิดเผยตนเอง (Self-Disclosure) และการตอบโต้ทันที (Immediate Response)

ครั้งที่ 4 การดำเนินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ด้านความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) เพื่อพัฒนาความสามารถด้านความเห็นอกเห็นใจ เข้าใจ แบ่งปันความรู้สึกของผู้อื่น การเป็นผู้ให้ และการรู้จักเสียสละ ประกอบด้วย การบูรณาการ ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกวนิยม มีแนวคิดในการช่วยให้บุคคลค้นพบเอกลักษณ์ของตนเองและสร้างสัมพันธภาพที่มีความหมายกับบุคคลอื่น และแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง เป็นกระบวนการที่ผู้ให้การปรึกษาเอาประสบการณ์และการรับรู้ของตนเองออกไปแล้วเข้าถึงอารมณ์และความรู้สึกของผู้รับบริการปรึกษาจาก ประสบการณ์และการรับรู้ของผู้รับบริการปรึกษาเอง เนื่องจากความเข้าใจอย่างถูกต้องในลักษณะเอาใจเขามาใส่ใจเราเกิดขึ้นเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง เทคนิคที่ใช้คือ การอยู่กับความรู้สึก (Staying with Feeling) การฟังอย่างตั้งใจ (Listening) การสนับสนุนให้ ความมั่นใจ (Reassure) การถ่ายโยงความรู้สึก (Transference) การตอบรับจากการฟัง (Listening Responses) และการตอบรับเพื่อการปฏิบัติ (Action Responses)

ครั้งที่ 5 การดำเนินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ในด้านการรับรู้แบบองค์รวม (Holism) เพื่อพัฒนาความสามารถในการเชื่อมโยงสิ่งต่างๆ และเพื่อฝึกการเป็นผู้นำกลุ่ม ประกอบด้วย การบูรณาการทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบการวิเคราะห์สัมพันธภาพที่มีแนวคิดช่วยในการวิเคราะห์ให้ผู้รับบริการปรึกษาเข้าใจถึงบุคลิกภาพของตนเอง บทบาทการแสดงออก และสัมพันธภาพในชีวิตเข้าใจตนเองได้ตรงตามสภาพที่เป็นจริงและมีเหตุผล ตลอดจนปฏิบัติตนเองอย่างเป็นธรรมชาติ แบบเกสตัลท์ที่มีแนวคิดว่าพฤติกรรมของบุคคลมีลักษณะแบบองค์รวม ที่มีความยิ่งใหญ่กว่าผลรวมขององค์ประกอบย่อย และแบบเผชิญความจริงที่มีแนวคิดว่าการที่บุคคลจะสามารถแก้ปัญหาของตนได้ ถ้าเขาเผชิญสภาพความเป็นจริง พิจารณาลักษณะต่างๆ ตามที่เป็นจริง และตระหนักถึงความเป็นจริงว่าเขามีหน้าที่ต้องการหาทางสนองความต้องการของเขาเอง โดยไม่กระทบกระเทือนสิทธิของผู้อื่น แม้ว่าหนทางที่จะสนองความต้องการนั้นจะมีอุปสรรคขวางอยู่ก็ตาม เทคนิคที่ใช้คือการสวมบทบาทสมมติ (Role Playing) การนำทาง (Directive) การตอบรับจากการฟัง (Listening Responses) และการบรรยาย (Discourse)

ครั้งที่ 6 การดำเนินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ในด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า (Being Vision and Value Led) เพื่อพัฒนาคุณลักษณะในการดำเนินชีวิตตามหลักการและความเชื่อที่ลึกซึ้ง สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข และเพื่อพัฒนาทัศนคติ ความคิดในด้านต่างๆ ในเชิงบวก ประกอบด้วย การบูรณาการ ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบการวิเคราะห์สัมพันธภาพมีแนวคิดเพื่อช่วยในการวิเคราะห์ให้ผู้รับบริการปรึกษาเข้าใจถึงบุคลิกภาพของตนเอง บทบาทการแสดงออก และสัมพันธภาพในชีวิต บุคคลที่เป็นตัวของตัวเองได้จะไม่ตกเป็นทาสของอดีตอีกต่อไป เพราะเขาสามารถตัดสินใจเองได้

ว่าเขาจะเป็นใครจะคิดอะไร จะทำอะไรจะรู้สึกอย่างไรหรือไม่โดยใช้ TA เป็นแนวทางเพื่อให้หลุดพ้นจากอดีต สามารถวางแผนในเชิงสร้างสรรค์สำหรับอนาคตของตน และแบบภวนิยม มีแนวคิดว่าหากมนุษย์ค้นพบความหมายในตนเองและในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นก็จะทำให้มนุษย์สามารถเผชิญกับความทุกข์ที่เกิดขึ้นได้ จะเห็นได้ว่าทัศนคติในการค้นหาความหมายนี้เป็นแรงจูงใจให้บุคคลเผชิญกับปัญหาโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่างๆ เนื่องจากบุคคลจะเห็นคุณค่าในการกระทำของตนเอง และรับรู้ว่าอุปสรรคนั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่พร้อมจะเผชิญเทคนิคที่ใช้คือ การอธิบาย (Explanation) การถาม (Question) การตีความ (Interpretation) การตอบรับจากการฟัง (Listening Responses) การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling) การสรุปความ (Peroration) การตอบรับเพื่อการปฏิบัติ (Action Responses) การตีความ (Interpretation) และ การเปิดเผยตนเอง (Self-Disclosure)

ครั้งที่ 7 การดำเนินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ เรื่อง : การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน (ครั้งที่ 1) วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการตระหนักรู้ตนเอง 2) ด้านความเป็นธรรมชาติ 3) ด้านความเห็นอกเห็นใจ 4) ด้านการรับรู้แบบองค์รวม 5) ด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า เทคนิคที่ใช้คือ การอธิบาย (Explanation) การถาม (Question) การตีความ (Interpretation) การตอบรับจากการฟัง (Listening Responses) และการตอบรับเพื่อการปฏิบัติ (Action Responses)

ครั้งที่ 8 การดำเนินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ เรื่อง : การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน (ครั้งที่ 2) วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการตระหนักรู้ตนเอง 2) ด้านความเป็นธรรมชาติ 3) ด้านความเห็นอกเห็นใจ 4) ด้านการรับรู้แบบองค์รวม 5) ด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า เทคนิคที่ใช้คือ การอธิบาย (Explanation) การถาม (Question) การตีความ (Interpretation) การตอบรับจากการฟัง (Listening Responses) และการตอบรับเพื่อการปฏิบัติ (Action Responses)

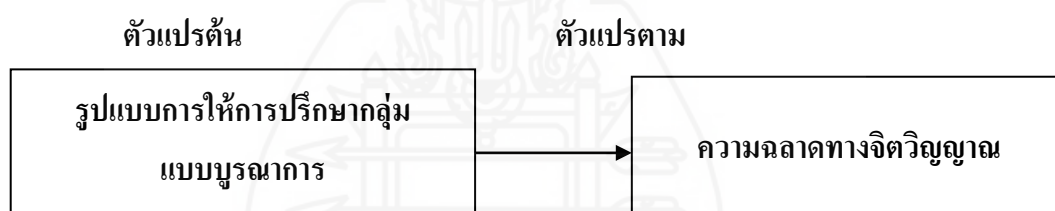
ครั้งที่ 9 การดำเนินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ เรื่อง : การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน (ครั้งที่ 3) วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการตระหนักรู้ตนเอง 2) ด้านความเป็นธรรมชาติ 3) ด้านความเห็นอกเห็นใจ 4) ด้านการรับรู้แบบองค์รวม 5) ด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า เทคนิคที่ใช้คือ การอธิบาย (Explanation) การถาม (Question) การตีความ (Interpretation) การตอบรับจากการฟัง (Listening Responses) และการตอบรับเพื่อการปฏิบัติ (Action Responses)

ครั้งที่ 10 ปัจจัยนิเทศ เรื่อง : การกล่าวขอบคุณ กล่าวอำลา และทำการวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ กลุ่มทดลอง หลังการทดลอง ในด้านตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการตระหนักรู้ตนเอง (Self-

Awareness) 2) ด้านความเป็นธรรมชาติ (Spontaneity) 3) ด้านความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) 4) ด้านการรับรู้แบบองค์รวม (Holism) และ 5) ด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า (Being Vision and Value Led)

ครั้งที่ 11 ระยะเวลาติดตามผล การสนทนากลุ่ม และทำแบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ การทดลองเป็นเวลา 1 เดือน

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งมีคะแนนแบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 50 ลงมา จำนวน 32 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 16 คน เข้ารับการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ และกลุ่มควบคุม 16 คน ที่ไม่ได้รับการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการใดเลย เมื่อการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเสร็จสิ้นลง ผู้วิจัยนำแบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ ไปให้ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำ เพื่อวัดคะแนนความฉลาดทางจิตวิญญาณ ในระยะหลังการทดลอง แล้วจึงวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ และระยะติดตามผลเมื่อเสร็จสิ้นการทดลองเป็นเวลา 1 เดือน ผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ในภาพที่ 1.2 ดังนี้

ภาพที่ 1.2 กรอบแนวคิดการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิต ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

8.1 ได้ทราบองค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

8.2 ได้รู้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และนักเรียนทั่วไปที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า

8.3 ได้ทราบผลการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ในการพัฒนารูปแบบการให้ การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือผู้วิจัยได้การศึกษาวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามตัวแปรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องตามลำดับต่อไปนี้

วรรณกรรมที่เกี่ยวกับความฉลาดทางจิตวิญญาณ

1. ความหมาย และความสำคัญของความฉลาดทางจิตวิญญาณ
2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางจิตวิญญาณ
3. องค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณ
4. การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

วรรณกรรมที่เกี่ยวกับการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ

1. ความหมายการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม
2. วัตถุประสงค์การให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม
3. ขั้นตอนการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม
4. บทบาทหน้าที่ผู้การให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม
5. การปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการ
6. ทฤษฎีการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

วรรณกรรมที่เกี่ยวกับรูปแบบ

1. ความหมายของรูปแบบ
2. องค์ประกอบของรูปแบบ

3. ประเภทของรูปแบบ
4. การพัฒนารูปแบบ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางจิตวิญญาณ (Spiritual Intelligence หรือ SQ)

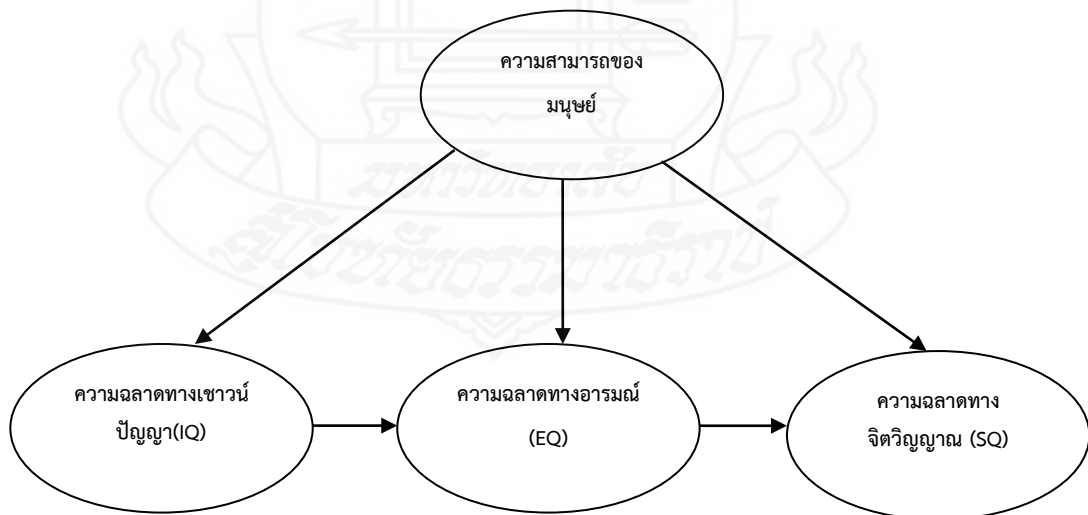
การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางจิตวิญญาณ (Spiritual Intelligence หรือ SQ) ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

1. ความหมาย และความสำคัญของความฉลาดทางจิตวิญญาณ

ความฉลาดทางจิตวิญญาณ (Spiritual Intelligence) มาจากคำว่า Spirituality ซึ่งมีความหมายว่า ความต้องการของมนุษย์ในการค้นหาคำตอบที่เกี่ยวกับความหมายของชีวิต การเจ็บป่วย การตาย ความเชื่อในพลัง หรือสิ่งเหนือธรรมชาติ รวมทั้งความเชื่อในศาสนา แอดมิสชันและเทย์เลอร์ (Edmisson, 1997 & Taylor, 1993) ทั้งนี้ โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner, 1999) กล่าวว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณ แตกต่างจากลักษณะบุคลิกภาพแบบดั้งเดิม และแตกต่างจากความสามารถของจิตทั่วไป เนื่องจาก SQ เป็นโครงสร้างที่มีความหมายที่สามารถนำมาใช้เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ทางจิตวิทยา และการบริหารจัดการในเรื่องต่างๆ โดยเป็นศักยภาพทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้และการแก้ปัญหาในมุมมองกว้างและมุมมองจำกัดได้มากขึ้น (Emmons, 1999; Wigglesworth, 2000; Zohar & Marshall, 2000 และ Palutzian, Keortge, 2003) ในด้านของ เอ็มมอนส์ (Emmons, 2000) กล่าวเพิ่มเติมว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณ เป็นความสามารถทางในการปรับตัว เพื่ออำนวยความสะดวกในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายในด้านต่างๆ

ในด้าน คิงก์ และดีซิกโก (King & De Cicco, 2009) ให้ความหมาย ความฉลาดทางจิตวิญญาณว่าเป็นจุดรวมของสภาพแห่งจิตที่สามารถปรับเข้ากับการตระหนักรู้ การบูรณาการความคิด และการประยุกต์ใช้ การหลุดพ้นจากกิเลส ส่งผลต่อการดำรงชีวิตที่ดีกว่า เพื่อให้ชีวิตไม่ยึดติดกับความเป็นตนเอง สอดคล้องกับแอมราม และไคร์เยอร์ (Amram & Dryer, 2008) และ หวงฮัน (Vaughan, 2002) ได้ให้ความหมายของ SQ ว่าเป็นความสามารถในการใช้ และรวมพื้นฐานพลังแห่งจิต เพื่อนำไปสู่การดำรงอยู่ที่มีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตในแต่ละวันที่มีความสุข รวมทั้งเป็นความสามารถในการเข้าใจเชิงลึกของการดำรงชีวิต ปัญหา และระดับภายในของจิตสำนึก ทำให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์

ระหว่างบุคคลที่ดีกว่า และเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งที่ดำรงอยู่ในโลก ว่ามนุษย์สามารถที่จะถามปัญหาสรรพสิ่งที่เกี่ยวกับความหมายของการดำรงชีวิต ประสบการณ์ที่ปรากฏเชื่อมโยงระหว่างตนกับบุคคลอื่น และกับโลกที่ได้ดำรงชีวิตอยู่ (Wolman, 2001) นอกจากนี้ โซฮาร์ และมาร์แชล (Zohar & MarShall, 2001) ให้ความหมายว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณ หมายถึง ความเป็นตัวตนแห่งตน เป็นเขาวนปัญญาของศูนย์กลางในการดำรงชีวิตที่ทำให้สามารถบูรณาการ การแยกแยะ การคิด ความรู้สึกในเชิงลึก และทำให้มีความเข้าใจภายในตัวตนของมนุษย์ ภายใต้อาณัติต่างๆ ปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำรงชีวิตทั้งหมด เป็นความสัมพันธ์เชิงลึก เป็นทางไปสู่ศักยภาพที่แท้จริงของตน รวมทั้งเข้าใจสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในด้านพฤติกรรม ความคิด และความรู้สึก อันเป็นความฉลาดที่ทำให้รู้ถึงคุณค่าที่มีอยู่ของตน และคุณค่าใหม่ๆ ในการดำรงชีวิตอยู่ โดยมีได้เชื่อมโยงกับศาสนา วัฒนธรรม และสังคมแต่อย่างใด นอกจากนี้ SQ ยังหมายถึง สภาพจิตใจที่มีปัญญาห่างไกลจากกิเลส สัมผัสอยู่กับคุณค่าสูง มีความดีเป็นอิสระ มีความสุขอย่างประณีต และลึกล้ำเป็นจิตขั้นสูง เป็นสำนึกในมนุษย์ที่มีคุณค่า (Zohar & MarShall, 2000, pp.719-727) นั้นหมายถึง เป็นปัญญาขั้นลึกของบุคคลและมีความสำคัญอย่างมาก ที่ต่อจากการสร้างรากฐานที่มาจากผลการทำงานของความฉลาดทางเขาวนปัญญา (Intelligence Quotient หรือ IQ) และความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient หรือ EQ) ทั้งนี้การพัฒนา IQ, EQ และ SQ สามารถนำไปใช้เพื่อให้บุคคลยอมรับความแตกต่างของระดับความสามารถและทักษะในการแก้ไขปัญหาหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน (Zohar & Marshall, 2004,pp.3) ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 ระบบการพัฒนาความสามารถของมนุษย์ 3 ระดับ

ที่มา: Zohar & Marshall (2004,pp.3)

นอกจากนี้ ไฟรล์ (Fry, 2010,pp.24) ยังได้ให้ความหมายว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ว่าเป็นความสามารถในการประพฤติปฏิบัติตนด้วยความไม่เห็นแก่ตัว มีความเมตตากรุณา ในขณะเดียวกันก็สามารถรักษาสันติสุขภายใน และภายนอกไว้โดยไม่กังวลต่อภาวะแวดล้อมที่เข้ามากระทบ ซึ่งการปฏิบัติเช่นนี้เป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็นวิธีการที่มุ่งเน้นให้เราดำรงอยู่ด้วยความสงบ พร้อมทั้งปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเมตตา อย่างผู้มีสติปัญญา

ในด้านนักการศึกษาของไทย ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับความฉลาดทางจิตวิญญาณต่างๆ ไว้ดังต่อไปนี้คือ ปริญญา ตันสกุล (2546) ให้ความหมายว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณ หรือ “ปัญญาญาณ” หมายถึง ระดับสติปัญญาขั้นสูงสุดในความเป็นมนุษย์ หรือ “ปัญญาญาณ” โดย มนุษย์สามารถพัฒนาตนเองได้ในไม่ช้า ถ้าหากมีทักษะในการคิด หรือรู้วิธีคิด ฉลาดคิดและคิดเป็นวิญญาน ด้านสันตนา วิจิตเนาวรัตน์ (2559) กล่าวว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณ เป็นความสามารถของมนุษย์ที่สามารถทำความเข้าใจในความต้องการที่แท้จริงแห่งตนการเข้าใจตัวตนของตนเอง เป้าหมายในชีวิต สามารถเข้าใจผู้อื่น เข้าใจสรรพสิ่งตามธรรมชาติด้วยการดำเนินการในการดำรงชีวิตที่มีคุณค่าตามวิถีทางหรือแนวทางตามเป้าหมายแห่งตนมีความสามารถ ตัดสินใจในการแก้ปัญหาหรือการประเมินแนวทาง แห่งการดำเนินการของตนในการดำรงชีวิตให้ถูกต้อง มีความสุขภายในจิตวิญญาณแห่งตน ที่ปราศจากสิ่งสอดแทรกจากศาสนา วัฒนธรรมและสังคมแต่อย่างใด

นอกจากนี้ความฉลาดทางจิตวิญญาณ หมายถึง ความสามารถในการใช้และรวมพื้นฐานพลังแห่งจิต เพื่อการดำรงชีวิตในแต่ละวันที่มีความสุข มีความเป็นตัวตนแห่งตน ทำให้มีความเข้าใจภายในตัวตนแห่งตนของมนุษย์ ภายใต้สถานการณ์ต่างๆ ปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำรงชีวิต สามารถทำความเข้าใจในความต้องการที่แท้จริงแห่งตน มีเป้าหมายในชีวิต เข้าใจผู้อื่น เข้าใจสรรพสิ่งตามธรรมชาติ ด้วยการดำเนินการในการดำรงชีวิตที่มีคุณค่า ตามวิถีทางหรือแนวทางตามเป้าหมายแห่งตนเพื่อนำไปสู่การดำรงอยู่ที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ ความฉลาดทางจิตวิญญาณ มีความสำคัญในการที่จะเป็นขับเคลื่อนพลังแห่งจิตของมนุษย์ภายใต้ระบบสมอง โดยความฉลาดทางจิตวิญญาณ อยู่เป็นศูนย์กลางแรงขับเคลื่อนพลังแห่งจิตให้ปรากฏเป็นรูปธรรมในความเป็นจริงในการดำรงชีวิตเป็นตัวตนของมนุษย์ ซึ่งมนุษย์แต่ละคนจะมีแรงขับเคลื่อนพลังแห่งจิตวิญญาณ (Spiritual Impulse) ที่ไม่เหมือนกัน จึงทำให้เกิดวิถีการดำรงชีวิตของแต่ละบุคคลแตกต่างกันไปด้วย ดังนั้นความฉลาดทางจิตวิญญาณ จึงมีความสำคัญในการนำไปใช้ประโยชน์ ในชีวิตจริงให้ปรากฏผลเป็นรูปธรรมว่าจะทำอย่างไร แก้ปัญหาด้วยวิธีใด และแนวทางในการปฏิบัติเป็นอย่างไร เพื่อให้มนุษย์สามารถที่จะมีกำลังใจ และความมั่นคงภายใน ปราศจากความท้อแท้เมื่อเจอปัญหา หดหู่ โศกเศร้า สามารถเข้าถึงความสุขที่ประณีตได้ รวมทั้ง การมีความรู้และความคิดที่ถูกต้องดีงาม ช่วยให้ดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข รู้จักคิดหรือพิจารณาสิ่งต่างๆด้วยเหตุผล จนสามารถแก้ปัญหา

หรือหลุดพ้นจากความทุกข์ ตลอดจนรู้จักดำเนินการต่างๆ ให้สำเร็จได้ด้วยวิธีการแห่งปัญญา สามารถเป็นที่พึ่งของตนเองได้ (ไพศาล วิสาโล, 2553, น.14-15) ได้กล่าวว่าความฉลาดทางจิตวิญญาณ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งเสริมให้บุคคลเป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ” โดยเป็นผู้ที่มีการตระหนักรู้ มองเห็นคุณค่าในตัวเอง ในตัวผู้อื่นและการเห็นคุณค่าของสรรพสิ่งต่างๆ ในโลก (ศรีบุญรัตน์ คงอ้อม ,2555, น.112)

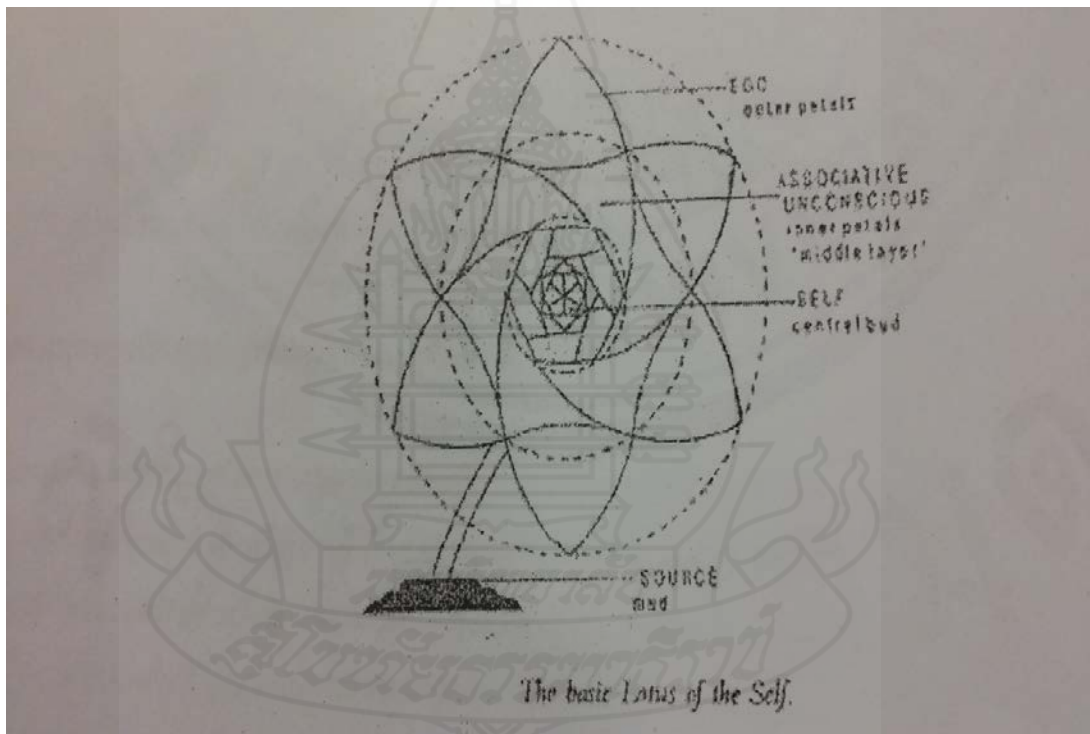
จากความหมาย และความสำคัญของ ความฉลาดทางจิตวิญญาณสามารถสรุปได้ว่า SQ เป็นศูนย์กลางในการดำรงชีวิตที่ทำให้สามารถบูรณาการทั้งสิ่งที่อยู่ภายนอก และภายในบุคคล เพื่อให้เข้าใจเข้าใจตนเองภายใต้สถานการณ์ต่างๆ สามารถตัดสินใจในการแก้ปัญหา โดยประเมิน แนวทางในการแก้ปัญหา พร้อมทั้งดำเนินการหรือปฏิบัติตามแนวทางที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำทางชีวิตของตนให้พบกับความสุขที่แท้จริงของชีวิต อันจะนำไปสู่การพัฒนาตนทั้งภายนอก และภายในตนเอง รวมทั้งความฉลาดทางจิตวิญญาณ ยังเป็นการบูรณาการศักยภาพของ ความฉลาด ทางเชาวน์ปัญญา และความฉลาดทางอารมณ์ อันจะนำไปสู่ความสามารถในการเข้าถึงความมีสติ ที่จะเผชิญ หรือ สามารถแก้ไขปัญหาย่างสร้างสรรค์ในการดำรงชีวิตให้ดีขึ้น ช่วยให้บุคคลมีอิสระ จากความ โกรธแค้น ความกังวล และความกลัวที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ต่างๆ รวมทั้งสามารถ บริหารจัดการการดำเนินชีวิตของตนเอง แสดงออกทางความรู้สึกและอารมณ์ว่ารู้สึกอย่างไร โดยมีความฉลาดทางจิตวิญญาณ เป็นพลังขับเคลื่อน ในการวิเคราะห์ไตร่ตรอง การดำเนินการ แก้ไขปัญหาในการดำรงอยู่ตามสถานการณ์แวดล้อมที่เกิดขึ้น อันเป็นกระบวนการมิติทางจิต วิญญาณมนุษย์ที่มีมาแต่เกิด ที่แตกต่างกันในแต่ละคน

ทั้งนี้ ความฉลาดทางจิตวิญญาณ มีความสำคัญอย่างมากในการเป็นพลังขับเคลื่อนให้ บุคคลมีพลังจิตในการดำรงชีวิตตนในแนวทางที่ถูกต้องทำให้บุคคลนั้นเกิดการพัฒนาจากศูนย์กลาง จึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนาเสริมสร้างความฉลาดทางจิตวิญญาณ เพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์แบบ ประกอบด้วย 1) ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ในด้านการพัฒนาความคิด สร้างสรรค์และนวัตกรรมความคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา การสื่อสารและการร่วมมือทำงาน 2) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีหมายถึงความรู้พื้นฐานด้านสารสนเทศ ด้านสื่อ และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร และ 3) ทักษะชีวิตและการทำงาน ประกอบด้วย ความยืดหยุ่น และความสามารถในการปรับตัว ความคิดริเริ่ม และการชี้แนะตนเองทักษะทางสังคม และการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมการเพิ่มผลผลิต การเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ อันเป็นแนวคิด สำคัญที่เกี่ยวกับการดำรงอยู่ของมนุษย์ในศตวรรษที่ 21

2. ทฤษฎีความฉลาดทางจิตวิญญาณ

ความฉลาดของมนุษย์ทางจิตวิทยาเป็นที่สนใจและค้นหาคำตอบในที่ประชุมของนักวิทยาศาสตร์(Cianciolo & Sternberg, 2004) ตลอดจนว่าความฉลาดของมนุษย์ขึ้นอยู่กับความฉลาดทางปัญญาความฉลาดทางอารมณ์ โดยความฉลาดทางจิตวิญญาณเป็นตัวกำหนดความฉลาดทางปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ ตามทฤษฎีแนวความคิดความฉลาดทางจิตวิญญาณ โชฮาและมาร์แชล(Zohar & Marshall, 2000) เห็นว่าอีโก้ (Ego) ตามแนวความคิดของฟรอยด์ (Freud, 1952) นั้นเป็นส่วนที่อยู่ชั้นนอกสุดจากภายนอกสู่ภายในอยู่บนพื้นฐานของความฉลาดทางปัญญาอันได้แก่ อัตรส่วนตน (EgoSelf) ซึ่งเป็นส่วนการคิดเชิงเหตุผล (Rational Layer) เป็นความฉลาดทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับระบบประสาทและสมอง ส่วนกลางอยู่บนพื้นฐานของความฉลาดทางอารมณ์เป็นเชื่อมโยงส่วนตน (Associative Self) เป็นแรงจูงใจหรือแรงขับเคลื่อนนำไปสู่ลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลที่แตกต่างกันไป สำหรับส่วนชั้นในสุด ได้แก่ จิตวิญญาณส่วนตน (Spiritual Self) แสดงถึงตัวตนของบุคคลแต่ละคน เป็นความฉลาดทางจิตวิญญาณและความฉลาดทางจิตวิญญาณเป็นศูนย์กลางของสมองเป็นตัวกำหนดทิศทางของความฉลาดทางปัญญาซึ่งอยู่ด้านซ้ายของสมอง และความฉลาดทางอารมณ์อยู่ทางด้านขวาของสมอง ความฉลาดทางจิตวิญญาณจึงเป็นเรื่องการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ ไม่ใช่ความเชื่อในเรื่องศาสนา คนเคร่งศาสนาอาจมีความฉลาดทางจิตวิญญาณต่ำ ส่วนคนที่มีความฉลาดทางจิตวิญญาณสูง อาจไม่ใช่คนที่เคร่งศาสนาหรือนับถือศาสนาแต่อย่างใด ความฉลาดทางจิตวิญญาณ จึงเป็นเรื่องระบบภายในของมนุษย์ของตนเอง ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับศีลธรรมจากภายนอกหรือทางศาสนาในลัทธิใดในทางปฏิบัติ ซึ่งความฉลาดทางจิตวิญญาณจึงมิใช่ความคิดที่เป็นนามธรรมจับต้องไม่ได้ แต่สามารถพัฒนานำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงได้ นอกจากนี้ ความฉลาดทางจิตวิญญาณเป็นความฉลาดภายใต้พลังจิตในระบบประสาทของสมองภายในเป็นศูนย์กลางของเข่าหรือความฉลาดแสดงออกถึงการเป็นตัวตนมนุษย์ที่ใช้แก้ปัญหาในการดำรงชีวิต ก่อให้เกิดการสร้างสรรคการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ การปรับเปลี่ยนสถานการณ์ พฤติกรรมความคิด การเรียนรู้ ความรู้สึก ความเข้าใจ และความเห็นอกเห็นใจ เป็นคุณค่าชีวิตและการมีความฉลาดทางจิตวิญญาณสูงย่อมสามารถเข้าใจตนเองจากภายในสู่ภายนอกในการประเมินประเด็นต่างๆ ได้อย่างถูกต้องในการแก้ไขปัญหามากกว่าผู้อื่น ทั้งนี้มนุษย์มีความฉลาดทางปัญญา และมีความฉลาดทางอารมณ์ ไม่สามารถทำให้เข้าใจความซับซ้อนในการความฉลาดของมนุษย์ได้อย่างสมบูรณ์ จึงจำเป็นต้องสร้างรูปแบบความฉลาดทางจิตวิทยาขึ้นมาใหม่ให้ครอบคลุมถึงตัวตนของมนุษย์อย่างครบถ้วน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระบบจิตใจของมนุษย์ให้สมบูรณ์ ซึ่งทุกระบบของความฉลาดทางปัญญา ความฉลาดทางอารมณ์ และความฉลาด

ทางจิตวิญญาณ ของมนุษย์ถูกรองรับด้วยกลไกทางสมองและระบบประสาทอยู่เสมอในการอธิบายแนวความคิดเรื่องความฉลาดทางจิตวิญญาณนั้น โซฮาร์ และมาร์แชล (Zohar & Marshall) ได้ใช้ดอกบัว 6 กลีบ เป็นสัญลักษณ์ (Model) แทนตัวตนของบุคคล (Self) ซึ่งเป็นแหล่งของพลังงานทั้งหมดของบุคคลที่ก่อให้เกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ความเข้าใจในความหมาย และคุณค่าของชีวิต โดยแบ่งดอกบัวออกเป็น 3 ชั้น ชั้นนอกสุดของกลีบดอกบัวทั้ง 6 แสดงถึงอัตตา (Ego) หรือลักษณะตัวตนที่แสดงของบุคคล อธิบายให้เห็นถึงบุคลิกภาพ 6 แบบส่วนชั้นที่ 2 อยู่ระหว่างกลีบดอกบัวและเกสรดอกบัว แสดงถึงแรงจูงใจหรือแรงขับหรือความต้องการต่างๆที่ทำให้เกิดหรือสร้างลักษณะบุคลิกภาพในแต่ละแบบทั้ง 6 นั้นขึ้นมาและในชั้นอุทธรณ์ดอกบัวแสดงถึงตัวตนของบุคคล (Self) ที่แท้จริงซึ่งจะรวมทั้งระบบการคิด ปัญญา ความรู้สึก สติสำนึกและแกนกลางของความเป็นตัวตนของตนเองดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 ดอกบัว 6 กลีบ สัญลักษณ์แทนตัวตนของบุคคล

ที่มา: Zohar, Danah & Marshall, Ian. SQ: Spirituality Intelligence The Ultimate Intelligence
London: Bloomsbury (2000, pp. 125)

ระดับชั้นของอัตตา

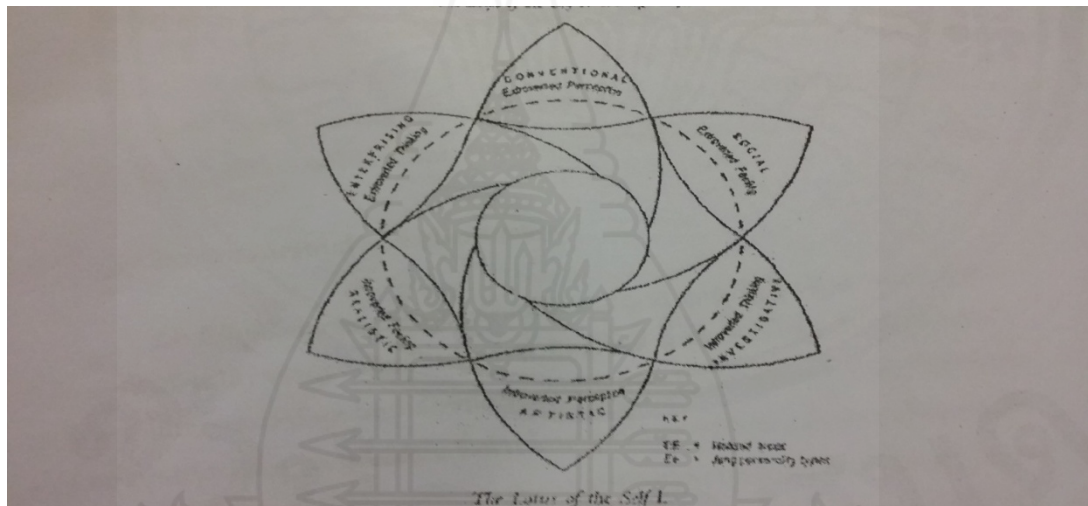
อัตตา (Ego) ของบุคคลเป็นส่วนที่พัฒนาขึ้นมาเป็นลำดับสุดท้ายเป็นชั้นของตัวตนที่มีเหตุผลที่สุดของตนเองมีส่วนเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับการทำงานเป็นลำดับขั้นของทางเดินประสาทและโปรแกรมในสมอง ซึ่งเป็นระบบประสาทที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับตรรกะ ความคิด ความรู้สึกและสติสำนึกที่มีเหตุผล มีศีลธรรมกำกับ เป็นระบบการคิดที่มุ่งเป้าหมายหรือความคิดเชิงกลยุทธ์ อัตตาเป็นรูปแบบของคน โกลและกลยุทธ์ที่ตัวตนของบุคคลที่ใช้ในการดำเนินชีวิตในโลก อัตตาเป็นสิ่งที่พัฒนามาจากประสบการณ์ตั้งแต่วัยเด็กที่สอนให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ในการเผชิญนักแสดงออกมาต่อบุคคลและสถานการณ์ต่างๆ อุตราชของบุคคลเป็นหน้าที่ที่แสดงถึงบทบาทในชีวิตของบุคคลนั้นให้โลกเห็นบ่อยครั้งก็แสดงต่อตนเองเป็นส่วนหนึ่งของตัวตนของบุคคลที่พร้อมจัดแสดงในสิ่งที่บุคคลนั้นเชื่อว่าเขาเป็นเช่นนั้นหรือเขาคือเช่นนั้น

จะเห็นได้ว่า อัตตาเป็นชั้นนอกสุดของคอกบัวประกอบไปด้วยลักษณะบุคลิกภาพ 6 แบบ ตามการนิยามของนักจิตวิทยาชาวอเมริกัน เจ แอล ฮอลแลนด์ (J.L.Holland, 1998) ที่ได้อธิบายไว้ในหนังสือชื่อ Making Vocational Choices: A Theory of Vocational Personalities and Work Environments ซึ่งเป็นแบบทดสอบแนวทางการประกอบอาชีพที่ใช้กันอย่างแพร่หลายมากที่สุด โดยมีความคิดพื้นฐานว่าลักษณะบุคลิกภาพมี 6 แบบ ซึ่งบุคลิกภาพแต่ละแบบจะมีความเกี่ยวข้องกับอาชีพที่เหมาะสมที่จัดทำโดยบุคลิกภาพแต่ละแบบที่มีพื้นฐานมาจากความสนใจและความสามารถของบุคคล นอกจากนี้ลักษณะบุคลิกภาพของฮอลแลนด์ยังมีความยืดหยุ่นในการที่จะยอมรับว่าบุคคลแต่ละคนสามารถมีลักษณะบุคลิกภาพผสมผสานกันได้ตั้งแต่ 2 ลักษณะบุคลิกภาพขึ้นไป และอาจเป็นลักษณะบุคลิกภาพที่ตรงข้ามกันก็เป็นไปได้ ซึ่งตรงกับแนวคิดของทฤษฎีความฉลาดทางจิตวิญญาณในประเด็นที่ว่าบุคคลที่มีความสำเร็จจะมีความฉลาดทางจิตวิญญาณสูง และจัดแสดงคุณสมบัติของลักษณะบุคลิกภาพทั้ง 6 แบบ มากกว่าที่จะพัฒนาอัตตาลักษณะบุคลิกภาพแบบใดแบบหนึ่งเท่านั้น บุคลิกภาพแต่ละแบบจะมีการจับคู่ตรงข้ามกัน นั่นคือบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบชอบงานศิลป์ จะมีความสนใจ ความชอบ และความสามารถที่แตกต่างกับบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบยึดตามแบบแผนอย่างมาก ส่วนบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบยึดตามความจริง ก็มีคุณลักษณะที่แตกต่างกับบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบชอบวงสังคมน

นอกจากนี้แบบทดสอบของฮอลแลนด์มีความแตกต่างจากแบบทดสอบอื่นๆ ตรงที่แบบทดสอบนี้มีความยืดหยุ่นในการที่ผู้รับการทดสอบสามารถมีคะแนนสูงได้ในลักษณะบุคลิกภาพหลายด้านที่แตกต่างกันได้ แม้จะเป็นลักษณะบุคลิกภาพที่ตรงข้ามกัน เช่น ในฐานะที่เป็นแบบชอบงานศิลป์ บุคคลจะมีความเพ้อฝัน อารมณ์เปลี่ยนแปลงได้ง่าย แต่บุคคลนั้นก็อาจจะมีลักษณะบุคลิกภาพยึดตามระเบียบแบบแผน ในบทบาทของการเป็นอาจารย์ที่ทำให้เป็นคนที่มี

ประสิทธิภาพระเบียบแบบแผนหรือการเป็นนักวิทยาศาสตร์ ที่เป็นคนรอบคอบ ละเอียดพิถีพิถัน เป็นลักษณะของบุคลิกภาพแบบชอบสำรวจ แต่ก็ยังคงสนุกกับการปีนเขา ตรงกับลักษณะบุคลิกภาพแบบกล้าได้กล้าเสีย รวมทั้งชอบไปร่วมงานเลี้ยงฉลอง ซึ่งตรงกับลักษณะบุคลิกภาพแบบชอบเข้าสังคม เป็นต้น

ในความเป็นจริงแล้ว แนวโน้มการแสดงลักษณะบุคลิกภาพจากประเภทที่แตกต่างกัน เป็นสัญญาณที่บ่งบอกถึงความมีวุฒิภาวะทางบุคลิกภาพ และมีความฉลาดทางจิตวิญญาณสูง โดยบุคคลที่ไม่มีวุฒิภาวะจะมีการพัฒนาอัตโนมัติ (กลีบดอกบัวเพียงกลีบเดียว) ในขณะที่บุคคลที่ประสบความสำเร็จ (มีความฉลาดทางจิตวิญญาณสูง) จะแสดงถึงความสมดุลของลักษณะบุคลิกภาพทั้ง 6 ประเภทมากกว่า ดังภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 ลักษณะบุคลิกภาพตามแนวทฤษฎีความฉลาดทางจิตวิญญาณ

ที่มา : Zohar, Danah & Marshall, Ian. SQ: Spirituality Intelligence The Ultimate Intelligence
London : Bloomsbury (2000, pp.135)

กลีบที่ 1 บุคลิกภาพแบบยึดตามระเบียบแบบแผน มีคนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้อยู่ประมาณร้อยละ 10-15 บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบนี้จะมีลักษณะระมัดระวัง ทำตัวสอดคล้องมีระเบียบแบบแผน คนพวกนี้มีประสิทธิภาพ และมีสติสำนึก แต่ก็ยังเป็นพวกที่ต่อต้าน ปกป้องตนเองและไม่ยืดหยุ่นได้ด้วย คนกลุ่มนี้มีแนวโน้มที่จะถูกขัดขวางไม่ต้องการเป็นคนเด่นในกลุ่มคน เป็นพวกเชื่อฟังคำสั่ง ทำตามลำดับขั้นคือรับ เน้นการปฏิบัติและตระหนี่ เป็นคนเจ้าระเบียบเกินไป และไม่มีจินตนาการด้วย คนกลุ่มนี้มีบุคลิกภาพตรงกันข้ามกับบุคลิกภาพแบบชอบงานศิลป์

อาชีพที่เหมาะสมกับคนกลุ่มนี้ตามที่ฮอลแลนด์เสนอแนะไว้คือ พนักงานต้อนรับ เลขานุการ เสมียนพนักงานคอมพิวเตอร์ และนักบัญชี

กลีบที่ 2 บุคลิกภาพแบบชอบเข้าสังคมมีคนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้อยู่ประมาณร้อยละ 30 ของประชากรทั้งหมด และในจำนวนนั้นส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบนี้จะมีลักษณะที่ชอบและมีความสุขในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีความเป็นมิตร มีน้ำใจ ชอบให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ใจดี เข้ากับบุคคลอื่นได้ง่าย แต่ก็ถูกชักจูงได้ง่ายด้วย มีความอดทนที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น ฮอลแลนด์ยังได้อธิบายอีกว่า คนพวกนี้มีอุดมคติมีความรับผิดชอบ มีไหวพริบ และอบอุ่น สามารถเป็นครูที่ดีในทุกระดับ เป็นผู้ให้การดูแลรักษา และให้คำปรึกษา รักษาธรรมชาติ และรักการดูแลบ้าน

กลีบที่ 3 บุคลิกภาพแบบชอบสำรวจ มีคนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้อยู่ประมาณร้อยละ 10-15 บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ จะมีลักษณะชอบที่จะใคร่ครวญตรวจสอบในความคิดเรื่องต่างๆ อย่างลึกซึ้ง หรือเป็นลักษณะบุคลิกภาพที่มีเหตุผลมากที่สุด โดยมีลักษณะของการมีสติปัญญาการวิเคราะห์ความซับซ้อน ความอยากรู้อยากเห็น และความพิถีพิถัน ซึ่งทำให้คนกลุ่มนี้สามารถวิเคราะห์บุคคล คือความคิดต่างๆ ได้อย่างลึกซึ้ง ในขณะที่บุคลิกภาพแบบชอบเข้าสังคมจะชอบผู้คน บุคลิกภาพแบบชอบสำรวจจะต้องการเวลาที่จะอยู่กับตนเอง เพื่อใช้เวลาในการทบทวนความคิดของตนเอง คนกลุ่มนี้ยังมีลักษณะชอบความโดดเดี่ยว ถ่อมตน ไว้ตัว พยายามไม่เปลี่ยนแปลงไปตามอารมณ์ เป็นตัวของตัวเองอย่างยิ่ง และจะทำให้ตนเองไม่เป็นที่รู้จัก อาชีพที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพแบบนี้คือ นักวิทยาศาสตร์ แพทย์ นักแปล นักสำรวจ นักวิจัย ซึ่งผู้เชี่ยวชาญที่มีสติปัญญาสูงส่วนใหญ่จะมีองค์ประกอบของลักษณะบุคลิกภาพแบบชอบสำรวจ รวมอยู่ด้วยตัวอย่างเช่น อาจารย์ระดับมหาวิทยาลัยผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยนับเป็นตัวอย่างที่ดีของผู้ที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบนี้

กลีบที่ 4 บุคลิกภาพแบบชอบงานศิลป์ บุคลิกภาพแบบนี้เป็นบุคลิกภาพที่ตรงกันข้ามกับบุคลิกภาพแบบยึดตามแบบแผน และบ่อยครั้งที่มีส่วนร่วมร่วมกับบุคลิกภาพแบบชอบสำรวจ (บางครั้งก็มีทั้งสองลักษณะบุคลิกภาพในคนเดียวกัน) มีคนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้อยู่ประมาณร้อยละ 10-15 บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบนี้จะมีลักษณะไม่เป็นระเบียบ เจ้าอารมณ์ ถูกกระตุ้นได้ง่าย เพื่อฝัน คนกลุ่มนี้เหมือนบุคลิกภาพแบบชอบสำรวจ ตรงที่เป็นตัวของตัวเองและชอบวิเคราะห์ใคร่ครวญ แต่ก็แสดงออกซึ่งจินตนาการของตนได้ไม่ยาก ไม่ชอบทำตามผู้อื่น แต่ชอบที่จะเป็นผู้นำ คนกลุ่มนี้ จะมีความคิดริเริ่ม มีอารมณ์อ่อนไหว เปิดเผย และมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก จะพบคนกลุ่มนี้ในพวก นักเขียน นักดนตรี ศิลปิน นักหนังสือพิมพ์ ดีไซน์เนอร์ นักวิจารณ์ศิลปะ และนักแสดง

กลีบที่ 5 บุคลิกภาพแบบยึดความจริง คนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้อยู่ประมาณร้อยละ 20 ของประชากร และมักเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบนี้จะมีลักษณะจริงจัง

ไม่พูดสิ่งที่ไร้สาระและเปล่าประโยชน์ มีลักษณะหัวแข็ง ยึดติดกับวัตถุและความจริง ไม่ชอบลักษณะของความสัมพันธ์ส่วนตัว หลบหน้าจากกลุ่มสังคม มีความเป็นกลาง จริงใจ พุดอะไรเปิดเผยตรงไปตรงมา แต่มีแนวโน้มที่จะทำให้สอดคล้องและอาจมีลักษณะไม่ยืดหยุ่น คือร้อนและตระหนี่ ลักษณะบุคลิกภาพแบบยึดความจริงเป็นลักษณะบุคลิกภาพเพียงแบบเดียวที่มีลักษณะบุคลิกภาพของฮอลแลนด์ ให้คำอธิบายว่าเป็น “พวกปกติ” ในการประกอบอาชีพของคนกลุ่มนี้ มักจะมีพวกเครื่องจะเป็นเพื่อนร่วมงาน ได้แก่ อาชีพคนขับรถ นักบิน ช่างกล คนครัว เกษตรกร วิศวกร แม้บุคลิกภาพแบบนี้จะเป็นบุคลิกภาพที่ตรงกันข้ามกับบุคลิกภาพแบบ ชอบเข้าสังคม แต่สามารถเป็นคู่สมรสที่ดี เนื่องจากสามารถเติมเต็มให้แก่กันและกันได้

กลีบที่ 6 บุคลิกภาพแบบกล้าได้กล้าเสีย คนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้อยู่ประมาณร้อยละ 10-15 บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบนี้จะมีลักษณะมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง และเข้าสังคมเก่ง มีลักษณะอยากได้อยากมี พร้อมทั้งจะเห็นด้วยกับผู้อื่น และทะเยอทะยานแต่สามารถเป็นพวกที่ชอบใช้อำนาจเผด็จการได้ ชอบการผจญภัย และเต็มไปด้วยพลัง คนกลุ่มนี้จึงชอบแสวงหาความตื่นเต้นมองโลกในแง่ที่ดีพร้อมที่จะทดลองกับทุกสิ่งทุกอย่าง และบ่อยครั้งจะทำอะไรด้วยความมั่นใจอย่างมาก ชอบสังคมและชอบพูด จึงไม่น่าแปลกใจที่นักการเมืองจำนวนมากจะมีบุคลิกภาพแบบนี้ เช่นเดียวกันกับอาชีพนักขาย ผู้บริหารผู้จัดการเจ้าของธุรกิจขนาดเล็กนอกจากนี้ยังพบลักษณะบุคลิกภาพแบบนี้ได้ในอาชีพตำรวจและทหาร

ทั้งนี้ ความฉลาดทางจิตวิญญาณ มีความสำคัญในการเสริมสร้างความหมาย และการดำรงอยู่แห่งการดำรงชีพ การทำความเข้าใจในตัวตนของมนุษย์ การเปลี่ยนทางร่างกายและทางจิตใจย่อมไม่เพียงพอต่อมิติทางจิตวิญญาณ จำต้องทำความเข้าใจถึงมิติทางจิตวิญญาณภายในแห่งตนของความเป็นมนุษย์ด้วยการเข้าใจตนเองจากภายในสู่ภายนอก ในการประเมินประเด็นต่างๆ ได้อย่างถูกต้องในการแก้ไขปัญหามากกว่าผู้อื่น ซึ่งการทดสอบบุคคลที่มีความฉลาดทางจิตวิญญาณสูง มีลักษณะ 9 องค์ประกอบ (Zohar & Marshall, 2000) ได้แก่

- (1) การมีความยืดหยุ่นไม่ยึดติดกับรูปแบบที่ตายตัว
- (2) การมีความตระหนักรู้จักตนเองในระดับสูง
- (3) การมีความสามารถในการเผชิญหน้าและใช้ความทุกข์ให้เกิดประโยชน์
- (4) การมีความสามารถในการเผชิญหน้าและการหลุดพ้นจากความเจ็บปวดในชีวิต
- (5) ความสามารถในการสร้างวิสัยทัศน์และคุณค่า
- (6) ความสามารถในการเชื่อมต่อระหว่างสิ่งที่แตกต่างกันเป็นองค์รวม
- (7) การไม่ทำในสิ่งที่ไม่จำเป็น

(8) การตั้งคำถามได้ว่าทำไม หรืออะไรถ้า และสามารถหาคำตอบหรือทางออกของปัญหาพื้นฐานได้

(9) การมีความคิดอิสระจากกรอบเดิมแล้วจากสิ่งที่คนทั่วไปยึดมั่นยอมรับ

ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์ การเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ การปรับเปลี่ยนสถานการณ์ พฤติกรรมการคิด การเรียนรู้ ความเข้าใจ และความเห็นอกเห็นใจเป็นคุณค่าชีวิตค่านักวิชาการ โซฮาร์ และมาร์แชล (Zohar & Marshall, 2000) นักจิตวิทยาและนักวิทยาศาสตร์สนใจและค้นหาคำตอบว่า ความฉลาดของมนุษย์ขึ้นอยู่กับความฉลาดทางปัญญา ความฉลาดทางอารมณ์ โดยมีความฉลาดทางจิตวิญญาณเป็นตัวกำหนดความฉลาดทางปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ จึงเป็นมิติแห่งจิตวิญญาณ (Spiritual Dimension)

3. องค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณ

ความฉลาดทางจิตวิญญาณ (Spiritual Intelligence) หรือ SQ เป็นความฉลาดภายใต้พลังจิตในระบบประสาทของสมองภายใน เป็นศูนย์กลางของเขาวัวปัญญา หรือความฉลาด แสดงออกถึงการเป็นตัวตนของมนุษย์ที่ใช้แก้ปัญหาในการดำรงชีวิต ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์ การเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์การปรับเปลี่ยนสถานการณ์ พฤติกรรม การคิด การวิเคราะห์ได้ตรง และ การเรียนรู้ ความรู้สึก ความเข้าใจ ความเห็นอกเห็นใจ อันเป็นคุณค่าของการดำรงอยู่ในชีวิต (Zohar & Marshall, 2000) ส่งผลให้บุคคลและมนุษยชาติมีอำนาจที่ลึกซึ้งและยิ่งใหญ่ ที่ซึ่งไม่ม้ออำนาจอื่นๆ สามารถเทียบเคียงได้ เป็นฐานปรัชญาเหตุผลควรได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อจัดการกับปัญหาทางจิตใจ ร่างกาย และสังคม (Prem Shankar Srivastava, 2014) มีการใช้ความฉลาดทางจิตวิญญาณมาเป็นเงื่อนไขในการพัฒนาความฉลาดของมนุษย์ รวมทั้ง นักวิจัยร่วมสมัยของนักวิชาการทางจิตวิทยา ยังคงทำวิจัยเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ โซฮาร์ และมาร์แชล (Zohar & Marshall, 2004) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีผลต่อการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงความฉลาดทางจิตวิญญาณในระดับสูง มีองค์ประกอบต่างๆ คือ การตระหนักรู้ตนเอง (Self-Awareness) ความเป็นธรรมชาติ (Spontaneity) วิสัยทัศน์ และคุณค่า (Vission and Valueled) แบบองค์รวม (Holistic) ความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) การเผยแผ่ของความหลากหลาย (Celebration of Diversity) กรอบแนวคิดที่เป็นอิสระ (Field-Independent) การถามว่าทำไม (Asking Why) การวางกรอบใหม่ (Reframe) การใช้เชิงบวกในความทุกข์ (Positive Use of Adversity) การถ่อมตน (Humility) และความรู้สึกในการให้ (Send of Vocation)

ด้าน โรเบิร์ต เอมมอนส์ (Emmons, 2000) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้การปรับตัวข้อมูลทางจิตวิญญาณ เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน การแก้ปัญหา และการบรรลุเป้าหมาย” โดยศึกษาองค์ประกอบ ความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 องค์ประกอบ คือ ความสามารถในการก้าวข้ามทางกายภาพ และวัสดุ ความสามารถในการสัมผัสสภาวะจิตสำนึก ความสามารถในการประกอบพิธีประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน ความสามารถในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางจิตวิญญาณในการแก้ปัญหา และความสามารถในการทำคุณงามความดี แต่ต่อมามององค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 องค์ประกอบนี้ ได้ถูกยกเลิก เนื่องจากมีการให้ความสนใจกับพฤติกรรมของมนุษย์มากกว่าความสามารถ ความฉลาดทางจิตวิญญาณ จึงไม่อยู่ในเงื่อนไขทางวิทยาศาสตร์ แต่ต่อมาผลงานวิจัยของ แอมรามและไคร์เยอร์ (Amram, 2007: Amram & Dryer, 2008) ได้เสนอองค์ประกอบ ความฉลาดทางจิตวิญญาณไว้ 7 ตัวแปร ซึ่งเป็นงานวิจัยที่รวบรวมความสามารถทางความฉลาดทางจิตวิญญาณของ เอมมอนส์ (Emmons, 2000a) มาปรับใช้เพื่อเสริมสร้างการทำงานในชีวิตประจำวัน และเสริมสร้างสุขภาพที่ดี เป็นการพัฒนาเจ็ดมิติของความฉลาดทางจิตวิญญาณ โดยเป็นวิจัยเชิงคุณภาพ ตามองค์ประกอบ 7 ตัวแปร ได้แก่ ความตระหนักรู้ (Consciousness) คุณงามความดี (Grace) การเข้าใจความหมาย (Meaning) การอยู่เหนือโลก (Transcendence) การยอมรับความจริง (Truth) การรักความสงบ (Peaceful Surrender) การติดต่อโดยตรงกับภายใน (Inner-Directedness) ต่อมาได้มีการพัฒนาโครงสร้างองค์ประกอบ 7 มิติของความฉลาดทางจิตวิญญาณ แบบบูรณาการของแอมราม และไคร์เยอร์ (Amram, 2007: Amram & Dryer, 2008) เหลือเพียง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ความตระหนักรู้ (Consciousness) คุณงามความดี (Grace) การเข้าใจความหมาย (Meaning) การอยู่เหนือโลก (Transcendence) และการยอมรับความจริง (Truth) ซึ่งคิงส์ และดีซิกโก (King & De Cicco, 2009) ได้ทำการวิจัยองค์ประกอบตัวแปรของความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักวิชาการและนักวิจัยทั้งหมด พบว่า องค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณ ที่ผ่านการวิจัยทดสอบความถูกต้องล่าสุด ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ใช้เป็นมาตรวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของผู้เยาว์ วัยรุ่น และนักศึกษามหาวิทยาลัย มีองค์ประกอบ 4 ตัวแปร ประกอบด้วยการคิดวิจารณ์ญาณ (Critical Existential Thinking) การสร้างความหมายบุคคล (Personal Meaning Production) การตระหนักรู้ความจริงเหนือธรรมชาติ (Transcendental Awareness) และการเปิดกว้างจิตสำนึก (Conscious State Expansion)

4. การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ

ในการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณนั้น มีหลักการต่างๆ ดังต่อไปนี้ (Zohar, 2005,12)

1) การตระหนักรู้แห่งตน (Self-Awareness) หมายถึง การที่บุคคลรับรู้แรงจูงใจ ความปรารถนาในจิตสำนึกของตนเองเชื่อและเห็นคุณค่า ว่าอะไรที่สามารถทำให้เกิดศักยภาพจากภายในตนเอง

2) ความเป็นธรรมชาติ (Spontaneity) หมายถึง การที่บุคคลมีการตอบสนองต่อสิ่งต่างๆ ในชีวิตที่เข้ามาในแต่ละช่วงเวลาได้อย่างเหมาะสม

3) การมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า (Being Vision-and Value-Led) หมายถึง การแสดงออกอย่างมีหลักการ มีความเชื่อมั่น และศรัทธาในการดำเนินชีวิตอย่างมีความหมาย

4) การรับรู้แบบองค์รวม (Holism) หมายถึง การมองเห็นรูปแบบความสัมพันธ์ และการเชื่อมต่อกันของความรู้สึก แบบองค์รวมในความศรัทธาต่อสิ่งที่ตนยึดถือ

5) ความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้สึกที่มีคุณลักษณะมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นอย่างละเอียดอ่อนและลึกซึ้ง

6) ความแตกต่างของการประกอบพิธีกรรม (Celebration of Diversity) หมายถึง การไม่ประเมินค่าคนอื่น แม้พวกเขาจะมีความแตกต่างในการปฏิบัติ

7) ขอบเขตอิสระภาพ (Field Independent) หมายถึง การที่บุคคลมีความเชื่อมั่นในตนเอง เมื่อต้องเผชิญหน้าผู้คนในสถานการณ์ต่างๆ

8) ความอ่อนน้อมถ่อมตน (Humility) หมายถึง การที่บุคคลสามารถแสดงออกต่อบุคคลอื่นอย่างเป็นมิตร มีความอ่อนน้อมถ่อมตน

9) แนวโน้มของการตั้งคำถามว่า “ทำไม” อันเป็นจุดเริ่มต้นของความต้องการ (Tendency to Ask Fundamental “Why” Question): Needing) หมายถึง การที่บุคคลมีความจำเป็นที่จะต้องเข้าใจในสิ่งต่างๆ ในขั้นพื้นฐาน

10) ความสามารถในการเริ่มต้นใหม่ (Ability to Reframe) หมายถึง การที่บุคคลมองเข้าไปในปัญหา หรือสถานการณ์ และเห็นบริบทในภาพรวมของปัญหาในมุมมองกว้าง

11) การใช้ประโยชน์จากการเผชิญปัญหาที่ยากลำบาก (Positive Use of Adversity) หมายถึง การที่บุคคลเรียนรู้ และเติบโตจากประสบการณ์ที่ทุกข์ยาก และผิดพลาดในเรื่องต่างๆ

12) ความรู้สึกเกี่ยวกับการงาน (Sense of Vocation) หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้สึกว่ามีเป้าหมายที่ชัดเจนแล้ว ก็ควรที่จะได้รับสิ่งตอบแทนกลับมา

จากหลักการข้างต้น ได้มาจากคุณภาพการกำหนดระบบการปรับตัวที่ซับซ้อน ในทางชีววิทยาระบบการปรับตัวที่ซับซ้อนนี้เป็นกลไกเพื่อนำไปสู่การหนีออกจากภาวะความวุ่นวายของสภาพการณ์ต่างๆ แบบองค์รวมแม้ในกรณีฉุกเฉิน โดยเป็นการตอบสนองอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้สมดุลกับสภาพแวดล้อมรอบด้าน เนื่องจากบุคคลมีการปรับของระบบภายในคนที่ซับซ้อน ดังนั้นการอ้างถึง ความฉลาดทางจิตวิญญาณที่เป็นการนำเอาประสบการณ์มาพัฒนาในด้านสมรรถนะด้านการมีวินัย ความรับผิดชอบ ความสามารถในการให้อภัย การถ้อยทีถ้อยอาศัย และการคงไว้ซึ่งมิตรภาพที่ดีงาม อันเป็นการบ่งบอกได้ว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณ เป็นเครื่องมือในการอำนวยความสะดวกในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน อย่างมีหลักการ โดยมีวัตถุประสงค์ มีความหมาย และมีคุณค่าในการสนับสนุน ให้เกิดวิสัยทัศน์ เพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จในชีวิตอย่างสร้างสรรค์ โดยในความสำเร็จนั้น จะต้องเป็นผลดีทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อโลกของเรา

โดยในกระบวนการพัฒนาของระบบประสาท ที่มีการสื่อสารผ่านภาษา และเครื่องหมาย ได้มีรายงานการใช้ประโยชน์จาก ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ผ่านกระบวนการทางสมองของมนุษย์ เป็นเส้นทางที่นำไปสู่การพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่มีศักยภาพในอนาคตอันประกอบด้วย การทักษะ การคิดสร้างสรรค์ มีความยืดหยุ่น มีวิสัยทัศน์ เพื่อรับมือกับปัญหาภายในตนเองที่ไม่สามารถหาทางออกได้ หรือความรู้สึกติดกับปัญหาจนกลายเป็นความเคยชิน หรือคิดเป็นนิสัย รวมทั้งภาวะปัญหาเกี่ยวกับความเจ็บป่วย และความโศกเศร้าจากสถานการณ์ต่างๆ ความฉลาดทางจิตวิญญาณ เป็นแนวทางที่สามารถทำให้บุคคลมีความตระหนักว่า ตนเองมีปัญหอะไร พร้อมทั้งทำให้บุคคลมีความรู้สึกดีๆ ภายในตนในการต่อสู้กับสิ่งต่างๆ ที่เข้ามาในชีวิต และช่วยให้บุคคลสามารถแก้ปัญหาได้ อันจะก่อให้เกิดสันติสุขภายในตนเอง

นอกจากนี้ ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ยังสามารถนำมาใช้ประโยชน์ประการหนึ่งว่าเป็นเข็มทิศในเส้นแบ่งเขต ในการนำทางชีวิตที่ดำเนินไปของแต่ละบุคคล ที่มีความท้าทายหรือประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน โดยในเหตุการณ์ต่างๆ อาจมีสิ่งที่ยู่เหนือความคาดหมาย หรือบุคคลอาจไม่เคยประสบพบเจอ เมื่อเกิดปัญหาจึงไม่สามารถหาทางออก หรือหาวิธีจัดการกับปัญหานั้นได้ ในความสับสนอลหม่านนี้ เส้นแบ่งเขตเป็นการแบ่งระหว่าง สิ่งที่ต้องการ และสิ่งที่เกิดขึ้นในการรับรู้ที่เรายังคงมีความมั่นคงภายในตน แม้ว่าจะมีการสูญเสียบางอย่างไป ความฉลาดทางจิตวิญญาณ จึงเป็นสิ่งที่อยู่ในชั้นลึกของบุคคลในการเข้าใจความหมาย และคุณค่าของการดำรงอยู่ เพราะ ความฉลาดทางจิตวิญญาณ เป็นเข็มทิศในเส้นแบ่งเขต ที่มีทั้ง มโนธรรม จิตสำนึก หรือแม้กระทั่งเป็นคตินิยมประจำใจ อันเป็นความจริงภายในของจิตวิญญาณ ที่มีเครือข่ายเชื่อมโยงกันอยู่ภายในบุคคล

ดังนั้นการที่บุคคลมี ความฉลาดทางจิตวิญญาณ สูง จะสามารถนำพาให้บุคคลบรรลุในศาสนาได้ เพราะ ความฉลาดทางจิตวิญญาณ จะนำบุคคลไปสู่หัวใจของสิ่งต่างๆ เพื่อความเป็น

อันหนึ่งอันเดียวกันแม้มีความแตกต่าง รวมถึงการแสดงออกอย่างมีศักยภาพเหนือความเป็นจริง และสามารถสัมผัสกับความหมาย และจิตวิญญาณที่ยิ่งใหญ่อันเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกศาสนาต้องการให้ไปถึง สามารถปฏิบัติตามหลักศาสนาได้ โดยไม่มีความยึดมั่นถือมั่น ความดันทุรัง หรืออคติ ซึ่งไม่ต่างกับบุคคลคนที่ไม่ได้นับถือศาสนาใดเลย แต่มีความฉลาดทางจิตวิญญาณ สูง เพราะจะทำให้บุคคลเข้าใจความเป็นไปของชีวิต เข้าใจผลของการกระทำสิ่งต่างๆ อันจะทำให้บุคคลมีการมองเห็นเรื่องกฎแห่งกรรม พร้อมทั้งเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับความทรمانจากความสูญเสียบ ความสิ้นหวัง ความเจ็บปวด และสามารถสภาวะเหล่านั้นได้อย่างถึงแก่นแท้ของสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างสันติภาพ เป็นจิตวิญญาณขั้นสูงที่อยู่เหนือศาสนาทั้งหมด อันเป็นหนทางที่จะทำให้บุคคลเจริญเติบโต และสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เนื่องจาก ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ช่วยให้บุคคลรวมอุปสรรคภายในบุคคล และอุปสรรคภายนอกบุคคล เพื่อสร้างช่องว่างระหว่างตนเอง กับคนอื่นๆ ในด้านของแคเนียล โกลแมน (Daniel Goldman, 1996) ได้เขียนเกี่ยวกับ อุปสรรคภายในของบุคคล หรือสิ่งที่อยู่ภายในของบุคคล อาจหมายถึง อารมณ์ และอุปสรรคภายนอกที่มีผลต่ออารมณ์ ด้วยการแบ่งปันความรู้สึก กับคนอื่น เพื่อ สร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น แต่การที่มีเพียง ความฉลาดทางอารมณ์ เท่านั้นไม่สามารถช่วยให้บุคคลลดช่องว่างภายในตนเองได้ ดังนั้นการใช้ประโยชน์จากความฉลาดทางจิตวิญญาณจะช่วยให้บุคคลเข้าใจตนเองจากภายใน และสามารถถ่ายทอดออกสู่ภายนอกให้บุคคลอื่นเข้าใจในความ เป็นตัวของตัวเองได้อย่างมีความหมาย นอกจากนี้ ยังสามารถใช้ประโยชน์จาก ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ในการเข้าถึงการพัฒนาบุคคลให้มีศักยภาพอย่างเต็มที่ เท่าที่จะพัฒนาได้ เนื่องจากแต่ละคนมีประสบการณ์ และวิสัยทัศน์ที่แตกต่างกัน เช่น ความไม่สอดคล้องกันระหว่างสิ่งที่เราปฏิบัติกับ คนรุ่นก่อน อาจทำให้เกิดความเครียดโดยคิดว่าสิ่งที่เราทำอาจจะดีกว่า บนอิตตาของตนเองที่เป็น ศูนย์กลางของความเห็นแก่ตัว การที่เรามีความทะเยอทะยานอย่างมากเป็นต้น แต่ถ้าบุคคลได้มีการ พัฒนาความฉลาดทางจิตภายในตน โดยผ่านวิสัยทัศน์ ของความดีงาม ความสมบูรณ์แบบ ความเอื้ออาทร ความเสียสละ ฯลฯ ก็จะสามารถช่วยให้บุคคลข้ามขีดจำกัดของตนเอง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเอง อย่างเต็มศักยภาพ ตามที่มีอยู่อย่างแท้จริง เพื่อให้บุคคลเข้าใจความหมายของการมีชีวิตอยู่อย่างลึกซึ้ง และในที่สุด ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ก็จะช่วยให้บุคคลสามารถต่อสู้กับปัญหาต่างๆ ในชีวิต ไม่ว่าจะดีหรือร้าย รวมไปถึงการการสูญเสียบ หรือแม้แต่การที่บุคคลจะต้องเผชิญกับความตาย อัน เป็นความทุกข์ทรمانที่ลึกที่สุดของมนุษย์ เมื่อสิ่งต่างๆ ที่กล่าวมาเกิดขึ้นแล้ว มักส่งผลให้บุคคลสิ้นหวังในการดำเนินชีวิตต่อ บ่อยครั้งที่บุคคลมักพยายามหาเหตุผลเข้าข้างตนเองเพื่อตัดปัญหาต่างๆ ออกไปหรือสิ่งต่างๆ ที่เป็นปัญหาส่งผลต่ออารมณ์ กลายเป็นภาวะที่ไม่สามารถบริหารจัดการได้ กลายเป็นส่งผลเสียต่อตัวบุคคลนั้นอีกด้วย ในการศึกษาว่าบุคคลที่มีการพัฒนาความฉลาดทางจิต

วิญญาน สูงขึ้น สามารถทดสอบตามข้อบ่งชี้ต่างๆ ดังนี้ 1) ความสามารถในการยืดหยุ่น เช่น ความสามารถในการปรับตัวกับสิ่งต่างๆ ได้อย่างเป็นธรรมชาติ 2) การตระหนักรู้ในตนเอง ในระดับสูง เช่น การเข้าใจตนเองอย่างลึกซึ้ง ยอมรับตนเองได้ 3) ความสามารถในการเผชิญหน้า และการใช้ประโยชน์จากความทุกข์ทรมาน เช่น การมีสติเมื่อเกิดภาวะเลวร้าย 4) ความสามารถในการเผชิญหน้า และอยู่เหนือความเจ็บปวด เช่น การปล่อยวางในเรื่องต่างๆ 5) ความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจ จากวิสัยทัศน์ และค่านิยม อย่างมีคุณภาพ เช่น ภาวะผู้นำ 6) ความไม่ประสะงศ์ที่จะทำ ไม่ให้เกิดอันตราย โดยไม่จำเป็น เช่น การป้องกันระมัดระวังตนจากสิ่งต่างๆ ที่เป็นภัยทั้งภายใน และภายนอกตนพร้อมทั้งดำรงชีวิตอย่างมีสติ 7) แนวโน้มที่จะเห็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ เช่น การมองเห็นสิ่งต่างๆ แบบองค์รวมมีความคิดรวบยอดมีความคิดสร้างสรรค์ 8) มีแนวโน้มที่จะตั้งคำถาม เพื่อหาคำตอบ “พื้นฐาน” ผ่านคำถามว่า “ทำไม” หรือ “จะเป็นอย่างไรถ้า” 9) ความมีอิสระในการทำงานหรือการพูดคุยในทุกสถานการณ์ได้ในทุกสถานที่ และ 10) การเป็นผู้นำที่ดี

จากหลักการต่างๆ ดังกล่าวมาข้างต้น ความฉลาดทางจิตวิญญาณ คือเส้นทางที่นำไปสู่การประสบความสำเร็จในการค้นหาเป้าหมายของชีวิตโดยการยึดถือคุณธรรม จริยธรรมอ่อนน้อม เป็นแนวทางปฏิบัติตามค่านิยมของตนเอง อันเป็นสัญญาณของผู้มีความฉลาดทางจิตวิญญาณสูง รวมถึงความสามารถในการคิดนอกกรอบ การเข้าถึงพลังงานที่มาจากสิ่งทีนอกเหนือความเป็นตัวตน (Zohar, 2005; Zohar & Maeshall, 2000, 2004) ทั้งนี้ การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ส่วนหนึ่งเริ่มต้นจากการขับเคลื่อนของการพัฒนาภายในจิตวิญญาณ (Spiritual) คือการพยายามเปลี่ยนแปลงจากการมองเห็นตนเองเป็นศูนย์กลาง เปลี่ยนกลายเป็นการขับเคลื่อนเพื่อมุ่งไปสู่ศูนย์กลางอื่นๆ เพื่อบรรลุ และประทับประครองสถานะของการเป็น หรือการมีสติ จากช่วงเวลาหนึ่ง ไปสู่อีกช่วงเวลาหนึ่ง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Kriger & Seng; 2005; Fry & Kringler, 2009) นอกจากนี้ ไฟรล์ (Fry, 2010, pp.24) ได้อธิบายว่า สืบเนื่องจาก ความฉลาดทางจิตวิญญาณ อยู่ในระดับที่นำมาซึ่งพลังที่สถิตอยู่ และตอบสนองต่อประสบการณ์ที่เคยประสบ แล้วนำมาเป็นระดับการพัฒนาเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ ซึ่งจะอยู่ในระดับสูงสุดของการเป็นมนุษย์ ในแต่ละบุคคล จากพื้นฐานทั้งหมดของการมีชีวิตอยู่ในการทบทวนวรรณกรรมครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอ ผู้ที่กล่าวถึงองค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณ ดังตารางที่ 2.1 ดังนี้

ตารางที่ 2.1 ผู้ที่กล่าวถึงองค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณ

ชื่อ	องค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณ
Ahmed, A.; arshad, M. A.; Mahmood, A.; Akhtar, S. (2016)	ความเห็นอกเห็นใจในมนุษย์ด้วยกัน ความรู้สึกของการอยู่อย่างความหมาย การตระหนักรู้ตนเอง ความฉลาดรอบรู้
Ronel and Gan (2008)	ความเข้าใจโลก
Nachiappan et al. (2014)	การเอาใจใส่
Zohar และ Marshall (2004) และ Rousseau (2014)	การประพฤติปฏิบัติด้วยปัญญาและความเมตตา รักษาสันติสุขภายในและภายนอกเป็นข้อมูล ลับที่เราเข้าถึงความหมายที่ลึกซึ้งที่สุดคุณค่าวัตถุประสงค์และแรงจูงใจสูงสุดของเราในแง่ จริยธรรมเชิงบวก
Vaughan (2002)	ความเห็นอกเห็นใจ การแสดงออกผ่านทางภูมิปัญญา
Gholam Ali Tabarsa*, Sona Bairamzadeh**, Somayeh Ghojavad***, Elahe Tabarsa****	ระดับการรับรู้ของแต่ละบุคคล การรับรู้ การพัฒนาในหลายระดับ การเผชิญกับความเป็นจริง ที่มีอยู่จริงเป็นอิสระ การค้นหาความหมายตลอดกาล ความสามารถหลายอย่างรวมทั้งมุ่งเน้น ไปที่ความหมายที่ดีที่สุด จิตสำนึกประสบการณ์แห่งความล้ำค่าและความศักดิ์สิทธิ์ของชีวิต และความมีชัยของตนเองเข้าสู่ความเชื่อมโยงกันทั้งหมด
Jaber Moghaddampoura* and Mohammad Vazin Karimianb	การให้ความสำคัญกับความเมตตาและความห่วงใย
Natti Ronel, Ph.D. Ramat Gan, ISRAEL	ความสามารถในการให้อภัยและความรัก
Robert A. Emmons	ความสามารถในการมีส่วนร่วมในพฤติกรรมที่ดีงาม ความสามารถในการความฉลาดทางจิตวิญญาณ ในการแก้ปัญหาในการดำรงชีวิต ความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวันกับเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้อง กับความสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความสามารถในการครองสติ ความสามารถในการความเข้าใจขั้นสูง
Natti Ronel, Ph.D. Ramat Gan, ISRAEL	ความสามารถในการให้อภัยและความรักที่ไม่เห็นแก่ตัว การทำความเข้าใจ, รู้สึก, การทำความเข้าใจ, รู้สึก, ประเมิน, สร้างและทำหน้าที่นอกเหนือจากแรงจูงใจในตัวเอง การมุ่งสู่ความหมายทางจิตวิญญาณ
King, 2008	การมีสติกับสถานการณ์ต่างๆ การคิดวิเคราะห์ หักกับสภาวะที่เผชิญอยู่ การรับรู้ และเข้าใจใน ปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติ สิ่งที่มีความหมายของบุคคล
Amram, 2007: Amram & Dryer, 2008	ความตระหนักรู้ คุณงามความดี การเข้าใจความหมาย การรู้แจ้ง และการยอมรับความจริง
ศรัญญา คงอ้อม	เป็นผู้ที่มีการตระหนักรู้ มองเห็นคุณค่าในตัวเอง ในตัวผู้อื่นและการเห็นคุณค่าของสรรพสิ่งต่างๆใน โลก โดยประกอบไปด้วย การรับรู้เอกลักษณ์ในตน การยอมรับสิ่งต่างๆ โดยปราศจากเงื่อนไข การมี สติสัมปะชัญญะ การกำหนดเป้าหมายชีวิต การอยู่ร่วมกัน การมีความสามารถในการเผชิญกับความ ทุกข์ และมีการวิเคราะห์ชีวิต

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ชื่อ	องค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณ
ณัฐกรณ์ นรพงษ์	1) ด้านอัตลักษณ์ในตนเอง ประกอบด้วย การเห็นคุณค่าในชีวิต การตระหนักตน และการเห็นคุณค่าแห่งตน 2) ด้านการยอมรับสิ่งต่างๆ ประกอบด้วย การยอมรับตนเองและผู้อื่น การยอมรับความจริง การยอมรับในความแตกต่าง การให้อภัย 3) ด้านการมีสติสัมปชัญญะ ประกอบด้วย การหยั่งรู้ด้วยตนเอง การระลึกของจิต และการคิดเชิงสังเคราะห์ 4) ด้านการกำหนดเป้าหมายชีวิตและเข้าใจในคุณค่าของสิ่งต่างๆ ประกอบด้วย การมีเป้าหมายในชีวิต การเข้าใจความหมายของชีวิต และการเห็นคุณค่าของสิ่งต่างๆ 5) องค์ประกอบด้านการอยู่ร่วมกันในสังคม ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การทำงานเพื่อสังคม และการปรับตัว 6) ด้านความสามารถในการเผชิญกับความทุกข์ ประกอบด้วย ความกล้าหาญ การจัดการกับความทุกข์ และการคิดบวก 7) ด้านการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับชีวิต ประกอบด้วย การตั้งคำถามเกี่ยวกับธรรมชาติ และการวิเคราะห์ประสบการณ์ชีวิต
สันทนา วิจิตร เนาวรัตน์	ความฉลาดทางจิตวิญญาณ” (spiritual intelligence) หรือ “SQ” เป็น ความฉลาดที่ทำให้บุคคลสามารถแยกแยะในการประเมินการกระทำแห่งตน การแก้ไขปัญหา การตอบปัญหาในการดำเนินชีวิต ทำให้บุคคลสามารถแก้ไขปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์ที่ตายตัวด้วยวิธีการใหม่อย่างมีขอบเขตและเหมาะสมในการสร้างคุณค่าของตนเอง ความฉลาดทาง จิตวิญญาณจึงเป็นตัวแทนส่วนตนของบุคคล เป็นที่รวมแหล่งพลังงานทั้งหมดของบุคคล อันก่อให้เกิดการจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ความเข้าใจในเหตุผล และคุณค่าชีวิต ความเป็นตัวตนของบุคคล
ประเวศ วะศรี	มิติที่สูงส่งของจิต หรือ การที่มีจิตใจสูง ความดี กุศล บุญ คุณค่า หรือจิตที่เจริญ หลุดพ้น เห็นแก่ตัวน้อย เข้าถึงสิ่งสูงสุด ในทางพุทธจิตวิญญาณคือปัญญา
ชัยวัฒน์ จันศิริบุญมี	การตระหนักรู้ในตนเอง และผู้อื่น การเจริญสติ ทำสมาธิ การค้นพบคุณค่าในตนเอง มีสติปัญญาในการแก้ไขปัญหา อย่างจมอยู่กับความทุกข์ การยอมรับความจริงว่าเรากำลังเกิดทุกข์ มีอิสระ ความรู้สำนึกคุณ และคุณค่าสิ่งต่างๆเป็นความดีงามของมนุษย์ รวมถึงการกระทำเพื่อเป้าหมายในชีวิต เพื่อส่วนรวม เพื่อความสงบสุข มีความรัก ความสมานไมตรีของสังคมรวมทั้งตัวเราเอง
จุมพล พุทธิทรชีวิน	เป็นความเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคน หรือระหว่างตัวเรากับคนอื่น กับสิ่งแวดล้อม กับสรรพสิ่ง เป็นกระบวนการค้นหาคุณค่าและความหมายของชีวิต เข้าใจความจริงของสรรพสิ่ง จิตวิญญาณเป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิต เชื่อมโยงกับวัฒนธรรม เป็นแกนของชีวิต เป็นพลังให้ชีวิตขับเคลื่อนไป

ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาหลักเกณฑ์การประเมิน ความฉลาดทางจิตวิญญาณของโซฮาร์ และมาร์แชล (Zohar & Marshall, 2000-2001) จากหนังสือความฉลาดทางจิตวิญญาณคือสุดยอดของความสามารถ (Spiritual Intelligence The Ultimate Intelligence, 2001, pp: 277-281) นำมาสร้างเป็นคำถามปลายเปิด ในการศึกษาองค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยได้วิเคราะห์จากเกณฑ์การประเมินความฉลาดทางจิตวิญญาณ จำนวน 5 ข้อ ดังนี้ คือ

1. การตระหนักรู้ตนเอง (Self-Awareness) หมายถึง การรับรู้แรงจูงใจ และความปรารถนา ในจิตสำนึกของตนเอง โดยผ่านกระบวนการต่างๆ เป็นตัวช่วยกระตุ้นให้เกิดความรู้ หรือรับรู้ สถานการณ์ รวมทั้งข้อเท็จจริง เพื่อนำไปสู่การตระหนักในตนเองให้มากขึ้น เกิดการเข้าใจตนเอง (Understanding) ส่งผลให้มีความชัดเจนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางในการดำเนินชีวิตของตน มีความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองเป็นอย่างดี รู้ความต้องการของตนอย่างแท้จริง เข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง สามารถควบคุมตนเองได้เมื่อเกิดสถานการณ์ที่บีบบังคับ เข้าใจในขีดความสามารถ ของตน ยอมรับในสิ่งที่ตนมี แม้จะแตกต่างจากคนอื่น ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่บุคคล จะต้องได้รับการพัฒนาในด้านนี้ เพราะเป็นการส่งเสริมให้บุคคลเป็นผู้ที่มีความพึงพอใจต่อตนเอง สามารถสร้าง คุณค่าในตนเอง และเป็นแรงบันดาลใจในการดำรงอยู่ของชีวิตได้อย่างสงบสุข

2. ความเป็นธรรมชาติ (Spontaneity) หมายถึง ความสามารถในการแสดงพฤติกรรมได้ อย่างคล่องแคล่ว หรือการกระทำที่เกิดขึ้นเองอย่างเป็นธรรมชาติ ตามสถานการณ์ต่างๆ อย่างเป็น ปกติวิสัย เช่น เมื่อเกิดความผิดพลาดในการทำงานมักจะใช้วิธีการพุดจาอย่างประนีประนอมใน การแก้ปัญหา รวมไปถึงการรู้หน้าที่ของตนเอง (Knowing their Duties) รับรู้ในสิ่งที่ตนเองต้อง รับผิดชอบ มีความคล่องต่อการทำสิ่งต่างๆ ในสถานการณ์ และเวลาที่เหมาะสม รับผิดชอบหน้าที่ ของตนเอง โดยทำหน้าที่นั้นให้ดีที่สุด รู้และเข้าใจว่าตนเองควรทำในสิ่งที่ถูกต้อง รวมทั้งใส่ใจกับ สิ่งที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ

3. ความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) หมายถึง ความรู้สึกที่มีอยู่ (Feeling With) หรือ การเอาใจใส่ รวมถึงความสามารถในการเข้าใจและแบ่งเป็นความรู้สึกของผู้อื่น และแสดงออกถึง ความเข้าอกเข้าใจผู้อื่นได้อย่างลึกซึ้ง ตระหนักในความเท่าเทียมกัน (Equality) รับรู้ว่าทุกคนมีสิทธิ เท่าเทียมกันทุกด้านในสังคม ตระหนักถึงความเท่าเทียมกันในความเป็นมนุษย์ รวมทั้งการยอมรับ ว่าทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพ ไม่กระทำในสิ่งที่เป็นการเบียดเบียนผู้อื่น รวมไปถึง การเป็นผู้ให้ (Being a Contributor) รู้จักเสียสละ แบ่งปัน รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน มอบสิ่งดีๆ ต่อผู้อื่นมากกว่าที่จะเป็นผู้รับเพียงอย่างเดียวไม่เห็นแก่ตัว บำเพ็ญประโยชน์ต่อ สังคม และมีความคิดเสมอว่าการที่ได้เป็นผู้ให้ย่อมก่อให้เกิดความสุขแก่ตนเอง อาจกล่าวได้ว่า ความเห็นอกเห็นใจ เป็นรากฐานที่ครอบคลุมการกระทำที่ส่งผลต่อสรรพสิ่งบนโลกนี้

4. การรับรู้แบบองค์รวม (Holism) หมายถึง การเข้าใจสิ่งต่างๆ จากภาพรวมโดยไม่เน้น ส่วนย่อยที่มีความซับซ้อน แต่สามารถเชื่อมต่อกับความคิดระหว่างส่วนประกอบย่อยกับภาพรวมได้ อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งความสามารถในการมองเห็นรูปแบบความสัมพันธ์ขนาดใหญ่ เช่นการ เชื่อมโยงแนวคิด บุคคล สิ่งของ หรือแม้กระทั่งการเชื่อมโยงสิ่งหนึ่ง ไปสู่สิ่งหนึ่ง รวมถึงการเป็น ผู้นำกลุ่ม (Leadership) คือการเป็นผู้ทำหน้าที่ในการควบคุม ดูแล เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับทีม สามารถ

นำพากลุ่ม หรือผู้อื่นที่มีจุดประสงค์เดียวกันให้ไปสู่เป้าหมายได้ มีทักษะในการสั่งงาน แบ่งงาน ให้กับสมาชิกภายในกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน มีความรับผิดชอบงานเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มเกิดความเชื่อมั่นในการทำงานร่วมกัน มีความเป็นผู้นำ คิดริเริ่มสิ่งต่างๆ เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มปฏิบัติตามเชื่อมั่นในความสามารถของสมาชิกเป็นสิ่งสำคัญ ให้กำลังใจ และให้โอกาสเสมอถ้ามีสมาชิกกลุ่มเกิดความผิดพลาดในการทำงาน รวมทั้งเป็นผู้รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างภายในกลุ่ม เพื่อนำมาพิจารณาเป็นปฏิบัตินร่วมกันของกลุ่มในเรื่องต่างๆ

5. การมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า (Being Vision and Value Led) หมายถึง คุณลักษณะ ในการดำเนินชีวิตตามหลักการ และความเชื่อที่ลึกซึ้ง สามารถปรับความคิดตนเองเมื่อรับรู้แล้วว่า ความคิดนั้นไม่ถูกต้อง ปรับเปลี่ยนทัศนคติ วิสัยทัศน์ ภายในตน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาตนเองจาก ภายใน (Self-Improvement from Within) รวมทั้งสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมตนเอง เมื่อได้เรียนรู้ใน สิ่งที่มีประโยชน์ต่อตนเอง พัฒนาปรับปรุงตนให้เกิดคุณค่าทั้งจากภายนอกและภายในให้ดีขึ้น เมื่อมี ประสบการณ์ในเรื่องต่างๆ เพิ่มขึ้น สามารถปรับตัวได้กับทุกสถานการณ์ที่ต้องเผชิญ พัฒนาจิตใจ อารมณ์ และปรับเปลี่ยนนิสัยของตนเองในเรื่องต่างๆ อยู่เสมอ รวมทั้งมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ฝึกร มองโลกในแง่บวก และเห็นคุณค่าของสรรพสิ่งต่างๆ ในโลกด้วยใจที่อ่อนน้อม ศรัทธาอย่างแนบคาย อันจะนำไปสู่การเข้าใจแก่นแท้ของชีวิต (Understanding the Essence of Life) เข้าใจชีวิตตนเอง อย่างแท้จริง รู้ว่าความหมายของการมีชีวิตอยู่เป็นอย่างไร สามารถดำเนินชีวิตได้โดยไม่เครียด ทำจิตใจ ให้ว่าง พยายามทำชีวิตให้มีความสุขแม้รอบตัวจะพบเจอกับปัญหาที่ตาม สามารถเข้าใจหลักการใช้ ชีวิตที่มีความสุข สามารถนำพาตนเองออกจากทุกข์ที่เกิดขึ้นได้ มองเห็นเป้าหมายในชีวิตตนเอง มีสติในการดำเนินชีวิตในแต่ละวัน เข้าใจสัจธรรมของโลก เข้าใจชีวิต ยอมรับได้ว่าชีวิตเรานั้น ไม่มี อยู่ตลอดไป เห็นคุณค่าในชีวิตของตนเอง และรับรู้อย่างถ่องแท้ว่าความสุขสงบและแก่นแท้ของ ชีวิต คือนิพพาน

ในการศึกษา โดยเริ่มจากการสัมภาษณ์เชิงลึก กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 40 คน ที่ทำการตอบคำถามปลายเปิดทั้งหมด แล้วนำคำตอบมาวิเคราะห์และตั้งคำถามปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ และได้นำคำถามปลายเปิดไปเก็บข้อมูล กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 400 คน จากการศึกษา พบว่า องค์กรประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอน ปลาย โรงเรียนสาธิต ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยได้วิเคราะห์จากจากเกณฑ์การประเมินความ ฉลาดทางจิตวิญญาณ ระดับการปฏิบัติ ทั้ง 5 ข้อ พบว่า อยู่ในระดับน้อย และน้อยที่สุด เกินร้อยละ 50

จากนั้นผู้วิจัยได้นำคำตอบจากคำถามปลายเปิด มาวิเคราะห์และสร้างแบบวัดความ ฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน จำนวน 30 ข้อ เพื่อจะได้นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพื่อใช้ในการศึกษายกประกอบ และสร้างรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อความฉลาดทางจิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในลำดับต่อไป

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนวรรณกรรมครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับความฉลาดทางจิตวิญญาณ ดังนี้

5.1 งานวิจัยในประเทศ

ศรัญญา คงอิม (2554) ศึกษา โมเดลเชิงสาเหตุของความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียน โดยมีความฉลาดทางอารมณ์เป็นตัวแปรส่งผ่าน เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียน โดยมีความฉลาดทางอารมณ์เป็นตัวแปรส่งผ่าน โมเดลเชิงสาเหตุของความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการวิจัยพบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนโดยมีความฉลาดทางอารมณ์เป็นตัวแปรส่งผ่าน ประกอบด้วย ความฉลาดทางจิตวิญญาณได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยด้านนักเรียน และปัจจัยด้านครอบครัว ส่วนความฉลาดทางอารมณ์ได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านครู และความฉลาดทางอารมณ์เป็นตัวแปรส่งผ่านที่มีอิทธิพลต่อความฉลาดทางจิตวิญญาณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 32.59 องศาอิสระเท่ากับ 71 ความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.999 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน เท่ากับ 0.997 ตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของความฉลาดทางอารมณ์ และความฉลาดทางจิตวิญญาณ ได้ร้อยละ 54 และ 65 ตามลำดับ

พินณา แสงสาคร (2554) ศึกษาการสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับสุขภาวะทางจิตวิญญาณ ในบริบทของสังคมไทย ผลการศึกษา พบว่า 1) การนิยามความหมาย มีการนิยามความหมายที่หลากหลายแตกต่างกันไปตามกระบวนทัศน์วิถีวิทยา และบริบททางสังคม ดังนั้นจึงไม่สามารถกำหนดให้เป็นนิยามกลางๆ ที่มีความเป็นสากลได้ 2) ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย ลักษณะชีวสังคมประสบการณ์ในอดีต บุคลิกภาพ การปฏิบัติทางพุทธศาสนา ภาวะซึมเศร้า และปัจจัยภายนอกประกอบด้วย การถ่ายทอดทางสังคม การสนับสนุนทางสังคม สิ่งแวดล้อม ภาวะสุขภาพ 3) การสร้างเครื่องมือและการประเมิน สามารถทำได้หลายวิธีและควรใช้

หลายวิธีร่วมกันในการประเมิน 4) แนวทางการพัฒนา แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับบุคคล ได้แก่ แนวทางการพัฒนาสุขภาพทางจิตวิญญาณ ในเด็กและเยาวชน และในผู้ใหญ่ และระดับสังคม ได้แก่ แนวทางการพัฒนาสุขภาพทางจิตวิญญาณในโรงเรียน และในองค์กร

ในด้านของปฏิภาณ สุจินตคามณีชัยและคณะ (2558, น.115-26) ศึกษาการยอมรับตนเองและบุคลิกภาพห้วงอวกาศประกอบที่พยากรณ์ความฉลาดทางจิตวิญญาณของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 10 จังหวัดสมุทรสาคร ผลการศึกษาพบว่า 1) ครูมีระดับการยอมรับตนเอง บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง บุคลิกภาพด้านการประนีประนอม บุคลิกภาพด้านการมีจิตสำนึก และความฉลาดทางจิตวิญญาณ โดยรวมอยู่ในระดับสูง และมีระดับบุคลิกภาพด้านความห่วงใยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) การยอมรับตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาดทางจิตวิญญาณของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง บุคลิกภาพด้านการประนีประนอม และบุคลิกภาพด้านการมีจิตสำนึก มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาดทางจิตวิญญาณของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนบุคลิกภาพด้านความห่วงใยมีความสัมพันธ์ทางลบกับความฉลาดทางจิตวิญญาณของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 4) บุคลิกภาพด้านการมีจิตสำนึก บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง การยอมรับตนเอง และบุคลิกภาพด้านการแสดงตัว สามารถร่วมกันพยากรณ์ความฉลาดทางจิตวิญญาณของครูได้ร้อยละ 60 สอดคล้องกับ

สันทนา วิจิตรเนาวรัตน์ (2559, น.187-188) ศึกษาความฉลาดทางจิตวิญญาณ และความฉลาดทางอารมณ์ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย จันทรเกษม ผลการศึกษาพบว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณ และความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา หลังการทดลองมีความสามารถในการเรียนไปในทางที่ดีกว่า และสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งมีผลต่อการผันแปรความสามารถในการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งให้เห็นว่าการประยุกต์ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียน ในด้านทัศนคติ แรงจูงใจ การมีสมาธิต่อการเรียน มาใช้มีคุณค่าในทางวิชาการ และมีอิทธิพลสำคัญต่อความสามารถในการเรียนของนักศึกษาที่จะทำให้การเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของสุดารินทร์ รันตเพชรนิยะดา จิตต์จรัส และภิญญาพันธุ์ เพ็ญชัย (2559, น.87-109) ได้ทำการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางจิตวิญญาณ สถิติ และความสุขตามแนวทางพุทธศาสนา ผลการศึกษาพบว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสถิติ รวมทั้งสถิติยังเป็นตัวแปรคั่นกลางบางส่วนและเป็นตัวแปรปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์ความสุข เช่นเดียวกันกับความฉลาดทางจิตวิญญาณที่เป็นตัวแปรคั่นกลางบางส่วนและเป็นตัวปรับเปลี่ยนของความสัมพันธ์ระหว่างสถิติกับความสุขตาม แนวทางพุทธศาสนา จากการศึกษาดังกล่าวยังมีความ

สอดคล้องกับวรรณ คงเสรี และสม โภชน์ เอี่ยมสุภามิต (2560, น.1) ที่ทำการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ความสามารถของตนเอง ความฉลาดทางจิตวิญญาณ การรับรู้ความสำเร็จในงาน กับความสุขของพนักงานบริษัทหลักทรัพย์ ในกรุงเทพมหานคร จากการศึกษาพบว่า ความรู้ความสามารถของตนเอง ความฉลาดทางจิตวิญญาณ การรับรู้ความสำเร็จในงาน ความฉลาดทางจิตวิญญาณ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุข และปัจจัยการรับรู้ความสำเร็จในงาน ความฉลาดทางจิตวิญญาณ สามารถร่วมกันทำนายความสุขได้ ร้อยละ 29.3

ธนพล บรรดาศักดิ์นกอกร ชาวเวียง และนฤมล จันทระเกษม (2561, น.48-55) ทำการศึกษาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักศึกษาพยาบาล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ทำการศึกษาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1-4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1-4 มีความฉลาดทางจิตวิญญาณอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกรายชั้นปีพบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 มีความฉลาดทางจิตวิญญาณสูงที่สุดอาจเนื่องมาจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอน และฝึกภาคปฏิบัติมากกว่า ส่งผลให้สามารถปรับตัวและแก้ไขปัญหาได้ดีกว่าและเป็นช่วงใกล้จบการศึกษา ทำให้มีความภาคภูมิใจ และมีเป้าหมายในการดำเนินชีวิตมากขึ้น รองลงมาเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 1 ตามลำดับ

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หยางเจียน (Yaghjian, 2013) ศึกษาคุณสมบัติที่ซ่อนอยู่ในการศึกษาผ่านการเขียนรายงานผล การปฏิบัติของนักวิชาการและการให้คำปรึกษาทางจิตวิญญาณต่อผู้อำนวยการ ผลการศึกษาพบว่า การให้คำปรึกษา การปฏิบัติ ท่าสอนของครู เป็น โครงสร้างทางจิตวิญญาณ "จิตวิญญาณเกิดความสัมพันธ์กับการศึกษา อันเป็นการสร้างจิตวิญญาณ"

แทปลิน (Taplin, 2014) ศึกษารูปแบบการบูรณาการการศึกษาทางจิตวิญญาณในหลักสูตรมรราวาส ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการที่จะการศึกษาความสามารถที่มีอยู่ในขั้นพื้นฐานคือความต้องการของมนุษย์ ด้านความมั่นคง การรักษาความปลอดภัย การเข้าใจความหมายของชีวิต และจุดมุ่งหมายในชีวิต ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคใหม่นี้วัฒนธรรมที่สำคัญก็คือการทำเงิน ในปัจจุบันเรากำลังเผชิญกับปัญหานี้อยู่ เช่นการไร้ความสามารถที่จะอยู่ในความสงบและความสามัคคีในโลก แม้จะมีความก้าวหน้าอย่างมากในเทคโนโลยีการขาดความสงบสุขของแต่ละบุคคลการสัมผัสกับความรุนแรงเพิ่มจำนวนของเด็กที่พบจิตแพทย์ ที่ดำเนินชีวิตไปในทางที่ผิด ติดยาเสพติด การขาดสารอาหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่พัฒนาแล้วที่นิสัยการรับประทานอาหารที่ไม่มีคุณภาพได้กลายเป็นการสูญเสียวัฒนธรรม การทำลายสิ่งแวดล้อม การปกป้องเด็กที่มากเกินไปนำไปสู่การขาดความมั่นใจในตนเอง นำไปสู่การขาดการควบคุมตนเอง

ความก้าวร้าว และการปฏิเสธในการรับผิดชอบต่อส่วนรวม นอกจากนี้ยังมีปัญหาการเจริญเติบโตที่หลายคนขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอกเช่นความสัมพันธ์ และให้ความสำคัญกับวัตถุในการสร้างความสุข และความรู้สึกในคุณค่าของตนเอง จึงเป็นที่หาวีธีการต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการ แต่เมื่อแยกระหว่างร่างกาย และจิตวิญญาณ พบว่า จำเป็นต้องได้รับการแก้ไข เพื่อสร้างภาคภูมิใจในตนเองและความซื่อสัตย์ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากสำหรับเด็กที่จะพัฒนาในสังคมวัตถุนิยมของปัจจุบันวันนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา โดยพัฒนาส่วนที่สำคัญ คือให้เด็กฝึกการมีสติในการใช้ชีวิตประจำวันก่อน อันจะเป็นทิศทางการดำเนินชีวิตของคุณในอนาคต

ศรีวาสตาวา (Srivastava, 2013) ศึกษาทางจิตวิญญาณสะท้อนผ่านระยะเวลา เพื่อการศึกษาในวัยรุ่น ผลการศึกษาพบว่า การศึกษาทางจิตวิญญาณ ทั้งหมดเป็นนักคิดคนเดียวให้ความสำคัญมากขึ้นเพื่อตัวเอง การเตรียมการฝึกรวมด้วยตนเอง การพัฒนาความมั่นใจในตนเอง ความมุ่งมั่นในตนเอง ตระหนักรู้ในตนเอง ฯลฯ สำหรับการพัฒนาของจิตวิญญาณ ผลการศึกษาพบว่า การศึกษาทางจิตวิญญาณเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับวัยรุ่น ในการพัฒนาตนเอง และนำมาเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตในรูปแบบของตนเอง ทั้งนี้ความจำเป็นและความสำคัญของวัฒนธรรมทางจิตวิญญาณ เป็นที่ชัดเจนว่าสะท้อนผ่านการศึกษาด้านจิตวิญญาณเพื่อการศึกษาในวัยรุ่นมีบทบาทสำคัญในการกำหนดกระบวนการของจิตวิญญาณจิตสำนึกและความตระหนักรู้ภายในกรอบของสังคมที่ทันสมัย

ครีฟฟอร์ด (Clifford, 2013) ศึกษาการศึกษาทางศีลธรรมและจิตวิญญาณเป็นส่วนหนึ่งที่แท้จริงของหลักสูตร ผลการศึกษาพบว่า การศึกษาทางศีลธรรมและจิตวิญญาณเป็นส่วนหนึ่งที่แท้จริงของหลักสูตร ในกรณีศึกษาที่ดำเนินการภายในโรงเรียนที่มีขนาดเล็กในชนบทในสหราชอาณาจักร ในการสำรวจขอบเขตที่เป็นไปได้ที่จะใช้โปรแกรมทางศีลธรรมและจิตวิญญาณเป็นส่วนรวมภายในและรวมของหลักสูตร การสร้างประสบการณ์คุณธรรมของเด็กนักเรียนด้วยการสนับสนุนภายในตัวเองของพวกเขาจะสะท้อนให้เห็นถึงคุณธรรมเช่น เมตตา ความน่าเชื่อถือ หรือความรับผิดชอบ บางแห่งมีการระบุดูแลโปรแกรมศีลธรรมและจิตวิญญาณที่โรงเรียน และผลของนักเรียน เช่นความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งและพฤติกรรมการบังคับตนเอง เช่นเดียวกับตัวอย่างของความเห็นอกเห็นใจและความบริสุทธิ์ใจ หลักสูตรที่แสดงให้เห็นวิธีการบางอย่างมีประสิทธิภาพของการให้กำลังใจคนหนุ่มสาวที่จะสะท้อนแสงและรับผิดชอบต่อภาระทำของตัวเอง การศึกษานี้ได้รับการพัฒนาโดยการสังเกตของการชุมนุมและการกำหนดเป้าหมายบทเรียนร่วมกันด้วยการสัมภาษณ์ถึง โครงสร้าง นอกจากนี้ยังมีมีการตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการคุณธรรมเพื่อให้วิธีการมีความจำเป็นที่สามารถระบุตัวตน เพื่อรับมือกับ

ปัญหาอัตลักษณ์โดยรอบตัวในหมู่คนหนุ่มสาวที่สามารถหรือควรจะขึ้นอยู่กับบางสิ่งบางอย่างมากขึ้น การรับรู้และการศึกษาปัญหาสังคมที่ได้รับความสนใจ แต่วิธีการที่จะแก้ไขปัญหาล่าช้ายังคงเป็นความท้าทายและยังคงมี รายงานการวิจัยด้านนี้น้อยมากในการศึกษาลักษณะจิตวิญญาณของเด็กๆ จากมุมมองกว้าง

ครอกเกต และ โพรเซค(Crockett and Prosek, 2013) ศึกษาการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจอารมณ์และเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตวิญญาณของคนไข้: โดยวิธีการแก้ปัญหาที่มุ่งเน้นการให้คำปรึกษาและบำบัดพิธีกรรมเป็นวิธีการแก้ปัญหาที่มุ่งเน้นการให้คำปรึกษาสั้นๆ ให้คนไข้มีโอกาสที่จะหาทางแก้ไขปัญหาและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางปัญญา ลักษณะการรักษาเป็นการพิจารณาด้านอารมณ์และจิตวิญญาณของการเปลี่ยนแปลงของคนไข้ ผลการศึกษาพบว่าการรวมของพิธีกรรมในการแก้ปัญหาที่มุ่งเน้น ให้คำปรึกษาสั้นๆ สามารถช่วยเพิ่มประสบการณ์สำหรับคนไข้โดยการสนับสนุน รู้ เข้าใจความหมายทางอารมณ์ และเกิดการเปลี่ยนแปลงทางจิตวิญญาณ

ศรีวาสตาวา (Srivastava, 2014) ศึกษาเรื่องมนุษย์และการศึกษาทางจิตวิญญาณ ผลการศึกษาพบว่า จิตวิญญาณเป็นธรรมชาติในชีวิตแห่งมูมของชีวิตในผู้ที่คิดว่าธรรมชาติจะเป็นธรรมชาตินำไปสู่ความเป็นเอกภาพในจักรวาลปลูกฝังในจิตใจของแต่ละบุคคลในอุดมคติของจักรวาลศาสนาในความหมายของธรรมชาติที่เป็นรวมพลังในความเป็นมนุษย์ จิตวิญญาณช่วยให้บุคคลและมนุษยชาติมีอำนาจที่ลึกซึ้ง และยิ่งใหญ่ที่ซึ่งไม่มีอำนาจอื่นๆ สามารถเทียบเคียง จึงกล่าวได้ว่าจิตวิญญาณเป็นฐานปรัชญาเหตุผลควรได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อจัดการกับร่างกายปัญหาทางจิตใจสังคม

แมนซูริย์ คอรัซซาร์เดย์ และแอสการ์วี (Mansouri, Khorshidzade & Asgari, 2016) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณกับการปรับตัวของนักเรียนวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณ ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณ ได้แก่ การทำความเข้าใจและสื่อสารกับแหล่งที่มา การดำรงชีวิตด้วยจิตวิญญาณ และองค์ประกอบของการปรับตัวของนักเรียน ได้แก่ การปรับตัวทางสังคมการปรับตัวทางอารมณ์การศึกษาการปรับตัว ความมุ่งมั่นและการค้นพบตัวเอง และสิ่งที่ฝึกฝนกับสถาบัน ผลการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณ กับองค์ประกอบของการปรับตัวของนักเรียน ในหมู่นักศึกษาที่มหาวิทยาลัยเบอจินซ์ เป็นไปในความเชิงบวก ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจและการสื่อสาร การปรับตัวทางสังคม นอกจากนี้ความสัมพันธ์ระหว่างชีวิตฝ่ายวิญญาณกับการปรับตัวทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญ

คิลวู้คัพ (Kilcup, 2015) ศึกษารูปแบบการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณในวัยรุ่น (Spiritual Intelligence in Adolescents) การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบผสมผสาน ด้วยการสำรวจการดำรงอยู่ของปัญญาทางจิตวิญญาณในเยาวชนโดยใช้แบบสำรวจเพื่อวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณและจิตวิญญาณ เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบรายงานข้อมูลตัวเอง ด้านสติปัญญา (SISRI) แบบรายงานสติปัญญาแบบบูรณาการ (ISIS) และแบบรายงานระดับจิตวิญญาณภายใน (ISS). คำเนินการโดยผู้ทรงคุณวุฒิในการสำรวจทุกครั้งและการสำรวจทั้งหมดมีความสัมพันธ์เชิงบวก ผู้ให้สัมภาษณ์ได้รับการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับประสบการณ์ชีวิตของพวกเขาในด้านจิตวิญญาณ การวิเคราะห์เชิงหัวข้อแสดงให้เห็นถึงแปดหัวข้อหลัก ได้แก่ 1) ความหมายของจิตวิญญาณ 2) ความหมายของพระเจ้า 3) ความสำคัญของครอบครัว 4) วิธีการเชื่อมต่อกับพระเจ้า 5) ประสบการณ์ทางจิตวิญญาณ 6) แบบอย่างทางจิตวิญญาณ 7) ค่านิยมทางจิตวิญญาณ และ 8) ความสงสัยเกี่ยวกับจิตวิญญาณ จากการศึกษาพบว่า วัยรุ่นบางคนแสดงสติปัญญาฝ่ายจิตวิญญาณในระดับสูงซึ่งแสดงออกว่ามีคุณค่าทางจิต (เช่นความเห็นแก่ตัวความเมตตาความเปิดเผย) รวมทั้งฝึกประสบการณ์ทางจิตวิญญาณ อันเป็นแนวทางปฏิบัติในการเชื่อมต่อกับพระเจ้า

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางจิตวิญญาณทั้งในและต่างประเทศ สามารถสรุปได้ว่าการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ เป็นการพัฒนาความสามารถสูงสุดของมนุษย์ มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาบุคคลจากภายในสู่ภายนอก เนื่องจากความฉลาดทางจิตวิญญาณเป็นฐานปรัชญาเหตุผลที่ควรได้รับการพัฒนาขึ้น เพื่อจัดการกับปัญหาทางร่างกาย ทางจิตใจ และทางสังคม คือความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งและพฤติกรรม การบังคับตนเอง การพัฒนาความรู้ความเข้าใจ ความเห็นอกเห็นใจและความบริสุทธิ์ใจ การปรับตัวทางสังคม การปรับตัวทางอารมณ์ และการค้นพบตัวเอง นำพาตนเองสู่ความสุขสงบในการดำเนินชีวิต อันจะช่วยให้บุคคล และมนุษยชาติมีอำนาจที่ลึกซึ้ง และยิ่งใหญ่ที่ซึ่งไม่มีอำนาจอื่นๆ สามารถเทียบเคียง ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยพบว่า ส่วนใหญ่จะทำศึกษาโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของแต่ละบริบท มาเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบวิธีการในการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณและจากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลดังกล่าวมา เป็นแนวทางในการออกแบบรูปแบบการให้การศึกษาแก่กลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในครั้งนี้

วรรณกรรมที่เกี่ยวกับการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ความหมาย วัตถุประสงค์ ขั้นตอน และบทบาทหน้าที่ของผู้ให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม รวมถึงการบูรณาการทฤษฎีการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยา 5 ทฤษฎี ได้แก่ 1) ทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง 2) ทฤษฎีการปรึกษาแบบเกสตัลท์ 3) ทฤษฎีการปรึกษาแบบภวนิยม 4) ทฤษฎีการปรึกษาแบบเผชิญความจริง และ 5) ทฤษฎีการปรึกษาแบบวิเคราะห์สัมพันธภาพ ดังนี้

1. ความหมายการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม

การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

โฮวล์เซนฮอร์นีและลอว์ (Ohlsen, Home & Lawe, 1988,pp.1) กล่าวว่า การให้บริการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นกลุ่ม เป็นการให้เกิดยอมรับ ไว้วางใจ และสัมพันธภาพที่ปลอดภัย เป็นกระบวนการระหว่างบุคคลที่สมาชิกผู้รับบริการปรึกษา ได้ตัดสินใจ มีการเปิดเผยตนเองและอยู่ในสถานการณ์ที่มีความพยายามที่จะปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรม

กิบสัน และ มิทเชลล์ (Gibson & Mitchell, 2008: pp.172) กล่าวว่า การให้บริการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม เกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยนหรือการพัฒนาในรูปแบบกลุ่ม โดยมุ่งเน้นช่วยเหลือผู้รับบริการปรึกษาในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การพัฒนาทักษะสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ปัญหาทางเพศ ค่านิยมหรือทัศนคติหรือการตัดสินใจด้านอาชีพ และ คอเรย์ (Corey, 2012, pp.4) ได้ให้ความหมายของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาว่า เป็นทั้งการป้องกันและการบำบัดรักษาปัญหาทางจิต และโดยทั่วไปจะเกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวแลสังคม นอกจากนี้ยังเป็นกระบวนการระหว่างบุคคลที่เน้นในเรื่องความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรม ซึ่งมักจะเป็นปัญหาของสมาชิกกลุ่ม ซึ่งสามารถจัดการได้โดยไม่ต้องเปลี่ยนแปลง โครงสร้างของบุคลิกภาพใหม่ แต่จะเป็นการพัฒนาชีวิตของตนเอง จากการค้นหาศักยภาพและจุดเด่นที่มีอยู่ในตนเอง อย่างไรก็ตามสมาชิกอาจจะประสบปัญหาวิกฤต หรือความขัดแย้งและความสับสน ตลอดจนความพยายามที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง โดยที่กลุ่มจะแสดงความเห็นอกเห็นใจจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นการสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ นำไปสู่การเปิดเผยถึงเรื่องราวและปัญหาต่างๆ ตลอดจนมีการสำรวจปัญหาร่วมกัน

ด้านนักการศึกษาไทยประกอบด้วย กาญจนา ไชยพันธุ์ (2549, น.2) ได้กล่าวว่า ความหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม เป็นการให้คำปรึกษาแก่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยไม่เกิน 12 คน ผู้รับคำปรึกษาจะมีลักษณะของปัญหาคล้ายคลึงกัน และต้องการปรับปรุงตัวเอง และการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ยังหมายถึงกระบวนการที่ผู้ให้คำปรึกษาจัดขึ้นเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับ

คำปรึกษาที่มีปัญหา หรือความต้องการคล้ายคลึงกัน สอดคล้องกับ วัชร ทรัพย์มี (2550, น.103) ได้กล่าวว่า การให้บริการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นกลุ่ม เป็นกระบวนการที่มีผู้มีความต้องการตรงกัน ที่จะปรับปรุงตนเองหรือต้องการจะแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่งร่วมกันมาปรึกษาหารือซึ่งกันและกัน โดยมีผู้ให้บริการปรึกษาร่วมอยู่ด้วย สมาชิกในกลุ่มจะมีโอกาสได้แสดงออกเกี่ยวกับความรู้สึกและความคิดเห็นของแต่ละคน เป็นการได้ระบายความรู้สึกที่ขัดแย้งในจิตใจ ได้สำรวจตนเอง ได้ฝึกการยอมรับตนเอง กล่าวเผชิญปัญหาและได้ระบายความรู้สึกที่ขัดแย้งในจิตใจ ได้สำรวจตนเอง ได้ฝึกการยอมรับตนเอง กล่าวเผชิญปัญหาและได้ให้ความคิดในการแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงตนเองกับสิ่งที่ได้รับฟังความรู้สึก และความคิดเห็นของผู้อื่น และได้ตระหนักว่าผู้อื่นก็มีความรู้สึกขัดแย้ง หรือความคิดเห็นเช่นเดียวกับตน ไม่ใช่เขาคนเดียวที่มีปัญหา เช่นเดียวกับประภาส ณ พิบูล (2551, น.73) ได้ให้ความหมายว่า การให้คำปรึกษากลุ่มว่าเป็นกระบวนการในการให้ความช่วยเหลือบุคคลในกลุ่ม โดยที่สมาชิกแต่ละคนได้มีโอกาสได้พัฒนาศักยภาพของตนเองรวมไปถึงการให้ความช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม อีกทั้งพลังของกลุ่ม ก็มีส่วนช่วยในการช่วยเหลือสมาชิกที่ประสบปัญหา

นอกจากนี้ด้าน สวนีย์ สุขเจริญ (2553) กล่าวว่า การให้คำปรึกษากลุ่ม หมายถึง การปฏิสัมพันธ์ กันระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกในกลุ่ม โดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกันในการที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหา มีความต้องการคล้ายๆ กัน โดยผู้ให้คำปรึกษาต้องได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี และสมาชิกทุกคนต้องร่วมกันอภิปรายถึงสิ่งที่เกิดขึ้นและตัดสินใจร่วมกัน ทั้งนี้ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2555, น.7-6) ได้กล่าวว่า การให้การปรึกษาเป็นกลุ่มเป็นการดำเนินการเพื่อให้ความช่วยเหลือเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยผู้สูงอายุในฐานะสมาชิกกลุ่มให้มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น ความรู้สึกเกี่ยวกับปัญหาเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้น ได้แลกเปลี่ยนความคิด ความรู้สึกกับสมาชิกในกลุ่ม ได้เรียนรู้ที่จะติดต่อสื่อสารกับสมาชิกในกลุ่ม และกับผู้ให้การปรึกษา ได้มีโอกาสได้ทดลองฝึกปฏิบัติในสิ่งที่สงสัยหรือไม่กล้าแสดงออก ได้เข้าใจชีวิตของตนเองมากขึ้น พร้อมทั้งจะเปลี่ยนแปลงชีวิตของตนเองให้เจริญงอกงามทั้งทางอารมณ์ และสังคมเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับ จันทรเพ็ญ แสงอรุณ (2557, น.3) ให้ความหมายของการให้การปรึกษาแบบกลุ่มไว้ว่า การให้การปรึกษาแบบกลุ่มเป็นกระบวนการของสัมพันธภาพระหว่างบุคคล สองฝ่ายคือ นักจิตวิทยาการปรึกษาในบทบาทของผู้นำกลุ่ม ทำหน้าที่ในการเอื้ออำนวยให้กระบวนการกลุ่มเป็นไปอย่างราบรื่นและดูแลทิศทางของกลุ่มให้ไปถึงเป้าหมาย สมาชิกกลุ่มมีตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เป็นผู้ที่กำลังประสบกับปัญหา มีความขัดแย้งในใจและต้องการความช่วยเหลือ หรือผู้ที่ต้องการค้นหาตนเอง รวมทั้งการสร้างบรรยากาศภายในกลุ่มที่ผ่อนคลาย อันเกิดจากความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่มที่มีการยอมรับ มีความไว้วางใจ มีความปลอดภัย ปราศจากการคุกคาม มีความรักความเข้าใจอย่างร่วมรู้สึกต่อกัน ทำให้บุคคลเปิดเผยตนเอง ยินดีต้อนรับประสบการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตได้ตามความเป็นจริง

และมีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน กระบวนการกลุ่มเน้นการสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการรักษาคือ มีความเข้าใจและความรู้สึกปลอดภัยอันจะนำไปสู่การสำรวจเพื่อทำความเข้าใจ ขอมรับ และสามารถหาหนทางในการแก้ปัญหาได้ และ สันทนา วิจิตรนาเวรัตน์ (2559,น.127) ได้กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม เป็นกระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือบุคคลปกติที่มีปัญหาคล้ายคลึงกัน และมีจำนวนสมาชิกไม่มากเกินไป สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์กันร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมความรู้สึก เข้าใจตนเอง สามารถแก้ไขปัญหา หรือพฤติกรรมตัวเองโดยการมีส่วนร่วม อันเป็นกระบวนการเพื่อป้องกัน เยียวยา และเสริมสร้างความฉลาดทางจิตวิญญาณได้

สรุปได้ว่า การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม หมายถึง กระบวนการที่ส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมที่แสดงออกในความคิดเห็นต่างๆ ในปัญหา หรือสิ่งที่เป็นความต้องการที่คล้ายคลึงกัน รับฟังความคิดเห็น เรียนรู้ ด้วยความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจ ต่อสมาชิกในกลุ่มด้วยกันอย่างจริงใจ ผ่านการเรียนรู้ได้เข้าใจชีวิตของตนเองมากขึ้น พร้อมทั้งจะเปลี่ยนแปลงชีวิตของตนเองให้เจริญงอกงามทั้งทางอารมณ์ และสังคมเพิ่มมากขึ้น และสามารถนำสิ่งที่ได้รับจากการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม ไปพัฒนาตนเองให้สามารถผ่านพ้นจากปัญหา หรืออุปสรรคต่างๆ ในการดำเนินชีวิตในทุกๆ ด้าน ได้อย่างสมบูรณ์

2. วัตถุประสงค์การให้การศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม

วัตถุประสงค์ของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม มีนักการศึกษา ทั้งในและต่างประเทศ ได้กล่าวไว้ มีรายละเอียดดังนี้

เมเยอร์ และ มูโร(Meyer and Muro,1971) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ไว้ว่าเป็นการช่วยเหลือให้สมาชิกแต่ละคนรับรู้และเข้าใจตนเองอย่างมีกระบวนการ การเข้าใจตนเองของสมาชิกเป็นการเพิ่มการยอมรับตนเองและรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าทั้งยังพัฒนาทักษะความสามารถทางสังคมระหว่างบุคคล เป็นการพัฒนาเพิ่มความสามารถด้านการควบคุมตนเอง (Self-Regulation) การแก้ปัญหา การตัดสินใจ นอกจากนี้ จากอบส์ แมสสัน และ ฮอร์วิล (Jacobs, Masson and Horvill, 1998) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มไว้ ดังนี้ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจชีวิตของตน หรือได้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง และเพื่อให้สมาชิกเข้าใจความรู้สึก ความต้องการ การรู้จักตัดสินใจ นอกจากนี้ วัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มยังขึ้นอยู่กับความต้องการของสมาชิกในขณะเข้ากลุ่ม ซึ่งอาจจะมีหลากหลาย เช่น ความต้องการข้อมูล สร้างความไว้วางใจ ต้องการได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับตนเอง เป็นต้น

ในด้าน คอร์เรย์ (Corey, 2012,pp.29) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม สรุปได้ดังนี้

- 1) เพื่อเพิ่มการตระหนักรู้ และเพิ่มความรู้ในตนเอง พัฒนาความรู้สึกในเอกลักษณ์ที่เฉพาะของตน
 - 2) เพื่อการเข้าใจความต้องการและปัญหาของสมาชิกร่วมกัน มีการพัฒนาความรู้สึกประสานสัมพันธ์
 - 3) ช่วยให้เรียนรู้ถึงวิธีการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างมีความหมาย และสนิทใกล้ชิด
 - 4) ช่วยให้สมาชิกค้นหาแหล่งประโยชน์ภายในครอบครัวและชุมชน
 - 5) เพื่อเพิ่มการยอมรับตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง การนับถือตนเอง รวมทั้งการเกิดมุมมองใหม่ต่อตนเองและผู้อื่น
 - 6) ช่วยให้เกิดการเรียนรู้วิธีการแสดงออกทางอารมณ์ของตนอย่างเหมาะสม และสร้างสรรค์
 - 7) เพื่อพัฒนาความหวังใจและเอื้ออาทรต่อผู้อื่น
 - 8) เพื่อค้นหาทางเลือกในการแก้ไขปัญหาและข้อขัดแย้ง
 - 9) เพื่อให้สมาชิกมีแนวทางการดำเนินชีวิตของตนเองเพิ่มขึ้น การพึ่งพาซึ่งกันและกัน และความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น
 - 10) เพื่อให้เกิดการตระหนักรู้ในทางเลือก และมีการตัดสินใจเลือกอย่างฉลาด
 - 11) เพื่อการวางแผนสำหรับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และทำให้เกิดการยอมรับที่จะปฏิบัติตามแผนที่วางไว้นั้น
 - 12) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทักษะทางสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ
 - 13) เพื่อเรียนรู้วิธีการเอาใจใส่ ห่วงใย ซื่อสัตย์ และตรงไปตรงมา
 - 14) เพื่อให้เกิดความกระฉับกระชวยในคุณค่า การตัดสินใจ และการเปลี่ยนแปลงตนเอง ทั้งนี้ ด้านของนักการศึกษาในประเทศไทย มีหลายท่านได้ กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม ไว้ดังนี้ วัชร ทรัพย์มี (2550, น. 105)
- 1) ช่วยให้สมาชิกเปิดเผย ไม่เก็บกด ไม่เสแสร้ง
 - 2) ส่งเสริมให้สมาชิกมีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลอื่น
 - 3) ช่วยให้สมาชิกรู้จักตนเอง เกิดการยอมรับตนเองเพิ่มขึ้น และไม่ได้มุ่งหวังว่าตนเองจะต้องดีเลิศไปหมดทุกด้าน
 - 4) ช่วยให้สมาชิกรู้จักผู้อื่นเพิ่มขึ้น
 - 5) ช่วยให้สมาชิกมีสัมพันธภาพอันดีกับผู้อื่น ไม่หนีการเข้าสังคม
 - 6) ช่วยให้สมาชิกเข้าสู่โลกของความเป็นจริงเพิ่มขึ้น ลดการใช้กลไกการป้องกันตนเอง

- 7) ช่วยพัฒนาทักษะในการสื่อความหมายของสมาชิก เช่น ตั้งคำถามให้ตรงเป้าหมาย
- 8) ช่วยให้สมาชิกไม่ด่วนตัดสินใจ ก่อนพิจารณาสิ่งต่างๆ อย่างรอบคอบ
- 9) ช่วยให้สมาชิกรับรู้ได้ว่า ตนไม่ได้มีปัญหาแต่เพียงลำพังผู้เดียว ตระหนักว่าผู้อื่นก็เผชิญปัญหา และหาทางแก้ปัญหาเหมือนกัน
- 10) ช่วยให้สมาชิกได้มีโอกาสพิจารณาว่าค่านิยมของตนเหมาะสมหรือไม่
- 11) ส่งเสริมให้สมาชิกสามารถตัดสินใจได้ด้วยความมั่นใจ แม้จะมีอัตราเสี่ยงอยู่บ้างก็ตาม
- 12) ช่วยให้สมาชิกตระหนักว่าวิธีการแก้ปัญหาไม่ได้มีอยู่วิธีเดียว
- 13) ช่วยให้สมาชิกรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม มีความจริงใจ ในการช่วยเหลือกลุ่ม
- 14) ช่วยให้สมาชิกมีโอกาสสำรวจศักยภาพและความคิดสร้างสรรค์ของตนที่แฝงอยู่
- 15) ฝึกให้สมาชิกไวต่อความรู้สึก และความต้องการของผู้อื่น
- 16) ช่วยให้สมาชิกได้มีโอกาสรับและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น เกิดความภาคภูมิใจว่า ได้แสดงความเห็นที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น

นอกจากนี้ทางด้าน ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2555, น.7-5) กล่าวว่า เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้รับบริการปรึกษาที่เป็นวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ วัยผู้สูงอายุ หรือครอบครัว ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่พึงประสงค์ และเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้ให้การปรึกษา ให้มีทักษะในการให้การปรึกษาเป็นรายบุคคล การให้การปรึกษาเป็นกลุ่ม และ การให้การปรึกษารอบครัว

จันทร์เพ็ญ แสงอรุณ (2557, น.8) กล่าวว่า เป้าหมายของกลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยา มุ่งไปที่ความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในสมาชิกทั้งลักษณะภายใน เช่น การคิด อารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งเกิดจากการตระหนัก และยอมรับความคิด อารมณ์ ความรู้สึกของตนอย่างชัดเจน นำไปสู่การมองปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน นำไปสู่การมองปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน ค้นพบศักยภาพแห่งตนสามารถกำหนดเป้าหมายของการเปลี่ยนแปลงได้ การเปลี่ยนแปลงความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การฝึกเรียนรู้ทักษะต่างๆ ที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงตามเป้าหมายที่วางไว้ให้สำเร็จ และการบรรเทาหรือลดอาการแสดงอารมณ์ต่างๆ เป้าหมายของการจัดกลุ่ม ประกอบด้วย เป้าหมายของกลุ่มและเป้าหมายของสมาชิกแต่ละคน หากเป้าหมายทั้งสองมีความสอดคล้องกัน ก็นำไปสู่การพาสมาชิกกลุ่มบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ สอดคล้องกับ สันทนา วิจิตรเนาวรัตน์ (2559, น.114) ได้กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมุ่งหมายให้สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการยอมรับพฤติกรรมตนเอง และมีการพัฒนาตนเองแก้ไขปัญหาจึงทำให้เกิดพฤติกรรมใหม่โดยตรงในสมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วม นอกจากนี้การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ยังมุ่งให้สมาชิกกลุ่มแก้ไขปัญหา มีความเข้าใจกันยอมรับ เข้าใจตนเอง เกิดการปรับพฤติกรรม มีแนวคิดและความรู้สึกในทางที่ดีขึ้น

สรุปวัตถุประสงค์ของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มมีจุดมุ่งหมาย คือ เพื่อช่วยให้สมาชิกของกลุ่มแต่ละคน พัฒนาแนวทางการแก้ปัญหาของตนเอง พร้อมทั้งจะเผชิญและตัดสินใจแก้ปัญหาที่ประสบได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้ง เข้าใจ มีความเห็นอกเห็นใจถึงการที่ผู้อื่นต้องเผชิญปัญหาและหาทางแก้ไขเช่นเดียวกับตนเอง ยอมรับทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น รู้จักพัฒนาสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น เกิดความรักใคร่ปรองดองกันภายในกลุ่ม นอกจากนี้ เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มได้เรียนรู้วิธีการพัฒนาตนเองตามขั้นการพัฒนาแบบเฉพาะตน ได้อย่างเหมาะสม รวมถึงมีความเข้าใจตนเอง มั่นใจกล้าแสดงออก มีการยอมรับในการพัฒนาตนเอง รวมไปถึงการรับรู้ถึงคุณค่าในตนเอง นำพาตนเองสู่การดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ขั้นตอนการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม

มีผู้เชี่ยวชาญได้แบ่งขั้นตอนสำหรับการให้บริการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นกลุ่มที่แตกต่างกัน สรุปได้ดังนี้

คอเรย์ (Corey, 2012: pp.70 – 114) แบ่งขั้นตอนสำหรับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มออกเป็น 6 ระยะ คือ

1. ระยะก่อตั้งกลุ่ม (Pre Group Issue - Formation of the Group) การเตรียมตัว การประกาศคัดเลือกและการเตรียมสมาชิกเป็นระยะก่อตั้งกลุ่ม โดยมีการวางแผน กำหนดหลักการและเหตุผลตั้งเป้าหมาย วัตถุประสงค์ กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่จะให้บริการปรึกษา การประกาศรับสมัครและการคัดเลือกสมาชิกกลุ่ม การกำหนดระยะเวลาของการให้บริการปรึกษาทั้งหมด ความถี่และระยะเวลาในการเข้าร่วมกลุ่มแต่ละครั้ง โครงสร้างและรูปแบบของกลุ่ม ชนิดของกลุ่มจะเป็นแบบเปิดหรือปิด สมาชิกสมัครใจหรือไม่สมัครใจ และวิธีการติดตามประเมินผลการให้บริการปรึกษา

ภารกิจหลักที่ผู้นำกลุ่มควรกระทำในระยะก่อตั้งกลุ่มมีดังนี้คือ การระบุเป้าหมายทั่วไปและเป้าหมายเฉพาะของกลุ่ม มีการวางแผนงานที่ชัดเจน การประกาศหาผู้เข้าร่วมกลุ่มโดยให้ข้อมูลที่เพียงพอ ดำเนินการสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มเพื่อคัดกรองและชี้แจงเป้าหมายของกลุ่ม ตัดสินใจเลือกสมาชิก การเซ็นยินยอมเข้าร่วมกลุ่มหรือขออนุญาตผู้ปกครองของสมาชิกกลุ่ม การค้นหาสมาชิกที่มีความเสี่ยงเมื่อเข้าร่วมกลุ่ม และจัดประชุมสมาชิกก่อนเข้าร่วมกลุ่ม เพื่อสร้างความคุ้นเคย แนะนำกฎกติกาต่างๆ

2. ระยะเริ่มต้น-การปฐมนิเทศและการสำรวจ (Initial Stage –Orientation and Exploration) เป็นระยะของการปฐมนิเทศ ทำความรู้จักคุ้นเคยกัน สำรวจความต้องการของสมาชิกกลุ่ม สมาชิกกลุ่มจะเรียนรู้กระบวนการกลุ่มและมีการกำหนดเป้าหมายของตน และสมาชิกกลุ่มจะยังรักษาภาพพจน์ทางสังคม (Public Image) ของตน โดยการแสดงพฤติกรรมเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม และเริ่มต้นที่จะสำรวจตนเอง เรียนรู้กระบวนการกลุ่มและปฏิสัมพันธ์กลุ่ม สมาชิกกลุ่มจะมีความ

วิตกกังวลและไม่มั่นใจในการเข้าร่วมกลุ่ม สมาชิกกลุ่มกังวลว่าตนเองจะได้รับการยอมรับหรือถูกปฏิเสธจากกลุ่มและพิจารณาตนว่าควรจะทำอย่างไร สมาชิกกลุ่มจะตัดสินใจว่าควรจะให้ใครดี จะเปิดเผยตนเองแค่ไหน จะมีความปลอดภัยเพียงใด ใครที่ชอบและไม่ชอบ และจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับใครดี ด้วยมากน้อยเพียงใด บรรยากาศภายในกลุ่มอาจจะเงียบ เชื่องช้า เนื่องจากสมาชิกกลุ่มยังไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน และยังคงสงสัยในทิศทางของกลุ่ม ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้นำกลุ่มที่จะแสดงให้สมาชิกกลุ่มรับรู้ว่าคุณมีความปลอดภัยที่จะสามารถแสดงตัวตนที่แท้จริงออกมาได้ และเสริมสร้างบรรยากาศให้เกิดความไว้วางใจขึ้นภายในกลุ่ม

3. ระยะเวลาเปลี่ยนแปลง-การจัดการกับการต่อต้าน (Transitional Stage Dealing with Resistance) เป็นระยะที่สมาชิกกลุ่มจะจัดการกับความวิตกกังวล การป้องกันตนเอง ความขัดแย้งในใจ ความไม่มั่นใจและความลังเลใจในการเข้าร่วมกลุ่ม เนื่องจากสมาชิกกลุ่มจะยังไม่เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน จึงเกิดความไม่แน่ใจที่จะเปิดเผยเรื่องราวของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้ ด้วยเกรงว่าจะถูกตัดสินและถูกเข้าใจผิด เกิดความสงสัยว่าผู้อื่นจะยอมรับหรือปฏิเสธตน รู้สึกกังวลที่จะมีส่วนร่วมในกลุ่มอย่างเต็มที่ มีความกังวลเพราะไม่แน่ใจว่าผู้อื่นจะเข้าใจตนหรือไม่ อาจทดสอบผู้นำกลุ่มและสมาชิกอื่นเพื่อต้องการทราบว่ากลุ่มมีความปลอดภัยหรือไม่ อาจสังเกตว่าผู้นำกลุ่มมีความน่าไว้วางใจและเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใดและเรียนรู้วิธีการแก้ไขข้อขัดแย้งของตนจากผู้นำกลุ่ม ตลอดจนเรียนรู้วิธีการแสดงออกเพื่อให้ผู้อื่นยอมรับฟังซึ่งพฤติกรรมของสมาชิกอาจแสดงออกโดยการป้องกันตนเองในรูปของการต่อต้าน ได้แก่ การแยกตัว แสดงความห่างเหิน เป็นผู้สังเกตการณ์เงียบจนเกินไป หรืออาจจะพูดและให้คำแนะนำอย่างกระตือรือร้น แสดงตนเด่นเหนือสมาชิกอื่นเพื่อเรียกร้องความสนใจ หรืออาจมีการตั้งกลุ่มย่อยขึ้นภายในกลุ่มใหญ่

4. ระยะดำเนินการ-ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและการสร้างผลงาน (Working Stage-Cohesion and Productivity) เป็นระยะที่สมาชิกกลุ่มได้ค้นหาปัญหาและจัดการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ สมาชิกกลุ่มจะเรียนรู้ขั้นตอนและกระบวนการกลุ่มและจะเกิดความร่วมมือร่วมใจกัน มีปฏิสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งขึ้น มีความรับผิดชอบต่อชีวิตของตน มีความเป็นน้ำหนึ่งอันเดียวกัน โดยสมาชิกกลุ่มมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ มีส่วนร่วม ความสามัคคี มีความรู้สึกอบอุ่น รู้สึกสบายใจ รู้สึกมีคุณค่าที่ได้รับการยอมรับและสนับสนุนภายในกลุ่ม ใกล้ชิดสนิทสนม มีประโยชน์ร่วมกัน เรียนรู้วิธีการที่จะกลายเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มที่ยังคงความเป็นตัวของตัวเองไว้ มีการเปิดเผยตนเองมากขึ้นและมีการพิจารณาถ้อยแถลงข้อคิดเห็นที่ได้รับจากสมาชิกอื่น เพื่อเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาของตน

5. ระยะเวลาสุดท้าย-การรวบรวมความรู้สึกนึกคิดเข้าด้วยกัน-การยุติการปรึกษา (Final Stage-Consolidation and Termination) ในระยะสุดท้ายของการปรึกษาเป็นกลุ่มนี้ ผู้นำกลุ่มจะต้อง

ช่วยให้สมาชิกกลุ่มนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกลุ่มไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยการสรุป รวบรวม ความคิด ประมวลความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ตลอดจนวางแผนการในการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ และตัดสินใจว่าจะอะไรเป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติของตนเอง และจะต้องจัดการไม่ให้สมาชิก กลุ่มรู้สึกโดดเดี่ยว ทำภารกิจต่างๆ ของสมาชิกที่ยังค้างค้างให้เสร็จสมบูรณ์ กับความรู้สึกวิตกกังวล ของสมาชิกที่จะต้องจากเพื่อนๆ โดยผู้นำจะเตือนสมาชิกกลุ่มว่ายังมีเหลือระยะเวลาอีกเล็กน้อย เท่านั้นที่กลุ่มจะต้องยุติ ซึ่งจะทำให้สมาชิกมีเวลาที่จะเตรียมตัวเตรียมใจที่จะยุติกลุ่ม และเผชิญหน้า กับความเป็นจริงที่กลุ่มจะต้องยุติลงไปอีกไม่ช้า สมาชิกกลุ่มอาจมีความรู้สึกเกี่ยวกับการแยกจากกัน ซึ่งมักจะแสดงออกมาในรูปของการหลีกเลี่ยงหรือปฏิเสธ อาจมีแนวโน้มที่ไม่ต้องการยุติประเด็น ต่างๆ สมาชิกอาจแสดงความหวังและความห่วงใยซึ่งกันและกัน ผู้นำกลุ่มจะต้องมีการเปิดอภิปราย ในความรู้สึกสูญเสีย ความเศร้า วิตกกังวล และความกลัวที่จะต้องจากกันและพร้อมที่จะกลับไป เผชิญกับความจริงในสภาพที่ไม่มีการช่วยเหลือจากกลุ่มอีกต่อไป และมีการนัดหมายกันอีกเพื่อ ติดตามผลการให้บริการปรึกษา

6. ประเด็นหลังจากยุติกลุ่ม-การประเมินและติดตามผล (Post-Group Issues-Evaluation and Follow-up) การประเมินหลังจากที่กลุ่มได้ยุติลงไปแล้วนี้ มีความสำคัญสำหรับผู้นำกลุ่มเป็น อย่างมาก ซึ่งเกี่ยวข้องกับการประเมินและติดตาม

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนของการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการผู้วิจัยสามารถ แบ่งได้ 4 ขั้นตอน เพื่อความเหมาะสมของกลุ่ม กับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความ ฉลาดทางจิตวิญญาณ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อตั้งกลุ่ม เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ด้านการสร้างสัมพันธภาพ ที่ดีกับบุคคลอื่น ด้านการตระหนักรู้ตนเอง ด้านความเป็นธรรมชาติ ด้านความเห็นอกเห็นใจ ด้าน การรับรู้แบบองค์รวม และด้านการมีวิสัยทัศน์และเห็นคุณค่า

ขั้นที่ 2 ขั้นการเปลี่ยนแปลงลักษณะของสมาชิกกลุ่ม เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิต วิญญาณ ตามองค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณ ด้านการตระหนักรู้ตนเอง ด้านความเป็น ธรรมชาติ ด้านความเห็นอกเห็นใจ ด้านการรับรู้แบบองค์รวม และด้านการมีวิสัยทัศน์และเห็นคุณค่า

ขั้นที่ 3 ขั้นดำเนินการทำให้การปรึกษากลุ่ม เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ตามองค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณ

ขั้นที่ 4 ขั้นยุติการให้คำปรึกษา

4. บทบาทหน้าที่ผู้ให้บริการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม

เชียวชาญ ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้ให้บริการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นกลุ่ม สรุปได้ดังนี้ (สุขอรุณ วงษ์ทิม, 2554 น.48-51) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้ให้บริการปรึกษาเชิง

จิตวิทยาเป็นกลุ่มหรือผู้นำกลุ่มว่า ผู้นำกลุ่มเปรียบเสมือนวาทยกรหรือผู้ควบคุมวงดนตรีออเคสตรา ทั้งนี้เพื่อให้สามารถควบคุมหรือให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นภายในกลุ่ม โดยมีหน้าที่รับผิดชอบ 6 ประการ ดังนี้

1) มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่จะพูดคุยกันในกลุ่ม (Knowing the Subject or Topic) ผู้นำกลุ่มควรจะต้องมีความรอบรู้ในประเด็นที่เกี่ยวข้องหรือหัวข้อเรื่องที่จะพูดคุยกัน รอบรู้ในปัญหาของสมาชิก เช่น การทำกลุ่มสำหรับผู้ที่มีความซึมเศร้า วิตกกังวล ปัญหาทางเพศ และการจัดการกับความโกรธ เป็นต้น โดยผู้นำกลุ่มจะต้องรอบรู้ในประเด็นเหล่านี้ เพื่อที่จะเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรม ตลอดจนสามารถให้ข้อคิดเห็น เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่างๆ แก่สมาชิกกลุ่ม ได้ตรงประเด็น และกระตุ้นให้สมาชิกได้ค้นพบความคิด ความรู้สึก ที่อยู่ภายใน นำไปสู่การปรับเปลี่ยนความคิด อารมณ์ ความรู้สึกและพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม

2) สร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นภายในกลุ่ม (Provide the Right Atmosphere) ผู้นำกลุ่มควรจะต้องเสริมสร้างให้เกิดบรรยากาศที่ดี อบอุ่น และปลอดภัยสำหรับสมาชิก เพื่อให้สมาชิกสามารถระบายอารมณ์ความรู้สึกที่มีอยู่ของตนออกมาได้อย่างอิสระ และรู้สึกว่ามีความพร้อมที่จะรับฟังขณะที่ตนพูด มีการสร้างสภาพแวดล้อมภายในกลุ่มในทางบวก ที่เสริมสร้างความเชื่อมั่น ความเคารพนับถือ โดยมีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และเป็นตัวแบบที่ดีให้แก่สมาชิก ไม่ส่งเสริมการวิพากษ์วิจารณ์กันในทางลบและไม่เป็นมิตร และควรพยายามส่งเสริมให้สมาชิกได้มีการช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน ซึ่งจะเป็ประโยชน์สำหรับสมาชิกทุกคน

3) การมุ่งสู่ประเด็นที่สนใจ (Directing the Focus) ผู้นำกลุ่มจะต้องระลึกลักษณะของประเด็นที่สมาชิกกำลังอภิปรายกันอยู่ภายในกลุ่มนั้น อะไรคือประเด็นที่ควรสนใจ อะไรที่ควรจะยึดถือ และอะไรที่ควรจะผ่านเลยไป พิจารณาว่าสิ่งที่สมาชิกแต่ละคนพูดออกมาในขณะที่ดำเนินกลุ่มนั้นเป็นประเด็นร่วมของกลุ่มหรือไม่ และหากสมาชิกพูดถึงเรื่องต่างๆ ที่อยู่นอกประเด็นของกลุ่ม ผู้นำกลุ่มก็ควรจะมีการจัดการอย่างเหมาะสม โดยอาจมีการพูดประเด็นเหล่านั้นในเวลาอื่นที่นอกเหนือจากเวลาในชั่วโมงของการให้บริการปรึกษา

4) การตระหนักรู้ในสมาชิกแต่ละคน (Being Aware of Individual Member) ผู้นำกลุ่มจะต้องมีความรับผิดชอบในการให้ความสนใจสมาชิกแต่ละคนภายในกลุ่ม โดยมีการรับฟัง และสังเกตปฏิกิริยาต่างๆ ที่สมาชิกทุกคนแสดงออกมา ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงความแตกต่างในปฏิกิริยาของสมาชิกในแต่ละคน และการสังเกตจะทำให้ทราบว่าสมาชิกคนไหนที่มีความพร้อมหรือต้องการที่จะพูดหรือแสดงออกมา โดยเฉพาะในการเป็นผู้นำกลุ่มที่มีสมาชิกมาจากวัฒนธรรมที่หลากหลาย

จะทำให้ทราบและเข้าใจถึงความแตกต่างกันของวิธีการจัดการกับปัญหาของสมาชิกที่กำลังอภิปรายกันอยู่นั้น

5) การรักษาเวลา (Watching the Clock) ในระหว่างการให้บริการปรึกษานั้น ผู้นำกลุ่มควรรักษาหรือควบคุมเวลาให้เพียงพอและเหมาะสม เพื่อให้สามารถดำเนินกลุ่มอย่างครอบคลุมประเด็นต่างๆ ที่จะอภิปรายกัน และควรระมัดระวังการอภิปรายในหัวข้อที่นอกประเด็นในขณะที่ใกล้จะหมดเวลาของการให้บริการปรึกษา เนื่องจากจะทำให้ไม่สามารถรักษาเวลาได้

6) การจัดสรรเวลา (Apportioning the Air Time) ผู้นำกลุ่มควรจัดสรรหรือแบ่งเวลาสำหรับสมาชิกแต่ละคนให้เหมาะสม ควรมีการอภิปรายกันอย่างตรงประเด็น และไม่ใช้เวลาสำหรับสมาชิกคนใดคนหนึ่งที่มาจนเกินไป ในขณะที่ให้บริการปรึกษานั้น หากพิจารณาแล้วพบว่าสมาชิกคนใดคนหนึ่งน่าจะใช้เวลาสำหรับการให้บริการปรึกษาที่มากกว่าสมาชิกคนอื่นๆ ก็ควรจะให้บริการในรูปแบบของการให้บริการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นรายบุคคลในเวลาอื่น ภายหลังจากที่เสร็จสิ้นจากบริการปรึกษาเป็นกลุ่มแล้ว

วัชร ทรัพย์มี (2550: 106-108) ได้แบ่งบทบาทที่สำคัญของผู้นำกลุ่มออกเป็น 2 ประการดังนี้

1) บทบาทในการช่วยกลุ่มแก้ปัญหาหรือวางโครงการ (Task Functions) ผู้นำกลุ่มมีบทบาทในการช่วยกลุ่มแก้ปัญหาหรือวางโครงการดังนี้คือ

1.1 ให้ข้อมูลและความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ ซึ่งจะช่วยให้กลุ่มได้หัวข้อในการอภิปรายกันต่อไป

1.2 การซักถามเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง ข้อมูล ความคิดเห็นและความรู้สึกจากสมาชิก เพื่อนำไปสู่การอภิปรายกันต่อไป

1.3 มีความจริงใจที่จะช่วยเหลือสมาชิกทุกคน

1.4 การสรุปแนวความคิด ข้อเสนอแนะและประเด็นต่างๆ ที่อภิปรายเข้าด้วยกัน

1.5 การพัฒนาโครงการและกระบวนการจัดกิจกรรมกลุ่ม

1.6 การวินิจฉัยหาสาเหตุของอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม

1.7 การกระตุ้นให้เกิดการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในกลุ่ม

1.8 สนับสนุนให้กลุ่มตรวจสอบว่าแนวความคิดที่กลุ่มเสนอแนะนั้น อาจจะปฏิบัติได้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด ประเมินว่าเส้นทางแก้ปัญหาใดจะดีกว่ากัน แล้วผู้นำกลุ่มเสนอแนะให้สมาชิกนำไปปฏิบัติ

1.9 เป็นผู้ประเมินประสิทธิภาพของกลุ่มว่าบรรลุเป้าหมายหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

2) บทบาทในการให้กลุ่มดำรงอยู่ (Maintenance Function) ผู้นำกลุ่มมีบทบาทในการให้กลุ่มดำรงอยู่ดังนี้

2.1 สนับสนุนให้สมาชิกทุกคนเข้ามีส่วนร่วม ให้ความสนใจในข้อคิดเห็นของทุกคน แสดงการยอมรับสมาชิกทุกคน ตอบสนองและแสดงความเป็นมิตร

2.2 เป็นผู้ประนีประนอม ชักชวนให้สมาชิกหาข้อตกลงกัน ในความคิดเห็น ประเด็นต่างๆ หรือวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความคิดเห็น

2.3 มีความเชื่อมั่นในตนเองว่าสามารถนำกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายได้

2.4 มีพลังในการนำกลุ่ม มีการตื่นตัวอยู่เสมอ ช่างสังเกต มีการตอบสนองอย่างเหมาะสม ไวต่ออารมณ์และความรู้สึกของสมาชิก

2.5 ช่วยให้กลุ่มผ่อนคลายความตึงเครียด โดยหาประเด็นที่ขบขันมาพูดหรือเสนอแนะให้มีการพักบ้าง

2.6 แสดงทักษะที่ดีในการสื่อสารสัมพันธ์และช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกัน

2.7 สอบถามสมาชิกถึงความรู้สึกเกี่ยวกับการดำเนินการของกลุ่มและบรรยากาศในกลุ่ม

2.8 สังเกตกระบวนการกลุ่ม เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของการดำเนินงานกลุ่ม

2.9 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกตระหนักถึงทิศทางที่จะดำเนินต่อไป

2.10 ฟังสมาชิกแต่ละคนพูดด้วยความสนใจ

2.11 เข้าใจเนื้อหาและความรู้สึกของสมาชิก

2.12 ยอมรับสมาชิกทุกคนและสนับสนุนให้กล้าตัดสินใจ โดยพิจารณาใคร่ครวญอย่างรอบคอบ

2.13 สนับสนุนให้อภิปรายกันเกี่ยวกับความคิดเห็นที่ขัดแย้งภายในกลุ่ม เพื่อแก้ปัญหาคความขัดแย้ง และก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

2.14 สังเกตปฏิบัติการทำทางและคำพูดของสมาชิก เช่น สมาชิกบางคนได้รับความกดดันให้พูด ให้แสดงออก โดยยังไม่เต็มใจที่จะทำเช่นนั้น ผู้นำกลุ่มจะเตือนสมาชิกไม่ให้กดดันผู้อื่น

5. การปรึกษาเชิงจิตวิทยาในกลุ่มแบบบูรณาการ

การปรึกษาเชิงจิตวิทยาในกลุ่มแบบบูรณาการ เป็นการนำทฤษฎี และเทคนิคต่างๆ ในการให้การปรึกษามาใช้ คอเรีย (Corey, 2012, 455) กล่าวว่า การปรึกษาเชิงจิตวิทยาในกลุ่มแบบบูรณาการนั้นเป็นการผสานทฤษฎีอย่างมีจุดมุ่งหมาย เนื่องจากมุมมองของทฤษฎีส่วนใหญ่มีความเห็น

เดียวกันว่าการกำหนดเป้าหมายของสมาชิกเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก หากผู้นำการให้การปรึกษายึดติดกับเป้าหมายของตนเองเพียงอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึงสมาชิกกลุ่ม ก็จะก่อให้เกิดการต่อต้าน ดังนั้นการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม จึงจำเป็นจะต้องยึดตามความต้องการของสมาชิกกลุ่ม ผู้รับการปรึกษาในการเข้ากลุ่มแต่ละครั้งซึ่งจะเป็นไปตามแต่สถานการณ์เป็นหลัก แสดงให้เห็นว่าการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการนั้น คือการนำเอาทฤษฎีมาใช้ให้มีความเหมาะสมกับความต้องการและจุดมุ่งหมายของสมาชิกผู้รับปรึกษานั้นเอง โดยบทบาทของผู้นำให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการนั้นจะขึ้นอยู่กับมุมมองของแต่ละทฤษฎี ซึ่งสุดท้ายจะอยู่บนฐานของการนิยามถึงบทบาทของผู้นำกลุ่มของการให้การปรึกษากลุ่มเองและการประเมินว่าอะไรคือสิ่งสำคัญในฐานะของผู้นำกลุ่ม ซึ่งจะนำพาให้สมาชิกกลุ่มผู้รับการปรึกษาบรรลุเป้าหมายของตนเอง การบูรณาการการปรึกษาเชิงจิตวิทยาที่นิยมใช้กันทั่วไปคือการบูรณาการโดยเลือกใช้เฉพาะเทคนิคที่มีความเหมาะสมกับการแก้ปัญหาอย่างน้อยสองเทคนิคมาใช้เพื่อให้ครอบคลุมปัญหา และการบูรณาการแนวคิดของแต่ละทฤษฎี ซึ่งเป็นการนำแนวคิดของแต่ละทฤษฎีมาสังเคราะห์เพื่อสร้างทฤษฎีใหม่ (Theodoros, 2005: 161-168)

การปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการจะช่วยให้ผู้นำการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาสามารถนำพาให้สมาชิกกลุ่มบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างครอบคลุม โดยมีแนวคิดการบูรณาการทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวคิดของคอเรย์ (Corey, 2012) กล่าวว่า การให้การปรึกษาแบบบูรณาการมี 3 รูปแบบ ดังนี้

- 1) การบูรณาการเฉพาะเทคนิคการให้คำปรึกษา (Technical Eclecticism) เป็นการผสมผสานเฉพาะเทคนิคการให้คำปรึกษาจากหลายทฤษฎีที่มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา
- 2) การบูรณาการแนวคิดการให้คำปรึกษา (Theoretical Integration) เป็นการบูรณาการแนวคิดหรือทฤษฎีและเทคนิค โดยเชื่อว่าผลลัพธ์ที่ได้มากกว่าการใช้เพียงทฤษฎีเดียวเป็นการเลือกใช้เฉพาะเทคนิคที่สำคัญของแต่ละทฤษฎี มาช่วยแก้ไข้ปัญหา
- 3) การบูรณาการโดยใช้ปัจจัยร่วม (Common Factor) เป็นการบูรณาการโดยการหาองค์ประกอบร่วมจากหลายทฤษฎี

นันท์ชิตต์พันธ์ สุกุลพงศ์ (2557, น. 103-114) ทำการจัดหมวดหมู่และเรียบเรียงแนวคิดเกี่ยวกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบผสมผสาน ผลการศึกษาพบว่า จิตวิทยาการปรึกษาและจิตบำบัดแบบผสมผสานแบ่งออกได้ทั้งหมด 4 ประเภทคือ

- 1) การผสมผสานทางทฤษฎี เป็นการผสมผสานทฤษฎีการปรึกษาและ จิตบำบัดทั้งในด้านของความคิดความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์

2) การผสมผสานทางเทคนิคเป็นการหยิบยกเอาเฉพาะเทคนิคจากทฤษฎีการปรึกษาและจิตบำบัดต่างๆ ซึ่งเป็นเทคนิคที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์

3) การผสมผสานทางทฤษฎีแบบมีทฤษฎีหลักคือการบำบัดทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งเป็นหลัก จากนั้นจะทำการหยิบยืมเทคนิคจากทฤษฎีการบำบัดอื่นมาใช้ร่วมด้วยโดยเทคนิคที่ถูกหยิบยืมมาใช้นั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองเป้าหมายการบำบัดตามทฤษฎีหลัก

4) การมีปัจจัยการบำบัดร่วมเป็นวิธีพิจารณาคุณลักษณะร่วมหรือปัจจัยที่ส่งผล การปรึกษาหรือการทำจิตบำบัด โดยมีได้ขึ้นอยู่กับว่าใช้ทฤษฎีการปรึกษาหรือจิตบำบัดทฤษฎีใด ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำ เทคนิคของทักษะการให้คำปรึกษาจุลภาค มาบูรณาการร่วมกับเทคนิคตามแนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้อันเป็นความมุ่งหวังใหม่ที่พยายามพัฒนาบุคลากรในวิชาชีพให้มีความช่วยเหลือดังกล่าว หรือนักวิชาชีพแนะแนวให้มีวิธีการที่มีระบบ ซึ่งสามารถอธิบายได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1) การให้คำปรึกษาจุลภาคเป็นกลวิธีที่จะสอนทักษะการให้คำปรึกษาแต่ละทักษะ ซึ่งอาจใช้วิธีทัศน์ หรือคู่มือการปฏิบัติ โดยแยกแต่ละทักษะออกเป็นขั้นๆ และใช้วิธีสังเกตปฏิบัติด้วยตนเอง

2) การให้คำปรึกษาแบบจุลภาค เป็นกรอบของแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องพื้นฐานของกระบวนการให้ความช่วยเหลือ หรือให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรบุคคล ซึ่งประกอบไปด้วยทักษะต่างๆ ได้แก่ ทักษะการตอบรับจากการฟัง (Listening Responses) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ทักษะย่อยๆ ได้แก่ ทักษะการกระจำความ, ทักษะการถอดความ, ทักษะการสะท้อนความรู้สึก และทักษะการสรุปความ อีกกลุ่มหนึ่งคือทักษะการตอบรับเพื่อการปฏิบัติ (Action Responses) ซึ่งได้แก่ ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการเสริมสมรรถภาพ ทักษะการเผชิญหน้า และทักษะการตีความ กลุ่มสุดท้ายได้แก่ ทักษะการเปิดเผยตนเอง ทักษะการตอบโต้ทันที ทักษะการสั่งการ ทักษะการให้ข้อเสนอแนะ ทักษะการบรรยาย เป็นต้น โดยทักษะต่างๆ ดังกล่าวนี้ มีการฝึกอบรมและเสนออย่างมีระบบ ผู้ที่เรียนรู้ทักษะต่างๆเหล่านี้ นอกจากจะมีประสิทธิภาพสูงขึ้นในอาชีพ และในบทบาทของผู้ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นแล้ว ยังสามารถดำเนินชีวิตส่วนตัวที่ได้ประสิทธิภาพสูงขึ้น สามารถเป็นทรัพยากรที่มีผลผลิตสูง เพราะทักษะเหล่านี้มีลักษณะที่จะช่วยในด้านการสื่อสารสัมพันธ์ และนำความสามารถที่มีอยู่ในตนเองมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ กลวิธีของทักษะการให้คำปรึกษาจุลภาค เป็นเรื่องง่ายๆ ซึ่งสามารถกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทุกรูปแบบ บ้างก็นำไปใช้กับนักการตลาด ทันตแพทย์ การสื่อสารสัมพันธ์ระหว่างพ่อ แม่ ลูก และการสัมภาษณ์ที่ซับซ้อนลึกซึ้งทุกประเภท

แพตเตอร์สัน (Patterson, 1969) เป็นหนึ่งในจำนวนนักจิตวิทยาแนะแนวที่มีความเห็นคล้ายๆ กันว่า “จิตบำบัดอาจจะหมดความจำเป็น สิ่งที่เป็นจำเป็นสำหรับนักจิตวิทยา คือ การให้การฝึกอบรมโดยตรง หรือให้การศึกษาโดยตรงในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

ต่อกัน” ทั้งนี้ มิได้มีความหมายเพียงสำหรับบุคคลทั่วไปหรือเด็กเท่านั้น บุคคลที่อยู่ในสภาพจิตวุ่นวายผิดปกติก็ต้องการเช่นกัน รวมทั้งนักจิตวิทยาอีกหลายคน เช่น Authier, Gustafson, Guerney และ Kasdorf (1975) ได้ศึกษาและอภิปรายบทความ 100 เรื่อง เกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวและสรุปได้ว่าการสอนทักษะเพื่อให้ดำเนินชีวิตอยู่อย่างได้ประสิทธิผลตามรูปแบบของนักจิตวิทยาเป็นสิ่งสำคัญที่ควรให้ความช่วยเหลือมวลมนุษย์ในอนาคตเทคนิค และกระบวนการทางจิตวิทยานั้น ถือว่า “การสัมภาษณ์” “การแนะแนวให้คำปรึกษา” และ “จิตบำบัด” เป็นเรื่องเดียวกันเพราะเป็นเรื่องที่ทักษะเดียวกันในการให้ความช่วยเหลือบุคลากรให้พัฒนาทรัพยากรในตนเอง และให้ความสามารถเจริญชีวิตได้เต็มประสิทธิภาพของแต่ละบุคคล ฉะนั้น คำทั้งสามดังกล่าวจะใช้ในความหมายเดียวกันในทักษะการให้คำปรึกษา จุลภาค และสำหรับผู้ที่ยึดอาชีพเป็นนักสัมภาษณ์ หรือนักจิตวิทยาแนะแนวให้คำปรึกษา (Counseling Psychologist) หรือนักจิตบำบัด (Psychiatrist) จะต้องเรียนรู้จักวิธีฟัง วิธีถาม วิธีรับฟังความรู้สึก สามารถเข้าใจและแปลความหมายของข้อความที่ผู้อื่นแสดงออกได้ในทุกรูปแบบจากการศึกษารวบรวม และเอกสารงานวิจัย การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มแบบบูรณาการที่ผ่านมา พบว่าการให้คำปรึกษาแบบบูรณาการนั้นสามารถช่วยให้บุคคลมีการรับรู้ถึงความสามารถมีรูปแบบของความคิดและพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการทำงานดีขึ้น อีกทั้งยังส่งเสริม ให้เกิดการมองโลกในแง่ดีและมีความยืดหยุ่นต่ออารมณ์ ความคิด และความรู้สึกมากขึ้นอีกด้วย และแนวคิดการปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการสู่การปฏิบัติในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม ผู้ให้การปรึกษาจะทำการพัฒนาได้นั้น จะต้องคำนึงถึงบุคลิกภาพของผู้ให้การปรึกษาและลักษณะของผู้รับปรึกษาที่ผู้ให้การปรึกษาคาดหวังว่าจะให้อะไรเกิดขึ้นซึ่งเป็นผลจากการให้การปรึกษา(Corey, 2013: pp.105)

การศึกษารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การบูรณาการทางทฤษฎี และเทคนิคการให้การปรึกษา ซึ่งได้แก่ 1) ทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง 2) ทฤษฎีการปรึกษาแบบเกสตัลท์ 3) ทฤษฎีการปรึกษาแบบภวนิยม 4) ทฤษฎีการปรึกษาแบบเผชิญความจริง 5) ทฤษฎีการปรึกษาแบบวิเคราะห์สัมพันธภาพ และเทคนิคการให้การปรึกษา ในการพัฒนารูปแบบ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนากลุ่มตัวอย่างในการวิจัยให้เกิดประโยชน์สูงสุด

6. ทฤษฎีการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา

การใช้ทฤษฎีในการปรึกษาเชิงจิตวิทยา จะเน้นลักษณะสมาชิก และวัตถุประสงค์ของการให้การปรึกษาเป็นสำคัญ เนื่องจากบางครั้งทฤษฎีก็ไม่สามารถเจาะจงในการนำไปใช้กับการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาเสมอไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาของสมาชิกในกลุ่ม สอดคล้องกับ

แนวคิดของคอเรย์ (Corey, 2012, pp.479) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มอย่างผสมผสานนั้น เป็นการรวมทฤษฎีอย่างมีจุดมุ่งหมาย ซึ่งต้องยึดถือตามสถานการณ์เป็นหลัก เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับคำปรึกษาในการเข้ากลุ่มแต่ละครั้ง แสดงให้เห็นว่าการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เป็นการนำเอาทฤษฎีมาปรับใช้ให้เกิดความเหมาะสมกับสถานะของสมาชิกกลุ่มดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ที่สอดคล้องกับลักษณะของผู้รับการปรึกษา ทั้งทางด้านบริบทต่างๆ ความเหมาะสมในช่วงวัย และลักษณะของสิ่งที่ต้องการพัฒนาเป็นหลัก ตามแนวคิดของคอเรย์ (Corey, 2012, pp.479) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า การระบุทฤษฎีเฉพาะที่นำมาใช้ในการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ควรเหมาะสมกับสมมติฐานที่กำหนด แนวคิดหลัก ความสัมพันธ์ของสิ่งที่ต้องการพัฒนา เทคนิคและขั้นตอน เพื่อนำมาพิจารณาประยุกต์ใช้ในส่วนที่เป็นรากฐานสำคัญ สำหรับเป็นแนวทางในการออกแบบกระบวนการ การให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ทั้งนี้ ยังคำนึงถึงความถนัดของผู้ให้การปรึกษา ว่าคุ้นเคยและถนัดในการใช้ทฤษฎีการให้การปรึกษาใดบ้าง เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำมาช่วยกำหนดกรอบการปฏิบัติในกระบวนการให้การปรึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ได้แก่

6.1 ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพ

ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพ (Transactional Analysis) นับเป็นทฤษฎีที่น่าสนใจสำหรับนำไปใช้ในการให้บริการปรึกษา เพื่อช่วยในการวิเคราะห์ให้ผู้รับบริการปรึกษาเข้าใจถึงบุคลิกภาพของตนเอง บทบาทการแสดงออก และสัมพันธ์ภาพในชีวิต โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการให้บริการปรึกษาของ ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพ ได้แก่

1. เพื่อช่วยให้ผู้รับบริการปรึกษาเลือกใช้สถานะบุคคล (Ego State) ในแต่ละสถานะให้เหมาะสม โดยให้หลุดพ้นจากความเลอะเลือน หรือถูกแทรกแซงจากสถานะบุคคลด้านอื่นตลอดเวลา
2. เพื่อช่วยให้ผู้รับบริการปรึกษาเปลี่ยนสถานะบุคคล จากสถานะหนึ่งไปสู่อีกสถานะหนึ่งได้อย่างเหมาะสม
3. เพื่อช่วยให้ผู้รับบริการปรึกษาใช้สถานะความเป็นผู้ใหญ่สำหรับช่วยให้เข้าใจตนเองได้ตรงตามสภาพที่เป็นจริงและมีเหตุผล ตลอดจนสามารถเป็นตัวของตัวเองอย่างเป็นธรรมชาติ
4. เพื่อช่วยให้ผู้รับบริการปรึกษาอยู่ในตำแหน่งชีวิตแบบ "I'm OK, you're OK"

บุคคลตามทัศนะของ เบิร์น ผู้ก่อตั้งทฤษฎี ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบวิเคราะห์สัมพันธภาพ หรือ TA พยายามจะยืนยันว่า TA ไม่ได้เป็นเรื่องที่ แดกแขนงทางแนวความคิดมาจากทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis) โดยให้เหตุผลว่า TA จะใช้คำศัพท์ในการอธิบายโครงสร้างทางบุคลิกภาพที่คล้ายคลึงกับทฤษฎีจิตวิเคราะห์แต่ TA แดกต่างจากทฤษฎีจิตวิเคราะห์ในอีกหลายแง่มุม เพราะแนวความคิดเบื้องต้นของ TA นั้นเชื่อว่า มนุษย์เป็นบุคคลที่มีคุณค่า บุคลิกภาพและชีวิตส่วนตัวสามารถปรับปรุงได้ด้วยการเปิดเผยตนเองที่แท้จริงออกมา หรือค้นให้พบถึงความเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy) บุคคลที่มีความเป็นตัวของตัวเองจะแสดงพฤติกรรมออกมาอย่างเป็นธรรมชาติ มีเหตุผลน่าเชื่อถือและเป็นที่น่าไว้วางใจได้ โดยมีการพิจารณาถึงบุคคลอื่นที่จะต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับ บุคคลประเภทนี้ที่ TA ยกย่องว่าเป็นบุคคลที่แท้จริง (Real Person) บุคคลที่เป็นตัวของตัวเองได้จะไม่ตกเป็นทาสของอดีตอีกต่อไป เพราะเขาสามารถตัดสินใจเองได้ว่า เขาจะเป็นใครจะคิดอะไร จะทำอะไรจะรู้สึกอย่างไรหรือไม่ โดยใช้ TA เป็นแนวทางเพื่อให้หลุดพ้นจากอดีต และสามารถวางแผนในเชิงสร้างสรรค์สำหรับอนาคตของตน และเรียนรู้ถึงอิสระ ในการตอบสนองต่อสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน อันเป็นสถานะของที่นี่และเดี๋ยวนี้ (Here and Now) ใน ชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม เบิร์น ได้เปรียบเทียบ TA ว่า “เป็นเสมือนหนึ่งของรอยจุมพิตที่ จะปลดปล่อยให้บุคคลที่มีพฤติกรรมและความรู้สึกนึกคิด คั่งกบที่อยู่กับเวลาให้กลับกลายมาเป็นเจ้าชาย (Prince) หรือเจ้าหญิง (Princess) ผู้งามสง่า อย่างที่เขาต้องการจะเป็นในชีวิตเพียงแค่ว่า บุคคลนั้นได้สัมผัสกับ TA” ลักษณะบุคคลที่เป็นตัวของตัวเอง ตามทักษะของเบิร์นนั่น จะเป็นบุคคลที่มีศักยภาพทางด้านการตระหนักรู้ในตน (Awareness) มีลักษณะของความเป็นธรรมชาติ (Spontaneity) และมีความใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้อื่น (Intimacy) บุคคลที่มีศักยภาพทางด้านการตระหนักรู้ในตน จะเป็นบุคคลที่มีสติสามารถรับรู้และตระหนักได้ดีว่าคนกำลังคิดหรือทำอะไรอยู่ และกล้าเผชิญหน้ากับสิ่งที่เกิดขึ้นโดยปราศจากความหวาดกลัว นอกจากนี้ บุคคลที่เป็นตัวของตัวเองซึ่งจะมีศักยภาพทางด้านความเป็นธรรมชาติอยู่ด้วยนั้นจะเป็นบุคคลที่มีความยืดหยุ่น (Flexibility) คล่องตัว มีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนได้ตัดสินใจกระทำลงไป พยายามเรียนรู้เพื่อแสวงหาวิธีการใหม่ๆ ที่ดีอันเป็นการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา มิใช่ปล่อยให้ไปเป็นไปตามโชคชะตาลิขิต สำหรับศักยภาพทางด้านความใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้อื่นนั้น หมายถึง บุคคลที่มีใจกว้างขวาง พร้อมที่จะเปิดเผยตนเอง และมีความจริงใจเป็นที่ตั้ง

ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบวิเคราะห์สัมพันธภาพ มีเนื้อหาประมวลจากนักวิชาการหลายท่าน (คววมณี จงรักษ์, 2549, น.249-283; นรา สมประสงค์ และนุชฉิ อุภักย์, 2554, น.6-1-6-25; วัชรวิ ทรัพย์มี, 2554, น.144-162; พงษ์พันธ์ พงษ์โสภิต และวิไลลักษณ์ พงษ์โสภิต, 2557, น.161-183.)

หลักการสำคัญของทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพความต้องการแสวงหาการเอาใจใส่ (Stroking Hunger) ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์เราทุกคนนับตั้งแต่แรกเกิด มนุษย์จะไม่สามารถเจริญเติบโต และพัฒนาให้ก้าวหน้าได้อย่างเต็มที่ ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ ถ้าหากบุคคลนั้นไม่ได้รับการสัมผัส โอบอ้อม กอดรัด เอาใจใส่ดูแล และการยอมรับจากบุคคลอื่นในช่วงระยะแรกของชีวิตที่ยังเป็นทารกและ TA เชื่อว่ามนุษย์เรามีความต้องการเบื้องต้น 2 ประการ คือ ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) และความต้องการทางด้านจิตใจ (Psychological Needs) สำหรับความต้องการทางด้านจิตใจนั้น TA ได้อธิบายออกมาในลักษณะของการกระทำในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ได้รับการเอาใจใส่ (Stroke)

ทั้งนี้ เนื่องจากมนุษย์ทุกคนมีความต้องการที่จะได้รับการสัมผัสและความเอาใจใส่จากผู้อื่น และทุกคนก็มีความต้องการที่จะประพฤติปฏิบัติบางอย่างโดยหนึ่งตลอดเวลาที่มีชีวิตอยู่ ความต้องการเหล่านี้เป็นความต้องการที่จะประพฤติปฏิบัติบางอย่างโดยหนึ่งตลอดเวลาที่มีชีวิตอยู่ เป็นความต้องการทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่ง เบิร์น เรียกความต้องการนี้ว่า เป็นความหิว (Hunger) และเรียกการกระทำเพื่อให้ได้รับการสนองตอบความต้องการที่จะได้รับการสัมผัสและการเอาใจใส่นี้ว่า stroke ซึ่งความต้องการที่จะได้รับการเอาใจใส่เหล่านี้จะได้รับการตอบสนอง โดยการสื่อสารระหว่างบุคคล (Transaction) กับบุคคลอื่น ดังนั้น ความต้องการที่จะได้รับการเอาใจใส่จากผู้อื่นจึงเป็นเครื่องกำหนดพฤติกรรมของคนเราด้วยว่าบุคคลนั้นจะมีการกระทำเช่นไร และจะใช้เวลายาวนานมากน้อยเพียงใดในช่วงชีวิต เพื่อให้ได้รับหรือหลีกเลี่ยงการเอาใจใส่จากผู้อื่น และเด็กมักจะได้รับการตอบสนองทางด้านร่างกาย (Physical Stroke) ต่อมาเมื่อคนเราเจริญเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ ความต้องการที่จะได้รับการตอบสนองก็จะเข้าไปในรูปของสัญลักษณ์ที่มีความหมาย (Symbolic Stroke) เช่น การสื่อสารโดยใช้คำพูด (Verbal Communication Stroke) และการสื่อสารที่ไม่ใช้คำพูด (Nonverbal Communication Stroke) โดยแสดงออกด้วยสีหน้า ท่าทาง แววตา น้ำเสียง หรือการพยักหน้า และการยิ้ม เป็นต้น ความต้องการเหล่านี้ของคนเราจะได้รับการสนองตอบก็ต่อเมื่อมีการสื่อสารสัมพันธ์ (Transaction) กับบุคคลอื่น และการแสดงออกถึงความเอาใจใส่ (Stroke) ก็สามารแสดงออกมาได้ทั้งในเชิงบวก (Positive Stroke) และในเชิงลบ (Negative Stroke) ดังรายละเอียด

1. ความเอาใจใส่ในเชิงบวก (Positive Stroking)

ความเอาใจใส่ในเชิงบวกมักจะแสดงออกมาในรูปของการสื่อสารสัมพันธ์ที่รับกัน (Complementary Transaction) โดยสื่อกันตรงตามเป้าหมาย เหมาะสมกับกาลเทศะ สถานการณ์ และบุคคล ความเอาใจใส่ในทางบวกจะทำให้บุคคลรู้สึกมีชีวิตชีวาและมีความสำคัญ ซึ่งทำให้เกิดความใกล้ชิดสนิทสนม (Intimacy) อันเป็นความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งต่อไป ความเอาใจใส่ใน

ทางบวกจะช่วยเพิ่มความรู้สึกของบุคคลไปในทิศทางที่น่าพึงพอใจ มีความปรารถนาดี อันเป็นการพัฒนาตนเองไปสู่ตำแหน่งชีวิต (Life Position) ที่ว่า “ฉันเป็นคนใช้ได้ คุณก็ใช้ได้” (I'm OK, you're OK) ลักษณะความเอาใจใส่ในเชิงบวก (Positive Stroking) สามารถแสดงออกได้หลายรูปแบบด้วยกัน กล่าวคือ

- 1) แสดงออกถึงความรัก เช่น แม่รักลูกจังเลย เป็นต้น
- 2) แสดงออกถึงความนิยมชมชื่น เช่น คุณทำกับข้าวน่ากินจัง หรืองานผมเสร็จเร็วขึ้นมาก ตั้งแต่ได้คุณช่วย เป็นต้น
- 3) แสดงความยกย่องชมเชย เช่น คุณเล่นเทนนิสได้เก่งเหมือนแชมป์ทีเดียว
- 4) การให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถของบุคคลนั้น เช่น คุณเก่งมากที่สามารถทำงานชิ้นนี้ได้ คนเราทุกคนต้องการได้รับความเอาใจใส่ แต่บุคคลบางคนมีความต้องการความเอาใจใสนี้มากเป็นพิเศษ เพื่อช่วยให้เขารู้สึกมั่นคงปลอดภัยทางจิตใจ และถ้าเขาไม่ได้ความเอาใจใส่ในทางบวกอย่างเพียงพอแล้วเขาจะหันไปแสวงหาความเอาใจใส่ในทางลบ เช่น กลายเป็นคนดื้อรั้น หรือมีพฤติกรรมที่ประหลาดเพื่อเรียกร้องความสนใจ

2. ความเอาใจใส่โดยมีเงื่อนไข (Conditional Stroking)

ความเอาใจใส่โดยมีเงื่อนไข มีทั้งการแสดงออกที่เป็นไปในเชิงบวก (Positive) และที่เป็นไปในเชิงลบ (Negative) เพื่อแสดงการยอมรับในการกระทำของบุคคล เช่น "พ่อจะรักลูกมากกว่านี้ ถ้าลูกขยัน เรียนหนังสือมากขึ้น" (Positive Stroke) หรือ "เธอจะถูกกลงโทษหนักกว่านี้ ถ้าคราวหน้ายังประพฤติเช่นนี้อีก" (Negative Stroke) สำหรับความเอาใจใส่โดยไม่มีเงื่อนไข (Unconditional Stroke) นั้น ก็เป็นการแสดงการยอมรับหรือไม่ยอมรับในบุคคลเช่นกัน ตัวอย่างเช่น "ฉันชอบคุณ เพราะคุณเป็นคุณ" (Positive Stroke) หรือ "ฉันรังเกียจคุณ เพราะคุณเป็นคุณ" (Negative Stroke) เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีการแสดงความเอาใจใส่ (Stroke) ที่เต็มไปด้วยความรักความอบอุ่น (Positive Stroke) นับว่าเป็นเด็กที่โชคดีมากเพราะได้มีโอกาสเรียนรู้ที่จะมีความรู้สึกในด้านดีงาม ทั้งต่อตนเองและบุคคลอื่น สำหรับความเอาใจใส่ในทางลบ (Negative Stroke) จะก่อให้เกิดความไม่สบายใจแก่ผู้รับ แต่การได้รับความเอาใจใส่ในทางลบก็ยังดีกว่าไม่ได้รับการเอาใจใส่

ตำแหน่งชีวิต (Life Position) ของบุคคล

แฮร์ริส (Harris, 1967) ผู้นำแนวคิดของ เบิร์นมาศึกษาในการเลือกตำแหน่งชีวิตของเรา เป็นผล มาจากการที่บุคคลมีความคิด ความเข้าใจในตนเอง มีความรู้สึกและพฤติกรรมต่อตนเองและผู้อื่น ได้รับอิทธิพลมาจากสภาพแวดล้อม การอบรมเลี้ยงดู และความเป็นมาต่างๆ ในอดีต เมื่อบุคคลเผชิญกับปัญหาจากสังคมและสิ่งแวดล้อม เขาจะตัดสินใจเลือกวางตนเองลงบนตำแหน่งชีวิตตำแหน่งใด ตำแหน่งหนึ่งจาก 4 ตำแหน่ง คือ

1. ผมเป็นคนใช้ได้ - คุณก็ใช้ได้ (I'm OK, you're OK)

เป็นตำแหน่งสูงสุดของชีวิตในการปรับตัว บุคคลจะอยู่ในตำแหน่งนี้ได้ จะต้องพัฒนาความไว้วางใจ (Trust) มาตั้งแต่ระยะต้นของชีวิต การอบรมเลี้ยงดูและสภาพแวดล้อม จะมีอิทธิพลอย่างมากที่จะ ช่วยให้บุคคลเป็นเจ้าชายผู้งามสง่าหรือเจ้าหญิงที่งดงามที่ต้องการจะเป็น โดยมีการแสดงพฤติกรรมที่เป็นธรรมชาติอย่างมีเหตุผล เป็นที่เชื่อถือและไว้วางใจได้

2. ผมเป็นคนใช้ได้ - คุณเป็นคนใช้ไม่ได้ (I'm OK, you're not OK) บุคคลที่อยู่ในตำแหน่งนี้ จะมีความรู้สึกไม่ไว้วางใจผู้อื่น เป็นตำแหน่งที่ชอบการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรง เพราะบุคคลประเภทนี้ จะมีความรู้สึกว่าคนอื่นใช้ไม่ได้ (You're Not OK) แต่ความจริงในส่วนลึกแล้ว มาจากการขำคิดที่อยู่ในตัวเองว่า “ตนเองเป็นคนใช้ไม่ได้” (I'm not OK) แต่เนื่องจากเขาทนไม่ได้ที่จะประมาทตนเองเช่นนั้น เขาจึงต้องใช้กลวิธานในการป้องกันตนเอง โดยการหันไปโทษผู้อื่นว่า ผู้อื่นใช้ไม่ได้ (You're Not OK) สำหรับการเอาใจใส่ที่บุคคลประเภทนี้ต้องการคือการยกยอปอปั้น บุคคลประเภทนี้จึงชอบคนที่ประจบสอพลอ เขาจะมีความเชื่อว่าบุคคลอื่นไม่ดีเท่าเขา ดังนั้นเขาจึงไม่ค่อยจะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นหรือเชื่อผู้อื่น ขอแต่เพียงผู้อื่นให้การเอาใจใส่แก่เขา โดยการยกย่องเพียงอย่างเดียวก็พอ ไม่คำนึงว่าการยกย่องนั้นจะมีความจริงใจหรือไม่ บุคคลประเภทนี้ มักจะมีความวิตกกังวล หวาดระแวงอยู่ตลอดเวลา และมีแนวโน้มที่จะเป็นพวกต่อต้านสังคม

3. ผมเป็นคนใช้ไม่ได้ - คุณเป็นคนใช้ได้ (I'm not OK, you're OK) บุคคลที่อยู่ในตำแหน่งนี้มักจะไม่เป็นตัวของตัวเอง ทำอะไรไม่กล้าคิด ไม่กล้าเสี่ยงตัดสินใจด้วยตนเอง เป็นคนที่มีความเศร้าหมอง น้อยเนื้อต่ำใจ รู้สึกว่าตนเองไร้คุณค่า บุคคลประเภทนี้มักต้องการการยอมรับ ด้วยการพยายามเข้าร่วมกิจกรรมทุกประเภท และคอยตามใจผู้อื่นเพื่อให้ผู้อื่นมองเห็น คุณค่าของเขา ซึ่งบุคคลประเภทนี้อาจเป็นผู้ที่มีความสามารถหรือไร้ความสามารถก็ได้ ความสามารถและผู้อื่นรู้จักใช้เขา เขาก็สามารถสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมได้มาก แต่บุคคลประเภทนี้ จะไม่มีความสุขใจอย่างแท้จริง เพราะเขาจะคอยแต่เอาใจผู้อื่นและมีความรู้สึกอยู่ร่ำไปว่าตนเองไร้คุณค่า

4. ผมเป็นคนใช้ไม่ได้ - คุณก็เป็นคนใช้ไม่ได้ (I'm not OK, You're not OK) บุคคลที่เลือกตำแหน่งนี้มักจะรู้สึกว่าชีวิตไร้คุณค่า หมกมุ่นตายอยากในชีวิต หรือมีชีวิตอยู่ อย่งไร ความหมาย ผู้ที่มีความรู้สึกเช่นนี้หากรุนแรงอาจถึงขั้นฆ่าตัวตายได้ โดยทั่วไปเด็กที่ถูกทอดทิ้ง หรือเด็กที่รู้สึกว่าไม่มีใครเหลียวแลมาตั้งแต่เล็ก มักจะเลือกตำแหน่งนี้ให้แก่ชีวิต การที่เด็กไม่เคยได้รับการเอาใจใส่ใดๆ จากพ่อแม่ จะมีผลทำให้เด็กเมื่อเติบโตขึ้นก็จะไม่รู้จักการให้การเอาใจใส่แก่ผู้อื่น และเด็กก็จะเกิดความรู้สึกตามมาว่า ผู้อื่นเป็นคนใช้ไม่ได้ (You're not OK) ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ถ้าพ่อแม่ใช้คำสั่งกับเด็ก หรือมีวิธีการ ตลอดจนท่าทีส่อไปในรูปของการใช้อำนาจ หรือใช้คำสั่งที่เป็นแบบคาดโทษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้เด็กมีพฤติกรรมตามที่พ่อแม่ไม่ต้องการวิธีการ

หรือลักษณะของคำสั่งดังกล่าวนี้ ถ้าพ่อแม่ยังใช้มากเท่าไรก็เท่ากับเป็นการกระตุ้นให้ เด็กเลือก ตำแหน่งชีวิต ที่ว่า “ฉันเป็นคนใช้ไม่ได้ - คุณก็เป็นคนใช้ไม่ได้” (I'm not OK, You're not OK) ให้เร็ว ยิ่งขึ้น เพราะคำสั่งแบบคาดโทษนี้จะทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองหมดศักดิ์ศรี ต้องเป็นเบี้ยล่าง หรือเป็นผู้ แพ้อยู่ไป ส่วนการให้ความเอาใจใส่เชิงบวกโดยไม่มีเงื่อนไข (Unconditional Positive Strokes) จะทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าเขาเป็นคนที่มีความหมาย มีคุณค่าควรแก่การยอมรับ และผลสะท้อนที่ เกิดขึ้นจะทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณค่าคนอื่นก็มีความหมายเช่นเดียวกัน เพราะผู้อื่นได้ให้ความเอาใจใส่ กับเขา จะทำให้เขามีความรู้สึกในด้านดีต่อบุคคลอื่นและเกิดความมั่นใจที่จะออกไปเผชิญกับสังคม ภายนอก ซึ่งจะทำให้เขาเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตต่อไป การให้ความเอาใจใส่โดยไม่มี เงื่อนไข ที่พ่อแม่ ครู อาจารย์ หรือเพื่อนร่วมงานสามารถแสดงออกได้ก็โดยการกล่าวคำทักทายด้วย ไมตรีจิต เรียกชื่อเขาได้อย่างถูกต้อง สื่อความปรารถนาดีด้วยสายตา ท่าทาง และคำพูด สิ่งสำคัญอีก ประการหนึ่งในการแสดงออกถึงความเอาใจใส่ก็คือ การรับฟังเขาพูดอย่างตั้งใจ ประกอบด้วย รูปแบบของเวลาอันเป็นประโยชน์ยิ่ง

รูปแบบของเวลาชีวิต (Time Structuring) การกำหนดการใช้เวลาในช่วงของ ชีวิตนับว่าเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเวลาเป็นสิ่งที่ค่าแก่ชีวิตของ คนเราทุกคน ทั้งนี้เพราะคุณค่าของชีวิต คือความสุขสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ตลอดจนความสำเร็จแห่งชีวิตนั้นขึ้นอยู่กับการใช้เวลา ให้กับชีวิตว่าเป็นไปอย่างไร บุคคลจะสามารถกำหนดโครงการ ใช้เวลาของชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพได้ นั้นย่อมขึ้นอยู่กับความรู้สึกที่ดีต่อกิจกรรมที่เขาจะกระทำ TA เชื่อว่า วิธีการต่าง ที่เราใช้เวลาของ ชีวิตให้หมดไปนั้น ก็เพื่อแสวงหาความเอาใจใส่ (Stroke) ที่ตนต้องการนั่นเอง อีริค เบิร์น (Eric Berne) พบว่าวิธีการที่คนเราใช้เวลาของชีวิตให้หมดไปนั้นมีอยู่ 6 วิธี โดยเรียงลำดับวิธีที่ผู้ใช้เลือกจาก ระดับที่มีความเสี่ยงน้อยที่สุด หรือได้รับความเอาใจใสน้อยที่สุดไปหาวิธีการ ที่ได้รับความเอาใจใสมากที่สุด และเทคนิคต่างๆ ประกอบด้วย

1. การถอยหนี (Withdrawal) บุคคลประเภทนี้ไม่ต้องการติดต่อกับผู้ใด พยายาม จะเอาตัวเล็งหนีออกไป หรือบางคนจะใช้วิธีการที่ร่างกายอยู่แต่จิตใจไม่ยอมรับรู้หรือสนใจอะไร หรือเป็น บุคคลประเภทใจลอย บุคคลประเภทนี้จะไม่มี การให้หรือการรับความเอาใจใส่ในขณะนั้น บุคคลประเภทนี้จะได้รับความเอาใจใส่ โดยการเพื่อฝันเอาเอง (Fantasy) หรือการคิดเองตอบเอง (Self Talk) ซึ่งวิธีการดังกล่าวนี้ บางสถานการณ์ก็จำเป็นต้องใช้เหมือนกัน แต่ถ้าใช้มากเกินไปก็จะ เกิด ผลเสียต่อสุขภาพจิต

2. พิธีการต่างๆ (Rituals) เป็นวิธีการแสวงหาความเอาใจใส่อีกวิธีหนึ่งโดยการ ทักทายหรือ ถามถึงบุคคลที่เรารู้จักตามมารยาท ในขณะที่เราอยู่ในงานสังคม การพูดคุยกับบุคคล ระดับต่างๆ อย่าง เป็นพิธีการ การแสดงความยินดี การแสดงความเสียใจ พิธีการทางสังคมเหล่านี้

เป็นไปเพื่อมารยาทที่ดีต่อกัน ความเอาใจใส่ที่ได้รับจากวิธีการนี้มีไม่มากนัก เพราะ TA ถือว่าเป็นไปโดยฉิวฉิน ตัวอย่าง ของพิธีการต่างๆ ได้แก่ การทักทาย เช่น “สวัสดีครับ” “สบายดีหรือครับ” “ไปไหนมา” เป็นต้น

3. เวลาที่ผ่านมา (Past Time) การแสวงหาความเอาใจใส่ด้วยวิธีการนี้จะต้องใช้เวลานาน กว่าแบบพิธีการต่างๆ การสนทนาถึงเรื่องราวที่หยิบยกผ่านมาแล้ว มักจะเป็นไปแบบที่ไม่มีจุดมุ่งหมาย ที่จริงจังกับหัวข้อสนทนา เช่น เรื่องที่กำลังอยู่ในความสนใจ เหตุการณ์ที่เป็นข่าวอยู่ในหนังสือพิมพ์ ขณะนี้หรือเกี่ยวกับแฟน กีฬา รถยนต์ เป็นต้น ผลจากการสนทนาอาจได้สาระบ้าง ไม่ได้สาระบ้าง แต่ผู้สนทนาจึงไม่ต้องเอาตนเองเข้าไปเสี่ยงในการสนทนามากนัก เพราะวิธีการดังกล่าวนี้เป็นเพียงการ แลกเปลี่ยนความเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน โดยความเอาใจใส่ที่ได้รับจากวิธีการนี้จะมีคุณค่าไม่มากนัก

4. กิจกรรม (Activities) เป็นวิธีการที่คนส่วนมากใช้เวลาให้หมดไปอย่างให้เกิดประโยชน์ เช่น การทำงาน การเล่นเกม หรืองานอดิเรกอื่นๆ เช่น อ่านหนังสือ หรือปลูกต้นไม้ การทำงานหรือการประกอบอาชีพนั้นถือว่าเป็นกิจกรรมหลักของชีวิต จึงทำให้บุคคลพยายามสร้างสถานการณ์ ที่มุ่งมั่นจะไปให้ถึงความสำเร็จในงาน เพราะการประสบความสำเร็จในงานทำให้ตนได้รับความเอาใจใส่ ดังนั้น บุคคลบางคนจึงมุ่งทำงานอย่างเดียวจนกลายเป็นคนบ้างานไป ทั้งนี้ก็เพื่อต้องการให้ได้มาซึ่งความเอาใจใส่ที่เขาต้องการ

5. เกม (Games) เป็นวิธีการหนึ่งที่จะได้รับมาถึงความเอาใจใส่ในแง่ลบ เกมในความหมาย ของ TA หมายถึง วิธีการที่บุคคลหนึ่งมุ่งจะเอาประโยชน์จากบุคคลอื่น เพื่อให้ได้รับความเอาใจใส่ ที่ตนพอใจ นับเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคล (Transaction) การพูดเพื่อดึง (Hook) ให้อีกฝ่ายหนึ่งมาร่วมต่อปากต่อคำด้วย และในที่สุดเกมก็จะจบลงด้วยการ ตีเนียน ดูถูก ประณาม คำว่าอย่างคาดไม่ถึง หรืออาจจะเต็มด้วยอารมณ์ขุ่นมัว อิจฉาริษยา ไม่จริงใจ และไม่ไว้วางใจต่อกัน ซึ่งชีวิตของคนเราในสังคม ต้องเกี่ยวข้องกับการเล่นเกมน้อยๆ ไม่น้อยทีเดียว ไม่ว่าจะเป็นชีวิตครอบครัว ระหว่าง พ่อ แม่ ลูก หรือชีวิต ในการทำงานระหว่างหัวหน้า เพื่อนร่วมงาน และลูกน้อง ผู้ที่เล่นเกมจะเป็นผู้ที่ขาดความใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้อื่นอย่างจริงจัง เกมเป็นวิธีการหนึ่งที่จะหลีกเลี่ยงความสนิทสนม หรือไม่ให้คนอื่นเข้ามา ใกล้ชิด ผู้ที่เล่นเกมมักจะสวมหน้ากากเข้าหากัน ผลสุดท้ายของการเล่นเกมมักจะจบลงด้วยการห่างเหิน หย่าร้าง มองหน้ากันไม่สนิทใจไม่ประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงาน และไม่ได้เป็นผู้ชนะที่แท้จริงแห่งชีวิต

6. ความใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้อื่น การใช้เวลาในลักษณะนี้จะเป็นไปในรูปแบบของการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างสนิทสนม จริงใจ เปิดเผย ไว้วางใจต่อกัน จะทำให้ได้รับความ

เอาใจใส่ที่มีคุณค่ามากที่สุด เช่น การใช้เวลากับครอบครัว ปรีกษาหาหรือกับคนที่เรารักหรือเล่นกับลูก เป็นต้น

กล่าวได้ว่ารูปแบบของการใช้เวลาของชีวิตทั้ง 6 วิธีนี้ แต่ละบุคคลจะใช้เวลาให้กับวิธีการใด วิธีการหนึ่งมากขึ้นแตกต่างกันไป แต่ถ้าบุคคลเลือกใช้เวลาใดมากเกินไปหรือตัดวิธีการใดวิธีการหนึ่งออกไปความไม่สมดุลของบุคลิกภาพก็จะเกิดขึ้น ดังนั้น บุคคลจึงควรเลือกใช้เวลาต่างๆ เหล่านี้ ให้เหมาะสมกับกาลเทศะ สถานการณ์และบุคคล จากโครงสร้างของบุคลิกภาพเมื่อบุคคลมีการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล โดยการใช้เสียง ภาษา หรือกิริยาท่าทาง ก็มักจะมีการเปลี่ยนแปลงในภาษา น้ำเสียง และจังหวะการพูดซึ่ง TA ได้อธิบายไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ภายในที่ทำให้คนแสดงพฤติกรรมออกมาให้ปรากฏเป็นที่สังเกตได้นั้น เป็นเพราะมีการเปลี่ยนแปลงทางสภาวะของบุคคล (Ego State) จากสภาวะหนึ่งไปสู่อีกสภาวะหนึ่ง เมื่อบุคคลเปลี่ยนไปสู่สภาวะใด ความรู้สึก อารมณ์ และพฤติกรรมของสภาวะนั้นก็จะผสมผสานกันและแสดงออกมาเป็นบุคลิกภาพ เบิร์น เชื่อว่า โครงสร้างทางบุคลิกภาพของมนุษย์ประกอบขึ้นด้วย 3 สภาวะ คือ

1. สภาวะของความเป็นเด็ก (Child Ego State) เป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างทางบุคลิกภาพที่จะมีติดตัวบุคคลไปตลอดชีวิต นอกจากนี้ สภาวะของความเป็นเด็กยังเป็นพื้นฐานที่แต่ละบุคคลใช้ สร้างอัตมโนทัศน์ (Self Concept) โดยทั่วไปพัฒนาการของสภาวะความเป็นเด็ก (Child Ego State) เริ่มพัฒนาตั้งแต่แรกเกิดไปจนกระทั่งอายุ 7 ขวบ พัฒนาการในช่วงนี้จะเป็นการหาความสุขสบาย ให้กับตนเอง ลักษณะที่แสดงออกในรูปของพฤติกรรมจะบ่งถึงความสะอาด บริสุทธิ์ มีความสดชื่น ร่าเริง น่ารัก น่าเอ็นดู ชุกชอน ตื่นเต้น กระตือรือร้น ส่งเสียงดัง มีพฤติกรรมประหลาดยากที่จะเดา (Unpredictable) ในสภาวะความเป็นเด็ก ประกอบด้วย 3 ลักษณะคือ

1) สภาวะของความเป็นธรรมชาติในเด็ก (The Natural Child) เป็นส่วนที่แสดงออกถึงความเป็นเด็กที่แท้จริง ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกทางด้านอารมณ์ พฤติกรรม หรือความต้องการ ซึ่งการแสดงออกจะเป็นไปอย่างชัดเจน

2) สภาวะการปรับตัวในเด็ก (The Adapted Child) เป็นส่วนที่เด็กมีการปรับตัวอันเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อมหรือการอบรมสั่งสอน โดยบิดามารดา ญาติผู้ใหญ่ เป็นต้น

3) สภาวะความมีเหตุผลในเด็ก (The Little Professor) เป็นลักษณะที่แสดงออกโดยการนำเหตุผลเข้ามาใช้พิจารณาตัดสิน ดังที่ผู้ใหญ่ทั่วไปนิยมใช้กัน แต่ก็ยังเป็นเหตุผลในโลกของเด็ก

2. สภาวะของความเป็นผู้ใหญ่ (Adult Ego State) เป็นสภาวะที่บุคคลใช้เหตุผลในการ พิจารณาส่งต่างๆ ตามสภาพความเป็นจริง โดยไม่มีการสัมผัสถึงอารมณ์และความรู้สึก คำถามที่ใช้ มักจะขึ้นต้นด้วยคำว่า "อะไร" "ทำไม" และ "อย่างไร" แล้วนำข้อมูลที่ได้มาพิจารณา

ตามความเป็นจริงและตัดสินใจไปตามข้อมูลที่ได้รับมา ซึ่งค่อนข้างจะเป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ สภาวะของความเป็นผู้ใหญ่ (Adult Ego State) เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับบุคคล ในแง่ที่จะช่วยให้คนเรา เรียนรู้วิธีการที่จะปรับตัวเพื่อดำเนินชีวิตอยู่ในโลกแห่งความเป็นจริง ชีวิตประจำวันของคนเรา จำเป็นต้องอาศัยสภาวะดังกล่าวนี้มาก ไม่ว่าจะอยู่ในระหว่างการขับรถหรือการทำงาน เพราะต้องใช้ เหตุผล การไตร่ตรอง และการวิเคราะห์สถานการณ์อยู่เสมอ บุคคลที่ใช้แต่สภาวะของความเป็นผู้ใหญ่อยู่ตลอดเวลาจะเป็นบุคคลที่ใช้แต่สภาวะของความเป็นผู้ใหญ่อยู่ตลอดเวลาจะเป็นบุคคลที่ ปราศจากการรับรู้เรื่องอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งจะทำให้บุคลิกภาพไม่ต่างอะไรกับหุ่นยนต์หรือมนุษย์ คอมพิวเตอร์

3. สภาวะของความเป็นบิดามารดา (Parent Ego State) เป็นสภาวะที่เด็กได้เริ่ม พัฒนาตั้งแต่เด็กเริ่มมีสัมพันธภาพกับผู้ใหญ่ เช่น บิดา มารดา ญาติผู้ใหญ่ สภาวะของความเป็นบิดามารดาจะทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่ไม่ใช้เหตุผล ชอบสั่งสอนโดยใช้มาตรการต่างๆ ที่ได้รับแต่ครั้งอดีต โดยใช้คำพูด เช่น อย่าทำนะ จำไว้นะ อย่าโกหกนะ ผลเสียที่อาจเกิดขึ้นได้เมื่อบุคคลที่ถูกควบคุมด้วยสภาวะความเป็นบิดามารดา (Parent Ego State) เขาจะไม่พิจารณาถึงเหตุผลตามความเป็นจริงในสภาพปัจจุบัน แต่จะใช้ค่านิยม ทศนคติที่ได้รับการปลูกฝังมาแต่อดีตนำมาตัดสินตามที่ เขาได้เรียนรู้ สภาวะความเป็นบิดามารดาจะมีประโยชน์ทางการสืบทอดคุณค่าทางวัฒนธรรม และการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในชีวิตประจำวัน เช่น การหลีกเลี่ยงที่จะทำผิดทางด้านศีลธรรมหรือกฎหมาย

นอกจากนี้ สภาวะดังกล่าวยังช่วยในการตอบโต้หรือแก้ไขสถานการณ์คับขันที่ไม่มีข้อเท็จจริงเพียงพอ มาช่วยในการตัดสินใจ จึงต้องใช้การตัดสินใจในลักษณะที่ว่า “เขาเคยทำกันมาอย่างนั้น หรือมันก็ควรจะเป็นไปตามนั้น” ซึ่งจะช่วยให้เสียเวลาน้อยลง พฤติกรรมของคนเราที่กระทำอะไรตามอย่างผู้ใหญ่ เคยอบรมสั่งสอนมาจนเป็นกิจวัตรก็แสดงว่า เรากำลังอยู่ในสภาวะของความเป็นบิดามารดา (Parent Ego State) ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้นับได้ว่าเป็นการสืบทอดขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณีของแต่ละชนชาติ จากโครงสร้างบุคลิกภาพของคนเราทุกคน ประกอบด้วย 3 สภาวะ คือ สภาวะของความเป็นพ่อแม่ สภาวะของความเป็นผู้ใหญ่ และสภาวะของความเป็นเด็ก นั่นคือทฤษฎีบุคลิกภาพ PAC ของ เบิร์นการวิเคราะห์โครงสร้าง (Structure Analysis) เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์สภาวะของความเป็นเด็ก (C) สภาวะของความเป็นผู้ใหญ่ (A) และสภาวะของความเป็นบิดามารดา (P) ของบุคคลนั้น เบิร์น เชื่อว่า สภาวะทั้ง 3 ส่วนนี้จะมีอยู่ในมนุษย์ทุกคน แต่สภาวะใดจะเด่นชัดมากกว่ากันนั้นย่อมขึ้น อยู่กับแต่ละบุคคลว่า พลังทางจิต (Psychic Energy) ของบุคคลนั้นจะไหลไปสู่สภาวะใดมากกว่ากัน ในขณะที่แสดงพฤติกรรมออกมาก็จะทำให้สภาวะอื่นที่มีอยู่นั้นมีบทบาทลดน้อยลงไปหรือหมดไปชั่วขณะหนึ่งสำหรับบุคคลที่มีความ

คล่องตัว พลังทางจิตจะไหลเวียนถ่ายเทจากสภาวะหนึ่งไปสู่อีกสภาวะ หนึ่งได้คล่องแคล่ว ทำให้บุคคลผู้นั้นแสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมาได้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล ตรงกันข้ามกับบุคคลที่ไม่ยอมให้พลังทางจิตไหลเวียนถ่ายเทและติดแน่นอยู่กับสภาวะใด สภาวะหนึ่งเป็นส่วนใหญ่ อาจก่อให้เกิดปัญหาในการปรับตัวติดตามมาได้ เช่น บุคคลที่ใช้แต่สภาวะความเป็นพ่อแม่อยู่เสมอ (Parent Ego State) ก็ค่อนข้างจะแสดงต่อผู้อื่นราวกับว่าเขาเหล่านั้นเป็นเด็กชอบทำตัวเป็นเจ้าของชีวิตผู้อื่น ชอบตัดสิน และวิจารณ์ผู้อื่น โดยยึดถือกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ อย่างเคร่งครัดขาดการพิจารณาถึงเหตุผลที่เหมาะสมหรือถูกต้องกว่า ทำตัวเป็นผู้รอบรู้ในทุกๆ ด้าน สำหรับคนที่ชอบใช้แต่สภาวะความเป็นเด็ก เป็นส่วนใหญ่ นั้น ก็จะแสดงที่ซุกซน น่ารักน่าเอ็นดู ตามสภาวะความเป็นเด็ก แต่บุคลประเภทนี้จะไม่ค่อยชอบคิดด้วยตนเอง ไม่สามารถตัดสินใจด้วยตัวเองได้ ขาดความรับผิดชอบต่อตนเอง บุคคลประเภทที่ชอบในสภาวะความเป็นเด็กจะผูกพันกับคนที่ชอบใช้สภาวะความเป็นพ่อแม่ได้ง่าย เบิร์น กล่าวว่า สภาพบุคคลที่ชอบใช้แต่สภาวะความเป็นพ่อแม่อยู่สภาวะความเป็นเด็กเพียงอย่างเดียวโดยไม่ใช่ภาวะความเป็นผู้ใหญ่จะก่อให้เกิดปัญหาขึ้นในการใช้ชีวิตข้างหน้า เนื่องจากเขาไม่พยายามรับทราบถึงสิ่งที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริงในปัจจุบัน จึงทำให้ดูเหมือนว่าเป็นผู้ที่ขาดเหตุผลและไม่อยู่กับสภาวะความเป็นปัจจุบัน ขณะเดียวกันบุคคลที่ใช้แต่สภาวะความเป็นผู้ใหญ่เพียงอย่างเดียวโดยไม่ใช่สภาวะความเป็นพ่อแม่ลักษณะและความเป็นเด็ก ก็จะเป็นบุคคลที่ไร้ความรู้สึก ขาดชีวิตจิตใจ เปรียบเสมือนกับมนุษย์คอมพิวเตอร์หรือมนุษย์หุ่นยนต์ บุคคลประเภทนี้นับว่าเป็นบุคคลที่แล้งน้ำใจ เย็นชา น่าเบื่อหน่าย เบิร์น ได้อธิบายต่อว่า บุคคลที่ใช้สภาวะความเป็นผู้ใหญ่เพียงอย่างเดียว นั้น เป็นการทอดทิ้งความสุข ความน่ารัก ความเป็นธรรมชาติในวัยเด็ก และยังไม่ยอมใช้ความสามารถในการพิจารณาตัดสินเรื่องราวต่างๆ ดังนั้น บุคคลที่ใช้สภาวะใดสภาวะหนึ่งเพียงอย่างเดียวย่อมจะขาดความคล่องตัวและเสียเปรียบบุคคลที่ใช้สภาวะอื่น ได้อย่างเหมาะสม

นอกจากนั้นปัญหา 2 ประการที่เกี่ยวข้องกับ โครงสร้างทางบุคลิกภาพ โดยพิจารณาจากแง่มุมของการวิเคราะห์โครงสร้าง (Structure Analysis) ได้แก่ การแทรกแซง (Contamination) การกีดกันออกไป (Exclusion)

1. การแทรกแซง (Contamination) จะเกิดขึ้นเมื่อสภาวะบุคคล (Ego State) ของสภาวะหนึ่งถูกควบคุมหรือรบกวนสภาวะบุคคลอื่น ซึ่งมีผลให้ความคิดหรือการกระทำที่ถูกต้อง อาจเลอะเลือนไปได้ ขณะที่เกิดการแทรกแซง (Contamination) สภาวะของความเป็นผู้ใหญ่มักจะถูกรบกวน ทำให้เกิดความเลอะเลือน กล่าวคือ แทนที่บุคคลนั้นจะใช้สภาวะของความเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งมีลักษณะเป็นเหตุเป็นผล มาพิจารณาข้อมูลตามความเป็นจริงของเหตุการณ์ บุคคลนั้นกลับใช้สภาวะของความเป็นพ่อแม่ หรือใช้สภาวะของความเป็นเด็กเข้ามาพิจารณาตัดสิน

2. การกีดกันออกไป (Exclusion) จะเกิดขึ้นกับบุคคลที่มีปัญหาทางด้านการปรับตัว บุคคล โดยทั่วไปที่สภาวะบุคคลพัฒนาไปอย่างเหมาะสมจะสามารถเปลี่ยนสภาวะบุคคลจากสภาวะหนึ่งไปสู่ อีกสภาวะหนึ่งได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล แต่พวกที่มีปัญหาในการปรับตัวทางด้านการ กีดกันออกไปจะไม่สามารถกระทำได้ และแสดงออกในลักษณะที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาวะรวดเร็ว เกินไป บุคคลประเภทนี้จะมีความโลเลไม่แน่นอน เดี่ยวต้องการอย่างนั้น เดี่ยวต้องการอย่างนี้ ยาก ที่จะเอาใจ เพราะตนเองก็ไม่เข้าใจตนเอง และไม่ทราบความต้องการที่แท้จริงของตนเอง อีกลักษณะหนึ่งที่พวกที่มีปัญหาทางด้านการกีดกันออกไปแสดงออก ได้แก่ การยึดมั่นอยู่ในสภาวะใดสภาวะหนึ่ง มากเกินไป บุคคลประเภทนี้จะไม่เปลี่ยนแปลงสภาวะบุคคลจากสภาวะหนึ่งไปอีกสภาวะหนึ่งให้ เหมาะสมกับสภาพการณ์ มักจะใช้สภาวะบุคคลในสภาวะใดสภาวะหนึ่งเพียงสภาวะเดียว ซึ่งอาจเป็นสภาวะความเป็นพ่อแม่ สภาวะความเป็นผู้ใหญ่ หรือสภาวะความเป็นเด็ก โดยยึดมั่นอยู่ในสภาวะเดียวซึ่งจะทำให้ขาดความคล่องตัวไป และผลที่เกิดขึ้นตามมา ก็คือ จะเป็นบุคคลที่ปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ลำบาก

ด้านบทชีวิต (Life Script) เบิร์น กล่าวว่า คนเราเกิดมาเป็นเจ้าหญิงและเจ้าชาย แต่พ่อแม่ที่นั่นแหละที่มามีผลเปลี่ยนให้เขาเป็นกบ คำกล่าวของ เบิร์น ก็มีความหมายเช่นเดียวกับที่คนทั่วไปพูดกันว่าเด็กที่เกิดมาก็เหมือนกับผ้าขาวที่สะอาดบริสุทธิ์ แต่ต่อมาพ่อแม่เป็นผู้แต่งแต้มสีต่างๆ ให้เขา จนเมื่อเติบโตขึ้นและกลายเป็นผ้าเป็นสีต่างๆ ไป ทั้งนี้เพราะได้รับการอบรมสั่งสอน การห้ามปราม เฝ้ายกกับคำสั่ง และการบังคับต่างๆ ที่เด็กได้รับมาตั้งแต่เมื่อจำความได้นั้นอาจกลายเป็นบทชีวิต (Life Script) ที่ฝังอยู่ในใจ จนทำให้บุคคลนั้นยึดถือเป็นแนวทางแห่งชีวิต บทชีวิต (Life Script) ที่พ่อแม่หรือญาติผู้ใหญ่ให้แก่เด็กสามารถส่งผลกระทบต่อบุคคลเมื่อเจริญเติบโตขึ้นได้หลายทางดังนี้

1. การห้ามปรามและสั่งสอนไม่ให้แสดงออกถึงความรู้สึกเกี่ยวกับความรักต่อเพศตรงข้าม เช่น ผู้ใหญ่บางคนจะสอนลูกหลานนี้เป็นผู้หญิงว่า ผู้ชายไว้ใจไม่ได้ หรืออย่าสนิทสนมกับผู้ชาย คำสั่งสอนดังกล่าวจะทำให้เด็กหญิงที่เติบโตขึ้นมาไม่กล้าคบเพื่อนชายและจะมีความหวาดระแวงอยู่ในใจ ทั้งนี้เป็นเพราะอิทธิพลของคำสั่งสอนและการห้ามปรามของพ่อแม่ ญาติผู้ใหญ่ กลายมาเป็น บทชีวิตที่คอยบงการอยู่ภายในใจ

2. คำสั่งของพ่อแม่ที่มีผลเป็นทำนองไม่ให้เด็กใช้สติปัญญาหรือความคิดของตนเอง เช่น "เธอยังเด็กเกินไปที่จะรู้เรื่องนี้" "นี่เป็นเรื่องของผู้ใหญ่ เด็กอย่างเธอไม่ควรรู้" คำพูดเหล่านี้จะกลายเป็นบทชีวิตที่ระงับความคิดของเด็ก และทำให้เด็กเกิดความรู้สึก "Not OK" ขึ้นมา

3. คำสั่งหรือการห้ามปรามไม่ให้เด็กสนใจกับอวัยวะของตนเอง เพราะพ่อแม่เกรงว่าจะเป็น อันตรายแก่ร่างกาย ถ้าเด็กสนใจหรือจับต้องอวัยวะนั้นมากเกินไป พ่อแม่ก็จะใช้

วิธีพูดคุย เช่น อย่าเล่น อย่าจับ อย่าพูดเสียงดัง เต็มตัวก็เกินจำเป็น อย่าทำอย่างนั้นอย่างนี้ เด็กบางคนถูกอบรมและบังคับ ให้มีพฤติกรรมจนผิดธรรมชาติของเด็กที่ควรจะได้สนุกสนานร่าเริงและวางตัวตามสบาย เมื่อเด็กโตขึ้น อิทธิพลของคำสั่ง คำขู่เหล่านี้จะเป็นบทชีวิตทำให้เด็กกลายเป็นคนที่หมกมุ่นอยู่กับร่างกายของตนเอง พยายามแสวงหาความสุขสบายให้แก่ร่างกายของตนเองมากเกินไป แต่เนื่องจากมีความหมกมุ่นมากจึงทำให้เกิดความเครียด คิดหาทางผ่อนคลายด้วยการดื่มสุรา สูบบุหรี่ และเสพยาบ้า เป็นต้น

4. บทชีวิตที่เกี่ยวกับบทบาททางเพศในสังคม ซึ่งนับว่ามีอิทธิพลต่อเด็กเป็นอย่างมากเมื่อ เจริญเติบโตขึ้นมา เช่น เด็กชายที่ถูกอบรมสั่งสอนมาว่า เขาต้องเป็นผู้ชายต้องเข้มแข็ง ผู้ชายเท่านั้นที่มีสิทธิเต็มที่ หรือเด็กหญิงที่ถูกอบรมมาให้เป็นผู้หญิงที่หลังตลอดเวลาจนไม่สามารถช่วยตนเองได้ บทชีวิตเหล่านี้จะก่อให้เกิดปัญหาแก่บุคคลทั้งในด้านการงานและครอบครัว เนื่องจากสังคมมีการ เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

5. พ่อแม่อาจให้บทชีวิตที่ขัดแย้งกันแก่เด็ก จนบางครั้งทำให้เด็กเกิดความสับสนไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าควรเลือกประพฤติตามที่พ่อ หรือแม่สอนดี จะทำให้เด็กกลายเป็นคนลังเล สับสน ไม่ค่อยกล้าตัดสินใจ และอาจล้มเหลวในชีวิตเมื่อเติบโตขึ้น เช่น พ่อห้ามไม่ให้ลูกสูบบุหรี่หรือกินเหล้า แต่ พ่อก็เป็นนักสูบบุหรี่และกินเหล้า หรือพ่อสอนไม่ให้ลูกเล่นการพนัน แต่พ่อแม่เล่นการพนันพ่อก็ไม่เคย ห้ามปราม ลักษณะดังกล่าวจะทำให้เด็กเกิดความไม่แน่ใจว่าจะอะไรคือแนวทางที่เขาควรปฏิบัติและเมื่อเขาเติบโตขึ้น ความไม่แน่ใจ ความลังเลสับสนก็จะติดตัวเขาไป

นอกจากนี้ ยังมีรูปแบบเกมทางจิตวิทยา ซึ่งเป็นวิธีการที่บุคคลพยายามเอาประโยชน์จากบุคคลอื่นเพื่อให้ได้ความ เอาใจใส่ที่ตนพอใจ ผู้ที่เล่นเกมจะพยายามหาทางดึงให้อีกฝ่ายหนึ่งเข้ามาร่วมเล่นเกมด้วย จึงอาจเป็นการแสดงออกทางคำพูดหรือการกระทำก็ได้ และในที่สุดเกมจะจบลงด้วยการพูดว่ากล่าว คุณถูก เขี่ยคหยาม หรือประณามอย่างคาดไม่ถึง หรือดังที่คิดไว้ก่อนแล้วก็ได้ เพราะในระหว่างการเล่นเกม จะมีการกระทำหรือพูดจาโต้ตอบกันไปมา ซึ่งบางคนอาจใช้เวลาเล่นเกมที่ยาวนานกว่าเกมจะยุติ จึงจะทำให้ได้ความเอาใจใส่เป็นอย่างมาก แต่ความเอาใจใส่ที่ได้นี้ค่อนข้างจะเป็นไปในทางลบ เนื่องจากความรู้สึกของผู้เล่นจะเต็มไปด้วยอารมณ์โกรธ ขุนมัว ไม่จริงใจ และไม่มีควมไว้วางใจกันคนเราเริ่มรู้จักการเล่นเกมกันมาตั้งแต่เด็ก เด็กจะเรียนรู้เพื่อหาทางที่จะพยายามกระทำ (Manipulate) กับพ่อแม่ของตน เพื่อให้ตนได้รับความเอาใจใส่ที่เขาไม่อาจขอได้โดยตรงจากพ่อแม่ หรืออาจถูกปฏิเสธเมื่อขอโดยตรง ตัวอย่างเช่น เมื่อเด็กผู้ชายชวนพ่อให้มาเล่นบิงโป้งด้วย แต่เมื่อพ่อปฏิเสธเขาก็จะหันมาทะเลาะกับน้อง รังแกน้องแทน เมื่อพ่อเห็นดังนั้นก็จะเข้ามาห้ามปรามและลงโทษลูกชาย ลูกชายก็จะร้องไห้เพื่อให้แม่ได้ยิน แม่ก็จะมาต่อว่าพ่อหาว่าพ่อกระทำรุนแรงกับลูก หลังจากนั้นก็จะหาขนมมาให้ลูกชายกิน เหตุการณ์ดังกล่าวถ้าเกิดขึ้น

เป็นประจำจะเป็นการเสริมแรงให้เด็กเกิดการเรียนรู้ขึ้นมา และเมื่อเติบโตขึ้น เขาจะกลายเป็นคนที่ชอบหาเรื่องทะเลาะกับผู้อื่นหรือ หรือพยายามทำผิดคำสั่งต่างๆ เมื่อเวลาที่เขาารู้สึกว่าเขาไม่ได้รับความสนใจ การเล่นเกมอีกชนิดหนึ่งที่เราสามารถพบเห็นได้ทั่วไปคือ เกมผู้รีบร้อน (Hurried) ผู้ที่เล่นเกมนี้จะแสดงบทบาทโดยพยายามทำตัวให้เป็นที่รักและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป โดยจะรับเอางานการต่างๆ ทั้งที่เป็นงานในหน้าที่และงานส่วนตัวของผู้อื่นมาทำให้ตกลงใจที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ทั้งที่ใจจริงแล้วเขาไม่อยากจะทำเพราะงานของตนเองก็ล้นมืออยู่แล้ว แต่ก็ยังแสวงหางานของผู้อื่นมาทำ นอกจากนี้ เขาจะแสดงความคิดเห็นในเชิงเห็นด้วยต่อข้อวิจารณ์ต่างๆ ของผู้บังคับบัญชา และยอมรับ ข้อเรียกร้องต่างๆ จากเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา เมื่อเวลาผ่านไปเขาก็ยิ่งทนทุกข์ทรมานกับ การทำงานมากขึ้น ตัวเขาก็จะค่าหรือบ่นกับการที่เขาต้องมึนงานมากเกินไป และจะเสแสร้งทำเป็นว่าเขาไม่อาจควบคุมหรือรับผิดชอบต่อสิ่งใหม่ๆ ที่เข้ามาได้บทบาทในการเล่นเกมนี้อาจมีคนเราเข้ามาเกี่ยวข้องในเกม เขาจะต้องแสดงบทบาทซึ่งอาจ โดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตามในบทบาทของผู้กล่าวหา (Persecutor) ผู้ช่วยเหลือ หรืออัศวินม้าขาว (Rescuer) และผู้เคราะห์ร้ายหรือเหยื่อ (Victim) ได้แก่ ผู้กล่าวหา (Persecutor) เป็นบทบาทที่ที่บุคคลจะสวมหน้ายักษ์ แสดงหน้านี้แล้วจะขมขื่น ตะคอก คำว่า ด้วยน้ำเสียงอันดัง หรือแสดงท่าทางบั่นปึง เพื่อให้ผู้อื่นรู้สึกเสียน้ำอับอาย คำต้อย หรือเกรงกลัว คำพูดที่ผู้กล่าวหาใช้ ได้แก่ "คุณทำโง่ๆ แบบนี้ได้อย่างไร" "คนอย่างคุณไม่มีทางที่จะเข้าใจเรื่องนี้ได้เลย" ผู้ช่วยเหลือตัวเองหรืออัศวินม้าขาว (Rescuer) เป็นบุคคลที่มีท่าทีชอบเสนอตน ให้ความช่วยเหลือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น บุคคลประเภทนี้จะยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือทุกคน หรือแม้กระทั่งกับคนที่ไม่ต้องการความช่วยเหลือหรือคนที่ไม่ยอมช่วยตนเอง บุคคลประเภทนี้ชอบที่จะสอดแทรกเข้าไปตัดสินใจให้ผู้อื่น และประเมินความสามารถของผู้อื่น ให้ต่ำกว่าความเป็นจริง ผู้ช่วยเหลือหรืออัศวินม้าขาว (Rescuer) มีอาจเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้กล่าวหา (Persecutor) ได้เมื่อคนที่เขาช่วยเหลือนั้น ไม่ตอบสนองตามที่เราหวังไว้ บุคคลประเภทนี้จะมีความรู้สึกซ่อนอยู่ในส่วนลึกกว่า ผู้อื่นไม่สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเองได้ หรือผู้อื่นจะเจริญงอกงามพัฒนาไปได้มากพอเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับคำแนะนำและให้ความช่วยเหลือที่เขาจะมอบให้ ผู้ช่วยเหลือจึงชอบที่จะดึงผู้อื่นให้มาขึ้นอยู่กับตนเอง คำพูดที่ผู้ช่วยเหลือชอบ ได้แก่ "ฉันทำให้คุณดีกว่านะ" หรือ "ถ้าฉันเป็นคุณ ฉันจะ" เป็นต้น

ในด้านผู้เคราะห์ร้ายหรือเหยื่อ (Victim) ผู้ที่เล่นบทบาทนี้จะมีลักษณะที่แตกต่างไปจากผู้เคราะห์ร้าย หรือเหยื่อจริง ผู้เล่นที่เล่นบทผู้เคราะห์ร้ายจะแสดงออกมาว่า ช่วยตนเองไม่ได้ ทั้งๆ ที่ช่วยตนเองได้ หรือแสดงว่าไร้ความสามารถซึ่งที่จริงแล้วตนมีความสามารถ บุคคลที่เล่นบทนี้ก็เพื่อต้องการให้ผู้อื่น มาช่วยเหลือปดอบ โยน หรือแสดงความเห็นใจ

บทบาททั้งสามนี้ ประกอบด้วย ผู้กล่าวหา ผู้ช่วยเหลือ และผู้เคราะห์ร้าย จะมีส่วนเกี่ยวข้องกัน เพราะในเกมหนึ่งๆนั้นจะมีบทบาทตั้งแต่ 2 บทบาทหรือมากกว่านั้นเข้ามาเกี่ยวข้องและผู้ที่เล่นเกมก็อาจเปลี่ยนแปลงบทบาทกลับไปกลับมาได้สำหรับเกมแต่ละเกมจะต้องประกอบด้วย

1. ผู้เล่นตั้งแต่สองคนขึ้นไป
2. ระดับของความรุนแรงในเกม ซึ่งอาจมีตั้งแต่ระดับที่สังคมยอมรับ เช่น การเล่นเกมระหว่างชายหนุ่มกับหญิงสาวในงานสังคม การอวยเหยื่อหรือการวางกับดักให้หญิงสาวเข้ามาติดกับดักและเกมอาจรุนแรงขึ้นถึงขั้นการก่ออาชญากรรมด้วยการข่มขู่หรือฆ่าปิดปากก็ได้
3. ระยะเวลาที่เล่นเกม ถ้าการเล่นเกมนี้อาจมีระยะเวลายาวนาน การเอาใจใส่ (Stroke) เพราะมีการตอบโต้กันนาน
4. ข่าวดสารที่แอบซ่อนเร้นอยู่ ซึ่งอาจทำให้บุคคลอื่นเสียหายหรือตนเองเสียหายเองก็ได้เกมแต่ละเกมจะมีรูปแบบเฉพาะอย่างและสามารถเล่นได้กับบุคคลต่างๆ ในสถานที่ต่างๆ ที่เกมเป็นสิ่งขัดขวางความสัมพันธ์ที่ก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันอย่างจริงจัง แต่คนเรายัง เล่นเกมกันอยู่เพื่อให้ได้รับความเอาใจใส่ หรือเพื่อกระตุ้นความสนใจ หรือเพื่อหาทางสนับสนุนความคิดของตนเองหรือผู้อื่นเบิร์น ให้ข้อสังเกตว่า คำถามที่เราควรสนใจมิใช่ว่า “เราเล่นเกมหรือเปล่า” แต่ควรเป็นคำถามว่าเราเล่นเกมอะไร สิ่งที่เราควรกระทำคือการเรียนรู้ที่จะกำหนดเกมและยุติการเล่นของตนเองปฏิเสธที่จะเข้าไปเล่นเกมกับผู้อื่นและแสวงหาวิถีทางที่จริงจัง ถูกต้อง และเหมาะสม จนสามารถยุติลงได้ด้วยวิธีการต่างๆ ดังต่อไปนี้
 1. พยายามหลีกเลี่ยงการพูดต่อปากต่อคำกับบุคคลอื่นซึ่งจะทำให้เกมดำเนินต่อไปไม่ได้
 2. ยุติการพูดหรือคิดถึงความเก่งกล้าสามารถหรือจุดอื่นอย่างเกินกว่าเหตุทั้งของตนเองและ ผู้อื่น นั่นคือ พยายามให้ใช้เหตุผลในสภาวะของความเป็นผู้ใหญ่ (Adult Ego State) และพยายามอยู่กับสภาวะปัจจุบันที่นี้และเดี๋ยวนี้ (Here and Now)
 3. การรู้จักให้และรับการเอาใจใส่เชิงบวก (Positive Stroke) มากกว่าที่จะให้หรือรับการเอาใจใส่เชิงลบ (Negative Stroke) นั้นจะทำให้เป็นผู้ที่มีความอึดเอมมากขึ้นและสุขภาพก็จะดียิ่งขึ้น
 4. ยุติการเล่นบทผู้กล่าวหา (Persecutor) นั่นคือ งดเว้นการวิพากษ์วิจารณ์บุคคลอื่นที่เขาไม่

5. ยุติการเล่นบทผู้ช่วยเหลือ (Rescuer) นั่นคือ ละเว้นการยื่นมือเข้าไปให้ความช่วยเหลือแก่คนที่เขาไม่ต้องการรับความช่วยเหลือ

6. ยุติการเล่นบทผู้เคราะห์ร้ายหรือเหยื่อ (Victim) นั่นคือ ละเว้นการทำตนเป็นคนไร้ความสามารถ ต้องอยู่ภายใต้อำนาจของผู้อื่นที่่สามารถยืนได้ด้วยตนเอง

7. พยายามจัดเวลาทำกิจกรรมให้มากขึ้น สร้างความใกล้ชิดสนิทสนม (Intimacy) กับผู้อื่นอย่างจริงจัง และสร้างความสนุกสนานรื่นเริงการสื่อสารระหว่างบุคคล (Transactions) การสื่อสารระหว่างบุคคลที่ดีจำเป็นต้องเปิดเผยความรู้สึกนึกคิดของตนเองและมีความจริงใจ ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยอาศัยการแสดงออกทั้งคำพูด กิริยาท่าทาง ตลอดจนอารมณ์ความรู้สึกให้ผสมผสานกันไปอย่างเหมาะสม เพราะ TA เน้นว่าการที่จะเข้าใจในพฤติกรรมของบุคคล จำเป็นต้องอาศัยการวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพ (Transactional Analysis) เป็นหลัก ทั้งนี้ เพราะการที่บุคคลจะได้มาซึ่งความเอาใจใส่ที่เขาต้องการก็โดยการสื่อสารกับบุคคลอื่น และการสื่อความหมายนั้นอาจจะสื่อออกไปในรูปแบบของสภาวะความเป็นเด็ก หรือสภาวะของความเป็นผู้ใหญ่หรือสภาวะขอความเป็นบิดามารดาที่ได้ลักษณะของการสื่อสารระหว่างบุคคล แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทคือ

1) การสื่อสารระหว่างบุคคลที่รับ (Complementary Transaction) เป็นการสื่อความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกัน ซึ่งจะช่วยให้บรรยากาศในการสนทนาคำเนินไปอย่างราบรื่น มีความเข้าใจดีต่อกัน

2) การสื่อสารระหว่างบุคคลที่สวนทางกัน (Cross Transaction) เป็นการสื่อสัมพันธ์ที่ฝ่ายหนึ่งส่งข้อความ ไปให้อีกฝ่ายหนึ่ง โดยคาดหวังว่าจะได้รับการตอบสนองตามที่ต้องการ แต่ฝ่ายที่ส่งข้อความตอบโต้ กลับไม่ส่งข้อความตามที่อีกฝ่ายหนึ่งคาดหวัง ซึ่งจะทำความสัมพันธ์หยุดชะงัก

3) การสื่อสารระหว่างบุคคลที่ซ่อนเร้น (Ulterior Transaction) เป็นการสื่อสารข้อความที่ผู้สื่อแสดงความหมายออกมาอย่างหนึ่ง แต่แฝงถึงสิ่งที่ตนต้องการอย่างแท้จริงอีกอย่างหนึ่งเอาไว้ ลักษณะการสื่อสารข้อความดังกล่าวจะพบเห็นได้ในวงจรกิจสังคม การใช้วิธีการสื่อสัมพันธ์อย่างแฝงนัยยะที่ต้องการแท้จริงเอาไว้ ผู้สื่อข้อความจะทราบถึงพฤติกรรมเปิดเผยที่เขาได้แสดงออก (Overt Behavior) และทราบถึงความต้องการที่แท้จริงที่ตนได้ซ่อนพฤติกรรมภายในเอาไว้ (Covert Behavior) วิธีการนี้มีไว้จะเป็นวิธีการที่ไม่ชัดเจนเสมอไป แต่เป็นวิธีการที่จะเชิญชวนให้อีกฝ่ายกระโดดเข้ามาเล่นเกมร่วมกันเพื่อให้ได้ผลตามที่เขาต้องการ

บทบาทของผู้ให้บริการปรึกษาทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพ ประกอบด้วย

1. การให้โอกาส (Permission) เนื่องจากพฤติกรรมบางชนิดของผู้รับบริการปรึกษา หล่อหลอมมาจากการอบรมสั่งสอนแบบคาดโทษ (Injunctions) ซึ่งมาจากพ่อแม่หรือผู้ใหญ่ ผู้ให้บริการปรึกษาจึงต้องพยายามให้โอกาสแก่ผู้รับบริการปรึกษาได้มีโอกาสกระทำในสิ่งที่ถูกห้าม จึงไม่น่าเป็นอันตราย เช่น พ่อแม่บางคนห้ามลูกไม่ให้พูด ไม่ให้ยุ่งเกี่ยว หรือแสดงความรู้สึกนึกคิด กับเพศตรงข้าม ซึ่งทำให้เด็กไม่กล้าคบกับเพศตรงข้าม และจะเกิดความระแวงไม่ไว้วางใจในเพศตรงข้ามเมื่อเติบโตขึ้น หรือการห้ามเด็กไม่ให้แสดงความคิดเห็นออกมา หรือห้ามเด็กไม่ให้สนใจในร่างกายของตนเอง

2. การปกป้อง (Protection) และได้รับกำลังใจ เมื่อผู้รับบริการปรึกษากำลังจะหลุดพ้นจาก บทบาทชีวิตเก่าๆ ผู้ให้บริการปรึกษาจะต้องพยายามให้กำลังใจแก่ผู้รับบริการปรึกษา เพื่อให้เลิกกลัว หรือให้เลิกกังวลใจกับคำสั่งดั้งเดิมแบบคาดโทษของพ่อแม่ (Parental Injunction) ด้วยคำพูดที่เป็นการให้กำลังใจในการที่จะเผชิญกับเหตุการณ์ข้างหน้า เช่น "อย่าไปกลัวหรือกังวลใจเลย คุณได้ทำอย่างดีที่สุดแล้ว ขอให้คุณมั่นใจในตนเองต่อไป"

3. การมีศักยภาพ (Potential) ผู้ให้บริการปรึกษาจะต้องสามารถเลือกใช้เทคนิคอย่างเหมาะสมทั้งแก้ปัญหาและบุคลิกภาพของผู้รับบริการปรึกษา การให้บริการปรึกษาจึงจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การดำเนินงาน (Operation) ประกอบด้วยเทคนิคที่มีความหมายเฉพาะด้าน เช่น การซักถาม (Interrogation) การระบุพฤติกรรมและ โครงสร้างทางบุคลิกภาพให้ชัดเจน (Specification) การโต้แย้ง (Confrontation) การอธิบาย (Explanation) การตีความ (Interpretation) และการบอกให้ผู้รับบริการปรึกษายุคเล่นเกม (Crystallization) เพื่อให้ได้ความเอาใจใส่ที่ตนต้องการ โดยหันมาใช้วิธีอื่นที่เหมาะสมกว่า

ดังนั้น ผู้ให้บริการปรึกษาตามทฤษฎีของ TA จะต้องเป็นผู้ที่ชำนาญในการรับฟังและบอกได้ทันทีว่า ข้อความที่กำลังสื่อสารนั้นมาจากสภาวะตนเองในสภาวะใด นอกจากนี้แล้ว จะต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญใน การวิเคราะห์การสื่อสารว่ามีลักษณะการสื่อสารเป็นรูปแบบใด เกมที่ใช้อยู่มีลักษณะอย่างไร ผู้ใช้ต้องการอะไร หรือผู้ใช้กำลังวางกรอบ (Frames) อะไรเพื่อแสวงหาความเอาใจใส่ (Stroke) และมีบทชีวิต (Life Script) เป็นอย่างไร และในระหว่างการให้บริการปรึกษา ผู้ให้บริการปรึกษาจะต้องมีความจริงใจ เปิดเผย และเชื่อมั่นในตัวผู้รับบริการปรึกษาว่าสามารถจะหลุดพ้นจากปัญหาได้ ผู้ให้บริการปรึกษาจะต้องมีความรับผิดชอบเท่าเทียมกับผู้รับบริการปรึกษา อีริก เบิร์น (Eric Berne) มีความเชื่อว่า การให้บริการปรึกษาเป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของชีวิต ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

1. การวิเคราะห์โครงสร้าง (Structural Analysis) เป็นกระบวนการขั้นต้นของ TA จะช่วยให้บุคคลเข้าใจถึงโครงสร้างของตนเองว่ามีสถานะของตนเองเป็นเช่นไร เพื่อช่วยให้บุคคลนั้นสามารถใช้สถานะของตนเองแต่ละสถานะได้อย่างเหมาะสม

2. การวิเคราะห์การสื่อสารระหว่างบุคคล (Transactional Analysis) เป็นการช่วยให้ผู้รับบริการปรึกษาเข้าใจถึงวิธีการสื่อสารสัมพันธ์ที่ตนเองใช้ในการแสวงหาความเอาใจใส่จากผู้อื่น และหาทางปรับปรุงวิธีการสื่อสารสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

3. การวิเคราะห์เกม (Games Analysis) ผู้ให้บริการปรึกษา (Counselor) จะต้องวิเคราะห์เพื่อให้ผู้รับบริการปรึกษาได้ทราบถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่า ผู้รับบริการปรึกษาได้ใส่ความหมายอะไร ลงไปในเกมหรือเหตุการณ์นั้น และผู้รับบริการปรึกษาต้องการอะไรจากเกมนั้น ต่อจากนั้นผู้ให้บริการ ปรึกษาจะต้องบอกให้ผู้รับบริการปรึกษาลีกเล่นเกมที่เคยใช้มา เพื่อแสวงหาความเอาใจใส่จากผู้อื่นผู้ให้บริการปรึกษาควรให้ผู้รับบริการปรึกษาทราบว่า มีวิธีการอื่นที่เหมาะสมกว่าที่จะได้มาซึ่งความเอาใจใส่และเป็นวิธีการที่ก่อให้เกิดสุขภาพจิตที่ดี

4. การวิเคราะห์บทชีวิต (Script Analysis) ผู้ให้บริการปรึกษาจะทำการวิเคราะห์บทชีวิตของผู้รับบริการปรึกษา เพื่อให้ผู้รับบริการปรึกษาเข้าใจถึงบทบาทที่ตนได้ดำเนินมาโดยตลอด การวิเคราะห์บทชีวิตนี้จะต้องกระทำโดยผู้เชี่ยวชาญและเป็นไปด้วยความระมัดระวัง เพราะการที่จะอธิบายให้ผู้รับบริการปรึกษาได้ทราบถึงบทบาทชีวิตที่ดำเนินมานั้นผิดพลาด หากผู้ให้บริการปรึกษากระทำในขณะที่ผู้รับบริการปรึกษายังไม่พร้อมที่จะเผชิญกับความจริง ก็อาจทำให้ผู้รับบริการปรึกษาเกิดความรู้สึกท้อแท้เบื่อหน่ายชีวิต ซึ่งกลับจะยิ่งเป็นอันตรายต่อผู้รับบริการปรึกษายิ่งขึ้น

6.2 ทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง

ทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง (Client Centered Therapy) คอเรีย (Corey, 2013, pp.172-206) กล่าวว่า เป็นทฤษฎีการให้การปรึกษาที่มุ่งเน้น ในด้านการสร้างสรรค์สิ่งที่ดีถูกต้อง เกี่ยวกับปัจจัย หรือปัญหา ที่นำบุคคลมาสู่การรับบริการปรึกษา เพื่อให้ผู้รับบริการปรึกษา สามารถก้าวไปข้างหน้าในทิศทางที่สร้างสรรค์ และมีวิธีการที่จะนำพาตนเองให้ประสบความสำเร็จ รวมทั้งสามารถเข้าใจในอุปสรรค (ทั้งจากภายในตัวเองและภายนอกของตัวเอง) ที่กำลังปิดกั้นพัฒนาการ ทั้งนี้ผู้ให้การปรึกษา ต้องแสดงออกด้วยความจริงใจ เห็นอกเห็นใจ และสนับสนุนให้ผู้รับบริการปรึกษาได้มีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องในกระบวนการ เพื่อการพัฒนาตัวเอง รวมทั้งเกิดการเปลี่ยนแปลงที่จะนำไปสู่การใช้ชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ ตามความเป็นความจริง มีความตระหนักถึงคุณค่าของการดำรงชีวิตอย่างมีความหมาย เข้าใจ เห็นคุณค่าในตนเอง และผู้อื่น ทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง ของ คาร์ล อาร์ โรเจอร์ส (Carl R. Rogers)

ผู้บุกเบิกทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง และเป็นผู้ก่อตั้ง “ทฤษฎีแห่งตน” (Self-Theory) ขึ้น และใช้วิธีการจิตบำบัดเป็นแนวทางในการให้การปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง (Client Centered Therapy) (Corey, 1996, pp.197) มีแนวคิดว่าภูมิหลังของครอบครัวที่มีบรรยากาศของการมีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน แต่เป็นครอบครัวที่ค่อนข้างอนุรักษ์นิยม แม่พ่อแม่จะควบคุมลูกด้วยความรัก แต่ก็ไม่ให้โอกาสลูกได้แสดงความคิดเห็นมากนัก จึงไม่อาจสื่อสารหรือพูดคุยกับพ่อแม่ในเรื่องบางเรื่องที่อยู่ใจจะพูด เนื่องจากเกรงว่าจะไม่ได้รับการยอมรับ ดังนั้นเป็นที่น่าสังเกตว่าในสาระหลักของทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลางของเขา จะเน้นความสำคัญของการรับฟังอย่างไม่มีการตัดสิน และยอมรับเพื่อให้ผู้รับบริการเกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดของการให้การปรึกษาแบบไม่นำทาง (Nondirective Counseling) แนวคิดของการให้การปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง เป็นแนวความคิดที่เชื่อในความสามารถของบุคคลที่จะเลือกตัดสินใจกระทำในสิ่งที่สร้างสรรค์อย่างมีวิจารณญาณ คนเรานั้นตามธรรมชาติแล้วไว้ใจได้มีศักยภาพที่จะเข้าใจตนเองและแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง โรเจอร์สจึงพัฒนาแนวทางการให้การปรึกษาแบบไม่นำทาง ซึ่งมีแนวทางของการให้การปรึกษาว่าผู้ให้การปรึกษาจะต้องไม่แสดงความคิดเห็นของตัวเองเนื่องจาก ผู้รับบริการปรึกษาสามารถไว้ใจได้มีสติปัญญาดี เข้าใจตนเองนำทางตนเองได้ สามารถเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์ได้ ดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณค่ามีประโยชน์ ขอเพียงแต่ผู้ให้ปรึกษาที่มีวิธีการสื่อสารที่แสดงให้ เห็นถึงความจริงใจใส่ใจ เข้าใจ ไม่เป็นผู้ตัดสินหรือผู้รับบริการปรึกษาก็จะเปลี่ยนไปในทางที่ดีได้ (วัชร ทรัพย์มี, 2554, น.70-75)

พรรณนะเกี่ยวกับมนุษย์ของทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง คือการมีมุมมองมนุษย์ในด้านบวก หมายถึงการไว้ใจว่าผู้รับบริการปรึกษาสามารถเข้าใจตนเองและนำตนเองได้ หลักการสำคัญของทฤษฎีคือการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้ให้และผู้รับ การปรึกษาโดยเป้าหมายของการให้การปรึกษานั้นไปที่ตัวบุคคลมากกว่าตัวปัญหาของเขา สามารถเข้าใจตนเองและนำตนเองได้ผู้รับบริการปรึกษามีศักยภาพที่จะตระหนักรู้ถึงปัญหาและวิธีการที่จะแก้ไข สภาพจิตใจที่ดี เป็นความสอดคล้องระหว่างตัวตนการรับรู้ของตนเองและตัวตนตามประสบการณ์จริง การปรับตัวไม่ได้เกิดขึ้นจากความขัดแย้งระหว่างสิ่งที่ต้องการจะเป็นกับสิ่งที่เป็นอย่างจริง โดยบทบาทของผู้ให้การปรึกษา ต้องประกอบด้วยการใช้ความไวในการรับสัมผัสตอบสนองผู้รับบริการปรึกษา และการสร้างอ้อม โนทัศน์ทางบวกให้เกิดขึ้นแก่ผู้รับบริการปรึกษา (รัญจวน คำวชิรพิทักษ์, 2554, น.8-4)

ทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง มีเนื้อหาประมวลจาก นักวิชาการหลายท่าน (ดวงมณี จงรักษ์, 2549, น.101-128; รัญจวน คำวชิรพิทักษ์, 2554, น.8-28; วัชร ทรัพย์มี, 2554, น.61-92; พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา และวิไลลักษณ์ พงษ์โสภา, 2557, น.97-105; Corey, 201, pp.172-206)

หลักการสำคัญของทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง

ทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง ก็คือการมองว่า ปัญหาของผู้รับบริการปรึกษาเกิดขึ้นจากความไม่สอดคล้องกับระหว่างตัวตน ความอุดมคติและตัวตนที่เป็นจริง ทำให้ปรับตัวไม่ได้ กลวิธีสำคัญของการให้บริการปรึกษาตามแนวทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง ก็คือการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้และผู้รับบริการปรึกษา และปัจจัยสำคัญ ที่สามารถช่วยให้ผู้ให้การปรึกษาสร้างสัมพันธภาพกับผู้รับการปรึกษาซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการบำบัดช่วยเหลือตามแนวทฤษฎีการให้การปรึกษาของโรเจอร์ส ประกอบด้วย 3 หลักการสำคัญ ดังนี้คือ

1) ความสอดคล้องและความจริงใจ (Congruence or Genuineness) ตามแนวความคิดของโรเจอร์ส ความสอดคล้องและความจริงใจจะเกิดขึ้นในลักษณะคล้ายตามกันคือ ประสบการณ์ภายในของผู้ให้บริการปรึกษาและการแสดงออกภายนอกถึงประสบการณ์ของผู้ให้บริการจะตรงกัน ผู้ให้บริการปรึกษาสามารถแสดงความรู้สึกและเจตคติอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมาในขณะที่สร้างสัมพันธภาพกับผู้รับบริการ เป็นไปตามธรรมชาติเปิดเผย ไม่ว่าจะเป็นความรู้สึกและเจตคติที่เป็นด้านบวกหรือด้านลบ คือ มีการใช้การสื่อสารอย่างซื่อสัตย์กับผู้รับบริการปรึกษา

2) การมองทางบวกอย่างไม่มีเงื่อนไขและการยอมรับ (Unconditional Positive Regard and Acceptance) จากแนวทฤษฎีเกี่ยวกับการมองธรรมชาติมนุษย์ของโรเจอร์สที่ว่ามนุษย์ต้องการการยอมรับ ความรักและความห่วงหาอาทรจากผู้ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องและมีอิทธิพลต่อเขา (Significant Others) การให้ความช่วยเหลือผู้มีปัญหาควรเริ่มจาก การมองทางบวกอย่างไม่มีเงื่อนไขและการยอมรับซึ่งเป็นการแสดงความเอาใจใส่ผู้รับการปรึกษาที่มีความลึกซึ้งและมีความจริงใจในฐานะที่เขาเป็นบุคคลบุคคลหนึ่งที่มีศักดิ์ศรีผู้ให้การปรึกษาจะต้องสร้างบรรยากาศในการให้ความช่วยเหลือด้วยการยอมรับบุคคลในสภาพการณ์ที่เขาเป็นอยู่มีเจตคติทางบวกต่อผู้รับการปรึกษา ยอมรับในความเป็นปัจเจกบุคคลไม่ทำให้แปดเปื้อนด้วยการประเมินหรือการตัดสินบุคคล ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้เจตคติหรือพฤติกรรมของผู้รับบริการว่าดีหรือเลว ผู้ให้การปรึกษาแสดงการยอมรับผู้รับการปรึกษา อย่างมีคุณค่า อบอุ่น ปราศจากการกำหนดเงื่อนไขต่อการยอมรับ การมองทางบวกอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional Positive Regard) เป็นเจตคติของผู้ให้การปรึกษาที่มีต่อผู้รับการปรึกษา และเจตคติทางบวกที่มีต่อผู้รับการปรึกษาจะไม่แปรเปลี่ยนไม่ว่าผู้รับการปรึกษาจะมีพฤติกรรมเช่นไร เจตคติดังกล่าวส่งผลให้ผู้ให้การปรึกษายอมรับและมีความรู้สึกที่ดีต่อผู้รับการปรึกษาอย่างต่อเนื่องและคงที่ไม่ว่าผู้รับการปรึกษาจะประพฤติหรือปฏิบัติเช่นไร ผู้รับการปรึกษารู้สึกได้ว่า ผู้ให้การปรึกษาเห็นคุณค่าของเขาตลอดเวลาของการมีสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้และผู้รับการปรึกษา แม้ว่าผู้ให้การปรึกษาโดยแท้จริงแล้วจะไม่ได้ยอมรับหรือเห็นคุณค่าของการกระทำ

นั้นๆ เป็นการยอมรับบุคคลที่ตัวเอง โดยไม่จำเป็นต้องยอมรับการกระทำที่ไม่พึงประสงค์ของเขา ผู้รับการปรึกษาที่รับการเลี้ยงดูมา อย่างถูกวางเงื่อนไขจะเรียนรู้ว่าตนเองจะมีคุณค่าต่อเมื่อประพฤติปฏิบัติตามความคาดหวังของบุคคลรอบข้างที่มีบทบาทสำคัญต่อชีวิตของเขาซึ่งมีผลทำให้เกิดวงจรแห่งการไม่เห็นคุณค่าในตนเอง(Self-Defeating Cycle)

3) การเข้าใจอย่างถูกต้องในลักษณะเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Accurate Empathic Understanding) เป็นการเข้าใจผู้อื่นจากโลกทัศน์ของเขามากกว่าจะมองจากโลกทัศน์ของเรา คำว่า Accurate Empathic Understanding เป็นกระบวนการที่บุคคลหนึ่งพยายามเข้าถึงความเข้าใจที่แท้จริงในบุคคลอีกคนหนึ่ง พยายามเข้าใจเขาเหมือนเขาเข้าใจตนเอง ผลของการเอาใจเขามาใส่ใจเราก่อให้เกิดความเข้าใจในตัวผู้รับการปรึกษาอย่างตามอวัสัยของผู้รับการปรึกษาที่เข้าใจตนเองด้วยตัวของเขาเอง ผู้ให้การปรึกษาสามารถมีส่วนร่วมในโลกตามอวัสัยของผู้รับการปรึกษา โดยปรับความรู้สึกของตนเองให้สอดคล้องกับ ความรู้สึกของผู้รับการปรึกษา แต่ผู้ให้การปรึกษาต้องคงความเป็นตัวของตัวเองไว้ให้ได้ โรเจอร์สเชื่อว่า เมื่อผู้ให้การปรึกษาสามารถเข้าใจโลกส่วนตัวของผู้รับการปรึกษา เช่น ที่เขามองเห็นและรู้สึกก็จะสามารถ ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเข้าถึงตัวเองได้ลึกซึ้งและเข้มข้น ตระหนักและแก้ไขความไม่สอดคล้องที่ยังคงมีอยู่ในตัวผู้รับการปรึกษา ดังที่ เดวีและคณะ (Dave & Other, 1990) ได้ให้ความหมายไว้ว่าความเข้าใจอย่างถูกต้อง (Empathy) เป็นกระบวนการเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในลักษณะที่ผู้ให้การปรึกษายกเอาประสบการณ์และการรับรู้ของตนเองออกไปแล้วเข้าถึงอารมณ์และความรู้สึกของผู้รับการปรึกษาจาก ประสบการณ์และการรับรู้ของผู้รับการปรึกษาเอง เนื่องจากความเข้าใจอย่างถูกต้องในลักษณะเอาใจเขามาใส่ใจเราเกิดขึ้นเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง การยกตัวอย่างเฉพาะการตอบสนองหรือโต้ตอบด้วยการกระทำใดๆ จึงกระทำได้ยาก อย่างไรก็ตาม เราสามารถนำความเข้าใจและมองเห็นความเข้าใจอย่างถูกต้องได้ดีขึ้น จากมาตรวัดที่ทรูอักซ์และคาร์คัฟท์ (Truax & Carkhuff, 1990) ได้สร้างขึ้นเป็นมาตรวัดความเข้าใจ 8 ระดับ(Eight-Point Scale of Empathy) เพื่อให้ประโยชน์ในการวิจัยและการฝึกอบรม แต่เพื่อลดความซับซ้อนและความสับสนในการนำมาประยุกต์ใช้ได้มีผู้ดัดแปลงมาตรวัด ความเข้าใจอย่างถูกต้องดังกล่าวมาเป็นมาตรวัดที่มีจำนวนของระดับลดลง

บทบาทของผู้ให้การปรึกษา

ในการให้การปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง จะเกิดประสิทธิผลเพียงใดขึ้นอยู่กับบทบาท ของผู้ให้การปรึกษาที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1) ผู้ให้การปรึกษา ใช้ความไวในการรับสัมผัสตอบสนองผู้รับการปรึกษา ความไวในการรับสัมผัส หมายถึง ความสามารถในการตระหนักรู้ความรู้สึกและความคิดของผู้อื่น และเข้าใจความหมายที่ซ่อนเร้นได้ ทำให้มี การตอบสนองด้วยความเข้าใจที่ลึกซึ้ง

2) ผู้ให้การปรึกษา ให้การยอมรับผู้รับการปรึกษาโดยปราศจากเงื่อนไข ในความเป็นปัจเจกบุคคลของผู้รับการปรึกษา ผู้ให้การปรึกษาตาม แนวทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง ไม่มีสิทธิปฏิเสธและแสดงการไม่ยอมรับ การสื่อสารด้วยความตั้งใจจริง (Attentiveness) อันเป็นพฤติกรรมที่เสริมแรงของผู้ให้การปรึกษา อันสามารถส่งเสริมความสัมพันธ์อันดี ระหว่างผู้ให้และผู้รับการปรึกษาได้

3) ผู้ให้การปรึกษา สร้างอัตมโนทัศน์ทางบวกให้เกิดขึ้นกับผู้รับการปรึกษา ผู้มีปัญหาบางคนรู้สึกหมดหวังและท้อใจที่ไม่สามารถจะสนองตอบความคาดหวังของบุคคลที่ใกล้ชิดได้ ไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ ครูหรือเพื่อน ทำให้รู้สึกไม่เห็นคุณค่าหรือเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง เขาต้องทนทุกข์และเผชิญกับปัญหาจากการชี้นำและการบงการของผู้อื่น ผู้ที่มีปัญหาในลักษณะนี้จะพยายามหาผู้ให้การปรึกษาที่สามารถบอกเขาได้ว่าเขาควรจะทำอย่างไร ผู้ให้การปรึกษตามแนวทางของผู้รับการปรึกษาเป็นศูนย์กลางจะต้องศึกษาให้เข้าใจเสียก่อนว่าปัญหาการท้อต่อหมดหวังที่เกิดขึ้นของผู้รับการปรึกษามีสาเหตุมาจากสิ่งใด ผู้ให้การปรึกษาจะต้องไม่หลงทางในการเป็นผู้ชี้นำหรือระบุว่าผู้ปัญหาจะต้องทำอะไรหรืออย่างไร เพราะจะเป็นการขัดกับแนวความคิดหรือทฤษฎีของทฤษฎีการให้การปรึกษาสามารถหาแนวทางในทางแก้ปัญหาคได้ด้วยตัวเอง

ทั้งนี้ ผู้ให้การปรึกษาจะต้องสร้างเสริมบรรยากาศที่ผู้รับการปรึกษารู้สึกปลอดภัยและเกิดการยอมรับตนเองได้ ผู้ให้การปรึกษาจะต้องไม่ทำตัวเป็นผู้เชี่ยวชาญที่จะเข้าไปทำหน้าที่ตัดสินชีวิตของผู้รับการปรึกษาเสียเอง มิฉะนั้นผู้ให้การปรึกษาจะเป็นผู้สร้างปัญหาเสียเอง ผู้ให้การปรึกษาที่มีความสามารถจะต้องช่วยให้ผู้รับการปรึกษาพัฒนาอัตมโนทัศน์ในทางบวกให้ได้ ผู้ให้การ ปรึกษาจะต้องแสดงบทบาทของความ เป็นเพื่อนที่ไว้วางใจได้ในระหว่างดำเนินการให้การ ปรึกษา ผู้ให้บริการปรึกษาที่ใช้ทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง จะเปิดโอกาส และให้ความไว้วางใจ ตลอดจนมอบความรับผิดชอบให้แก่ผู้รับบริการปรึกษาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในเรื่องการตัดสินใจที่จะจัดการกับปัญหาด้วยตัวของผู้รับบริการปรึกษาเอง

ขั้นตอนและกระบวนการให้การปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง ประกอบด้วย

1) ขั้นตอนของการสร้างสัมพันธภาพ ระยะเริ่มต้นของการให้การปรึกษาจะมีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ให้และผู้รับการปรึกษา ผู้ให้การปรึกษาควรสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย และมีความเป็นกันเอง ระหว่างผู้ให้และผู้รับการปรึกษาซึ่งจะกระทำการสื่อสารโดยใช้วัจนภาษา อวัจนภาษา หรือภาษาท่าทาง ระยะเริ่มต้นของการให้การปรึกษาเป็นช่องของการสร้างพื้นฐานให้มั่นคง ผู้ให้การปรึกษาจะต้องหลีกเลี่ยง การขู่ข่มขู่คุกคามให้มากที่สุดพยายามสร้างพื้นฐานในการให้การปรึกษาด้วยการเข้าใจความรู้สึกการยอมรับ นับถือ และความอบอุ่นใจ

การเข้าใจอย่างถูกต้องในลักษณะของการเอาใจเขามาใส่ใจเรา อาจแสดงออกด้วยการตอบสนอง ผู้รับ การปรึกษาเพื่อสื่อสารถึงความเข้าใจในตัวเขาถ้าผู้ให้การปรึกษาไม่สามารถเข้าใจผู้รับ การปรึกษาอย่างถูกต้อง แล้วก็ไม่สามารถช่วยให้ผู้รับการปรึกษาแก้ปัญหาที่ตรงจุดได้ ผู้ให้ การปรึกษาตามแนวผู้รับการปรึกษาเป็นศูนย์กลาง ยังต้องเริ่มต้นกระบวนการให้การปรึกษาด้วยการ ยอมรับนับถือและความศรัทธาในตัวผู้รับการปรึกษาว่าเขาจะสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยตัว ของเขาเองเมื่อผ่านกระบวนการให้การปรึกษาไปแล้ว ผู้ให้การปรึกษาที่มีความศรัทธาและยอมรับ นับถือในศักยภาพของผู้รับการปรึกษาจะต้องเป็นผู้ตระหนักถึงความเป็นหนึ่งเดียว (Uniqueness) และการเป็นผู้มีความสามารถ (Capability) ของผู้รับการปรึกษาสำหรับความอบอุ่นใจของผู้รับ การปรึกษาจะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้ให้การปรึกษาแสดงการดูแลเอาใจใส่ (Caring)

2) ขั้นตอนของการดำเนินการปรึกษา การให้การปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการ เป็นศูนย์กลาง เริ่มต้นจากการกระตุ้นให้ผู้รับการปรึกษาได้สำรวจตนเอง หลังจากที่ผู้ให้การปรึกษา สามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้รับการปรึกษาด้วยการสร้างพื้นฐานที่มั่นคงของการให้การ ปรึกษาด้วยการเข้าใจอย่างถูกต้อง การยอมรับนับถือ และความอบอุ่นใจต่อผู้รับการปรึกษาแล้ว ผู้รับการปรึกษาก็จะสามารถสำรวจตนเอง ได้ลึกซึ้งมากขึ้น ผู้ให้การปรึกษาสามารถกระตุ้นผู้รับการ ปรึกษาให้สำรวจตนเองให้มากขึ้นด้วยการใช้การชี้เฉพาะ (Concreteness) ความจริงใจ (Genuineness) และการเปิดเผยตนเอง (Self-Disclosure) ความจริงใจ ดังได้กล่าวมาแล้วก่อนหน้านี้ว่า หมายถึง การ แสดงความเป็นตัวของตัวเอง เปิดเผยตนเอง เปิดเผยถึงความคิดและความรู้สึกที่แท้จริง ความจริงใจ ในที่นี้หมายถึงคำพูดที่กล่าวออกมามีความสอดคล้องกับความรู้สึกนึกคิดภายในความจริงใจของ ผู้ให้การปรึกษาจะนำไปสู่ความไว้นับถือเชื่อใจและความเข้าใจ และกระตุ้นให้ผู้รับการปรึกษาได้สำรวจ ตนเองได้ลึกซึ้งมากขึ้น อย่างไรก็ตามคาร์คัฟฟ์ (Carkhuff) ได้ให้ข้อเตือนสติในเรื่องของการใช้ ความจริงใจว่า ถ้าผู้รับการปรึกษาไม่สามารถใช้ความจริงใจของผู้ให้การปรึกษามาเป็นประโยชน์ ในการสำรวจตนเองแล้วบางทีความจริงใจนั้นอาจกลับมาทำความระคายเคืองให้กับ ผู้รับการ ปรึกษาเสียเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าผู้ให้การปรึกษาใช้ความจริงใจเร็วเกินไป และผู้รับการปรึกษา ไม่สามารถนำความจริงใจของผู้ให้การปรึกษามาดำเนินการต่อไปในการสำรวจตนเอง

3) ขั้นตอนของการยุติการให้การปรึกษา เกิดขึ้นในช่วงหลังของการ เป็นการ ยุติการให้การปรึกษาแต่ละครั้ง จะมีการสะท้อนสิ่งที่ได้จากการรับการปรึกษา มีการตีความเพื่อช่วย ให้ผู้รับการปรึกษาได้เข้าใจตนเองหรือเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองอย่างถูกต้อง การตีความ เป็น การเพิ่มเติมความหมายของผู้ให้การปรึกษาเข้ามาในข้อมูลพื้นฐานของผู้รับการปรึกษา การตีความ จะช่วยผู้รับการปรึกษาให้เข้าใจตนเองหรือปัญหาของตนเองได้ชัดเจนมากขึ้น และความเข้าใจ ดังกล่าวจะทำให้ผู้รับการปรึกษานำไปเป็นแนวทางในการกำหนดแนวปฏิบัติในการแก้ปัญหา

เพื่อให้ลงมือกระทำเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาของผู้รับการปรึกษา แผนการที่กำหนดขึ้นจะต้องเป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้ ผู้รับการปรึกษาสามารถประสบผลสำเร็จในการแก้ปัญหาเป็นขั้นๆ ไป เริ่มตั้งแต่ขั้นแรกที่เป็นกรปฏิบัติต่างๆ ก่อน เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาเกิดความมั่นใจว่าจะประสบผลสำเร็จในการแก้ปัญหาขั้นต่อไป จนกระทั่งนำไปสู่คำตอบของการแก้ปัญหาทั้งนี้มีข้อเสนอแนะ 6 ประการที่จะช่วยให้การดำเนินการให้การปรึกษตามขั้นตอนต่างๆ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1. ผู้ให้การปรึกษาต้องให้ความสนใจทั้งพฤติกรรมที่เป็นคำพูด (Verbal) และพฤติกรรมที่ไม่ใช่คำพูด (Non-Verbal) ของผู้รับการปรึกษาและ/หรือผลของการตั้งใจจดจ่อ (Concentrate) ต่อพฤติกรรมดังกล่าว จะช่วยผู้ให้การปรึกษาเกิดความเข้าใจอย่างถูกต้องมากขึ้น และมีข้อผิดพลาดน้อยลงในการตัดสินใจหรือวิเคราะห์ปัญหา

2. ผู้ให้การปรึกษาควรตอบสนองความเข้าใจผู้รับการปรึกษาด้วยการใช้ภาษาที่สื่อกับผู้รับการปรึกษาได้อย่างดี ผู้รับการปรึกษาสามารถเข้าใจภาษาที่ใช้เพื่อลดช่องว่างระหว่างผู้ให้และผู้รับ การปรึกษา

3. ผู้ให้การปรึกษาควรใช้ระดับเสียง (Tone) ที่สัมพันธ์กับระดับเสียงของผู้มาขอรับการปรึกษาระดับของเสียงและการแสดงออกด้วยลักษณะท่าทางที่สัมพันธ์กับสิ่งที่ผู้รับการปรึกษาแสดงออกจะช่วยแสดงว่าผู้ให้การปรึกษามีความเข้าใจในตัวผู้รับการปรึกษา และสามารถกระตุ้นให้ผู้รับการปรึกษา แสดงความรู้สึกต่างๆ ออกมาได้เต็มที่

4. ผู้ให้การปรึกษาควรจะแสดงความเข้าใจความรู้สึกตั้งแต่เริ่มต้นของการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้และผู้รับการปรึกษา การใช้คำพูดตอบสนองที่เหมาะสมสามารถกระตุ้นผู้รับการปรึกษาให้มีการตอบสนองและเปิดเผยความรู้สึกที่แท้จริงมากขึ้น

5. นอกจากจะต้องตั้งใจจดจ่อในสิ่งที่ผู้รับการปรึกษาแสดงออกมาแล้ว ผู้ให้การปรึกษาจะต้องสังเกตในสิ่งที่ผู้รับการปรึกษาไม่ได้แสดงออกและปิดบังซ่อนเร้นเอาไว้ภายในซึ่งจะเป็นแนวทางในการแสดงออกของผู้ให้การปรึกษาที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวผู้รับการปรึกษาในระดับสูงขึ้น

6. ผู้ให้การปรึกษาจะต้องสามารถตีความ (Interpret) การตอบสนองของผู้รับการปรึกษาอย่างเหมาะสม และจะนำไปสู่การตอบสนองในระดับสูงขึ้นต่อไป

เทคนิคในการให้การปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง

เนื่องจากวิธีการให้การปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง ของโรเจอร์ส มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการติดตามเรื่องราวและอารมณ์ความรู้สึกของผู้รับการปรึกษาเป็นสำคัญ เทคนิคที่นำมาใช้จึงมุ่งเน้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้ให้และผู้รับการปรึกษา เทคนิคที่

นำมาใช้จึงมุ่งเน้นเพื่อการแก้ปัญหาของผู้รับ การปรึกษา เทคนิคพื้นฐานสำคัญดังกล่าวประกอบด้วย การฟัง การตั้งคำถาม การสะท้อนและการสรุป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การฟัง (Listening) ผู้ให้การปรึกษาที่ดี จะต้องให้ความสนใจ และตั้งใจรับฟังสิ่งที่ผู้รับการปรึกษาพูดด้วยความสนใจ ทำความเข้าใจกับสิ่งที่ผู้รับการปรึกษาพูดรวมทั้งเข้าใจถึงอารมณ์และความรู้สึกของผู้รับการปรึกษา จับใจความสำคัญของสิ่งที่ผู้รับการปรึกษาพูดได้ถูกต้องทุกประเด็น ไม่วิเคราะห์ หรือสรุปประเด็นจนกว่าจะรับฟังจบเมื่อไรก็ตามที่ผู้ให้การปรึกษาสามารถตอบคำถามได้ว่า อะไรกำลังเกิดขึ้นกับผู้รับการปรึกษาหรือต่อชีวิตของเขาได้ก็แสดงว่าผู้ให้การปรึกษากำลังรับฟังด้วยความสามารถทั้งหมด ในการรับพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการฟังประกอบด้วย การใส่ใจ ลักษณะท่าทางของร่างกาย การแสดงกิริยา อาการ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการพูด

2) การตั้งคำถาม (Questioning) เทคนิคการตั้งคำถามที่มีประสิทธิภาพ จะช่วยผู้ให้การปรึกษาเกิดความเข้าใจในตัวผู้รับการปรึกษามากขึ้นรวมทั้งการใช้คำถามเพื่อช่วยผู้รับการปรึกษาให้เกิดความเข้าใจหรือรู้จักตนเองตามความเป็นจริงมากขึ้น การใช้คำถามที่ดีควรเป็นคำถามที่กระตุ้นให้ผู้รับการปรึกษาได้ระบายความในใจออกมาให้มากที่สุด หรือใช้คำถามจูงใจผู้รับการปรึกษาเกิดความรู้สึกกระฉ่างขึ้น ในปัญหาที่เกิดขึ้นกับเขาอาจเป็นการสะท้อนความรู้สึกของผู้รับการปรึกษาเพื่อให้เกิดการรับรู้และยอมรับความรู้สึก หรืออารมณ์ที่ซ่อนเร้นอยู่ในปัญหานั้นๆ ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาสามารถเลือกวางโครงการตีความหมายและปรับตัวได้ดี ลักษณะของคำถามจะมีทั้งที่เป็นคำถามปลายเปิด (Open-Ended Question) และคำถามปลายปิด (Close-Ended Question) คำถามปลายเปิดเป็นคำถามที่เปิดช่องทางให้ผู้รับการปรึกษามีอิสระที่จะพูดตามที่เขาต้องการเป็นการช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเกิดความเข้าใจตนเองได้ ลักษณะคำถามปลายปิด เป็นคำถามที่ถามแล้วได้แต่คำตอบสั้นๆ ว่า "ใช่" หรือ "ไม่ใช่" ซึ่งใน ลักษณะของการตอบรับหรือปฏิเสธเท่านั้น แม้คำถามปลายปิดจะมีประโยชน์ในบางครั้ง ผู้ให้การปรึกษาก็พึงระมัดระวังการชักใช้ผู้รับการปรึกษาให้จนมุม จนผู้รับการปรึกษารู้สึกว่าตนเองตกเป็นจำเลยมากกว่า เป็นผู้มาขอรับความช่วยเหลือ

3) การสะท้อน (Reflecting) การใช้เทคนิคการสะท้อนของผู้ให้การปรึกษาเป็นการสื่อสาร ให้ผู้รับการปรึกษา ได้ตระหนักว่าผู้ให้การปรึกษาเข้าใจโลกภายในของเขา การสะท้อนความรู้สึก (Reflecting Feelings) เป็นการถึงความรู้สึกที่ยังคลุมเครือของผู้รับการปรึกษาออกมาให้ชัดเจน และช่วยให้ผู้รับการปรึกษาได้ตระหนักถึงความรู้สึกที่แท้จริงของตนเอง เป็นการสังเกตความรู้สึกที่ซ่อนเร้นนี้และดึงออกมาเพื่อให้ผู้รับการปรึกษาได้สังเกตเห็นอย่างชัดเจน การสะท้อนประสบการณ์ (Reflecting Experience) จากการสังเกตภาษากาย (Body Language) การสะท้อนเนื้อหา (Reflecting Content) การสะท้อนเนื้อหาเป็นการสะท้อนความคิดหรือความเห็นที่สำคัญ โดยใช้

ภาษาที่สั้น และเป็นภาษาของผู้ให้การศึกษาเอง เมื่อผู้ให้การศึกษามีความยุ่งยาก อาจจะพูดไม่ถูก หรือไม่รู้จักคำพูดอย่างไร จึงจะกล่าวถึงเนื้อหาได้ชัดเจน การสะท้อนเนื้อหาจะช่วยผู้รับการศึกษาให้แสดงความรู้ที่แตกต่างๆ ออกมาได้ การสะท้อนเนื้อหาอาจจะเป็นการกล่าวซ้ำข้อความที่ผู้รับการศึกษาพูดออกมา หรือช่วยเน้นคำที่สำคัญให้แก่ผู้รับการศึกษา

4) การสรุป (Summarizing) ผู้ให้การศึกษาสามารถช่วยเน้นความคิดต่างๆ ที่กระจัดกระจายในระหว่างการให้การศึกษาให้มีความชัดเจนมากขึ้น ในส่วนของผู้ให้การศึกษา การสรุปจะช่วยให้เขาตรวจสอบความถูกต้องของการรับรู้ที่ผู้ให้การศึกษามีต่อผู้รับการศึกษา และการสรุปการให้การศึกษาในครั้งที่ผ่านมาก่อนให้การศึกษาครั้งใหม่ จะก่อให้เกิดความต่อเนื่องในการให้การศึกษา

6.3 ทฤษฎีการให้การศึกษาแบบเกสตัลท์

ทฤษฎีการให้การศึกษาแบบเกสตัลท์ นั้น คอเรีย (Corey, 2013, pp.212-213) กล่าวว่ามนุษย์สามารถเรียนรู้ได้โดยการใช้ประสบการณ์ ที่มีผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับการตระหนักรู้ ในตนเองต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อเตรียมพร้อมในการรับมือกับเหตุการณ์ต่างที่จะเกิดขึ้นในอนาคต รวมทั้งเป็นทฤษฎีที่อธิบายเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ โครงสร้างของบุคลิกภาพ และลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีปัญหา การปรับตัว มนุษย์เป็นผู้มีศักยภาพ และมีอิสระในตนเองที่จะเลือกและรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของตน โดยมนุษย์มีธรรมชาติ 3 ประการ คือ การตระหนักในคุณค่าแห่งตน (Self-Actualization) การควบคุมตนเอง (Self-Regulation) และการตระหนักรู้ (Awareness) ทฤษฎีการให้บริการปรึกษาแบบจิตบำบัดเกสตัลท์ (Gestalt Therapy) ของ เฟรทเดอริค เอส เพลิส (Frederick S. Perls) เป็นอีกทฤษฎีหนึ่ง ที่สมควรเรียนรู้และศึกษา ในการให้บริการปรึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้รับบริการปรึกษาที่มีความทุกข์ (ปัญหาความไม่สบายใจ) ในระดับของความรู้สึก และเป็นความเครียดที่สะสม อยู่ในตัวของผู้รับบริการปรึกษามาเป็นเวลายาวนาน

ทฤษฎีการให้การศึกษาแบบเกสตัลท์พัฒนามาจากแนวคิดของจิตวิทยาเกสตัลท์ (Gestalt Psychology) จิตวิทยาแนวเกสตัลท์นี้ถือกำเนิดขึ้นในช่วงต้นของคริสต์ศตวรรษที่ 20 และจัดได้ว่าเป็นวิวัฒนาการที่สำคัญยิ่งของการนำเสนอแนวคิดใหม่ทางจิตวิทยาอันเป็นแนวคิดที่แตกต่างจากแนวคิดเก่าอย่างสิ้นเชิง คณะนักจิตวิทยาที่เป็นผู้ก่อตั้งของจิตวิทยาเกสตัลท์ มี 3 คน ประกอบด้วย แมกซ์เวทไซเมอร์ (Max Wertheimer, 1880-1943) เคิร์ต คอฟฟคา (Kurt Koffka, 1886-1941) และ ว็อล์ฟกัง โคห์เลอร์ (Wolfgang Kohler, 1887-1967) ได้ร่วมกันก่อตั้งจิตวิทยาเกสตัลท์เมื่อ ค.ศ. 1910 (พ.ศ. 2453) โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะเสนอแนวคิดใหม่ทางด้านจิตวิทยาที่ไม่เห็นด้วยกับจิตวิทยากลุ่มต่างๆ ที่มีอิทธิพลทางความคิดในยุคนั้น เช่น แนวคิดของนักจิตวิทยากลุ่มโครงสร้าง

จิตนิยม (Structuralism) ที่เสนอความคิดว่าจิตวิทยาสามารถวิเคราะห์แยกออกเป็นองค์ประกอบย่อย ออกมาได้ 3 ส่วน เรียกว่า สารระแห่งจิตหรือธาตุจิต (Element) อันประกอบด้วย การรับสัมผัส (Sensation) ความรู้สึก (Feeling) และภาพลักษณ์ (Image) นักจิตวิทยาเกสตัลท์เน้นให้ความสำคัญ ต่อปรากฏการณ์ของการรับรู้ (Perception) โดยเน้นที่การรับรู้ด้วยจิตเท่านั้น จุดเริ่มต้นของแนวคิดนี้ได้มาจากการทดลอง “ภาพการเคลื่อนไหว” ของเวทไซเมอร์ในค.ศ. 1910 โดยเขาสังเกตภาพการเคลื่อนไหวจากของเล่นสำหรับเด็กที่เรียกว่า “Stroboscope” เพื่ออธิบายว่าทำไมภาพนิ่งในจอเมื่อ ขยับให้เคลื่อนที่ต่อเนื่องกันแล้วจะทำให้เป็นภาพที่มีการเคลื่อนไหวได้ ปรากฏการณ์นี้เรียกว่า Phi-Phenomenon ซึ่งต่อมา เวทไซเมอร์ ได้ทำการทดลองเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของภาพนี้ต่อไปอีก แต่ คราวนี้ทำเป็นเส้นตรง 2 เส้นสลับกัน เมื่อเกิดการเคลื่อนที่ไปมาแล้วทำให้มองเห็นภาพมีการ เคลื่อนไหวได้นั้น เพราะภาพแต่ละภาพมีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องกันในอัตราความเร็ว ประมาณ 20 ภาพต่อวินาที การทดลองของ เวทไซเมอร์ เป็นการศึกษาที่มาของการรับรู้การเคลื่อนไหว จากสิ่งที่ไม่มีการเคลื่อนไหว

ตามทฤษฎีของนักจิตวิทยาเกสตัลท์ Phi-Phenomenon ไม่สามารถจะ หยิบยกมาทำการ ศึกษาได้อย่างโดดเดี่ยว ไม่ว่าจะเป็นเส้นแสงหรือภาพนิ่ง ถึงแม้ว่าสิ่งเร้าแต่ละตัวจะมี ความสำคัญในตัว ของมันเองก็ตาม แต่ไม่สามารถนำเข้าสู่ระบบการรับรู้ของเราได้อย่างอิสระ การที่เราจะรับรู้สิ่งใดได้นั้น สิ่งนั้นจะต้องรวมเข้ามาเป็นสิ่งเดียวกันก่อน สารสำคัญของจิตวิทยา เกสตัลท์ คือ “ส่วนรวมมีค่ามากกว่า ผลรวมของส่วนย่อย” สารสำคัญนี้จะนำมาใช้ในการให้ความ แตกต่างระหว่างความรู้สึกกับการรับรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากตัวอย่างการมองภาพเคลื่อนที่ใน ภาพยนตร์ เรามองเห็นการเคลื่อนไหวจากสิ่งที่เคลื่อนไหว ความจริงเรากำลังดูการเสนอภาพนิ่ง จำนวนหนึ่งที่เสนอให้เราดูอย่างรวดเร็ว ต่อเนื่องกัน การเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นนี้ มิได้เกิดจากส่วนย่อย ของแต่ละภาพ แต่สิ่งที่เราเห็นนั้นมีลักษณะเป็นส่วนรวม ซึ่งมีรายละเอียดมากกว่าการจะนำภาพนิ่ง แต่ละภาพมารวมกัน

เวอร์ไทเมอร์ (Wertheimer, 1912) ได้จัดพิมพ์ผลงานการวิจัยเกี่ยวกับ Phi-Phenomenon จากนั้นเขากับเพื่อนๆ อันได้แก่ เคิร์ท คอฟคา โวฟกัง โคห์เลอร์ ก็ได้เริ่มต้นศึกษา ประสบการณ์การรับรู้ โดยใช้ เส้นตรง จุด ตัวโน้ตดนตรี และอุปกรณ์ง่ายๆ ที่ทำให้เกิดการรับรู้ ผลจากการศึกษาของเขาทำให้ได้ข้อสรุป ว่าคนเรามีแนวโน้มที่จะจัดสิ่งเร้าในสิ่งแวดล้อมของตนให้ เป็นระบบในลักษณะของรูปร่างและแบบแผน ตามความเห็นของนักจิตวิทยาเกสตัลท์นี้ การจัดระบบการรับรู้เป็นปรากฏการณ์ที่ เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานตาม ธรรมชาติของสมองเห็นกระบวนการภายในร่างกาย และเป็นสิ่งที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนรู้

นักจิตวิทยาในกลุ่มเกสตัลท์ ได้สร้างกฎเกี่ยวกับการรับรู้ขึ้นมากกว่า 100 กฎ และในบรรดากฎเหล่านี้มีอยู่กฎหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจมากคือ กฎของเอ็ดการ์ รูบิน (Edgar Rubin) นักจิตวิทยาชาวเดนมาร์ก ผู้ร่วมสมัยของ เวทไซเมอร์ ซึ่งได้รายงานไว้ใน ค.ศ. 1915 กฎนี้ระบุว่าสิ่งเร้าทั้งหลายใน สิ่งแวดล้อม จะถูกรับรู้โดยมีความสัมพันธ์กับพื้นหลัง (Background) การรับรู้เป็นกระบวนการของการรับรู้ภาพและพื้น ตัวอย่างเช่น เราเห็นบ้านตัดกับพื้นของท้องฟ้า ในกรณีนี้ถ้าไม่มีท้องฟ้าเป็นพื้นเราก็จะไม่เห็นบ้าน เรามองเห็นตัวอักษรและคำโดยมีกระดาษเป็นพื้นหลังถ้าปราศจากพื้นหลังแล้วเราจะไม่มีโอกาสเห็นสิ่งเหล่านี้เลย ลักษณะของการรับรู้เช่นนี้เรียกว่า การจัดระบบภาพและพื้น และการที่จะรับรู้ได้อย่างชัดเจนนั้นจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการคือ ความชัดเจน ความแตกต่าง และความสามารถที่จะคัดเลือกรับรู้หรือมองเห็นความแตกต่างภายในสิ่งเร้านั้น

ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์ประกอบด้วยกรอบการอธิบายเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ โครงสร้างของบุคลิกภาพ ลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงถึงการปรับตัวที่ดี และลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีปัญหาการปรับตัว ไว้ดังนี้

1. ธรรมชาติของมนุษย์

นักจิตวิทยาเกสตัลท์มีความเชื่อว่ามนุษย์เป็นผู้มีศักยภาพและมีความเป็นอิสระในตัวเองที่จะเลือก และรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของตน มนุษย์มีธรรมชาติ 3 ประการ

1.1 การตระหนักในคุณค่าแห่งตน (Self-Actualization) มนุษย์ถูกผลักดันจากศักยภาพภายในตัวเองไปสู่กระบวนการที่ไม่มีวันจบสิ้น ได้สิ่งหนึ่งมาก็จะมีสิ่งใหม่ที่ต้องการเกิดขึ้น ภาวะการณ์ตระหนัก ในคุณค่าแห่งตนเป็นกระบวนการภายในตัวของบุคคลที่เป็นพลังผลักดัน พฤติกรรมเป็นรากฐานแห่งความต้องการทั้งหลายของมนุษย์ นักจิตวิทยาเกสตัลท์ มีความเห็นว่าที่เป็นอยู่เช่นนี้มีไว้เพราะว่าเกิดจากความพยายามที่จะเป็นสิ่งที่ไม่อยากเป็น แต่ที่เป็นเพราะว่ามันเป็นอย่างนี้ เพื่อให้เข้าใจถึงภาวะการตระหนักในคุณค่าแห่งตนตามแนวปรัชญาเกสตัลท์

1.2 การควบคุมตัวเอง (Self-Regulation) อินทรีย์ทุกชนิดพยายามที่จะได้มาซึ่งภาวะสุขสบายอันเกิดจากความต้องการทั้งหลายได้รับการตอบสนองแล้ว ทำให้สิ่งที่ไม่สุขสบายหายไปและมีความสมดุลเข้ามาแทนที่ นักจิตวิทยาเกสตัลท์เรียกว่า “การควบคุมตัวเองของอินทรีย์” (Organismic Self-Regulation) หรือการจัดระบบของตัวเอง เมื่อบุคคลต้องเผชิญกับความเจ็บปวดเขาก็ต้องหลีกเลี่ยงเพื่อให้ความเจ็บปวดหายไปบุคคลต้องวิ่งเข้าหาสภาวะสมดุลโดยการระบายความตึงเครียด ออกไป เช่น ร้องตะโกน การแสดงออกทางสีหน้าและร่างกาย เพื่อตอบสนองความต้องการทางร่างกายที่ต้องการความสุขสบาย การประยุกต์หลักการนี้เข้ากับการดำรงชีวิตประจำวันที่สมดุล

และถูกต้องก็คือการดำรงชีวิตอยู่ในภาวะ “ที่นี่และขณะนี้” (Here-and-Now) ดังนั้น แก่นแท้ของการควบคุมตัวเองของอินทรีย์ (Organismic Self-Regulation) ก็คือการตระหนักรู้ (Awareness)

1.3 การตระหนักรู้ (Awareness) เป็นกระบวนการที่บุคคลสังเกตเห็น และมีความรู้สึกตัวได้ใน ขณะนั้น เป็นการตระหนักรู้ต่อความคิด ความรู้สึกทางอารมณ์ และการกระทำ รวมทั้งภาวะการรู้สึกทางกายจากสิ่งที่มากระทบหรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางสรีระ การรับรู้ทั้งทางการได้ยินสายตาและการสัมผัส เป็นกระบวนการรับรู้การรู้สึกของตนเองทั้งหมดที่ระบุดังถึงประสบการณ์ของ “ขณะนี้” (Now Experience) ของบุคคล

การตระหนักรู้เป็นภาวะที่สำคัญมากในทฤษฎีจิตวิทยาเกสตัลท์ วิธีการทางจิตบำบัดและการให้ การปรึกษาทั้งหมดที่จิตวิทยาเกสตัลท์นำมาใช้ก็คือ การให้ผู้ป่วยทางจิตหรือผู้ที่มารับการปรึกษาได้ค้นพบ ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพของการตระหนักรู้ของตนเองในภาวะ “ขณะนี้”

มีข้อตกลงเบื้องต้น 8 ประการเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์

- 1) มนุษย์มีลักษณะเป็นองค์รวม ซึ่งมีร่างกาย อารมณ์ ความคิด การรู้สึก และการรับรู้ องค์ประกอบเหล่านี้ ทำหน้าที่ปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันเป็นหนึ่งเดียว
- 2) มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อม ถ้าปราศจากสิ่งแวดล้อมแล้วเรา จะไม่สามารถเข้าใจ เขาได้เลย
- 3) มนุษย์เป็นผู้รุก (Proactive) มากกว่าที่จะเป็นผู้ตั้งรับ (Reactive) ต่อสถานการณ์ทั้งหลาย เขาเป็นผู้ตัดสินใจตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมภายนอกต่างๆ
- 4) มนุษย์มีความสามารถในการตระหนักรู้ต่อการรู้สึก ความคิด อารมณ์ และการเรียนรู้ ของตนเองได้
- 5) จากกระบวนการตระหนักรู้ของตนเอง มนุษย์จึงเป็นผู้มีความสามารถในการเลือกการ) กระทำและรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง การแสดงความรับผิดชอบนี้กระทำทั้งพฤติกรรมภายนอก และพฤติกรรมภายใน
- 6) มนุษย์เป็นเจ้าของเครื่องมือและทรัพยากรต่างๆ และนำมาจัดการ ให้มีชีวิตอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งพยายามที่จะทำให้ทรัพยากรเหล่านั้นเกิดประโยชน์ขึ้นมา ด้วยเหตุนี้มนุษย์จึง สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถแก้ไขปัญหาได้
- 7) มนุษย์สามารถแสดงตนเองได้ดีเฉพาะในภาวะปัจจุบันเท่านั้น อดีตและอนาคตจะทำได้ก็ต่อเมื่อต้องอาศัยความทรงจำ จินตนาการ และการได้เข้าไปมีส่วนร่วมในสิ่งนั้นอย่างแท้จริง มนุษย์จะ แก้ไขความทุกข์ยากของตนเองได้ด้วยตนเอง เข้าทำนอง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน
- 8) แก่นแท้ของมนุษย์ไม่ใช่ว่าจะดีหรือเลวไปหมด

2. โครงสร้างของบุคลิกภาพ (Structure of Personality) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 โครงสร้างของบุคลิกภาพ ตามแนวความคิดของจิตวิทยาเกสตัลท์ บุคลิกภาพเป็นผลมาจากการที่บุคคลได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่เขาได้รับรู้ บุคคลได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ มาตั้งแต่แรกเกิด ความเจริญเติบโตเกิดขึ้นเมื่อสาระต่างๆ ในสิ่งแวดล้อมได้ถูกดูดซับเข้าไปและมีการปรับเปลี่ยน (Adaptation) ให้เกิดความเหมาะสม เกิดขึ้นเป็นการรู้คิดและเข้าใจ เกิดการยอมรับและการเห็น 2. ด้วย กระบวนการเหล่านี้ทำให้บุคคลพยายามที่จะไปให้ถึงเป้าหมายของตัวเองโดยการสร้างภาวะเกสตัลท์ขึ้นมาในตัวเอง บุคลิกภาพประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการคือ (1) อัตตา (Self) (2) ภาพลักษณ์แห่งตน (Self Image) และ (3) ภาวะการเป็นอยู่ (Being) ภาวะการเป็นอยู่นี้จัดว่าเป็นส่วนที่สำคัญมากและจำเป็น ต้องมีอยู่ในตัวบุคคล เป็นสิ่งที่สามารถเปรียบเทียบกันได้กับคำ อินทรีย์ หรือ สิ่งมีชีวิตของ คาร์ล โรเจอร์ (Carl R. Rogers) ตัวอัตตาเป็นตัวสร้างทำหน้าที่สร้างสรรค์บุคลิกภาพและเป็นตัวการสำคัญที่ส่งเสริมให้บุคคลไปถึงสถานะแห่งการตระหนักรู้ในคุณค่าแห่งตน ส่วนภาพลักษณ์แห่งตนจัดว่าเป็นด้านมืดของบุคลิกภาพ ที่ทำหน้าที่ปิดกั้น ปกปิดความเจริญเติบโตหรือวุฒิหรือวุฒิภาวะของบุคคล อัตตากับภาพลักษณ์แห่งตน เปรียบเสมือนด้านหัวและด้านก้อยของเหรียญ หรือสมองซีกขวากับซีกซ้ายของคนมีลักษณะคล้ายคลึงกับพลังงานอีโก้ (Ego) และซูเปอร์อีโก้ (Super Ego) ของทฤษฎีจิตวิเคราะห์ อย่างไรก็ตามเมื่อบุคคลได้ปะทะกับสิ่งแวดล้อม ทั้งอัตตาและภาพลักษณ์แห่งตนก็จะพัฒนาขึ้นมา เนื่องจากว่าทั้งสองฝ่ายต่างมีศักยภาพทัดเทียมกัน ดังนั้นจึงมักมีความขัดแย้งเกิดขึ้นได้บ่อยๆ ระหว่างสิ่งที่อัตตาต้องการกับสิ่งที่ภาพลักษณ์แห่งตนควรกระทำ

2.2 การพัฒนาของบุคลิกภาพ นักจิตวิทยาเกสตัลท์ที่มีความเห็นว่าพัฒนาการบุคลิกไม่จำเป็นต้อง ดำเนินไปตามขั้นพัฒนาการและมีจุดยุติอย่าง ที่ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) หรือ คาร์ล อาร์ โรเจอร์ (Carl R. Rogers) อธิบาย นักจิตวิทยาเกสตัลท์ที่มีความเชื่อว่าพัฒนาการของบุคลิกภาพเป็นสิ่งที่ดำเนินอย่างต่อเนื่อง ไม่มีวันสิ้นสุดกระบวนการที่สำคัญยิ่งก็คือการเคลื่อนไหวในสภาพแวดล้อมไปสู่การช่วยพุงตัวเอง กระบวนการนี้ เฟิร์ลส์เรียกว่าวุฒิภาวะ (Maturity) สิ่งเกื้อหนุนที่สำคัญสำหรับการส่งเสริมให้เกิดความเจริญเติบโตนี้คือ ความคับข้องใจ (Frustration) ซึ่งหมายถึงโอกาสที่จะเอาชนะความคับข้องใจ การเรียนรู้ที่จะเอาชนะความคับข้องใจจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับความเจริญเติบโตและการมีวุฒิภาวะของชีวิต ถ้าพ่อแม่ใช้ประโยชน์ของความคับข้องใจและการให้การช่วยเหลือลูกๆ อย่างเหมาะสม ลูกๆ ก็เรียนรู้ที่จะพัฒนาศักยภาพภายในของตัวเอง ให้สามารถควบคุมสถานการณ์ต่างๆ ได้ ตรงกันข้ามกับพ่อแม่เลี้ยงลูกโดยการตามใจหรือคอยปกป้องลูกตัวช่วยกลับกลายมาเป็นตัวขัดขวางพัฒนาการของอัตตา เป็นสาเหตุให้ภาพลักษณ์แห่งตนแข็งแกร่งขึ้นมา การที่พ่อแม่ปกป้องลูกมิให้มีความคับข้องใจบ่อยๆ ก็เท่ากับเป็นการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการ

ของภาพลักษณ์แห่งตนและบดบังพัฒนาการของอัตตา ทั้งนี้การพัฒนาอัตตาและภาพลักษณ์แห่งตนเจริญเติบโตขึ้นมาได้จากการได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เมื่อไรก็ตามที่ภาพลักษณ์แห่งตนทำงานตามหน้าที่ของมัน คนก็จะขาดความเชื่อมั่นในตัวเองและพยายาม ที่จะแสดงออกเพื่อควบคุมแนวโน้มของการจัดระบบตัวเองให้เป็นไปอย่างสมดุล การกระทำเช่นนี้จึงไปขัดขวางภาวะการตระหนักรู้และการตระหนักในคุณค่าแห่งตน อีกแง่มุมหนึ่ง หากบุคคลให้ความสำคัญต่ออัตตามากขึ้น แทนที่คนจะพยายามควบคุมสถานการณ์กลับไปควบคุมตัวเองแทน ต้องปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์ เขาจึงเป็นในสิ่งที่เขาไม่เป็นจำใจต้องทำอย่างนั้น ดังนั้น บุคลิกภาพที่เป็นสุขในธรรมชาติของเกสตัลท์ก็คือการเป็นตัวของตัวเอง เป็นเอกภาพ เป็นสภาวะขององค์รวมที่มีความหมายในตัวของมันเอง (Meaningful Whole) ซึ่งภาวะองค์รวม หรือ “แบบองค์รวม” นี้จะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อบุคคลมีความเป็นตัวของตัวเอง

3. ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีปัญหาการปรับตัว

คนที่มีปัญหาในการปรับตัวหรือชีวิตมีปัญหา เป็นคนที่มีแนวโน้มของการควบคุมตัวเองมากเกินไป ไม่เป็นตัวของตัวเอง พยายามปกปิดหรือรักษาหน้าของตัวเองเอาไว้ ไม่สามารถรับรู้ตนเองได้ตาม สภาวะที่เป็นจริง แทนที่จะตระหนักในคุณค่าแห่งตนกลับให้ความสำคัญต่อภาพลักษณ์แห่งตนมากกว่า แทนที่จะจัดการกับความต้องการภายในของตนเองอย่างตรงไปตรงมาและตามความเป็นจริง เขากลับใช้วิธีบิดเบือน เสแสร้ง ปกปิดความจริงเอาไว้ หรือทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้ นักจิตวิทยาเกสตัลท์ที่มีความเห็นว่าคุณคนที่มีปัญหาการปรับตัวหรือแสดงพฤติกรรมที่มีปัญหาออกมา ก็เพราะคนคนนั้นไม่สามารถจัดระบบตัวเองได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ที่เขาทำเช่นนั้น ก็เพราะเพื่อรักษาภาพลักษณ์แห่งตนของตัวเองเอาไว้

3.1 วิธีการที่บุคคลมีปัญหาด้านพฤติกรรมและการปรับตัวใช้ มีดังนี้

1) การกล่าวคำหยาบคาย (Projection) ความคิด ความรู้สึก เจตคติ หรือการกระทำที่ บุคคลเห็นว่าไม่สอดคล้องกับภาพลักษณ์แห่งตน ถูกปิดไปให้คนอื่นเป็นผู้รับผิดชอบ ส่วนมากก็โดยการให้เหตุผล การกล่าวคำหยาบคายอาจจะส่งไปที่บุคคล เหตุการณ์ วัตถุ หรือสภาพแวดล้อมของเขา ทั้งที่มีอยู่จริงและไม่มีอยู่จริง เฟิร์ลส์เปรียบเทียบว่า การกล่าวคำหยาบคายนี้เป็นทำนองว่าเรามองออกไปนอกร้านเสมือนหนึ่งมองกระจกอยู่ในบ้าน ผู้ที่มีอาการป่วยอย่างรุนแรงจากการปรับตัวไม่ดีแบบนี้มีอาการหวาด ระแวง (Paranoid) ชอบตำหนิกล่าวโทษคนอื่น โดยการใช้เหตุผล

2) การรับเอามาตรฐาน เจตคติ ค่านิยม ความคิด พฤติกรรมของคนอื่นมาเป็นของตน โดย ขาดการไตร่ตรอง (Introjection) ช่องว่างที่เกิดจากการแยกตัวเองออกมาจากการกล่าวคำหยาบคายจะถูกเติมเต็มให้สมบูรณ์ เป็นการคิดอะไรผิดๆ โดยอาศัยข้อเรียกร้องหรือมาตรฐานจากภายนอก ในภาวะการณ์กล่าวคำหยาบคายบุคคลจะสัมพันธ์กับ “จะต้องไม่” (Shall Not)

ของภาพลักษณ์แห่งตน แต่ขาดการไตร่ตรอง จะเกี่ยวกับ “จะต้อง” (Shall) ผู้ที่มีอาการป่วยจากการปรับตัวแบบนี้คือ อาการเสแสร้งไม่จริงใจ การชอบลอกเลียนแบบ

3) การเปลี่ยนสภาพแวดล้อมให้เข้ากับความต้องการของตัวเอง (Retroflection) ในภาวะนี้ส่วนของอึดใจจะฉายภาพสะท้อนออกไปสู่สิ่งแวดล้อม มักจะเกิดเพื่อพฤติกรรมปรับตัวเข้ากับ สิ่งแวดล้อมไม่ประสบความสำเร็จและเหตุการณ์เหล่านั้นสะท้อนกลับเข้าสู่ตัวเองแต่อยู่ในภาวะที่หวานอมขมกลืน ยกตัวอย่างคนคนหนึ่งมีความสุขสดชื่นในสิ่งแวดล้อม แต่เขากลับนั่งหรือยืนเอามือกอดอกแน่นราวกับว่าเขากำลังสวมกอดตัวเองให้ได้รับความอบอุ่น เนื่องจากว่าในภาวะนั้น ขณะนั้น ไม่มีใครอีกแล้วที่จะโอบกอดเขาไว้ให้อบอุ่นใจ ผู้ที่ป่วยจากการปรับตัวนี้มักมีอาการเศร้า เก็บตัว หรือแยกตัวออกจากสังคม

4) การไม่แยกระหว่างตนเองกับสิ่งแวดล้อม (Confluence) เป็นภาวะที่บุคคลรวมเอาตัวเองกับสิ่งแวดล้อมเข้ามาเป็นสิ่งเดียวกัน จนแยกแยะไม่ออกว่าอะไรเป็นอะไร แยกไม่ออกระหว่างตัวเองกับสิ่งแวดล้อม ทำให้ขาดความเป็นตัวของตัวเองไป หรือคนที่มีนิสัยประนีประนอมมากเกินไปจนความพอดี ผู้ที่มีอาการป่วยจากการปรับตัวนี้จะมีอาการขาดความมั่นใจในตนเอง ย้ำคิดย้ำทำ ตัดสินใจไม่ได้ หรือตัดสินใจเร็วเกินไป

3.2 การจำแนกลักษณะของคนที่มีปัญหาในการปรับตัว จิตวิทยาเกสตัลท์ จำแนกลักษณะของคนที่มีปัญหาการปรับตัวออกเป็น 6 ลักษณะ ดังนี้ แพสชันส์ (Passions, 1975)

1) คนที่ขาดการตระหนักในภาวะปัจจุบัน (Lack of Awareness) เป็นคนมีนิสัยหุ้มหมิ่ม เข้มงวด ไม่ยืดหยุ่น เกรตรง คนกลุ่มนี้ใช้พลังงานภายในตัวเองจำนวนมากไปกับความพยายามที่จะตอบสนองความต้องการการรักษาหน้าของตัวเองหรือภาพลักษณ์แห่งตนเอาไว้ เป็นภาวะที่บุคคลขาดการสัมผัส กับอะไร (What) และอย่างไร (How) ในการกระทำหรือการตอบสนองต่อเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน ทำให้บุคคลสูญเสียความคิดสร้างสรรค์ในการที่จะเข้าไปจัดการกับสภาพแวดล้อม หรือแม้แต่การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ เป็นบุคคลที่รู้ว่ามิอะไรเกิดขึ้น แต่แก้ไขอะไรไม่ได้

2) คนที่ขาดความรับผิดชอบ (Lack of Responsibility) พบได้ในบุคคลที่ไม่สามารถตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมได้อย่างตรงไปตรงมาตามสภาพที่เป็นจริงในขณะนั้น เมื่อเกิดปัญหาชีวิตขึ้นมา ก็จะผลักภาระความรับผิดชอบไปที่อื่น เช่น เหตุการณ์ โชคชะตา คนอื่นหรือสิ่งแวดล้อม แทนที่จะมองให้ลึกซึ้ง ถึงความเป็นไปของตัวเอง และตระหนักว่าตัวเองต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อเหตุนี้ๆ ตามความหมายของเกสตัลท์นี้ ความรับผิดชอบ (Responsibility) หมายถึงความสามารถที่บุคคลพึงจะตอบสนองต่อ สิ่งแวดล้อม หรือเหตุการณ์ได้อย่างสร้างสรรค์ คนที่ปฏิเสธความรับผิดชอบหรือขาดความรับผิดชอบ มักจะตัดสินใจผิดพลาดพร้อมกับกล่าวตำหนิโทษ

โดยผลึกความผิดพลาดไปสู่สิ่งอื่นๆ ทำให้เขาไม่สามารถทำอะไรได้อย่างตรงไปตรงมา มองโลกในทางลบ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ปฏิเสธที่จะเข้าไปจัดการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นด้วยตัวเอง แก้ปัญหาโดยการพึ่งพา

3) คนที่ไม่สามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ที่เป็นจริงกับสภาพแวดล้อม (Loss of Contact with the Environment) การไม่สามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ที่เป็นจริงกับสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นได้ 2 แบบ แบบแรก ตัวอย่างเช่น การติดยึดแน่นอยู่ในตัวเอง ในความคิด ในความรู้สึก การกระทำจนสูญเสียความสามารถที่จะรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสิ่งแวดล้อมภายนอกมาสู่ตนเอง เช่น กรณีผู้ป่วยจิตเภทในกลุ่ม การไม่แยกระหว่างตนเองกับสิ่งแวดล้อมและ ความผิดปกติของพฤติกรรมแบบออทิซึม (Autism) ผู้ป่วยแยกตัวเองออกจากสิ่งแวดล้อมอย่างเด็ดขาด และไม่สามารถสื่อสารสัมพันธ์กันได้ 2 ตัวอย่างนี้เป็นตัวอย่างที่รุนแรงของรูปแบบพฤติกรรมที่ขาดการ สร้างปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม แบบที่ 2 พบได้ในบุคคลที่ต้องการการยอมรับจากคนอื่นอย่างมากเกินไป ความพอดี ทำให้บุคคลนั้นไม่สามารถประนีประนอมตนเองเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ มีลักษณะแยกตัวเองออกไปอยู่อีกโลกหนึ่ง การรับรู้จึงมุ่งแต่ตัวเองมิได้มองสังคมว่ามีอยู่ด้วย เขาจึงเอาแต่ใจตัวเอง ยึดถือตนเองเป็นสำคัญ ต้องการให้คนอื่นในสังคมยกย่องให้การยอมรับ เอาอกเอาใจจนเลยเถิด ไม่รู้กาลเทศะ

4) คนที่มีปัญหาค้างคาใจ (Unfinished Business) หลักการสำคัญของจิตวิทยาเกสตัลท์ คือ บุคคลต้องยังประโยชน์ของคนให้สมบูรณ์ (Closure) ดังนั้น ปัญหาที่ค้างคาใจเกิดขึ้นมาเพราะความ ต้องการยังไม่ได้รับการตอบสนองให้สมบูรณ์ เป็นความรู้สึกนึกคิดที่ยังไม่ได้แสดงออกไปเพราะต้องเก็บ เอาไว้ในใจ สัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่ยังไม่ลงตัว เพราะยังมีข้อขัดแย้งกันอยู่ ความกลัว ความวิตกกังวลต่อทั้งอดีตและอนาคต ภาวะเช่นนี้ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกขมขื่นใจ โกรธเคือง อารมณ์ขุ่นมัว หงุดหงิด ง่าย นอนไม่หลับ ตัวอย่างคนที่มีปัญหาค้างคาใจ เช่น บุคคลที่โกรธสามีภรรยาของตนที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของตนได้ พ่อแม่ที่ไม่พอใจพฤติกรรมของลูกที่ทำตัวไม่ได้ตั้งใจของตน เพื่อนที่มีความขัดแย้งกับเพื่อน เมื่อบุคคลได้เกิดปัญหาเหล่านี้แล้วไม่สามารถแสดงอารมณ์ ความรู้สึกของตนออกไปได้ อย่างตรงไปตรงมาก็จะรู้สึกอัดอั้นขมขื่น ความรู้สึกเหล่านี้ก็จะติดตามตัวเขาไปในสถานการณ์ต่างๆ รวมทั้งเมื่อไปสร้างสัมพันธภาพกับด้านอื่นๆ ในสังคมด้วย เมื่อไรที่ปัญหาค้างคาใจมีพลังมากขึ้นมาบุคคล ผู้นั้นก็จะตกอยู่ในภาวะถูกรบกวนให้เดือดร้อนด้วยความคิดเหล่านี้ ทำให้เป็นคนที่มีความคิดหมกมุ่น ย้ำคิด ย้ำทำ มีความวิตกกังวล มีความรู้สึกอัดอั้นใจ ถูกกีดกันทางจิตใจ

5) คนที่อึมทึบทุกซ์ ภาวะจิตใจและความคิดแตกกระจัดกระจายไม่เป็นเอกภาพ (Fragmentation) เกิดขึ้นเมื่อบุคคลกระทำการในลักษณะที่ปฏิเสธความต้องการที่แท้จริงของตนเอง เช่น ในยามที่ชีวิตจะต้องก้าวหน้า ซึ่งบุคคลที่มีความต้องการเช่นนี้แทนที่เขาจะทุ่มเท

ความพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรคเพื่อไปให้ถึงเป้าหมาย ให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการ เขากลับปฏิเสธ ภาวการณ์มีอยู่ของความรู้สึก ท้อแท้ หมดกำลังใจ อมทุกข์ ชีวิตเต็มไปด้วยความไม่พอใจแต่ก็ หลีกเลี้ยงที่จะแสดงออกเช่นนั้นสิ่งที่แสดงออกมาจะเป็นลักษณะที่สังคมยอมรับ ซึ่งเท่ากับเป็นการฝืนใจตัวเอง ต้องเก็บกดความรู้สึกที่แท้จริงเอาไว้บ่อยๆ นำไปสู่การคิดที่ว่าตนเป็นคนไม่ดี ขาดความมีศักดิ์ศรีในตัวเอง กล่าวตำหนิโทษตัวเอง เห็นว่าตัวเองเป็นคนไม่ดี มักพุดถึงตัวเอง ในทางลบบ่อยๆ หรือกล่าวตำหนิตนเองบ่อยๆ เห็นความบกพร่องของตนเองแต่ไม่ยอมแก้ไข

6) คนที่แบ่งขั้วตัวตนของตนเอง (Dichotomizing the Self) คือคนที่มีความนิสัยจำแนกแยกแยะประเภทของตนเอง เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของคนอมทุกข์ที่มีความคิดแตกกระจัดกระจายไม่เป็นเอกภาพ (Fragmentation) คนประเภทนี้จะกำหนดชีวิตของตัวเองให้แยกไปอยู่มุมใดมุมหนึ่งอย่างสุดขั้ว เช่น เข้มแข็งที่สุดหรืออ่อนแอที่สุด เป็นคนมีอำนาจสูงสุดหรือไร้อำนาจโดยสิ้นเชิง การรับรู้โลก สภาพแวดล้อมและตนเองเพียงซีกเดียวเช่นนี้ ทำให้เกิดความคิดว่าทุกอย่างสิ้นหวัง แก้ไขอะไรไม่ได้อีกแล้ว บางขณะก็เป็นคนมีอารมณ์รุนแรง ก้าวร้าว ไม่สามารถปรับตัวเองให้ผสมผสานกลมกลืนกับเหตุการณ์และสภาพแวดล้อมได้ ทำให้ขาดความรับผิดชอบที่จะเข้าไปหาทางแก้ไขปัญหา หรือประนีประนอมโดยยึดเอาทางสายกลาง เป็นหลักในการดำเนินชีวิต ความทุกข์เกิดจากการทุ่มเทอย่างสุดๆ หรือจากการสิ้นหวังในชีวิต

ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์ มีเนื้อประมวลจากนักวิชาการหลายท่าน (ดวงมณีจรงค์, 2549, น.131-146; ลิขิตกาญจนารักษ์, 2554, น. 9-1-9-30; วัชรินทร์พรมิ, 2554, น.93-104; พงษ์พันธ์พงษ์โสภา และ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา, 2557, น.107-120; Corey, 2013, pp.210-241)

หลักการสำคัญของทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์ มีดังนี้

1. มนุษย์พยายามแสวงหาความสมบูรณ์ (Closure) สิ่งใดก็ตามที่ไม่สมบูรณ์ (Incomplete) หรือยังไม่มีผลสำเร็จ (Unfinished) จะเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เกิดความตั้งใจที่จะทำให้สำเร็จหรือสมบูรณ์ เมื่อฟังคำพูดที่ขาดหายไปเป็นช่วงๆ คนฟังก็พยายามที่จะทำสิ่งที่ขาดหายไปให้สมบูรณ์ขึ้นมา และเข้าใจความหมายนั้นได้ เกสตัลท์ก็จะมี ความสมบูรณ์ขึ้นมา ขณะที่นั่งอยู่ในรถนักท่องเที่ยวนคนหนึ่งพูดขึ้นมาว่า "ตอนนี้เรามมาถึงไหนแล้ว" เพื่อนคนอื่นๆ เงียบ ความเงียบเขาคอบงำเพราะไม่มีใครรู้ ต่อมาครู่หนึ่งมีเพื่อนคนหนึ่งสังเกตได้ว่าขณะเดินทางมาถึงไหนจึงพูดขึ้นมาว่า "อยู่แถวเขาใหญ่ชะอำ" จากนั้นการสนทนา ก็จะดำเนินต่อไป

2. บุคคลจะทำให้เกสตัลท์มีความสมบูรณ์เพื่อตอบสนองความต้องการในปัจจุบันของตน ถ้าเราฉายภาพกลมๆ ให้เด็กที่กำลังฟุตบอลดู เด็กเหล่านั้นจะมองภาพที่เขาเห็นเป็น

คือ ลูกฟุตบอล แต่เด็กที่กำลังหัวโขกกลับมองเห็นว่าเป็นพิชซ่าหรือขนมโดนัท หรือผลไม้กลมๆ เช่น ส้มโอ แดงโม

3. **พฤติกรรมของบุคคลมีลักษณะเป็นองค์รวม (Whole)** ที่มีความยิ่งใหญ่กว่าผลรวมขององค์ ประกอบย่อย การฟังดนตรีบรรเลงเป็นกระบวนการของการฟังในองค์รวมที่มากกว่าฟังเสียงตัวโน้ตดนตรีหลายๆ ตัวมาเรียงกัน เราฟังท่วงทำนองของดนตรี มิได้ฟังเสียงสูงเสียงต่ำของตัวโน้ตเหล่านั้น

4. **การจะเข้าใจพฤติกรรมของคนให้ถ่องแท้ต้องดูบริบทของพฤติกรรมนั้น** การที่ครูชูตะคอกเด็กด้วยการถือไม้เรียวเข้าไปหา เด็กที่จะกลัวอย่างลนลานก็คือ เด็กที่เคยถูกพ่อแม่ตีด้วยไม้เรียว

5. **บุคคลตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม** โดยอยู่บนพื้นฐานของหลักการภาพและพื้น (Figure and Ground) เมื่อเรามองไปที่ภาพจิตรกรรม จะเป็นสีและเป็นรูปภาพ ส่วนกรอบและผนังที่ใช้แขวนเป็นพื้น แต่ถ้าเปลี่ยนมามองที่กรอบรูป กรอบจะเป็นภาพสีและรูปที่เห็นในภาพก็จะกลายเป็นพื้นไป

จิตวิทยาเกสตัลท์เป็นปรัชญา เป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดทวินิยม ปรัชญาทวินิยมอธิบายว่าบุคคลตอบสนองต่อสิ่งที่เขาได้พบเห็นในขณะนั้นอย่างไร ในขณะจิตวิทยาเกสตัลท์อธิบายว่าสิ่งที่ดำรง อยู่ นั้นได้ถูกรับรู้อย่างไร ดังนั้น ในการทำจิตบำบัดตามแนวคิดทวินิยมของเพิร์ลส์ เขาเอาสองแนวคิดนี้มา รวมกัน นอกจากนั้น เพิร์ลส์ได้ซึมซับเอาแนวคิดจากทฤษฎีจิตวิทยาอื่นๆ เข้ามาผสมด้วย เช่น แนวคิด เกี่ยวกับการแสดงประสบการณ์ของความรู้สึกออกมาเป็นการกระทำจริงๆ เขาก็พัฒนามาจากแนวคิดละคร จิต (Psychodrama) ของ โมรี โน (Moreno, 1946) แนวคิดเรื่องการให้รู้ผลย้อนกลับของพฤติกรรมใน ขณะทำจิตบำบัด เช่น ท่าทางของร่างกาย น้ำเสียง การเคลื่อนไหวของสายตา ความรู้สึก เขาก็ได้มาจาก แนวคิดของ คาร์ล อาร์ โรเจอร์ส (Carl R. Rogers) นอกจากนั้น ในกระบวนการทั้งหมดของแนวคิดเกสตัลท์ก็ใช้มุมมอง ธรรมชาติของมนุษย์จากทฤษฎีทวินิยม และมนุษยนิยม ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดทางพุทธศาสนา

บทบาทของผู้ให้การปรึกษาตามแนวทฤษฎีการปรึกษาแบบเกสตัลท์

บทบาทและหน้าที่ของผู้ให้การปรึกษา (Counselor) ในแนวคิดหลักในเรื่องการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมของผู้รับการปรึกษา จุดเน้นที่สำคัญของผู้ให้การปรึกษาคือ การจัดการเกี่ยวกับภาวะตระหนักรู้ของผู้รับการปรึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ผู้ให้การปรึกษาจะต้องเริ่มต้นด้วยการสร้างสัมพันธภาพกับผู้รับการปรึกษาโดยเจาะประเด็นให้เข้าถึงวาระ “ขณะนี้” (Now) ถ้าผู้รับการปรึกษาไม่สามารถมาถึงจุดนี้ได้ ก็ให้พยายามเน้นประเด็นที่ “อะไร” (What) และ “อย่างไร” (How) ของประสบการณ์ปัจจุบันของผู้รับการปรึกษา

ผู้ให้การปรึกษาสามารถใช้วิธีการหลายๆ อย่างเพื่อ ขยายหรือกระตุ้นภาวะการณ์ตระหนักรู้ของผู้รับ การปรึกษา ทำเหมือนกับว่าให้เขาทดลองหลายๆ วิธี ผู้รับการปรึกษาจะได้รับการช่วยเหลือให้เป็นผู้ ที่ตระหนักถึงความขัดแย้ง ความไม่ต่อเนื่องหรือความไม่สอดคล้องกันระหว่างภาษาพูดกับ พฤติกรรมที่แสดงออกมา บทบาทนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะให้ผู้รับการปรึกษาได้เข้าถึงภาวะการณ์ ตระหนักรู้ด้วยตัวเองอย่างแท้จริง ภาวะการณ์ตระหนักรู้จึงเป็นทั้งวิธีการและเป้าหมายที่จะทำให้ ผู้รับการปรึกษามีการรับรู้ที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวเขาในภาวะที่นี้และขณะนี้

ในบางครั้ง ผู้ให้การปรึกษาต้องทำตัวเหมือนพ่อแม่ของผู้รับการปรึกษา อาจจะต้องแสดงบทบาทเป็นผู้ให้การสนับสนุน เป็นผู้ช่วยเหลือ ในขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้ ผู้รับการปรึกษาได้เผชิญกับภาวะ ความซับซ้อนใจอย่างตรงไปตรงมาเปิดโอกาสหรือให้ผู้รับการ ปรึกษาเป็นในสิ่งที่เขาเป็นและในขณะเดียวกัน ก็อบรมสั่งสอนด้วย รวมทั้งการทำให้เขาอบอุ่นใจ โดยหลีกเลี่ยงการปกป้องคุ้มครองแบบตามใจจนเลยเถิด ในบางครั้งผู้ให้การปรึกษาจะทำหน้าที่เป็น ครู ออกคำสั่งให้ผู้รับการปรึกษาปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น ปรับปรุง ตัวเองโดยการแสดงกิจกรรมหรือ ทักษะใหม่ๆ ออกมาให้ชัดเจน (Levin & Shepherd, 1974)

เลวิตสกี กับ เวิร์ลส์ (Levitsky & Perls, 1970) ได้เสนอแนะหลักการ 6 ประการ เพื่อเป็นคำแนะนำ สำหรับข้อปฏิบัติของผู้ให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์ ดังนี้

- 1) การส่งเสริมให้ผู้รับการปรึกษามีภาวะที่นี้และขณะนี้
- 2) ส่งเสริมให้ผู้รับการปรึกษา มีประสบการณ์ตรงตามสภาวะเป็นจริงมากกว่า ที่จะให้ทำกิจกรรมอื่นๆ เช่น การพูดถึงสิ่งนั้นสิ่งนี้ การวิเคราะห์ การให้เหตุผล การประมาณ เหตุการณ์

- 3) ให้ความสำคัญต่อการให้ผู้รับการปรึกษาค้นพบตัวเองด้วยตัวเอง
- 4) ให้ผู้รับการปรึกษาตระหนักรู้ในภาวะปัจจุบันของเขา
- 5) ให้ผู้รับการปรึกษานำเอาภาวะความคับข้องใจ (Frustration) ออกมาใช้อย่าง ชาญฉลาด

- 6) ส่งเสริมให้ผู้รับการปรึกษามีภาวะความรับผิดชอบและการเลือก เช่นการ ตัดสินใจวิถีคิด เป็นต้น

โดยสรุป จิตวิทยาเกสตัลท์ให้ความเห็นว่ามนุษย์เป็นผู้มีศักยภาพและมีความ อิสระในตัวเองที่จะ เลือกทำในสิ่งที่ตนต้องการเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของตน ลักษณะโครงสร้างทางบุคลิกภาพ ของมนุษย์ประกอบด้วย อัดตา ภาพลักษณ์แห่งตน และภาวะ การเป็นอยู่ พัฒนาการของบุคลิกภาพไม่มีการแบ่งออกเป็นขั้นๆ ดังเช่นทฤษฎีอื่น แต่ให้ความสำคัญ ต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวตนกับสิ่งแวดล้อม พัฒนาการของบุคลิกภาพเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้น

อย่างต่อเนื่อง ไม่มีวันยุติ คนที่มีปัญหาในการปรับตัวกับคนที่ไม่มีปัญหาการปรับตัว แสดงพฤติกรรมที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน ในด้านการใช้กลไกทางจิตใจในการปรับตัวและการยอมรับความจริงเกี่ยวกับตัวเองและเหตุการณ์ ดังนั้น เป้าหมายของการให้การศึกษา จึงเน้นให้บุคคลยอมรับในภาวะการณ์มีอยู่ของตัวตนการตระหนักรู้ในภาวะปัจจุบันและแสดงความรับผิดชอบ ต่อทั้งตัวเองและสิ่งแวดล้อม โดยที่ผู้ให้การศึกษาจะเป็นเสมือนพี่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำและชักชวนให้บุคคลสามารถเลือกแนวปฏิบัติที่เหมาะสมและนำไปสู่การปรับตัวที่สมดุลได้ด้วยตัวเอง

ขั้นตอนการให้การศึกษา และเทคนิคการให้การศึกษาแบบเกสตัลท์
ประกอบด้วย

1. ขั้นตอนการให้การศึกษาแบบเกสตัลท์

ขั้นตอนการให้การศึกษาแบบเกสตัลท์เริ่มต้นจากการที่ผู้ให้การศึกษาสร้างสัมพันธภาพที่ดี กับผู้รับการปรึกษา โดยการแสดงความเป็นกันเองในด้านการทักทาย การใช้ภาษาท่าทางที่แสดงถึงการ ยอมรับเป็นการยืม การแสดงอาการสดชื่นและเต็มใจสร้างสัมพันธภาพด้วย ให้ผู้รับการปรึกษาอยู่ในภาวะ ผ่อนคลาย ทำความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม กรณีที่มีการคุ้นเคยกันแล้วก็จะเริ่มต้นจากการทบทวนสาระ การให้การศึกษาในครั้งก่อนเพื่อเป็นการอุ่นเครื่อง

ขั้นตอนต่อไปก็คือ การให้ผู้รับการปรึกษาเปิดประเด็นต่อพฤติกรรมที่เขาต้องการรับการปรึกษา หรือปัญหาชีวิตที่ต้องการความช่วยเหลือ ในขั้นตอนนี้ผู้รับการปรึกษาอาจแสดงอารมณ์ เช่น หัวเราะ ร้องไห้ ตะโกนในขั้นตอนนี้ผู้ให้การศึกษาจะใช้เทคนิคต่างๆ ในการให้การปรึกษาตามวัตถุประสงค์ของเกสตัลท์ ซึ่งจะได้อธิบายถึงในตอนต่อไป

ผู้ให้ศึกษามีบทบาทสำคัญในการชี้แนะ ชักชวน หรือออกคำสั่งให้ผู้รับการปรึกษาคิด ปฏิบัติ และประเมินตนเองเป็นระยะในระหว่างให้การศึกษา และในตอนสุดท้ายก็จะให้ผู้รับการปรึกษาสรุปสาระ ที่เขาจะต้องปฏิบัติและคิดเพื่อการเข้าใจพฤติกรรมของตน รวมทั้งการประเมินพฤติกรรมของตนเองด้วยว่า ได้ก้าวหน้าไประดับใด

การให้การศึกษาแบบเกสตัลท์มี 7 ขั้นตอนประกอบด้วย

1.1 การสร้างสัมพันธภาพ เป็นขั้นตอนของการให้ความสนใจซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ดิทั้ง 2 ฝ่าย การสร้างสัมพันธภาพมีหลายรูปแบบเป็นการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้การศึกษา กับ ผู้รับการปรึกษา ซึ่งเกสตัลท์จะเรียกว่าสัมพันธภาพแบบ “I-Thou” เป็นความสัมพันธ์ที่ทั้ง 2 ฝ่ายให้ความสนใจซึ่งกันและกัน ยอมรับซึ่งกันและกัน สัมพันธภาพอีกแบบหนึ่งคือสัมพันธภาพระหว่างผู้รับการปรึกษา กับคุณลักษณะภายในของเขาเอง เขามีความรู้เข้าใจตัวเองอย่างไร

ในกระบวนการให้การปรึกษาในขั้นตอนนี้ ผู้ให้การปรึกษาเริ่มต้นโดยการสร้างสัมพันธภาพที่ดี เป็นกันเอง และให้เริ่มต้นจากการไว้วางใจกับผู้รับการปรึกษา พฤติกรรมของผู้ให้การปรึกษา ได้แก่ การ พุดเชิญชวน การพุดต้อนรับ การเริ่มต้นเป็นผู้ทักทายก่อน การเชิญให้ฟัง เป็นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารทางสังคมที่แสดงการยอมรับ นอกจากนี้ผู้ให้การปรึกษาจะต้องแสดงท่าทีหรือภาษาท่าทางที่แสดงถึงการสร้างสัมพันธภาพที่ดี เช่น ยิ้ม แสดงอาการกระตือรือร้น การสบตา การจัดที่นั่งให้ จุดเริ่มต้นของการสร้างสัมพันธภาพนี้จัดว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญสำหรับการให้การปรึกษา เพราะ จะนำไปสู่การยอมรับ การลดความก้าวร้าว และการเปิดเผยตนเอง การสร้างสัมพันธภาพจะต้องเริ่มต้น จากทั้ง 2 ฝ่าย คือ ผู้ให้การปรึกษา และผู้รับการปรึกษา

1.2 กระบวนการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในขั้นตอนนี้ต่อเนื่องจากการสร้างสัมพันธภาพแล้ว ก็จะทำให้ผู้รับการปรึกษามีความรู้สึกว่าตนเองมีพลังงานภายในหรือมีกำลังใจเพียงพอที่จะทำให้ตนเอง มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ในขณะที่เดียวกันผู้ให้การปรึกษาก็มีการยอมรับว่าตนเองมีพลังพร้อม ที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

ในกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่ดีนั้นจะต้องอยู่ในลักษณะว่ามีความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง มิใช่ลักษณะที่แสดงว่าพยายามที่จะเปลี่ยนแปลง ซึ่งเท่ากับเป็นการบังคับ ดังนั้น ในขั้นตอนนี้ผู้ให้การปรึกษาจึงจะต้องไม่มุ่งประเด็นไปที่ปัญหา ความสับสน ความขัดแย้ง ภาวะวิตกกังวล หรือภาวะอารมณ์เศร้าของผู้รับการปรึกษา แต่จะต้องหาช่องทางให้ผู้รับการปรึกษารับรู้และเข้าใจในปัญหาของตนเองอย่างแท้จริง และยอมรับว่าตนมีความพร้อม มีความต้องการเปลี่ยนแปลง ความต้องการเปลี่ยนแปลงต้องเป็นความต้องการของผู้รับการปรึกษา ในขั้นตอนนี้ผู้ให้การปรึกษาชี้แนะให้ผู้รับการปรึกษาสำรวจทำความเข้าใจกับตัวเองในด้านต่างๆ

1.3 ขั้นการยืนยัน การได้สร้างสัมพันธภาพที่ดีและการรับรู้เข้าใจว่าตนเองจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงนำไปสู่ขั้นตอนของการยืนยันหรือรับรู้หรือเข้าใจในความเป็นจริงว่าผู้รับการปรึกษาจะต้องตัดสินใจทำอะไร เป็นขั้นตอนที่ผู้รับการปรึกษายอมรับหรือยืนยันในปัญหาต่างๆ ของเขา เช่น พุดว่า “ใช่แล้ว” (ใช่ค่ะ ใช่ครับ) หรือ “ความจริงมันเป็นอย่างนี้...” “ดิฉัน (ผม) ยอมรับว่า...” คำพุดเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็น สำหรับขั้นตอนนี้ เพราะจะทำให้ผู้รับการปรึกษายอมรับในความเป็นจริง และภาวะการณ์ตระหนักรู้ในปัจจุบันของตน

1.4 การทำปัญหาให้กระจ่าง จากการยอมรับในความเป็นจริงต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก็จะนำไปสู่ความชัดเจนของปัญหาว่าปัญหาคืออะไร เป้าหมายของการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์มิได้ อยู่ที่การส่งเสริมให้ผู้รับการปรึกษาสนใจต่อปัญหาใดปัญหาหนึ่ง เหตุการณ์ใด เหตุการณ์หนึ่งหรือการเลือกอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ แต่ต้องการให้ผู้รับการปรึกษาทำความเข้าใจความชัดเจนต่อปัญหาหรือความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวเขาในขณะนั้น ภายหลังจากผ่าน

กระบวนการให้การปรึกษาตามแนวศาสตร์แล้ว ผู้รับการปรึกษาต้องสามารถตัดสินใจและเลือกในสิ่งที่ตนเองต้องการได้ด้วยตัวเอง โดยเหตุนี้การมีความเข้าใจต่อปัญหาของตนเองอย่างชัดเจนจึงเป็นสิ่งจำเป็น

1.5 การเลือกแนวทางที่เหมาะสม ในกระบวนการให้การปรึกษาแบบศาสตร์ จะไม่มีใบสั่งยา หรือสูตรสำเร็จรูปที่ผู้ให้การปรึกษาจะพึงมอบให้แก่ผู้รับการปรึกษา ทำนองเดียวกับการตัดสินใจเลือกของผู้รับการปรึกษา ดังนั้น เมื่อผ่านขั้นตอนการทำความเข้าใจต่อประเด็นปัญหาอย่างกระจ่างชัดแล้ว ผู้รับการปรึกษาก็จะตัดสินใจเลือกแนวทางของตนเอง มิใช่จากผู้ให้การปรึกษา

1.6 การทำให้ผู้รับการปรึกษามีความมั่นใจ ในขั้นตอนนี้ผู้ให้การปรึกษาแสดงออกเพื่อให้ผู้รับการปรึกษามีความมั่นใจต่อแนวทางการเลือกของเขา เป็นขั้นตอนของการให้กำลังใจ การส่งเสริมให้มีพลังอำนาจในตนเอง ในขั้นตอนนี้มิได้หมายความว่าผู้ให้การปรึกษาจะเป็นผู้รับประกันหรือทำให้มั่นใจว่าการตัดสินใจของผู้รับการปรึกษาดีแล้ว แต่เป็นขั้นตอนของการสนับสนุนให้ผู้รับการปรึกษาเข้าใจว่าตนเองมีความสามารถที่จะแก้ไขข้อขัดแย้งต่างๆ ได้

1.7 การทดลองปฏิบัติ เป็นขั้นตอนที่ผู้ให้การปรึกษาเปิดโอกาสให้ผู้รับการปรึกษาทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง เช่น ให้มีประสบการณ์ในภาวะตระหนักรู้ การอยู่ในภาวะที่นี้และขณะนี้ การให้แสดงความรับผิดชอบหรือการควบคุมตัวเองทั้งในด้านกายและอารมณ์ ความสำเร็จของการทดลองปฏิบัติก็คือทำให้ผู้รับการปรึกษามีกำลังใจ มีชีวิตชีวา และมองเห็นว่าปัญหาทั้งหลายของตนสามารถแก้ไขเยียวยาได้

เทคนิคการให้การปรึกษาแบบศาสตร์ มีดังนี้

1. การนำให้เกิดการตระหนักรู้ (Directed Awareness) ผู้ให้การปรึกษาใช้คำถามนำให้ผู้รับการปรึกษาตระหนักรู้ภาวะ “ที่นี้ และขณะนี้” ของตนเอง เช่น

- ตอนนี้คุณรู้สึกว่ามีมือของคุณเป็นอย่างไร
- ความรู้สึกที่การเต้นของหัวใจขณะนี้เป็นอย่างไร
- ขณะที่น้ำตาไหล คุณรู้สึกเป็นอย่างไร

เป้าหมายของการใช้คำพูดนำเช่นนี้ ก็คือ เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาปรับตัวเองจากการผูกติดอยู่กับอดีตอันขมขื่น หรือการวิตกกังวลต่ออนาคต ให้เข้ามาเริ่มรับรู้การรู้สึก และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในสรีระและพฤติกรรมของตนเอง รวมทั้งให้ริเริ่มสำรวจทำความเข้าใจกับความ รู้สึก อารมณ์ ความคิดที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ให้เริ่มรับรู้ว่าจิต และกายเป็นสิ่งที่อยู่ด้วยกัน ให้รู้จักใช้วิธีการตอบคำถาม “อะไร” และ “อย่างไร” ให้สามารถสังเกตได้ว่าเป็นรูปธรรม การกระตุ้นให้เกิดการตระหนักรู้บ่อยๆ ผู้รับการปรึกษาก็จะมีความชำนาญในการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของ

ตนเองทั้งภายใน และภายนอก นำไปสู่การเข้าใจ และหาวิธีการในการควบคุมตัวเอง จัดระบบชีวิต ของตัวเองให้สมดุล และมีความรับผิดชอบในที่สุด

สิ่งที่ควรสังเกตในกรณีนี้คือ ผู้ให้การปรึกษาจะไม่ใช้คำถาม “ทำไม” กับผู้รับ การปรึกษา เพราะการใช้คำถามเช่นนั้นจะทำให้ผู้รับการปรึกษาย้อนกลับไปสู่ออดีต หรือเข้าสู่ อนาคต ซึ่งตรงข้ามกับภาวะ “ที่นี่ และ ขณะนี้” และการพยายามให้ตอบคำถาม “ทำไม” จะเป็นการ นำไปสู่การกล่าวตำหนิโทษ หรือการ เบี่ยงเบนประเด็นไปสู่การไม่มีความรับผิดชอบ

2. การแลกเปลี่ยนบทสนทนา (Games of Dialogues) ในกิจกรรมนี้ ผู้ให้การปรึกษา ขอร้อง หรือออกคำสั่งให้ผู้รับการปรึกษาสร้างบทสนทนาระหว่างเหตุการณ์ที่ขัดแย้งกัน 2 เหตุการณ์ เช่น นักศึกษาที่มีปัญหาในการเขียนรายงานจะต้องสร้างบทสนทนาแลกเปลี่ยนกัน บทสนทนาหนึ่ง เป็นของตัวนักศึกษาเอง อีกบทสนทนาหนึ่งเป็นคำพูดของรายงานที่นักศึกษาจะต้องทำ ผู้รับการ ปรึกษาจะต้องแสดงบทบาททั้ง 2 บทบาทสลับกันไปมาระหว่างตัวเองกับรายงานที่ต้องทำใน ระหว่างการสนทนาสลับกันนี้ ผู้ให้การปรึกษาจะต้องสังเกตภาษาพูด ท่าทางการแสดงความคิด ความรู้สึกและอารมณ์ของผู้รับการปรึกษาอย่างละเอียดถี่ถ้วน และคอยแนะนำให้ผู้รับการศึกษารับรู้ถึงการตระหนักรู้ในปัจจุบันของพฤติกรรมนั้นๆ กระตุ้นให้ผู้รับการปรึกษาถ่ายทอดความรู้สึก ที่แท้จริงที่ตนต้องการในขณะนั้น โดยพยายามโยกให้เข้ากับการเคลื่อนไหวของอวัยวะ เช่น เท้า มือ นิ้ว ไบหน้่า ท่าทาง การให้ตระหนักรู้จากบทสนทนาที่สลับกันก็จะทำให้ผู้รับการปรึกษาเกิดความ กระจ่างถึงความรู้สึกที่แท้จริง ของตน ความวิตกกังวลหรือความขัดแย้งต่างๆ ภายในจิตใจก็จะ ค่อยๆ จางหายไป จนถึงจุดที่สามารถ ตัดสินใจเลือกแนวทางที่ตนต้องการอย่างแท้จริงได้โดยไม่มี ความรู้สึกว่ามีคนอื่นคอยบงการอยู่เบื้องหลัง

3. การแสดงบทบาทการกล่าวโทษหรือตำหนิผู้อื่น (Playing the Projection) เมื่อไรก็ตามที่ผู้รับการปรึกษาไม่ได้ตระหนักรู้ว่าเขากำลังระบุเหตุกล่าวตำหนิโทษคนอื่นหรือ เหตุการณ์เพื่อปิดความรับผิดชอบ และไม่รับความจริง ผู้ให้การปรึกษาสั่งให้ผู้รับการปรึกษาแสดง บทบาทการกล่าวตำหนิโทษออกมาจริงๆ แสดงออกถึงเจตคติและความรู้สึกเล็กๆ ที่เขากำลังตำหนิ โทษ เช่น เมื่อผู้รับการปรึกษากล่าวหาว่าคนอื่น อวดดี หรือเย่อหยิ่งก็ให้เขาแสดงบทบาทกิริยา อากาที่แสดงถึงการอวดดี เย่อหยิ่งเหล่านั้นให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

เป้าหมายสำคัญของการทดลองเล่นด้วยตัวเองเช่นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ บุคคลได้ตระหนักรู้ด้วย ตนเองว่า เขามีความรู้สึกอะไรอยู่ในขณะนั้น จะช่วยให้เขารับผิดชอบต่อ สิ่งที่เขาารู้สึกและพยายามปรับปรุง แก้ไขความรู้สึกที่มีอยู่ในตัวเองให้เป็นไปในทางสร้างสรรค์และ รับผิดชอบต่อ ไปก็จะไม่ครุ่นคิดหวาด ระวังหรือคอยจ้องจับผิดที่จะกล่าวตำหนิโทษอีกต่อไป

4. ให้แสดงบทกลับกัน (Reversal Techniques) ในวิธีนี้ผู้รับการปรึกษาต้องแสดงพฤติกรรมที่ตรงกันข้ามกับพฤติกรรมที่เป็นปกติวิสัยของตน เช่น คนที่พูดเสียงดังก็ให้พูดเสียงกระซิบ พูดเสียงเบา คนที่ชอบพูดคำหยาบก็ให้พูดคำสุภาพ คนที่หน้าบึ้งตึงก็ให้ยิ้มแย้ม ฝึกให้หัวเราะ ฝึกให้เดินช้าหรือเร็ว ฝึกให้นั่งนิ่งๆ แล้วสำรวจสภาพแวดล้อมรอบตัว หากพบว่าเขากำลังดี โพลติพายหรือทำเสียงเอะอะ โวยวาย สั่งให้ค่อยๆ ยิ้มหลังจากร้องไห้แล้วผู้รับการปรึกษาบางคนมีปัญหาสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนร่วมงาน เช่น ไม่พูดด้วย ไม่อยากทำงาน ด้วย เมื่อจำเป็นต้องทำงานด้วยกันก็จะไม่ประสานงานกัน มักจะเป็นสาเหตุของการทะเลาะเบาะแว้งและหวาระแวงซึ่งกันและกัน ในกรณีนี้ผู้ให้การปรึกษาใช้กิจกรรมนี้เพื่อให้สวมบทบาทของการรับผิดชอบต่อตนเอง โดยจะต้องรับผิดชอบต่อความคิด ความรู้สึก อารมณ์ เจตคติและการกระทำ เขามักจะพูดว่า “ฉันทำไม่ได้หรอก” “ฉันไม่อยากทำงานกับเขา” “ฉันทำงานกับเขาไม่ได้หรอก” ในกรณีนี้ ผู้ให้การปรึกษาสั่งให้เขาพูดกลับเสียใหม่ว่า “ฉันทำได้แน่ๆ” “ฉันอยากทำงานกับเขา” “ฉันทำงานกับเขาได้” โดยให้ระบุ ชื่อคนที่เขาขัดแย้งลงไปในประโยคคำพูดให้ชัดเจน สามితทะเลาะกับภรรยาแล้วไม่ยอมพูดกับภรรยา ผู้ให้การปรึกษาก็จะสั่งให้เขาพูดใหม่ “ผมจะพูดกับ...(ชื่อที่ใช้เรียกภรรยา).” ฯลฯ เด็กๆ นักเรียนที่ขี้เกียจทำการบ้านก็ให้ถูกทำนองเดียวกันกับการบ้าน ถ้ารู้สึกร้อนก็ให้พูดว่าในความร้อนก็มีความเย็น มันต้องเย็นได้ วัตถุประสงค์ของวิธีการนี้คือ การชี้แนะให้ผู้รับการปรึกษาตระหนักรู้ใน ความรับผิดชอบของตน หลีกเลียงที่จะปกปิดตัวเองแล้วกล่าวโทษคนอื่น ให้ตระหนักรู้ในภาวะปัจจุบันคือ “ที่นี่และขณะนี้” จุดสุดท้าย คือ การเป็นผู้มีวุฒิภาวะและตระหนักในคุณค่าของตนเอง

5. ให้แสดงบทบาทว่าตนเองต้องเป็นผู้รับผิดชอบแต่ผู้เดียว (Assuming Responsibility) “เข้ารับผิดชอบแต่ผู้เดียว” เป็นเทคนิคที่ผู้ให้การปรึกษากำหนดให้ผู้รับการปรึกษาแสดงบทบาทว่าตนเองต้องเป็นผู้รับผิดชอบผู้ให้การปรึกษาออกคำสั่งให้ผู้รับการปรึกษาเติมเต็มประโยคให้เกิดความสมบูรณ์พูดว่า “.....และผม/ดิฉัน/หนู/ต้องเป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องนี้” ทุกๆ ข้อความที่เขาพูดออกมา โดยเฉพาะข้อความที่มีนัยสำคัญแสดงถึงความเป็นปัญหาที่จะต้องได้รับการแก้ไข วัตถุประสงค์ของวิธีการนี้ก็เพื่อช่วยให้ผู้รับการปรึกษาได้ตระหนักว่า ตัวเขาคนเดียวเท่านั้นที่จะต้องรับผิดชอบต่อความคิด ความรู้สึกและการกระทำของเขาเอง รวมทั้งให้เกิดภาวะตระหนักรู้ใน “ที่นี่และขณะนี้” ด้วยในคราวเดียวกัน

6. การอยู่กับความรู้สึก (Stay with a Feeling) บ่อยครั้งที่พบว่า ผู้รับการปรึกษามักจะแสดงออกโดยการหลีกเลียงที่จะไม่ระบุดึงความรู้สึกที่แท้จริงของตนเองออกมา เป็นภาวะของการเก็บกดความรู้สึกอันเกิดจากการทำงานของภาพลักษณ์แห่งตน ในภาวะเช่นนี้บุคคลตกอยู่ในภาวะอารมณ์เศร้า เก็บกด ถูกกดคั้น สับสน คลัง อาละวาด หวาระแวง วิธีการนี้จึงเป็นการบังคับให้ผู้รับการปรึกษาแสดงความรู้สึก เพื่อให้เกิดภาวะความสมบูรณ์ (Closure) ในอารมณ์นั้น สามารถ

รับรู้ภาวะความสมบูรณ์ของอารมณ์นั้นได้อย่างแท้จริง ผู้ให้การปรึกษาอาจจำเป็นต้องทำให้ถึงขั้นที่ผู้รับการปรึกษาแสดงบทบาทที่เกินเลยความเป็นจริง (Exaggeration) ก็ได้ เพื่อให้เกิดภาวะอึดตัวในสถานการณ์ที่เขาอยากจะทำสักเรื่อง การให้อยู่กับการรู้สึกนี้ทำให้ผู้รับการปรึกษาได้คิดด้วยตัวเองถึงการกระทำ ความคิด อารมณ์ และความรู้สึกของตนในขณะนั้น ผู้ให้การปรึกษาแนะนำให้เขาตระหนักู้และหากลยุทธ์ในการเปลี่ยนแปลง ทางสร้างสรรค์ด้วยตัวเอง

7. "ขอบอกอะไรคุณสักอย่างได้ไหม" (May I feed you a sentence?) วิธีนี้ผู้ให้การปรึกษาทำให้ผู้รับการปรึกษาได้ตระหนักู้ในอารมณ์ ความรู้สึก เจตคติหรือการกระทำที่เขาพยายามหลีกเลี่ยง หรือปฏิเสธ โดยการพูดเตือนใจ เตือนสติ กระตุ้นให้รู้จักคิดไตร่ตรองให้รอบคอบ อะไรควรทำอะไรไม่ควรทำ คำพูดลักษณะนี้พูดออกมาตรงๆ โดยเฉพาะคำพูดที่ผู้รับการปรึกษาคิดไม่ถึง หรือไม่ตระหนักู้ วัตถุประสงค์ของวิธีนี้เน้นถึงบทบาทของผู้ให้การปรึกษาที่จะต้องเป็นผู้นำชี้แนะ แก่ผู้รับการปรึกษาโดยการ ออกคำสั่ง ใช้คำพูดเตือนสติ นอกจากนั้นยังมีเป้าหมายเพื่อดึงให้ผู้รับการปรึกษามาส่งใจในภาวะปัจจุบันของตัวเอง

8. การใช้สรรพนามที่ระบุตัวบุคคล (Personalizing Pronouns) การใช้คำสรรพนามที่ระบุอย่างชัดเจน เช่น "เขา...พูด" หรือ "คุณ...พูด" เป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้บุคคลที่อยู่ห่างไกลจากประสบการณ์ที่นี้ และขณะนี้ของตนได้มีโอกาสเข้ามาใกล้ชิดตนเอง โดยวิธีนี้ผู้รับการปรึกษาจะเริ่มตระหนักในประสบการณ์ของตนและสามารถที่จะบูรณาการภาวะการณ์ตระหนักู้นั้นๆ ให้เข้ากับประสบการณ์ทั้งหมดของตนเองได้

9. ไม่มีคำถาม (No Question) เป็นบทบาทของผู้ให้การปรึกษาที่จะต้องฟังอย่างละเอียดถี่ถ้วน และติดตามเรื่องราวที่เขาเล่าอย่างต่อเนื่อง การทำเช่นนี้ก็จะทำให้รู้ได้ว่าเขาต้องการถามอะไร การฟังมิใช่ เพื่อต้องการหาข้อมูลว่าอะไรเป็นอะไร แต่เป็นการหลีกเลี่ยงการสร้างข้อคำถาม ผู้ให้การปรึกษาอาจต้องเสนอแนะผู้รับการปรึกษาว่า "พูดให้ตรงประเด็นว่า สิ่งที่คุณต้องการบอกคืออะไร" โดยวิธีนี้จะทำให้ผู้รับ การปรึกษาได้มีโอกาสเผชิญหน้ากับส่วนของอัตราที่เขาต้องการปฏิเสธ

10. การทำงานของความฝัน (Dream Work) ตรงกันข้ามกับแนวคิดจิตวิเคราะห์ ผู้ให้การปรึกษาตามแนวเกสตัลท์จะไม่ทำนายฝัน แต่กลับส่งเสริมให้ผู้รับการปรึกษานำเอาความฝันย้อนกลับไปสู่ชีวิตปกติและเข้าไปมีส่วนร่วมในฝันนั้น ประหนึ่งว่าความฝันนั้นกำลังเกิดขึ้นในขณะนี้ ผู้ที่ฝันจะกลายเป็นผู้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในความฝัน การทำแบบนี้จะทำให้ผู้ฝันกลายมาเป็นส่วนหนึ่งของความฝันในแต่ละบุคคล อารมณ์ วัตถุประสงค์ประกอบทั้งหลาย สารระของการสนทนาในความฝันก็จะเป็นบทบาท ส่วนตัวของผู้รับการปรึกษาที่ต้องการฉายภาพสะท้อนออกไป (Patterson, 1980)

โดยสรุปจุดเด่นของการให้การปรึกษาตามแนวศาสตร์คือการใช่วิธีการที่จะนำให้ผู้รับการปรึกษาเกิดการรับรู้ตนเองและสภาพแวดล้อม ตามสภาพที่เป็นจริง ให้ตนเองเป็นที่พึ่งของตน โดยแสดง ออกทางด้านความคิด อารมณ์ เจตคติและการกระทำ ให้สามารถควบคุมตัวเองและสามารถจัดระบบชีวิต ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกิจกรรมการให้การปรึกษาจะเน้นที่กระทำให้เกิดการตระหนักรู้ในภาวะ ที่นี้และขณะนี้ การแสดงบทบาทในฐานะต่างๆ ทั้งที่เป็นผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ ให้สามารถใช้พลังงาน ภายในของตนออกมาอย่างรับผิดชอบและสร้างสรรค์

6.4 ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบภวนิยม

ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบภวนิยม (Existentialism) ด้าน คอเรีย (Corey, 2013, pp.136-169) กล่าวว่า การให้การปรึกษาแบบภวนิยม มุ่งเน้นให้ผู้รับคำปรึกษามีความสามารถในการรับรู้ตนเองตระหนักในความรับผิดชอบ เข้าใจขอบเขตการมีเสรีภาพในการนำศักยภาพภายในตนเองในการเลือกตัดสินใจ ในการดำรงชีวิตอย่างมีความหมาย สำหรับตัวของเขาเอง และช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาค้นหา และพัฒนาความหมายในชีวิตได้ ดังที่นักภวนิยมได้สรุปเป้าหมายของการให้การปรึกษาแบบภวนิยมไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษารับรู้ถึงเสรีภาพในการเลือก สามารถใช้เสรีภาพของตนในการเลือกสิ่งต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมกับมีความรับผิดชอบในสิ่งต่างๆ ที่ตนเลือก
2. ช่วยให้ผู้รับการปรึกษารับรู้และตระหนักรู้ในความเป็นตัวของตัวเองซึ่งเป็นสิ่งที่มีลักษณะเฉพาะ
3. ช่วยกระตุ้นให้ผู้รับการปรึกษาแสวงหาความหมาย จุดมุ่งหมาย ค่านิยม และเป้าหมายในชีวิตคือช่วยให้ผู้รับบริการพิจารณาอนาคตในลักษณะมีความหวังไม่ใช่ยึดติดอยู่กับอดีตให้มีความเชื่อว่าตนเองสามารถพัฒนาไปสู่อนาคตที่บุคคลนั้นเป็นผู้กำหนดขึ้นมาเอง
4. ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาค้นพบเอกลักษณ์ของตน และสร้างสัมพันธภาพที่มีความหมายกับบุคคล
5. ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเผชิญต่อความวิตกกังวล โดยให้ตระหนักว่าความวิตกกังวลเปรียบเสมือนเงื่อนงำในการดำรงชีวิตโดยที่ความวิตกกังวลในระดับที่มีไม่มากเกินไปนั้นจะเป็นแรงจูงใจให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลง ในทางตรงกันข้ามหากบุคคลมีความวิตกกังวลมากเกินไปนั้นจะส่งผลเสียต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจ
6. ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาได้ตระหนักว่าความตายเป็นสิ่งที่สำคัญในการค้นหาความหมายและจุดหมายในชีวิตและสามารถยอมรับว่าความตายเป็นสิ่งที่ไม่หลีกเลี่ยงไม่ได้

7. ช่วยให้ผู้รับการปรึกษามีชีวิตอยู่กับปัจจุบัน “ที่นี่และขณะนี้” โดยให้ผู้รับการปรึกษา ตระหนักว่าการกระทำและความรู้สึกที่มีอยู่ที่นี่และเดี๋ยวนี้เป็นสิ่งที่แสดงถึงการดำรงอยู่ อดีตไม่สามารถเปลี่ยนแปลงและอนาคตเป็นสิ่งที่ยังมาไม่ถึง

กล่าวโดยสรุปเป้าหมายของทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบภวนิยมเน้นที่การช่วยให้ผู้รับการปรึกษารับรู้ถึงเสรีภาพในการเลือกและมีความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเลือก มีความตระหนักในการเป็นตัวของตัวเอง กระตุ้นให้ผู้รับการปรึกษารู้จักแสวงหาความหมาย จุดมุ่งหมาย ค่านิยมและเป้าหมายในชีวิต รวมถึงการค้นพบเอกลักษณ์ของตนเองและสร้างสัมพันธภาพที่มีความหมายกับบุคคลอื่นให้กล้าเผชิญกับความวิตกกังวล อีกทั้งตระหนักว่าความตายเป็นสิ่งสำคัญต่อการค้นหาความหมายและจุดหมายในชีวิตตลอดจนช่วยให้ผู้รับการปรึกษามีชีวิตอยู่กับปัจจุบัน และเป็นทฤษฎีที่มีทฤษฎีในมนุษย์ว่ามีคุณค่า มีลักษณะเฉพาะของคน ดำรงชีวิตอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี มีศักยภาพที่จะตระหนักรู้ในตนเอง มีอิสระเสรีภาพในการเลือกตัดสินใจกำหนดวิถีชีวิตของตนเอง มนุษย์อยู่ในภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลง เคลื่อนย้าย และมีวิวัฒนาการอยู่ตลอดเวลา มีการแสวงหาและทำให้ชีวิตอยู่อย่างมีความหมาย ทฤษฎีการให้บริการปรึกษาแบบภวนิยม (Existentialism) จัดว่าเป็นอีกทฤษฎีหนึ่ง ที่จำเป็นศึกษา และนำมาพิจารณาประกอบเพื่อใช้ในการให้การบริการปรึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้รับบริการปรึกษาที่มีความทุกข์ (ปัญหา/ความไม่สบายใจ) ในระดับของความรู้สึกซึ่งเป็นทุกข์เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตที่เป็นไปในลักษณะที่เลือนลอย ไร้จุดหมาย นักภวนิยมเชื่อว่าชีวิตมนุษย์ต้องการมีความรู้สึกรู้ว่ามีความหมายถึงแม้ในสถานการณ์ที่เป็นทุกข์ หากมนุษย์ค้นพบความหมายในตนเองและในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นก็จะทำให้มนุษย์สามารถเผชิญกับความทุกข์ที่เกิดขึ้นได้ จะเห็นได้ว่าทัศนคติในการค้นหาความหมายนี้เป็นแรงจูงใจให้บุคคลเผชิญกับปัญหาโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่างๆ เนื่องจากบุคคลจะเห็นคุณค่าในการกระทำของตนเอง และรับรู้ว่าอุปสรรคนั้นเป็นสิ่งที่มีความหมายที่พร้อมจะเผชิญนักจิตวิทยาภวนิยมได้ให้ทฤษฎีเรื่องธรรมชาติมนุษย์อย่างสอดคล้องกัน ดังนี้

1. มนุษย์มีคุณค่า มีเอกลักษณ์หรือลักษณะเฉพาะตน ซึ่งแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งทางด้านชีวภาพและประสบการณ์ของชีวิต และดำรงชีวิตอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี และมีเกียรติ
2. มนุษย์มีเสรีภาพในการตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งต่างๆ เพื่อกำหนดวิถีชีวิตของตนเอง ซึ่งบุคคลจะต้องรับผิดชอบต่อการสร้างสัมพันธภาพและการกระทำรวมทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นกับตน
3. มนุษย์มีความตระหนักรู้ในตนเอง (Self-Awareness) และกระทำสิ่งต่างๆ อย่างรู้ตัวหรือมีสติ

และ คาร์ล เจสเปอร์ (Karl Jaspers) ในประเทศเยอรมนี และจอง พอล ซาร์ต (Jean Paul Sartre) อัลเบิร์ต (Albert Camus) และกาเบรียล มาร์เชล (Gabriel Marcel) ในประเทศฝรั่งเศส (Gazda, 1989, pp.352) แต่ที่มีการเคลื่อนไหวและเฟื่องฟูมากก็อยู่ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ด้วยบทความที่เขียนขึ้นโดยซาร์ตและคาร์มัส (Sartre, 1946, 1956 & Camus, 1942, 1958 อ้างจาก Ivey, A. และคณะ, 1997, pp.351) ต่อมาแนวปรัชญาแนวภวนิยมได้ถูกพัฒนาและมีการแพร่หลายอย่างรวดเร็วในช่วงหลังสงครามโลก ครั้งที่ 2 เนื่องจากบุคคลในยุคนั้นตระหนักถึงความเลวร้ายในช่วงสงคราม ความรู้สึกของผู้ที่พ่ายแพ้ครอบครัว ที่แตกแยกกระจัดกระจายได้นำไปสู่ความรู้สึกสูญเสียและสิ้นหวัง (Capuzzi & Gross, 1995, pp.209) นอกจากนี้ความเชื่อที่ว่าบุคคลจะต้องอุทิศตนเพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติทำให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณค่าความเป็นบุคคลลงไปเกิดความรู้สึกทรมานจากความรู้สึกสูญเสียความเป็นตัวของตัวเองและเกิดความรู้สึกว่าตนไม่ได้เป็นเจ้าของชีวิตของตนเอง (Vondracek & Corneal, 1995, pp.195) ซึ่งผลจากการเปลี่ยนแปลงในสังคมอุตสาหกรรมที่ทำให้ความสำคัญแก่รัฐและเทคโนโลยีนั้นมีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตและความคิดของบุคคล ในช่วงนั้นโดยทำให้บุคคลมีความรู้สึกว่าตนถูกละเลยคุณภาพของมนุษย์ ทำให้บุคคลแต่ละคนมีความรู้สึกว่าตนเป็นเสมือนวัตถุหรือเครื่องจักร

ดังนั้นบุคคลที่มาขอความช่วยเหลือจากนักจิตวิทยาในยุคนั้นมักมาด้วยปัญหาว่าตนเกิดความรู้สึกโดดเดี่ยว (Isolation) แปรกแยก (Alienation) ว่างเปล่า (Loneliness) และมีความรู้สึกไร้ความหมายในการดำเนินชีวิตของตน (Meaninglessness) ซึ่งนักจิตวิทยาทั้ง 2 กลุ่มในยุคนั้น (กลุ่มพฤติกรรมนิยมกับกลุ่มจิตวิเคราะห์) ล้มเหลวในการที่จะทำความเข้าใจกับประสบการณ์และความรู้สึกที่นำมาสู่ปัญหาของผู้ที่มาขอความช่วยเหลือเหล่านี้ (Vondracek & Corneal, 1995, pp.195-196) นักจิตวิทยาในยุคนั้นได้พยายามแสวงหาแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าของบุคคล และคุณค่า ของความเป็นมนุษย์ จึงได้เกิดแนวความคิดทางจิตวิทยา กลุ่มที่ 3 คือ กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) ขึ้นมา เพื่อตอบสนองข้อจำกัดของนักจิตวิทยาทั้ง 2 กลุ่มข้างต้น และแนวปรัชญาแนวภวนิยมได้ถูกพัฒนาผ่าน กลุ่มของนักจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม โดยได้สร้างหลักการเพิ่มในด้านของแนวความคิด ประสบการณ์ของ การตระหนักในตนเอง และความรับผิดชอบ (Capuzzi และ Gross, 1995, pp.210-211) อาจกล่าวได้ว่าความเคลื่อนไหวด้วยการบำบัดในแนวภวนิยมนี้มีหลายกระแสคือ ไม่มีใครก่อตั้ง โดยเฉพาะหรือโดยกลุ่มใด หากแต่นำมาจากวิชาปรัชญาเป็นส่วนใหญ่ และที่ปรากฏในส่วนต่างๆ ของยุโรป ซึ่งมีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มจิตวิทยาและกลุ่มจิตเวชในช่วง ค.ศ. 1940 และค.ศ. 1950 ได้เริ่มมีความพยายามในการใช้ความช่วยเหลือที่จะแก้ไขความทุกข์ที่เกิดขึ้นกับบุคคล เช่น ความรู้สึกโดดเดี่ยว เหินห่าง และความรู้สึกไร้ความหมายในชีวิต ซึ่งในระยะแรกๆ นั้น นักปรัชญาแนวภวนิยมเน้นที่การทำความเข้าใจ อย่างลึกซึ้งในประสบการณ์ของการดำรงอยู่

ของแต่ละคนมากกว่าที่จะพยายามพัฒนาหลักสำหรับการบำบัด (May & Yalom, 1995, อ้างใน Corey, 1966, pp.170) ในเวลาต่อมาได้มีการนำแนวปรัชญาแนวทวินิยมไปใช้ในงานบำบัดของนักจิตวิทยาโดยพัฒนาเป็น รูปแบบและวิธีการเฉพาะของแต่ละคน และในกระบวนการบำบัดนั้นยึดตามแนวปรัชญาแนวทวินิยมหรือ ความเชื่อของนักทวินิยมซึ่งจะกล่าวไว้พอสังเขป ดังนี้ แนวจิตวิทยาทวินิยม มีจุดเริ่มต้นที่สำคัญในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ระหว่าง ค.ศ. 1930 ได้มีการ พัฒนาโดยผ่านงานของนักจิตวิเคราะห์ 2 ท่าน คือ ลูควิก บินส์แวนเกอร์ (Ludwig Binswanger, 1881-1966) และ เมดคาร์ด บอส (Medard Boss, 1963) แนวคิดแบบทวินิยมของทั้งสองท่านได้รับอิทธิพลจากผลงานของนักทวินิยมที่ชื่อ เคิร์กการ์ด (Sheffer & Gainsky, 1989, pp.82) โดยบินส์แวนเกอร์เป็นผู้บำบัด คนแรกที่ประยุกต์นำแนวคิดของนักทวินิยมไปใช้ในงานบำบัดของเราหลังจากที่บินส์แวนเกอร์ได้อ่านผลงานที่เคิร์กการ์ดเขียนในหนังสือที่ชื่อ Being and Time เขาได้พัฒนาผลงานบำบัดแบบทวินิยมของเขา และในเวลาต่อมาบอสเป็นนักจิตวิทยาอีกท่านหนึ่งที่ประสานแนวความคิดแบบทวินิยมของเคิร์กการ์ดเข้ากับวิธีการบำบัดของเขา (Prochaska, 1979, pp.69) นอกจากบินส์แวนเกอร์และบอสแล้ว ยังมีนักจิตวิทยาท่านอื่นๆ ที่นำแนวปรัชญาแนวทวินิยมเข้าสู่ระบบการบำบัดและมีอิทธิพลต่อการให้การปรึกษาแบบทวินิยมในเวลาต่อมา (Corey, 1996, pp.171-172) เช่น แฟรงเคิล ตามเค้าโครงชีวิตประวัติจะได้กล่าวถึงในประวัติผู้ก่อตั้งทฤษฎี ต่อไปได้ปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า เขาเป็นผู้พัฒนาการบำบัดแนวทวินิยม โดยเริ่มจากอาชีพจิตแพทย์ที่เน้นจิตวิเคราะห์ เขาเป็นศิษย์คนหนึ่งของ فروยด์ ต่อมาได้รับอิทธิพลจากงานเขียนของนักปรัชญาแนวทวินิยมซึ่งแฟรงเคิลได้นำมาเป็นคติพจน์ (Motto) ในการปฏิบัติงานด้านจิตบำบัดทั้งหมดดังกล่าวประโยคหนึ่งของนิตเชซึ่งแฟรงเคิลได้ยึดถือเป็นแบบอย่างของประสบการณ์และงานเขียนของเขาคือ “อุปสรรคใดๆ มีอาจทำลายล้างข้าพเจ้าได้ แต่กลับทำให้ข้าพเจ้าเข้มแข็งยิ่งขึ้น (That Which does not kill me, makes me stronger) (Frankl, 1963, pp.130 อ้างใน Corey, 1996, pp.171)

ทั้งนี้แฟรงเคิล ไม่เห็นด้วยกับแนวคิดของ فروยด์ ที่ว่าชีวิตถูกกำหนด (Deterministic) ต่อมาเขาได้สร้างทฤษฎีและวิธีปฏิบัติทางจิตบำบัดของตนขึ้น โดยอาศัยแนวคิดเบื้องต้นด้านอิสรภาพ (Freedom) ความรับผิดชอบ (Responsibility) ความหมาย (Meaning) และการค้นหาคุณค่า (The Search for Values) แฟรงเคิลได้พัฒนาระบบบำบัดของเขาที่เรียกว่า การบำบัดแบบโลโก้ (Logotherapy) ที่หมายรวมถึงการบำบัดที่ผ่านกระบวนการหาความหมาย (Therapy Through Meaning) เค้าโครงหลักของงานคือ เต็มใจที่จะค้นหาความหมาย (The Will to Meaning) แฟรงเคิลกล่าวว่า คนสมัยใหม่มีชีวิตอยู่อย่างมีความหมาย (Mean to Live) แต่บ่อยครั้งที่ไม่รู้ว่าอยู่ไปเพื่อความหมายอะไรกระบวนการบำบัดจะชี้เป้าหมายเพื่อทำลาย บังเจกบุคคลให้แสวงหาความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ โดยผ่านความทุกข์ การงานและความรัก ถึงแม้ว่าการ

บำบัดแบบโลโก้จะพัฒนามาจากแนวปรัชญาแนวทวนิยม แต่การบำบัดแบบโลโก้แตกต่างจากแนวบำบัดแบบทวนิยมทั่วไปตรงที่การบำบัดแบบโลโก้มีระบบและเทคนิคในการบำบัดของตนเอง (Ungersma, 1961 อ้างใน Corey, 1996, pp.171, Gazda, 1989, pp.253)

เมย์ (May, 1958 อ้างใน Corey, 1996, pp.171) เป็นบุคคลสำคัญอีกท่านหนึ่ง ที่นำแนวปรัชญาแนวทวนิยมจากยุโรปไปสู่อเมริกา และแปลแนวคิดพื้นฐานนำไปใช้กับจิตบำบัด งานเขียนของเขาได้ถูกนำมาใช้ปฏิบัติตามสมควร โดยเฉพาะหนังสือ *Existential solvaynian laySolivien (A New Dimension in Psychiatry and Psychology)* เป็นเล่มแรกที่แนะนำแนวการบำบัดแบบทวนิยมในสหรัฐอเมริกา เมย์กล่าวว่า ความกล้าที่จะอยู่และการเลือกกำหนดว่าเราเป็นคนประเภทใด เนื่องจากภายในตัวเรามีการดิ้นรนอยู่ตลอดเวลา แม้เราอยากเติบโตมีวุฒิภาวะและอิสรภาพ เราก็คงตระหนักรู้ว่าการเจริญเติบโตนี้มักเป็นกระบวนการที่เจ็บปวด ฉะนั้นจึงเป็นการดิ้นรนระหว่างการพึ่งพา เพื่อให้ปลอดภัยกับความ เต็มใจที่จะเติบโตอย่างเจ็บปวด

นอกจากเมย์แล้วยังมีเจมส์บูเกนตอล (James Bugental) ซึ่งเป็นนักบำบัดแนวทวนิยมอีกผู้หนึ่ง ในสหรัฐอเมริกา ผลงานของบูเกนตอลคือศิลปะของนักจิตบำบัด (*The Art of the Psychotherapist, 1987*) ซึ่งพรรณนาถึงวิธีการเปลี่ยนชีวิตเพื่อการบำบัด การบำบัดเปรียบเสมือนการเดินทางของนักบำบัดและผู้รับ บริการที่ซุกดึกลงเข้าสู่โลกส่วนตัวของผู้รับบริการการช่วยผู้รับบริการตรวจสอบว่าผู้รับบริการตอบคำถามความเป็นอยู่ของชีวิตอย่างไร และการท้าทายผู้รับบริการให้ทบทวนคำตอบนั้นเพื่อมีชีวิตอยู่อย่างเชื่อมั่นเออร์วิน ยาลอม (Irvin Yalom) เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากนักจิตวิทยาและนักจิตวิเคราะห์ทั้ง ชาวยุโรปและชาวอเมริกัน ซึ่งมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการความคิดและทางปฏิบัติแบบทวนิยม ยาลอมใช้ ประสบการณ์ทางคลินิก การวิจัยเชิงทดลองที่พิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ได้ ตลอดจนปรัชญาและวรรณกรรมต่างๆ ในการพัฒนาวิธีการแบบทวนิยมสู่การบำบัดที่เน้นเรื่องความวิตกกังวลสูงสุดของมนุษย์ 4 อย่างคือ ความตาย (Death) อิสรภาพ (Freedom) ความโดดเดี่ยว (Isolation) และการไร้ความหมายในชีวิต (Meaninglessness) โดยถือว่าความวิตกกังวลทั้ง 4 นั้น เป็นพลวัตทางจิตแบบทวนิยม (Existential Psychodynamics) ที่มีความสอดคล้องเข้ากันได้กับงานคลินิกอย่างมาก (Corey, 1996, pp.171-172)

นอกจากนี้ ฟิชเชอร์ และฟิชเชอร์ (Fischer & Fischer, 1983 อ้างใน Corey, 1996, pp.172) กล่าวว่า โดยธรรมชาติมนุษย์ไม่เคยกำหนดการดำรงอยู่ (Existence) ไว้ตายตัวและเป็นเช่นนั้นตลอดไป แต่จะรังสรรค์แผนการชีวิตอยู่เสมอ มนุษย์อยู่ในภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นขั้นเป็นตอนอย่างค่อยเป็นค่อยไปตลอดเวลา แสวงหาและทำให้ชีวิตอยู่อย่างมีความหมายเรามีคำถามและสงสัยในตัวเรา บุคคลอื่นและโลกอยู่ตลอดเวลา แต่ข้อสงสัยหรือคำถามเหล่านั้นแตกต่างกันไปตามพัฒนาการและช่วงชีวิตของเราในปัจจุบันการให้การปรึกษาแบบทวนิยมใช้กับผู้รับบริการที่

มีความรู้สึกเดียวดายและกำลังประสบ กับความวิตกกังวลเพราะการแยกตัวอยู่คนเดียว มีความพยายามที่จะเข้าใจในประสบการณ์ต่างๆ อันลึกซึ้ง เหล่านี้ของมนุษย์มากกว่าการวางกฎเกณฑ์ในการบำบัดรักษา (May & Yalom, 1995, pp.262)

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบกวนิยมมีทฤษฎีเรื่องธรรมชาติมนุษย์ในประเด็นที่ว่ามนุษย์มีคุณค่า มีลักษณะเฉพาะของตน ดำรงชีวิตอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี มีศักยภาพที่จะตระหนักรู้ในตนเอง มีอิสระเสรีภาพในการเลือกตัดสินใจกำหนดวิถีชีวิตของตนเอง การดำรงชีวิตของบุคคลไม่สามารถแยกออกไปจากการดำรงอยู่ของบุคคลอื่นๆ ในสังคมและการดำรงอยู่ของสรรพสิ่งในโลกได้อย่างเด็ดขาด มนุษย์อยู่ในภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีการแสวงหา และทำให้ชีวิตอยู่อย่างมีความหมาย ซึ่งในการให้การปรึกษาแบบกวนิยม ในปัจจุบัน จึงใช้กับผู้รับบริการที่ รู้สึกว่าตนเองกำลัง ประสบกับความวิตกกังวลอันเนื่องมาจากการแยกตัวอยู่คนเดียว มีความรู้สึกเดียวดาย ไม่สามารถเป็นตัว ของตัวเองได้ ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม และเงื่อนไขทางสังคม ไม่เข้าใจตนเอง มีชีวิตอยู่อย่างไร้ความหมาย และไม่มีความสุขในการดำรงชีวิต โดยในการให้การปรึกษาจะเป็นลักษณะให้ความเข้าใจในประสบการณ์ต่างๆ ของมนุษย์มากกว่าการวางกฎเกณฑ์ในการบำบัดรักษา

ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบกวนิยม มีเนื้อหาประมวลจากนักวิชาการหลายท่าน (ดวงมณี จงรักย์, 2549, น.155-171; ชูศรี เลิศรัตน์เดชากุล, 2554, น.10-1-10-29; วัชรินทร์พรมย์, 2554, น.46-57; พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา และ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา, 2557, น.123-130; Corey, 2013, pp.136-169)

หลักการสำคัญของทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบกวนิยม

หลักการสำคัญของทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบกวนิยม สามารถอธิบายตามที่ คอเรีย (Corey, 1996, pp.173-180) ได้พัฒนาประเด็นปัญหาและอภิปรายถึงสิ่งที่ เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ในการให้การปรึกษาในแต่ละประเด็นปัญหา รวมทั้งสิ้น 6 ประเด็นประกอบด้วย

2.1 ความสามารถตระหนักรู้ในตน (The Capacity for Self-Awareness) นักกวนิยมได้เน้นถึงความสำคัญของการตระหนักรู้ในตน (Self-Awareness) เพราะศักยภาพในการตระหนักรู้ในตนของมนุษย์เป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์แตกต่างจากสิ่งมีชีวิตอื่นๆ และเมื่อมนุษย์มีความสามารถในการตระหนักรู้ในตนมนุษย์จึงต้องมีความรับผิดชอบต่องานของตัวเอง (Patterson, 1966 : 445) โดยนักกวนิยมเชื่อว่าถึงแม้บุคคลจะถูกจำกัดจากอิทธิพลต่างๆ ของเงื่อนไขทางสังคมและถูกจำกัดด้วยปัจจัยทางพันธุกรรม บุคคลยังคงสามารถหาสิ่งที่ดีที่สุดให้กับตนเอง ภายใต้อิทธิพลต่างๆ ที่จำกัดเหล่านั้น โดยให้ศักยภาพที่จะตระหนักรู้ในตนของบุคคล (Corey, 1995, pp.238)

คอเรย์ (Corey, 1996, pp.173-174) กล่าวว่า การเพิ่มการตระหนักรู้ในตนเอง หมายถึงการตระหนักรู้ทางเลือกต่างๆ แรงจูงใจ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคนอื่น รวมทั้งเป้าหมายของบุคคล การเพิ่มศักยภาพในการตระหนักรู้ในตนเองนั้นจะทำให้บุคคลสามารถตัดสินใจและสร้างทางเลือกได้อย่างอิสระนำไปสู่การดำรงชีวิตอย่างสมบูรณ์ในการให้การศึกษาแบบกวนิยมจะมุ่งให้ผู้รับบริการเกิดการตระหนักรู้ในสิ่งต่อไปนี้คือ

1) ให้บุคคลได้ตระหนักรู้ว่า เมื่อเขาเลือกเพื่อตัวเองอาจจะเกิดความรู้สึกวิตกกังวลและอาจจะเกิดความรู้สึกที่ไม่มั่นคงได้

2) ให้บุคคลได้ตระหนักรู้ว่า หากบุคคลยึดเหนี่ยวในเอกลักษณ์ที่กำหนดขึ้นจากคนอื่น นั้นแสดงว่าบุคคลนั้นกำลังพยายามค้นหาการยอมรับและการดำรงอยู่ของตนจากคนอื่นหรือสิ่งอื่น แทนที่จะเป็นตัวของตัวเองในการดำรงชีวิต

3) ให้บุคคลได้ตระหนักรู้ว่าการรับรู้และการตัดสินใจที่ผิดพลาดในอดีตของเขาเองมีผลทำให้เขารู้สึกว่าเขาเป็นเหมือนนักโทษ ดังนั้นในการให้การศึกษาจะช่วยให้บุคคลรับรู้ว่าเขาเป็นผู้ที่มีเสรีภาพและ สามารถตัดสินใจใหม่ได้

4) ให้บุคคลได้ตระหนักรู้ว่า ถึงแม้ว่าเขาจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์บางอย่างในชีวิตของเขาได้ แต่เขาสามารถเปลี่ยนมุมมองการรับรู้และการตอบสนองต่อเหตุการณ์เหล่านั้นได้

5) ให้บุคคลได้เรียนรู้ว่าเขาไม่ควรมองอนาคตเหมือนมองอดีต เขาสามารถเรียนรู้จากอดีต ของเขาและปรับปรุงอนาคตใหม่

6) ให้บุคคลได้ตระหนักรู้ว่า การที่บุคคลหมกมุ่นอยู่กับการสิ้นหวังนั้น เป็นเหตุให้บุคคลขาด โอกาสที่จะชื่นชมกับการมีชีวิตอยู่

7) ให้บุคคลได้ยอมรับข้อจำกัดของตนเอง และยังคงมีความรู้สึกว่ามีคุณค่าโดยตระหนักว่า ตนเองไม่จำเป็นต้องสมบูรณ์แบบจึงจะรู้สึกว่ามีคุณค่า

8) ให้บุคคลได้ตระหนักรู้ว่า การที่บุคคลมัวหมกมุ่นอยู่กับอดีตและการวางแผนเพื่ออนาคต หรือพยายามทำสิ่งต่างๆ มากเกินไปในคราวเดียวกันนั้นเป็นเหตุให้บุคคลไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในปัจจุบัน ได้ชั่วขณะหนึ่ง

จะเห็นได้ว่าสาระดังกล่าวมองว่าบุคคลมีความสามารถที่จะรับรู้เกี่ยวกับตนเองและสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนเอง ดังนั้นบุคคลจึงสามารถกระทำสิ่งต่างๆ ตามที่ตนต้องการภายในเงื่อนไขที่มีอยู่การช่วยให้บุคคลเกิด การตระหนักรู้ในตนเองเป็นการเพิ่มความสามารถในการรับรู้ของบุคคลทำให้บุคคลมีความเข้าใจในตนเองและสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเพิ่มขึ้นสามารถจัดการกับปัญหาของตนได้ดีขึ้นนำไปสู่การมองเห็นคุณค่าในตนเอง และการดำรงชีวิตอยู่อย่างสมบูรณ์ต่อไป

ในกระบวนการให้การปรึกษาเป็นการช่วยให้ผู้รับบริการเกิดการตระหนักรู้ในตนเอง ได้รู้จักและทำความเข้าใจกับตนเองอย่างที่คุณเป็นอยู่ในขณะนี้อย่างแท้จริง การเพิ่มการตระหนักรู้ในตนเองนำไปสู่การยอมรับตนเอง เข้าใจความต้องการของตนเอง สามารถเลือกวิถีชีวิตหรือแนวทางต่างๆ สำหรับการดำรงชีวิตของตนเองได้อย่างเต็มที่เท่าที่คุณต้องการ ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้รับบริการได้พัฒนาศักยภาพของตนอย่างสูงสุด ในขอบเขตของความเป็นไปได้โดยไม่จำกัด

2.2 อิสรภาพและความรับผิดชอบ (Freedom and Responsibility) นักทฤษฎีให้ความสำคัญกับเสรีภาพในการเลือกของมนุษย์ แฟรงเกิล (Frankl, 1967, pp.60) กล่าวว่า ถึงแม้บุคคลจะไม่สามารถเป็นอิสระอย่างสมบูรณ์จากเงื่อนไขต่างๆ ที่ผูกมัด ทั้งปัจจัยทางชีวภาพ ปัจจัยทางด้านจิตใจ และปัจจัยทางสังคม เช่น สิ่งแวดล้อมทางสังคมต่างๆ กรรมพันธุ์ หรือแรงขับตามสัญชาตญาณ ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้อาจจำกัดขอบเขตเสรีภาพของบุคคล แต่ไม่สามารถลดศักยภาพของความเป็นมนุษย์ลงไป แฟรงเกิลเชื่อว่าบุคคลยังมีเสรีภาพในการตัดสินใจเลือกในทุกๆ สถานการณ์ จากคำกล่าวของแฟรงเกิลที่ว่า “เงื่อนไขต่างๆ ที่มีอยู่นั้นไม่ได้กำหนดตัวเรา แต่เราเป็นผู้กำหนดตัวเองว่าจะยอมจำนนหรือจะอดทนต่อสู้กับเงื่อนไขต่างๆ ที่มีอยู่” ฉะนั้น บุคคลที่มักหลีกเลี่ยงความจริง โดยการกล่าวหาโทษสิ่งแวดล้อมนั้น นักทฤษฎีมีความเห็นว่าเป็นความเชื่อที่ผิด (Bad Faith) ซึ่งซาร์ต (Sartre, 1971 อ้างใน Corey, 1996, pp.174) กล่าวว่าเป็นการไม่ยอมรับในสิ่งที่ตนเองจะต้องกระทำโดยเขายอมให้บุคคลอื่นมากำหนดหรือเลือกสิ่งต่างๆ ให้เขาหรือยอมให้ชีวิตของเขาเป็นไปตามแรงผลักดันภายนอก ซึ่งเป็นการดำรงชีวิตที่ไม่แท้จริง (Inauthenticity) นอกจากนี้ วอร์น็อค (Warnock, 1977, pp.1-2) ยังกล่าวอีกว่านักทฤษฎีมองสิ่งที่อยู่รอบตัวของบุคคลเป็นเพียงสิ่งแวดล้อม ซึ่งบุคคลมีเสรีภาพที่จะเลือกกระทำสิ่งต่างๆ ต่อ สิ่งแวดล้อมด้วยเหตุผลของตนเองได้ และเหตุผลในการเลือกของบุคคลคือ เลือกในสิ่งที่บุคคลเห็นว่ามีความคุ้มค่าและความหมายสำหรับเขา

โปรชาร์ตกา (Prochaska, 1979, pp.72) กล่าวว่า ทางเลือกที่ดีที่สุดในแนวความคิดของนักทฤษฎีนั้นไม่จำเป็นต้องเลือกจากสิ่งที่เป็นแรงเสริมสูงสุดและการลงโทษน้อยสุดตามแนวคิดของนักพฤติกรรมนิยม และไม่จำเป็นต้องเลือกจากการปรับตัวตามสัญชาตญาณภายในหรือความต้องการตามแนวคิดของกลุ่มจิตวิเคราะห์ แต่การเลือกที่ดีที่สุดในแนวคิดของนักทฤษฎีคือการเลือกที่เป็นตามแบบของตนเองอย่างแท้จริง (Be Authentic) เพราะเป็นการดำรงชีวิตที่บุคคลตัดสินใจที่จะมองโลกตามที่เป็นจริง ไม่หลีกเลี่ยง หรือปิดบังตนเองจากสิ่งแวดล้อม มาสู่การเปิดเผยตนเองต่อธรรมชาติต่อบุคคลอื่นและต่อตนเอง อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าบุคคลจะมีเสรีภาพในการเลือก แต่การตัดสินใจนั้นจะต้องดำรงคุณค่าแล มีความเหมาะสม บุคคลจะต้องตระหนักต่อความรับผิดชอบของตน โดยเสรีภาพและความรับผิดชอบจะต้องมีขึ้นพร้อมๆ กัน เพราะเสรีภาพนั้นเป็น

เงาของความรับผิดชอบ (Capuzzi & Gross, 1995, pp.218) หากให้ดีแล้วก็ควรเชื่อมโยงอิสรภาพกับความรับผิดชอบเข้าด้วยกัน โดยแฟรงเกิล (Frankl, 1978 อ้างใน Corey, 1996, pp.175) ชี้แนะว่า อนุสาวรีย์แห่งเสรีภาพบนฝั่งตะวันตกต้องเสริมด้วยอนุสาวรีย์ความรับผิดชอบบนฝั่งตะวันตก เขามีความเชื่อเบื้องต้นว่า อิสรภาพที่มีข้อจำกัดบางอย่าง เพราะว่าบุคคลไม่เป็นอิสระจากเงื่อนไข แต่อิสรภาพของบุคคลประกอบด้วยจุดยืนกับข้อจำกัด โดยความเป็นจริงแล้วเงื่อนไขขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของบุคคล ซึ่งบุคคลเป็นผู้รับผิดชอบเอง และเนื่องจากบุคคลมีเสรีภาพที่จะเลือกระหว่างสิ่งต่างๆ ดังนั้น บุคคลจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิต โดยรัสเซล (Russel, 1978 อ้างใน Corey, 1996, pp.175) กล่าวว่าบุคคลเปรียบเสมือนผู้ประพันธ์ชีวิตของตัวเองเป็นทั้งผู้สร้างชีวิต และสร้างปัญหาให้กับตัวเอง ผู้ให้การปรึกษาแบบภวนิยมควรช่วยให้ผู้รับการปรึกษามีความรับผิดชอบต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับตน โดยไม่ปล่อยให้ผู้รับบริการตำหนิคนอื่น ตำนินพลังภายนอก หรือโทษพันธุกรรม หากผู้รับบริการไม่ ตระหนักและไม่ยอมรับผิดชอบต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนแล้ว ผู้รับบริการก็จะมีแรงจูงใจต่ำในการให้ (Commit) ต่อการเปลี่ยนแปลงตนเอง (May & Yalom, 1995: Yalom, 1980 อ้างใน Corey, 1996, pp.175) จะเห็นได้ว่าสาระดังกล่าวเน้นย้ำนิยามเน้นถึงความสำคัญของการใช้เสรีภาพในการเลือกและการตัดสินใจอย่างเต็มที่ของบุคคลที่มีต่อสถานการณ์ต่างๆ นอกจากนี้ยังมีความเห็นว่า บุคคลต้องมีความรับผิดชอบต่อการกระทำและสิ่งที่เกิดขึ้นกับตน ดังนั้น การให้การปรึกษาจะช่วยให้บุคคลเรียนรู้ที่จะตัดสินใจ และยอมรับผลที่เกิดขึ้นภายหลัง ซึ่งประสบการณ์ที่บุคคลรู้สึกว่าคุณมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในผลที่เกิดขึ้นความเข้มแข็งในการมองโลกได้อื่นๆ บุคคลที่มาพบผู้ให้การปรึกษารู้สึกว่าคุณควมคุมชีวิตตนเองไม่ได้ ต้องการให้ผู้ให้การปรึกษาชี้แนะหรือให้คำแนะนำแก่ตนดังนั้นภารกิจที่สำคัญมีอยู่สองประการที่ผู้ให้การปรึกษาพึงปฏิบัติคือ 1) ทำให้ผู้รับบริการย้อนระลึกให้ได้ว่าพวกเขายอมให้คนอื่นตัดสินใจแทนตนอย่างไร 2) กระตุ้นและท้าทายผู้รับบริการในการสำรวจหาวิธีอื่นๆ ที่จะทำให้ได้รับความสำเร็จมากกว่ายอมถูกจำกัดเพียงเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันด้วยการตั้งคำถามว่า “หากคุณสามารถใช้ชีวิตในรูปแบบบางประการมาบ้างแล้ว และคุณก็ได้ทราบผลของการใช้ชีวิตนั้นมาแล้ว คุณพร้อมที่จะสร้างรูปแบบชีวิตใหม่ไหม” (Corey, 1996, pp.175)

ในกระบวนการให้การปรึกษา ผู้ให้บริการจะช่วยให้ผู้รับบริการได้ตระหนักถึงอิสรภาพของตัวเอง ในการเลือกกระทำเพื่อตัวเองภายใต้ข้อจำกัดของตนเอง โดยการเลือกนั้น จะเน้นถึงการเลือกที่ผ่านมา การไตร่ตรองถึงผลที่จะตามมา โดยผู้รับบริการจะต้องเผชิญกับการตัดสินใจว่าเขาต้องการอะไร จะเป็นอะไร ข้อจำกัดของชีวิตคืออะไร และเขาจะอย่างไรกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับเขาให้ผู้รับบริการพิจารณาทางเลือกที่ต้องการและผลที่จะตามมาจากการเลือกนั้นๆ

โดยผู้ให้การศึกษาจะต้องทำความเข้าใจทุกๆ ทางเลือกของผู้รับบริการ เพื่อให้ผู้รับบริการได้เข้าใจและมองเห็นผลที่เกิดจากทางเลือกนั้น อีกทั้งพร้อมที่จะเผชิญและรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้น

2.3 การแสวงหาเอกลักษณ์และสัมพันธภาพกับผู้อื่น (Striving for Identity and Relationship to Others) บุคคลมักกังวลกับการรักษาเอกลักษณ์และความเป็นศูนย์กลางของตน ในขณะที่เดียวกันก็มีความสนใจสิ่งที่อยู่แวดล้อมตนเองเพื่อผูกสัมพันธ์กับคนอื่นและกับธรรมชาติ แต่ละคนต่างต้องการค้นพบตัวเองคือการแสวงหาเอกลักษณ์ของตนและต้องการสร้างสัมพันธ์กับคนอื่น (Corey, 1996, pp.175) ซึ่งในการสร้างสัมพันธภาพที่มีคุณค่ากับบุคคลอื่นนั้น นักทฤษฎีเห็นว่าบุคคลจะต้องรู้จักตนเองและให้ความสำคัญกับตนเองเท่าๆ กับให้ความสำคัญในการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ซึ่งการที่บุคคลจะรู้จักตนเองนั้นบุคคลจะต้องค้นหาและสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตนขึ้น โดยที่กระบวนการค้นหาไม่ได้เกิดขึ้นเอง หากแต่บุคคลต้องใช้ความกล้าที่จะเป็น (Courage to Be) โดย ทิลลิค (Tillich, 1952 อ้างใน Corey, 1996, pp.175-176) กล่าวว่า ความกล้าที่จะเป็นคือการที่บุคคลกล้าที่ดำรงชีวิตจากความคิดและความรู้สึกภายในตนเอง หากบุคคลมีความกล้าที่จะเป็นจะทำให้บุคคลสามารถอยู่เพียงลำพังได้ เมื่อบุคคลรู้สึกว่าคุณต้องอยู่คนเดียว บุคคลจะเรียนรู้การอยู่ด้วยตนเองสามารถตัดสินใจได้ว่าตนเองจะอยู่อย่างไร ทั้งนี้ นักทฤษฎีเชื่อว่าก่อนที่บุคคลจะสร้างสัมพันธภาพที่มีคุณค่าและมั่นคงกับบุคคลอื่นได้นั้น เขาจะต้องเรียนรู้ที่จะรู้จักตนเอง และสามารถมีชีวิตอยู่ได้ด้วยตนเองเพียงลำพัง

นักทฤษฎีเชื่อว่าคนเราต่างเคยมีประสบการณ์ในการอยู่เพียงลำพัง (The Experience of Aloneness) ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อบุคคลรับรู้ว่าคุณไม่สามารถอาศัยผู้อื่นได้ บุคคลต้องให้การเรียนรู้ความหมายของตนเองและเขาเท่านั้นที่ต้องตัดสินใจว่าจะใช้ชีวิตอยู่อย่างไร หากอดทนต่อตนเองไม่ได้เมื่ออยู่เพียงลำพัง แล้วบุคคลนั้นจะไปคาดหวังให้คนอื่นพอใจกับตนได้อย่างไร ฉะนั้นก่อนที่จะมีสัมพันธภาพแน่นแฟ้นกับผู้อื่นได้นั้น บุคคลจะต้องมีสัมพันธภาพกับตนเองก่อน ต้องเรียนรู้ที่จะฟังตัวเองสามารถยืนหยัดด้วยตนเองให้ได้ก่อน ที่จะสามารถยืนเคียงข้างบุคคลอื่น (Corey, 1996, pp.176) การที่บุคคลรู้สึกสูญเสียความเป็นตัวเองหรือรู้สึกว่าเป็นคนแปลกหน้าสำหรับตัวเอง เนื่องจากบุคคลเหล่านี้ไม่ได้ดำรงชีวิตด้วยการใช้ความรู้สึกภายในตนเองโดยบุคคลดำรงชีวิตอยู่ตามความคาดหวังของผู้อื่น หรือดำรงชีวิตตามที่ผู้อื่นกำหนดให้ นอกจากนี้บุคคลเหล่านี้จะพยายามค้นหาคำตอบ ค่านิยมและความเชื่อจากผู้ที่ตนคิดว่ามีความสำคัญในโลกของเขา มากกว่าที่จะศรัทธาในตัวเองและค้นหาคำตอบเกี่ยวกับความขัดแย้งในชีวิตจากความรู้สึกภายในตนเองเป็นผลให้บุคคลรู้สึกว่าคุณพยายามสร้างความพอใจให้บุคคลอื่น และให้บุคคลอื่นยอมรับ สุดท้ายบุคคลเหล่านี้จะไม่สามารถดำรงชีวิตอย่างที่ตนเองต้องการอย่างแท้จริง กลายเป็นการดำเนินชีวิตตามที่ผู้อื่นคาดหวังให้เป็น (Corey, 1996, pp.79, 89)

ในกระบวนการของการให้การปรึกษาจะช่วยให้ผู้รับบริการได้พิจารณาเอกลักษณ์ของตนความเชื่อค่านิยมทัศนคติและความคาดหวังที่มีต่อตนเอง เพื่อให้ผู้รับบริการสามารถกำหนดแนวทางการดำเนินชีวิตในทางที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างแท้จริงเป็นการเพิ่มความสามารถในการเลือกอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีความสุข ซึ่งความชัดเจนในเอกลักษณ์ของตนเองนั้น ถือได้ว่าเป็นแหล่งประโยชน์ทางสังคมอย่างหนึ่ง

2.4 การค้นหาความหมาย (Meaning) วัตถุประสงค์ (Purpose) คุณค่า (Value) และเป้าหมาย (Goals) แฟรงเกิล (Frankl, 1955, 1961 อ้างใน Sriruen Kaewkangwall, n.d, pp.54) เน้นว่า โลกของมนุษย์คือ โลกของความหมาย แรงจูงใจ อันดับแรกของมนุษย์ไม่ใช่ต้องการความพึงพอใจหรือต้องการพลังอำนาจแต่เป็นการต้องการความหมาย ซึ่งการต้องการความหมายนั้นเป็นการแสดงให้เห็นถึงความเป็นมนุษย์เพราะสิ่งมีชีวิตอื่นๆ ไม่เคยวิตกกังวลเกี่ยวกับความหมายของการดำรงอยู่มนุษย์พร้อมที่จะเผชิญกับความยากลำบากต่างๆ トラบเทาที่มนุษย์มองเห็นความหมายในสิ่งนั้นดังที่ คอเรีย (Corey, 1996, pp.177) กล่าวว่าลักษณะเด่นประการหนึ่งของมนุษย์ก็คือ การดิ้นรนอยากมีความสำคัญและมีเป้าหมายในชีวิต จากประสบการณ์ของคอเรียพบว่าข้อขัดแย้งหลักๆ ที่ทำให้บุคคลมาขอรับการปรึกษาหรือการบำบัดรักษามักตั้งคำถามในลักษณะที่ว่า “ทำไมฉันจึงมาอยู่ที่นี้ฉัน ต้องการอะไรในชีวิตอะไรคือเป้าหมายในชีวิตที่ใดคือแหล่งที่มาของความมุ่งหมายในชีวิตของฉัน” (Why am I here? What do I want from life? What gives my life purpose? Where is the source of meaning for me in life?) ซึ่งการให้การปรึกษาแบบภวนิยมจะช่วยให้การวางแผนงานด้วยการช่วยผู้รับบริการทำทาย ตนเองในการค้นหาความหมายในชีวิต โดยอาจตั้งคำถามว่า “คุณชอบแนวทางชีวิตของคุณไหม คุณพอใจ กับความเป็นอยู่ขณะนี้ไหม และคุณอยากเป็นอะไรหากคุณสืบสนว่าคุณเป็นใคร และต้องการได้อะไร เพื่อตัวคุณเอง คุณจะทำการใดเพื่อให้ได้รับความชัดเจน” (Do you like the direction of your life? Are you pleased with what you now are and what you are becoming? If you are confused about who you are and what you want for yourself. What are you doing to get some clarity?) เมื่อมนุษย์ตกอยู่ในสถานการณ์ที่ ยากลำบาก นักภวนิยมจะมองเห็นความสวยงาม โอกาส และทางออก (Ivey, 1987, pp.269) ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่มีความรู้สึกว่าคุณไร้ความหมาย (Meaninglessness) มักถามตนเองว่าอะไรคือความหมายของชีวิตฉันสามารถทำอะไรที่แตกต่างไปจากนี้ อะไรคือจุดประสงค์ของการดิ้นรน (Capuzzi & Gross, 1995, pp.217) ความรู้สึกที่ไร้ความหมายจะนำไปสู่ภาวะที่แฟรงเกิล (Frankl, 1967, pp.19) เรียกว่า ความรู้สึกว่างเปล่าในการดำรงชีวิต (Existential Vacuum) บุคคลที่อยู่ในภาวะเช่นนี้ จะรู้สึกว่าตนเองมีแต่ความว่างเปล่า ไม่มีแก่นสารในชีวิต สูญเสียความสนใจ และขาดความคิดริเริ่มในการหาทางช่วยเหลือตนเอง ในประเด็นของการสร้างความหมายใหม่ (Creating New Meaning) นั้น

แฟรงเคิล (Frankl, 1978 อ้างใน Corey, 1996, pp.178) กล่าวว่าหน้าที่ของผู้ให้การปรึกษามีใช้บอกกับผู้รับบริการว่าความมุ่งหมายในชีวิตของเขาควรจะเป็นเช่นไร หากแต่ควรชี้แนะว่าผู้รับบริการสามารถค้นหาความมุ่งหมายในชีวิตได้แม้ว่ากำลังตกอยู่ในความทุกข์ ทรรศนะนี้ไม่สอดคล้องกับนักปรัชญาทวนิยมบางคนที่มองโลกในแง่ร้ายที่ว่าความทุกข์ของมนุษย์ (ความเศร้าและด้านลบของชีวิต) สามารถพลิกกลับมาเป็นความสำเร็จของตนได้ด้วยการมีจุดยืนที่ปัจเจกชนต้องเผชิญกับสิ่งนั้น ซึ่งแฟรงเคิลถือว่าคนเราสามารถเผชิญหน้ากับความเจ็บปวด ความรู้สึกผิดความ โศกเศร้าและความตายและในการเผชิญหน้าที่ท้าทายความ โศกและความชนะด้วย แต่ความหมายมิใช่สิ่งที่คุณค้นหาและบรรลุได้โดยตรง ยิ่งแสวงหามากเท่าใดบุคคลก็จะยิ่งพลาด โอกาสมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งยาลอม (Yalom, 1980 & Frankl, n.d., อ้างใน Corey, 1996, pp.178) มีความเห็นว่าการแสวงหาความหมายคล้ายๆ กับการแสวงหาความผูกพัน (Engagement) การมีความรัก การทำงาน และการก่อสร้างขึ้นมา ดังนั้น กระบวนการให้การปรึกษาแบบทวนิยมจึงเป็นการช่วยผู้รับบริการในการวางกรอบงานด้วย การช่วยให้ผู้รับบริการรู้จักท้าทายตนเองในการค้นหาความหมายในชีวิตโดยต้องเชื่อมั่นในความสามารถของผู้รับบริการเพราะความเชื่อมั่นในตัวของผู้รับบริการนั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการที่จะช่วยให้ผู้รับบริการเกิดความนับถือในตนเอง พร้อมทั้งจะเผชิญและค้นหาความมุ่งหมายในชีวิตต่อไป

2.5 ความวิตกกังวลในฐานะที่เป็นเงื่อนไขของการดำรงชีวิต (Anxiety as a Condition of Living) นักทวนิยมเห็นว่าในการดำรงชีวิตนั้น บุคคลย่อมเกิดความวิตกกังวลขึ้นได้ในทรรศนะของนักทวนิยมความวิตกกังวลตามแบบปกติ (Normal or Existential Anxiety) เป็นการตอบสนองของบุคคลที่มีต่อสิ่งที่บุคคลไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ในการดำรงชีวิตหรือเกิดขึ้นเมื่อบุคคลต้องตัดสินใจโดยไม่มีแนวทางที่ชัดเจนและไม่รู้ผลลัพธ์ที่แน่นอน (Shaffer & Galinsky, 1989, pp.92) เช่นเดียวกับที่ เมย์ และยาลอม (May & Yalom, 1995 อ้างใน Corey, 1996, pp.178-179) กล่าวว่าความวิตกกังวลเกิดจากการแสวงหา ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดและเพื่อรักษาสถานะรักษาสติของความเป็นมนุษย์ไว้บุคคลต้องเผชิญในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของความเป็นมนุษย์ที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่พันนักบำบัดแบบทวนิยม แยกความแตกต่างระหว่างความวิตกกังวลแบบปกติและแบบโรคประสาทออกจากกัน โดยความวิตกกังวลแบบปกตินั้นเป็นการตอบสนองที่เหมาะสมต่อเหตุการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ มิใช่เป็นส่วนที่กดดัน ซึ่งอาจใช้เป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ตรงกันข้ามความวิตกกังวลแบบโรคประสาทที่ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์นั้นจะเกิดผลเสียตามมาเพราะขาดความรู้สึกละเอียด เป็นผลทำให้บุคคลหยุดนิ่ง ไม่เคลื่อนไหว เราไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้หากปราศจากความวิตกกังวล ขณะเดียวกันการยอมรับและการดิ้นรนต่อสู้กับความวิตกกังวลแบบปกติเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตความรู้สึกละเอียดที่เกิดขึ้นในชีวิตของบุคคลซึ่งคล้าย

กับความวิตกกังวลก็คือ ความรู้สึกผิด (Guilt Feeling) ความรู้สึกผิดตามปกติ (Existential Guilt) เกิดจากการที่บุคคลตระหนักว่า ตนไม่ได้ใช้ศักยภาพที่มีอยู่ของตนอย่างแท้จริง เมื่อเกิดความรู้สึกผิดและบุคคลพยายามหลีกเลี่ยงไม่เผชิญกับมัน ความรู้สึกผิดนี้จะกลายเป็นความรู้สึกผิดที่ไม่ปกติ หากล้มเหลวบุคคลจะตำหนิตนเองและนำไปสู่บทบาทของการเป็นผู้ถูกระงับเช่นเดียวกับ ความรู้สึกวิตกกังวลที่บุคคลรู้สึกว่าตนเป็นผู้ถูกระงับจะทำให้บุคคลไม่สามารถวางแผน สร้างสิ่งที่มีคุณค่าให้กับตนเองและจัดระบบให้ตนเอง ได้รู้สึกว่าเป็นตัวของตัวเองลดลงและรู้สึกว่าตน ไร้ความหมายในที่สุด (Shaffer & Galinsky, 1989, pp.92-93)

เมย์ (May, 1981 อ้างใน Corey, 1996, pp.179) กล่าวว่า อิศรภาพและความ กังวลเป็นเสมือนเหรียญ หนึ่งเหรียญแต่มีสองด้าน ความวิตกกังวลสัมพันธ์กับความตื่นเต้นซึ่งเกิด ความคิดใหม่ ฉะนั้นบุคคลจึง ประสบความวิตกกังวลเมื่อเขาใช้อิศรภาพของเขาเพื่อออกจากสิ่งที่รู้ แล้วไปสู่อาณาจักรของความไม่รู้เพราะความกลัว บุคคลส่วนใหญ่จึงพยายามหลีกเลี่ยงการกระ โจน สิ่งที่ไม่รู้ ดังคำกล่าวของเมย์ ที่ว่า “เราสามารถหลีกเลี่ยงความวิตกกังวลได้โดยไม่เสี่ยงภัยด้วยการ สยบอิศรภาพของเราจนเรามาก ไม่เคยตระหนักถึงความคิดสร้างสรรค์ของตน เพราะความวิตกกังวล มาปิดกั้น ก่อนที่ความคิดนั้นจะเข้าสู่ระดับจิตสำนึกแวน ดูเซน สมิท (Van Deurzen-Smith, 1988 อ้างใน Corey, 1996, pp.179) กล่าวว่า นักบำบัดแบบ กวนิยมมีความจำเป็นที่จะต้องรับรู้ความวิตก กังวลที่มีอยู่และชี้แนะผู้รับบริการให้พบวิธีที่จะจัดการกับความวิตกกังวลนั้นอย่างสร้างสรรค์ มิใช่ เพื่อกำจัดความวิตกกังวล ผู้บำบัดให้การกระตุ้นแก่ผู้รับบริการมีความกล้าเผชิญชีวิตอย่าง ตรงไปตรงมา โดยมีจุดยืน แสดงการกระทำและการตัดสินใจ นอกจากนี้ คอเรีย (Corey, 1996, pp.180) ได้ตั้งข้อสังเกตว่า หากผู้รับบริการมีประสบการณ์จากความวิตกกังวลน้อย จะทำให้แรงจูงใจในการ เปลี่ยนแปลงของเขานั้นน้อยตามไปด้วย ความวิตกกังวลสามารถเปลี่ยนรูปเป็นพลังงานได้ และมีความจำเป็นสำหรับความทนทานต่อการทดลองเสี่ยงที่จะมีพฤติกรรมใหม่ นักบำบัดแบบกวนิยม สามารถช่วยผู้รับบริการให้เรียนรู้วิธีอดทนต่อความไม่ชัดเจนและความไม่แน่นอนได้ รวมถึงการใช้ ชีวิตที่เป็นตัวของตัวเอง โดยที่ไม่พึ่งพาคนอื่น ในกระบวนการให้การปรึกษา ผู้ให้การปรึกษาจะช่วย ให้ผู้รับบริการได้เรียนรู้และเข้าใจตนเองเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ผู้รับบริการมองเห็นแนวทางในการ เลือกที่ชัดเจน สามารถคาดการณ์ผลที่เกิดจากการเลือกนั้นได้ เพิ่มประสิทธิภาพในการตัดสินใจ ผู้รับบริการจะต้องยอมรับว่าการตัดสินใจในสิ่งที่ยังไม่เห็นผลนั้น ผู้รับบริการย่อมเกิดความวิตก กังวลได้ ผู้ให้การปรึกษาจะต้องให้กำลังใจแก่ผู้รับบริการในการเผชิญกับความวิตกกังวลของตน เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น พร้อมทั้งช่วยให้ผู้รับบริการตระหนักถึงการมีชีวิตอยู่กับ ปัจจุบัน เพราะอดีตไม่สามารถแก้ไขได้ และอนาคตจะเป็นผลจากการกระทำของผู้รับบริการใน ขณะนี้

2.6 การตระหนักรู้ถึงความตายและไม่มีตัวตนหรือไม่ดำรงอยู่ (Awareness of Death and Nonbeing) นักทฤษฎีนิยามมองว่าการตระหนักรู้ถึงความตายนั้นเป็นเงื่อนไขพื้นฐานอย่างหนึ่งของมนุษย์ทำให้มองเห็นความสำคัญที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไป มนุษย์มีความสามารถที่จะเข้าใจและรู้อนาคตที่แท้จริง รวมถึงความตายอันหลีกเลี่ยงไม่ได้ในลักษณะที่แตกต่างกัน ดังที่ยาลอม (Yalom, 1980 อ้างใน Corey, 1996, pp.180) กล่าวว่า การตระหนักรู้ว่า ความตายมีบทบาทสำคัญต่อการบำบัดรักษาทางจิตจะเป็นปัจจัยที่ช่วยให้เราเปลี่ยนแปลงชีวิตแบบซึ่งจะตายไปเป็นชีวิตที่แท้จริงมากขึ้น ดังนั้นจุดหนึ่งที่น่าเน้นในการบำบัดคือ การสำรวจว่าผู้รับบริการปรึกษากำลังทำสิ่งที่มีคุณค่าในระดับใด ผู้รับบริการปรึกษาสามารถพัฒนาการตระหนักรู้ว่าความตายเป็นทางหนึ่งที่จะประเมินถึงคุณค่าของการมีชีวิตอยู่ว่าดีอย่างไร และต้องเปลี่ยนแปลงอะไรในชีวิต คนที่กลัวความตายจะกลัวการมีชีวิตอยู่ด้วย ดังคำกล่าวที่ว่า “ฉันกลัวตาย เพราะฉันไม่เคยใช้ชีวิตอย่างแท้จริง” (I fear death because I have never really lived.) หากเรารู้จักชีวิตดีและใช้ชีวิตอยู่ในปัจจุบันให้สมบูรณ์ที่สุด เราก็จะไม่กังวลกับการจบสิ้น (ตาย) ของชีวิต

คูเบิลและรอส (Kubler & Ross, 1975 อ้างใน Capuzzi & Gross, 1995, pp.213) กล่าวว่า การเผชิญกับความตายด้วยการพิจารณาวิเคราะห์จะนำมาสู่การมีชีวิต บุคคลต้องยอมรับว่าความตายเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เมื่อบุคคลตระหนักรู้ถึงความตายอย่างแท้จริง จะทำให้บุคคลสามารถดำเนินชีวิตในแต่ละวันของเขาอย่างเข้มแข็ง และมีกำลังใจอย่างเต็มที่เท่าที่จะเป็นไปได้ โดยตัดสิ่งต่างๆ ที่ไม่มีความสำคัญออกไป การปฏิเสธความตายเป็นการแสดงว่าบุคคลนั้นขาดความรับผิดชอบต่อชีวิตของตนเอง ดำเนินชีวิตอย่างว่างเปล่า ขาดจุดมุ่งหมายในชีวิต เช่นเดียวกันกับที่ไฮเดกการ์ดและยาลอม (Heidegger, 1962, Yalom, 1980 อ้างใน Corey, 1995, pp.246) กล่าวว่า นักทฤษฎีนิยามเห็นว่า ความตายเป็นสิ่งสำคัญในการค้นหาความหมายและจุดหมายในชีวิต เนื่องจากการดำเนินชีวิตนั้นย่อมมีจุดสิ้นสุด หากบุคคลยืนยันที่จะดำรงและพยายามที่จะใช้ชีวิตในปัจจุบันให้เต็มที่เท่าที่จะเป็นไปได้ บุคคลนั้นก็จะไม่สนใจต่อวันสิ้นสุดของชีวิต จึงกล่าวได้ว่า กรณีมีชีวิตอยู่ตามแนวคิดของนักทฤษฎีนิยาม ไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าบุคคลนั้นจะดำรงชีวิตได้ยาวนานเพียงไร แต่ขึ้นอยู่กับว่าบุคคลนั้นสามารถกำหนดคุณภาพและความหมายให้กับชีวิตของพวกเขา ได้มากน้อยเพียงใดและอย่างไร ดังนั้น กระบวนการให้การปรึกษาจะทำให้ผู้รับบริการตระหนักได้ว่าพวกเขาสมควรที่จะตั้งใจทำ สิ่งต่างๆ อย่างเต็มที่เพื่อให้ได้ในสิ่งที่เขาต้องการ โดยตระหนักว่าเวลาในปัจจุบันนี้เท่านั้นที่เป็นเวลาสำคัญ ที่ตนจะทำสิ่งต่างๆ ได้อย่างแท้จริง ซึ่งจะช่วยให้ผู้รับบริการสามารถดำเนินชีวิตของตนได้อย่างเต็มศักยภาพภายใต้ข้อกำหนดที่มีอยู่ โดยเน้นให้ผู้รับบริการคำนึงถึงการดำรงชีวิตอย่างเต็มที่มากกว่าที่จะมีชีวิตเพียงแค่วันไปวันๆ เท่านั้น ผู้ให้การปรึกษาอาจให้ผู้รับบริการถามตัวเองอย่างซื่อสัตย์ว่า “พวกเขาารู้สึกอย่างไร เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของพวกเขา” และถามต่อไปอีกว่า

“หากพวกเขารู้ว่าตนเองกำลังจะตาย พวกเขาจะรู้สึกอย่างไร” จากนั้นผู้ให้การปรึกษาอาจถามว่า “การตัดสินใจอะไรที่ยังไม่ได้ทำ” หรือพวกเขาได้เคยละทิ้งโอกาสที่จะเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ในชีวิตหรือไม่” ซึ่งการใช้คำถามในลักษณะเช่นนี้อาจมีผลให้ผู้รับบริการปรึกษาตระหนักรู้ได้ว่า พวกเขาไม่ได้ดำเนินชีวิตตามแบบที่ตนต้องการเป็น และอาจจะบอกได้ว่าอะไรที่ทำให้ชีวิตของพวกเขาไม่เป็นที่น่าพอใจ

บทบาทของผู้ให้การปรึกษาแบบกวนิยม

แวน ดิวเซน สมิท (Van Deurzen Smith, 1988 อ้างใน Corey, 1995) กล่าวว่า งานพื้นฐานของผู้ให้การปรึกษา คือ กระตุ้นให้ผู้รับบริการปรึกษาพิจารณาว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะทำให้ผู้รับบริการพิจารณาดำเนินชีวิตไปตามที่ตนต้องการ ผู้ให้การปรึกษามีความเชื่อในศักยภาพของมนุษย์ว่าสามารถเลือกสิ่งที่ดีที่สุด สำหรับชีวิตของตนเองเสมอ ซึ่งวิธีที่ใช้ในการให้การปรึกษานั้น ฟิชเชอร์ และฟิชเชอร์ (Fischer & Fischer, 1983 อ้างใน Corey, 1996, pp.181-182) กล่าวว่า มักใช้เทคนิคแตกต่างกันออกไป โดยอาจใช้หลายๆ เทคนิคในคนเดียวก็ได้ หรือผู้ให้การปรึกษาบางคนอาจไม่ชอบใช้เทคนิคเพราะเห็นว่าเป็นการชี้แนะเป็นกิจวัตรที่แข็งเกินไป จึงให้ความสำคัญกับเทคนิคในแง่เป็นรอง แต่ที่สำคัญคือ บทบาทของผู้ให้การปรึกษาจะเน้นที่ การสร้างความสัมพันธ์ การให้ความเข้าใจและท้าทายผู้รับคำปรึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

บลอคเกอร์ (Blocker, 1987, pp.211) กล่าวว่า ถึงแม้ว่าการให้การปรึกษาแบบกวนิยมจะมีลักษณะที่ คล้ายคลึงกับการให้การปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง แต่บทบาทของผู้ให้การปรึกษานั้นจะเพิ่มจากการที่เป็นผู้คอยรับฟัง (Passive) สะท้อนความรู้สึกและเป็นดั่งกระจกสะท้อนมาเป็นบทบาทแบบผู้ดำเนินกระบวนการมากขึ้น (Active) มีการเคลื่อนไหวมากขึ้น และบางครั้งแสดงการตอบสนองด้วยท่าทางอย่างตรงๆ (Confrontation Posture) ผู้ให้การปรึกษาจะเน้นความสำคัญในการสนทนากับผู้รับบริการด้วยความซื่อสัตย์อย่างแท้จริง (Deeply Honest) เท่าๆ กับการใส่ใจและความเห็นใจโดยเชื่อว่าสัมพันธ์ภาพที่มี คุณค่าระหว่างผู้ให้การปรึกษาและผู้รับบริการ

นรา สมประสงค์ (2533, น.146) กล่าวว่า บทบาทสำคัญของผู้ให้การปรึกษาแบบกวนิยมคือ การสร้าง สัมพันธภาพกับผู้รับบริการให้การยอมรับให้อิสระในการตัดสินใจ ทำความเข้าใจถึงโลกของผู้รับบริการ ไม่ประเมินหรือบังคับให้ผู้รับบริการเป็นไปตามความเชื่อหรือความรู้สึกของตน และให้ความสนใจกับตัวผู้รับ บริการมากกว่าจะมุ่งเน้นที่ตัวปัญหา

อาภา จันทรสกุล (2535, น.69) กล่าวว่าหน้าที่ของผู้ให้การปรึกษาในการบำบัดแบบกวนิยมโดยทั่วไป มี 3 ประการ คือ

1. ช่วยให้ผู้รับบริการปรึกษาหาความหมายในการมีอยู่ของตนเอง

2. ช่วยให้ผู้รับการปรึกษากล้าเผชิญกับปัญหาและสามารถตัดสินใจเลือกได้
3. ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาสามารถปรับตัวและสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น

ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ในการให้การปรึกษาแบบกวนิยม ผู้ให้การปรึกษาและผู้รับการปรึกษา จะแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่มีคุณค่าต่อกันภายใต้สัมพันธภาพที่มีการยอมรับ ให้อิสระในการตัดสินใจ ทำความเข้าใจถึงโลกของผู้รับบริการ ไม่ประเมินหรือบังคับให้ผู้รับบริการเป็นไปตามความเชื่อหรือความรู้สึกของตนมีความเข้าใจ อบอุน ปลอดภัยมากกว่าที่จะ เน้นถึงความสำคัญของเทคนิค

วัชร ทรัพย์มี (2554, น.55-57) กล่าวถึงบทบาทของผู้ให้การปรึกษาแบบกวนิยมพอสรุปได้ ดังนี้

1. ผู้ให้การปรึกษากระตุ้นให้ผู้รับการปรึกษาตั้งเป้าหมายในชีวิตและมุ่งมั่นที่จะไปสู่เป้าหมายโดย ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาได้ตระหนักในศักยภาพของตนเอง
2. ผู้ให้การปรึกษาต้องเข้าใจเอกลักษณ์และช่วยให้เอกลักษณ์ของผู้รับการปรึกษาเด่นชัดขึ้น ซึ่งจะ ทำให้เข้าใจกรอบความคิดของผู้รับการปรึกษาและนำไปสู่การเข้าใจตนเอง จะช่วยให้เขานำไปใช้ประกอบการตัดสินใจได้เหมาะสมขึ้น
3. ผู้ให้การปรึกษาต้องเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้รับการปรึกษา มีจุดหมายในชีวิต ตระหนักถึงศักยภาพของตน และเกิดแรงกระตุ้นที่จะพัฒนาตนเองขึ้น
4. ผู้ให้การปรึกษาต้องสร้างสัมพันธภาพที่ดีไว้วางใจ เป็นการสนทนาอย่างจริงใจและส่งเสริมให้ผู้รับการปรึกษาแสวงหาความหมายในชีวิต และสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง
5. ผู้ให้การปรึกษาไม่เน้นกลวิธีให้บริการปรึกษาวิธีใดวิธีหนึ่งโดยเฉพาะวิธีให้ความช่วยเหลืออาจ แตกต่างกันในแต่ละบุคคลหรือแม้แต่ในคนเดียวกัน วิธีที่ใช้ในการให้การปรึกษาอาจแตกต่างกันออกไปในแต่ละช่วงเวลา
6. ผู้ให้การปรึกษาจะยุติการให้การปรึกษาเมื่อผู้รับการปรึกษาสามารถทนต่อความกระทบกระทั่ง ในชีวิตได้ดีขึ้น และหาวิธีการแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองดีขึ้น เป็นคนกระตือรือร้นในชีวิตกล่าวโดยสรุปบทบาทของผู้ให้การปรึกษาแบบกวนิยมเริ่มต้นโดยการสร้างสัมพันธภาพที่มีคุณค่าและน่าไว้วางใจให้เกิดขึ้นในระหว่างกระบวนการให้การปรึกษา และดำรงสัมพันธภาพที่มีอยู่นี้ให้คงอยู่ตลอด เน้นสภาพปัจจุบันของผู้รับบริการมากกว่าจะสนใจเรื่องราวในอดีตพยายามให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับบริการ ได้เรียนรู้ที่จะแยกแยะประเด็นปัญหาหรือเรื่องราวต่างๆ เพื่อให้รับรู้เกี่ยวกับปัญหานั้นๆ อย่างมีสติ และหาทางออกอย่างเหมาะสม ตลอดจนทำหน้าที่

เป็นกระจกสะท้อนให้ ผู้รับบริการตระหนักถึงสิ่งต่างๆ ที่ส่งผลต่อชีวิตของเขา และมีความ
 รับผิดชอบต่อการตัดสินใจในการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชีวิต

ขั้นตอนและกระบวนการของทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบภวนิยม

มีรายละเอียดต่อไปนี้การให้การปรึกษาแบบภวนิยมการให้การปรึกษาแบบภวนิยมมีลักษณะเฉพาะ
 บุคคลที่ยืดหยุ่นไปตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการให้การปรึกษาและเน้นประสบการณ์ที่ผู้ให้
 การปรึกษาและผู้รับการปรึกษาจะได้รับ ทั้งนี้กระบวนการและขั้นตอนของการให้การปรึกษาจะ
 เป็นในทางสร้างสรรค์เพื่อการค้นหาและเปลี่ยนแปลงที่ก้าวหน้า จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการ
 ให้การปรึกษาแบบภวนิยมนี้ อาจสรุปขั้นตอนของการให้การปรึกษาแบบภวนิยมโดยทั่วไปได้ ดังนี้

1. ขั้นเริ่มต้นในการให้การปรึกษา เป็นขั้นของการสร้างสัมพันธภาพที่เต็ม
 ไปด้วยความเคารพ ระหว่างผู้ให้การปรึกษาและผู้รับการปรึกษา อีกทั้งมีการแสดงออกที่เป็นตัวของ
 ตัวเองอย่างแท้จริงระหว่าง ผู้ให้การปรึกษาและผู้รับการปรึกษา

2. ขั้นดำเนินการให้การปรึกษา การดำเนินการให้การปรึกษาดำเนินไปบน
 พื้นฐานของแนวความคิด แบบภวนิยมและเน้นการรับรู้ในปัจจุบัน (Here and Now) โดยมีขั้นตอน
 ทั่วไปในการให้การปรึกษา ดังนี้

- 1) ทำความเข้าใจกับประสบการณ์ของผู้รับการปรึกษา
- 2) ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาได้รับรู้และตระหนักถึงความมีอยู่ของตน
- 3) ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาค้นหาความหมายในการมีอยู่ แสวงหาเป้าหมาย

ในชีวิต

- 4) ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาได้รับรู้และให้เสรีภาพของตนอย่างเต็มที่
- 5) ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาสามารถตัดสินใจเลือกสิ่งที่มีคุณค่าต่อตน
- 6) ช่วยให้ผู้รับการปรึกษามีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเลือกและต่อการ

กระทำของตนเอง

7) ช่วยให้ผู้รับการปรึกษามีความเชื่อมั่นในการตัดสินใจ และมุ่งมั่นที่จะ
 นำตนเองสู่จุดมุ่ง หมายที่ตนเลือก แต่อย่างไรก็ตามต้องตระหนักว่าขั้นตอนการให้การปรึกษาแบบ
 ภวนิยมนั้นไม่ได้มีขั้นตอนที่เป็น ระบบเฉพาะเจาะจงผู้ให้การปรึกษาสามารถยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยน
 ได้เพื่อช่วยเหลือให้ผู้รับการปรึกษาแต่ละคนได้บรรลุวัตถุประสงค์ของการให้การปรึกษา

3. ขั้นยุติการให้การปรึกษา เป็นขั้นที่ผู้ให้การปรึกษาเปิดโอกาสให้ผู้รับ
 การปรึกษาได้ทบทวนสิ่ง ที่ผู้รับการปรึกษาได้รับจากการให้การปรึกษา เพื่อดูว่าบรรลุวัตถุประสงค์
 ของการให้การปรึกษาหรือไม่ และผู้ให้การปรึกษาอาจให้ข้อมูลย้อนกลับเพิ่มเติมภายใต้ทัศนคติ
 แบบภวนิยมเพื่อให้ผู้รับการปรึกษาได้รับ ประโยชน์จากกระบวนการให้การปรึกษามากที่สุด

นอกจากนี้ยังมีนักจิตวิทยาการให้การปรึกษาแบบกวนิยมท่านอื่นได้กล่าวถึงขั้นตอนการให้การปรึกษาแบบกวนิยมไว้เพิ่มเติม ดังนี้

คอเรย์ (Corey, 1996, pp.184-185) กล่าวว่า กระบวนการให้การปรึกษาแบบกวนิยมจะดำเนินไปบนพื้นฐานของความคิดแบบกวนิยม สัมพันธภาพของการให้การปรึกษา คือ การเคารพ ซึ่งเป็นการแสดงออกของผู้ให้การปรึกษาที่เชื่อในศักยภาพ และความสามารถของผู้รับการปรึกษา ในการที่จะเผชิญกับปัญหา และค้นหาแนวทางที่เหมาะสมกับตนเองซึ่งจะนำไปสู่การทำให้ผู้รับการปรึกษายอมรับและค้นพบว่าตนเอง สามารถเลือกและรับผิดชอบตนเองได้ กระบวนการให้การปรึกษามีขั้นตอนดังนี้

1) ผู้ให้การปรึกษาสำรวจความคิด ความรู้สึก และทำความเข้าใจกับสิ่งที่ผู้รับการปรึกษารับรู้ ทั้งในด้านค่านิยม ความเชื่อ และความคิดที่กำหนดการดำเนินชีวิตของผู้รับการปรึกษาในขั้นตอนนี้ผู้ให้การปรึกษาจะช่วยให้ผู้รับการปรึกษามองเห็นปัจจัยหรือวิธีการดำรงชีวิตของเขาในอดีตที่มีส่วนปิดกั้น โอกาสในปัจจุบันของเขาเอง

2) กระตุ้นให้ผู้รับการปรึกษาสำรวจแหล่งช่วยเหลือ ค้นหาสิ่งที่มีคุณค่าสำหรับตนเองในปัจจุบัน ผู้รับการปรึกษาต้องตัดสินใจว่าตนเองจะดำรงชีวิตอย่างไร ขณะนี้ตนเองเป็นอย่างไร อนาคตเช่นใดที่ตนต้องการซึ่งนำหน้าระหว่างทางเลือกต่างๆ ของตนเอง และสำรวจผลของการกระทำที่มีต่อตนเอง ซึ่งกระบวนการนี้จะนำไปสู่การรับรู้ในมิติใหม่ (New Insight) ปรับโครงสร้าง ค่านิยม และทัศนคติ ของผู้รับการปรึกษาเอง ซึ่งในที่สุดผู้รับการปรึกษาจะรู้ว่าเขาสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น ได้ด้วยตัวของเขา

3) ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาค้นพบแนวทางที่มีเป้าหมายและมีคุณค่าสำหรับตนเองได้ชัดเจนขึ้น และช่วยให้ผู้รับการปรึกษานำสิ่งที่ตนได้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองไปใช้ในการดำเนินชีวิต ในที่สุดผู้รับการปรึกษาจะรู้ว่าเขามีศักยภาพและความเข้มแข็งในตนเองที่จะดำเนินชีวิตอย่างมีจุดมุ่งหมาย

โปรชาร์ตกา (Prochaska, 1979, pp.80-85) กล่าวว่ากระบวนการให้การปรึกษาแบบกวนิยมเน้นที่การเพิ่มการตระหนักรู้ในตนเองความสามารถในการเลือกและการตัดสินใจของผู้รับการปรึกษาประสบการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการให้การปรึกษา ผู้รับการปรึกษาจะได้รับรู้ถึงวิธีการที่เขาดำรงชีวิตที่ผ่านมา และต้องเผชิญกับการเลือกและการตัดสินใจตลอดเวลาของการให้การปรึกษา ทำให้ผู้รับการปรึกษาได้รับประสบการณ์ของการเป็นผู้กระทำ (Subjective) ในที่สุดผู้รับการปรึกษาจะรู้ว่าตนสามารถเลือกและรับผิดชอบต่อการดำเนินชีวิตของตนเองได้ กระบวนการดังกล่าวนี้จะเกิดขึ้นภายใต้สัมพันธภาพของการให้การปรึกษาและการแสดงออกที่

เปิดเผย ไม่ปิดบัง เป็นตัวของตัวเองอย่างแท้จริง (Be Authentic) ทั้งผู้ให้และผู้รับการปรึกษาทำให้การปรึกษาจะเน้นให้ผู้รับการปรึกษาได้รับประสบการณ์เหล่านี้

1) ผู้ให้การปรึกษาจะให้ผู้รับการปรึกษาได้แสดงถึงประสบการณ์ของตนเองอย่างอิสระและ ซื่อสัตย์ต่อตนเอง ซึ่งจะเน้นถึงการรับรู้ในปัจจุบันของผู้รับการปรึกษาที่มีต่อประสบการณ์ของตน

2) ผู้ให้การปรึกษาทำความเข้าใจกับประสบการณ์ของผู้รับการปรึกษา พร้อมกับให้ผู้รับการปรึกษาได้มองเห็นรูปแบบการดำเนินชีวิตที่ผ่านมา โดยผู้ให้การปรึกษามีทั้งการใช้คำถามให้ข้อมูลย้อนกลับ ทำความกระจ่าง การเผชิญหน้าทั้งทางภาษาและท่าทาง การวิเคราะห์ การแปลความหมาย การจินตนาการ เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาได้เข้าใจและมองเห็นผลของการดำเนินชีวิตของตนเองได้ชัดเจนมากที่สุด นำไปสู่การ เปิดโอกาสใหม่ให้กับชีวิตของผู้รับการปรึกษา

3) ทุกครั้งของการให้การปรึกษา ผู้รับการปรึกษาจะต้องเผชิญกับการตัดสินใจและเลือก เช่น ผู้รับการปรึกษาต้องตัดสินใจว่าเราจะทำอะไรจะทำตัวอย่างไร หรือเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์หรือความรู้สึกต่างๆ (เช่น ความวิตกกังวล ความรู้สึกผิด และความโดดเดี่ยว) ผู้รับการปรึกษาจะต้องตัดสินใจว่าตนเองจะทำอย่างไรกับสิ่งที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ผู้ให้การปรึกษาจะกระตุ้นและช่วยให้ผู้รับการปรึกษาค้นหาและเลือกแนวทางชีวิตใหม่ตามที่ตนต้องการ และมีคุณค่าสำหรับตน ประสบการณ์จากกระบวนการนี้ผู้รับการปรึกษาจะได้รับรู้ความสามารถในการเลือกของตนและคุณค่าในตัวเอง ซึ่งจะนำไปสู่ทางเลือกใหม่ของชีวิตที่แตกต่างจากอดีต

กล่าวโดยสรุป ในการให้การปรึกษาแบบกวนิยมจะดำเนินอยู่บนพื้นฐานความคิดแบบกวนิยมซึ่งเน้นการแสดงออกถึงศักยภาพและความสามารถของผู้รับการปรึกษาให้สามารถเลือกและรับผิดชอบต่อตนเองได้ โดยขั้นตอนสำคัญๆ ประกอบด้วย ขั้นตอนในการให้การปรึกษาเน้นการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้การปรึกษากับผู้รับการปรึกษา ขั้นตอนในการให้การปรึกษาซึ่งเน้นการรับรู้ในปัจจุบัน ขั้นตอนในการให้การปรึกษาเป็นขั้นที่เปิด โอกาสให้ผู้รับการปรึกษาได้ทบทวนสิ่งต่างๆ จากการปรึกษา

เทคนิคการให้การปรึกษาแบบกวนิยม

การให้การปรึกษาแบบกวนิยมมีความแตกต่างจากแบบอื่นๆ ตรงที่ไม่เน้นเทคนิคและไม่มีกวนิยม ไร้อย่างชัดเจน ผู้ให้การปรึกษามีอิสระที่จะบูรณาการและเลือกเทคนิคต่างๆ มาใช้ในการให้การปรึกษาตามความเหมาะสม ซึ่งเน้นถึงสัมพันธภาพและคุณภาพของการให้การปรึกษา โดยให้ความสำคัญและเน้นถึงความเข้าใจเป็นอันดับแรก ส่วนเทคนิคนั้นเป็นอันดับรองลงมา ดังที่ แวน ดีวเซนสมิท (Van Deurzen Smith, 1990 อ้างใน Corey, 1996, pp.184-185) กล่าวว่า แนวทางของกวนิยมเป็นที่รู้จักแพร่หลายในแง่ของการลดความสำคัญในเรื่องเทคนิค แต่

เน้นความสำคัญที่ตัวผู้ให้การปรึกษาว่าต้องมีความลึกซึ้งอย่างเพียงพอ โดยยืนยันว่าผู้ให้การปรึกษาที่ทุ่มเทความตั้งใจอย่างเต็มที่ที่สามารถสำรวจถึงประเด็นที่ลึกที่สุดของตนในการที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองได้ตามต้องการและได้ย้าเตือนผู้ให้การปรึกษาว่าการให้การปรึกษาแบบกวนนิยมนั้นเป็นการผจญภัยร่วมกันของทั้งสองฝ่าย คือ ฝ่ายผู้รับการปรึกษากับฝ่ายผู้ให้การปรึกษา

คาปัสซี และกรอส (Capuzzi & Gross, 1995: 224) กล่าวว่าในการให้การปรึกษาแบบกวนนิยมนั้น ผู้ให้การปรึกษาจะเคลื่อนไหวไปตามผู้รับการปรึกษา โดยวิธีการต่างๆ ที่นำมาใช้นั้นเต็มไปด้วยความเคารพ (Respectful) ในความคิดและความเข้าใจของตัวรับการปรึกษา ผู้ให้การปรึกษาจะไม่มองผู้รับการปรึกษาว่าเป็นเพียงผู้คอยรับการบอกกล่าวจากที่ผู้ให้การปรึกษาว่าจะให้ทำอะไร ในทฤษฎีของนักกวนนิยมนั้นเห็นว่าเทคนิคเปรียบเสมือนเทคโนโลยีที่นำไปสู่การทำให้ผู้รับการปรึกษา เป็นเพียงผู้คอยรับ (Object) และผู้ให้การ ปรึกษาเป็นผู้กระทำ (Subject) โดยเป็นผู้ที่พยายามเลือกสิ่งที่ดีที่สุดให้

โปรชาร์ดก้า (Prochaska, 1979, pp.80-85) กล่าวว่า ในกระบวนการให้การปรึกษานักกวนนิยมนั้นจะเปิดโอกาสให้ผู้รับการปรึกษาทำความเข้าใจในแต่ละทางเลือกของตน ผู้ให้การปรึกษาจะกระตุ้นให้ผู้รับการปรึกษาตระหนักว่าเขาเป็นบุคคลที่มีอิสระและมีบทบาทเป็นผู้เลือกในทุกครั้งๆ ของการเลือกนั้น ผู้รับการปรึกษาจะต้องใช้สติ การจินตนาการ สติปัญญา และการตัดสินใจที่จะสร้างทางเลือกที่มีเหตุผล โดยการ ให้การปรึกษานั้นจะเป็นการเผชิญหน้ากันอย่างซื่อสัตย์และจริงใจระหว่างผู้ให้การปรึกษากับผู้รับการปรึกษานอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการท่านอื่นๆ ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า การให้การปรึกษาแบบกวนนิยมนั้นไม่มีการ กำหนดกฎเกณฑ์เทคนิคที่แน่นอนตายตัวเอาไว้ผู้ให้การปรึกษาสามารถเลือกเทคนิคการให้การปรึกษาต่างๆ มาใช้ได้ตามความเหมาะสม เช่น เทคนิคของการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์ เทคนิคการให้การปรึกษาแบบการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Transactional Analysis) เทคนิคการให้การปรึกษาแบบจิตวิเคราะห์หรือเทคนิค การให้บริการปรึกษาแบบผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง โดยนำเทคนิคต่างๆ เหล่านี้มาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือ ช่วยให้ผู้รับบริการตระหนักรู้ในการเลือกการตัดสินใจและช่วยกระตุ้นให้ผู้รับบริการยอมรับความรับผิดชอบ ที่เขามีส่วนร่วมอย่างอิสระซึ่งเทคนิคที่สำคัญๆ มีดังต่อไปนี้ ที่เขามีส่วนร่วมอย่างอิสระ ซึ่งเทคนิคที่สำคัญๆ มีดังต่อไปนี้

- 1) ใช้วิธีเผชิญ ให้ผู้รับบริการเผชิญกับความจริงให้กล้ายอมรับความจริง
- 2) ใช้วิธีอธิบายสิ่งที่ผู้รับบริการเล่าให้ฟังและใช้วิธีชักชวนจงใจให้เขาเข้าใจ

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับ

3) ใช้วิธีให้เขาเรียนรู้วิธีเลือกตัดสินใจอย่างถูกต้อง มีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเลือก เน้นว่าเขา มีอิสระพอที่จะเลือก ยอมรับหรือไม่ยอมรับก็ได้เปิดโอกาสให้เขาถกเถียงได้อย่างอิสระ

4) ใช้วิธีให้ความสนใจคนต่อสิ่งที่ควรจะเป็น พยายามอธิบายด้วยเหตุและผล ให้ผู้รับบริการเข้าใจปัญหาของตน สนับสนุนให้กำลังใจเขาจนเขาเต็มใจอยู่ในสภาพการณ์นั้น และเขาเปลี่ยนเจตคติใหม่ ต่อสิ่งที่เกิดขึ้นกับเขา เทคนิคนี้จะช่วยให้เขาอดทนต่อสิ่งที่ควรอดทน คือเสนอให้อดทนต่อสิ่งที่ถูกต้องแทนการอดทนต่อสิ่งที่ผิด

5) ใช้วิธีหันเหความสนใจ การใช้วิธีการแบบนี้มีหลักการว่า ให้ผู้รับบริการเกิดการต่อต้าน โดยการทำให้เกิดอารมณ์โกรธ อารมณ์เกลียด หรืออารมณ์ขุ่นในมากที่สุด จนทำให้เขาลืมสิ่งที่เกิดขึ้นกับเขาเลิกสนใจตัวเอง บุคคลจะหันเหความสนใจออกจากสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองและมองดูสภาพการณ์นั้น ด้วยมุมมองที่เปลี่ยนไปสู่มุมมองที่พึงประสงค์อารมณ์ที่เกิดขึ้นจะทำให้เกิดพลังต่อต้านขจัดสภาพที่เป็นอยู่ให้หมดไป เช่น คนกลัวสิ่งใดมาๆ จะถูกช่วยทำให้เกิดอารมณ์ขุ่นจนลืมความกลัว เทคนิคที่ถูกนำมาเสนอให้ทำแทนกิจกรรมที่ผิคนั้น เป็นเทคนิคที่ทำยาก ต้องเปลี่ยนอัตมโนทัศน์ของผู้รับบริการเสียก่อน ทั้งนี้ ผู้รับบริการจะได้ทราบถึงความสามารถและส่วนดีของตนเองเพื่อนำความสามารถไปช่วยผู้อื่นได้

กล่าวโดยสรุป เทคนิคของทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบภวนิยมนี้จะเน้นที่การสร้างสัมพันธภาพที่จริงใจและซื่อสัตย์อย่างแท้จริงระหว่างผู้ให้การปรึกษากับผู้รับการปรึกษา ให้ความสำคัญและเน้นถึงความเข้าใจเป็นอันดับแรกแล้วจึงเลือกใช้เทคนิคตามมา โดยผู้ให้การปรึกษา สามารถนำเทคนิคต่างๆ มาใช้ที่เหมาะสมเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายของการให้การปรึกษา เทคนิคที่นำมาใช้ส่วนใหญ่ ได้แก่ การใช้คำถามปลายเปิด การทำให้กระจำง การสะท้อนความรู้สึก การเผชิญหน้า การให้กำลังใจ การเชื่อมโยงอย่างเสรี การปรับโครงสร้างความคิดใหม่ และการลดความรู้สึกอ่อนไหวอย่างเป็นระบบ

6.5 ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริง

ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริง เปรียบเสมือนเป็นก้าวใหม่ของการผสมผสานแนวคิดของ เอลลิส (Ellis) ในเรื่องของการให้การปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม และแนวคิดของ โรเจอร์ส (Rogers) โดยทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริง มีการพิจารณามนุษย์ ดังนี้ คือ 1) พฤติกรรมมนุษย์มีเป้าหมาย เพื่อให้ได้ในสิ่งที่ต้องการ 2) การควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ คือนั้นการกระทำและความคิดในปัจจุบันมากกว่าอดีตที่ผ่านมา 3) มนุษย์มีความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหา และใช้วิจารณญาณเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ได้ด้วยตัวเอง 4) มนุษย์รู้สึกว่าคุณมีความสามารถทำในสิ่งต่างๆ ได้ 5) การได้รับความรัก และได้ให้ความ

รักกับผู้อื่น 6) ปัญหาในการปรับตัวหลายประการเกิดจากการไร้ความสามารถในการตอบสนองความต้องการ 7) แม้ว่าอารมณ์จะเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่พ้น แต่เหตุผลเป็นสิ่งสำคัญ 8) คนที่มีเอกลักษณ์แห่งความสำเร็จ (Success Identity) 9) คนที่มีเอกลักษณ์แห่งความล้มเหลว (Failure Identity) ทฤษฎีการให้บริการปรึกษาแบบจิตบำบัดที่เน้นความจริงด้านคอเรย์ (Corey, 2013, pp.333-391) กล่าวว่า มนุษย์มีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจในสิ่งที่เลือก มีเป้าหมาย กล้าเผชิญ มีระดับความสุขในชีวิต และมีการควบคุมจากภายใน พร้อมทั้งอธิบายว่าทำไมมนุษย์จึงตัดสินใจเลือกวิถีที่จะกำหนดเส้นทางชีวิตของตนเองในการให้การปรึกษาตามแบบทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริง มีเป้าหมาย ดังนี้ คือ

1. ช่วยให้ผู้คลรับผิดชอบที่จะแก้ปัญหาและมีทักษะในการคิดแก้ปัญหาโดยพิจารณาความเป็นจริง
2. ป้องกันไม่ให้บุคคลปล่อยชีวิตให้ล่องลอยโดยสนับสนุนให้วางโครงการในอนาคต และมีความมุ่งมั่นที่จะดำเนินการไปตามโครงการที่วางไว้
3. ส่งเสริมให้ผู้คคลมีวุฒิภาวะคือ เป็นตัวของตัวเองและสามารถช่วยตัวเองได้
4. ช่วยให้ผู้คลรู้จักตนเองว่าเขาเป็นใคร เขาต้องการอะไรในชีวิต
5. ช่วยให้ผู้คลค้นพบวิธีสนองความต้องการของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยไม่กระทบ กระเทือนสิทธิของผู้อื่น
6. ช่วยให้ผู้คลตระหนักในคุณค่าของตน โดยแนะแนวทางให้รู้จักวิธีสร้างสัมพันธภาพอันดีกับบุคคลอื่น ให้ได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับความผูกพันทางสังคม การให้และได้รับความรักจากผู้อื่น ซึ่งจะ ก่อให้เกิดความรู้สึกว่าตนมีค่า
7. ช่วยให้ผู้คลรู้จักประเมินค่านิยม รู้จักพิจารณาว่าอะไรถูก อะไรผิด สิ่งใดควรกระทำหรือพึงละเว้น

สรุปได้ว่า การให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริงมีเป้าหมายเพื่อช่วยให้ผู้รับบริการได้เผชิญสภาพ ความเป็นจริง สนับสนุนให้ผู้คลได้รู้จักตนเอง (Identity) มีความรับผิดชอบ (Responsibility) พิจารณาสง่างต่าง ๆ ตามสภาพความเป็นจริง (Reality) และรู้จักประเมินถึงถูกสิ่งผิด (Right and Wrong) ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะนำไปสู่การมีความรู้สึกว่าคุณค่า (Self-Respect) นำไปสู่พฤติกรรมที่พึงปรารถนา

ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบพิจารณาความเป็นจริงมีทรรสนะในการพิจารณามนุษย์ดังนี้ คือ

1. พฤติกรรมมนุษย์มีเป้าหมาย คือ การสนองความต้องการและการควบคุมวิถีชีวิตของตนความต้องการหลักของมนุษย์คือ ความต้องการเป็นส่วนหนึ่ง (Belongingness)

ความต้องการอำนาจ (Power) ความต้องการเป็นอิสระ (Freedom) ความต้องการความสนุกสนาน (Fun) และความต้องการอยู่รอด (Survival) สมอของมนุษย์ทำหน้าที่เป็นระบบควบคุม (Control System) เพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการ เมื่อเราไม่ได้สิ่งที่ต้องการ เราจะรู้สึกเจ็บปวด เมื่อเราสนองความต้องการได้ เราจะเกิดความภาคภูมิใจ (Self Esteem) และรู้สึกในทางที่ดีกับตนเอง

2. การควบคุมพฤติกรรมมนุษย์ มีพื้นฐานมาจากการที่มนุษย์เป็นผู้สร้างโลก ส่วนตัว เราสามารถควบคุมชีวิตของตนได้ และเราสามารถป้องกันปัญหาของตนได้ ทฤษฎีการให้การศึกษาแบบเผชิญความจริงเน้นการกระทำในปัจจุบันและความคิดในปัจจุบันมากกว่าประสบการณ์ที่ผ่านไปแล้ว หรือ การจูงใจโดยไม่รู้ตัว (Unconscious Motive) มนุษย์เราสามารถปรับปรุงคุณภาพชีวิตของตนเองได้ด้วย การประเมินตนเองตามที่เป็นจริงอะไรที่ดีแล้วก็เก็บไว้เป็นความภูมิใจอะไรที่ยังไม่ดีก็วางแผนเปลี่ยนแปลง และมุ่งมั่นในการเปลี่ยนแปลงนั้น

3. มนุษย์มีความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาและใช้วิจารณ์ญาณเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ มนุษย์แต่ละคนมีความสามารถที่จะตัดสินใจได้ด้วยตนเองมากกว่าขึ้นกับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมหรือสภาพการณ์ต่างๆ มนุษย์มีแรงจูงใจที่จะประสบความสำเร็จมีความรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของตนเองและมีสัมพันธภาพอันดีต่อผู้อื่น

4. มนุษย์รู้สึกว่าคุณมีความสามารถที่จะทำสิ่งต่างๆ ได้ หรือความรู้สึกว่าคุณประสบความสำเร็จ จะสร้างกำลังใจให้บุคคลกล้าสู้ปัญหา การที่จะทำตนให้มีค่าขึ้นอยู่กับการกระทำของบุคคลนั้นเองว่าทำสิ่งต่างๆ ได้สำเร็จมากน้อยเพียงใด

5. การได้รับความรักและมีโอกาสให้ความรักแก่ผู้อื่น เป็นความต้องการของมนุษย์ บุคคลที่รัก ผู้อื่นและได้รับความรักจากผู้อื่นจะรู้สึกว่าตนมีค่า กลาสเซอร์พิจารณาความรักจากการกระทำของบุคคล มากกว่าความรู้สึกของบุคคล ความว่าเหว้เป็นผลมาจากการประสบความสำเร็จล้มเหลวในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น การขจัดความว่าเหว้ทำได้โดยการที่บุคคลนั้นมีทักษะในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นด้วยความจริงใจ ซึ่งจะก่อให้เกิด ความเชื่อมั่นในตนเอง และลดความคับข้องใจ

6. ปัญหาในการปรับตัวหลายประการเกิดจากการไร้ความสามารถในการสนองความต้องการ อาการของการปรับตัวไม่ได้จะหายไปเมื่อบุคคลสามารถสนองความต้องการของตนเองได้ บุคคลที่ไม่สามารถสนองความต้องการมีแนวโน้มที่จะบิดเบือนสภาพความเป็นจริง เขาจะตำหนิผู้อื่น และลืมนึกไปว่าเขามีความรับผิดชอบที่จะแก้ปัญหาโดยพิจารณาจากสภาพความเป็นจริง

7. แม้ว่าอารมณ์จะเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่พ้น แต่เหตุผลเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะทำให้พฤติกรรมของ บุคคลมีประสิทธิภาพและทำให้บุคคลประสบความสำเร็จ การปล่อยให้อารมณ์มา

ครอบงำจะนำไปสู่ความล้มเหลว อารมณ์ส่งผลถึงพฤติกรรม ดังนั้น การจะปรับปรุงพฤติกรรมจึงจำเป็นต้องหลีกเลี่ยงอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม

8. คนที่มีเอกลักษณ์แห่งความสำเร็จ (Success Identity) คือ คนที่ได้รับการยอมรับทำให้เกิดความรู้สึกที่ดี มีความไว้วางใจ รู้สึกว่าตนมีความสำคัญต่อผู้อื่น ตนมีค่า ตนมีความเข้มแข็ง มีความคิดที่มีเหตุผล และแก้ปัญหาโดยใช้เหตุผล ทำสิ่งต่างๆ เพื่อสุขภาพอันดี เช่น รับประทานอาหารและออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพที่ดี เป็นบุคคลที่รู้สึกเป็นอิสระ รู้สึกรักผู้อื่น และรู้สึกว่าผู้อื่นรักตน มีความรู้สึกที่ตนมีคุณค่า

9. คนที่มีเอกลักษณ์แห่งความล้มเหลว (Failure Identity) คือ บุคคลที่ยอมแพ้ต่อความ รับผิดชอบที่จะมีพฤติกรรมตามที่คาดหวัง เนื่องจากความล้มเหลวทั้งหลายทำให้เขาเกิดอารมณ์หงุดหงิด ความรู้สึกอ้างว้าง มีความรู้สึกตำหนิตนเอง ไม่มีเหตุผล ไม่มีความสุข ไม่มีควม รับผิดชอบ ไม่ยืดหยุ่น ปฏิเสธความเป็นจริง

ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบแบบเผชิญความจริงมีเนื้อหาประมวลจาก นักวิชาการหลายท่าน (ดวงมณี จงรักษ์, 2549, น.293-308; วัชร ทรัพย์มี, 2554, น. 12-1-12-21; วัชร ทรัพย์มี, 2554, น.205-214; พงษ์พันธ์พงษ์ โสภากา และ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภากา, 2557, น.97-105; Corey, 2013, pp: 333-391)

หลักการสำคัญของทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริง มีหลักการ ดังนี้คือ

1. ความอบอุ่นและบรรยากาศที่ยอมรับผู้รับบริการ เป็นหลักการที่สำคัญของทฤษฎีการให้การ ปรึกษาแบบเผชิญความจริง

2. การให้บริการปรึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ซึ่งเน้นการพูดคุยกันด้วยเหตุผลกับผู้รับบริการ โดยผู้ให้การปรึกษาจะสนทนากับผู้รับบริการเกี่ยวกับสภาพการณ์ต่างๆ ในชีวิตของผู้รับบริการ เพื่อให้ผู้รับ บริการตระหนักในพฤติกรรมของตนเอง สามารถพิจารณาถึงถูกสิ่งผิด สิ่งที่ควรทำหรือพึงละเว้น ตลอดจนสามารถวาง โครงการเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากการสนทนากันถึงเรื่องราวของผู้รับบริการแล้ว ยังมีการอภิปรายกันในประเด็นต่างๆ ที่น่าสนใจรอบตัว ซึ่งจะก่อให้เกิดความคิด แดกจกาน มีทักษะในการคิด อันจะเป็นประโยชน์ต่อการแก้ปัญหา และการวางโครงการของผู้รับบริการต่อไป

3. เราเลือกพฤติกรรมของเราเอง ดังนั้น เราต้องรับผิดชอบต่อทางเลือกนั้น คนที่รับผิดชอบ คือ คนที่รู้ว่าเราต้องการอะไรในชีวิตและวางแผนเพื่อให้ได้สิ่งนั้น กลาสเซอร์ให้คำจำกัดความว่า “ความรับผิดชอบ” (Responsibility) คือ การที่บุคคลสามารถตอบสนองความต้องการของตนซึ่งการกระทำนั้นจะต้องไม่กระทบกระเทือนสิทธิของผู้อื่น บุคคลต้องมีความรับผิดชอบในการ

สนองความต้องการของคนโดยไม่มีข้อแก้ตัวถึงอุปสรรคในอดีต ปัจจุบัน หรืออุปสรรคที่เกิดจากบุคคลอื่นเป็นผู้กระทำ กลาสเซอร์กล่าวว่าถ้าบุคคลไม่มีความ รับผิดชอบก็จะไม่เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรม เราต้องสอนเด็กให้มีความรับผิดชอบที่จะช่วยตนเองเสียตั้งแต่เล็กๆ บุคคลยังมีความ รับผิดชอบมากเพียงใดก็ยังมีสุขภาพจิตดีขึ้นเพียงนั้น ความรับผิดชอบที่จะตอบสนองความต้องการ เกิดจากการเรียนรู้และได้รับการสั่งสอน คนที่ไม่สามารถจะรับผิดชอบได้คือ คนที่มีความบกพร่อง ทางจิต ทางประสาท หรือมีสุขภาพจิตที่ไม่ดี ความรับผิดชอบนี้ยังเกิดขึ้นเร็วเท่าใดจะทำให้เป็นคนมี คุณภาพ

4. การเผชิญสภาพความเป็นจริง (Reality) คือ การที่บุคคลจะสามารถแก้ปัญหา ของตนได้ ถ้าเขาเผชิญสภาพความเป็นจริง พิจารณาสังต่างๆ ตามที่เป็นจริง และตระหนักถึงความ เป็นจริงว่าเขามี หน้าที่ต้องการหาทางสนองความต้องการของเขาเอง โดยไม่กระทบกระเทือนสิทธิ ของผู้อื่น แม้ว่าหนทาง ที่จะสนองความต้องการนั้นจะมีอุปสรรคขวางอยู่ก็ตามนอกจากนั้น ทฤษฎีนี้ยังเชื่อว่าเราไม่สามารถเปลี่ยนแปลงอดีต ฉะนั้นการคิดถึงแต่อดีตไม่ใช่หนทาง แก้ปัญหา แต่อาจจะเป็นข้ออ้างที่บุคคลจะไม่ยอมเผชิญสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันของชีวิต

5. การประเมินความถูกต้องความคิดของพฤติกรรม (Right and Wrong) บุคคล จะต้องรู้จัก พิจารณาสังถูก สิ่งผิด การประเมินพฤติกรรมจะเป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ไปสู่แนวทางที่ถูกต้อง แม้ว่ากลาสเซอร์จะไม่ได้ตั้งเกณฑ์ขึ้นมาว่าอะไรถูก อะไรผิด อะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำก็ตาม แต่เขาเชื่อว่าผู้ให้บริการปรึกษาแบบเผชิญความจริงควรสนับสนุนหลักการ ของศีลธรรมจรรยาที่ยอมรับกัน ทั่วไป เช่น การคดโกงเป็นสิ่งไม่ควรกระทำ ความซื่อสัตย์เป็นสิ่ง ที่ ถูกต้อง และในเวลาเดียวกันผู้ให้บริการ ปรึกษาก็ควรทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้รับบริการ เช่น ในใจ ห่วงใยทุกข์สุขของผู้อื่น ซื่อสัตย์ มีความมุ่งมั่น ในการกระทำตามที่ได้อ้างโครงการไว้แล้ว แต่ถึง กระนั้นก็ตาม กลาสเซอร์ระมัดระวังที่จะไม่นำค่านิยมของตนไปมอบให้ผู้รับบริการ โดยผู้รับบริการไม่ มีโอกาสได้กลั่นกรอง เขาให้ข้อเสนอแนะว่าผู้ให้บริการปรึกษา อาจอภิปรายกับผู้รับบริการถึงการ เลือกค่านิยม และชี้ให้ผู้รับบริการพิจารณาผลที่ตามมาจากการเลือกค่านิยมเหล่านั้น

6. ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริง ก็คือ ผู้ให้บริการปรึกษาควร นำวิธีการของ ทฤษฎีนี้ไปปฏิบัติอย่างยืดหยุ่น โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับความต้องการและสภาพ ของผู้รับบริการแต่ละราย

บทบาทของผู้ให้การปรึกษาตามทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริง

ผู้ให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริงมีลักษณะและบทบาท ดังนี้คือ

1. จะต้องสร้างสัมพันธอันใกล้ชิดกับผู้รับบริการสนใจผู้รับบริการ

2. เป็นผู้มีความเชื่อว่าการช่วยให้บุคคลเผชิญความจริงเป็นวิธีการช่วยให้บุคคลเรียนรู้วิธีแก้ปัญหา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. เป็นผู้ที่เต็มใจจะเปิดเผยและอภิปรายเรื่องต่างๆ กับผู้รับบริการ ตลอดจนให้ความอบอุ่นเป็น มิตร เปิดเผย มีความจริงใจ และมองโลกในแง่ดี

4. จะต้องเป็นตัวอย่างของคนที่มีความรับผิดชอบในการสนองความต้องการของตนโดยไม่ละเมิด สิทธิของบุคคลอื่น

5. จะสอนวิธีที่ควรประพฤติปฏิบัติแก่ผู้รับบริการด้วยการสอนโดยตรง ด้วยการเป็นตัวแบบให้ หรือโดยการสนทนากันในเรื่องจีปาะ ตั้งแต่ข่าวสดประจำวัน ชีวิตแต่งงาน ศาสนา และประเด็นที่น่าสนใจต่างๆ

6. จะช่วยกันกับผู้รับบริการวาง โครงการเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และสนับสนุนให้ผู้รับบริการมีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติตามโครงการที่วางไว้โดยไม่มีข้อแก้ตัวใดๆ ทั้งสิ้น

7. ผู้ให้การปรึกษานับถือศักยภาพและความเข้มแข็งของผู้รับบริการในการนำไปสู่เอกลักษณ์แห่ง ความสำเร็จ

8. ผู้ให้การปรึกษาจะต้องเป็นตัวอย่างของการนับถือตนเองและการรักตนเอง
ขั้นตอน และกระบวนการของทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริง มีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ขั้นการสร้างสัมพันธภาพหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้รับบริการทั้งในความคิดและอารมณ์ ผู้ให้การปรึกษาจะต้องสร้างสัมพันธภาพกับผู้รับบริการ จนผู้รับบริการตระหนักว่าผู้ให้การปรึกษายอมรับเข้าใจและสนใจผู้รับบริการในการนี้ผู้ให้การปรึกษาจะต้องให้ความเป็นกันเองและความอบอุ่นแก่ผู้รับบริการสร้างบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความจริงใจ ไว้วางใจซึ่งกันและกัน ให้กำลังใจแก่ผู้รับบริการว่าเขาสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ และชี้แจงให้ผู้รับบริการเข้าใจกระบวนการให้ความช่วยเหลือนี้ การให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริงนี้ ผู้ให้การปรึกษาจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับผู้รับบริการมาก โดยจะเริ่มให้ผู้รับบริการประเมินพฤติกรรมของตนเองว่ามีพฤติกรรมใดบ้างที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง และพยายามช่วยให้ผู้รับบริการได้วางโครงการให้สอดคล้องกับความเป็นจริง และรับผิดชอบต่อการกระทำของตน แม้ว่าผู้ให้การปรึกษาจะไม่ยอมรับพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงของผู้รับบริการ แต่ผู้ให้การปรึกษาจะไม่รังเกียจผู้รับบริการ จะแนะนำให้ผู้รับบริการหาวิธีการที่ดีกว่าเดิมและมีทางเป็นไปได้จริงในการสนองความต้องการ โดยไม่กระทบกระเทือนสิทธิของบุคคลอื่น และสนับสนุนให้ผู้รับบริการรับผิดชอบต่อการกระทำของตน คิดถึงการดำเนินงานและสภาพการณ์ในปัจจุบัน และเรียนรู้ที่จะกำหนดพฤติกรรม

ของตนให้สอดคล้องกับศีลธรรมจรรยา ตลอดจนเรียนรู้ที่จะปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม ผู้ให้การปรึกษาแบ่งความสนใจที่การกระทำของผู้รับบริการมากกว่าความรู้สึก เป็นต้นว่า ในกรณีที่ผู้รับบริการกล่าวว่า “ผมไม่มีความสุขเลย” ผู้ให้การปรึกษาจะไม่ให้ผู้รับบริการอธิบายสภาพอารมณ์นั้นอย่างกว้างขวางต่อไป หรือจะไม่ถามว่าความรู้สึกนั้นเกิดขึ้นมานานเพียงใด แต่จะสนใจที่การกระทำโดย ถามว่า “คุณทำอะไรบ้างจึงทำให้ไม่มีความสุข” การเน้นที่การกระทำเพื่อให้ผู้รับบริการตระหนักว่าเขาได้ทำอะไรไปแล้วบ้างหรือกำลังจะทำอะไรต่อไป เพื่อจะได้เตรียมตัววางโครงการเปลี่ยนพฤติกรรมของตน

2. ขั้นการช่วยให้ผู้รับบริการได้สำรวจความต้องการของตน (Wants) หลังจาก que ผู้ให้การปรึกษาได้มีสัมพันธภาพอันดีกับผู้รับบริการแล้ว ผู้ให้การปรึกษาจะช่วยให้ผู้รับบริการได้สำรวจความต้องการของเขา เช่น ผู้ให้การปรึกษากล่าวว่า “อะไรคืออาชีพที่คุณต้องการทำในอนาคต” “อะไรคือสิ่งที่คุณอยากได้”

3. ขั้นการช่วยให้ผู้รับบริการอธิบายวิถีชีวิตของเขาในแต่ละวัน (Describe) ผู้ให้การปรึกษาเน้นสถานะปัจจุบันว่ามีเหตุการณ์หรือการกระทำในปัจจุบันอะไรบ้างในชีวิตของผู้รับบริการ ผู้ให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริงไม่เชื่อว่าการวิเคราะห์ข้อดีจะช่วยแก้ปัญหาได้ แต่ยังคงทำให้ผู้รับบริการหาข้อแก้ตัวให้กับปัญหาปัจจุบันของตน ผู้ให้การปรึกษาเชื่อว่าข้อแก้ตัวของผู้รับบริการคือ รูปแบบหนึ่งของการหลอกตัวเอง ซึ่งจะช่วยให้ผ่อนคลายจิตใจได้ชั่วคราว แต่จะทำให้เกิดความไม่รับผิดชอบตามมา

4. ขั้นการช่วยผู้รับบริการได้ประเมินพฤติกรรมของตนเอง (Self Evaluation) ผู้ให้การปรึกษากับผู้รับบริการจะอภิปรายร่วมกันว่าพฤติกรรมใดถูกต้อง พฤติกรรมใดผิด ควรทำหรือไม่ควรทำอย่างไร ผู้รับบริการควรจะได้พิจารณาคุณภาพของสิ่งที่ตนได้กระทำ และพิจารณาว่าพฤติกรรม ในปัจจุบันของตน สามารถสนองความต้องการได้หรือไม่ เช่น ผู้ให้การปรึกษาอาจถามผู้รับบริการว่า “ที่คุณทำไปนั้นเหมาะสมแล้วหรือไม่” “ที่ทำไปนั้นเป็นการช่วยตนเองและผู้อื่นหรือไม่” “การกระทำเช่นนี้ทำให้อะไรดีขึ้นไหม” “การกระทำในปัจจุบันทำให้มีโอกาสได้ในสิ่งที่คุณต้องการไหม” “พฤติกรรมของคุณในปัจจุบันทำให้คุณ เป็นสุขหรือเป็นทุกข์” การใคร่ครวญหรือประเมินพฤติกรรมของตนจะเป็นการนำผู้รับบริการเข้าสู่สภาพความเป็นจริงได้ พิจารณาลักษณะต่างๆ ตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้นไม่ใช่เพื่อฝันหรือล่องลอย

5. การช่วยให้ผู้รับบริการได้วางโครงการเปลี่ยนพฤติกรรมของตน (Plan) ขั้นนี้จะกินเวลามาก จะเริ่มเมื่อผู้รับบริการได้มีการพิจารณาอย่างมีเหตุผลต่อพฤติกรรมไม่เหมาะสมของเขา แล้วมีการวางโครงการเปลี่ยนพฤติกรรมนั้น ผู้ให้การปรึกษาอาจจะเริ่มกระบวนการของขั้นนี้โดยตั้งคำถามว่า “คุณคิดว่ามีวิธีใดที่จะทำสิ่งนี้ได้ดีขึ้น” คำถามเช่นนี้จะช่วยกระตุ้นให้ผู้รับบริการ

คิดวางโครงการให้ผู้รับบริการ เลือกตัดสินใจแสดงความคิดเห็นการวางโครงการควรเป็นโครงการที่เฉพาะเจาะจง ไม่ใช่วางไว้กว้างเกินไป เป็นต้นว่า ผู้รับบริการมีปัญหาการเข้าสังคม การช่วยให้ผู้รับบริการได้มีโอกาสพัฒนาทักษะทางสังคม ไม่ได้หมายความว่าต้องวางโครงการจัดงานเลี้ยงสังสรรค์ใหญ่โตสำหรับคนครั้งก่อนร้อยโครงการที่ดีควร จะเป็นการเลือกลักษณะสังคมที่ผู้รับบริการพอจะเข้าไปมีส่วนได้เพื่อมีโอกาสได้สร้างความเชื่อมั่นในตนเอง จากการที่ประสบความสำเร็จในการเข้าสังคม สามารถเข้าสังคมได้โดยไม่เคอะเขิน แล้วต่อจากนั้นจึงค่อยๆ ขยายขอบเขตของวงสังคมให้กว้างขึ้น

6. หลังจากมีการวางโครงการแล้ว ไม่ได้หมายความว่าผู้รับบริการจะปฏิบัติตามนั้นเสมอไป ดังนั้น ผู้ให้การปรึกษาจึงควรขอข้อมูลพยานหรือคำมั่นสัญญาว่าผู้รับบริการจะปฏิบัติตามโครงการที่วางไว้ โดยอาจเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร มีการระบุขั้นตอนของโครงการอย่างแน่ชัด และเท่ากับเป็นข้อผูกพันด้วย

7. ถ้าผู้รับบริการไม่ปฏิบัติตามสัญญา ผู้ให้การปรึกษาจะไม่รับฟังข้อแก้ตัวใดๆ ทั้งสิ้น โดยจะใช้คำถามว่า “หนูคิดว่าโครงการที่วางไว้นั้นยังมีประโยชน์หรือ และจะเริ่มลงมือดำเนินการตามโครงการอีกเมื่อใด” แทนที่จะต้องคำถามว่า “ทำไมหนูจึงไม่ทำ” หรือถ้าเป็นกรณีที่ปฏิบัติตามโครงการแล้วประสบความสำเร็จ ผู้ให้การปรึกษากับผู้รับบริการจะช่วยกันวิเคราะห์ถึงสาเหตุแห่งความสำเร็จนั้น และร่วมมือกันวางโครงการใหม่ให้เหมาะสมขึ้น

8. จะไม่มีการลงโทษหรือใช้วาจาจากถาด ถ้าผู้รับบริการไม่ดำเนินการตามโครงการ เพราะผู้ให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริงถือหลักว่า การลงโทษนอกจากจะไม่ให้ผลดีแล้วยังก่อให้เกิดผลเสียด้าน อารมณ์แก่ผู้รับบริการด้วย

นอกจากนี้ การใช้ระบบ ดับเบิลยู ดี อี พี (W D E P System) ยังเป็นกลวิธีที่อาจนำไปใช้ได้ในการให้การปรึกษาเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่ม ตามรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ของทฤษฎีการปรึกษาแบบเผชิญความจริง ตามรายละเอียด ดังนี้

W คือ การที่ผู้ให้การปรึกษาช่วยให้ผู้รับบริการค้นพบความต้องการ (Wants) ของเขา

D คือ การที่ผู้ให้การปรึกษาอธิบาย (Describe) วิธีชีวิตของเขาว่าเขาทำอะไรในแต่ละวัน

E คือ การที่ผู้ให้การปรึกษาช่วยให้ผู้รับบริการประเมินพฤติกรรมของตนเอง (Self-Evaluation) โดยการตั้งคำถามว่าการกระทำดังกล่าวบังเกิดผลอย่างไร

P คือ การที่ผู้ให้การปรึกษาช่วยให้ผู้รับบริการวางแผน (Plan) เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนแผนการที่วางไว้จะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้คือ

1. แผนการนั้นจะต้องอยู่ในขอบข่ายที่ผู้รับบริการจะปฏิบัติได้
2. แผนการที่ดีจะต้องง่ายต่อความเข้าใจ กะทัดรัด เจาะจง วัดได้ ยืดหยุ่น และสะดวกต่อ การเปลี่ยนแปลง
3. แผนการนั้นจะต้องปฏิบัติได้จริง ผู้ให้การปรึกษาจะต้องช่วยให้ผู้รับบริการวางแผนที่จะ ปฏิบัติได้จริง แม้จะเป็นแผนที่เล็กไม่ใหญ่โตนัก แต่ก็นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้
4. แผนการนั้นจะต้องเป็นสิ่งที่ผู้รับบริการอยากทำ
5. แผนการนั้นจะต้องปฏิบัติได้ด้วยตนเองไม่ต้องพึ่งผู้อื่น
6. แผนการนั้นจะต้องปฏิบัติได้ทันที เช่น ไปสมัครงาน เขียนจดหมายถึงเพื่อน ทำการบ้านทุกครั้งถ้าผู้รับบริการไม่ปฏิบัติตามสัญญา ผู้ให้การปรึกษาจะไม่รับฟังข้อแก้ตัว แต่จะช่วยพิจารณาปรับปรุงโครงการนั้นใหม่ หรือสนับสนุนให้ผู้รับบริการปฏิบัติตามโครงการนั้นต่อไป

เทคนิคการให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริง

ผู้ให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริง จะใช้เทคนิคต่อไปนี้ในการให้การปรึกษานอกเหนือจากเทคนิคพื้นฐานดังนี้

1. เทคนิคการสร้างสัมพันธภาพ (Building Relationship Technique) ในการพบปะกับผู้รับบริการครั้งแรก ผู้ให้การปรึกษาจะต้องสร้างสัมพันธภาพกับผู้รับบริการ และสัมพันธภาพนี้จะต้องคงอยู่ตลอดไป ในการสร้างสัมพันธภาพนั้นผู้ให้การปรึกษาจะทักทายแสดงความเป็นมิตรต่อผู้รับบริการ จะมีความจริงใจ มีเมตตา อยากจะช่วยให้ผู้รับบริการพ้นทุกข์ ให้เกียรติผู้รับบริการ รักษาความลับของผู้รับ บริการยอมรับผู้รับบริการ โดยปราศจากเงื่อนไข (Unconditioned Positive Regard) เสมือนผู้รับบริการ เป็นลูกหลานไม่รังเกียจผู้รับบริการและสื่อความหมายกับผู้รับบริการได้อย่างเด่นชัดตรงประเด็นสัมพันธภาพเช่นนี้จะทำให้ผู้รับบริการเต็มใจที่จะเปิดเผยเรื่องราวความรู้สึกร่วมมือในการแก้ปัญหาอย่างเต็มที่ กลาสเซอร์เชื่อว่า กลวิธีดังกล่าวสามารถช่วยให้ผู้รับบริการมีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น เป็นบุคคลที่กล้าเผชิญความจริงและสามารถประเมินพฤติกรรมของตนเองได้เหมาะสม พร้อมทั้งสามารถหาวิธีสนองความต้องการของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่ละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น

2. เทคนิคการตั้งคำถาม (Questioning Technique) การตั้งคำถาม นอกจากมีจุดประสงค์พื้นฐาน เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้รับบริการแล้วในทฤษฎีนี้ยังเน้นให้ผู้รับบริการสำรวจตนเองเกี่ยวกับความคิดและความรู้สึกของตน กับทั้งได้ประเมินตนเองและวิธีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตลอดจนแนวทางในการดำเนินชีวิต การใช้คำถามอย่างถูกต้องเหมาะสมจะช่วยให้

ผู้รับบริการสำรวจความคิดและความรู้สึกของตนเอง ได้ประเมินพฤติกรรมของตนเอง ดังเช่นคำถามต่อไปนี้ “คุณอยากเปลี่ยนแปลงชีวิตของคุณแน่หรือ” “ถ้าคุณอยากเปลี่ยนแปลงชีวิตของตนเองลองนึกดูว่าคุณต้องการเปลี่ยนอะไร” “ลองคิดดูว่าจะอะไรที่คุณอยากขจัดออกไปจากชีวิตของคุณ” “อะไรคือสิ่งที่คุณทำแล้วรู้สึกว่าจะประสบความสำเร็จ” คำถามเหล่านี้ จะช่วยให้ผู้รับบริการเน้นเกี่ยวกับสิ่งที่เขาคิดและรู้สึกช่วยให้ผู้รับบริการได้ระบุนิวธีการที่เฉพาะเจาะจงในการเปลี่ยนเอกลักษณ์แห่งความล้มเหลวไปสู่เอกลักษณ์แห่งความสำเร็จ ประเภทของคำถามมีการตั้งคำถามแบบให้ตอบสั้นๆ เฉพาะเจาะจง (Closed Question) และคำถามแบบเปิด (Open Question) เป็นการตั้งคำถามที่ให้ผู้รับบริการตอบ โดยไม่จำกัดขอบเขต แต่มุ่งให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและความรู้สึกของผู้รับบริการในประเด็นต่างๆ

3. เทคนิคการพูดแบบเผชิญหน้า (Confrontation Technique) ผู้ให้การปรึกษาจะพูดแบบเผชิญหน้ากับผู้รับบริการ เมื่อมีความขัดแย้งกันในการคิด ความรู้สึก เพื่อให้ผู้รับบริการทบทวนประเด็นนั้นอีกครั้งหนึ่ง หรือเพื่อให้ผู้รับบริการเข้าใจพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตน การพูดแบบเผชิญหน้านี้ จะต้องรอให้สัมพันธ์ภาพดีเสียก่อน มิฉะนั้นจะกลายเป็นการทำลายสัมพันธ์ภาพ

4. เทคนิคการใช้อารมณ์ขัน (Humor Technique) ผู้ให้การปรึกษาจะพูดเกี่ยวกับแง่มุมหนึ่งของชีวิตผู้รับบริการหรือสิ่งอื่นๆ ในลักษณะของอารมณ์ขัน ซึ่งทำให้บรรยากาศคลายความตึงเครียดลงไป แต่ไม่ใช่ความก้าวร้าว ประชดประชันหรือไม่นับถือ

5. เทคนิคการชี้ประเด็น (Point Out Technique) เป็นเทคนิคที่ผู้ให้การปรึกษาให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้รับบริการ ได้เห็นความไม่รับผิดชอบของตน

6. เทคนิคการให้ข้อเสนอแนะ (Advice Technique) เป็นเทคนิคที่ผู้ให้การปรึกษาให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้รับบริการว่าจะสนองความต้องการของตนได้อย่างไร จะวางโครงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองอย่างเป็นระบบได้อย่างไร

7. เทคนิคการเปิดเผย (Self Disclosure) เป็นเทคนิคที่ผู้ให้การปรึกษาจะช่วยให้ผู้รับบริการได้เปิดเผยประสบการณ์ ความคิดปัญหาอุปสรรคของเขา

8. เทคนิคการตีความ (Interpretation) เป็นเทคนิคที่ผู้ให้การปรึกษาดีความพฤติกรรมของผู้รับบริการ หรือตีความ สีนัย ท่าทาง คำพูดของผู้รับบริการ เพื่อให้ผู้รับบริการเข้าใจและมองสิ่งต่างๆ กว้างขึ้น เข้าใจพฤติกรรมเพิ่มขึ้น การตีความจะทำให้ผู้รับบริการเกิดความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง และเป็นแรงจูงใจที่ช่วยให้ผู้รับบริการได้ตระหนักในตนเอง ช่วยให้ผู้รับบริการได้ภาพพจน์ใหม่เกี่ยวกับตนเอง

ในการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัย ได้นำทฤษฎีการให้การปรึกษา ทั้ง 5 ทฤษฎี มาพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ตามขั้นตอนของการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม 3

ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้นการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ คือ การสร้างสัมพันธภาพ ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ขั้นที่ 3 ขั้นยุติการให้การปรึกษาประเมินผล และระยะติดตามผล

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนวรรณกรรมครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ดังนี้

7.1 งานวิจัยในประเทศ

รพีพร ระวิพันธ์ (2551) ศึกษาการเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริง และทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหลักเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ จำนวน 16 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองโดยรวมทุกด้าน ดีขึ้นหลังจากได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริง

นอกจากนี้จริยา อัสวเพชรกุล, ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และประสาร มาลากุล ณ อุทยาน (2558) ศึกษาการเสริมสร้างพลังทางบวกของนักเรียนวัยรุ่น โดยการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพลังทางบวกของนักเรียนวัยรุ่น แล้วนำมาพัฒนาการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างพลังทางบวกของนักเรียนวัยรุ่น และทำการประเมินประสิทธิผลของการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างพลังทางบวกของนักเรียนวัยรุ่น ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยพลังทางบวกโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านการพัฒนาการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างพลังทางบวกของนักเรียนวัยรุ่นพัฒนาจากการบูรณาการแนวคิด ทฤษฎี และเทคนิคต่างๆ ของการให้การปรึกษากลุ่ม ประกอบด้วย ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบกวนิยม ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบวิเคราะห์สัมพันธภาพ ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบการรู้จักคิดและพฤติกรรม และทฤษฎี การให้การปรึกษาครอบครัวแบบโครงสร้าง และจากทำการประเมินประสิทธิผลของการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างพลังทางบวกของนักเรียนวัยรุ่น พลังทางบวกของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้การปรึกษากลุ่ม แบบบูรณาการ หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล เพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนได้รับการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการทำสนทนากลุ่มเฉพาะ พบว่านักเรียนวัยรุ่นในกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจต่อการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพราะได้เรียนรู้ และมีประสบการณ์ในการเสริมสร้างพลังทางบวก

ทางด้านจอมขวัญ เลื่องลือ, ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และ ประสาร มาลากุล ณ อุทยาน (2559) ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มเผชิญความจริง เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการดำเนินชีวิตในสังคมยุคใหม่ของนิสิต นักศึกษา ชั้นปีที่ 1 คณะศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มเผชิญความจริง เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการดำเนินชีวิตในสังคมยุคใหม่ของนิสิต นักศึกษา ชั้นปีที่ 1 คณะศึกษาศาสตร์ ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยสมรรถนะการดำเนินชีวิตในสังคมยุคใหม่โดยรวมและรายด้านของนิสิต นักศึกษา จำนวน 400 คน อยู่ในระดับมาก รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มเผชิญความจริงเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการดำเนินชีวิตในสังคมยุคใหม่ของนิสิต นักศึกษา พัฒนาจากการประยุกต์ใช้แนวคิด และเทคนิคต่างๆ ของทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มเผชิญความจริง และ รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มเผชิญความจริงที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิผลในการเสริมสร้างสมรรถนะการดำเนินชีวิตในสังคมยุคใหม่ของนิสิตที่เข้าร่วมในกลุ่มทดลองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ พบว่า นิสิตกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มเผชิญความจริง ที่ทำให้นิสิตมีความรู้และความรับผิดชอบต่อตนเองเพิ่มมากขึ้น มีการวางแผนดำเนินชีวิตของตนเอง เพื่อพัฒนาความสามารถของตนเองเสมอ และการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม เพื่อการดำเนินชีวิตในสังคมยุคใหม่อย่างประสบความสำเร็จ

ชาญชัย ศักดิ์ศิริสัมพันธ์ (2559) ศึกษาการเสริมสร้างความหมายในชีวิตของวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ โดยใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มกวนิยม เพื่อศึกษาความหมายในชีวิตของวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ เพื่อพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มกวนิยมเพื่อเสริมสร้างความหมายในชีวิต ของวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ และ เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มกวนิยมเพื่อเสริมสร้าง ความหมายในชีวิตของวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยความหมายในชีวิต โดยรวมและรายด้านของวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์อยู่ใน ระดับปานกลางความหมายในชีวิตรายด้าน ประกอบด้วย ความหมายในชีวิตด้านจุดมุ่งหมายในชีวิต ด้านการเผชิญและจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต ด้านการวางแผนชีวิต และด้านการเห็นคุณค่าของตนเอง ในส่วนของ การพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มกวนิยมเพื่อ เสริมสร้าง ความหมายในชีวิตของวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ พัฒนาจากแนวคิด เทคนิค และกระบวนการต่างๆ ของทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มกวนิยม และ รูปแบบการปรึกษากลุ่มกวนิยมมีประสิทธิผลในการเสริมสร้างความหมายในชีวิตของ วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์

โดยความหมายในชีวิตของวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์กลุ่มทดลองที่ได้รับการให้การ ปรึกษากลุ่มกวนิยม หลัง การทดลองและหลังการติดตามผลเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนทดลอง และเพิ่มขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้ รับการให้การปรึกษาแบบกลุ่มกวนิยม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการสนทนา กลุ่มเฉพาะ พบว่าวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์กลุ่มทดลองมีความพึงพอใจหลังการที่ได้ไปให้การปรึกษากลุ่ม กวนิยมได้เข้าใจและเห็นคุณค่าของความหมายในชีวิตของตนเองและทารก ในครรภ์ ได้เรียนรู้ชีวิต ของมนุษย์และการเป็นมารดาอย่างภาคภูมิใจ

ศิวะยุทธ สิงห์ปรุ, ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2559) ศึกษาการเสริมสร้างการจัดการตนเองของวัยรุ่นชายข้ามเพศในสถานศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการตนเอง ของวัยรุ่นชายข้ามเพศในสถานศึกษา เพื่อพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างการจัดการตนเองของวัยรุ่นชายข้ามเพศในสถานศึกษา และเพื่อประเมินประสิทธิผล การใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในการเสริมสร้างการจัดการตนเองของวัยรุ่น ชายข้ามเพศในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การจัดการตนเองของวัยรุ่นชายข้ามเพศในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับสูงในการสร้างรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณา การเพื่อ การเสริมสร้างการจัดการตนเองของวัยรุ่นชายข้ามเพศในสถานศึกษาพัฒนาจากการบูรณา การแนวคิด ทฤษฎีและเทคนิคต่างๆ ของทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่ม และ การจัดการตนเองของ วัยรุ่นชายข้ามเพศกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล เพิ่มขึ้น มากกว่าก่อน ได้รับรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ และเพิ่มขึ้นกว่าวัยรุ่นชายข้ามเพศกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ ผลการ สนทนากลุ่มเฉพาะ พบว่า วัยรุ่นชายข้ามเพศกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการให้การ ปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการที่ช่วยเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการจัดการตนเอง และช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้วัยรุ่นชายข้ามเพศกลุ่มทดลองตั้งใจที่จะพัฒนาตนเองให้เปลี่ยนแปลง ไปในทิศทางบวก

ปรีชา ขยัน และ เสรี ใหม่อัจฉริยะ (2560) ศึกษาการเสริมสร้างความหวังของ นักศึกษามหาวิทยาลัยโดยใช้การให้การปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้าง ความหวังของนักศึกษามหาวิทยาลัย โดยใช้การให้การปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยที่เข้ารับ การปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความหวัง มีความหวังหลังการรับการปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานสูงกว่าก่อนการรับการปรึกษากลุ่ม และ นักศึกษามหาวิทยาลัยที่เข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความหวัง มีความหวัง หลังการรับการปรึกษากลุ่มสูงกว่า กลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พรรณวดี สมกิตติกานนท์, ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และ ประสาร มาลากุล อุษุชา (2560) ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของความสำเร็จในการบริหารเวลาของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาคุณลักษณะของความสำเร็จในการบริหารเวลาของนักศึกษา เพื่อพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของความสำเร็จในการบริหารเวลาของนักศึกษา และเพื่อประเมินประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของความสำเร็จในการบริหารเวลาของนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของความสำเร็จในการบริหารเวลาของนักศึกษามีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นคุณลักษณะความสำเร็จด้านการวางแผนในการบริหารเวลารายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง การพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของความสำเร็จในการบริหารเวลาของนักศึกษา พัฒนาจากการบูรณาการแนวคิด และเทคนิคของทฤษฎีต่างๆ ของการให้การปรึกษากลุ่ม และ คุณลักษณะของความสำเร็จในการบริหารเวลาของนักศึกษากลุ่มทดลองที่ได้รับการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ หลังการทดลองและหลังการติดตามผล เพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่าคุณลักษณะของความสำเร็จในการบริหารเวลาของนักศึกษากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 จากผลการสนทนากลุ่มเฉพาะพบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองที่ได้รับการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการหลังการติดตามผล มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการที่ช่วยเสริมสร้างความรู้ และทักษะการปฏิบัติตนที่ทำให้บรรลุถึงคุณลักษณะของความสำเร็จในการบริหารเวลา

รอฮานี เจ๊ะอุเซ็ง ดวงมณี จงรักษ์ และ ณรงค์ศักดิ์ รอบคอบ (2560) ศึกษาการปรึกษากลุ่มบูรณาการเพื่อลดผลกระทบทางจิตใจหลังเกิดเหตุการณ์วิกฤตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการปรึกษากลุ่มบูรณาการ ในการลดผลกระทบทางจิตใจหลังเกิดเหตุการณ์วิกฤตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการปรึกษากลุ่มบูรณาการมีคะแนนเฉลี่ยผลกระทบทางจิตใจ หลังการทดลองลดลงมากกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนทดลอง และนักเรียนที่ได้รับการปรึกษากลุ่มบูรณาการมีคะแนนเฉลี่ยผลกระทบทางจิตใจ ลดลงมากกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนกลุ่มการศึกษาทางจิตวิทยาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ดังนั้น โปรแกรมการปรึกษากลุ่มบูรณาการ สามารถลดผลกระทบทางจิตใจหลังเกิดเหตุการณ์วิกฤตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดปัตตานี ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เวบ, ลินดา, บริงค์แมนและกรี (Webb, Linda, Brigman & Gre, 2007, pp.190-201) ศึกษาทักษะความสำเร็จของนักเรียน: การแทรกแซงกลุ่มที่มีโครงสร้างของที่ปรึกษาโรงเรียนของกลุ่มนักเรียนขนาดเล็กที่ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ (Student Success Skills - SSS) พัฒนาขึ้นสำหรับอาจารย์ปรึกษาของโรงเรียนที่กำหนดเป้าหมายผลการเรียนทางวิชาการ โปรแกรม SSS จะขึ้นอยู่กับการทำงานวิจัยเกี่ยวกับทักษะที่นักเรียนต้องการจะประสบความสำเร็จ การศึกษาที่สนับสนุนประสิทธิภาพของโปรแกรมจะได้รับการทบทวนสั้นๆ และแสดงรูปแบบที่สอดคล้องกันของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นสำหรับนักเรียนที่เรียนในกลุ่มการรักษา รูปแบบและการแทรกแซงของกลุ่มที่มีโครงสร้างช่วยให้นักเรียนปฏิบัติงานกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ

แนฟซีเกอร์, จาซินต้า, คีครูฟ และลอรีน (Nafziger, Jacinta, DeKruyf & Lorraine, 2013) ศึกษาการให้คำปรึกษาทางเรขาคณิตสำหรับที่ปรึกษาทางวิชาชีพในโรงเรียน วัตถุประสงค์คือเพื่อแนะนำผู้อ่านให้มุมมองการให้คำปรึกษาในโรงเรียนด้วยการเล่าเรื่อง ในตอนท้ายบันทึก จากท่าทางเล่าเรื่องในรูปแบบการสนทนาที่มีเป้าหมายเพื่อร่วมกับผู้อ่าน การใช้กรณีศึกษาการให้คำปรึกษารายบุคคลรูปแบบกลุ่มย่อยชุดคำแนะนำในชั้นเรียนและตัวอย่างการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนเราจะอธิบายถึงแนวคิดและเทคนิคการเล่าเรื่องที่สำคัญ ผลการศึกษาพบว่า การเล่าเรื่องจะมีประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกับนักเรียนในประเด็นต่างๆ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขภาพจิตและการพัฒนาส่วนบุคคล หรือ สังคม สามารถใช้ในการให้คำปรึกษาแบบเป็นรายบุคคลและแบบกลุ่มและคำแนะนำในห้องเรียน นอกจากนี้ยังสามารถมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาและการสนับสนุน ช่วยให้เห็นที่ปรึกษาของโรงเรียนและคนอื่นๆ คอยเฝ้าดูทำงานร่วมกับและเป็นพยานในการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน

โรส และ แซม สตีน์ (Rose and Sam Steen, 2014-2015) ทำการศึกษาและพัฒนาแบบจำลองการให้คำปรึกษาด้านความสำเร็จในการทำแบบสอบถามทุกวัน ของกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา เป็นการให้คำปรึกษากลุ่มที่ใช้ในการพัฒนาและส่งเสริมความยืดหยุ่นในนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยการใช้แบบจำลองการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่ประสบความสำเร็จในชีวิตประจำวัน (ASE) ผลการวิจัยพบว่านักเรียนบางคนมีคะแนนเฉลี่ยสะสมเพิ่มขึ้นและการทำงานส่วนบุคคลทางสังคมหลังการแทรกแซง บทความนี้นำเสนอแนวคิดสำหรับการปฏิบัติและแนวคิดสำหรับการวิจัยในอนาคต

ไวร์ตา, เลนการ์ และคอร์นฟอร์ด (Wrighta, Langa and Comforthb, 2011) ได้ทำการศึกษาเชิงสำรวจ เรื่องการเชื่อมต่อรอยร้าว: การย้ายถิ่นฐานและการให้คำปรึกษาแบบองค์รวม การศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นไปที่ประสบการณ์ของแรงงานข้ามชาติผิวขาว ความสัมพันธ์กับสภาพภูมิประเทศ

ในเมือง Aotearoa New Zealand ชีวิตประวัติดั้งเดิมและหน่วยความจำแบบรวม การทำงานเป็นแนวทางในการร่วมวิจัยมีข้อจำกัด แต่ในด้านสาขาที่ให้คำปรึกษาและจิตบำบัดสามารถเรียนรู้ได้จากวิธีท้องถิ่นในการเข้าถึงความเป็นอยู่ที่ดี ผลจากการศึกษาจะเป็นแนวทางปฏิบัติแบบของคร่ำมเหล่านี้เป็นจุดเริ่มต้นที่มีศักยภาพในการให้คำปรึกษามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับแรงงานข้ามชาติ ชีวิตประวัติก่อสามารถใช้เป็นงานวิจัยได้ วิธีการศึกษาเกี่ยวกับการเชื่อมต่อในเรื่องต่างๆ แนวคิดเรื่องประสบการณ์การอพยพและผลพวงที่ได้รับ การทำงานร่วมกัน ด้วยการศึกษานี้ชีวิตประวัติดังกล่าวช่วยให้เราสามารถก้าวไปไกลเกินกว่าเรื่องที่เราอ่านได้เพียงเรื่องเดียว

สรุป การศึกษาวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ด้านวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางจิตวิญญาณ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบแบบบูรณาการ ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา และส่งเสริมให้กลุ่มตัวอย่างเกิดการพัฒนาด้านความฉลาดทางจิตวิญญาณ เพื่อที่จะเติบโตเป็นประชากรไทย และประชากรโลก ที่มีคุณภาพในด้านต่างๆ ต่อไปในอนาคต

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความหมายของรูปแบบ

จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความหมายของรูปแบบ ได้มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ทิสนา เขมมณี (2552: 220) กล่าวว่า รูปแบบเป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรม ซึ่งบุคคลแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น เป็นคำอธิบาย เป็นแผนผัง ไดอะแกรม หรือแผนภาพ เพื่อช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้อย่างชัดเจนขึ้น นอกจากนี้ รูปแบบยังเป็นเครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการสืบเสาะหาคำตอบความรู้ ความเข้าใจปรากฏการณ์ทั้งหลาย ปกติในการศึกษาวิจัยเรื่องใดๆ ก็ตามผู้ศึกษาจะต้องตั้งคำถามที่ต้องการคำตอบ ซึ่งในกระบวนการวิจัยจะมีการตั้งสมมติฐานหรือชุดของสมมติฐานขึ้นมาซึ่งก็คือคำตอบที่คาดคะเนไว้ล่วงหน้า สมมติฐานเหล่านี้มักจะได้มาจากข้อความรู้ หรือข้อค้นพบที่ผ่านมา หรืออาจจะเกิดจากประสบการณ์หรือการหยั่งรู้ (Intuition) ของผู้ศึกษาวิจัย หรืออาจจะเกิดจากทฤษฎีหลักการต่างๆ สมมติฐานเป็นข้อความที่บ่งบอกถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรต่างๆ ของเรื่อง /

สถานการณ์นั้นๆ ซึ่งจะยังคงเป็นเพียงเครื่องมือในการแสวงหาคำตอบเท่านั้น จนกว่าจะได้รับการนำไปพิสูจน์ทดสอบหากสมมติฐานเป็นจริง ข้อความนั้นก็จะสามารถนำไปใช้ในการทำนายหรืออธิบายปรากฏการณ์นั้นๆ ได้ รูปแบบเป็นเช่นเดียวกับกับสมมติฐานที่บุคคลอาจสร้างขึ้นจากความคิด ประสบการณ์ การใช้อุปมาอุปไมย หรือจากทฤษฎีและหลักการต่างๆ ได้ แต่ถึงอย่างไรรูปแบบก็ไม่ใช้ทฤษฎี

คัมภีร์ สุกแก้ว (2553) ปัญญา ทองนิล (2553) และ ณัฐศักดิ์ จันทร์ผล (2552) ได้กล่าวถึงความหมายของรูปแบบที่มีความสอดคล้องกันว่า รูปแบบหมายถึง สิ่งที่แสดงโครงสร้างของสิ่งที่ทำหรือพัฒนาขึ้นจากทฤษฎี องค์ประกอบ ประสบการณ์ การคาดการณ์ แล้วนำเสนอในรูปแบบจำลองหรือ แผนผัง โดยพิจารณาว่ามีสิ่งใดบ้างที่ต้องนำมาศึกษา รวมทั้งอธิบายความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ของรูปแบบที่สร้างขึ้น และใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานต่างๆ ต่อไป

อาจกล่าวสรุปได้ว่า รูปแบบ เป็นโครงสร้างที่กำหนดขึ้นเป็นหลัก หรือเป็นแนวซึ่งเป็นที่ยอมรับเช่น รูปแบบร้อยกรอง หรือ สิ่งที่แสดงให้เห็นว่าเป็นเช่นนั้น อย่างเช่น รูปคน รูปบ้านรูปปลารูปใบไม้ รูปแบบวัด แบบจำลองบทบาท แบบจำลองแฟชัน รูปแบบธุรกิจ การสร้างโมเดลขนาดข้อมูล แบบจำลองรถยนต์ แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ รูปแบบการให้การปรึกษา ซึ่งจะต้องมีการเชื่อมโยง ทฤษฎี หลักการ องค์ประกอบ ของสิ่งนั้นๆ เพื่อให้มีความชัดเจนในการนำเสนอเป็นรูปธรรม อันมาจากแนวคิดหรือสภาวะการณ์ที่เป็นนามธรรม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานต่างๆ ต่อไป

2. องค์ประกอบของรูปแบบ

คีฟส์ (Keeves J., 1997, pp.386-387) กล่าวว่า รูปแบบที่ดีจะต้องมีองค์ประกอบดังนี้

- 1) โครงสร้างของรูปแบบจะต้องประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Relationship) ที่สามารถบรรยายถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้น หรือเรื่องราวต่างๆ ได้
- 2) รูปแบบสามารถนำไปสู่การทำนาย (Prediction) ผลที่ตามมาสามารถพิสูจน์ทดสอบได้
- 3) รูปแบบจะต้องประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง (Structural Relationships) มากกว่าความสัมพันธ์เชื่อมโยง (Associative Relationships)
- 4) รูปแบบเป็นส่วนสำคัญในการช่วยสร้างจินตนาการ (Imagination) ความคิดรวบยอด (Concept) ความสัมพันธ์ (Interrelation) และการขยายผลจากรูปแบบในการศึกษาต่อไป

3. ประเภทของรูปแบบ

แคทแพลน (Kaplan, 1964 อ้างถึงใน Keeves, 1997, pp.386-387) กล่าวว่า รูปแบบทางการศึกษาทางสังคมศาสตร์ มีหลายประเภท และมีความแตกต่างกัน สามารถแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ

1) รูปแบบที่มีความคล้ายคลึงกัน (Analogue Model) เปลี่ยนแปลงผ่านระบบทางกายภาพ เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจจากสิ่งที่เป็นนามธรรม

2) รูปแบบที่มีการใช้ภาษาในการสื่อสาร (Semantic Model) อาจนำเสนอด้วยแผนภาพ หรือแผนภูมิ เพื่อแสดงให้เห็น โครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบกับเรื่องราวอื่นๆ เช่น รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ

3) รูปแบบที่ใช้สมการทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) มาอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ รูปแบบประเภทนี้นิยมใช้ในสาขาจิตวิทยา สาขาวิทยาศาสตร์ และสาขาการบริหารการศึกษา

4) รูปแบบเชิงแผนผัง (Schematic Model) ได้แก่ความคิดที่แสดงออกผ่านทางแผนผัง แผนภาพ ไดอะแกรม กราฟ เป็นต้น

5) รูปแบบที่เกี่ยวกับสาเหตุ (Causal Model) อันเป็นรูปแบบที่พัฒนามาจากเทคนิคการวิเคราะห์จากส่วนย่อย (Analysis from Sub-Sections) และหลักการสร้างความหมายผ่านภาษาหรือเหตุผล (Semantic Model) โดยนำเอาตัวแปรต่างๆ มาสัมพันธ์กันเชิงสาเหตุ นำไปสู่ผลที่เกิดขึ้น เช่น รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณ กับรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการต่อการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ เป็นต้นจากข้อความข้างต้น จะเห็นว่า รูปแบบทางด้านวิทยาศาสตร์ มักจะเป็นรูปแบบเชิงสาเหตุ

จอยส์ และเวลล์ (Joyce & Well, 1985, pp.75) ได้จัดแบ่งประเภทของรูปแบบออกเป็น 4 รูปแบบคือ

1) รูปแบบที่ใช้การประมวลผลข้อมูล (Information-Processing Model) จากการให้กระทำหรือเรียนรู้เกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่าง เช่นรูปแบบการสอน หรือ รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ

2) รูปแบบที่จัดไว้กับปัจเจกบุคคล หรือการพัฒนาเฉพาะรายบุคคล (Personal Model) โดยเน้นกระบวนการที่แต่ละบุคคลจัดระบบการปฏิบัติต่อสิ่งต่างๆ (Reality)

3) รูปแบบที่ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และระหว่างบุคคลกับสังคม (Social Interaction Model)

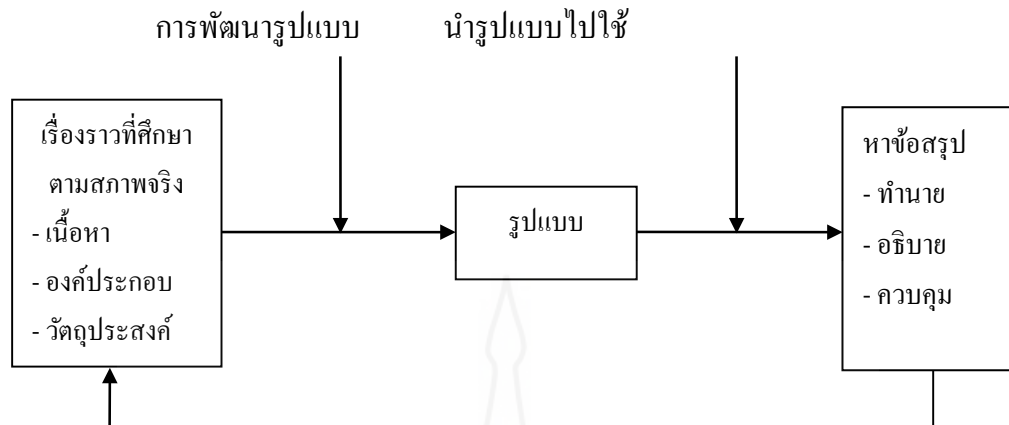
4) รูปแบบที่ใช้องค์ความรู้ด้านพฤติกรรมศาสตร์เป็นหลักในการพัฒนารูปแบบ (Behavior Model) จุดมุ่งหมายเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่สังเกตได้ มากกว่าการพัฒนาโครงสร้างจิตวิทยา และพฤติกรรมที่ไม่สามารถสังเกตได้

นอกจากนี้สไตเนอร์ (Steiner, 1988: 148) ยังได้กล่าวว่า รูปแบบแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ 1) รูปแบบเชิงปฏิบัติ หรือ แบบจำลองที่ปฏิบัติได้จริง (Practical Model or Model-of) รูปแบบประเภทนี้เป็นแบบจำลองทางกายภาพ เช่น แบบจำลองรถยนต์ เครื่องบิน และภาพจำลอง เป็นต้น 2) รูปแบบเชิงทฤษฎี หรือ แบบจำลองทางทฤษฎี (Theoretical Model or Model-of) เป็นรูปแบบที่สร้างขึ้นจากทฤษฎี หลักการ องค์ประกอบของสิ่งนั้นๆ รูปแบบจะเป็นโครงสร้างที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์กันของสิ่งต่างๆ ข้างต้นที่ได้กล่าวมา และนารท ศรีละโพธิ์ (2558: 38) กล่าวว่า รูปแบบการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ รูปแบบการรับรู้ทางสังคม (Social cognition model) เพื่อให้บุคคลประเมินข้อดี ข้อเสีย การปฏิบัติตนด้านสุขภาพ โดยระบุปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจ และบุคคลสามารถข้ามระหว่างขั้นเพื่อให้บรรลุพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยใช้กระบวนการที่เหมาะสม กับลักษณะการเปลี่ยนแปลงแต่ละขั้น เช่น ขั้นตอนการเปลี่ยน โมเดล (The Stage of Change Model หรือ แบบจำลองการเปลี่ยนพฤติกรรม (Transtheoretical Model) ซึ่งรูปแบบการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ส่วนมากจะนำมาควบคุมการรับรู้พฤติกรรม (Perceived Behavioral Control) หรือแนวคิดความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy Concept) เป็นตัวทำนายการกระทำ

จากข้อความข้างต้น สรุปได้ว่า รูปแบบเป็นโครงสร้างของการนำเสนอแนวคิด ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา แล้วนำมาสร้างเป็นแนวทาง วิธีการ แผนผัง ไคอะแกรม หรือลักษณะอื่นๆ นอกเหนือจากที่ได้กล่าวมา อันจะนำไปสู่การถ่ายทอดเป็นรูปธรรม จากสิ่งที่เป็นนามธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ และพัฒนาสิ่งต่างๆ ต่อไป

4. การพัฒนารูปแบบ

การพัฒนารูปแบบ มาจากการพิจารณาถึงความต้องการนำไปใช้งาน จะต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของเรื่องราวที่ต้องการศึกษา เนื้อหา องค์ประกอบ วัตถุประสงค์ ที่ต้องการศึกษา สามารถนำไปหาข้อสรุปเพื่อทำนาย อธิบายหรือควบคุมปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง ดังแสดงในภาพที่ 2.4 ดังนี้

ภาพที่ 2.4 การพัฒนารูปแบบ Keves (1988, pp.560)

Keves (1988: 560) ได้กำหนดคุณลักษณะ สำคัญของรูปแบบจำลองที่ดีไว้ ดังนี้

- 1) รูปแบบจำลองควรประกอบขึ้นด้วยความสัมพันธ์ อย่างมีโครงสร้างของตัวแปรมากกว่าความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงธรรมดา
- 2) รูปแบบจำลองใช้เป็นแนวทางการพยากรณ์ผลที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบจำลอง สามารถตรวจสอบได้จากการสังเกตและหาข้อมูลสนับสนุนด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์
- 3) รูปแบบจำลองควรระบุหรือชี้ให้เห็นว่ากลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษารูปแบบจำลองจึงใช้เป็นเครื่องมือการพยากรณ์แล้วยังใช้เป็นเครื่องมือในการอธิบายปรากฏการณ์ในเรื่องราวอื่นๆ อีกด้วย
- 4) รูปแบบจำลองควรใช้เป็นเครื่องมือ การสร้างความคิดรวบยอดใหม่ และสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรใหม่ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มองค์ความรู้ในเรื่องที่กำลังศึกษา

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนวรรณกรรมครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ ดังนี้

5.1 งานวิจัยในประเทศ

ขวัญฟ้า รังสิยานนท์ (2552) ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้แนวพุทธสำหรับเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้แนวพุทธสำหรับเด็กปฐมวัย ที่พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาจริยธรรมเด็กปฐมวัย ด้วยการวิจัยและพัฒนา มีขั้นตอนดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การสร้างรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้แนวพุทธ โดยการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ศึกษาภาคสนามจากโรงเรียนตัวอย่างวิถี

พุทธ 4 แห่ง สร้างรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้แนวพุทธ (ฉบับร่าง) ทดลองสอนนำร่องและสร้างคู่มือครูรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้แนวพุทธ (ฉบับร่าง) ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ขั้นที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้แนวพุทธ โดยใช้การวิจัยกึ่งทดลอง หล่อหลอมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรม 2 ประเภท คือ กิจกรรมในชีวิตประจำวัน เน้นการสำรวจ ภาย วาจา ใจ ด้วยการเจริญสติในช่วงกิจกรรม ยามเช้าก่อนรับประทานอาหารเช้า ก่อนนอน และก่อนกลับบ้าน และ กิจกรรมในหน่วยการเรียนรู้เน้นการเรียนรู้จากการได้ขยับมองเห็น สูดดม ชิม สัมผัส และรับรู้ด้วยใจ ผ่านสาระการเรียนรู้ในหน่วยต่างๆ โดยลงมือกระทำเป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ ขั้นตอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้มี 5 ขั้น คือ การจัดปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ การฝึกการรับรู้ การพัฒนาการคิด การลงมือปฏิบัติ และการประเมิน

ในด้าน พรเทพ จันทราอุกฤษฎ์ (2556) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนแบบโต้แย้งและแนวคิดการเรียนรู้โดยแบบจำลองเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการรู้วิทยาศาสตร์และความมีเหตุผล ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 6 ขั้นตอนสำคัญได้แก่ ขั้นตั้งประเด็นคำถาม ขั้นสร้างแบบจำลองเบื้องต้น ขั้นสำรวจแบบจำลอง ขั้นปรับปรุงแบบจำลอง ขั้นสร้างข้อสรุปและคำอธิบาย และขั้นสุดท้ายคือ ขั้นขยายความรู้ โดยมีการอภิปรายโต้แย้งในทุกๆ ขั้น ด้านการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน พบว่า นักเรียนที่ได้เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีค่าคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการรู้วิทยาศาสตร์ ต่ำกว่าเกณฑ์ แต่ความมีเหตุผลสูงกว่าก่อนเรียน และสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ นารถ ศรีละโพธิ์ (2558) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามรูปแบบการข้ามทฤษฎีเพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบของ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนตามรูปแบบการข้ามทฤษฎีที่พัฒนาขึ้นมีทั้งหมด 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นกระตุ้นความคิด ขั้นพิจารณาบทบาทหน้าที่ ขั้นสร้างการมีส่วนร่วม ขั้นแสดงผลรวมความรู้ ขั้นก้าวสู่การพัฒนา และขั้นสุดท้ายคือขั้นประเมินการเปลี่ยนแปลง และจากการศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามรูปแบบการข้ามทฤษฎี พบว่า กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการรับผิดชอบต่อตนเองในด้านการเรียน ต่ออาจารย์ และต่อเพื่อนสูงขึ้นหลังการทดลอง

นอกจากการนี้ ปฏิมาภรณ์ ธรรมเดชะ (2558) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดพื้นที่เสรีสำหรับการสอนเสวนาและสืบสอบเพื่อสร้างมโนทัศน์ด้านความเป็นพลเมือง และความสามารถในการวิเคราะห์ประเด็นทางสังคม ของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนการสอน พัฒนาขึ้นจาก 5 หลักการ ประกอบด้วย การเรียนรู้จากประสบการณ์และมุมมองของคนอื่น การคิดอย่างเสรี การสื่อสารปฏิสัมพันธ์

การแสวงหาความรู้และความเข้าใจ หลักการสุดท้ายคือ กระบวนการกลุ่ม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นสนทนาเพื่อสร้างความเข้าใจและกระตุ้นความคิด ขั้นกำหนดประเด็นค้นคว้าและสร้างความเข้าใจ ขั้นวินิจฉัยสถานการณ์ และขั้นสุดท้ายคือขั้นสื่อสารแลกเปลี่ยนมุมมองเพื่อขยายความคิด และในการศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยของคะแนนโน้ตสนทนาด้านความเป็นพลเมือง และความสามารถในการวิเคราะห์ประเด็นทางสังคม สูงกว่าก่อนเรียน และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สอดคล้องกับ พิรุลาวัฒน์ สุภอุทุมพร (2559) ศึกษาผลการใช้รูปแบบวงจรการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้รูปแบบวงจรการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ที่ประกอบด้วยกระบวนการสืบสอบ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นสร้างความสนใจ ขั้นสำรวจและค้นหา ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป ขั้นขยายความรู้ และขั้นประเมิน มีคะแนนค่าเฉลี่ยความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลทางวิทยาศาสตร์หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน และสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบทั่วไป

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

คริสโตเฟอร์ และ ออเดอร์ (Christopher and Other, 2009) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอน ตามแนวการสืบสอบหาความรู้ 5 ขั้นตอน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การให้เหตุผล และการสร้างข้อโต้แย้ง ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ผลวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวงจรการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การให้เหตุผล และการสร้างข้อโต้แย้ง สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกับ พอร์ จา วาเลียร์ (Pooja Walia, 2012) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบวงจรการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนเกรด 8 ที่เป็นกลุ่มทดลองได้เรียนด้วยรูปแบบวงจรการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน และกลุ่มควบคุม เรียนด้วยวิธีการเรียนการสอนแบบทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบวงจรการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน มีคะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการเรียนการสอนแบบทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ ทาจารี และ แฮกฮานี (Tajari and Haghani, 2013) ได้ทำการศึกษา ผลของการใช้รูปแบบวงจรการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ที่มีผลต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบวงจรการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน มีคะแนนความคิดสร้างสรรค์ เพิ่มขึ้นทั้งนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับรูปแบบ สรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบ ประกอบด้วย ความหมาย องค์ประกอบ หลักการ และลักษณะขั้นตอนในการใช้รูปแบบ ซึ่งโดย

ส่วนใหญ่จะมีขั้นตอนของรูปแบบ 4-6 ขั้นตอน โดยขึ้นอยู่กับความเหมาะสมกับประเด็นที่ต้องการพัฒนา และในการพัฒนารูปแบบการให้การศึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎี องค์ประกอบ ของความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แล้วได้นำข้อมูลที่ได้มาทำการพัฒนารูปแบบการให้การศึกษากลุ่มแบบบูรณาการ กับกรอบทฤษฎีการให้การศึกษาดังต่อไปนี้ 5 ทฤษฎี ได้แก่ 1) ทฤษฎีการศึกษาระบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง 2) ทฤษฎีการศึกษาระบบเกสตัลท์ 3) ทฤษฎีการศึกษาระบบภวนิยม 4) ทฤษฎีการศึกษาระบบเผชิญความจริง และ 5) ทฤษฎีการศึกษาระบบวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพ โดยเลือกทฤษฎี และเทคนิคการให้การศึกษาดังต่อไปนี้ นั้นๆ อย่างน้อย 2 ทฤษฎีขึ้นไป โดยได้แบ่งการให้การศึกษาดังต่อไปนี้ เป็น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้น ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ และขั้นที่ 3 ขั้นยุติการศึกษา ที่ครอบคลุม ปัจจัยภายในบุคคล 3 ด้านคือ ความคิด ความรู้สึก และการกระทำ โดยยึดหลักทฤษฎีการให้การศึกษาดังต่อไปนี้ และเทคนิคการให้การศึกษาดังต่อไปนี้ ตามทฤษฎีที่นำมาพัฒนารูปแบบการให้การศึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ที่มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อให้ได้รูปแบบที่สามารถแสดงให้เห็นถึงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ อย่างมีโครงสร้าง ระหว่างตัวแปร สามารถตรวจสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ นำไปสู่การทำนายผลที่ตามมา รวมทั้งสามารถอธิบายโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุผล นำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ รวมถึงแนวความคิดใหม่ ความสัมพันธ์ในเรื่องที่ศึกษาได้ (Corey, 2004; Corey; & Corey, 2006)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย เรื่องรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบ แล้วนำมาพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ และทำการศึกษาผลการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้แบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระยะที่ 3 เปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล หลังจากเสร็จสิ้นการทดลองไปแล้ว 1 เดือน

2. นิยามปฏิบัติการ

2.1 ความฉลาดทางจิตวิญญาณ หมายถึง ความสามารถของมนุษย์ที่ทำความเข้าใจในความต้องการที่แท้จริงแห่งตน การเข้าใจตัวตนของตนเอง มีเป้าหมายในชีวิต สามารถเข้าใจผู้อื่น เข้าใจสรรพสิ่งตามธรรมชาติด้วยการดำเนินการในการดำรงชีวิตที่มีคุณค่า ตามวิถีทางหรือแนวทางตามเป้าหมายแห่งตน มีความสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาหรือการประเมินแนวทาง แห่งการดำเนินการของตนในการดำรงชีวิตให้ถูกต้อง มีความสุขภายในจิตวิญญาณแห่งตน ที่ปราศจากสิ่งสอดแทรก

จากศาสนา วัฒนธรรมและสังคม การพัฒนาเพื่อไปสู่การเป็นผู้มีความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำเป็นต้อง พัฒนาจากองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

2.2.1 การตระหนักรู้ตนเอง (Self-Awareness) ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาในรูปแบบ การให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาด้านการตระหนักรู้ตนเอง ให้สามารถเข้าใจ ควบคุมตนเอง รวมถึงการสร้างคุณค่าในตนเอง ในครั้งที่ 2 และครั้งที่ 7-9

2.2.2 ความเป็นธรรมชาติ (Spontaneity) ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาในรูปแบบการให้ การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความเป็นธรรมชาติในการแสดงออกตามสถานการณ์ ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมในการแสดงออก หรือการกระทำ ได้อย่างคล่องแคล่ว อย่างเป็นปกติวิสัย รวมไปถึงการรู้หน้าที่ของตนเอง สิ่งที่ต้องรับผิดชอบ ในครั้งที่ 3 และครั้งที่ 7-9

2.2.3 ความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาในรูปแบบการให้การ ปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความสามารถด้านความเห็นอกเห็นใจ เข้าใจ แบ่งปันความรู้สึก ของผู้อื่น การเป็นผู้ให้ และการรู้จักเสียสละ ในครั้งที่ 4 และครั้งที่ 7-9

2.2.4 การรับรู้แบบองค์รวม (Holism) ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาในรูปแบบการให้การ ปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาด้านการรับรู้แบบองค์รวม สามารถเชื่อมโยงสิ่งต่างๆ ในรูปแบบ ความสัมพันธ์ขนาดใหญ่ สามารถนำพากลุ่มไปสู่เป้าหมายในฐานะผู้นำ ในครั้งที่ 5 และครั้งที่ 7-9

2.2.5 การมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า (Being Vision and Value Led) เพื่อพัฒนาด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า ในการดำเนินชีวิตตามหลักการความเชื่อที่ลึกซึ้ง สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข พัฒนาทัศนคติ ความคิดในด้านต่างๆ ในเชิงบวก ผู้วิจัยได้ทำ การพัฒนาในรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ครั้งที่ 6 และครั้งที่ 7-9

2.2 การให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ หมายถึง การให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่ม โดยบูรณาการ เทคนิค วิธีการตามกระบวนการ การให้การปรึกษากลุ่ม และทฤษฎีการให้การปรึกษา เชิงจิตวิทยา 5 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพ แบบเกสตัลท์ แบบเผชิญความจริง แบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง และแบบกวนิยม เพื่อพัฒนาความฉลาดทาง จิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.3 รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ หมายถึง โครงสร้างที่อธิบายรายละเอียด กระบวนการในการจัด ประสบการณ์เพื่อให้นักเรียน ได้เรียนรู้ในการพัฒนาความฉลาดทางจิต วิญญาณของตนเอง โดยรูปแบบได้บูรณาการทฤษฎี หลักการ องค์ประกอบ ที่มีความสัมพันธ์กันเชิง สาเหตุ เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผ่านองค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณ

5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการตระหนักรู้ตนเอง 2) ด้านความเป็นธรรมชาติ 3) ด้าน ความเห็นอกเห็นใจ 4) ด้านการรับรู้แบบองค์รวม และ 5) ด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาองค์ประกอบในก่อนหน้าแล้วนำมาบูรณาการกับทฤษฎีการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา พร้อมเทคนิคการให้การปรึกษากลุ่ม และกิจกรรมกลุ่ม ที่สอดคล้องกับการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้นให้การปรึกษา (Initial Stage)

ครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศ ในการปฐมนิเทศการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ผู้วิจัยสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้การปรึกษากลุ่มกับ สมาชิกภายในกลุ่ม รวมทั้งอธิบายให้สมาชิกมีความเข้าใจวัตถุประสงค์ และความสำคัญของการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ การเข้าร่วมกิจกรรม และแนวทางปฏิบัติร่วมกันที่ชัดเจนมากขึ้น เทคนิคที่ใช้คือการซักถาม (Interrogation) และการบ่งชี้ (Specification)

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ (Working Stage)

เป็นขั้นที่นักเรียนมีความคุ้นเคยกันมากขึ้น นำไปสู่การเปิดเผยตนเองอย่างแท้จริง สามารถถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด มีการสำรวจตนเอง พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือกับสมาชิกภายในกลุ่ม โดยใช้เทคนิคการให้การปรึกษา คือ การฟังอย่างลึกซึ้ง การถามคำถามปลายเปิด การสะท้อนความรู้สึก การให้ความกระจ่าง การนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์แล้วนำไปปฏิบัติได้จริง การทวนซ้ำ และการสรุป เพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนได้นำไปปฏิบัติเพื่อไปสู่เป้าหมายของการให้การปรึกษาตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ในการพัฒนาตนในด้านความฉลาดทางจิตวิญญาณ อันจะนำมาสู่การดำเนินชีวิตได้อย่างมั่นคงและมีประสิทธิภาพต่อไป ตามองค์ประกอบ ดังนี้

ครั้งที่ 2 การดำเนินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ด้านการตระหนักรู้ตนเอง ผู้วิจัยได้บูรณาการ ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์ (Gestalt) และทฤษฎีแบบเผชิญความจริง ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ในองค์ประกอบ ด้านการตระหนักรู้ตนเอง เทคนิคที่ใช้คือ เกมการสนทนา (Game of Dialogue) การฟังอย่างใส่ใจ (Attentive Listening) การสะท้อนเนื้อหา (Reflection of Content) การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling) การทำความเข้าใจ (Clarification) และ การนำทาง (Directive)

ครั้งที่ 3 การดำเนินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ด้านความเป็นธรรมชาติ (Spontaneity) เพื่อพัฒนาความเป็นธรรมชาติ ในการแสดงออกตามสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมในการแสดงออก หรือการกระทำได้อย่างคล่องแคล่ว อย่าง

เป็นปกติวิสัย รวมไปถึงการรู้หน้าที่ของตนเอง (Knowing their Duties) สิ่งที่ตนเองต้องรับผิดชอบ ผู้วิจัยได้บูรณาการ ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบภวนิยม ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบการวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพ และทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง สอดคล้องกับความฉลาดทางจิตวิญญาณ ในองค์ประกอบ ด้านความเป็นธรรมชาติ เทคนิคที่ใช้คือ การสวมบทบาทสมมติ (Role Playing) ความเอาใจใส่ (Stroke) การตีความ (Interpretation) การยอมรับ (Acceptance) การเผชิญหน้า (Confrontation) การเปิดเผยตนเอง (Self-Disclosure) และ การตอบโต้ทันที (Immediate Response)

ครั้งที่ 4 การดำเนินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ด้านความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) เพื่อพัฒนาความสามารถด้านความเห็นอกเห็นใจ เข้าใจ แบ่งปันความรู้สึกของผู้อื่น การเป็นผู้ให้ และการรู้จักเสียสละ ประกอบด้วย การบูรณาการทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบเกสตัลท์ แบบภวนิยม และแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง เทคนิคที่ใช้คือ การอยู่กับความรู้สึก (Staying with Feeling) การฟังอย่างตั้งใจ (Listening) การสนับสนุนให้ความมั่นใจ (Reassure) การถ่ายโยงความรู้สึก (Transference) การตอบรับจากการฟัง (Listening Responses) และการตอบรับเพื่อการปฏิบัติ (Action Responses)

ครั้งที่ 5 การดำเนินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ในด้านการรับรู้แบบองค์รวม (Holism) เพื่อพัฒนาความสามารถในการเชื่อมโยงสิ่งต่างๆ และเพื่อฝึกการเป็นผู้นำกลุ่ม ประกอบด้วย การบูรณาการทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบการวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพ แบบเกสตัลท์ และแบบเผชิญความจริง เทคนิคที่ใช้คือ บทบาทสมมติ (Role Playing) การนำทาง (Directive) การตอบรับจากการฟัง (Listening Responses) และการบรรยาย (Discourse)

ครั้งที่ 6 การดำเนินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ในด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า (Being Vision and Value Led) เพื่อพัฒนาคุณลักษณะในการดำเนินชีวิตตามหลักการและความเชื่อที่ลึกซึ้ง สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข และเพื่อพัฒนาทัศนคติ ความคิดในด้านต่างๆ ในเชิงบวก ประกอบด้วย การบูรณาการทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบการวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพ และแบบภวนิยม เทคนิคที่ใช้คือ การอธิบาย (Explanation) การถาม (Question) การตีความ (Interpretation) การตอบรับจากการฟัง (Listening Responses) การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling) การสรุปความ (Peroration) การตอบรับเพื่อการปฏิบัติ (Action Responses) การตีความ (Interpretation) และการเปิดเผยตนเอง (Self-Disclosure)

ครั้งที่ 7 การดำเนินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ เรื่อง : การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน (ครั้งที่ 1) วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการตระหนักรู้ตนเอง 2) ด้านความเป็นธรรมชาติ 3) ด้านความเห็นอกเห็นใจ 4) ด้านการรับรู้แบบองค์รวม 5) ด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า เทคนิคที่ใช้คือ การอธิบาย (Explanation) การถาม (Question) การตีความ (Interpretation) การตอบรับจากการฟัง (Listening Responses) และการตอบรับเพื่อการปฏิบัติ (Action Responses)

ครั้งที่ 8 การดำเนินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ เรื่อง : การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน (ครั้งที่ 2) วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการตระหนักรู้ตนเอง 2) ด้านความเป็นธรรมชาติ 3) ด้านความเห็นอกเห็นใจ 4) ด้านการรับรู้แบบองค์รวม 5) ด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า เทคนิคที่ใช้คือการอธิบาย (Explanation) การถาม (Question) การตีความ (Interpretation) การตอบรับจากการฟัง (Listening Responses) และการตอบรับเพื่อการปฏิบัติ (Action Responses)

ครั้งที่ 9 การดำเนินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ เรื่อง : การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน (ครั้งที่ 3) วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการตระหนักรู้ตนเอง 2) ด้านความเป็นธรรมชาติ 3) ด้านความเห็นอกเห็นใจ 4) ด้านการรับรู้แบบองค์รวม 5) ด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า เทคนิคที่ใช้คือ การอธิบาย (Explanation) การถาม (Question) การตีความ (Interpretation) การตอบรับจากการฟัง (Listening Responses) และการตอบรับเพื่อการปฏิบัติ (Action Responses)

ครั้งที่ 10 ปัจฉิมนิเทศ เรื่อง : การกล่าวขอบคุณ กล่าวอำลา และทำการวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ กลุ่มทดลอง หลังการทดลอง และยุติการให้การปรึกษา

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป (Final Stage) เป็นขั้นที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มเกิดการเรียนรู้อย่างกระฉ่งแจ้งในการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ สามารถนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต รวมทั้งมีการประเมินติดตามผล

ขั้นที่ 4 ครั้งที่ 11 ระยะเวลาติดตามผล สันทนาการกลุ่ม และทำแบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ หลังเสร็จสิ้นการให้การปรึกษาไปแล้ว 1 เดือน

2.4 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาใน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) สังกัดสำนักงานการอุดมศึกษา ทั้งเพศหญิง และเพศชาย ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

3.1.1 ประชากร

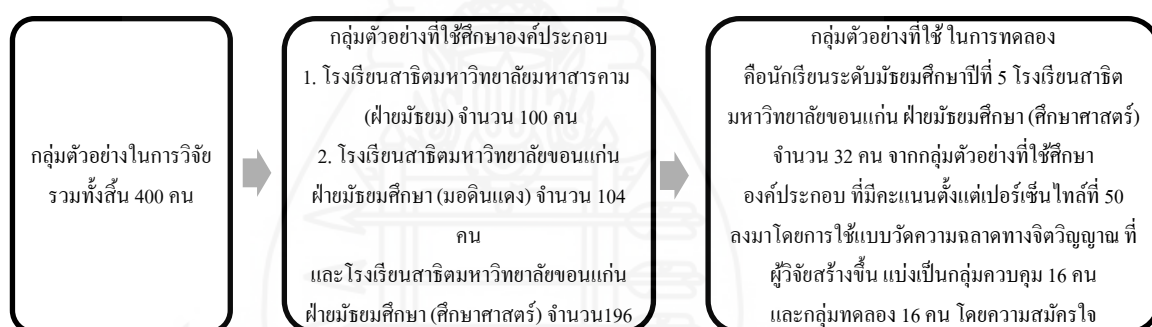
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิต ที่อยู่ในกลุ่มงานยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ที่ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด ประสานงานกับหน่วยงานอำนวยความสะดวก ได้แก่ สำนักงานรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน สำนักงานงบประมาณ และสำนักงานศึกษาธิการ โดยแบ่งออกเป็น 2 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 930 คน 2) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (มอดินแดง) จำนวน 503 คน และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) จำนวน 582 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 2,015 คน (งานทะเบียนโรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2560: ออนไลน์)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ที่ใช้ศึกษาองค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling Method) จากนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ 1)โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 100 คน 2)โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (มอดินแดง) จำนวน 104 คน และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) จำนวน 196 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 400 คน

2) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ที่ใช้ศึกษาผลการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาองค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณ ที่มีคะแนนความฉลาดทางจิตวิญญาณตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์

ที่ 50 ลงมา โดยการใช้แบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการศึกษาองค์ประกอบ ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ คือนักเรียน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) จำนวน 32 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 16 คน และกลุ่มทดลอง 16 คน โดยความสนใจ กลุ่มทดลองได้รับการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาด ทางจิตวิญญาณ และกลุ่มควบคุมจะไม่ได้รับการปรึกษาใดๆ วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง อาศัยหลักความน่าจะเป็น (Probability Sampling) อันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป และนิยมใช้ในงานวิจัย และในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย เลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Cluster Random Sampling) โดยทำการสุ่มประชากรจากหน่วยหรือลำดับชั้นที่ใหญ่ก่อน จากหน่วยที่สุ่มได้แล้วทำการสุ่มหน่วย ที่มีลำดับใหญ่รองลงมาทีละชั้นๆ จนถึงกลุ่มตัวอย่างในชั้นที่ต้องการการสุ่มแบบนี้ จึงมีลักษณะการ กระจ่ายเป็นร่างแหที่ขยายออกไปเรื่อยๆ จนถึงหน่วยที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูล ในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ การสุ่ม 2 ชั้น (Two-Stage Sampling) พร้อมทั้งนำวิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างดังภาพที่ 3.1 ดังนี้

ภาพที่ 3.1 วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ในการศึกษาองค์ประกอบ และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ที่มา: ทิพย์ศิริ กาญจนวาสิ และศิริชัย กาญจนวาสิ (2559, น.156)

3.2 เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้มี 2 ประเภท คือ

1. แบบสอบถามปลายเปิดเพื่อศึกษาองค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณ

2. แบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ศึกษาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ซึ่งนิยมใช้รวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ (สุคใจ ศรีสถิตนรากร, 2555, น.103) โดยใช้คำถามปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ โดยทำการสัมภาษณ์นักเรียนจำนวน 40 คน ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น จากการวิเคราะห์เกณฑ์การประเมินความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของ โซฮาร์ และ มาร์แชล (Zohar & Marshall, 2000-2001) ในด้านต่างๆ ตามตารางที่ 3.1 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 คำถามปลายเปิด ที่ใช้สัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ข้อ	คำถาม
1	นักเรียนมีการเข้าใจในการดำเนินชีวิตของตน และขีดความสามารถของตนในความแตกต่างจากคนอื่น เป็นอย่างไร
2	นักเรียนปฏิบัติในหน้าที่นั้นอย่างไร เมื่อต้องรับผิดชอบต่อการทำสิ่งต่าง ๆ ในสถานการณ์ทั้งที่เต็มใจและไม่เต็มใจ
3	นักเรียนคิดว่าการเป็นผู้ให้ มีข้อดี และข้อเสีย อย่างไร
4	เมื่อนักเรียนได้รับมอบหมายให้เป็นผู้นำกลุ่ม นักเรียนมีแนวทางในการปฏิบัติงาน อย่างไร
5	นักเรียนคิดว่าการพัฒนาปรับปรุงตนให้เกิดคุณค่าทั้งจากภายนอกและภายใน เป็นอย่างไร

2. แบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิต ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สร้างจากการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ โดยใช้คำถามปลายเปิด ที่ประกอบด้วย การมีความรู้จักตนเองในระดับสูง การที่บุคคลแสดงออกได้อย่างคล่องแคล่วและเป็นธรรมชาติ ความสามารถแบ่งปันความรู้สึกรัก และแสดงออกถึงความเข้าอกเข้าใจผู้อื่น ได้อย่างลึกซึ้ง ไม่กระทำในสิ่งที่เป็นการเบียดเบียนผู้อื่น ความสามารถในการเชื่อมต่อระหว่างสิ่งที่แตกต่างกันเป็นองค์รวม และความสามารถในการสร้างวิสัยทัศน์และคุณค่า ได้ข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อเท่ากับ 0.46 – 0.76 และมีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.82 จำนวน 30 ข้อ ประกอบด้วย

1) แบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ ด้านการตระหนักรู้ตนเอง ประกอบด้วย
ข้อคำถามเชิงลบ จำนวน 7 ข้อ ยกตัวอย่างข้อคำถาม ดังนี้

ตัวอย่าง ข้อคำถามในแบบวัด

00. ฉันไม่สามารถเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง

เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

2) แบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ ด้านความเป็นธรรมชาติ ประกอบด้วย
ข้อคำถามทั้งเชิงบวก และเชิงลบ จำนวน 4 ข้อ ยกตัวอย่างข้อคำถาม ดังนี้

ตัวอย่าง ข้อคำถามในแบบวัด

00. ฉันทำงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จ และตรงเวลา

เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

00. ฉันไม่สามารถรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองได้บ่อยครั้ง

เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3) แบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ ด้านความเห็นอกเห็นใจ ประกอบด้วย
ข้อคำถามทั้งเชิงลบ จำนวน 10 ข้อ ยกตัวอย่างข้อคำถาม ดังนี้

ตัวอย่าง ข้อคำถามในแบบวัด

00. การเป็นผู้ให้เป็นการลดความเห็นแก่ตัวในบุคคล แม้บางครั้งจะต้องฝืนใจ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4) แบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ ด้านการรับรู้แบบองค์รวม ประกอบด้วย
ข้อคำถามเชิงลบ จำนวน 4 ข้อ ยกตัวอย่างข้อคำถาม ดังนี้

ตัวอย่าง ข้อคำถามในแบบวัด

00. ถ้าฉันเป็นผู้นำกลุ่มฉันต้องควบคุมผู้อื่นได้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

5) แบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ ด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งเชิงบวก และเชิงลบ จำนวน 5 ข้อ ยกตัวอย่างข้อคำถาม ดังนี้

ตัวอย่าง ข้อคำถามในแบบวัด

00. ฉันพยายามทำชีวิตให้มีความสุขแม้รอบตัวจะพบเจอกับปัญหาก็ตาม

เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

00. ฉันไม่สามารถมองเห็นคุณค่าในชีวิตของตนเอง

เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

เกณฑ์การให้คะแนน แต่ละข้อคำถามมีน้ำหนักตั้งแต่ 1-5 คะแนน ดังนี้

ระดับความรู้สึกหรือการกระทำ	ข้อคำถามทางบวก (0)	ข้อคำถามทางลบ (00)
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

ตัวอย่าง ข้อคำถามในแบบวัด

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ลงใน ที่กำหนด ตามความเป็นจริงที่สุด

1. เพศ ชาย หญิง

2. ชื่อสถานศึกษา

การวิจัยนี้แบ่งเครื่องมือออกเป็น 3 ชุด คือ 1) ชุดเครื่องมือวัดก่อนการได้รับการให้ การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ (Pretest) 2) ชุดเครื่องมือวัดทันทีหลังการรับการให้ การปรึกษากลุ่ม แบบบูรณาการเสร็จสิ้น (Posttest) และ 3) ชุดเครื่องมือวัดในระยะติดตามผล เมื่อเสร็จสิ้นการให้ การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการไปแล้ว 1 เดือน (Posttest 1 เดือน)

ผู้วิจัยสร้างคำถามปลายเปิด และสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบวัดเพื่อ วัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การศึกษา และวิเคราะห์เกณฑ์ประเมินความฉลาดทางจิตวิญญาณ จากแนวคิด ทฤษฎีของ โซฮาร์ และ มาร์แชล (Zohar & Marshall, 2000-2001) นำมาสร้างเป็นคำถามปลายเปิด
2. สัมภาษณ์ กับนักเรียน โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 40 คน โดยใช้คำถามปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ นำข้อมูลที่ได้มาตั้งเป็นข้อคำถามแบบวัด จำนวน 30 ข้อ นำแบบวัดไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าประกอบ
3. กำหนดนิยามปฏิบัติการ ของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย จากการศึกษาองค์ประกอบ
4. กำหนดรูปแบบข้อคำถาม และทำการสร้างข้อคำถามตามรูปแบบที่กำหนด
5. เสนอเครื่องมือวัดฉบับร่างที่ใช้ในการวิจัย ต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา คณาจารย์นิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามนิยามศัพท์ปฏิบัติการ
6. ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษา คณาจารย์นิพนธ์
7. นำเครื่องมือวัดที่ผ่านการแก้ไข แล้วไปทำการตรวจสอบความเที่ยงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษา 1 ท่าน ด้านความฉลาดทางจิตวิญญาณ 1 ท่าน และด้านพฤติกรรมศาสตร์ จำนวน 3 ท่าน รวมเป็น 5 ท่าน
8. นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าความสอดคล้อง (IOC) โดยคัดเลือก ข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ≥ 0.5 (Norman E. Groulund, 1985) จากนั้นนำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้
9. ดำเนินการหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบวัดด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค ได้เท่ากับ 0.82 จากฉบับทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียน โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีคุณลักษณะใกล้เคียง กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน
10. นำเครื่องมือที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไข แล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน และทำการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination หรือ D Index หรือ ค่า p) โดยค่าอำนาจจำแนกรายข้อเท่ากับ 0.46 – 0.76
11. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจริง จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยแบ่ง เครื่องมือออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ 1) ชุดเครื่องมือวัดก่อนการได้รับการให้การศึกษา กลุ่มแบบบูรณาการ (Pretest) 2) ชุดเครื่องมือวัดทันทีหลังการรับการศึกษา กลุ่มแบบบูรณาการ เสร็จสิ้น

(Posttest) และ 3) ชุดเครื่องมือวัดในระยะติดตามผล หลังการรับการให้การปรึกษา กลุ่มแบบบูรณาการ เสร็จสิ้นไปแล้ว 1 เดือน

การวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัย ได้วิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือวิจัยตามคุณสมบัติการวัดเชิงจิตวิทยา ข้อมูลทั่วไปใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ข้อความความคิดเห็นเกี่ยวกับความฉลาดทางจิตวิญญาณ ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบ โดย ใช้โปรแกรม M plus เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย การสร้างรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จาก 5 องค์ประกอบ ผู้วิจัยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เน้นเนื้อหาที่อิงจากกรอบแนวคิดการวิจัย และสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย รวมทั้งตรวจสอบความสอดคล้อง ความถูกต้องของการพัฒนารูปแบบ และกำหนดรูปแบบในการศึกษา 5 ด้าน ขององค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณ ได้แก่ 1) ด้านการตระหนักรู้ตนเอง 2) ด้านความเป็นธรรมชาติ 3) ด้านความเห็นอกเห็นใจ 4) ด้านการรับรู้แบบองค์รวม และ 5) ด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ โดยผู้วิจัย สังเคราะห์หลักการ แนวคิด เทคนิค การให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ และทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยา จำนวน 5 ทฤษฎี ได้แก่ 1) ทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง 2) ทฤษฎีการปรึกษาแบบเกสตัลท์ 3) ทฤษฎีการปรึกษาแบบภวนิยม 4) ทฤษฎีการปรึกษาแบบเผชิญความจริง และ 5) ทฤษฎีการปรึกษาแบบวิเคราะห์สัมพันธภาพ

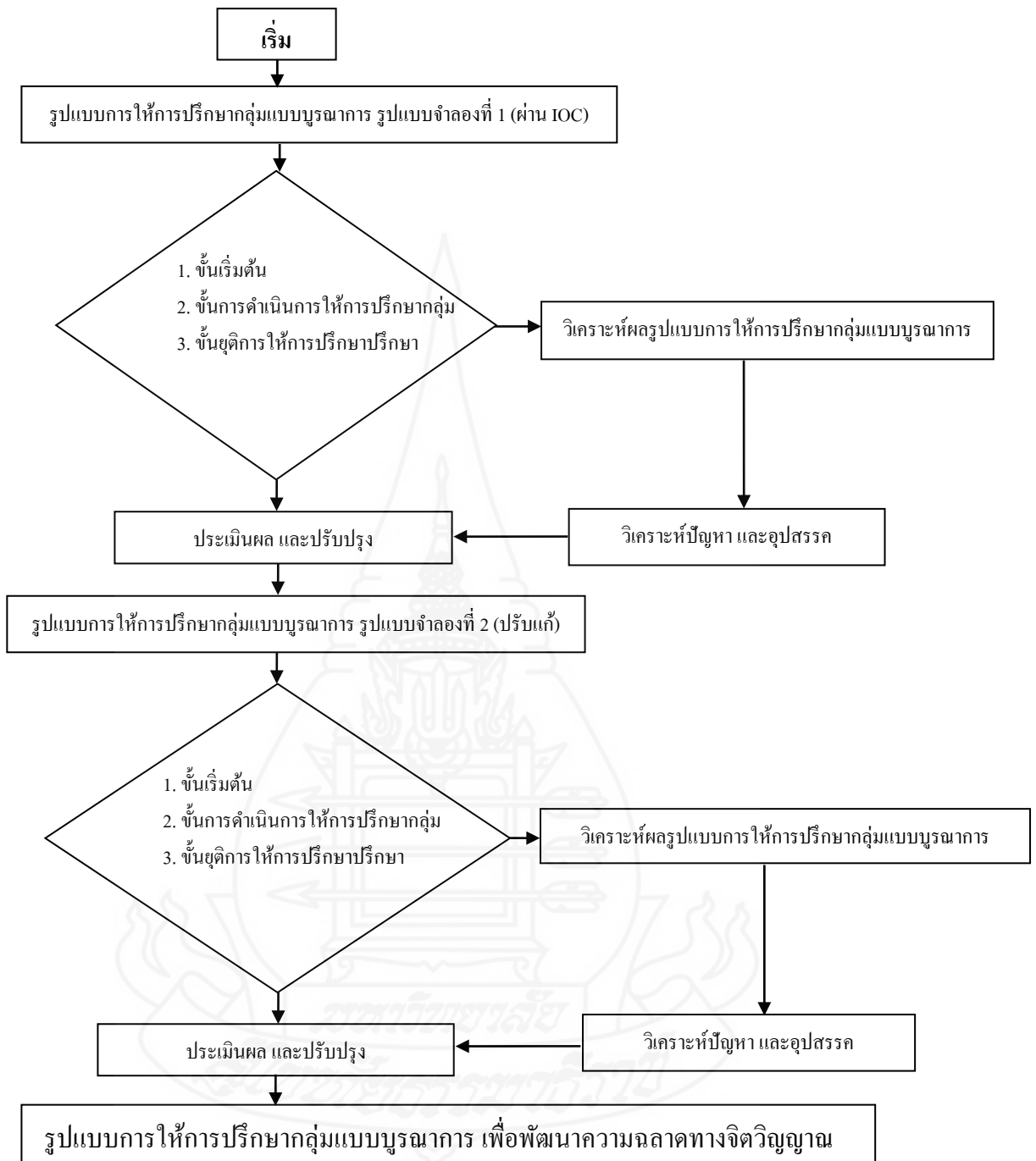
2. ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน โดยการทำการตรวจสอบความเที่ยงเชิงเนื้อหา (Content Validity) (รูปแบบจำลองที่ 1) นำมาปรับปรุงรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ตามข้อคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน (IOC)

3. นำแบบจำลองที่ 1 (ผ่าน IOC) ไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาค่าความเที่ยงเท่ากับ หรือมากกว่า .50 ขึ้นไป กับกลุ่มตัวอย่างแบบคละ ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง ทำการวิเคราะห์ผล

ปรับปรุงแก้ไข เป็นแบบจำลองที่ 2 นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสมเชิงเนื้อหา แล้วนำไปใช้

4. ได้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่สมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มทดลอง การสร้างรูปแบบ และผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับขั้นตอนตามภาพที่ 3.2 ดังนี้

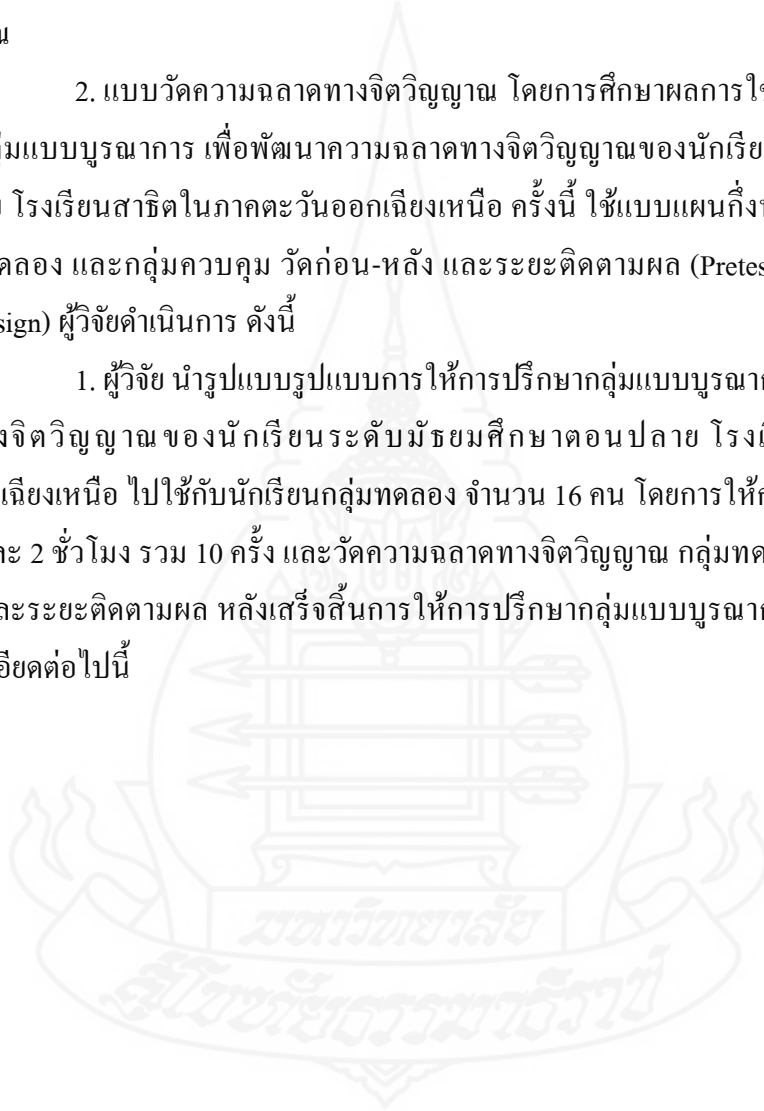
ภาพที่ 3.2 การสร้างรูปแบบการให้การศึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระยะที่ 3 เปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก่อน และหลังการทดลอง และระยะติดตามผล หลังจากเสร็จสิ้นการทดลองไปแล้ว 1 เดือน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ประเภท คือ

1. รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ

2. แบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ โดยการศึกษาผลการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งนี้ ใช้แบบแผนกึ่งทดลอง แบบ 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม วัดก่อน-หลัง และระยะติดตามผล (Pretest - Posttest Control-Group Design) ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัย นำรูปแบบรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปใช้กับนักเรียนกลุ่มทดลอง จำนวน 16 คน โดยให้การปรึกษาแบบกลุ่ม 10 ครั้งๆ ละ 2 ชั่วโมง รวม 10 ครั้ง และวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ กลุ่มทดลอง ก่อน- หลังการทดลอง และระยะติดตามผล หลังเสร็จสิ้นการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ไปแล้ว 1 เดือน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 3.2 กำหนดการเข้ารับการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	เรื่อง
1	11 เมษายน พ.ศ. 2561	ปฐมนิเทศ
2	12 เมษายน พ.ศ. 2561	ด้านการตระหนักรู้ตนเอง
3	16 เมษายน พ.ศ. 2561	ด้านความเป็นธรรมชาติ
4	17 เมษายน พ.ศ. 2561	ด้านความเห็นอกเห็นใจ
5	18 เมษายน พ.ศ. 2561	ด้านการรับรู้แบบองค์รวม
6	19 เมษายน พ.ศ. 2561	ด้านการมีวิสัยทัศน์และการเห็นคุณค่า
7	20 เมษายน พ.ศ. 2561	การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการตระหนักรู้ตนเอง ด้านความเป็นธรรมชาติ ด้านความเห็นอกเห็นใจ ด้านการรับรู้แบบองค์รวม ด้านการมีวิสัยทัศน์และการเห็นคุณค่า
8	21 เมษายน พ.ศ. 2561	การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการตระหนักรู้ตนเอง ด้านความเป็นธรรมชาติ ด้านความเห็นอกเห็นใจ ด้านการรับรู้แบบองค์รวม ด้านการมีวิสัยทัศน์และการเห็นคุณค่า
9	22 เมษายน พ.ศ. 2561	การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการตระหนักรู้ตนเอง ด้านความเป็นธรรมชาติ ด้านความเห็นอกเห็นใจ ด้านการรับรู้แบบองค์รวม ด้านการมีวิสัยทัศน์และการเห็นคุณค่า
10	22 เมษายน พ.ศ. 2561	ปัจฉิมนิเทศ
11	21 พฤษภาคม พ.ศ. 2561	ระยะติดตามผล

จากตารางที่ 3.2 กำหนดการ การเข้ารับการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 11 ครั้ง โดยในครั้งที่ 2-9 เป็นการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ

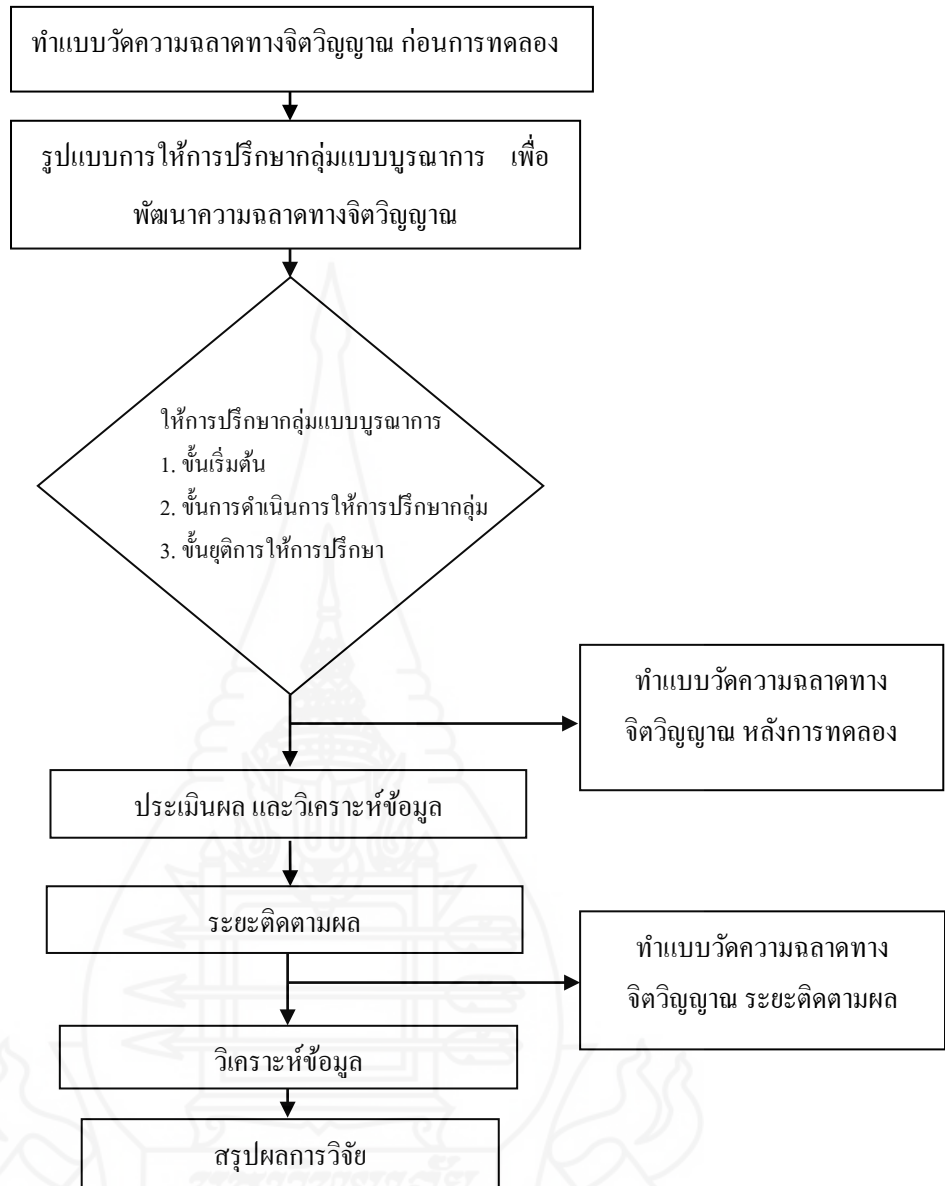
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 นำหนังสือจากสาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือ กับนักเรียน โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4.2 ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และระยะติดตามผล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับศึกษาการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นนักเรียนที่มีคะแนนความฉลาดทางจิตวิญญาณตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมา จำนวน 32 คน จากการใช้แบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการสุ่มอย่างง่าย คือ นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 16 คน และกลุ่มทดลอง 16 คน ด้วยความสมัครใจ กลุ่มทดลองได้รับการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ใน 9 กิจกรรม ทั้งนี้รวมช่วงปฐมนิเทศ ปัจฉิมนิเทศ และการสนทนากลุ่ม เป็นจำนวนทั้งหมดรวม 11 ครั้ง ทำการวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ กลุ่มทดลอง ก่อน- หลังการทดลอง และระยะติดตามผล หลังเสร็จสิ้นการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ไปแล้ว 1 เดือน ส่วนกลุ่มควบคุมจะไม่ได้รับการปรึกษาใดๆ

4.2.2 เครื่องมือที่ใช้ คือ รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และแบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สามารถสรุปขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ได้ตามภาพที่ 3.3 ดังนี้

ภาพที่ 3.3 แสดงขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล การใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ในการวิเคราะห์ค่าสถิติ ได้แก่ การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ด้วยโปรแกรมเอ็มพลัส (M plus)

2. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistic) ในการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง และใช้ประกอบในการพิจารณาแยกกลุ่มย่อย เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานต่อไป

5.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ใช้สถิติพื้นฐาน ค่าร้อยละ 1) สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ด้วยโปรแกรมเอ็มพลัส (M plus) 2) วิเคราะห์การสนทนากลุ่มย่อย และการสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์เนื้อหา 3) วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติ สถิตินันพารามตริก เปรียบเทียบในกลุ่มเดียวกัน ใช้สถิติ ฟรีดแมน แอนโนวา เทสต์ (Friedman's ANOVA Test) และใช้สถิติ แมนวิทนี ยู เทสต์ (Mann-Whitney U test) เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม เป็นรายคู่

5.2 การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ ผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิผู้เข้าร่วมการวิจัย ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยทำหนังสือ ขอการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของ ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น และคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น รวมถึงการจัดทำเอกสารชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย เอกสารพิทักษ์สิทธิแนบไว้กับแบบวัดให้กลุ่มตัวอย่างศึกษาก่อนทำแบบวัด รวมถึงขั้นตอนการเข้าร่วมเป็นกลุ่มตัวอย่างทดลองใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ที่พัฒนาขึ้นพร้อมทั้งชี้แจงเพื่อแจ้งให้กลุ่มตัวอย่างทราบว่าความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะเป็นไปตามความสมัครใจของกลุ่มตัวอย่าง สามารถถอนตัวจากการวิจัยได้โดยไม่มีผลกระทบใดๆ และข้อมูลที่ได้จากแบบวัดจะเก็บเป็นความลับใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น

บทที่ 4

ผลการวิจัย

รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย

1. ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง
2. ผลการสร้างแบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย

1. การสร้างรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. สรุปร ทฤษฎี และเทคนิคการให้การปรึกษาของรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. ผลการวิเคราะห์ผลคุณภาพของรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตามข้อคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน โดยผลการวิเคราะห์ค่า IOC อยู่ที่ระดับ 0.60-1.00 (IOC) หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบจำลองที่ 1 (ผ่าน IOC) ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่าง ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง ทำการวิเคราะห์ผลแล้วนำผลการวิเคราะห์ไปปรับปรุงแก้ไข เป็นแบบจำลองที่ 2 นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสมเชิงเนื้อหาแล้วนำไปใช้

ระยะที่ 3 เปรียบเทียบผลของการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยเปรียบเทียบ ดังนี้

1. ผลการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล ของกลุ่มทดลอง

2. ผลการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล ของกลุ่มควบคุม

3. ผลการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สัญลักษณ์ที่ใช้แทนค่าสถิติ

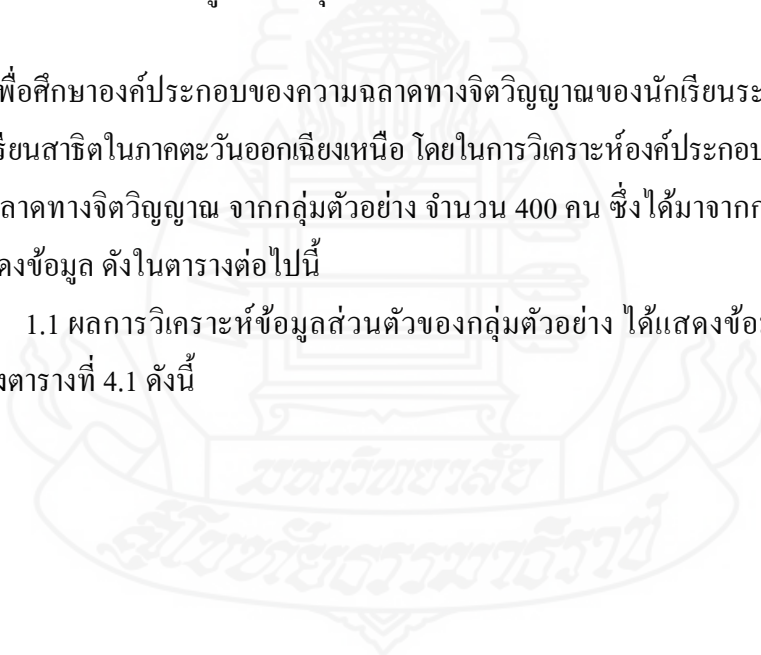
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
χ^2	แทน	ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square)
df	แทน	องศาอิสระ (Degree of Freedom)
R^2	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์
χ^2/df	แทน	ค่าสถิติวัดระดับความกลมกลืน
P	แทน	นัยสำคัญทางสถิติ
CFI	แทน	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index)
TLI	แทน	ค่าดัชนี Tucker-Lewis Index
RMSEA	แทน	ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่าความคลาดเคลื่อน
SRMR	แทน	ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือมาตรฐาน (Standardized Root Mean Square Error Residual)
β	แทน	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน
B	แทน	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

Fs	แทน	factor score
2. สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปร		
A	แทน	องค์ประกอบที่ 1 “การตระหนักรู้ตนเอง” (Self-Awareness)
A1.	แทน	ฉันไม่สามารถเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง
A2.	แทน	ฉันไม่รู้ว่าตนเองต้องการอะไรในชีวิต
A6.	แทน	ฉันไม่เข้าใจชีวิตของตนเอง
A7.	แทน	ฉันไม่เข้าใจความรู้สึกของตนเอง
A8.	แทน	ฉันไม่สามารถรู้ในข้อดีของตนเอง
A9.	แทน	ฉันไม่รู้ว่าต้องปฏิบัติต่อตนเองอย่างไร
A10.	แทน	ฉันไม่รู้ความต้องการที่แท้จริงของตนเอง
B	แทน	องค์ประกอบที่ 2 “ความเป็นธรรมชาติ” (Spontaneity)
B4	แทน	ฉันไม่สามารถเข้าใจในหน้าที่ของตนเองได้ทุกครั้ง
B5	แทน	ฉันไม่ค่อยได้ใส่ใจในหน้าที่ของตนเองเท่าที่ควร
B7	แทน	ฉันทำงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จ และตรงเวลา
B8	แทน	ฉันไม่สามารถรับผิดชอบในหน้าที่ของตนได้บ่อยครั้ง
C	แทน	องค์ประกอบที่ 3 “ความเห็นอกเห็นใจ” (Empathy)
C10	แทน	ฉันเห็นว่าการเป็นผู้รับมีความสุขมากกว่าการเป็นผู้ให้
C11	แทน	ฉันไม่เห็นว่าการให้เป็นการเริ่มต้นในสิ่งดีๆ
C12	แทน	การฝึกเป็นผู้ให้เป็นการลดความเห็นแก่ตัวในบุคคล แม้บางครั้งจะต้องฝืนใจ
C13	แทน	ฉันเชื่อว่าถ้ารู้จักการให้ เราจะได้สิ่งดีๆ ตอบแทนกลับมา
C16	แทน	ฉันเห็นว่าความไม่เท่าเทียมกันคือความเป็นมนุษย์
C17	แทน	ฉันมักไม่ได้รับทุกอย่างเหมือนกันกับเพื่อนคนอื่น
C18	แทน	ฉันเห็นว่ามนุษย์ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพ
C23	แทน	ฉันมักได้รับ โอกาสในเรื่องต่างๆ
C24	แทน	ฉันไม่ได้รับความยุติธรรมจากการตัดสินในเรื่องที่เกิดขึ้นในโรงเรียน เช่น เมื่อเกิดการทะเลาะวิวาทกับเพื่อน
C25	แทน	ฉันเห็นว่าไม่ใช่ทุกคนที่จะเข้าถึงโอกาสในเรื่องต่างๆ ได้

D	แทน	องค์ประกอบที่ 4 “การรับรู้แบบองค์รวม” (Holism)
D4	แทน	ถ้าฉันเป็นผู้นำกลุ่มฉันต้องควบคุมผู้อื่นได้
D5	แทน	ฉันไม่สามารถนำพาผู้อื่นที่มีจุดประสงค์เดียวกันให้ไปสู่เป้าหมายได้
D7	แทน	ฉันไม่พร้อมที่จะสั่งการทำงานร่วมกันให้สมาชิกในกลุ่ม
D9	แทน	ฉันไม่สามารถเป็นผู้คิดริเริ่มสิ่งต่างๆ เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มปฏิบัติตามได้
E	แทน	องค์ประกอบที่ 5 “การมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า”
		(Being Vision and Value Led)
E1	แทน	ฉันไม่เข้าใจชีวิตตนเองอย่างแท้จริง
E2	แทน	ฉันไม่รู้ว่าความหมายของการมีชีวิตอยู่เป็นอย่างไร
E3	แทน	ฉันไม่สามารถดำเนินชีวิตได้โดยไม่เครียด ไม่คิดอะไร และทำจิตใจให้ว่าง
E4	แทน	ฉันพยายามใช้ชีวิตให้มีความสุขแม้รอบตัวจะพบเจอกับปัญหาก็ตาม
E11	แทน	ฉันรู้ว่าความสุขสงบและแก่นแท้ของชีวิต คือนิพพาน

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางจิตวิญญาณ จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มหลายขั้นตอน และได้แสดงข้อมูล ดังในตารางต่อไปนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง ได้แสดงข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง ดังตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลส่วนตัว (n=400)

ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	190 คน	47.0
หญิง	210 คน	52.5
สถานศึกษา		
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ฝ้ายมัธยม	100 คน	25.0
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ้ายมัธยมศึกษา (มอดินแดง)	104 คน	26.0
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ้ายมัธยมศึกษา (ศึกษาศาสตร์)	196 คน	49.0
กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5	400 คน	100

1.2. ผลการสร้างแบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการศึกษาองค์ประกอบ แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อตั้งคำถามแบบวัด จำนวน 30 ข้อ ดำเนินการหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบวัดด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค ได้เท่ากับ 0.82 จากฉบับทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน และผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination หรือ D Index หรือ ค่า p) โดยค่าอำนาจจำแนกรายข้อ มีค่าระหว่าง 0.37-0.76

1.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ของความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1.3.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5 องค์ประกอบตามตารางที่ 4.2 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ของความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
องค์ประกอบที่ 1 (A) การตระหนักรู้ตนเอง (Self-Awareness)

	b	SE	t	B	factor score	R ²
A1 ฉันไม่สามารถเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นกับ ตนเอง	1	0	999	0.828	0.171	0.686
A2 ฉันไม่รู้ว่าตนเองต้องการอะไรในชีวิต	1	0.036	27.844	0.768	-0.012	0.59
A6 ฉันไม่เข้าใจชีวิตของตนเอง	0.856	0.038	22.561	0.734	0.051	0.539
A7 ฉันไม่เข้าใจความรู้สึกของตนเอง	0.977	0.038	25.86	0.811	0.145	0.658
A8 ฉันไม่สามารถรู้ในข้อดีของตนเอง	1.079	0.041	26.53	0.873	0.265	0.762
A9 ฉันไม่รู้ว่าต้องปฏิบัติต่อตนเองอย่างไร	1.116	0.039	28.552	0.857	0.129	0.734
A10 ฉันไม่รู้ว่าความต้องการที่แท้จริงของตนเอง	1.002	0.042	23.7	0.778	0.173	0.605

$\chi^2=8.792$, $df=7$, $p\text{-value} = 0.2679$, $TLI=0.999$, $CFI = 1.000$, $RMSEA = 0.018$, $SRMR = 0.006$

$\chi^2/df = 1.256$

จากตารางที่ 4.2 สามารถอธิบายได้ว่า เมื่อพิจารณาการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันขององค์ประกอบด้านการตระหนักรู้ตนเอง พบว่า A1 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.828 A2 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.768 A6 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.734 A7 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.811 A8 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.873 A9 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.857 A10 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.773 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณ ด้านการตระหนักรู้ตนเอง (A) พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืน ไค-สแควร์ เท่ากับ 8.792, ค่าองศาอิสระเท่ากับ 7, ค่าดัชนี (Trucker-Lewis Index) เท่ากับ 0.999, ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนเปรียบเทียบเท่ากับ 1.000, ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่าความคาดเคลื่อนเท่ากับ 0.018, ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือมาตรฐาน เท่ากับ 0.006 ค่าสถิติวัดระดับความกลมกลืน เท่ากับ 1.256 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.26

ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ของความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
องค์ประกอบที่ 2 (B) ความเป็นธรรมชาติ (Spontaneity)

	b	SE	t	B	factor score	R ²
B4 ฉันไม่สามารถเข้าใจในหน้าที่ของ ตนเองได้ทุกครั้ง	1	0	999	0.624	0.03	0.389
B5 ฉันไม่ค่อยได้ใส่ใจในหน้าที่ของ ตนเองเท่าที่ควร	1.363	0.155	8.779	0.918	0.48	0.843
B7 ฉันทำงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จ และตรงเวลา	0.73	0.071	10.268	0.477	-0.046	0.227
B8 ฉันไม่สามารถรับผิดชอบในหน้าที่ ของตนได้บ่อยครั้ง	1.249	0.135	9.25	0.829	0.37	0.688

$\chi^2=0.000$, $df=0$, $p\text{-value} = 0.000$, $TLI = 1.000$ $CFI = 1.000$, $RMSEA = 0.000$, $SRMR = 0.000$

$\chi^2/df = 0$

จากตารางที่ 4.3 สามารถอธิบายได้ว่า เมื่อพิจารณาการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันขององค์ประกอบด้านความเป็นธรรมชาติ พบว่า B4 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.624 B5 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.918 B7 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.477 B8 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.829 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณ ด้านความเป็นธรรมชาติ (B) พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนไค-สแควร์ เท่ากับ 0.000, ค่าองศาอิสระเท่ากับ 0, ค่าดัชนี (Trucker-Lewis Index) เท่ากับ 1.000, ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนเปรียบเทียบเท่ากับ 1.000, ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่าความคาดเคลื่อน เท่ากับ 0.000, ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือมาตรฐาน เท่ากับ 0.000 ค่าสถิติวัดระดับความกลมกลืน เท่ากับ 0 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000

ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของความฉลาดทางจิตวิญญาณ

ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือ องค์ประกอบที่ 3 (C) ความเห็นอกเห็นใจ (Empathy)

	b	SE	t	B	factor score	R ²
C10 ฉันเห็นว่าการเป็นผู้รับมีความสุขมากกว่าการเป็นผู้ให้	1	0	999	0.726	0.072	0.528
C11 ฉันไม่เห็นว่าการให้เป็นการเริ่มต้นในสิ่งดี ๆ	0.94	0.046	20.418	0.703	0.051	0.495
C12 การฝึกเป็นผู้ให้เป็นการลดความเห็นแก่ตัวในบุคคล แม้บางครั้งจะต้องฝืนใจ	1.014	0.048	21.129	0.777	0.097	0.604
C13 ฉันเชื่อว่าถ้ารู้จักการให้ เราจะได้สิ่งดี ๆ ตอบแทนกลับมา	1.466	0.062	23.788	0.877	0.181	0.768
C16 ฉันเห็นว่าความไม่เท่าเทียมกันคือความเป็นมนุษย์	1.275	0.055	23.176	0.849	0.142	0.72
C17 ฉันมักไม่ได้รับทุกอย่างเหมือนกันกับเพื่อนคนอื่น	1.019	0.054	18.845	0.703	0.092	0.495
C18 ฉันเห็นว่ามนุษย์ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพ	0.825	0.055	14.918	0.558	0.021	0.311
C23 ฉันมักได้รับโอกาสในเรื่องต่าง ๆ	1.191	0.063	19.041	0.710	0.011	0.504
C24 ฉันไม่ได้รับความยุติธรรมจากการตัดสินในเรื่องที่เกิดขึ้นในโรงเรียน เช่น เมื่อเกิดการทะเลาะวิวาทกับเพื่อน	1.187	0.055	21.426	0.787	0.077	0.619
C25 ฉันเห็นว่าไม่ใช่ทุกคนที่จะเข้าถึงโอกาสในเรื่องต่าง ๆ ได้	1.02	0.053	19.432	0.717	0.049	0.514

$\chi^2=32.996$, $df=26$, $p\text{-value} = 0.1622$, $TLI=0.997$, $CFI=0.999$, $RMSEA = 0.019$, $SRMR = 0.012$

$\chi^2/df = 1.269$

จากตารางที่ 4.4 สามารถอธิบายได้ว่า เมื่อพิจารณาการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันขององค์ประกอบ ด้านความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) พบว่า C10 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.726 C11 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.703 C12 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.777 C13 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.877 C16 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.849 C17 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.703 C18 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.558 C23 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.710 C24 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.787 C25 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.717 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณ

ด้านความเห็นอกเห็นใจ (C) พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืน ไค-สแควร์ เท่ากับ 32.996, ค่าองศาอิสระเท่ากับ 26, ค่าดัชนี (Trucker-Lewis Index) เท่ากับ 0.997, ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนเปรียบเทียบเท่ากับ 0.999, ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่าความคาดเคลื่อน เท่ากับ 0.019, ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือมาตรฐาน เท่ากับ 0.012 ค่าสถิติวัดระดับความกลมกลืน เท่ากับ 1.269 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1622

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ของความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ องค์ประกอบที่ 4 (D) การรับรู้แบบองค์รวม (Holism)

	b	SE	t	B	factor score	R ²
D4 ถ้าฉันเป็นผู้นำกลุ่มฉันต้องควบคุมผู้อื่นได้	1	0	999	0.838	0.3	0.703
D5 ฉันไม่สามารถนำพาผู้อื่นที่มีจุดประสงค์เดียวกันให้ไปสู่เป้าหมายได้	1.029	0.042	24.505	0.825	0.262	0.68
D7 ฉันไม่พร้อมที่จะตั้งการทำงานร่วมกันให้สมาชิกในกลุ่ม	0.983	0.044	22.361	0.781	0.167	0.609
D9 ฉันไม่สามารถเป็นผู้คิดริเริ่มสิ่งต่างๆ เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มปฏิบัติตามได้	1.029	0.047	21.843	0.761	0.136	0.58

$\chi^2=1.162$ df=1, p-value = 0.2885, TLI = 1.000, CFI = 1.000, RMSEA = 0.013, SRMR =0.003

$\chi^2/df = 1.162$

จากตารางที่ 4.5 สามารถอธิบายได้ว่า เมื่อพิจารณาการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันขององค์ประกอบ ด้านการรับรู้แบบองค์รวม (D) พบว่า D4 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.838 D5 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.825 D7 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.781 D9 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.761 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณ ด้านการรับรู้แบบองค์รวม พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืน ไค-สแควร์ เท่ากับ 1.162, ค่าองศาอิสระเท่ากับ 1, ค่าดัชนี (Trucker-Lewis Index) เท่ากับ 1.000, ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนเปรียบเทียบเท่ากับ 1.000, ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของ

การประมาณค่าความคาดเคลื่อน เท่ากับ 0.013, ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือมาตรฐาน เท่ากับ 0.003 ค่าสถิติวัดระดับความกลมกลืน เท่ากับ 1.162 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.2885

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ของความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ องค์ประกอบที่ 5 (E) การมีวิสัยทัศน์และการเห็นคุณค่า (Being Vision and Value Led)

	b	SE	t	B	factor score	R ²
E1 ฉันไม่เข้าใจชีวิตตนเองอย่างแท้จริง	1	0	999	0.702	0.174	0.492
E2 ฉันไม่รู้ว่าคุณหมายของการมีชีวิตอยู่เป็นอย่างไร	1.244	0.073	16.99	0.842	0.208	0.709
E3 ฉันไม่สามารถดำเนินชีวิตได้โดยไม่เครียด ไม่คิดอะไร และทำจิตใจให้ว่าง	1.257	0.07	17.85	0.843	0.268	0.711
E4 ฉันพยายามทำชีวิตให้มีความสุขแม้รอบตัวจะพบเจอกับปัญหาที่ตาม	0.846	0.062	13.542	0.587	0.085	0.345
E11 ฉันรู้ว่าความสุขสงบและแก่นแท้ของชีวิต คือนิพพาน	0.855	0.063	13.584	0.572	0.06	0.327

$\chi^2=5.465$ df=3, p-value = 0.1407, TLI = 0.994, CFI = 0.998, RMSEA = 0.033, SRMR =0.010
 $\chi^2/df= 1.821$

จากตารางที่ 4.6 สามารถอธิบายได้ว่า เมื่อพิจารณาการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันขององค์ประกอบด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า (E) พบว่า E1 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.702 E2 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.842 E3 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.843 E4 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.587 E11 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.572 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืน ไค-สแควร์ เท่ากับ 5.465, ค่าองศาอิสระเท่ากับ 3, ค่าดัชนี (Trucker-Lewis Index) เท่ากับ 0.994, ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนเปรียบเทียบเท่ากับ 0.998, ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่าความคาด

เคลื่อน เท่ากับ 0.033, ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือมาตรฐาน เท่ากับ 0.010 ค่าสถิติวัดระดับความกลมกลืน เท่ากับ 1.821 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1407

1.3.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตามผลเชิงประจักษ์ ของความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้ค่าดัชนีที่นิยมใช้ในการพิจารณาความสอดคล้องกลมกลืนของรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตามผลเชิงประจักษ์ จากข้อมูลทั้ง 5 องค์ประกอบ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ สรุปข้อคำถามที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ตามรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตามผลเชิงประจักษ์ ของความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

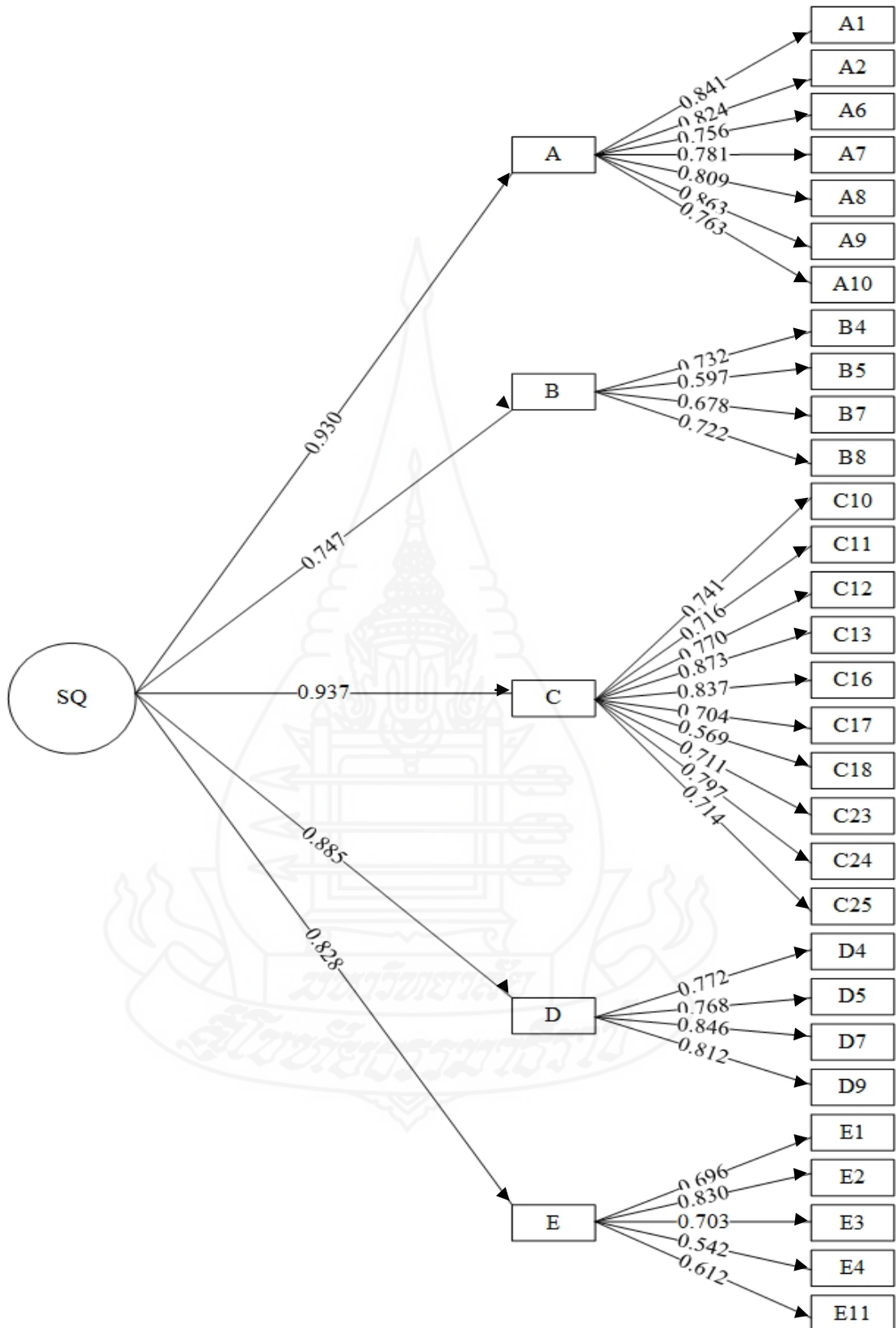
	b	SE	t	B	factor score	R ²
SQ ความฉลาดทางจิตวิญญาณ (Spiritual Intelligence)						
A การตระหนักรู้ตนเอง (Self-Awareness)	1	0	999	0.93	0.023	0.865
B ความเป็นธรรมชาติ (Spontaneity)	0.683	0.044	15.601	0.747	0.022	0.558
C ความเห็นอกเห็นใจ (Empathy)	0.896	0.043	20.786	0.937	0.02	0.878
D การรับรู้แบบองค์รวม (Holism)	0.79	0.039	20.371	0.885	0.019	0.784
E การมีวิสัยทัศน์และการเห็นคุณค่า (Being Vision and Value Led)	0.731	0.043	16.88	0.828	0.02	0.686

$\chi^2=615.165$, $df=313$, $p\text{-value} = 0.000$, $TLI = 0.979$, $CFI = 0.975$, $RMSEA = 0.036$, $SRMR = 0.025$

$\chi^2/df = 1.965$

* $p \leq .00$

จากตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตามผลเชิงประจักษ์ สามารถนำเสนอโมเดลของความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามแผนภาพที่ 4.1 ดังนี้

ภาพที่ 4.1 โมเดลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากตารางที่ 4.7 และภาพที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตามผลเชิงประจักษ์ของความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืน ไค-สแควร์ เท่ากับ 615.165, ค่าองศาอิสระเท่ากับ 313, ค่าดัชนี (Trucker-Lewis Index) เท่ากับ 0.979, ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนเปรียบเทียบเท่ากับ 0.975, ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่าความคาดเคลื่อน เท่ากับ 0.036, ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือมาตรฐาน เท่ากับ 0.025 ค่าสถิติวัดระดับความกลมกลืน เท่ากับ 1.965 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000

จากผลการศึกษาขององค์ประกอบเชิงยืนยัน ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นำมาพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย องค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านการตระหนักรู้ตนเอง (Self-Awareness)
- 2) ด้านความเป็นธรรมชาติ (Spontaneity)
- 3) ด้านความเห็นอกเห็นใจ (Empathy)
- 4) ด้านการรับรู้แบบองค์รวม (Holism)
- 5) ด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า (Being Vision and Value Led)

เมื่อพิจารณาค่าดัชนี จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าดัชนี (Trucker-Lewis Index: TLI) สูงสุดที่ระดับ 1.000 และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index : CFI) สูงสุดที่ระดับ 1.000 ได้แก่ องค์ประกอบด้านความเป็นธรรมชาติ และองค์ประกอบด้านการรับรู้แบบองค์รวม ลำดับที่สองคือ องค์ประกอบด้านการตระหนักรู้ตนเอง พบว่า มีค่าดัชนี (Trucker-Lewis Index: TLI) ที่ระดับ 0.999 และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index : CFI) ที่ระดับ 1.000 ลำดับที่สาม คือ องค์ประกอบด้านความเห็นอกเห็นใจ พบว่า มีค่าดัชนี (Trucker-Lewis Index: TLI) ที่ระดับ 0.997 และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index : CFI) ที่ระดับ 0.999 และลำดับสุดท้ายคือองค์ประกอบด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า พบว่า มีค่าดัชนี (Trucker-Lewis Index : TLI) ที่ระดับ 0.994 และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index : CFI) ที่ระดับ 0.998

จากการพิจารณาค่าดัชนี และ ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ พบว่า ทุกองค์ประกอบมีค่ามากกว่า 0.95 ทุกองค์ประกอบซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก และมีค่าค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือมาตรฐาน (SRMSER) และค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสอง

ของ การประมาณค่าความคลาดเคลื่อน (RMSEA) มีค่าน้อยกว่า 0.05 ทุกองค์ประกอบ จึงกล่าวได้ว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนดีมาก

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาเป็นข้อมูลประกอบ การพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจัดรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ แยกแต่ละองค์ประกอบอย่างละ 1 ครั้ง รวมเป็น 5 ครั้ง และพัฒนารวม 5 องค์ประกอบ จำนวน 3 ครั้ง ได้แก่

1. องค์ประกอบด้านการตระหนักรู้ตนเอง ซึ่งข้อความที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานในระดับสูง คือ

1.1. ฉันไม่สามารถรู้ในข้อดีของตนเอง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานที่ระดับ 0.873 นำมาประกอบการพัฒนาการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ในครั้งที่ 2

1.2. ฉันไม่รู้ว่าต้องปฏิบัติต่อตนเองอย่างไร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานที่ระดับ 0.857 นำมาประกอบการพัฒนาการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ในครั้งที่ 2

2. องค์ประกอบด้านความเป็นธรรมชาติ ซึ่งข้อความที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานในระดับสูง คือ

2.1. ฉันไม่ค่อยได้ใส่ใจในหน้าที่ของตนเองเท่าที่ควร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานที่ระดับ 0.918 นำมาประกอบการพัฒนาการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ในครั้งที่ 3

2.2. ฉันไม่สามารถรับผิชอบในหน้าที่ของตนได้บ่อยครั้ง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานที่ระดับ 0.829 นำมาประกอบการพัฒนาการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ในครั้งที่ 3

3. องค์ประกอบด้าน ความเห็นอกเห็นใจ ซึ่งข้อความที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานในระดับสูง คือ

3.1. การฝึกเป็นผู้ให้เป็นการลดความเห็นแก่ตัวในบุคคล แม้บางครั้งต้องฝืนใจ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานที่ระดับ 0.877 นำมาประกอบการพัฒนาการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ในครั้งที่ 4

3.2. ฉันไม่คิดว่าตนเองมีสิทธิ์เท่าเทียมผู้อื่นในสังคม ในทุกด้านมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานที่ระดับ 0.849 นำมาประกอบการพัฒนาการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ในครั้งที่ 4

4. องค์ประกอบด้านการรับรู้แบบองค์รวม ซึ่งข้อความที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานในระดับสูง คือ

4.1 ฉันไม่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับสมาชิกกลุ่มได้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานที่ระดับ 0.838 นำมาประกอบการพัฒนารูปแบบในครั้งที่ 5

4.2 ถ้าฉันเป็นผู้นำกลุ่มฉันต้องควบคุมผู้อื่นได้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานที่ระดับ 0.825 นำมาประกอบการพัฒนารูปแบบในครั้งที่ 5

5. องค์ประกอบด้านการมีวิสัยทัศน์และเห็นคุณค่า ซึ่งข้อความที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุด คือ

5.1 ฉันไม่สามารถดำเนินชีวิตได้โดยไม่เครียด ไม่คิดอะไร และทำจิตใจให้ว่าง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานที่ระดับ 0.843 นำมาประกอบการพัฒนารูปแบบ ในครั้งที่ 6

5.2 ฉันไม่รู้ว่าความหมายของการมีชีวิตอยู่เป็นอย่างไร ในระดับที่ 0.842 นำมาประกอบการพัฒนารูปแบบ ในครั้งที่ 6 และการพัฒนารูปแบบ ครั้งที่ 7-9 พัฒนารวม 5 องค์ประกอบ

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย

1. การสร้างรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้บูรณาการทฤษฎีการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา 5 ทฤษฎี มาเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ตามขั้นตอนของการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขึ้นเริ่มต้น 2) ขึ้นดำเนินการให้การปรึกษากลุ่ม 3) ขึ้นยุติการให้การปรึกษา และระยะติดตามผล หลังเสร็จสิ้นการให้การปรึกษาไปแล้ว 1 เดือน

การบูรณาการทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาโดยการผสมผสานทฤษฎี และเทคนิคการให้คำปรึกษา 5 ทฤษฎี ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาตามแนวคิดของคอเรย์ (Corey, 2012) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามองค์ประกอบด้านความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านการตระหนักรู้ 2) องค์ประกอบด้านความเป็นธรรมชาติ 3) องค์ประกอบด้าน ความเห็นอกเห็นใจ 4) องค์ประกอบด้านการรับรู้แบบองค์รวม และ 5) องค์ประกอบด้านการมีวิสัยทัศน์และเห็นคุณค่า

การสร้างรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางจิตวิญญาณ รวมถึงการตรวจสอบค่าดัชนี ความสอดคล้อง จากผู้ทรงคุณวุฒิ และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อนำมาพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้น เป็นการปฐมนิเทศและการสำรวจ รวมทั้งสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้การปรึกษากลุ่มกับสมาชิกภายในกลุ่ม และเพื่อให้กลุ่มทดลองเข้าใจจุดประสงค์และความสำคัญของการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ผู้วิจัยใช้เทคนิคการซักถามและเทคนิคการบ่งชี้

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ เป็นขั้นที่สมาชิกกลุ่มจะเรียนรู้ขั้นตอนและกระบวนการกลุ่ม และจะเกิดความร่วมมือร่วมใจกัน มีปฏิสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งขึ้น มีความรับผิดชอบต่อชีวิตของตน มีความเป็นน้ำหนึ่งอันเดียวกัน โดยสมาชิกกลุ่มมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ มีส่วนร่วม ความสามัคคี มีความรู้สึกอบอุ่นสบายใจ เรียนรู้วิธีการที่จะกลายเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มที่ยังคงความเป็นตัวของตัวเองไว้ มีการเปิดเผยตัวเองมากขึ้น และมีการพิจารณากลับกรองข้อคิดเห็นที่ได้รับจากสมาชิกอื่น เพื่อเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาของตน ทั้งนี้ สมาชิกกลุ่มจะได้ค้นหาปัญหาและจัดการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ด้านการตระหนักรู้ตนเอง ด้านความเป็นธรรมชาติ ด้านความเห็นอกเห็นใจ ด้านการรับรู้แบบองค์รวม และด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า โดยผู้วิจัยเลือกใช้แนวคิด 1) ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบวิเคราะห์สัมพันธภาพ **เทคนิคที่ใช้คือ** การซักถาม และการบ่งชี้ 2) ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง **เทคนิคที่ใช้คือ** การสร้างสัมพันธภาพ การฟังอย่างใส่ใจ การสะท้อนเนื้อหา การสะท้อนความรู้สึก การยอมรับ และการทำความเข้าใจ 3) ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์ **เทคนิคที่ใช้คือ** การอยู่กับความรู้สึก และการสวมบทบาทสมมติ 4) ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริง **เทคนิคที่ใช้คือ** การนำทาง และการมุ่ง สั่งสอน และ 5) ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบภวนิยม **เทคนิคที่ใช้คือ** การสวมบทบาทสมมติ การฟังอย่างตั้งใจ การตีความ และการอธิบาย

ขั้นที่ 3 การยุติการปรึกษา เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ตามองค์ประกอบ โดยใช้เทคนิคการสะท้อนความรู้สึก การสรุปความประทับใจในการรับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ประเมินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ

การให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในครั้งนี้ นำไปใช้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 16 คน โดยการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ จำนวน 11 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง และวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล หลังเสร็จสิ้นการให้การปรึกษาไปแล้ว 1 เดือน ดังแสดงในภาคผนวก

2. ผลการบูรณาการ ทฤษฎีการให้การปรึกษา และเทคนิค ของรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.1 ทฤษฎีและเทคนิคการให้การปรึกษา ของรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย ครั้งที่ เรื่องการปรึกษา วัตถุประสงค์ ทฤษฎีการปรึกษา และเทคนิคการปรึกษา ดังแสดงตารางที่ 4.8 ดังนี้

ตารางที่ 4.8 ทฤษฎีและเทคนิคการให้การปรึกษาของรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่ม
แบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ครั้งที่ ที่	เรื่องการ ปรึกษา	วัตถุประสงค์	ทฤษฎี การปรึกษา	เทคนิค การปรึกษา
1	ขั้นเริ่มต้น ปฐมนิเทศ	เพื่อให้กลุ่มทดลองเข้าใจ วัตถุประสงค์ และความสำคัญ ของการให้การปรึกษากลุ่ม แบบบูรณาการ	-	การซักถาม การบ่งชี้
2	ขั้น ดำเนินการ (ต่อ) เรื่อง : การ พัฒนาด้าน การ ตระหนักรู้ ตนเอง	เพื่อพัฒนาด้านการตระหนักรู้ ตนเอง ให้สามารถเข้าใจ ควบคุมตนเอง รวมถึงการ สร้างคุณค่าในตนเอง เน้นพัฒนาความสามารถใน การรู้ข้อดีของตนเอง และ ความสามารถในการปฏิบัติต่อ ตนเองได้อย่างสร้างสรรค์	ทฤษฎีการให้การ ปรึกษาแบบเน้น ผู้รับบริการเป็น ศูนย์กลาง เน้นพัฒนา ความสามารถ ที่จะ เข้าใจตนเอง และนำ ตนเองได้ ทฤษฎีการให้ การปรึกษาแบบ เกสตัลท์ เน้นพัฒนา ด้านการ ตระหนักในคุณค่าแห่ง ตน และทฤษฎีแบบ เผชิญความจริง ความสามารถ รู้สึกว่า ตนมีความสามารถทำ ในสิ่งต่างๆ ได้	เกมการสนทนา การฟังอย่างใส่ใจ การสะท้อนเนื้อหา การสะท้อน ความรู้สึก การทำ ความกระจำและ การนำทาง

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่องการ ที่ ปรึกษา	วัตถุประสงค์	ทฤษฎี การปรึกษา	เทคนิค การปรึกษา
3	ขั้น ดำเนินการ (ต่อ) เรื่อง : การ พัฒนาด้าน ความเป็น ธรรมชาติ	เพื่อพัฒนาความเป็น ธรรมชาติในการ แสดงออกตาม สถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมใน การแสดงออก หรือ การกระทำ ได้อย่าง คล่องแคล่ว อย่าง เป็นปกติวิสัย รวม ไปถึงการรู้หน้าที่ ของตนเอง สิ่ง ที่ตนเองต้อง รับผิดชอบ	ทฤษฎีการให้การปรึกษา แบบกวนิยม เน้นพัฒนา ความสามารถในการรับรู้ หน้าที่ตนเอง สิ่งที่ต้อง รับผิดชอบ ทฤษฎีการ ปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบ การวิเคราะห์สัมพันธภาพ มุ่งให้สมาชิก เรียนรู้ วิธีการค้นหา “บทชีวิต” ซึ่งการเรียนรู้ต่าง ๆ นี้ เกิดขึ้นผ่าน การทำ กิจกรรมการวิเคราะห์ เพลงประวัติศาสตร์ ผ่าน การแสดงบทบาทสมมติ และปรึกษาแบบเน้น ผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง เน้นพัฒนาความสามารถ อยู่ในตนเองที่จะเข้าใจถึง องค์ประกอบของชีวิต สามารถที่จะนำชีวิต ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ภาพลักษณ์ และทำให้ ตนเองมีความสุข	การสวมบทบาทสมมติ ความเอาใจใส่ การตีความ การยอมรับ การเผชิญหน้า การเปิดเผยตนเอง และ การตอบโต้ทันที

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่องการศึกษา	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีการศึกษา	เทคนิคการศึกษา
4	<p>ขั้นตอนการ (ต่อ)</p> <p>เรื่อง : การพัฒนาด้านความเห็นอกเห็นใจ</p>	<p>เพื่อพัฒนาความสามารถด้านความเห็นอกเห็นใจ</p> <p>เข้าใจ แบ่งปันความรู้สึกของผู้อื่น การเป็นผู้ให้ และการรู้จักเสียสละ</p>	<p>ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง เน้นพัฒนาการเป็นผู้ให้ลดความเห็นแก่ตัว</p> <p>ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์ เน้นพัฒนาความรับผิดชอบ ต่อพฤติกรรมของตนเองเข้าใจในสิทธิของตนเองและผู้อื่น และทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบกวนิชมที่เชื่อว่ามนุษย์เกิดมามีทางเลือก สามารถเลือกความหมายของชีวิตได้อย่างอิสระ การกำหนดเกณฑ์ความหมายของชีวิตของตนเองทั้งในการให้การรับ</p>	<p>การอยู่กับความรู้สึก การฟังอย่างตั้งใจ การสนับสนุนให้ ความมั่นใจ</p> <p>การถ่ายทอด โยง ความรู้สึก</p> <p>การตอบรับจากการฟัง และการตอบรับเพื่อการปฏิบัติ</p>

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ครั้งที่ ที่	เรื่องการ ปรึกษา	วัตถุประสงค์	ทฤษฎี การศึกษา	เทคนิค การศึกษา
5	ขั้นตอนการ (ต่อ) เรื่อง : การ พัฒนาด้าน การรับรู้แบบ องค์รวม	เพื่อพัฒนาด้านการ รับรู้แบบองค์รวม สามารถเชื่อมโยงสิ่ง ต่างๆ ในรูปแบบ ความสัมพันธ์ขนาด ใหญ่ สามารถนำพา กลุ่มไปสู่เป้าหมายใน ฐานะผู้นำ	ทฤษฎีการให้การศึกษา แบบ วิเคราะห์ สัมพันธภาพ การพัฒนา ตนเองจากภายใน ช่วยให้ สมาชิกมีการสร้าง สัมพันธภาพ ที่มี ความหมาย เมื่อต้องเข้า ร่วมกลุ่ม ทฤษฎีการให้การศึกษา แบบเกสตัลท์ เน้นการ พัฒนาให้บุคคลรับรู้อย่าง มีประสิทธิภาพอันจะ ส่งผลให้ พฤติกรรมจาก การรับรู้นั้นย่อมมีความ เหมาะสมและทฤษฎีแบบ เผชิญความจริง เน้น พัฒนาการเข้าใจอัตลักษณ์ (Identity) ของตนเอง เพื่อให้สามารถเข้าใจ บทบาทหน้าที่ตนเองเมื่อ ต้องอยู่ในกลุ่ม ผ่านการ ทำกิจกรรม จากใบงาน เรื่อง “สิ่งที่ฉันทำ”	การสวมบทบาท สมมติ การนำทาง การตอบรับจากการ ฟัง และ การ บรรยาย

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่องการศึกษา	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีการศึกษา	เทคนิคการศึกษา
6	<p>ขั้นดำเนินการ (ต่อ)</p> <p>เรื่อง : การพัฒนาด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่าในการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า</p>	<p>เพื่อพัฒนาด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า ในการดำเนินชีวิต ตามหลักการความเชื่อที่ลึกซึ้ง สามารถดำเนินชีวิต ได้อย่าง มีความสุข พัฒนาทัศนคติ ความคิดในด้านต่าง ๆ ในเชิงบวก</p>	<p>ทฤษฎีการให้การศึกษาระบบภวนิยม เน้นพัฒนาการเข้าใจแก่นแท้ของชีวิต แสวงหา และการดำรงอยู่อย่างมีความหมาย และทฤษฎีการให้การศึกษาระบบวิเคราะห์สัมพันธภาพ เน้นพัฒนาความสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางในการดำเนินชีวิต ให้หลุดพ้นจากอิทธิพลของอดีตที่ผิดพลาด หรือเกิดทุกข์ ความเครียด ความไม่แน่ใจ ในการดำรงอยู่ของชีวิต</p>	<p>การอธิบาย การถาม การตีความ การตอบรับจาก การฟัง การสะท้อน ความรู้สึก การสรุปความ การตอบรับเพื่อการปฏิบัติ การตีความ และการเปิดเผยตนเอง</p>
7	<p>ขั้นดำเนินการ (ต่อ)</p> <p>เรื่อง : การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน (ครั้งที่ 1)</p>	<p>เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน ประกอบด้วย</p> <p>1) ด้านการตระหนักรู้ตนเอง</p> <p>2) ด้านความเป็นธรรมชาติ</p> <p>3) ด้านความเห็นอกเห็นใจ</p> <p>4) ด้านการรับรู้แบบองค์รวม</p> <p>5) ด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า</p>	<p>ทฤษฎีการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบเกสตัลท์ แบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง แบบเผชิญความจริง แบบภวนิยม และแบบการวิเคราะห์สัมพันธภาพ โดยการบูรณาการแนวคิดทฤษฎี เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน ผ่านกิจกรรมการวิเคราะห์วิถีทัศน์ เรื่อง “ชีวิตในศตวรรษที่ 21”</p>	<p>การอธิบาย การถาม การตีความ การตอบรับจาก การฟัง และการปฏิบัติ</p>

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่องการศึกษา	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีการศึกษา	เทคนิคการศึกษา
8	<p>ขั้นดำเนินการ (ต่อ)</p> <p>เรื่อง : การพัฒนา ความฉลาดทางจิต วิญญาณ 5 ด้าน (ครั้งที่ 2)</p>	<p>วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนา ความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน ประกอบด้วย</p> <p>1) ด้าน การ ตระ ห ัน ก ร ู้ ตนเอง</p> <p>2) ด้านความเป็นธรรมชาติ</p> <p>3) ด้านความเห็นอกเห็นใจ</p> <p>4) ด้านการรับรู้แบบองค์รวม</p> <p>5) ด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า</p>	<p>ทฤษฎี การ ป ร ี ก ษา เชิง จิตวิทยาแบบเกสตัลท์</p> <p>แบบเน้นผู้รับบริการเป็น ศูนย์กลาง</p> <p>แบบเผชิญความจริง</p> <p>แบบกวนิยม และ</p> <p>แบบการวิเคราะห์</p> <p>สัมพันธภาพ โดยการ บูรณาการแนวคิดทฤษฎี เพื่อพัฒนาความฉลาดทาง จิตวิญญาณ 5 ด้าน ผ่าน กิจกรรมการวิเคราะห์วิถี ทัศน์ เรื่อง วิถีทัศน์ เรื่อง “ความฉลาดทางจิต วิญญาณ”</p>	<p>การอธิบาย</p> <p>การถาม</p> <p>การตีความ</p> <p>การตอบรับ</p> <p>จากการฟัง</p> <p>และการตอบรับ เพื่อ การ ปฏิบัติ</p>
9	<p>ขั้นดำเนินการ (ต่อ)</p> <p>การพัฒนา ความฉลาดทางจิต วิญญาณ 5ด้าน(ครั้งที่3)</p>	<p>วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนา ความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน ประกอบด้วย</p> <p>1) ด้าน การ ตระ ห ัน ก ร ู้ ตนเอง</p> <p>2) ด้านความเป็นธรรมชาติ</p> <p>3) ด้านความเห็นอกเห็นใจ</p> <p>4) ด้านการรับรู้แบบองค์รวม</p> <p>5) ด้านการมีวิสัยทัศน์ และ การเห็นคุณค่า</p>	<p>ทฤษฎี การ ป ร ี ก ษา เชิง จิตวิทยา แบบเกสตัลท์</p> <p>แบบเน้นผู้รับบริการเป็น ศูนย์กลาง</p> <p>แบบเผชิญความจริง</p> <p>แบบกวนิยม และ</p> <p>แบบการวิเคราะห์</p> <p>สัมพันธภาพ โดยการ บูรณาการแนวคิดทฤษฎี เพื่อพัฒนาความฉลาดทาง จิตวิญญาณ</p>	<p>การอธิบาย</p> <p>การถาม</p> <p>การตีความ</p> <p>การตอบรับ</p> <p>จากการฟัง</p> <p>และการตอบรับ เพื่อ การ ปฏิบัติ</p>

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่องการศึกษา	วัตถุประสงค์	ทฤษฎี การศึกษา	เทคนิค การศึกษา
9 (ต่อ)	ขั้นตอนการ (ต่อ) การพัฒนาความ ฉลาดทางจิต วิญญาณ 5 ด้าน (ครั้งที่ 3)	วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความ ฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการตระหนักรู้ตนเอง 2) ด้านความเป็นธรรมชาติ 3) ด้านความเห็นอกเห็นใจ 4) ด้านการรับรู้แบบองค์รวม 5) ด้านการมีวิสัยทัศน์ และการ เห็นคุณค่า	5 ด้าน ผ่าน กิจกรรมการ วิเคราะห์วีดีทัศน์ วีดีทัศน์นำเสนอ เรื่องราวของผู้ที่มี คุณลักษณะตาม องค์ประกอบของ ความฉลาดทาง จิตวิญญาณ	
10	ปัจฉิมนิเทศ	เพื่อกล่าวขอบคุณ และทำการ วัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ หลังการทดลอง	ผู้วิจัย กล่าวขอบคุณ	กลุ่มทดลองทำ การวัดความ ฉลาดทาง จิตวิญญาณ ระยะการทดลอง
11	ระยะติดตามผล หลังเสร็จสิ้น การให้การ การศึกษาไปแล้ว 1 เดือน	เพื่อสนทนากลุ่ม และทำการวัด ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ระยะติดตามผล	ผู้วิจัยกล่าว ขอบคุณ กล่าวอำลา	กลุ่มทดลองทำ การวัดความ ฉลาดทาง จิตวิญญาณ ระยะติดตามผล

จากตารางที่ 4.8 แสดงให้เห็นถึงการนำทฤษฎี และเทคนิคการให้การศึกษามาเพื่อพัฒนารูปแบบการให้การศึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ตั้งแต่ 2 ทฤษฎีขึ้นไป ซึ่งแต่ละทฤษฎีจะมีแนวคิด และจุดประสงค์ที่สอดคล้องเหมาะสมในการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ แต่ละองค์ประกอบแตกต่างกัน

2.2 สรุปการใช้เทคนิคการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ของรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิคการให้การปรึกษา (Technical Eclecticism) แบบบูรณาการเทคนิคจากหลายทฤษฎี ที่มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นผู้รับการปรึกษาให้ตรงกับความต้องการ การพัฒนาแต่ละองค์ประกอบ ความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย

- 1) ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบวิเคราะห์สัมพันธภาพ ได้แก่
 - 1.1) เทคนิคการซักถาม
 - 1.2) เทคนิคการบ่งชี้
- 2) ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง ได้แก่
 - 2.1) เทคนิคการสร้างสัมพันธภาพ
 - 2.2) เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ
 - 2.3) เทคนิคการสะท้อนเนื้อหา
 - 2.4) เทคนิคการสะท้อนความรู้สึก
 - 2.5) เทคนิคการยอมรับ
 - 2.6) เทคนิคการทำความกระจ่าง
- 3) ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ ได้แก่
 - 3.1) เทคนิคการอยู่กับความรู้สึก
 - 3.2) เทคนิคการสวมบทบาทสมมติ
- 4) ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง ได้แก่
 - 4.1) เทคนิคการนำทาง
 - 4.2) เทคนิคการมุ่งสั่งสอน
- 5) ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม ได้แก่
 - 5.1) เทคนิคการสวมบทบาทสมมติ
 - 5.2) เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ
 - 5.3) เทคนิคการตีความ
 - 5.4) เทคนิคการอธิบาย

สรุปการใช้เทคนิคการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ของรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.3 ผลการวิเคราะห์ คุณภาพของรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ตามข้อคิดเห็น โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่า IOC อยู่ที่ระดับ 0.60-1.00 หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบจำลองที่ 1 (ผ่าน IOC) ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่าง ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไข เป็นแบบจำลองที่ 2 นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสมเชิงเนื้อหาแล้วนำไปใช้

ระยะที่ 3 เปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัย ได้นำแบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ มาวัดก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล เพื่อเปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ประกอบด้วยกลุ่มทดลอง จำนวน 16 คน และ กลุ่มควบคุม จำนวน 16 คน วิเคราะห์ด้วยสถิติ นันพารามตริก กรณีมีการวัดซ้ำ (Repeated Measure) ประกอบด้วย

3.1.1 เปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล ของกลุ่มทดลอง การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเมื่อมีการวัดซ้ำประกอบด้วยของค่าเฉลี่ย คะแนนความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล ทั้งนี้ การทดสอบการกระจายตัวของข้อมูล (Normality Test) กรณีจำนวนกลุ่มตัวอย่างมีน้อยกว่า 30 คน ใช้สถิติ ชาฟิโร-วิลด์ เทสต์ (Shapiro – Wilk Test) และพิจารณาว่า Sig > .05 ในตารางที่ 4.9 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.9 การทดสอบการกระจายตัวของข้อมูล (Normality Test) ของค่าเฉลี่ยคะแนน ความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิต ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล ผลการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติพารามตริก กรณีมีการวัดซ้ำ (Repeated Measure)

แบบวัดความฉลาดทางจิต วิญญาณ	ระยะเวลาในการวัด	ชา피โร-วิลด์ เทสต์ (Shapiro – Wilk Test)		
		Statistic	df	Sig
ด้านที่ 1 การตระหนักรู้ในตนเอง	ก่อนการทดลอง	.707	16	.000
	หลังการทดลอง	.792	16	.002
	ระยะติดตามผล	.942	16	.371
ด้านที่ 2 ความเป็นธรรมชาติ	ก่อนการทดลอง	.906	16	.102
	หลังการทดลอง	.927	16	.217
	ระยะติดตามผล	.952	16	.519
ด้านที่ 3 ความเห็นอกเห็นใจ	ก่อนการทดลอง	.965	16	.747
	หลังการทดลอง	.924	16	.199
	ระยะติดตามผล	.968	16	.797
ด้านที่ 4 การรับรู้แบบองค์รวม	ก่อนการทดลอง	.902	16	.086
	หลังการทดลอง	.937	16	.316
	ระยะติดตามผล	.970	16	.837
ด้านที่ 5 การมีวิสัยทัศน์ และการ เห็นคุณค่า	ก่อนการทดลอง	.965	16	.755
	หลังการทดลอง	.978	16	.944
	ระยะติดตามผล	.896	16	.070
โดยรวม	ก่อนการทดลอง	.891	16	.057
	หลังการทดลอง	.980	16	.966
	ระยะติดตามผล	.961	16	.675

จากตาราง ที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์การกระจายตัวของข้อมูลในกลุ่มทดลอง พบว่าการกระจายตัวของข้อมูลไม่เป็น โค้งปกติซึ่งพิจารณาจาก ชาฟีโร-วิลด์ เทสต์ (Shapiro – Wilk Test) และพิจารณาค่า Sig พบว่ายังมีบางด้านที่ Sig < .05

3.1.2 เปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล ของกลุ่มควบคุม ในตารางที่ 4. 10 ดังนี้

ตารางที่ 4.10 ผลการทดสอบการกระจายตัวของข้อมูล (Normality Test) กลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล

แบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ	ระยะเวลาในการวัด	ชาฟีโร-วิลด์ เทสต์ (Shapiro – Wilk Test)		
		Statistic	df	Sig
ด้านที่ 1 การตระหนักรู้ในตนเอง	ก่อนการทดลอง	.943	16	.385
	หลังการทดลอง	.977	16	.939
	ระยะติดตามผล	.977	16	.939
ด้านที่ 2 ความเป็นธรรมชาติ	ก่อนการทดลอง	.900	16	.080
	หลังการทดลอง	.774	16	.001
	ระยะติดตามผล	.774	16	.001
ด้านที่ 3 ความเห็นอกเห็นใจ	ก่อนการทดลอง	.894	16	.064
	หลังการทดลอง	.649	16	.000
	ระยะติดตามผล	.649	16	.000
ด้านที่ 4 การรับรู้แบบองค์รวม	ก่อนการทดลอง	.934	16	.253
	หลังการทดลอง	.894	16	.064
	ระยะติดตามผล	.894	16	.064
ด้านที่ 5 การมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า	ก่อนการทดลอง	.876	16	.033
	หลังการทดลอง	.549	16	.000
	ระยะติดตามผล	.549	16	.000
โดยรวม	ก่อนการทดลอง	.903	16	.090
	หลังการทดลอง	.967	16	.794
	ระยะติดตามผล	.967	16	.794

จากตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์การกระจายตัวของข้อมูลในกลุ่มควบคุม พบว่าการกระจายตัวของข้อมูลไม่เป็น โค้งปกติซึ่งพิจารณาจาก ชาฟิโร-วิลด์ เทสต์ (Shapiro – Wilk Test) และพิจารณาค่า Sig พบว่ายังมีบางด้านที่ Sig < .05

สำหรับกลุ่มควบคุม พบว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการตระหนักรู้ตนเอง ด้านความเป็นธรรมชาติ ด้านความเห็นอกเห็นใจ ด้านการรับรู้แบบองค์รวม และด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล การกระจายตัวของข้อมูลไม่เป็น โค้งปกติ โดยพิจารณา จาก $p < .05$ ซึ่งไม่เป็นตามข้อตกลงของการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ พารามเมตริก ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแปรปรวนของการวัด (Assumption of Compound Symmetry) ของค่าเฉลี่ยคะแนน ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของกลุ่มควบคุม เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางจิตวิญญาณ แต่ละองค์ประกอบ ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล ดังแสดงในตาราง 4.11 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.11 ผลการทดสอบความแปรปรวนของการวัด (Assumption of Compound Symmetry) กลุ่มทดลอง (n=16)

Mauchly's Test of Sphericity ^a							
Measure: MEASURE_1							
Within Subjects Effect	Mauchly's W	Approx.			Epsilon ^b		
		Chi-Square	df	Sig.	Greenhouse-Geisser	Huynh-Feldt	Lower-bound
Time	.541	8.610	2	.013	.685	.731	.500

จากตารางที่ 4.11 เมื่อพิจารณาค่า Sig > .05 จึงจะสามารถใช้พารามเมตริกในการทดสอบสมมติฐานได้ แต่ในกรณีนี้ ไม่สามารถใช้พารามเมตริกได้เนื่องจาก Sig < .05

ตารางที่ 4.12 ผลการทดสอบความแปรปรวนของการวัด (Assumption of Compound Symmetry)
กลุ่มควบคุม (n=16)

Mauchly's Test of Sphericity ^a								
Measure: MEASURE_1								
Within Subjects Effect	Mauchly's W	Approx. Chi-Square		df	Sig.	Epsilon ^b		
		Square				Greenhouse-Geisser	Huynh-Feldt	Lower-bound
Time	.000	.		2	.	.500	.500	.500

3.1.3 เปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะการติดตามผลของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบแต่ละองค์ประกอบ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และ ระยะการติดตามผล ของกลุ่มทดลอง ใช้สถิติ ฟริดแมน แอนโนวา เทสต์ (Friedman's ANOVA Test)

ความฉลาดทางจิตวิญญาณ	จำนวนข้อ	χ^2	df	P-value
ด้านที่ 1 ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง	7	5.365	2	.068
ด้านที่ 2 ความเป็นธรรมชาติ	4	18.421	2	0.00
ด้านที่ 3 ความเห็นอกเห็นใจ	10	12.721	2	.002
ด้านที่ 4 การรับรู้แบบองค์รวม	4	18.100	2	.000
ด้านที่ 5 การมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า	5	14.109	2	.001
โดยรวม	30	19.079	2	.000

จากตารางที่ 4.13 พบว่าความฉลาดทางจิตวิญญาณ ทั้ง 5 องค์ประกอบ มีค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 19.079 องศาอิสระ เท่ากับ 2 และมีนัยทางสถิติที่ ระดับ .00

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ แต่ละองค์ประกอบ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล ของกลุ่มควบคุม ใช้สถิติ ฟริคแมน แอนโนวา เทสต์ (Friedman's ANOVA Test)

ความฉลาดทางจิตวิญญาณ	จำนวนข้อ	χ^2	df	P-value
ด้านที่ 1 ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง	7	3.846	2	.146
ด้านที่ 2 ความเป็นธรรมชาติ	4	.000	2	1.00
ด้านที่ 3 ความเห็นอกเห็นใจ	10	.667	2	.717
ด้านที่ 4 การรับรู้แบบองค์รวม	4	9.143	2	.010
ด้านที่ 5 การมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า	5	2.667	2	.264
โดยรวม	30	4.500	2	.105

จากตารางที่ 4.14 พบว่าความฉลาดทางจิตวิญญาณ ทั้ง 5 องค์ประกอบ มี ค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 4.500 องศาอิสระ เท่ากับ 2 และมีนัยทางสถิติที่ ระดับ .105

ตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยสถิติ
แมนวิทนีส์ ยู เทสต์ (Mann-Whitney U test)

ความฉลาดทางจิตวิญญาณ	ช่วงเวลาในการวัด	กลุ่มตัวอย่าง	Med	Mean rank	IQR	Z	P-value
ด้านที่ 1	ก่อนการทดลอง	กลุ่มทดลอง	24.50	15.19	8.00	-.793	.428
		กลุ่มควบคุม	25.00	17.81	10.25		
	หลังการทดลอง	กลุ่มทดลอง	27.00	16.28	3.50	-.133	.895
		กลุ่มควบคุม	27.50	16.72	8.50		
	ระยะติดตามผล	กลุ่มทดลอง	28.00	16.91	6.50	-.246	.806
		กลุ่มควบคุม	27.50	16.09	8.50		
ด้านที่ 2	ก่อนการทดลอง	กลุ่มทดลอง	12.00	19.56	4.50	-1.874	0.61
		กลุ่มควบคุม	11.00	13.44	2.50		
	หลังการทดลอง	กลุ่มทดลอง	15.00	22.81	4.00	-3.860	.000
		กลุ่มควบคุม	10.50	10.19	3.00		
	ระยะติดตามผล	กลุ่มทดลอง	16.00	23.88	2.00	-4.497	.000
		กลุ่มควบคุม	10.50	9.13	3.00		
ด้านที่ 3	ก่อนการทดลอง	กลุ่มทดลอง	30.00	21.88	7.50	-3.271	.001
		กลุ่มควบคุม	25.00	11.13	2.5		
	หลังการทดลอง	กลุ่มทดลอง	35.50	24.50	5.75	-4.911	.000
		กลุ่มควบคุม	25.00	8.50	1.00		
	ระยะติดตามผล	กลุ่มทดลอง	37.00	23.75	9.25	-4.450	.000
		กลุ่มควบคุม	25.00	9.25	1.00		
ด้านที่ 4	ก่อนการทดลอง	กลุ่มทดลอง	10.50	16.56	5.25	-0.38	.970
		กลุ่มควบคุม	11.25	16.44	1.25		
	หลังการทดลอง	กลุ่มทดลอง	14.00	22.88	3.50	-3.891	.000
		กลุ่มควบคุม	9.50	10.13	1.00		
	ระยะติดตามผล	กลุ่มทดลอง	18.00	24.50	4.75	-4.861	.000
		กลุ่มควบคุม	9.50	8.50	1.00		

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ความฉลาดทางจิตวิญญาณ	ช่วงเวลาในการวัด	กลุ่มตัวอย่าง	Med	Mean rank	IQR	Z	P-value	
ด้านที่ 5	ก่อนการทดลอง	กลุ่มทดลอง	13.00	18.66	6.50	-1.039	.190	
		กลุ่มควบคุม	11.00	14.34	3.75			
	หลังการทดลอง	กลุ่มทดลอง	16.00	24.13	3.00	-4.730	.000	
		กลุ่มควบคุม	10.00	8.88	0.00			
	ระยะติดตามผล	กลุ่มทดลอง	15.00	24.13	3.00	-4.478	.000	
		กลุ่มควบคุม	10.00	8.50	0.00			
	โดยรวม	ก่อนการทดลอง	กลุ่มทดลอง	85.50	18.94	17.75	-1.471	.141
			กลุ่มควบคุม	83.00	14.06	5.38		
หลังการทดลอง		กลุ่มทดลอง	106.00	23.84	15.00	-4.433	.000	
		กลุ่มควบคุม	82.00	9.16	8.50			
ระยะติดตามผล		กลุ่มทดลอง	114.00	23.78	16.50	-4.395	.000	
		กลุ่มควบคุม	82.00	9.22	8.50			

จากตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยสถิติ แมนวิทนียู เทสต์ (Mann-Whitney U test) พบว่า กลุ่มทดลองมีค่า Med เท่ากับ 114.00 เท่ากับ Mean rank เท่ากับ 23.78 IQR เท่ากับ 16.50 และ P-value เท่ากับ .000 และกลุ่มควบคุม Med เท่ากับ 82.00 เท่ากับ Mean rank เท่ากับ 9.22 IQR เท่ากับ 8.50

ทั้งนี้ จากข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเมื่อมีการวัดซ้ำ พบว่า ลักษณะของค่าเฉลี่ยความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวม ด้านการตระหนักรู้ตนเอง ด้านความเป็นธรรมชาติ ด้านความเห็นอกเห็นใจ ด้านการรับรู้แบบองค์รวม ด้านการมีวิสัยทัศน์และการเห็นคุณค่าของกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล ไม่เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลของสถิติพารามตริก ผู้วิจัยจึงเลือกใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย

สถิตินอนพารามตริก โดยในการทดสอบสถิติแบบวัดซ้ำ สำหรับงานวิจัยนี้ต้องใช้สถิติ นันพาราแมตริก (Non Parametric) ใช้สถิติ ฟริดแมน แอนโนวา เทสต์ (Friedman's ANOVA Test)

เปรียบเทียบในกลุ่มเดียวกัน และใช้สถิติ แมนวิทนี ยู เทสต์ (Mann-Whitney U test) เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เป็นรายชื่อ

3.2 ผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ของผู้เข้าร่วมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หลังการทดลอง และระยะติดตามผลหลังเสร็จสิ้นการให้การปรึกษาไปแล้ว 1 เดือน

การศึกษาผลการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในระยะนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการสนทนากลุ่มกับกลุ่มทดลองในการสะท้อนความรู้สึกที่มีต่อการเข้าร่วมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการทั้ง 11 ครั้ง และในระยะติดตามผล หลังเสร็จสิ้นการให้การปรึกษาไปแล้ว 1 เดือน ผลการสนทนากลุ่ม ซึ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 16 คน ที่มีต่อการเข้าร่วมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ กลุ่มทดลองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สรุปได้ว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลอง มีการพึงพอใจกับการรับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ทำให้ได้มองตัวเอง ในด้านต่างๆ ได้รู้ว่าต่อไปควรพัฒนาตัวเองในด้านไหน เพื่อปรับตัวเองกับ โลกอนาคตได้ มองโลกในแง่ดี มองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ที่มีเหตุและผลในตัวของมัน สามารถเปิดใจรับความจริง มีความอ่อนน้อมในจิตใจที่จะรับสิ่งใหม่ๆ กิจกรรมนี้ทำให้เห็นคุณค่าในตัวเองมากขึ้น เข้าใจสิ่งแวดล้อมและอยู่ในสังคมได้ ทั้งนี้ กลุ่มทดลองได้แสดงความรู้สึก ความคิดเห็น ตามรายละเอียดการสนทนากลุ่ม 2 ครั้ง ได้แก่ 1) หลังการทดลอง และ 2) ระยะติดตามผล หลังเสร็จสิ้นการให้การปรึกษาไปแล้ว 1 เดือน โดยผู้วิจัยขอเสนอผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ตามลักษณะองค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณ ที่ได้รับการพัฒนา 5 องค์ประกอบ ดังนี้

3.2.1 องค์ประกอบด้านการตระหนักรู้ตนเอง (Self-Awareness) จากการสนทนากลุ่ม พบว่า นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณด้านการตระหนักรู้ตนเอง ภายหลังจากได้รับการเข้าร่วมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการทั้ง 10 ครั้งและระยะติดตามผล หลังเสร็จสิ้นการให้การปรึกษาไปแล้ว 1 เดือน กลุ่มทดลองมีความเห็นต่อรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการตระหนักรู้ตนเองได้รับการพัฒนาขึ้น จากเดิม

ที่กลุ่มทดลองไม่เข้าใจ หรือไม่สามารถรู้ความต้องการที่แท้จริงของตนเอง ที่ควรทำความเข้าใจว่าแต่ละวันดำเนินชีวิตไปเพื่ออะไร ไม่รู้ว่าตัวเองต้องการอะไรในชีวิตแต่เมื่อได้เข้าร่วมการเข้าร่วมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการทั้ง ทำให้กลุ่มทดลองเข้าใจตนเองมากขึ้น มองตนเองได้ชัดเจนดีขึ้น รู้จักผ่อนผันและเชื่อมโยงสิ่งต่างๆ และการรู้จักตนเองเป็นพื้นฐานของการพัฒนาในทุกทักษะ

ตัวอย่างข้อคิดเห็นของกลุ่มทดลอง

“รู้จักเข้าใจตัวเองมากขึ้น และมีวิธีการอยู่กับคนอื่นในสังคมได้ดี โดยการที่จจะรู้จักตนเองได้นั้น จำเป็นต้องมีเหตุผล มองโลกตามความเป็นจริง ยอมรับความจริง อยู่เป็นพื้นฐานของหลักทางวิทยาศาสตร์ เมื่อยอมรับความจริงได้แล้ว ก็ควรปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ โดยไม่ละทิ้งความเป็นตัวของตัวเอง รู้จักตนเอง ได้ระบาย ได้คุยกับตนเอง ทบทวน ได้ค้นหาเป้าหมายของชีวิต”

3.2.2 องค์ประกอบด้านความเป็นธรรมชาติ (Spontaneity) จากการสนทนากลุ่มพบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ด้านความเป็นธรรมชาติ ภายหลังจากได้รับการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ทั้ง 10 ครั้ง และระยะติดตามผล หลังเสร็จสิ้นการให้การปรึกษาไปแล้ว 1 เดือน กลุ่มทดลองมีความคิดเห็นว่ารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ องค์ประกอบด้านความเป็นธรรมชาติ ได้รับการพัฒนาขึ้นจากการได้เข้ารับการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการทำให้ใส่ใจ รับผิดชอบในหน้าที่ตนเองได้ดีมากขึ้นรวมทั้งทำงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จ และตรงเวลามากกว่าในช่วงที่ผ่านมา

ตัวอย่างข้อคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

“จากการเข้าร่วมกิจกรรมทำให้เห็นความสำคัญ ของการพัฒนาตนในด้านที่ไม่เคยใส่ใจ เช่น ความรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากการเรียน”

3.2.3 องค์ประกอบด้านความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) จากการสนทนากลุ่มพบว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณด้านความเห็นอกเห็นใจ ภายหลังจากได้รับการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ทั้ง 10 ครั้ง และในระยะติดตามผล หลังเสร็จสิ้นการให้การปรึกษาไปแล้ว 1 เดือน กลุ่มทดลองมีความคิดเห็นว่ารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านความเห็นอกเห็นใจ ได้รับการพัฒนาขึ้น จากเดิมที่กลุ่มทดลองมีทัศนคติในการมองผลประโยชน์ของตนเองเป็นส่วนใหญ่ คิดว่าตนเอง ไม่มีโอกาสในการได้รับสิทธิและเสรีภาพในเรื่องต่างๆ เหมือนผู้อื่น ให้ความช่วยเหลือและมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

น้อย ไม่สนใจที่จะช่วยเหลือหรือเป็นผู้ให้เท่าที่ควรจะเป็น แต่หลังจากได้เข้าร่วมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ พบว่ากลุ่มทดลองมีความรู้สึกเข้าใจ และเห็นอกเห็นใจผู้อื่นมากขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การวิเคราะห์ถึงเหตุปัจจัยในเรื่องนั้น มองการช่วยเหลือผู้อื่นเป็นสิ่งสำคัญ เข้าใจถึงสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่นที่พึงมี รู้สึกภูมิใจเมื่อได้ช่วยเหลือผู้อื่น

ตัวอย่างข้อคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

“ทำกิจกรรมนี้แล้วทำให้อยากจะช่วยเหลือผู้อื่นให้มากขึ้นค่ะ”

“กิจกรรมนี้ทำให้มีมุมมองเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองไม่ได้รับความยุติธรรมหลายเรื่องครับ”

“การเป็นผู้ให้ ทำให้มีความสุขครับ”

“ทำให้เราหันมาสนใจครอบครัวมากขึ้น และเข้าใจพวกเขามากขึ้น”

3.2.4 องค์ประกอบด้านการรับรู้แบบองค์รวม (Holism) จากการสนทนากลุ่ม พบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ด้านการรับรู้แบบองค์รวม ภายหลังจากได้รับการเข้าร่วมการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ทั้ง 10 ครั้ง และในระยะติดตามผล หลังเสร็จสิ้นการให้การปรึกษาไปแล้ว 1 เดือน กลุ่มทดลองมีความคิดเห็นว่ารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการรับรู้แบบองค์รวมได้รับการพัฒนาขึ้น จากเดิมที่กลุ่มทดลองไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง กังวลต่อการทำงานที่ตนเป็นผู้ นำหรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ หรือแม้แต่การรับฟัง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่างจากตน แต่หลังจากได้เข้าร่วมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ พบว่ากลุ่มทดลองมีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น รับฟังผู้อื่นมากขึ้น สามารถคิดริเริ่มสิ่งใหม่ๆ จากการสนทนาภายในกลุ่ม แล้วนำเสนอความคิดเห็นผ่านกระบวนการต่างๆ ด้วยความมั่นใจและมีการแสดงตนในการเป็นผู้นำ และผู้ตามที่เหมาะสม

ตัวอย่างข้อคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

“จากการเข้าร่วมกิจกรรม ทำให้มองโลกกว้างขึ้น ไม่เห็นแต่เงาในกระจกที่สะท้อนแต่ตนเอง”

“ได้เปิดใจทั้งของตนเองและเอาใจเขามาใส่ใจเรา ทำให้เรามีมุมมองที่แตกต่างจะได้ มีหลายวิธีในการใช้ชีวิต”

“เกิดความคิดในการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นให้มากขึ้น ไว้ใจและวางใจกับผู้อื่นมากขึ้น และ เข้าใจความเป็นไปของโลก ชีวิตทั้งของตนเองและผู้อื่น”

3.2.5 องค์ประกอบด้านการมีวิสัยทัศน์และการเห็นคุณค่า (Being Vision and Value Led) จากการสนทนากลุ่ม พบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า ภายหลังการได้รับการเข้าร่วมการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ทั้ง 10 ครั้ง และในระยะติดตามผล หลังเสร็จสิ้นการให้การปรึกษาไปแล้ว 1 เดือนกลุ่มทดลองมีความคิดเห็นว่าเป็นรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการมีวิสัยทัศน์และการเห็นคุณค่า ได้รับการพัฒนาขึ้นจากเดิมที่กลุ่มทดลอง ไม่รู้ความหมายของการมีชีวิตอยู่เป็นอย่างไร เกิดภาวะเครียดในการดำเนินชีวิตประจำวัน เมื่อเจอปัญหา มักจะส่งผลกระทบต่อการเรียน และตนเองไม่สามารถยับยั้งอารมณ์โกรธได้ดีเท่าที่ควร รวมทั้งมีความว่าวุ่นใจเมื่อไม่ได้ในสิ่งที่ตนต้องการ แต่หลังจากได้เข้าร่วมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ พบว่า กลุ่มทดลองมีการมองเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่นมากขึ้น รู้จักการสร้างความสุขง่ายๆ ให้ตนเอง เพื่อลดภาวะเครียดในเรื่องเล็กๆ น้อยๆ เมื่อรู้สึกโกรธหรือเศร้า สามารถควบคุมและปรับอารมณ์ได้เร็วขึ้น รวมทั้งเกิดความสงบทางใจภายในตนเอง

ตัวอย่างข้อคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

“เมื่อได้รู้จัก SQ แล้วพบว่าจริงๆ ชีวิตเราอาจจะไม่ต้องการอะไรมากไปกว่าความสงบในตัวเอง แต่ก็ไม่ได้ไม่สนใจโลก แค่ไม่ยึดติดจนเกินไป”

“กิจกรรมนี้ทำให้เราเห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้น เข้าใจสิ่งแวดล้อม และอยู่ในสังคมได้”

“ความสุขที่ยิ่งใหญ่นั้น เป็นความสุขที่มาจากความสงบ ความสงบย่อมมาจาก การมองโลกในแงุ่มที่ดี มองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ที่มีเหตุและผลในตัวของมัน”

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งนี้ ดำเนินการวิจัยและพัฒนา โดยใช้วิธีการเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพประกอบกันเป็นกระบวนการวิจัยแบบผสมผสาน เน้นการค้นคว้า ทดลอง และปฏิบัติจริง โดยมีวัตถุประสงค์คือ การพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ด้วยการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ และประเมินผลการใช้เพื่อให้ได้คุณภาพทั้งในเชิงกว้างและลึกเพื่อนำไปสู่การสร้างรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ตามวัตถุประสงค์ อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1.1 เพื่อวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบดังนี้

- 1) ด้านการตระหนักรู้ตนเอง
- 2) ด้านความเป็นธรรมชาติ
- 3) ด้านความเห็นอกเห็นใจ
- 4) ด้านการรับรู้แบบองค์รวม
- 5) ด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จาก ค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืน ไค-สแควร์ เท่ากับ 615.165, ค่าองศาอิสระเท่ากับ 313, ค่าดัชนี (Trucker-Lewis Index) เท่ากับ 0.979, ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนเปรียบเทียบเท่ากับ 0.975, ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่าความคลาดเคลื่อน เท่ากับ 0.036, ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือมาตรฐาน เท่ากับ 0.025 และค่าสถิติวัดระดับความกลมกลืน เท่ากับ 1.965 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้มีค่าเป็นบวก มีค่าตั้งแต่ 0.54-0.87 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกค่า ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวบ่งชี้เหล่านี้ เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญขององค์ประกอบย่อย ทั้ง 5 องค์ประกอบ และน้ำหนักองค์ประกอบย่อยจากการวิเคราะห์องค์ประกอบอันดับสอง พบว่ามีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.74-0.93

จากการพิจารณาค่าดัชนี และ ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ พบว่า ทุกองค์ประกอบมีค่ามากกว่า 0.95 ทุกองค์ประกอบ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก และมีค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือมาตรฐาน (SRMSER) และค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่าความคลาดเคลื่อน (RMSEA) มีค่าน้อยกว่า 0.05 ทุกองค์ประกอบ จึงกล่าวได้ว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนดีมาก

1.2 เพื่อพัฒนารูปแบบการให้การศึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รูปแบบการให้การศึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พัฒนาจากข้อมูลองค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 องค์ประกอบ ที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ได้แก่ 1) ด้านการตระหนักรู้ตนเอง 2) ด้านความเป็นธรรมชาติ 3) ด้านความเห็นอกเห็นใจ 4) ด้านการรับรู้แบบองค์รวม และ 5) ด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า และการบูรณาการเทคนิคจากทฤษฎีการให้การศึกษาเชิงจิตวิทยา 5 ทฤษฎี ได้แก่ 1) ทฤษฎีการศึกษานับผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง ประกอบด้วยเทคนิค การสร้างสัมพันธภาพ การฟังอย่างใส่ใจการสะท้อนเนื้อหา การสะท้อนความรู้สึก การยอมรับ และการทำความเข้าใจ 2) ทฤษฎีการศึกษแบบเกสตัลท์ ประกอบด้วยเทคนิค การอยู่กับความรู้สึก และบทบาทสมมติ 3) ทฤษฎีการศึกษแบบภวนิยม ประกอบด้วยเทคนิค การสวมบทบาทสมมติ การฟังอย่างตั้งใจ การตีความ และการอธิบาย 4) ทฤษฎีการศึกษแบบเผชิญความจริง ประกอบด้วยเทคนิคการนำทาง และการมุ่งสั่งสอน และ 5) ทฤษฎีการศึกษแบบวิเคราะห์สัมพันธภาพ ประกอบด้วยเทคนิค การซักถาม และการบ่งชี้

โดยนำมาประกอบการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามแนวคิดของ คอเรย์ และคอเรย์ (Corey; & Corey, 2006) การให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เป็นโครงสร้างที่อธิบายรายละเอียด กระบวนการในการจัดประสบการณ์เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ในการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของตนเองด้วยการผสมผสาน แนวคิด ทฤษฎี และเทคนิค การให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา ที่มีความสัมพันธ์กันทั้งในด้านหลักการ แนวทาง รวมทั้งความสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่จำเป็นต้องมีการพัฒนาด้านความฉลาดทางจิตวิญญาณ เพื่อให้เป็นเครื่องมือที่สามารถนำไปพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษารายละเอียดก่อนหน้านี้นี้แล้ว นำมาบูรณาการกับทฤษฎีการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา พร้อมเทคนิคการให้การปรึกษากลุ่ม และกิจกรรมกลุ่ม ที่สอดคล้องกับการพัฒนาความฉลาดทาง จิตวิญญาณ ในแต่ละองค์ประกอบ กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งหมด จำนวน 10 ครั้ง และครั้งที่ 11 ในระยะติดตามผล หลังจากเสร็จสิ้นการทดลองไปแล้ว 1 เดือน

ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.60-1.00 แสดงว่าเป็นรูปแบบที่สามารถพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้

1.3 เพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดย

1.3.1 เปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล ของกลุ่มทดลอง พบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลอง มีคะแนนความฉลาดทางจิตวิญญาณ สูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงขึ้นในระยะติดตามผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)

1.3.2 เปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล ของกลุ่มควบคุม พบว่า กลุ่มควบคุม มีคะแนนความฉลาดทางจิตวิญญาณ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล ไม่มีความแตกต่าง

1.3.3 ผลการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม พบว่ากลุ่มทดลอง มีค่าคะแนนความฉลาดทางจิตวิญญาณ สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)

และจากผลการสนทนากลุ่มกับกลุ่มทดลอง จำนวน 16 คน จากการได้รับการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ประกอบด้วย องค์กรประกอบ 5 ด้าน สรุปได้ว่า กลุ่มทดลองมีความพึงพอใจที่ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทบทวนความคิด และวิเคราะห์พฤติกรรมที่เกิดขึ้นทั้งของตนเอง และผู้อื่น รับรู้ถึงความสามารถ รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดการมองโลกในแง่ดี และมีความยืดหยุ่นต่ออารมณ์ ความคิด และความรู้สึกรวมมากขึ้น สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากคำถามในการวิจัย ผลการวิจัยสามารถตอบคำถามวิจัย ได้ดังนี้

1. องค์กรประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วยลักษณะ อะไรบ้าง จากผลการวิจัย พบว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 5 องค์กรประกอบ ได้แก่

1) ด้านการตระหนักรู้ตนเอง คือการรับรู้แรงจูงใจ และความปรารถนาในจิตสำนึกของตนเอง โดยผ่านกระบวนการต่างๆ เป็นตัวช่วยกระตุ้นให้เกิดความรู้ หรือรับรู้สถานการณ์ รวมทั้งข้อเท็จจริงเพื่อนำไปสู่การตระหนักในตนเองให้มากขึ้น เกิดการเข้าใจตนเอง ส่งผลให้มีความชัดเจนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางในการดำเนินชีวิตของตน มีความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองเป็นอย่างดี รู้ความต้องการของตนเองแท้จริง เข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง สามารถควบคุมตนเองได้เมื่อเกิดสถานการณ์ที่บีบบังคับ เข้าใจในขีดความสามารถของตน ยอมรับในสิ่งที่ตนมี แม้จะแตกต่างจากคนอื่น ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่บุคคลจะต้องได้รับการพัฒนาในด้านนี้ เพราะเป็นการส่งเสริมให้บุคคลเป็นผู้ที่มีความพึงพอใจต่อตนเอง สามารถสร้างคุณค่าในตนเอง และเป็นแรงบันดาลใจในการดำรงอยู่ของชีวิตได้อย่างสงบสุข

2) ด้านความเป็นธรรมชาติ คือพฤติกรรมที่แสดงออกได้อย่างคล่องแคล่ว หรือการกระทำที่เกิดขึ้นเองอย่างเป็นธรรมชาติ ตามสถานการณ์ต่างๆ อย่างเป็นปกติวิสัย เช่น เมื่อเกิดความผิดพลาดในการทำงานมักจะใช้วิธีการพุดจาอย่างประนีประนอมในการการแก้ปัญหา รวมไปถึงการรู้หน้าที่ของตนเอง รับรู้ในสิ่งที่ตนเองต้องรับผิดชอบ มีความคล่องต่อการทำสิ่งต่างๆ

ในสถานการณ์ และเวลาที่เหมาะสม รับผิดชอบหน้าที่ของตนเอง โดยทำหน้าที่นั้นให้ดีที่สุด รู้และเข้าใจว่าตนเองควรทำในสิ่งที่ถูกต้อง รวมทั้งใส่ใจกับสิ่งที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ

3) ด้านความเห็นอกเห็นใจความรู้สึกที่มีอยู่ หรือการเอาใจใส่ รวมถึงความสามารถในการเข้าใจและแบ่งปันความรู้สึกของผู้อื่น และแสดงออกถึงความเข้าอกเข้าใจผู้อื่น ได้อย่างลึกซึ้งตระหนักในความเท่าเทียมกัน ระบุว่าทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันทุกด้านในสังคม ตระหนักถึงความเท่าเทียมกันในความเป็นมนุษย์ รวมทั้งการยอมรับว่าทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพ ไม่กระทำในสิ่งที่เป็นการเบียดเบียนผู้อื่น รวมไปถึงการเป็นผู้ให้ รู้จักเสียสละแบ่งปัน รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน มอบสิ่งดีๆ ต่อผู้อื่นมากกว่าที่จะเป็นผู้รับเพียงอย่างเดียวไม่เห็นแก่ตัวบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม และมีความคิดเสมอว่าคนที่ได้เป็นผู้ให้ย่อมก่อให้เกิดความสุขแก่ตนเอง อาจกล่าวได้ว่าความเห็นอกเห็นใจเป็นรากฐานที่ครอบคลุมการกระทำที่ส่งผลต่อสรรพสิ่งบนโลกนี้

4) ด้านการรับรู้แบบองค์รวม คือการรับรู้สิ่งต่างๆ จากภาพรวมโดยไม่เน้นส่วนย่อยที่มีความซับซ้อน แต่สามารถเชื่อมต่อกับความคิดระหว่างส่วนประกอบย่อยกับภาพรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งความสามารถในการมองเห็นรูปแบบความสัมพันธ์ขนาดใหญ่ เช่นการเชื่อมโยงแนวคิด บุคคล สิ่งของ หรือแม้กระทั่งการเชื่อมโยงสิ่งหนึ่ง ไปสู่สิ่งหนึ่ง รวมถึงการเป็นผู้นำกลุ่ม (Leadership) คือการเป็นผู้ทำหน้าที่ในการควบคุม ดูแล เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับทีม สามารถนำพากลุ่ม หรือผู้อื่นที่มีจุดประสงค์เดียวกันให้ไปสู่เป้าหมายได้ มีทักษะในการสั่งงาน แบ่งงานให้กับสมาชิกภายในกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน มีความรับผิดชอบงานเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มเกิดความเชื่อมั่นในการทำงานร่วมกัน มีความเป็นผู้นำ คิดริเริ่มสิ่งต่างๆ เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มปฏิบัติตามเชื่อมั่นในความสามารถของสมาชิกเป็นสิ่งสำคัญ ให้กำลังใจ และให้โอกาสเสมอถ้ามีสมาชิกกลุ่มเกิดความผิดพลาดในการทำงาน รวมทั้งเป็นผู้รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างภายในกลุ่ม เพื่อนำมาพิจารณาเป็นปฏิบัติตร่วมกันของกลุ่มในเรื่องต่างๆ

5) ด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า คุณลักษณะในการดำเนินชีวิตตามหลักการ และความเชื่อที่ลึกซึ้ง สามารถปรับความคิดตนเองเมื่อรับรู้แล้วว่าความคิดนั้นไม่ถูกต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติ วิสัยทัศน์ ภายในตน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาตนเองจากภายใน รวมทั้งสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมตนเองเมื่อได้เรียนรู้ในสิ่งที่มีประโยชน์ต่อตนเอง พัฒนาปรับปรุงตนให้เกิดคุณค่าทั้งจากภายนอกและภายในให้ดีขึ้น เมื่อมีประสบการณ์ในเรื่องต่างๆ เพิ่มขึ้น สามารถปรับตัวได้กับทุกสถานการณ์ที่ต้องเผชิญ พัฒนาจิตใจ อารมณ์ และปรับเปลี่ยนนิสัยของตนเองในเรื่องต่างๆ อยู่เสมอ รวมทั้งมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ฝึกลมองโลกในแง่บวก และเห็นคุณค่าของสรรพสิ่งต่างๆ ในโลกด้วยใจที่นอบน้อม สรทธาอย่างแบบคาย อันจะนำไปสู่การเข้าใจแก่นแท้ของชีวิต เข้าใจชีวิตตนเองอย่างแท้จริง รู้ว่าความหมายของการมีชีวิตอยู่เป็นอย่างไร สามารถดำเนินชีวิตได้โดยไม่

เครียด ทำจิตใจให้ว่าง พยายามใช้ชีวิตให้มีความสุขแม้รอบตัวจะพบเจอกับปัญหาที่ตามสามารถ เข้าใจหลักการใช้ชีวิตที่มีความสุข สามารถนำพาตนเองออกจากทุกข์ที่เกิดขึ้นได้ มองเห็นเป้าหมาย ในชีวิตตนเอง มีสติในการดำเนินชีวิตในแต่ละวัน เข้าใจสัจธรรมของโลก เข้าใจชีวิต ยอมรับได้ว่า ชีวิตเรานั้นไม่มีอยู่ตลอดไป เห็นคุณค่าในชีวิตของตนเอง และรับรู้อย่างถ่องแท้ว่าความสุขสงบ

2. รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการที่พัฒนาขึ้น สามารถพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นอย่างไร จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการที่พัฒนาขึ้น เป็นรูปแบบที่บูรณาการทฤษฎี และเทคนิคการให้การปรึกษากลุ่ม ทั้งหมด 5 ทฤษฎี ประกอบด้วย ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบวิเคราะห์สัมพันธภาพ ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์ ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบกวนิยม ทฤษฎีการให้การปรึกษานั้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง และทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริง จำนวน 11 ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ 1 การปฐมนิเทศ ครั้งที่ 2 การพัฒนาด้านการตระหนักรู้ตนเอง ครั้งที่ 3 การพัฒนาด้านความเป็นธรรมชาติ ครั้งที่ 4 การพัฒนาด้านความเห็นอกเห็นใจ ครั้งที่ 5 การพัฒนาด้านการรับรู้แบบองค์รวม ครั้งที่ 6 การพัฒนาด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า ครั้งที่ 7-9 การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน (ครั้งที่ 1-3) ครั้งที่ 10 ปัจฉิมนิเทศ และครั้งที่ 11 ระยะเวลาติดตามผล ในการครั้งที่ 2-9 เป็นการบูรณาการทฤษฎี และเทคนิคการให้การปรึกษากลุ่ม 5 ทฤษฎี เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิเคราะห์ค่า IOC ตามข้อคิดเห็นโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 พบว่า อยู่ที่ระดับ 0.60-1.00 และจากผลการใช้รูปแบบสามารถพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่เป็นกลุ่มทดลองให้สูงขึ้น หลังการทดลอง ระยะเวลาติดตามผล และสูงกว่ากลุ่มควบคุม

3. ผลการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการที่พัฒนาขึ้น สามารถพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะเวลาติดตามผล เป็นอย่างไร จากผลการวิจัย พบว่า กลุ่มทดลองมีค่าคะแนนความฉลาดทางจิตวิญญาณ สูงขึ้นหลังการทดลอง รวมทั้งเพิ่มขึ้นอีกในระยะเวลาติดตามผล และสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)

จากสมมติฐานในการวิจัย ผลการวิจัยสามารถตอบสมมติฐานการวิจัย ได้ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการให้การปรึกษา ตามรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียน

สาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความฉลาดทางจิตวิญญาณ หลังการทดลอง และระยะติดตามผล สูงกว่าก่อนทดลอง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

2. นักเรียนที่ได้รับการให้การศึกษา ตามรูปแบบการให้การศึกษาแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระดับความฉลาดทางจิตวิญญาณหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

ด้านวิธีการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mix- Method Research) ตามรายละเอียดดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยแบ่งออกเป็น 2 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 930 คน และ 2) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (มอดินแดง) จำนวน 503 คน และ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) จำนวน 582 คน รวมทั้งสิ้น 2,015 คน (งานทะเบียนโรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2560: ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ที่ใช้ศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยันความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คำนวณจากอัตราส่วนระหว่างจำนวนหน่วยตัวอย่าง 20:1 กับตัวแปรที่สังเกตได้ จำนวน 5 ตัวแปร ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 100 คน และ 2) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (มอดินแดง) จำนวน 104 คน และ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) จำนวน 196 คน

เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ประเภท

1. เครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อศึกษาองค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณ

2. เครื่องมือที่เป็นแบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 400 คน ใช้แบบสอบถามปลายเปิด และแบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยสามารถอธิบายรายละเอียด ดังนี้ นักเรียนชายจำนวน 190 คน คิดเป็น

ร้อยละ 47 นักเรียนหญิง 210 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5 สถานศึกษาประกอบด้วย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ฝ่ายมัธยม จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (มอดินแดง) จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 49 เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง และใช้ประกอบในการพิจารณาแยกกลุ่มย่อย เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน ในการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลสมมติฐาน ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (M plus)

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การสร้างรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้บูรณาการทฤษฎีการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา 5 ทฤษฎี ตามขั้นตอนของการปรึกษาเชิงจิตวิทยา แบบกลุ่ม 3 ขั้นตอน และดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับความฉลาดทางจิตวิญญาณ การปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการ และผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันในระยะที่ 1

2. สร้างรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 10 ครั้งละ 2 ชั่วโมง และครั้งที่ 11 ระยะติดตามผล หลังเสร็จสิ้นการทดลองไปแล้ว 1 เดือน

3. ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง ได้ค่าระหว่าง 0.6 - 1.00

4. นำแบบจำลองที่ 1 (ผ่าน IOC) ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง ด้วยการให้รูปแบบจำลองที่ 1 พร้อมทั้งวิเคราะห์ จุดดี และจุดด้อยของรูปแบบ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข เป็นแบบจำลองที่ 2 นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสมเชิงเนื้อหาแล้วนำไปใช้

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก่อน และหลังการทดลอง พร้อมด้วยระยะติดตามผล หลังจากเสร็จสิ้นการทดลองไปแล้ว 1 เดือน

การศึกษาผลการใช้เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ศึกษาโดยใช้วิธีเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพประกอบกัน ดังนี้

1. วิธีเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้รูปแบบวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) โดยการนำรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 16 คน โดยการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ รวม 10 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง และวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ กลุ่มทดลอง ก่อน และหลังการทดลอง พร้อมด้วยครั้งที่ 11 ในระยะติดตามผล หลังจากเสร็จสิ้นการทดลองไปแล้ว 1 เดือน และวิเคราะห์เปรียบเทียบ แต่ละองค์ประกอบก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ใช้สถิติ ฟริดแมน แอนโนวา เทสต์ (Friedman's ANOVA Test) และ เปรียบเทียบรายคู่ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยสถิติ แมนวิทนียู เทสต์ (Mann-Whitney U test)

2. วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการสนทนากลุ่ม หลังการทดลอง และระยะติดตามผล หลังจากเสร็จสิ้นการทดลองไปแล้ว 1 เดือน หลังเข้าร่วมการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยแบ่งออกเป็น 2 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม) จำนวน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (มอดินแดง) และ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) จำนวนทั้งสิ้น 2,015 คน (งานทะเบียนโรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2560: ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) ที่ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน จากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ในการศึกษาองค์ประกอบที่มีคะแนนความฉลาดทางจิตวิญญาณต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ ที่ 50 จำนวน 32 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 16 คน และกลุ่มควบคุม 16 คน กลุ่มทดลองเข้าร่วมการให้การศึกษาแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ และกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการศึกษาใดเลย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือรูปแบบการให้การศึกษาแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 10 ครั้งๆ ละ 2 ชั่วโมง และวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ กลุ่มทดลอง ก่อน และหลังการทดลอง พร้อมด้วย ครั้งที่ 11 ระยะติดตามผล หลังจากเสร็จสิ้นการทดลองไปแล้ว 1 เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูลสามารถอธิบายได้ดังนี้

การวิเคราะห์เปรียบเทียบแต่ละองค์ประกอบ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติ ฟริดแมน แอน โนวา เทสต์ (Friedman's ANOVA Test) และเปรียบเทียบรายคู่ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ด้วยสถิติแมนวิทนี ยู เทสต์ (Mann-Whitney U test)

2. อภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัย ตามลำดับวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

2.1 การศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยันที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการตระหนักรู้ตนเอง 2) ด้านความเป็นธรรมชาติ 3) ด้านความเห็นอกเห็นใจ 4) ด้านการรับรู้แบบองค์รวม และ 5) ด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แปลความหมายได้ว่า โมเดลโครงสร้างมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ของการศึกษาองค์ประกอบในครั้งนี้ ซึ่งสามารถยืนยันผล จากการทบทวนวรรณกรรม การศึกษาข้อมูล ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มีลักษณะเฉพาะที่

คล้าย และแตกต่างจากองค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักวิชาการ เช่น องค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณ ตามแนวคิดของ โซฮาร์ และมาแชล (Zohar & Marshall, 2000) ทั้งนี้ในองค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความแตกต่างจากแนวคิดดังกล่าวคือ องค์ประกอบด้านความเป็นธรรมชาติ และด้านความเห็นอกเห็นใจ ซึ่งเป็น 2 องค์ประกอบที่เพิ่มเติมเข้ามา อันเนื่องมาจากบริบทเฉพาะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมองค์ประกอบ ด้านความเห็นอกเห็นใจเป็นส่วนหนึ่ง que แสดงถึงบุคคลที่มีความฉลาดทางจิตวิญญาณ (สันทนา วิจิตรนาวรัตน์, น.66) และจากการศึกษาองค์ประกอบ ความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 องค์ประกอบมีความสอดคล้องกับการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังที่แสดงในผลการวิจัย

2.2 การพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่ม โดยมีการบูรณาการทฤษฎีการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา 5 ทฤษฎี พร้อมทั้งนำรูปแบบจำลองที่ 1 ที่ผ่านผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน โดยทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ตามข้อคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ มีค่าดัชนีความสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี สามารถนำมาใช้ได้ ทั้งนี้ การพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ผู้วิจัยได้ศึกษา ทบทวนวรรณกรรม งานวิจัย พร้อมทั้งนำผลจากการศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยัน บูรณาการกับ เทคนิค และทฤษฎีการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา มาพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้มากที่สุด นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5 องค์ประกอบๆ 1 ครั้งๆ ละ 2 ชั่วโมง และพัฒนารวม 5 องค์ประกอบ 3 ครั้งๆ ละ 2 ชั่วโมง ดังนี้

1) การดำเนินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ด้านการตระหนักรู้ตนเอง ผู้วิจัยได้บูรณาการ ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์ และทฤษฎีแบบเผชิญความจริง ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณในองค์ประกอบ ด้านการตระหนักรู้ตนเอง

เทคนิคที่ใช้คือ เกมการสนทนา การฟังอย่างใส่ใจ การสะท้อนเนื้อหา การสะท้อนความรู้สึก การทำ ความกระจำ และการนำทาง

2) การดำเนินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทาง จิตวิญญาณ ด้านความเป็นธรรมชาติ เพื่อพัฒนาความเป็นธรรมชาติในการแสดงออกตามสถานการณ์ ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมในการแสดงออก หรือการกระทำ ได้อย่างคล่องแคล่ว อย่างเป็นปกติวิสัย รวมไปถึงการรู้หน้าที่ของตนเอง สิ่งที่ต้องรับผิดชอบ ผู้วิจัยได้บูรณาการ ทฤษฎีการให้การ ปรึกษาแบบกวนิยม ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบการวิเคราะห์สัมพันธภาพ และทฤษฎีการให้การ ปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง สอดคล้องกับความฉลาดทางจิตวิญญาณ ในองค์ประกอบ ด้านความเป็นธรรมชาติ เทคนิคที่ใช้คือ การสวมบทบาทสมมติ ความเอาใจใส่ การตีความ การ ยอมรับ การเผชิญหน้า การเปิดเผยตนเอง และ การตอบโต้ทันที

3) การดำเนินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทาง จิตวิญญาณ ด้านความเห็นอกเห็นใจ เพื่อพัฒนาความสามารถด้านความเห็นอกเห็นใจ เข้าใจ แบ่งปันความรู้สึกของผู้อื่น การเป็นผู้ให้ และการรู้จักเสียสละ ประกอบด้วย การบูรณาการทฤษฎี การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบเกสตัลท์ แบบกวนิยม และแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง เทคนิคที่ ใช้คือ การอยู่กับความรู้สึก การฟังอย่างตั้งใจ การสนับสนุนให้ความมั่นใจ การถ่ายโยงความรู้สึก การตอบรับจากการฟัง และการตอบรับเพื่อการปฏิบัติ

4) การดำเนินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทาง จิตวิญญาณ ในด้านการรับรู้แบบองค์รวม เพื่อพัฒนาความสามารถในการเชื่อมโยงสิ่งต่างๆ และเพื่อ ฝึกการเป็นผู้นำกลุ่ม ประกอบด้วย การบูรณาการทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบการวิเคราะห์ สัมพันธภาพ แบบเกสตัลท์ และแบบเผชิญความจริง เทคนิคที่ใช้คือ การสวมบทบาทสมมติ การนำ ทาง การตอบรับจากการฟัง และการบรรยาย

5) การดำเนินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทาง จิตวิญญาณ ในด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า เพื่อพัฒนาคุณลักษณะในการดำเนินชีวิตตาม หลักการและความเชื่อที่ลึกซึ้ง สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข และเพื่อพัฒนาทัศนคติ ความคิดในด้านต่างๆ ในเชิงบวก ประกอบด้วย การบูรณาการทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบ การวิเคราะห์สัมพันธภาพ และแบบกวนิยม เทคนิคที่ใช้คือ การอธิบาย การถาม การตีความ การตอบรับ จากการฟัง การสะท้อนความรู้สึก การสรุปความ การตอบรับเพื่อการปฏิบัติ การตีความ และการ เปิดเผยตนเอง

6) การดำเนินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทาง จิตวิญญาณ เรื่อง :การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน (ครั้งที่ 1-3) วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนา

ความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการตระหนักรู้ตนเอง 2) ด้านความเป็นธรรมชาติ 3) ด้านความเห็นอกเห็นใจ 4) ด้านการรับรู้แบบองค์รวม 5) ด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า เทคนิคที่ใช้คือ การอธิบาย การถาม การตีความ การตอบรับจากการฟัง และการตอบรับเพื่อการปฏิบัติ

2.3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ในการศึกษาผลการใช้รูปแบบในการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งนี้ พบว่าสามารถพัฒนา ความฉลาดทางจิตวิญญาณได้ จากรายละเอียดที่นำเสนอ ดังนี้

ในการปฐมนิเทศ ซึ่งเป็นกลุ่มทดลองไม่ได้มีอุปกรณ์ในการสร้างสัมพันธภาพ สืบเนื่องจากกลุ่มทดลองเป็นเพื่อนที่เรียนด้วยกัน จำนวน 16 คน ในกิจกรรมแรกที่ได้ปฏิบัติคือให้สมาชิกเขียนชื่อเล่นของตนเองลงในบัตรพร้อมนำเสนอเป็นรายบุคคล กลุ่มทดลองบางส่วนทำด้วยความตั้งใจ และบางส่วนก็มีการต่อต้านเล็กน้อย เนื่องจากให้ข้อมูลว่า “ก็รู้จักกันแล้ว” ผู้วิจัยจึงได้ทำการอธิบายเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มทดลองทุกคนเข้าใจในการเข้าร่วมกิจกรรมและแนวปฏิบัติร่วมกัน ในการให้ความร่วมมือ ซึ่งหลังจากผู้วิจัยอธิบายข้อปฏิบัติต่างๆ สมาชิกก็แสดงออกว่าเข้าใจ และให้การร่วมมือในขั้นการเริ่มต้นเป็นอย่างดี การใช้รูปแบบในการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ด้านการตระหนักรู้ตนเอง ให้สามารถเข้าใจ ควบคุมตนเอง รวมถึงสร้างคุณค่าในตนเอง ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินกิจกรรมโดยให้สมาชิกเขียนข้อความที่เป็นตนเอง ตามความเป็นจริง จากใบงานเรื่อง “Me” พบว่า ขั้นเริ่มต้น สมาชิกบางส่วนมีความลังเลในการเขียนเกี่ยวกับเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง ผู้วิจัยจึงได้อธิบายว่าข้อมูลดังกล่าวจะเป็นความลับ สมาชิกสามารถเขียนได้โดยไม่ต้องกังวล ในขั้นดำเนินการสมาชิกกลุ่มเขียนเรื่องราวของตนเองลงในใบงาน หลังจากนั้นให้แบ่งกลุ่มย่อยกลุ่มละ 5 คน และสะท้อนความรู้สึกหลังจากได้ทำกิจกรรมดังกล่าวด้วยการนำเสนอเป็นรายบุคคลภายในกลุ่มพร้อมทั้งให้สมาชิกภายในกลุ่มวิเคราะห์ร่วมกัน ในสิ่งที่สะท้อนเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร และในการทำแบบประเมินกิจกรรม สมาชิกในกลุ่มประเมินเห็นด้วยกับการทำกิจกรรมเป็นจำนวนมากที่สุด เห็นด้วยอย่างยิ่งเป็นอันดับรองลงมา ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งตามลำดับ ด้านความเป็นธรรมชาติ วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความเป็นธรรมชาติในการแสดงออกในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมในการแสดงออก หรือการกระทำได้อย่างคล่องแคล่ว อย่างเป็นปกติวิสัย รวมไปถึงการรู้หน้าที่ตนเอง และสิ่งที่ตนเองต้องรับผิดชอบ โดยได้ดำเนินกิจกรรมด้วยการแจกเนื้อเพลงประวิติศาสตร์ พร้อมทั้งให้สมาชิกฟัง

เพลงวิเคราะห์ความหมาย และร่วมกันอภิปรายความหมายของเพลงจากกิจกรรมข้างต้น ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันคิดการแสดงที่เป็นเรื่องสั้นที่มีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านความเป็นธรรมชาติ แล้วนำเสนอในรูปแบบการแสดงบทบาทสมมติ เมื่อสิ้นสุดกิจกรรม ผู้วิจัยได้ให้สมาชิกทำแบบประเมินกิจกรรมครั้งที่ 3 พบว่าสมาชิกตอบเห็นด้วยเป็นอันดับแรก เห็นด้วยอย่างยิ่งเป็นอันดับที่สอง และไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วยตามลำดับ

ด้านความเห็นอกเห็นใจ วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถด้านความเห็นอกเห็นใจ เข้าใจ แบ่งปันความรู้สึกของผู้อื่นการเป็นผู้ให้และการรู้จักเสียสละ ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้แจกใบงานเรื่อง “สิ่งที่ฉันทำ” โดยให้เขียนเรื่องราวในสิ่งที่ตนเองได้เป็นหรือได้กระทำมา ทั้งเรื่องที่เป็นด้านลบและเรื่องที่เป็นด้านบวก พร้อมทั้งใช้เทคนิคการอยู่กับความรู้สึก และเทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ การถ่ายโอนความรู้สึก การสนับสนุนให้ความมั่นใจ ในช่วงกิจกรรมที่สมาชิกรับชมเรื่องราวที่ได้เขียนมาเล่าให้สมาชิกกลุ่มฟัง พร้อมทั้งร่วมกันอภิปรายและสรุป ความเข้าใจที่คล้ายกัน จากผลการจัดกิจกรรมพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่ตอบแบบประเมินจากข้อคำถามในแบบประเมิน ในระดับความคิดเห็น เห็นด้วยอย่างยิ่ง เป็นอันดับแรก และรองลงมาคือเห็นด้วย แต่ไม่มีคะแนนของระดับความคิด ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จากการทำแบบประเมิน ด้านการรับรู้แบบองค์รวม เชื่อมโยงสิ่งต่างๆ ในรูปแบบความสัมพันธ์ขนาดใหญ่ สามารถนำกลุ่มไปสู่เป้าหมายในฐานะผู้นำ ในครั้งนี้ผู้วิจัยเริ่มต้นกิจกรรมโดยการเปิดเพลงบรรเลงเพื่อการนอนสมาธิ โดยใช้เทคนิคการให้การปรึกษาแบบจุลภาค ด้านการตอบรับจากการฟัง การถ่ายโอนความรู้สึก การนำทาง และเทคนิคการสวมบทบาทสมมติ สืบเนื่องจากเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมนอนสมาธิแล้ว ผู้วิจัยได้แจกกระดาษแผ่นเล็ก (Post it) เพื่อบันทึกความรู้สึกในแต่ละช่วงของการทำกิจกรรม และให้สมาชิกกลุ่มแต่ละกลุ่ม แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอสิ่งที่สรุปในกระดาษแผ่นเล็ก (Post it) โดยผ่านการนำของหัวหน้ากลุ่มในกิจกรรมนี้ จากการดำเนินกิจกรรมในครั้งนี้พบว่า สมาชิกให้ความร่วมมือภายในกลุ่มไปในทิศทางเดียวกันอย่างเห็นได้ชัด ในการนำเสนอกิจกรรม สืบเนื่องจากผู้นำกลุ่มคอยอำนวยความสะดวกและสนับสนุนสมาชิกได้เป็นอย่างดี ดังนั้นกิจกรรมในครั้งนี้สมาชิกจึงประเมินกิจกรรมในระดับความคิดเห็นในข้อเห็นด้วยอย่างยิ่ง มาเป็นอันดับแรก และรองลงมาคือ “เห็นด้วย” เป็นอันดับที่สอง

การด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่าในการดำเนินชีวิตตามหลักการความเชื่อที่ลึกซึ้ง สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข พัฒนาทัศนคติความคิดในด้านต่างๆ ในเชิงบวก ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินกิจกรรม โดยเปิดวิดีโอที่เกี่ยวกับการดำรงอยู่ของชีวิตให้สมาชิกดู พร้อมทั้งให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิดีโอที่ได้ดู อภิปรายเฉพาะภายในกลุ่มของตนเอง โคนบูรณาการเทคนิคการปรับ

โครงสร้างความคิดใหม่ การเชื่อมโยงอย่างเสรี การอธิบาย การตั้งคำถาม การตีความ การถ่ายโยง การสะท้อนความรู้สึก สรุปลความ การตอบรับเพื่อการปฏิบัติ การตีความและการเปิดเผยตนเอง จากการดำเนินกิจกรรมในครั้งนี้พบว่าสมาชิกมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติไปในเชิงบวกมากขึ้น เกิดการพัฒนาตนเองจากภายใน พร้อมทั้งสะท้อนว่าความสุขที่แท้จริงคือความสงบ และจากการประเมินกิจกรรมพบว่า สมาชิกตอบระดับความคิดเห็นให้ระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งมากที่สุด

การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน ครั้งที่ 1 ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านการตระหนักรู้ตนเอง 2) องค์ประกอบด้านความเป็นธรรมชาติ 3) องค์ประกอบด้านความเห็นอกเห็นใจ 4) องค์ประกอบด้านการรับรู้แบบองค์รวม และ 5) องค์ประกอบด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า โดยเป็นการผสมผสานทฤษฎีการฝึกฝนในด้านของความคิดความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ด้วยการผสมผสานทางเทคนิค เป็นการหยิบยกเอาเฉพาะเทคนิคจากทฤษฎีการฝึกฝน โดยเป็นเทคนิคที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ มาบูรณาการเพื่อเป็นรูปแบบการฝึกฝนกลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณการจัดกิจกรรมครั้งนี้ผู้วิจัยนำเข้าสู่การดำเนินการด้วยการเปิดวิสัยทัศน์เรื่อง “ชีวิตในศตวรรษที่ 21” แจกใบงานเรื่อง “การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบในศตวรรษที่ 21” โดยใช้เทคนิคการอธิบาย การตั้งคำถาม การตีความ การถ่ายโยงความรู้สึก และเทคนิคการตอบรับจากการฟัง การตอบรับเพื่อปฏิบัติในการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว ผู้วิจัยให้สมาชิกนำเสนอเรื่องราวที่ได้เขียนให้สมาชิกภายในกลุ่มฟัง แล้วสมาชิกร่วมอภิปรายสรุปร่วมกัน จากผลการประเมินกิจกรรมครั้งที่ 7 พบว่า สมาชิกมีความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามพระสัจจะในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งมีความตระหนักในการเห็นคุณค่าในชีวิตของตนเองและผู้อื่น สามารถปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตนเองในเชิงบวก เข้าใจตนเองในด้านต่างๆ มากขึ้น มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตน มีการวิเคราะห์สิ่งต่างๆ ก่อนการตัดสินใจ สอดคล้องกับกรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (วราภรณ์ วงศ์กิจรุ่งเรือง, 2554, น.118-119)

การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน ครั้งที่ 2 ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านการตระหนักรู้ตนเอง 2) องค์ประกอบด้านความเป็นธรรมชาติ 3) องค์ประกอบด้านความเห็นอกเห็นใจ 4) องค์ประกอบด้านการรับรู้แบบองค์รวม และ 5) องค์ประกอบด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า ในการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ผู้วิจัยได้เริ่มต้นด้วยการเปิดวิสัยทัศน์เรื่อง “ความฉลาดทางจิตวิญญาณ” และแจกใบงานเรื่อง “ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความสามารถสูงสุดของมนุษย์” พร้อมทั้งให้สมาชิกอภิปรายวิสัยทัศน์ที่ได้ดู โดยใช้วิธีการสรุปในสิ่งที่ได้เรียนรู้จากวิสัยทัศน์ผ่านเทคนิคการอธิบาย การตีความ การตั้งคำถาม ในช่วงที่นำเสนอภายในกลุ่ม ผู้วิจัยใช้เทคนิคการถ่ายโยงความรู้สึก การตอบรับเพื่อปฏิบัติ ผลจากการดำเนินกิจกรรมในครั้งนี้พบว่าสมาชิกเปิดเผยตนเองค่อนข้างมากในสิ่งต่างๆ ที่อยู่ภายในตนเอง เช่น การสะท้อนการมองตนเองจากภายใน จนเกิดการอุทานออกมา

ว่า “หนูเข้าใจตัวเองมากขึ้นค่ะอาจารย์” “จริงๆ แล้วสิ่งที่เราต้องการมากที่สุดคือความสุขสงบในชีวิตครับ ซึ่งผมก็ยังสามารถทำได้ไม่เลวทีเดียว 55” และจากการประเมินผลการดำเนินกิจกรรม พบว่าสมาชิกส่วนใหญ่ตอบแบบประเมินข้อคำถามที่ว่า “กิจกรรมช่วยให้นักเรียนเกิดการพัฒนาด้านความฉลาดทางจิตวิญญาณ” ผลระดับความคิดอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งมาเป็นอันดับแรก รองลงมาคือเห็นด้วย และไม่แน่ใจเป็นอันดับสุดท้าย สรุปจากการประเมินกิจกรรมพบว่าสมาชิกมีการพัฒนาด้านการตระหนักรู้ตนเอง แสดงพฤติกรรมได้อย่างเป็นธรรมชาติและมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เข้าใจในสรรพสิ่ง มีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตอย่างมีวิสัยทัศน์ และเห็นคุณค่า สามารถนำพาตนเองออกมาจากภาวะเครียดจากเรื่องต่างๆ ได้ง่ายขึ้น และมีความสุขในการดำเนินชีวิตมากขึ้น สอดคล้องกับข้อความในหนังสือสุขแท้ด้วยปัญญา โดยพระไพศาล วิสาโล ที่ได้กล่าวไว้ว่า สัมผัสของความสุข มิติของความสุขประกอบด้วยสุขภาวะ 4 ด้านได้แก่ 1) สุขภาวะทางกาย 2) สุขภาวะทางสังคม 3) สุขภาวะทางจิต และ 4) สุขภาวะทางปัญญา โดยใน 4 สุขภาวะนี้สรุปย่อได้คือ พฤติกรรมทั้งหมดของเราล้วนเริ่มต้นจากความคิด ความเห็น และความเชื่อ เราคิดหรือเชื่ออย่างไรเราก็จะทำอย่างนั้น หากความคิด ความเห็น และความเชื่อนั้น ประกอบไปด้วยปัญญา หรือตั้งอยู่บนความรู้ที่ถูกต้อง ย่อมส่งผลให้เรามีพฤติกรรมที่ถูกต้องดีงามและนำไปสู่ความสุข (ไพศาล วิสาโล, 2552, น.12-15)

และการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน ครั้งที่ 3 ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านการตระหนักรู้ตนเอง 2) องค์ประกอบด้านความเป็นธรรมชาติ 3) องค์ประกอบด้านความเห็นอกเห็นใจ 4) องค์ประกอบด้านการรับรู้แบบองค์รวม และ 5) องค์ประกอบด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า การดำเนินกิจกรรมในครั้งนี้เป็นการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียน โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นครั้งสุดท้าย โดยผู้วิจัยเปิดวิสัยทัศน์นำเสนอเรื่องราวของผู้ที่มีคุณลักษณะตามองค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณ พร้อมทั้งให้สมาชิกทำใบงานเรื่อง “Spiritual Intelligence Idol” และให้สมาชิกทุกคนอภิปรายสิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรม และสิ่งที่ได้จากการเข้าร่วมเป็นกลุ่มทดลองในครั้งนี้ คนละ 1 นาที ซึ่งในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบประเมินกิจกรรมเป็นคำถามปลายเปิด เรื่อง: การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน (ครั้งที่ 3) ผลการตอบคำถามแบบประเมินกิจกรรมสามารถสรุปได้ว่าสมาชิกมีการเข้าใจตนเอง ใส่ใจ รับผิดชอบหน้าที่ตนเองได้ดี มีความสามารถในการเป็นผู้นำ และผู้ตามที่เหมาะสม มีความเห็นอกเห็นใจและอยากช่วยเหลือผู้อื่นมากขึ้น มองในเรื่องต่างๆ อย่างรอบด้าน เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่นมากขึ้น รู้จักการสร้างความสุขง่ายๆ ให้ตนเอง เพื่อลดภาวะเครียดในเรื่องเล็กๆ น้อยๆ เมื่อรู้สึกโกรธหรือเศร้า สามารถควบคุม และปรับอารมณ์ได้เร็วขึ้น เกิดความสงบทางใจ สอดคล้องกับทฤษฎีความฉลาดทางจิตวิญญาณ ตามนักวิชาการชื่อ โซฮาร์ และมาร์แชล (Zohar & Marshall, 2000) ที่กล่าวว่าความฉลาดทางจิตวิญญาณเป็นความฉลาดภายใต้พลังจิตใน

ระบบประสาทของสมองภายใน เป็นศูนย์กลางของเซาว์ปัญญาหรือความฉลาดแสดงออกถึงการเป็นตัวตนมนุษย์ที่ไข่แก้ปัญหาในการดำรงชีวิต ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์ การเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ การปรับเปลี่ยนสถานการณ์ พฤติกรรมการคิด การเรียนรู้ ความรู้สึก ความเข้าใจ และความเห็นอกเห็นใจ เป็นคุณค่าของชีวิต การมีความฉลาดทางจิตวิญญาณสูง ย่อมสามารถเข้าใจตนเองจากภายในสู่ภายนอก สามารถประเมินประเด็นต่างๆ ได้อย่างถูกต้องในการแก้ปัญหามากกว่าผู้อื่น (สันทนา วิจิตรเนาวรัตน์, 2559, น. 67-68) และครั้งที่ 10 ปัจฉิมนิเทศ

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการสนทนากลุ่ม 2 ครั้ง ได้แก่ หลังการทดลอง และระยะติดตามผล เมื่อเสร็จสิ้นการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ไปแล้ว 1 เดือน จากการดำเนินกิจกรรมทั้ง 2 ครั้ง สรุปผลได้ดังนี้ นักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจกับการรับการศึกษากรู่มแบบบูรณาการ ทำให้ได้มองตนเองในด้านต่างๆ ได้รู้ว่าควรพัฒนาตนเองในด้านใดบ้าง เพื่อเป็นแนวทางในการปรับตัวเข้ากับโลกอนาคตได้ มีความอ่อนน้อมในจิตใจที่จะรับสิ่งใหม่ๆ กิจกรรมทำให้เห็นคุณค่าของตนเองมากขึ้น เข้าใจสิ่งแวดล้อม และอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับ คอเรย์ (Corey, 2013 , p.105) ได้กล่าวว่า การให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการนั้นสามารถช่วยให้บุคคลมีการรับรู้ถึงความสามารถ มีรูปแบบของความคิด และพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการทำงานดีขึ้น อีกทั้งยังส่งเสริมให้เกิดการมองโลกในแง่ดี และมีความยืดหยุ่นต่ออารมณ์ ความคิด และความรู้สึกมากขึ้นอีกด้วย และแนวคิดการปรึกษาเชิงจิตวิทยากรู่มแบบบูรณาการสู่การปฏิบัติในการให้การปรึกษากลุ่ม ผู้ให้ปรึกษาจะทำการพัฒนาได้นั้นจะต้องคำนึงถึงบุคลิกภาพของผู้ให้การศึกษา และลักษณะของผู้รับการศึกษาที่ผู้ให้ปรึกษาคาดหวังว่าจะให้อะไรเกิดขึ้น ซึ่งเป็นผลจากการให้การปรึกษาจากแนวคิดดังกล่าว จึงเป็นข้อสนับสนุนผลการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองมีการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณเพิ่มขึ้นและสูงกว่ากลุ่มควบคุม หลังการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่าจากการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการสามารถส่งเสริมและพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ดังแสดงผลตามตารางที่ 4.15 ในบทที่ 4 ทั้งนี้ในระยะติดตามผล ยังพบว่าการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของกลุ่มทดลองมีความคงทนและบางคนมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นเนื่องจากการฝึกอย่างต่อเนื่องหลังสิ้นสุดการทดลองไปแล้ว

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 การศึกษาองค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณสามารถศึกษาได้หลายแนวทาง โดยต้องคำนึงถึงบริบท และลักษณะของผู้รับการศึกษา เพื่อให้การศึกษาในการส่งเสริม และพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3.1.2 แบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษา ความฉลาดทางจิตวิญญาณในกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างได้ เช่น กลุ่มนักเรียนที่เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่สังกัด สำนักเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานการอาชีวศึกษา โดยอาจมีการปรับปรุงข้อคำถามให้เหมาะสม สอดคล้องกับบริบท และลักษณะของผู้เรียน

3.1.3 รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถนำไปปรับใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีบริบท และลักษณะของผู้เรียนที่แตกต่างกันได้ ทั้งนี้ก่อนนำไปใช้ควรมีการศึกษารายละเอียดของกิจกรรม ทฤษฎี เทคนิค ที่ผู้วิจัยได้บูรณาการ ว่ามีความเหมาะสมกับบริบทของกลุ่มตัวอย่าง และควรมีการฝึกฝนทักษะการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มแบบบูรณาการให้มีความชำนาญ เนื่องจากการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน ดังนั้น ผู้ที่ทำหน้าที่ให้การปรึกษา ควรศึกษา และฝึกฝนทักษะให้รอบด้าน เพื่อนำมาบูรณาการเป็นรูปแบบกาให้การปรึกษากลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดการพัฒนาอย่างแท้จริง

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาเข้าใจและเห็นความสำคัญของการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณลักษณะด้านอื่นของผู้เรียน

3.2.2 ควรมีการศึกษาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มอื่น ที่มีบริบทแตกต่างจาก นักเรียนโรงเรียนสาธิตเพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนด้านความฉลาดทางจิตวิญญาณให้มากขึ้น

3.2.3 ควรมีการติดตามผลของการคงอยู่ของความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในระยะ 3 เดือน และ 6 เดือน

3.2.4 ควรมีการขยายผลการใช้รูปแบบการให้การศึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ด้วยการให้การศึกษาเชิงจิตวิทยาในรูปแบบอื่น เช่น การให้การศึกษารายบุคคล การให้การศึกษแบบครอบครัว

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร. (2530). ใน *วาระมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ และรัชสมัยคลภิเษก*. กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา.
- กาญจนา ไชยพันธุ์.(2549). *การให้การปรึกษาแบบกลุ่ม*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ขวัญฟ้า รังสิยานนท์. (2552). *ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้แนวพุทธสำหรับเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้แนวพุทธสำหรับเด็กปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- จันทร์เพ็ญ แสงอรุณ. (2557). *การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม*. นครราชสีมา: คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- จริยา อัสวเพชรกุล, ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และ ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. (2558). *ศึกษาการเสริมสร้างพลังทางบวกของนักเรียนวัยรุ่น โดยการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ*. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 16(3), 79-86.
- จอมขวัญ เลื่องลือ, ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และ ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. (2559). *ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มเผชิญความจริง เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการดำเนินชีวิตในสังคมยุคใหม่ของนิสิต นักศึกษา ชั้นปีที่ 1 คณะศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร*. *วารสารเกษมบัณฑิต*, 17(2), 153-166.
- ชูศรี เลิศรัตน์เดชากุล, นรา สมประสงค์, นุชรี อุปภัย, รัญจวน คำวชิรพิทักษ์, ลิจิต กาญจนภรณ์ และ วชิร ทรัพย์มี. (2554). *แนวคิดทางการแนะแนวและทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยา*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชูศรี เลิศรัตน์เดชากุล. (2554). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษาแบบกวนิยม ในประมวลสาระชุดวิชา แนวคิดทางการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยาหน่วยที่ 10*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชาญชัย ศักดิ์ศิริสัมพันธ์. (2559). *ศึกษาการเสริมสร้างความหมายในชีวิตของวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ โดยใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มกวนิยม*. *วารสารวิจัยทางการศึกษา*, 10 (1), 34-47.
- ทิตนา แวมมณี. (2552). *14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นรา สมประสงค์ และนุชลี อุปถัย. (2554). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การศึกษาแบบวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพ ใน ประมวลสาระชุดวิชา แนวคิดทางการแนะแนวและการศึกษาเชิงจิตวิทยาหน่วยที่ 6. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- นารท ศรีละโพธิ์. (2554). *การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามรูปแบบข้ามทฤษฎี เพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบของนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- นวลคำจันภา. (2556). *การศึกษาและสาระสำคัญของชีวิต. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินติ้ง แอนพับลิชชิง.*
- บุญใจศรีสถิตย์นรากร. (2555). *การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย: คุณสมบัตินักวัดเชิงจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ปฏิมาภรณ์ ธรรมเดชะ. (2558). *การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดพื้นที่เสรีสำหรับการสอนเสวนา และการสืบสวนเพื่อสร้างมโนทัศน์ด้านความเป็นพลเมืองและความสามารถในการวิเคราะห์ประเด็นทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ*
- ปรีชา ขยัน และ เสรี ไหมจันทร์. (2560). *ศึกษาการเสริมสร้างความหวังของนักศึกษามหาวิทยาลัย โดยใช้การให้การศึกษา กลุ่มแบบผสมผสาน. วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, 9(2), 159-177.*
- พุทธทาสภิกขุ. (2549). *สิ่งที่ดีที่สุดในมนุษย์ควรรู้. กรุงเทพฯ : ไพลิน.*
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา และ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา. (2556). *ทฤษฎีและเทคนิคการให้บริการปรึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- พระไพศาล วิสาโล. (2553). *สุขแท้ด้วยปัญญา. กรุงเทพฯ: ชุมทองอุตสาหกรรมการพิมพ์.*
- พรเทพ จันทราอุกฤษฎ์. (2556). *การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน โดยบูรณาการรูปแบบการสืบสอบแบบโต้แย้ง และแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการรู้วิทยาศาสตร์ และ ความมีเหตุผลของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ*
- พิฑูลาวัณย์ ศุภอุทุมพร. (2559). *ศึกษาผลการใช้รูปแบบวงจรการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา*

- ตอนต้น ในโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม. คณะครุศาสตร์.
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณวดี สมกิตติกานนท์, ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และ ประสาร มาลากุล อุษงษา. (2560). ศึกษาการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของความสำเร็จในการบริหารเวลาของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์. *วารสารเกษมบัณฑิต*, 18(1), 19-35.
- รัญจวน คำชिरพิทักษ์. (2554). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษาแบบผู้รับบริการเป็นศูนย์กลางในประมวลสาระชุดวิชา แนวคิดทางการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยาหน่วยที่ 8*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- รพีพร ระวิพันธ์. (2551). ศึกษาการเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริงและทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหลักเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- รอฮานี เจ๊ะอุเซ็ง, ดวงมณี จงรักษ์ และ ณรงค์ศักดิ์ รอบคอบ. (2560). ศึกษาการปรึกษากลุ่มบูรณาการเพื่อลดผลกระทบทางจิตใจหลังเกิดเหตุการณ์วิกฤตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดปัตตานี. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 9(1), 143-162.
- วัชร ทรัพย์มี. (2554). *ทฤษฎีและกระบวนการให้คำปรึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจักขณ์ พานิช. (2550). *การเรียนรู้ด้วยใจอย่างไร้ครวญ: การศึกษาคั่งเส้นทางแสวงหาทางจิตวิญญาณ*. กรุงเทพฯ: สวนเงินมีมา.
- วัชร ทรัพย์มี. (2547). *ทฤษฎีและกระบวนการให้คำปรึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชร ชูธรรม. (2533). *การให้การปรึกษาจุลภาค*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรินติ้ง เฮ้าส์.
- วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และ อธิป จิตตฤกษ์. (2554). *ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21*. (แปล). กรุงเทพฯ: โอเพ่นเวอร์.
- วจิ ปัญญาโส. (2554). *การพัฒนาโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อเพิ่มพูนระดับความสามารถในการเผชิญปัญหาของวัยรุ่น*. (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.

- ศรัญญารัตน์ คงอ้อม. (2554). *โมเดลเชิงสาเหตุของความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียน โดยมี ความฉลาดทางอารมณ์เป็นตัวแปรส่งผ่าน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ศิวะยุทธ สิงห์ปัฐ, ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และ ประสาร มาลากุล ณ อรุณา. (2559). ศึกษาการเสริมสร้างการจัดการตนเองของวัยรุ่นชายข้ามเพศในสถานศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ. *วารสารจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต*, 6(2), 29-42.
- สุรศักดิ์ อมรัตน์ศักดิ์. (2554). *ระเบียบวิธีวิจัย: หลักการและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ
- สันทนา วิจิตรเนาวรัตน์. (2559). *ต้นทุนทางจิตวิญญาณของความฉลาดทางจิตวิทยา*. กรุงเทพฯ: สัมปชัญญะ.
- สันทนา วิจิตรเนาวรัตน์. (2559). รายงานการศึกษาวิจัย เรื่องความฉลาดทางจิตวิญญาณ และความฉลาดทางอารมณ์ที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม*, 10(3), 187-199.
- สมคิด กอมนิ. (2559). การพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มที่มุ่งเน้นการกระทำเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิต ในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 11(1), 134-153.
- สกล วรเจริญศรี. (2560). การพัฒนาเทคนิคเชิงสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพเชิงบวกในการให้คำปรึกษากลุ่มวัยรุ่น. *วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 11(2), 1-19.
- Amram, Y. & Dryer, D.C. (2008). *The integrated spiritual Intelligence. Scale (ISIS): Development and Preliminary validation*. Boston, MA: Institute of Transpersonal Psychology.
- Beverley Ruddock & R.J. Cameron. (2010). Spirituality in children and young people: a suitable topic for educational and child psychologists?. *Journal Educational Psychology in Practice theory, research and practice in educational psychology* Volume 26, 2010 - Issue 1.
- Cianciolo, A. T., & Sternberg, R.J. (2004). *Intelligence: A brief history*. Oxford, UK: Blackwell Publishing.

- Corey, Gerald. (2012). *Theory and practice of group counseling*. 8th ed. Belmont: Tomson Brooks/Cole.
- _____. (2013). *Theory and practice of group counseling*. 9th ed. Belmont: Tomson Brooks/Cole.
- _____. (2016). *Theory and Practice of Counseling and Psychotherapy 10th Ed. + Case Approach to Counseling and Psychotherapy 8th Ed. With MLS Updated* Brooks/Cole Publishing.
- Choate, Laura H., Manton and Jodi. (2014). Teen Court Counseling Groups: Facilitating Positive Change for Adolescents Who Are First-Time Juvenile Offenders. *Journal for Specialists in Group Work*, 39 (4), 345-365.
- Charmayne Kilcup. (2015). Secret wisdom: Spiritual intelligence in adolescents. *Gifted Education international*, 32(3), 242-257.
- Dominiek D. Coates. (2011). Counselling former members of charismatic groups: considering pre-involvement variables, reasons for joining the group and corresponding values, *Mental Health, Religion & Culture*, 14(3), 191–207.
- Emmons, R. (2000a). Is spirituality and intelligence? Motivation, cognition and the psychology of the ultimate concern. *International Journal for the Psychology of Religion*, 10(1), 3-26.
- _____. (2000b). Spirituality and intelligence: Problems and prospects. *International Journal for the Psychology of Religion*, 10(1), 57-64.
- John W. Creswell. (1994). *Research Design Qualitative & Quantitative Approaches*. SAGE Publication.
- Jeannie Wrighta, Steve K.W. Langa and Sue Cornforthb. (2011). Fractured connections: migration and holistic models of counseling. *British Journal of Guidance & Counseling*, 39(5), 471-486.
- Keeves, J. (1997). Learning in Schools: A Modeling Approach. *International Education Journal*, 3(2), 121.
- Khosrow Bagheri Noaparast. (2013). Physical and spiritual education within the framework of pure life. *International Journal of Children's Spirituality*, 18(1), 46–61.
- Lindeman, R.H., Merenda, P.F. & Gold, R. Z. (1980). *Introduction to bivariate and multivariate analysis*. Glenview, IL: Scott, Foresman.

- Fry, L.W.; Matherly, L.L.; Ouimet, J.-R..(2010). The Spiritual Leadership Balanced Scorecard Business Model: the case of the Cordon Bleu-Tomasso Corporation. *Journal of Management, Spirituality & Religion*, 7(4), 283-314.
- Taplin, M.. (2014). A model for integrating spiritual education into secular curricula. *International Journal of Children's Spirituality*, 19(1), 4-16.
- Ohlsen, Merle M, Horne, Arthur M. & Lawe, Charles (1988). *Group Counseling*. New York :Rinehart and Winston.
- PremshankarSrivastara. (2013). Study of Spiritual Intelligence of Prospective Teachers with Reference to Their Gender, Locality, Academic Stream, and Qualification. *International Journal*, 1(2), 117-130.
- Philomena Clifford. (2013). Moral and spiritual education as an intrinsic part of the curriculum. *International Journal of Children's Spirituality*, 18(3), 268-280.
- RoseJoy and SteenSam. (2014). The achieving success everyday group counseling model: fostering resiliency in middle school students. *Professional School Counseling*, 18(1), 28.
- _____. (2015). The Achieving Success Everyday Group Counseling Model: Fostering Resiliency in Middle School Students. *Professional School Counseling*, 18(1), 28-37.
- Stephanie A. Crockett, Elizabeth A. Prosek. (2013). Promoting Cognitive, Emotional, and Spiritual Client Change: The Infusion of Solution-Focused Counseling and Ritual Therapy. *Counseling and Values*, 58(2), 237-253.
- Trotzer, James P. (1999). *The Counselor and the Group: Integrating Theory, Training, and Practice*. 3rd ed. Philadelphia: Taylor & Francis.
- Taplin, M. (2003). A Model for integrating spiritual education into secular curricula. *International Journal of Children's Spirituality*.
- Vaughan, F. (2002). What is spiritual intelligence?. *Journal of Humanistic Psychology*, 42(2), 16-35.
- Wolman, Richard. (2001). *Thinking with your soul: Spiritual intelligence and why it matters*. New York: Harmony.
- Wolman, E. (2001). *Thinking with our soul: Spiritual intelligence and why it matters*. New York: Brmony.
- Webb, Linda and Brigman, Greg A.1. (2007). Student Success Skills: A Structured Group Intervention for School Counselors. *Journal for Specialists in Group Work*, 32(2), 190-201.

Zohar, D., & Marshall, I. (2000). *SQ: Spiritual Intelligence: The Ultimate Intelligence*. New York: Bloomsbury.

_____. (2005). *Spiritual Capital: Wealth We Can Live By*. San Francisco: Berrett-Koehler.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ก

ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

ผู้ทรงเชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

1. ชื่อ สกุล รศ.ดร.กาญจนา ไชยพันธุ์

สถานที่ทำงาน 38/11 กาญจนาแมนชั้น หมู่ 14 ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000

ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิอ่านผลงานวิชาการสถาบันต่างๆ วิทยาการอบรม
การให้คำปรึกษา วิทยาการกลุ่มสัมพันธ์

2. ชื่อ สกุล ผศ.ดร.ไพศาล สุวรรณน้อย

สถานที่ทำงาน สถาบันพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิอ่านผลงานวิชาการสถาบันต่างๆ วิทยาการ

3. ชื่อ สกุล ผศ.ดร.ภมรพรรณ ยุระยาตร์

สถานที่ทำงาน ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

4. ชื่อ สกุล ผศ.ดร.สลักจิต ตรีธรม โอภาส

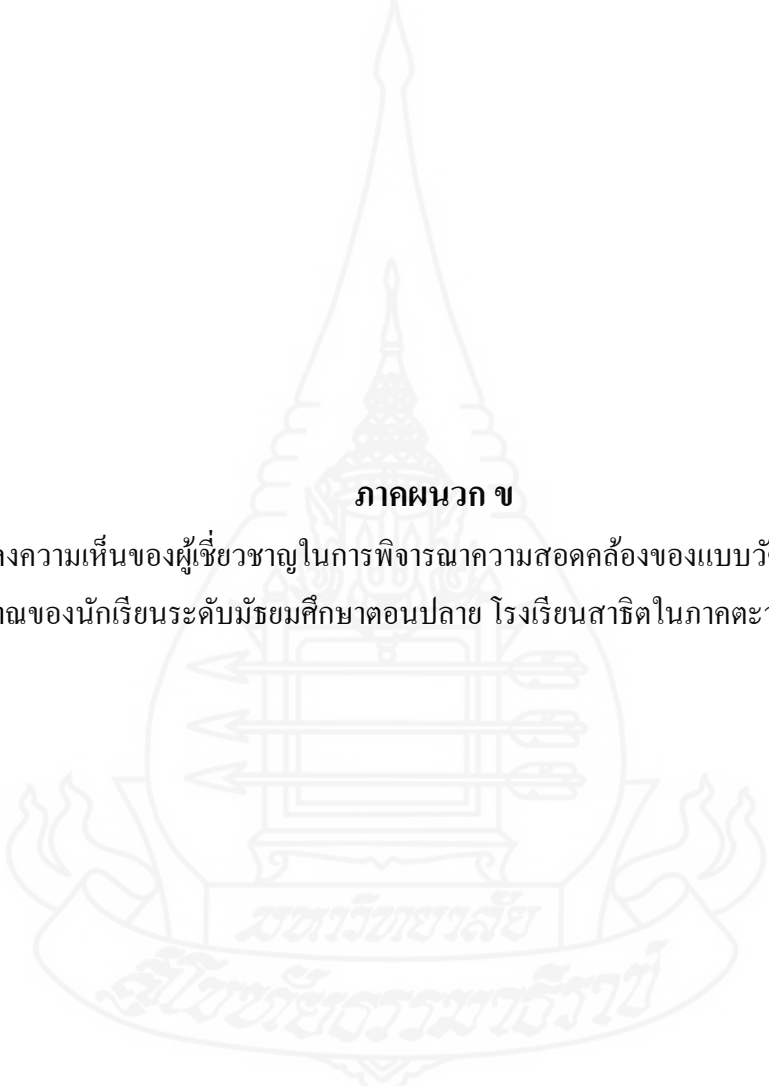
สถานที่ทำงาน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม (ส่วนวังจันทน์) อ.เมือง
จ.พิษณุโลก 65000

ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์คณะครุศาสตร์ ราชภัฏพิบูลสงคราม (ส่วนวังจันทน์)
อ.เมือง จ.พิษณุโลก 65000

5. ชื่อ สกุล ผศ.ดร.พัชรี จันทร์เพ็ง

สถานที่ทำงาน สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000

ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ภาคผนวก ข

ผลการลงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาความสอดคล้องของแบบวัดความฉลาดทาง
จิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางค่าดัชนีความตรงเชิงประจักษ์ (IOC) แบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5	ค่า IOC	สรุปผล
27 (E2)	1	1	1	1	0	0.8	ใช้ได้
28 (E3)	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
29 (E4)	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
30 (E11)	1	1	1	1	0	0.8	ใช้ได้

การวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก ของแบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ	การแปลความหมาย
1 (A1)	0.756	จำแนกดีมาก
2 (A2)	0.760	จำแนกดีมาก
3 (A6)	0.696	จำแนกดีมาก
4 (A7)	0.705	จำแนกดีมาก
5(A8)	0.751	จำแนกดีมาก
6 (A9)	0.764	จำแนกดีมาก
7 (A10)	0.693	จำแนกพอใช้
8 (B4)	0.588	จำแนกพอใช้
9 (B5)	0.495	จำแนกพอใช้
10 (B7)	0.371	จำแนกพอใช้
11 (B8)	0.657	จำแนกพอใช้
12 (C10)	0.711	จำแนกดีมาก
13 (C11)	0.658	จำแนกพอใช้
14 (C12)	0.680	จำแนกพอใช้
15 (13)	0.754	จำแนกดีมาก
16 (16)	0.711	จำแนกดีมาก
17 (17)	0.633	จำแนกพอใช้
18 (18)	0.511	จำแนกพอใช้
19 (23)	0.668	จำแนกพอใช้
20 (24)	0.725	จำแนกพอใช้
21(C25)	0.635	จำแนกพอใช้
22 (D4)	0.658	จำแนกพอใช้
23 (D5)	0.662	จำแนกพอใช้
24 (D7)	0.694	จำแนกพอใช้
25 (D9)	0.702	จำแนกดีมาก
26 (E1)	0.581	จำแนกพอใช้
27 (E2)	0.677	จำแนกพอใช้

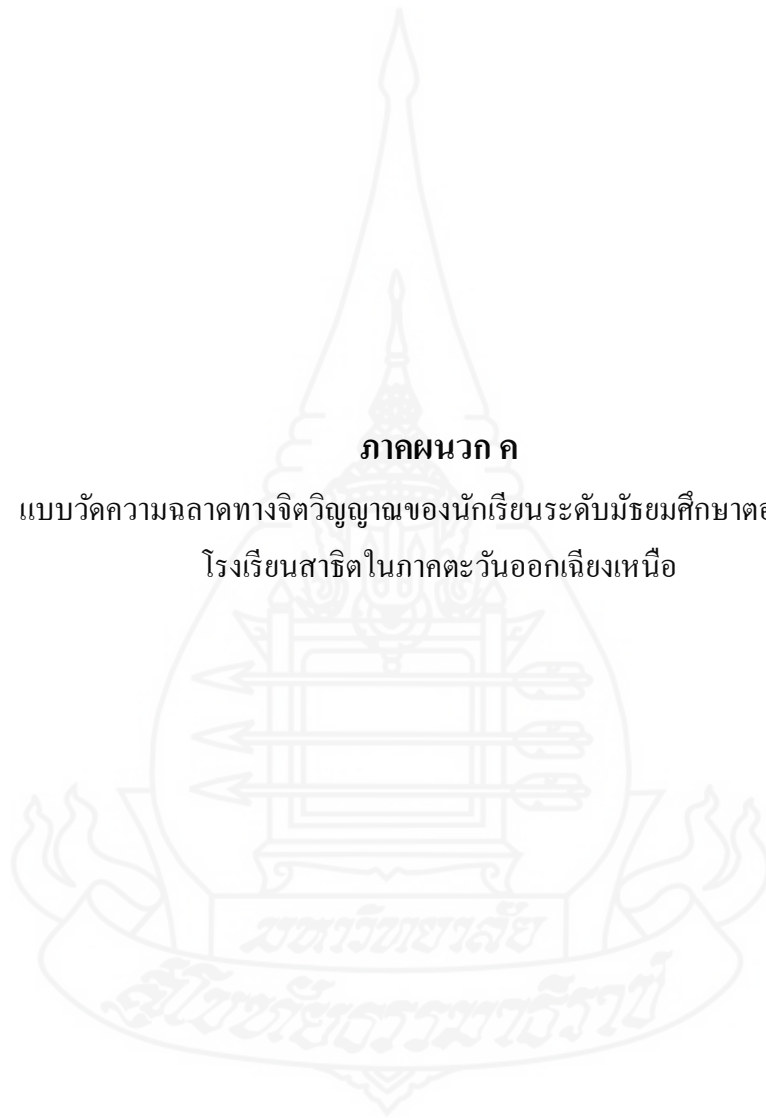
การวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก ของแบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ
 ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ	การแปลความหมาย
28 (E3)	0.566	จำแนกพอใช้
29 (E4)	0.463	จำแนกพอใช้
30 (E11)	0.512	จำแนกพอใช้

ภาคผนวก ค

แบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

**แบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**

คำชี้แจง:

1. แบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความฉลาดทางจิตวิญญาณเท่านั้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต วิชาเอกการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2. แบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน

ตอนที่ 2 แบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ จำนวน 30 ข้อ

3. คำตอบของนักเรียนจะเป็นประโยชน์และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษา และการวิจัย

4. คำตอบของนักเรียนไม่มีถูกหรือผิด ดังนั้น ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากนักเรียนตอบแบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ ตามความเป็นจริง ตรงกับความคิด ความรู้สึก และการกระทำของนักเรียนให้มากที่สุด

5. ขอความร่วมมือนักเรียน ตอบแบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ ให้ครบทุกข้อ เพราะถ้าไม่ครบจะทำให้ไม่สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้ คำตอบของนักเรียนจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ และจะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อนักเรียน เพราะผลการวิเคราะห์จะนำไปเพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการ ใช้ในการช่วยเหลือ และพัฒนานักเรียนเท่านั้น

ขอขอบใจนักเรียนทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณในครั้งนี้

นางสาวพัชรินทร์ จำปานนท์

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1: ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความและเติมคำลงในช่องว่างที่กำหนดให้

1. เพศ ชาย หญิง
2. ชื่อสถานศึกษา.....

ตอนที่ 2 : แบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ (30 ข้อ)

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในว่างเพียงช่องเดียวเท่านั้นตามความเป็นจริง ตรงกับความ คิด ความรู้สึก และการกระทำของนักเรียนให้มากที่สุด

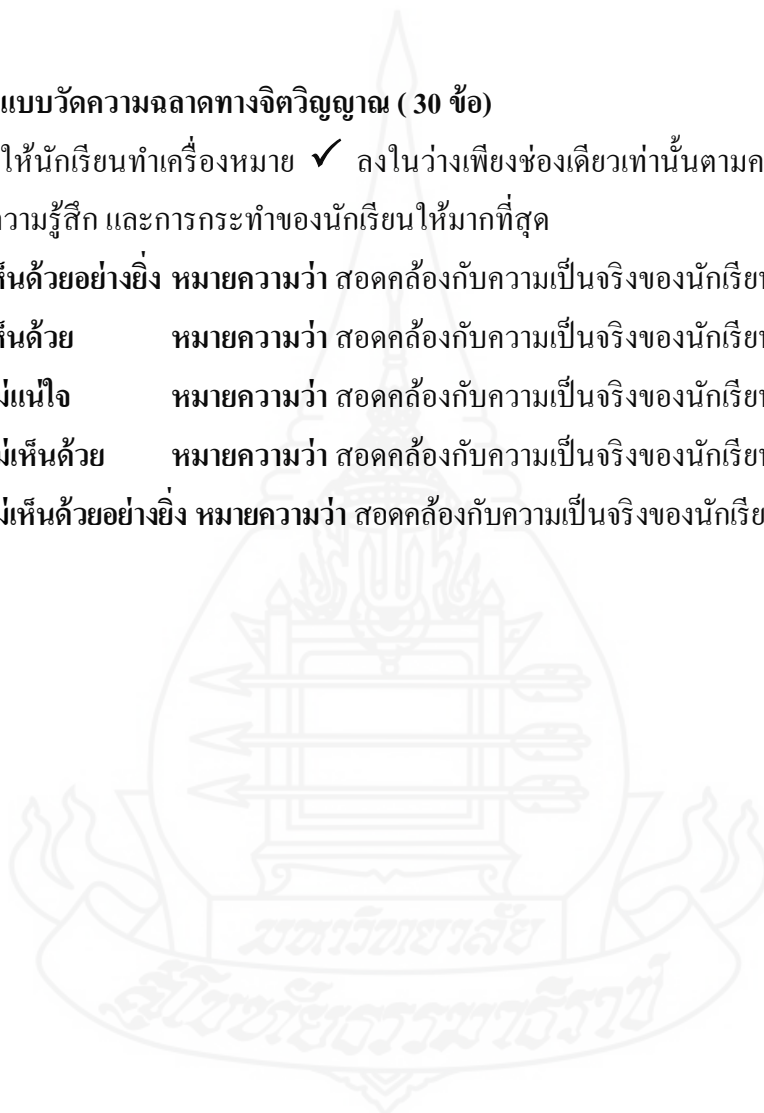
เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายความว่า สอดคล้องกับความเป็นจริงของนักเรียนในระดับมากที่สุด

เห็นด้วย หมายความว่า สอดคล้องกับความเป็นจริงของนักเรียนในระดับมาก

ไม่แน่ใจ หมายความว่า สอดคล้องกับความเป็นจริงของนักเรียนในระดับปานกลาง

ไม่เห็นด้วย หมายความว่า สอดคล้องกับความเป็นจริงของนักเรียนในระดับน้อย

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายความว่า สอดคล้องกับความเป็นจริงของนักเรียนในระดับน้อยที่สุด

แบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
“การตระหนักรู้ตนเอง” (Self-Awareness)					
1. ฉันไม่สามารถเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง					
2. ฉันไม่รู้ว่าตนเองต้องการอะไรในชีวิต					
3. ฉันไม่เข้าใจชีวิตของตนเอง					
4. ฉันไม่เข้าใจความรู้สึกของตนเอง					
5. ฉันไม่สามารถรู้ในข้อดีของตนเอง					
6. ฉันไม่รู้ว่าต้องปฏิบัติต่อตนเองอย่างไร					
7. ฉันไม่รู้ความต้องการที่แท้จริงของตนเอง					
“ความเป็นธรรมชาติ” (Spontaneity)					
8. ฉันไม่สามารถเข้าใจในหน้าที่ของตนเองได้ทุกครั้ง					
9. ฉันไม่ค่อยได้ใส่ใจในหน้าที่ของตนเองเท่าที่ควร					
10. ฉันทำงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จ และตรงเวลา					
11. ฉันไม่สามารถรับผิดชอบในหน้าที่ของตนได้บ่อยครั้ง					
“ความเห็นอกเห็นใจ” (Empathy)					
12. ฉันเห็นว่าการเป็นผู้รับมีความสุขมากกว่าการเป็นผู้ให้					
13. ฉันไม่เห็นว่าการให้เป็นเริ่มต้นในสิ่งดีๆ					
14. การฝึกเป็นผู้ให้เป็นการลดความเห็นแก่ตัวในบุคคลแม้บางครั้งจะต้องฝืนใจ					
15. ฉันเชื่อว่าถ้ารู้จักการให้ เราจะได้สิ่งดีๆตอบแทนกลับมา					
16. ฉันเห็นว่าความไม่เท่าเทียมกันคือความเป็นมนุษย์					
17. ฉันมักไม่ได้รับทุกอย่างเหมือนกันกับเพื่อนคนอื่น					
18. ฉันเห็นว่ามนุษย์ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพ					
19. ฉันมักได้รับโอกาสในเรื่องต่างๆ					

**แบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)**

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
20. ฉันไม่ได้รับความยุติธรรมจากการตัดสินในเรื่องที่เกิดขึ้น ในโรงเรียน เช่น เมื่อเกิดการทะเลาะวิวาทกับเพื่อน					
21. ฉันเห็นว่าไม่ใช่ทุกคนที่จะเข้าถึงโอกาสในเรื่องต่างๆได้					
“การรับรู้แบบองค์รวม” (Holism)					
22. ถ้าฉันเป็นผู้นำกลุ่มฉันต้องควบคุมผู้อื่นได้					
23. ฉันไม่สามารถนำพาผู้อื่นที่มีจุดประสงค์เดียวกันให้ไปสู่เป้าหมายได้					
24. ฉันไม่พร้อมที่จะสั่งการทำงานร่วมกันให้สมาชิกในกลุ่ม					
25. ฉันไม่สามารถเป็นผู้คิดริเริ่มสิ่งต่างๆเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มปฏิบัติตามได้					
“การมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า” (Being Vision and Value Led)					
26. ฉันไม่เข้าใจชีวิตตนเองอย่างแท้จริง					
27. ฉันไม่รู้ว่าความหมายของการมีชีวิตอยู่เป็นอย่างไร					
28. ฉันไม่สามารถดำเนินชีวิตได้โดยไม่เครียด ไม่คิดอะไร และทำจิตใจให้ว่าง					
29. ฉันพยายามใช้ชีวิตให้มีความสุขแม้รอบตัวจะพบเจอกับปัญหาที่ตาม					
30. ฉันรู้ว่าความสงบสุขและแก่นแท้ของชีวิต คือนิพพาน					

ตารางแสดงผู้กล่าวถึงองค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณ ที่สอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้

ชื่อ	ความเห็นอกเห็นใจ	ความเป็นธรรมชาติ	การตระหนักรู้ตนเอง	การรับรู้แบบองค์รวม	การมีวิสัยทัศน์และเห็นคุณค่า
AHMED, A.; ARSHAD, M. A.; MAHMOOD, A.; AKHTAR, S. (2016).	Compassion, Humanization	Sense of meaning	Self Awareness	Wisdom	Wisdom
Ronel and Gan (2008)					ความเข้าใจโลก
Nachiappan et al. (2014)			การเอาใจใส่		
Zohar และ Marshall (2004) และ Rousseau (2014)	การประพาศติ ปฏิบัติด้วย ปัญญาและความ เมตตา	รักษาสันติ สุขภายใน และ ภายนอก	การประพาศติ ปฏิบัติด้วย ปัญญาและ ความเมตตา	รักษาสันติ สุขภายใน และ ภายนอก	เป็นข้อมูลลับที่เรา เข้าถึงความหมายที่ ลึกซึ้งที่สุดคุณค่า วัตถุประสงค์และ แรงจูงใจสูงสุดของเรา ในแง่จริยธรรมเชิงบวก
วอฮันVaughan (2002)	ความเห็นอก เห็นใจ	แสดงออก ผ่านทางภูมิ ปัญญา			
Gholam Ali Tabarsa*, Sona Bairamzadeh**, Somayeh Ghojavand***, Elahe Tabarsa****		ระดับการ รับรู้ของแต่ละ บุคคล	การรับรู้	การพัฒนา ในหลาย ระดับ	การเผชิญกับความเป็น จริงที่มีอยู่จริงเป็นอิสระ การค้นหาความหมาย ตลอดกาล ความสามารถหลาย อย่างรวมทั้ง "(ก) มุ่งเน้นไปที่ความหมาย ที่ดีที่สุด จิตสำนึก (ค) ประสบการณ์

ตารางแสดงผู้กล่าวถึงองค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณที่สอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้
(ต่อ)

ชื่อ	ความเห็นอก เห็นใจ	ความเป็น ธรรมชาติ	การตระหนักรู้ ตนเอง	การรับรู้แบบ องค์รวม	การมีวิสัยทัศน์ และเห็นคุณค่า
					แห่งความล้ำค่า และความ ศักดิ์สิทธิ์ของ ชีวิตและ (ง) ความมีชัยของ ตนเองเข้าสู่ ความเชื่อมโยง กันทั้งหมด
<i>King, 2008</i>	<i>Conscious State Expansion</i>	<i>Critical Existential Thinking</i>	<i>Transcendental Awareness</i>	<i>Personal Meaning Productionb</i>	<i>Personal Meaning Productionb</i>
<i>Jaber Moghaddampoura* and Mohammad Vazin Karimianb</i>	การให้ ความสำคัญ กับความ เมตตาและ ความห่วงใย				
<i>Natti Ronel, Ph.D. Ramat Gan, ISRAEL</i>	ความสามารถ ในการให้อภัย และความรัก	ความสามารถ ในการเข้าใจ โลกและ ตัวเอง			
<i>Robert A. Emmons</i>	ความสามารถ ในการมีส่วนร่วม ใน พฤติกรรมที่ดี งาม	ความสามารถ ในการความ ฉลาดทางจิต วิญญาณใน การแก้ปัญหา ในการ ดำรงชีวิต	ความสามารถ ในการดำเนิน ชีวิตประจำวัน กับเหตุการณ์ที่ เกี่ยวข้องกับความ สิ่ง ศักดิ์สิทธิ์	ความสามารถ ในการครอง สติ	ความสามารถ ในการความ เข้าใจขั้นสูง

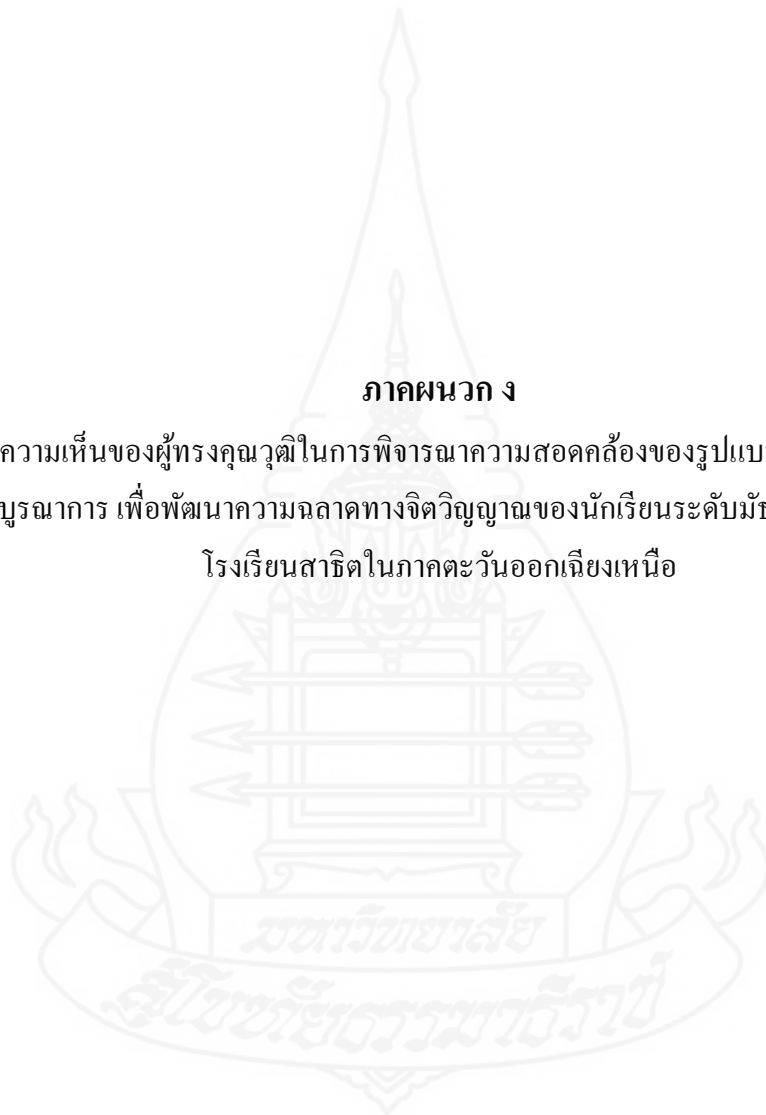
ตารางแสดงผู้กล่าวถึงองค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณ ที่สอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้
(ต่อ)

ชื่อ	ความเห็นอกเห็นใจ	ความเป็นธรรมชาติ	การตระหนักรู้ตนเอง	การรับรู้แบบองค์รวม	การมีวิสัยทัศน์และเห็นคุณค่า
<u>Natti</u> <u>Ronel</u> <u>Ph.D.</u> <u>Ramat</u> <u>Gan</u> <u>ISRAEL</u>	ความสามารถในการให้อภัยและความรักที่ไม่เห็นแก่ตัว	การทำความเข้าใจ, รู้สึก, ประเมิน, สร้าง	ทำหน้าที่นอกเหนือจากแรงจูงใจในตัวเอง	การทำความเข้าใจ, รู้สึก, ประเมิน, สร้าง และทำหน้าที่นอกเหนือจากแรงจูงใจในตัวเอง	มุ่งสู่ความหมายทางจิตวิญญาณ

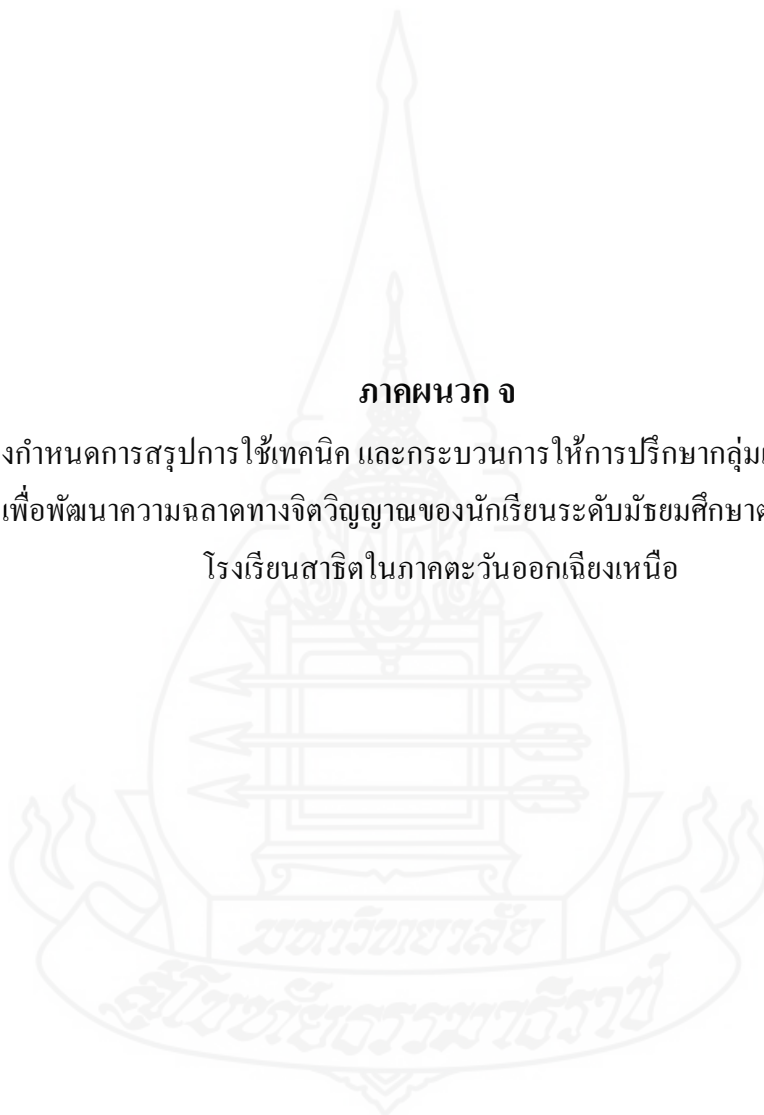
ภาคผนวก ง

ผลการลงความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาความสอดคล้องของรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาคผนวก จ

ตารางกำหนดการสรุปการใช้เทคนิค และกระบวนการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ
เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางกำหนดการเข้ารับการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิต
 วิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	เรื่อง
1	11 เมษายน พ.ศ. 2561	ปฐมนิเทศ
2	12 เมษายน พ.ศ. 2561	ด้านการตระหนักรู้ตนเอง
3	16 เมษายน พ.ศ. 2561	ด้านความเป็นธรรมชาติ
4	17 เมษายน พ.ศ. 2561	ด้านความเห็นอกเห็นใจ
5	18 เมษายน พ.ศ. 2561	ด้านการรับรู้แบบองค์รวม
6	19 เมษายน พ.ศ. 2561	ด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า
7	20 เมษายน พ.ศ. 2561	การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการตระหนักรู้ ตนเอง ด้านความเป็นธรรมชาติ ด้านความเห็นอกเห็นใจ ด้านการ รับรู้แบบองค์รวม ด้านการมี วิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า
8	21 เมษายน พ.ศ. 2561	การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการตระหนักรู้ ตนเอง ด้านความเป็นธรรมชาติ ด้านความเห็นอกเห็นใจ ด้านการรับรู้แบบ องค์รวม ด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็น คุณค่า
9	22 เมษายน พ.ศ. 2561	การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการตระหนักรู้ ตนเอง ด้านความเป็นธรรมชาติ ด้าน ความเห็นอกเห็นใจ ด้านการรับรู้แบบองค์ รวม ด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็น คุณค่า
10	22 เมษายน พ.ศ. 2561	ปัจฉิมนิเทศ
11	21 พฤษภาคม พ.ศ. 2561	ระยะติดตามผล

ผลการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ	ขั้นตอนการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
1	การปฐมนิเทศ	<p>1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้การปรึกษากลุ่มกับสมาชิกในกลุ่ม และสร้างสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม</p> <p>2. เพื่อให้กลุ่มทดลองเข้าใจวัตถุประสงค์และความสำคัญของการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ</p>	<p>เพื่อให้สมาชิกสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้การปรึกษากลุ่มกับสมาชิกภายในกลุ่ม รวมทั้งอธิบายให้สมาชิกมีความเข้าใจในการเข้าร่วมกิจกรรม และแนวทางปฏิบัติร่วมกันที่ชัดเจนมากขึ้น โดยใช้เทคนิคการซักถามและเทคนิคการบ่งชี้</p>	<p>1. ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับสมาชิกกลุ่มด้วยความยินดี แนะนำตนเอง และชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ในครั้งที่ 1</p> <p>2. ผู้วิจัยกล่าวถึงความสำคัญในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ บทบาทของสมาชิกกลุ่ม ความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ และเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัย ขออนุญาตการบันทึกภาพ และเสียง</p> <p style="text-align: center;">ขั้นตอนการ</p> <p>ผู้วิจัยใช้เทคนิคมุ่งช่วยให้ผู้รับการปรึกษารู้จักตนเองตามความเป็นจริง ในการปฐมนิเทศ ให้กับสมาชิกภายในกลุ่มตามขั้นตอน ดังนี้</p>

ผลการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ	ขั้นตอนการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
1 (ต่อ)	การปฐมนิเทศ (ต่อ)			<p style="text-align: center;">ขั้นยุติ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ และสิ่งที่คาดว่าจะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน 2. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปข้อปฏิบัติพื้นฐานของกลุ่มในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ 3. ผู้วิจัยกรอกแบบบันทึกกิจกรรม ตามพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มแต่ละคน 4. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ และนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ารับการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งที่ 2 พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและอำลาสมาชิกกลุ่ม

ผลการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่ม แบบบูรณาการ	ขั้นตอนในการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนา ความฉลาดทางจิตวิญญาณ
2	การพัฒนาด้าน การตระหนักรู้ ตนเอง	เพื่อพัฒนาด้านการตระหนักรู้ ตนเอง ให้สามารถเข้าใจ ควบคุมตนเอง รวมถึงการ สร้างคุณค่าในตนเอง	1) ทฤษฎีการปรึกษาเชิง จิตวิทยาแบบเกสตัลท์ เทคนิค เกมการสนทนา 2) ทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้น ผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง เทคนิค การฟังอย่างใส่ใจ การสะท้อนเนื้อหา การ สะท้อนความรู้สึก การทำความกระจ่าง และการ นำทาง	ขั้นตอนในการให้การปรึกษากลุ่ม ขั้นเริ่มต้น 1. ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับสมาชิกกลุ่มด้วยความยินดี และชี้แจง วัตถุประสงค์ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการใน ครั้งที่ 1 ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับข้อปฏิบัติพื้นฐานในการเข้า รับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ให้กับสมาชิกกลุ่มและขอ ความร่วมมือกับสมาชิกกลุ่ม ดังนี้ ขอให้สมาชิกรักษาความลับ ของเพื่อนสมาชิกกลุ่มที่ได้ร่วมกันอภิปรายในกลุ่ม ขอให้ สมาชิกตรงต่อเวลา เพื่อให้กิจกรรมในการให้การปรึกษาของ กลุ่มดำเนินไปได้อย่างพร้อมเพรียงกัน ขอความร่วมมือจาก สมาชิกไม่กระทำการใดๆ ที่เป็นการรบกวนสมาธิของเพื่อน ในกลุ่ม เช่น พูดคุยเรื่องอื่น หรือพูดโทรศัพท์ เป็นต้น เมื่อ สมาชิกคนหนึ่งคนใดกำลังพูด สมาชิกคนอื่นๆ จะต้องเงียบ และรับฟัง โดยที่สมาชิกกลุ่มทุกคนจะมีเวลาและโอกาสที่จะ พูดเท่าๆ กัน

ผลการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ	ขั้นตอนการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
				<p>2. ผู้วิจัยกล่าวถึงความสำคัญในการเข้ารับการปรึกษา กลุ่มแบบบูรณาการ บทบาทของสมาชิกกลุ่ม ความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ และเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัย และขออนุญาตการบันทึกภาพและเสียง</p> <p style="text-align: center;">ขั้นตอนการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยแจกใบงานเรื่อง “Me” 2. ผู้วิจัยให้สมาชิก เขียนข้อความที่เป็นตนเอง ตามความเป็นจริง โดยใช้เทคนิคเทคนิคการบ่งชี้ (Specification) ให้ผู้รับการปรึกษารู้จักตนเองตามความเป็นจริง ภายในเวลา 10 นาที 3. ผู้วิจัยให้สมาชิกแบ่งเป็นกลุ่ม 3 กลุ่มๆ ละ 5 คน ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มนั่งเป็นวงกลม แล้วนำเสนอ ใบงานเรื่อง “Me” เป็นรายบุคคล โดยไม่มีการจดบันทึก เพียงแต่ให้สมาชิกการฟังอย่างใส่ใจ (Attentive Listening)

ผลการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ	ขั้นตอนการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
				<p>4. ผู้วิจัยถามสมาชิกกลุ่มถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมเป็นรายบุคคล</p> <p>5. ผู้วิจัยถามสมาชิกกลุ่มถึงสิ่งที่ได้จากกิจกรรมด้วยการสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling)</p> <p>6. ผู้วิจัยแจกกําหนดการนัดหมายให้กับสมาชิกกลุ่ม และชี้แจงรายละเอียดในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ในครั้งที่ 3</p> <p>7. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัย แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม และข้อเสนอแนะ</p> <p>8. ผู้วิจัยได้บูรณาการ เทคนิคเกมการสนทนา (Game of Dialogue) การฟังอย่างใส่ใจ (Attentive Listening) การสะท้อนเนื้อหา (Reflection of Content) การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling) เทคนิคทำให้เกิดความเข้าใจที่กระจ่างชัด (Clarification) และ เทคนิคการนำทาง (Directive)</p>

ผลการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ	ขั้นตอนการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
				<p>ขั้นยติ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้และสิ่งที่คาดว่าจะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน 2. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปข้อปฏิบัติพื้นฐานของกลุ่มในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ 3. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนตอบแบบประเมินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งที่ 4 4. ผู้ช่วยผู้วิจัยกรอกแบบบันทึกพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มแต่ละคน 5. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ และนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งต่อไป พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและอำลาสมาชิกกลุ่ม

ผลการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีการปรึกษากลุ่ม แบบบูรณาการ	ขั้นตอนในการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
3	การพัฒนาด้าน ความเป็นธรรมชาติ	เพื่อพัฒนาความเป็น ธรรมชาติในการแสดงออก ตามสถานการณ์ต่างๆ ได้ อย่างเหมาะสมในการ แสดงออก หรือการกระทำ ได้อย่างคล่องแคล่ว อย่างเป็น ปกติวิสัย รวมไปถึงการรู้ หน้าที่ของตนเอง (Knowing their Duties) สิ่งที่ต้อง รับผิดชอบ	1) ทฤษฎีการปรึกษาเชิง จิตวิทยาแบบการวิเคราะห์ สัมพันธภาพ เทคนิค การ สวมบทบาทสมมติ ความเอา ใจใส่ การตีความ 2) ทฤษฎีการปรึกษาเชิง จิตวิทยาแบบภวนิยม การยอมรับ การเผชิญหน้า การเปิดเผยตนเอง และการ ตอบโต้ทันที	ขั้นตอนในการให้การปรึกษากลุ่ม ขั้นเริ่มต้น 1. ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับสมาชิกกลุ่มด้วยความยินดี และชี้แจง วัตถุประสงค์ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ใน ครั้งที่ 3 รวมทั้งข้อปฏิบัติพื้นฐานในการเข้ารับการปรึกษากลุ่ม แบบบูรณาการ ให้กับสมาชิกกลุ่ม และขอความร่วมมือกับ สมาชิกกลุ่ม ดังนี้ ขอให้สมาชิกรักษาความลับของเพื่อน สมาชิกกลุ่มที่ได้ร่วมกันอภิปรายในกลุ่ม ขอให้สมาชิกตรงต่อ เวลา เพื่อให้กิจกรรมในการให้การปรึกษาของกลุ่มดำเนินไป ได้อย่างพร้อมเพรียงกัน ขอความร่วมมือจากสมาชิกไม่กระทำ การใดๆ ที่เป็นการรบกวนสมาธิของเพื่อนในกลุ่ม เช่น พูดคุย เรื่องอื่น หรือพูดโทรศัพท์ เป็นต้น เมื่อสมาชิกคนหนึ่งคนใด กำลังพูด สมาชิกคนอื่นๆ จะต้องเงียบและรับฟัง โดยที่สมาชิก กลุ่มทุกคนจะมีเวลาและโอกาสที่จะพูดเท่าๆ กัน

ผลการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ	ขั้นตอนการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
			<p>และ 3) ทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง <u>เทคนิค</u> การสะท้อนความรู้สึก การเผชิญหน้า การเปิดเผยตนเอง การตอบโต้ทันที</p>	<p>2. ผู้วิจัยกล่าวถึงความสำคัญในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ บทบาทของสมาชิกกลุ่ม ความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ และเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัย และขออนุญาตการบันทึกภาพและเสียง</p> <p>ขั้นตอนการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยแจกเนื้อเพลงประวัติศาสตร์ 2. ผู้วิจัยให้สมาชิกฟังเพลงประวัติศาสตร์ 3. ผู้วิจัยให้สมาชิกวิเคราะห์ความหมายของเพลงประวัติศาสตร์ 4. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มอภิปรายถึงความหมายของเพลง 5. ผู้วิจัยให้สมาชิก ร่วมกันคิดการแสดงเป็นเรื่องสั้นที่มีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาองค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณด้านความเป็นธรรมชาติ ตามวัตถุประสงค์ประสงค์ของรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งที่ 3

ผลการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ	ขั้นตอนการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
				<p>พร้อมนำเสนอด้วยการแสดงบทบาทสมมติ</p> <p>6. ผู้วิจัยถามสมาชิกกลุ่มถึงสิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรม</p> <p>7. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัย แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ</p> <p>8. ผู้วิจัยแจกกำหนดการนัดหมายให้กับสมาชิกกลุ่ม และชี้แจงรายละเอียดในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ครั้งที่ 4</p> <p>9. ผู้วิจัยได้บูรณาการเทคนิคตามทฤษฎีการให้การปรึกษา ประกอบด้วยเทคนิค การสวมบทบาทสมมติ (Role Playing) เทคนิคความเอาใจใส่ (Stroke) เทคนิคการตีความ (Interpretation) เทคนิคการยอมรับ (Acceptance) และเทคนิคการให้การปรึกษาแบบจุดภาค ด้านการเผชิญหน้า ด้านการเปิดเผยตนเอง การตอบโต้ทันที</p>

ผลการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ	ขั้นตอนการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
				<p>ขั้นยุดิ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ และสิ่งที่คาดว่าจะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน 2. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนตอบแบบประเมินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งที่ 3 3. ผู้วิจัยกรอกแบบบันทึกพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มแต่ละคน 4. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ และนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งที่ 4 พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและอำลาสมาชิกกลุ่ม

ผลการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ	ขั้นตอนการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
4	การพัฒนาด้านความเห็นอกเห็นใจ	เพื่อพัฒนาความสามารถด้านความเห็นอกเห็นใจ เข้าใจ แบ่งปันความรู้สึกของผู้อื่น การเป็นผู้ให้ และการรู้จักเสียสละ	1) ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบเกสตัลท์ เทคนิคการอยู่กับความรู้สึก 2) ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบ ภวนิยม เทคนิค การสนับสนุนให้เชื่อมั่นใจ และ3) ทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง เทคนิคการถ่ายโยงความรู้สึก การตอบรับจากการฟัง ด้านการตอบรับเพื่อการปฏิบัติ	ขั้นตอนในการให้การปรึกษากลุ่ม ขั้นเริ่มต้น 1. ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับสมาชิกกลุ่มด้วยความยินดี และชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งที่ 4 พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับข้อปฏิบัติพื้นฐานในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการให้กับสมาชิกกลุ่มและขอความร่วมมือกับสมาชิกกลุ่ม 2. ผู้วิจัยกล่าวถึงความสำคัญในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ บทบาทของสมาชิกกลุ่ม ความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ และเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัย และขออนุญาตการบันทึกภาพและเสียง ขั้นดำเนินการ 1. ผู้วิจัยแจกใบงานเรื่อง “สิ่งที่ฉันทำ” 2. ผู้วิจัยให้สมาชิก เขียนเล่าเรื่องราวในสิ่งที่ตนเองได้เป็น

ผลการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ	ขั้นตอนการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
				<p>หรือได้กระทำ มาทั้งเรื่องที่เป็นด้านลบ และเรื่องที่เป็นด้านบวก</p> <p>3. ผู้วิจัยให้สมาชิกนำเสนอเรื่องราวที่ได้เขียนให้สมาชิกภายในกลุ่มฟัง</p> <p>4. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปรายและสรุป ความเข้าใจที่คล้ายกัน</p> <p>5. ผู้วิจัยถามสมาชิกกลุ่มถึงสิ่งที่ได้จากกิจกรรม</p> <p>6. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัย แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ</p> <p>7. ผู้วิจัยแจกกำหนดการนัดหมายให้กับสมาชิกกลุ่ม และชี้แจงรายละเอียดในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งที่ 5</p> <p>8. ผู้วิจัยได้บูรณาการเทคนิคตามทฤษฎีการให้การปรึกษา คือ เทคนิคการอยู่กับความรู้สึก (Staying with Feeling) เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ (Listening) เทคนิคการสนับสนุน ให้ความมั่นใจ (Reassure) เทคนิคการถ่ายโยงความรู้สึก (Transference) และด้านการตอบรับจากการฟัง ด้านการตอบรับเพื่อการปฏิบัติ</p>

ผลการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่ม แบบบูรณาการ	ขั้นตอนการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
				<p>ขั้นยู่ติ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้และสิ่ง ที่คาดว่าจะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน 2. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปข้อปฏิบัติพื้นฐานของ กลุ่มในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ 3. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนตอบแบบประเมินการให้ การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งที่ 5 4. ผู้ช่วยผู้วิจัยกรอกแบบบันทึกพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่ม แต่ละคน 5. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัย เกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ และนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งต่อไป พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและอำลาสมาชิกกลุ่ม

ผลการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ	ขั้นตอนในการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
5	การพัฒนาด้านการรับรู้แบบองค์รวม	เพื่อพัฒนาการรับรู้แบบองค์รวม สามารถเชื่อมโยงสิ่งต่างๆ ในรูปแบบความสัมพันธ์ขนาดใหญ่ สามารถนำพากลุ่มไปสู่เป้าหมายในฐานะผู้นำ	1) ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบการวิเคราะห์สัมพันธภาพ 2) ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบเกสตัดท์ <u>เทคนิคการ</u> สวมบทบาทสมมติ และ 3) ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบเผชิญความจริง <u>เทคนิค</u> การนำทาง ด้านการตอบรับจากการฟัง และด้านการบรรยาย	<p>ขั้นตอนในการให้การปรึกษากลุ่ม</p> <p>ขั้นเริ่มต้น</p> <p>1. ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับสมาชิกกลุ่มด้วยความยินดี และชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบในครั้งที่ 5 พร้อมทั้งชี้แจงชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับข้อปฏิบัติพื้นฐานในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการให้กับสมาชิกกลุ่มและขอความร่วมมือกับสมาชิกกลุ่ม</p> <p>2. ผู้วิจัยกล่าวถึงความสำคัญในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบทบาทของสมาชิกกลุ่ม ความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบและเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัย และขออนุญาตการบันทึกภาพและเสียง</p> <p>ขั้นตอนการ</p> <p>1. ผู้วิจัยอธิบาย ทำความเข้าใจรูปแบบกิจกรรมที่จะให้กลุ่มทดลองปฏิบัติในครั้งนี้</p> <p>2. ผู้วิจัยให้สมาชิกนอนราบกับพื้น พร้อมเปิดเพลงเพื่อการเจริญ</p>

ผลการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ	ขั้นตอนการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
				<p>สมาธิ ด้วยความดัง 60 เดซิเบล เนื่องจากเป็นระดับเสียงที่เหมาะสมในการเจริญสมาธิ โดยเทียบกับความดัง ในคอมพิวเตอร์ระดับความดังที่ 30 เปอร์เซนต์ (ศุภกิจ จารุจรณ, สัมภาษณ์. 2560)</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. ผู้วิจัยให้สมาชิกบันทึกความรู้สึก ในแต่ละช่วงของการทำกิจกรรม ลงในกระดาษ Post it 4. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอสิ่งที่สรุปในกระดาษ Post it 5. ผู้วิจัยถามสมาชิกกลุ่มถึงสิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรมในครั้งนี้ 6. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัย แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ 7. ผู้วิจัยแจกกำหนดการนัดหมายให้กับสมาชิกกลุ่ม และชี้แจงรายละเอียดในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ในครั้งที่ 6

ผลการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ	ขั้นตอนการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
				<p>8. ผู้วิจัยได้บูรณาการเทคนิคให้ผู้รับการปรึกษา คือ เทคนิคที่ใช้คือ เทคนิคการถ่ายโยงความรู้สึก (Transference) เทคนิคการสวมบทบาทสมมติ (Role Playing) เทคนิคการนำทาง (Directive) และเทคนิคการให้การปรึกษาแบบจุดภาค ด้านการตอบรับจากการฟัง (Listening Responses)</p> <p>ขั้นยุติ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้และสิ่งที่คาดว่าจะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน 2. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนตอบแบบประเมินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งที่ 6 4. ผู้วิจัยกรอกแบบบันทึกพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มแต่ละคน 5. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ และนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งต่อไป พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและอำลาสมาชิกกลุ่ม

ผลการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่ม แบบบูรณาการ	ขั้นตอนในการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
6	การพัฒนาด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า	เพื่อพัฒนาด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า ในการดำเนินชีวิต ตามหลักการความเชื่อที่ลึกซึ้ง สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข พัฒนาทัศนคติ ความคิดในด้านต่างๆ ในเชิงบวก	1) ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบการวิเคราะห์สัมพันธภาพ <u>เทคนิคการอธิบาย การถาม การตีความ</u> และ2) ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกวนิยม <u>เทคนิคการตอบรับจากการฟัง สะท้อนความรู้สึก การสรุปความ การตอบรับเพื่อการปฏิบัติ การตีความ และการเปิดเผยตนเอง</u>	<p>ขั้นตอนในการให้การปรึกษากลุ่ม</p> <p>ขั้นเริ่มต้น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับสมาชิกกลุ่มด้วยความยินดี และชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบในครั้งที่ 6 2. ผู้วิจัยกล่าวถึงความสำคัญในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบทบาทของสมาชิกกลุ่ม ความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบและเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัย และขออนุญาตการบันทึกภาพและเสียง <p>ขั้นดำเนินการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยอธิบายรูปแบบกิจกรรมที่จะดำเนินการในครั้งนี้ 2. ผู้วิจัยเปิดวิทัศน์เกี่ยวกับเรื่องการดำรงอยู่ของชีวิตให้สมาชิก (สามารถใช้ข้อมูลที่เผยแพร่ทาง Internet ที่เหมาะสมตามลักษณะของกลุ่มทดลอง) 3. ผู้วิจัยให้สมาชิกความคิดเห็นเกี่ยวกับวิทัศน์ที่ได้ดู ภายในกลุ่มตนเอง

ผลการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ	ขั้นตอนการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
				<p>4. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มบันทึกสรุปแนวคิดกลุ่ม ลงในกระดาษชาร์ตแผ่นใหญ่ แล้วนำไปติดตามมุมห้อง</p> <p>5. ผู้วิจัยให้สมาชิกศึกษาสิ่งที่แต่ละกลุ่มสรุป</p> <p>6. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัย แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ</p> <p>7. ผู้วิจัยแจกกำหนดการนัดหมายให้กับสมาชิกกลุ่ม และชี้แจงรายละเอียดในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งที่ 7</p> <p>8. ผู้วิจัยได้บูรณาการเทคนิคการปรับโครงสร้างความคิดใหม่ การเชื่อมโยงอย่างเสรี เทคนิคที่ใช้คือ เทคนิคการอธิบาย(Explanation) จากการตั้งคำถาม เทคนิคการตีความ (Interpretation) เทคนิคการถ่ายโยงความรู้สึก (Transference) และเทคนิคการให้การปรึกษาแบบจุดภาค ทักษะการตอบรับจากการฟัง (Listening Responses) การสะท้อนความรู้สึก การสรุปความ การตอบรับเพื่อการปฏิบัติ (Action Responses) การตีความ การเปิดเผยตนเอง</p>

ผลการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ	ขั้นตอนการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
				<p>ขั้นยุดิ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ และสิ่งที่คาดว่าจะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน 2. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปข้อปฏิบัติพื้นฐานของกลุ่มในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ 3. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนตอบแบบประเมินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งที่ 6 4. ผู้วิจัยกรอกแบบบันทึกพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มแต่ละคน 5. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ และนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งต่อไป พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและอำลาสมาชิกกลุ่ม

ผลการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ	ขั้นตอนในการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
7	การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน (ครั้งที่ 1)	เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิต วิญ ญา ณ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการตระหนักรู้ตนเอง 2) ด้านความเป็นธรรมชาติ 3) ด้านความเห็นอกเห็นใจ 4) ด้านการรับรู้แบบองค์รวม 5) ด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า	ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ทั้ง 5 ทฤษฎี ได้แก่ 1) ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบเกสตัลท์ 2) ทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง 3) ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบเผชิญความจริง 4) ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกวนิยม และ 5) ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบการวิเคราะห์สัมพันธภาพ	<p>ขั้นตอนในการให้การปรึกษากลุ่ม</p> <p>ขั้นเริ่มต้น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับสมาชิกกลุ่มด้วยความยินดี และชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งที่ 7 2. ผู้วิจัยกล่าวถึงความสำคัญในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ บทบาทของสมาชิกกลุ่ม ความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ และเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัย และขออนุญาตการบันทึกภาพและเสียง <p>ขั้นดำเนินการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัย นำเข้าสู่การดำเนินการด้วยการเปิดวิดีโอเรื่อง “ชีวิตในศตวรรษที่ 21” แจกใบงานเรื่อง “การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบในศตวรรษที่ 21” 2. ผู้วิจัยให้สมาชิกนำเสนอเรื่องราวที่ได้เขียนให้สมาชิก

ผลการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ	ขั้นตอนการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
			<p><u>เทคนิคที่ใช้คือ</u></p> <p>เทคนิคการอธิบาย การถาม การตีความ ด้านการตอบรับจากการฟัง และการตอบรับเพื่อการปฏิบัติ</p>	<p>ภายในกลุ่มฟัง</p> <p>3. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปรายและสรุป ความเข้าใจที่คล้ายกัน</p> <p>4. ผู้วิจัยถามสมาชิกกลุ่มถึงสิ่งที่ได้จากกิจกรรม</p> <p>5. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัย แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ</p> <p>6. ผู้วิจัยแจกกำหนดการนัดหมายให้กับสมาชิกกลุ่ม และชี้แจงรายละเอียดในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ</p> <p>7. ผู้วิจัยได้บูรณาการเทคนิคให้ผู้รับการปรึกษา เทคนิคที่ใช้คือ เทคนิคการอธิบาย (Explanation) จากการตั้งคำถาม เทคนิคการตีความ (Interpretation) เทคนิคการถ่าย โยงความรู้สึก (Transference) และเทคนิคการให้การปรึกษาแบบจุดภาค ด้านการตอบรับจากการฟัง (Listening Responses) ด้านตอบรับเพื่อการปฏิบัติ (Action Responses)</p>

ผลการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ	ขั้นตอนการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
				<p>ขั้นยุติ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้และสิ่งที่คาดว่าจะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน 2. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปข้อปฏิบัติพื้นฐานของกลุ่มในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ 3. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนตอบแบบประเมินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งที่ 7 4. ผู้ช่วยผู้วิจัยกรอกแบบบันทึกพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มแต่ละคน 5. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ และนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งต่อไป พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและอำลาสมาชิกกลุ่ม

ผลการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ	ขั้นตอนในการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
8	การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน (ครั้งที่ 2)	เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการตระหนักรู้ตนเอง 2) ด้านความเป็นธรรมชาติ 3) ด้านความเห็นอกเห็นใจ 4) ด้านการรับรู้แบบองค์รวม 5) ด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า	ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ทั้ง 5 ทฤษฎี ได้แก่ 1) ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบเกสตัลท์ 2) ทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง 3) ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบเผชิญความจริง 4) ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบภวนิยม และ 5) ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบการวิเคราะห์สัมพันธภาพ	<p>ขั้นตอนในการให้การปรึกษากลุ่ม</p> <p>ขั้นเริ่มต้น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับสมาชิกกลุ่มด้วยความยินดี และชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งที่ 8 2. ผู้วิจัยกล่าวถึงความสำคัญในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ บทบาทของสมาชิกกลุ่ม ความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ และเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัย และขออนุญาตการบันทึกภาพและเสียง <p>ขั้นดำเนินการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัย เริ่มต้นด้วยการเปิด วิดีทัศน์ เรื่อง “ความฉลาด ทางจิตวิญญาณ” และแจกใบงานเรื่อง “SQ ความสามารถสูงสุดของมนุษย์”

ผลการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ	ขั้นตอนการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
			<p><u>เทคนิคที่ใช้คือ</u> เทคนิคการอธิบาย การถาม การตีความ ด้านการตอบรับจากการฟัง และการตอบรับเพื่อการปฏิบัติ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 2. ผู้วิจัยให้สมาชิก อภิปรายวิดิทัศน์ที่ได้ดู โดยใช้วิธีการสรุปในสิ่งที่ได้เรียนรู้จากวิดิทัศน์ในครั้งนี้ 3. ผู้วิจัยให้สมาชิกรวบรวมเรื่องราวที่ได้เขียนให้สมาชิกภายในกลุ่มฟัง 4. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปรายและสรุป ความเข้าใจที่คล้ายกัน 5. ผู้วิจัยให้สมาชิกในกลุ่มสะท้อนผลจากการทำกิจกรรมในครั้งนีเกี่ยวกับสิ่งที่เปลี่ยนแปลงในตนเอง 6. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัย แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ 7. ผู้วิจัยแจ้งกำหนดการนัดหมายให้กับสมาชิกกลุ่ม และชี้แจงรายละเอียดในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ในครั้งที่ 9 8. ผู้วิจัยได้บูรณาการเทคนิคให้ผู้รับการปรึกษา เทคนิคที่ใช้คือ เทคนิคการอธิบาย (Explanation) จากการตั้งคำถาม เทคนิค

ผลการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ	ขั้นตอนการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
				<p>การตีความ (Interpretation) เทคนิคการถ่ายโยงความรู้สึก (Transference) และเทคนิคการให้การปรึกษาแบบจุดภาค ด้านการตอบรับจากการฟัง (Listening Responses) ด้านตอบรับเพื่อการปฏิบัติ (Action Responses)</p> <p>ขั้นยุติ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้และสิ่งที่คาดว่าจะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน 2. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนตอบแบบประเมินกิจกรรม ในครั้งที่ 8 4. ผู้วิจัยกรอกแบบบันทึกพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มแต่ละคน 5. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ และนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งต่อไป พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและอำลาสมาชิกกลุ่ม

ผลการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ	ขั้นตอนในการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
9	การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน (ครั้งที่ 3)	เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการตระหนักรู้ตนเอง 2) ด้านความเป็นธรรมชาติ 3) ด้านความเห็นอกเห็นใจ 4) ด้านการรับรู้แบบองค์รวม 5) ด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า	ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ทั้ง 5 ทฤษฎี ได้แก่ 1) ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบเกสตัลท์ 2) ทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง 3) ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบเผชิญความจริง 4) ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบภวนิยม และ 5) ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบการวิเคราะห์สัมพันธภาพ	ขั้นตอนในการให้การปรึกษากลุ่ม ขั้นเริ่มต้น 1. ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับสมาชิกกลุ่มด้วยความยินดี และชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่ม ในครั้งที่ 9 ซึ่งเป็นครั้งสุดท้าย 2. ผู้วิจัยกล่าวถึงความสำคัญในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ บทบาทของสมาชิกกลุ่ม ความคาดหวังของสมาชิกกลุ่ม ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบและเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัย และขออนุญาตการบันทึกภาพและเสียง ขั้นดำเนินการ 1. ผู้วิจัยอธิบายแนวทางการดำเนินกิจกรรมในครั้งที่ 9 เพื่อให้สมาชิกได้เข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน 2. ผู้วิจัยเปิดวิดีโอที่นำเสนอเรื่องราวของผู้ที่มีคุณลักษณะตามองค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณ 3. ผู้วิจัยให้สมาชิกทำใบงาน เรื่อง “Spiritual Intelligence Idol”

ผลการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ	ขั้นตอนการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
			<p><u>เทคนิคที่ใช้คือ</u> เทคนิคการอธิบาย การถาม การตีความ ด้านการตอบรับจากการฟัง และการตอบรับเพื่อการปฏิบัติ</p>	<p>4. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มนำเสนอความคิดตนเองจากการได้ดูวิดีโอทัศน์ และจากการทำใบงาน ภายในกลุ่ม</p> <p>5. ผู้วิจัยถามสมาชิกกลุ่มสิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรมในครั้งนี้ พร้อมทั้งให้สมาชิกทุกคนอภิปรายสิ่งที่ได้ จากการเข้าร่วมเป็นกลุ่มทดลองในครั้งนี้ คน ละ 1 นาที</p> <p>6. ผู้วิจัยกล่าวสรุปกิจกรรม กล่าวคำขอบคุณกลุ่มทดลอง</p> <p>7. ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองทำแบบประเมินกิจกรรมโดยเป็นคำถามปลายเปิด ครั้งที่ 9 เรื่อง : การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน (ครั้งที่ 3)</p> <p>8. ผู้วิจัยได้นำบูรณาการเทคนิคทฤษฎีการให้การปรึกษา ประกอบด้วย เทคนิคที่ใช้คือ เทคนิคการอธิบาย (Explanation) จากการตั้งคำถาม เทคนิคการตีความ (Interpretation) เทคนิคการถ่ายทอดความรู้สึก (Transference) และ เทคนิคการให้การปรึกษาแบบจุลภาค ด้านการตอบรับจากการฟัง (Listening Responses) ด้านตอบรับเพื่อการปฏิบัติ (Action Responses)</p>

ผลการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ	ขั้นตอนการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
				<p>ขั้นยุติ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ และสิ่งที่คาดว่าจะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน 2. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปข้อปฏิบัติพื้นฐานของกลุ่มในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ 3. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนตอบแบบประเมินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งที่ 9 4. ผู้วิจัยกรอกแบบบันทึกพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มแต่ละคน 5. ผู้วิจัยกล่าวสรุปกิจกรรมครั้งสุดท้ายกล่าวขอบคุณกลุ่มทตลอง

ผลการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่ม แบบบูรณาการ	ขั้นตอนในการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
10	ปัจฉิมนิเทศ	กล่าวขอบคุณ กล่าวอำลา และทำการวัดความฉลาด ทางจิตวิญญาณ กลุ่ม ทดลอง หลังการทดลอง	-	<p>ขั้นตอนในการให้การปรึกษากลุ่ม</p> <p>ขั้นเริ่มต้น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับสมาชิกกลุ่มด้วยความยินดี และชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่ม ในครั้งที่ 10 ซึ่งเป็นการปัจฉิมนิเทศ 2. ผู้วิจัยกล่าวสรุปกิจกรรม ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ในครั้งที่ผ่านมาทั้งหมด พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัย <p>ขั้นดำเนินการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยอธิบายแนวทางการดำเนินกิจกรรมในครั้งที่ 10 เพื่อให้สมาชิกได้เข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน 2. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณสมาชิก 3. ผู้วิจัยให้สมาชิกทำแบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ 4. ผู้วิจัยกล่าวสรุปกิจกรรม กล่าวอำากลุ่มทดลอง

ผลการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่ม แบบบูรณาการ	ขั้นตอนในการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
11	ระยะติดตามผล	สนทนากลุ่ม	-	<p>ขั้นตอนในการให้การปรึกษากลุ่ม</p> <p>ขั้นเริ่มต้น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับสมาชิกกลุ่มด้วยความยินดี และชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่ม ในครั้งที่ 11 ซึ่งเป็นระยะติดตามผล 2. ผู้วิจัยกล่าวถึงความสำคัญในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ บทบาทของสมาชิกกลุ่ม ความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบและเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัย และขออนุญาตการบันทึกภาพและเสียง <p>ขั้นตอนการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยอธิบายแนวทางการดำเนินกิจกรรมในครั้งที่ 11 เพื่อให้สมาชิกได้เข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน 2. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มนำเสนอความคิดตนเองจากการได้ผ่าน

ผลการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ	ขั้นตอนการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
				<p>การเขียนถ่ายถอดความรู้สึก สิ่งที่ได้ปฏิบัติ หลังสิ้นสุดกิจกรรมที่มีผลต่อตนเอง</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. ผู้วิจัยถามสมาชิกกลุ่มสิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรม พร้อมทั้งให้สมาชิกทุกคนอภิปรายสิ่งที่ได้ 4. ผู้วิจัยกล่าวสรุปกิจกรรม กล่าวคำขอบคุณกลุ่มทดลอง 5. ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองทำแบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ 6. ผู้วิจัยได้บูรณาเทคนิคทฤษฎีการให้การปรึกษา <p>ประกอบด้วย เทคนิคที่ใช้คือ เทคนิคการอธิบาย จากการตั้งคำถาม เทคนิคการตีความ เทคนิคการถ่ายโยงความรู้สึก และเทคนิคการให้การปรึกษาแบบจุดภาค</p> <p>ขั้นยุติ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ และสิ่งที่คาดว่าจะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน 2. ผู้วิจัยกล่าวกล่าวคำขอบคุณ และคำอำลา กลุ่มทดลอง

**รายละเอียดรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ครั้งที่ 1
เรื่อง : การปฐมนิเทศ**

เวลา : 1 ชั่วโมง

แนวคิดสำคัญ (Key Concepts)

คอเรย์ (Corey, 2004, pp.87-93) คอเรย์ (Corey, 2004, pp.87-93) ได้กล่าวถึงแนวปฏิบัติในการปฐมนิเทศของการให้การปรึกษากลุ่มว่าเป็นกระบวนการที่ผู้นำกลุ่มจะช่วยให้สมาชิกกลุ่มบรรลุเป้าหมาย (Goal Identifications) ของตนเองเพื่อให้สามารถเปิดเผยตนเอง (Self-Disclosure) และลดความวิตกกังวล โดยที่ผู้นำกลุ่มจะต้องทำตนเป็นแบบอย่าง (Modeling) ของการเป็นผู้นำที่ดี ด้วยการแสดงออกอย่างจริงใจ (Honesty) มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง (Empathy) การนับถือ (Respect) การใส่ใจและการยอมรับทางบวก (Positive Regard and Acceptance) และความไวต่อความรู้สึก (Sensibility) และควรให้ความสำคัญการเก็บรักษาความลับของสมาชิกกลุ่ม (Confidentiality) โดยที่ไม่นำเรื่องราวของสมาชิกกลุ่มไปเปิดเผยนอกกลุ่ม โดยการให้สมาชิกเห็นสัญญาณว่าจะไม่นำเรื่องราวที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มไปเปิดเผยนอกกลุ่ม ยกเว้นในกรณีที่เป็นเรื่องทางกฎหมาย เช่น การทำร้ายร่างกาย การล่วงละเมิด การผิดประเวณี หรือการล่วงละเมิดทางเพศ เป็นต้น

กาญจนา ไชยพันธ์ (2549, น.31) กล่าวว่าในช่วงแรกของการเข้ากลุ่มเป็นช่วงสำคัญมากที่ผู้นำกลุ่มแนะนำตนเองพร้อมทั้งเปิดประเด็น ผู้ให้คำปรึกษาต้องรักษาระดับเสียงทำให้สมาชิกเกิดความสบายใจที่จะเข้ากลุ่ม ดังนั้นผู้ให้คำปรึกษาควรทำให้สมาชิกเกิดความไว้วางใจ อบอุน เข้าใจสมาชิก ยอมรับสมาชิกในด้านดีๆ รวมทั้งทำให้สมาชิกคุ้นเคยกัน อธิบายบทบาทของผู้นำกลุ่ม อธิบายบทบาทสมาชิกการดำเนินการกลุ่ม ทำให้เห็นภาพของสมาชิกกลุ่ม ช่วยให้สมาชิกอธิบายด้วยคำพูด และการใช้กิจกรรมเข้าช่วย สำรวจระดับความพอใจของสมาชิกกลุ่ม และประเมินสมาชิก

จากแนวคิดของการปฐมนิเทศดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปว่า แนวปฏิบัติของการปฐมนิเทศในการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ควรให้ความสำคัญกับการสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้นำกลุ่มกับสมาชิกกลุ่มหรือระหว่างสมาชิกกลุ่มด้วยกันในการปฐมนิเทศการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ผู้วิจัยเลือกใช้การอธิบายให้สมาชิกมีความเข้าใจในการเข้าร่วมกิจกรรม และแนวทางปฏิบัติร่วมกันที่ชัดเจนมากขึ้น ดังนั้นผู้ให้คำปรึกษาควรทำให้สมาชิกเกิดความไว้วางใจ อบอุน เข้าใจสมาชิก ยอมรับสมาชิกในด้านดีๆ รวมทั้งทำให้สมาชิกคุ้นเคยกัน ก็จะทำให้สมาชิกเกิดความประทับใจและให้ความร่วมมือในการรับการปรึกษากลุ่มในครั้งต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อให้กลุ่มทดลองเข้าใจวัตถุประสงค์และความสำคัญของการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ

เครื่องมือที่ใช้

1. บัตรคำเพื่อแนะนำตัว
2. แบบบันทึกกิจกรรม

ขั้นตอนในการให้การปรึกษากลุ่ม

ขั้นเริ่ม

1. ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับสมาชิกกลุ่มด้วยความยินดี แนะนำตนเอง และชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ในครั้งที่ 1
2. ผู้วิจัยกล่าวถึงความสำคัญในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ บทบาทของสมาชิกกลุ่ม ความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ และเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัย ขออนุญาตการบันทึกภาพ และเสียง

ขั้นดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคมุ่งช่วยให้ผู้รับการปรึกษารู้จักตนเองตามความเป็นจริง ในการปฐมนิเทศให้กับสมาชิกภายในกลุ่มตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยแจก บัตรคำเพื่อแนะนำตัว โดยให้สมาชิกเขียนชื่อเล่นของตนเองลงในบัตร และนำเสนอเป็นรายบุคคล
2. ผู้วิจัยให้สมาชิกแบ่งเป็นกลุ่ม 3 กลุ่มๆ ละ 5 คน ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มนั่งเป็นวงกลม
3. ผู้วิจัยแจกกำหนดการนัดหมายให้กับสมาชิกกลุ่ม และชี้แจงรายละเอียดในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ
4. ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับข้อปฏิบัติพื้นฐานในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการให้กับสมาชิกกลุ่มและขอความร่วมมือกับสมาชิกกลุ่ม ดังนี้ ขอให้สมาชิกรักษาความลับของเพื่อนสมาชิกกลุ่มที่ได้ร่วมกันอภิปรายในกลุ่ม ขอให้สมาชิกตรงต่อเวลา เพื่อให้กิจกรรมในการให้การปรึกษาของกลุ่มดำเนินไปได้อย่างพร้อมเพรียงกัน ขอความร่วมมือจากสมาชิกไม่กระทำการใดๆ ที่เป็นการรบกวนสมาธิของเพื่อนในกลุ่ม เช่น พูดคุยเรื่องอื่น หรือพูดโทรศัพท์ เป็นต้น

เมื่อสมาชิกคนหนึ่งคนใดกำลังพูด สมาชิกคนอื่นๆ จะต้องเงียบและรับฟัง โดยที่สมาชิกกลุ่มทุกคน จะมีเวลาและโอกาสที่จะพูดเท่าๆ กัน

5. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัยและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ

6. ผู้วิจัยได้บูรณาการเทคนิคต่างๆ ดังนี้คือ เทคนิคการปรับ โครงสร้างบุคลิกภาพเพื่อให้สมาชิกเกิดความไว้วางใจ อบอุ่น เข้าใจสมาชิก เทคนิคการถาม (Interrogation) เพื่อให้ยอมรับสมาชิกในด้านดีๆ รวมทั้งทำให้สมาชิกคุ้นเคยกัน และเทคนิคการบ่งชี้ (Specification)

ขั้นยุติ

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ และสิ่งที่คาดว่าจะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

2. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปข้อปฏิบัติพื้นฐานของกลุ่มในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ

3. ผู้วิจัยกรอกแบบบันทึกกิจกรรม ตามพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มแต่ละคน

4. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ และนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ารับการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ในครั้งที่ 2 พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและอำลาสมาชิกกลุ่ม

การประเมินผล

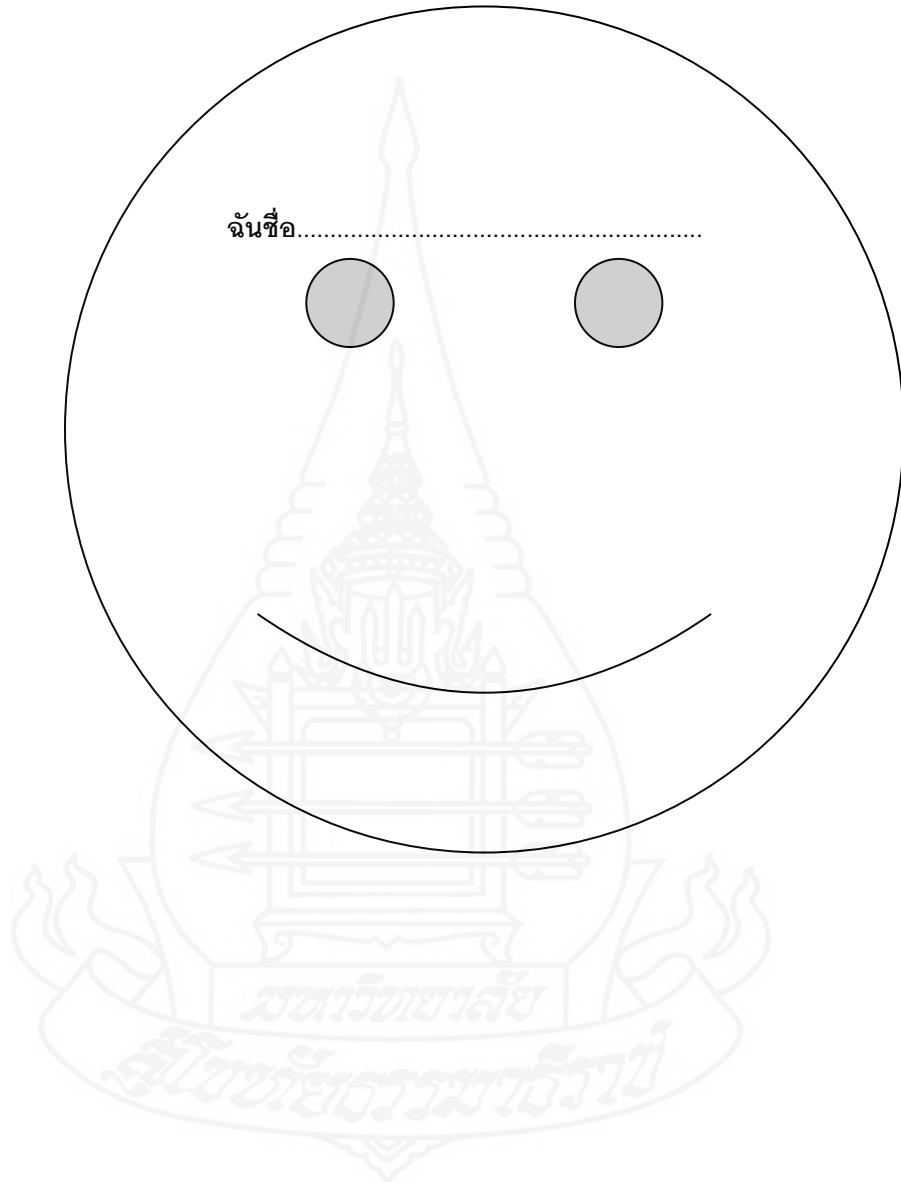
1. สังเกตจากความกระตือรือร้น และความใส่ใจในการเข้ากลุ่ม

2. สังเกตจากความร่วมมือในการทำกิจกรรม และการแสดงความคิดเห็น

3. การบันทึกพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่ม

4. แบบบันทึกกิจกรรม ครั้งที่ 1 เรื่อง : การปฐมนิเทศ

บัตรคำเพื่อนำตัว

แบบบันทึกกิจกรรม
ครั้งที่ 1 เรื่อง : การปฐมนิเทศ

ชั้นเริ่มต้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชั้นดำเนินการ

.....

.....

.....

.....

.....

ชั้นยุติ

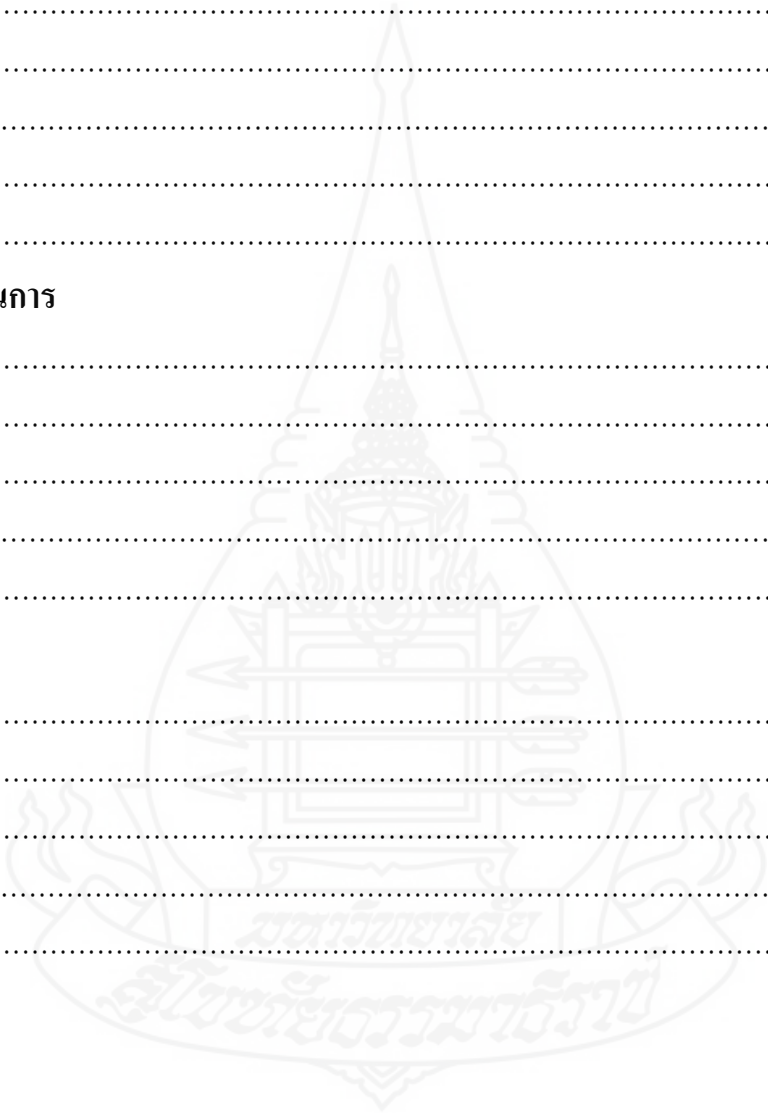
.....

.....

.....

.....

.....

รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
 ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 ครั้งที่ 2

เรื่อง : การพัฒนาด้านการตระหนักรู้ตนเอง

เวลา : 2 ชั่วโมง

แนวคิดสำคัญ (Key Concepts)

การตระหนักรู้ตนเอง (Self-Awareness) หมายถึง การรับรู้แรงจูงใจ และความปรารถนาในจิตสำนึกของตนเอง โดยผ่านกระบวนการต่างๆ เป็นตัวช่วยกระตุ้นให้เกิดความรู้ หรือรับรู้สถานการณ์ รวมทั้งข้อเท็จจริง เพื่อนำไปสู่การตระหนักในตนเองให้มากขึ้น เกิดการเข้าใจตนเอง (Understanding) ส่งผลให้มีความชัดเจนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางในการดำเนินชีวิตของตน มีความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองเป็นอย่างดี รู้ความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง เข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง สามารถควบคุมตนเองได้เมื่อเกิดสถานการณ์ที่บีบบังคับ เข้าใจในขีดความสามารถของตน ยอมรับในสิ่งที่ตนมี แม้จะแตกต่างจากคนอื่น ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่บุคคล จะต้องได้รับการพัฒนาในด้านนี้ เพราะเป็นการส่งเสริมให้บุคคลเป็นผู้ที่มีความพึงพอใจต่อตนเอง สามารถสร้างคุณค่าในตนเอง และเป็นแรงบันดาลใจในการดำรงอยู่ของชีวิตได้อย่างสงบสุข

ในการพัฒนาการตระหนักรู้ตนเอง ผู้วิจัยได้ใช้ ทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง (Client Centered Therapy) ของ คาร์ล อาร์ โรเจอร์ส (Carl R. Rogers) ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณในองค์ประกอบ ด้านการตระหนักรู้ตนเอง การเข้าใจตนเอง เนื่องจากเป็นทฤษฎีที่มีแนวคิดพื้นฐานมาจากความเชื่อในความสามารถของมนุษย์ ที่จะเลือกตัดสินใจกระทำในสิ่งที่สร้างสรรค์ มนุษย์สามารถสามารถเข้าใจตนเอง และนำตนเองได้ ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์ (Gestalt) เนื่องจากเป็นทฤษฎีที่อธิบายเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ มีอิสระในตนเองที่จะเลือกและรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของตน โดยมนุษย์มีธรรมชาติ 3 ประการ คือ การตระหนักในคุณค่าแห่งตน (Self-Actualization) การควบคุมตนเอง (Self-Regulation) และ การตระหนักรู้ (Awareness) และทฤษฎีแบบเปชชีญความจริง โรเจอร์ส (Rogers) โดยทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเปชชีญความจริง มีการพิจารณามนุษย์ ดังนี้ คือมนุษย์มีความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหา และใช้วิจารณญาณเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ได้ด้วยตัวเองรู้สึกว่าคุณมีความสามารถทำในสิ่งต่างๆ ได้ แม้ว่าอารมณ์จะเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่พ้น แต่เหตุผลเป็นสิ่งสำคัญ

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาด้านการตระหนักรู้ตนเอง ให้สามารถเข้าใจ ควบคุมตนเอง รวมถึงการสร้างคุณค่าในตนเอง เน้นพัฒนาความสามารถในการรู้ข้อดีของตนเอง และความสามารถในการปฏิบัติต่อตนเองได้อย่างสร้างสรรค์

เครื่องมือ

1. ใบงานเรื่อง “Me”
2. แบบบันทึกกิจกรรม
3. แบบประเมินกิจกรรมครั้งที่ 2 เรื่อง : การพัฒนาด้านการตระหนักรู้ตนเอง

ขั้นตอนในการให้การปรึกษากลุ่ม

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับสมาชิกกลุ่มด้วยความยินดี และชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งที่ 1 ซึ่งแจงรายละเอียดเกี่ยวกับข้อปฏิบัติพื้นฐานในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการให้กับสมาชิกกลุ่มและขอความร่วมมือกับสมาชิกกลุ่ม ดังนี้ ขอให้สมาชิกรักษาความลับของเพื่อนสมาชิกกลุ่มที่ได้ร่วมกันอภิปรายในกลุ่ม ขอให้สมาชิกตรงต่อเวลาเพื่อให้กิจกรรมในการให้การปรึกษาของกลุ่มดำเนินไปได้อย่างพร้อมเพรียงกัน ขอความร่วมมือจากสมาชิกไม่กระทำการใดๆ ที่เป็นการรบกวนสมาธิของเพื่อนในกลุ่ม เช่น พูดคุยเรื่องอื่น หรือพูดโทรศัพท์ เป็นต้น เมื่อสมาชิกคนหนึ่งคนใดกล่าวถึงพูด สมาชิกคนอื่นๆ จะต้องเงียบและรับฟัง โดยที่สมาชิกกลุ่มทุกคนจะมีเวลาและโอกาสที่จะพูดเท่าๆ กัน

2. ผู้วิจัยกล่าวถึงความสำคัญในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ บทบาทของสมาชิกกลุ่ม ความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ และเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัย และขออนุญาตการบันทึกภาพและเสียง

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแจกใบงานเรื่อง “Me”

2. ผู้วิจัยให้สมาชิก เขียนข้อความที่เป็นตนเอง ตามความเป็นจริง โดยใช้เทคนิคเทคนิคการบ่งชี้ (Specification) ให้ผู้รับการปรึกษารู้จักตนเองตามความเป็นจริง เทคนิคการปรึกษาแบบจุดภาคภายในเวลา 10 นาที

3. ผู้วิจัยให้สมาชิกแบ่งเป็นกลุ่ม 3 กลุ่มๆ ละ 5 คน ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มนั่งเป็นวงกลม แล้วนำเสนอ ใบงานเรื่อง “Me” เป็นรายบุคคล โดยไม่มีการจดบันทึก เพียงแต่ให้สมาชิกการฟังอย่างใส่ใจ (Attentive Listening)

4. ผู้วิจัยถามสมาชิกกลุ่มถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมเป็นรายบุคคล

5. ผู้วิจัยถามสมาชิกกลุ่มถึงสิ่งที่ได้จากกิจกรรมด้วยการสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling)

6. ผู้วิจัยแจกกำหนดการนัดหมายให้กับสมาชิกกลุ่มและชี้แจงรายละเอียดในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ในครั้งที่ 3

7. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัย แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ

8. ผู้วิจัยได้บูรณาการทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง เน้นพัฒนาความสามารถ ที่จะ เข้าใจตนเอง และนำตนเองได้ ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์ เน้นพัฒนา ด้านการตระหนักในคุณค่าแห่งตน และทฤษฎีแบบเผชิญความจริง ความสามารถ รู้สึกว่าตนมีความสามารถทำในสิ่งต่างๆ ได้ เทคนิคเกมการสนทนา (Game of Dialogue) การฟังอย่างใส่ใจ (Attentive Listening) การสะท้อนเนื้อหา (Reflection of Content) การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling) การทำความเข้าใจ (Clarification) และการนำทาง (Directive)

ขั้นยุติ

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้และสิ่งที่คาดว่าจะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

2. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปข้อปฏิบัติพื้นฐานของกลุ่มในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ

3. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนตอบแบบประเมินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งที่ 4

4. ผู้ช่วยผู้วิจัยกรอกแบบบันทึกพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มแต่ละคน

5. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ และนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งต่อไป พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและอำลาสมาชิกกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกตจากความกระตือรือร้น และความใส่ใจในการเข้ากลุ่ม

2. สังเกตจากความร่วมมือในการทำกิจกรรม และการแสดงความคิดเห็น

3. การบันทึกพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่ม

4. แบบบันทึกกิจกรรมครั้งที่ 2 เรื่อง: การพัฒนาด้านการตระหนักรู้ตนเอง

5. แบบประเมินกิจกรรมครั้งที่ 2 เรื่อง: การพัฒนาด้านการตระหนักรู้ตนเอง

แบบบันทึกกิจกรรมครั้งที่ 2 เรื่อง : การพัฒนาด้านการตระหนักรู้ตนเอง

ขั้นเริ่มต้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขั้นดำเนินการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขั้นยุติ

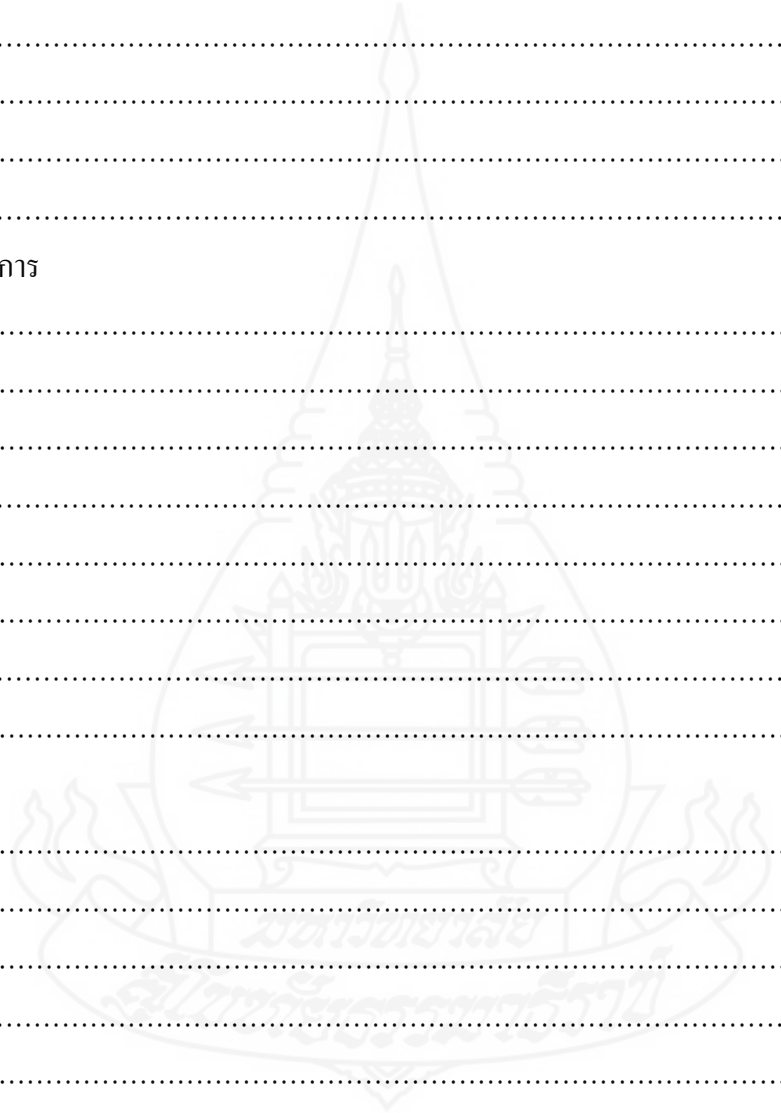
.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินกิจกรรมครั้งที่ 2 เรื่อง : การพัฒนาด้านการตระหนักรู้ตนเอง

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. กิจกรรมช่วยนักเรียนเข้าใจการตระหนักรู้ตนเอง					
2. กิจกรรมช่วยกระตุ้นให้เกิดการรับรู้สถานการณ์ รวมทั้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตนเอง					
3. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนรู้ความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง					
4. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง					
5. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนสามารถควบคุมตนเองได้เมื่อเกิดสถานการณ์ที่บีบบังคับ					
6. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนเข้าใจในขีดความสามารถของตน					
7. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนยอมรับในสิ่งที่ตนเป็น แม้จะแตกต่างจากคนอื่น					
8. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนสามารถสร้างคุณค่าในตนเอง					
9. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนมีแรงบันดาลใจในการดำรงอยู่ของชีวิตได้อย่างสงบสุข					
10. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อตนเอง					

รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ครั้งที่ 3

เรื่อง : การพัฒนาด้านความเป็นธรรมชาติ

เวลา : 2 ชั่วโมง

แนวคิดสำคัญ (Key Concepts)

ความเป็นธรรมชาติ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกได้อย่างคล่องแคล่ว หรือการกระทำที่เกิดขึ้นเองอย่างเป็นธรรมชาติ ตามสถานการณ์ต่างๆ อย่างเป็นปกติวิสัย เช่น เมื่อเกิดความผิดพลาดในการทำงานมักจะใช้วิธีการพุดจ่าอย่างประนีประนอมในการการแก้ปัญหา รวมไปถึงการรู้หน้าที่ของตนเอง (Knowing their Duties) รับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเองต้องรับผิดชอบ มีความคล่องต่อการทำสิ่งต่างๆ ในสถานการณ์ และเวลาที่เหมาะสม รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง โดยทำหน้าที่นั้นให้ดีที่สุด และเข้าใจว่าตนเองควรทำในสิ่งที่ถูกต้อง รวมทั้งใส่ใจกับสิ่งที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ

ในการพัฒนาด้านด้านความเป็นธรรมชาติ ผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบภวนิยมของ วิคเตอร์ แฟรงเคิล (Victor Frank) และ รอลโล เมย์ (Rollo May) สอดคล้องกับความฉลาดทางจิตวิญญาณ ในองค์ประกอบ ด้านความเป็นธรรมชาติ สามารถแสดงออกได้อย่างคล่องแคล่ว หรือการกระทำที่เกิดขึ้นเองอย่างเป็นธรรมชาติ ตามสถานการณ์ต่างๆ อย่างเป็นปกติวิสัย รับผิดชอบต่อหน้าที่ในสิ่งที่ตนเองต้องรับผิดชอบ เนื่องจากเป็นทฤษฎีที่มีทรรศนะในประเด็นที่ว่า มนุษย์มีคุณค่า มีลักษณะเฉพาะของตน ดำรงชีวิตอยู่อย่าง มีศักดิ์ศรี มีศักยภาพที่จะตระหนักรู้ในตนเอง มีอิสระเสรีภาพในการเลือกตัดสินใจกำหนดวิถีชีวิตของตนเอง มนุษย์อยู่ในภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลง เคลื่อนย้าย และมีวิวัฒนาการอยู่ตลอดเวลา มีการแสวงหา และทำให้ชีวิตอยู่อย่างมีความหมาย ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบการวิเคราะห์สัมพันธภาพ ที่มุ่งให้สมาชิกได้เรียนรู้การทำหน้าที่ของโครงสร้างบุคลิกภาพที่ประกอบด้วย 3 ภาวะ คือ พ่อแม่ ผู้ใหญ่ และเด็ก เรียนรู้ว่าพฤติกรรมที่แสดงออกในปัจจุบันได้รับผลกระทบจากกฎเกณฑ์และกระบวนการจัดการต่างๆ ในวัยเด็กและเรียนรู้วิธีการค้นหา “บทชีวิต” (Life Script) ซึ่งการเรียนรู้ต่างๆ นี้เกิดขึ้นผ่านกระบวนการของการปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม และการทำสัญญาในกลุ่ม ทฤษฎีนี้เหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับการปรึกษาแบบกลุ่ม เนื่องจากสามารถเห็นบทบาทของบุคคลในชีวิตได้จากการมีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม ทำให้ค้นพบบทชีวิตได้ง่ายและชัดเจน ทั้งยังสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับแผนการสำหรับชีวิตของแต่ละบุคคลได้ง่ายและทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง ที่มีความเชื่อว่าความสามารถอยู่ในตนเองที่จะเข้าใจถึงองค์ประกอบของชีวิต อันเป็นสาเหตุที่ทำให้ตนเองมีความสุข ผู้รับบริการศึกษา

มีความสามารถที่จะนำชีวิตของตนเอง อีกทั้งยังสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ภาพของเขา การเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพจะเกิดขึ้น ถ้าผู้ให้บริการปรึกษา มีความเข้าใจและสามารถที่จะสร้างสัมพันธภาพในบรรยากาศที่อบอุ่น ปลอดภัย

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาความเป็นธรรมชาติในการแสดงออกตามสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมในการแสดงออก หรือการกระทำ ได้อย่างคล่องแคล่ว อย่างเป็นปกติวิสัย รวมไปถึงการรู้หน้าที่ของตนเอง (Knowing their Duties) สิ่งที่คุณเองต้องรับผิดชอบ

เครื่องมือ

1. ใบกิจกรรม “เพลงประวัติศาสตร์” ร้อง โดย ศิลปินชื่อ คริสติน่า อากีรา
2. แบบบันทึกกิจกรรม ครั้งที่ 3 เรื่อง : การพัฒนาด้านความเป็นธรรมชาติ
3. แบบประเมินกิจกรรม ครั้งที่ 3 เรื่อง : การพัฒนาด้านความเป็นธรรมชาติ

ขั้นตอนในการให้การปรึกษากลุ่ม

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับสมาชิกกลุ่มด้วยความยินดี และชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ในครั้งที่ 3 รวมทั้งข้อปฏิบัติพื้นฐานในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ให้กับสมาชิกกลุ่ม และขอความร่วมมือกับสมาชิกกลุ่ม ดังนี้ขอให้สมาชิกรักษาความลับของเพื่อนสมาชิกกลุ่มที่ได้ร่วมกันอภิปรายในกลุ่มขอให้สมาชิกตรงต่อเวลา เพื่อให้กิจกรรมในการให้การปรึกษาของกลุ่มดำเนินไปได้อย่างพร้อมเพรียงกันขอความร่วมมือจากสมาชิกไม่กระทำการใดๆ ที่เป็นการรบกวนสมาธิของเพื่อนในกลุ่ม เช่น พูดคุยเรื่องอื่น หรือพูดโทรศัพท์ เป็นต้น เมื่อสมาชิกคนหนึ่งคนใดกำลังพูด สมาชิกคนอื่นๆ จะต้องเงียบและรับฟัง โดยที่สมาชิกกลุ่มทุกคนจะมีเวลาและโอกาสที่จะพูดเท่าๆ กัน

2. ผู้วิจัยกล่าวถึงความสำคัญในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ บทบาทของสมาชิกกลุ่ม ความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ และเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัย และขออนุญาตการบันทึกภาพและเสียง

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแจกเนื้อเพลงประวัติศาสตร์
2. ผู้วิจัยให้สมาชิกฟังเพลงประวัติศาสตร์
3. ผู้วิจัยให้สมาชิกวิเคราะห์ความหมายของเพลงประวัติศาสตร์
4. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มอภิปรายถึงความหมายของเพลง
5. ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันคิดการแสดงเป็นเรื่องสั้นที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์ประกอบความฉลาดทางจิตวิญญาณด้านความเป็นธรรมชาติ ตามวัตถุประสงค์ประสงค์ของรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งที่ 3 พร้อมนำเสนอด้วยการแสดงบทบาทสมมติ
6. ผู้วิจัยถามสมาชิกกลุ่มถึงสิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรม
7. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัย แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ
8. ผู้วิจัยแจกกำหนดการนัดหมายให้กับสมาชิกกลุ่ม และชี้แจงรายละเอียดในการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ครั้งที่ 4
9. ผู้วิจัยได้บูรณาการทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบกวนิยม เน้นพัฒนาความสามารถในการรับรู้หน้าที่ตนเอง สิ่งที่ต้องรับผิดชอบ ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบการวิเคราะห์สัมพันธภาพ มุ่งให้สมาชิก เรียนรู้วิธีการค้นหา “บทชีวิต” ซึ่งการเรียนรู้ต่างๆ นี้เกิดขึ้นผ่าน การทำกิจกรรมการวิเคราะห์เพลงประวัติศาสตร์ ผ่านการแสดงบทบาทสมมติ และทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง เน้นพัฒนาความสามารถอยู่ในตนเองที่จะเข้าใจถึงองค์ประกอบของชีวิตสามารถที่จะนำชีวิตปรับปรุงเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ และทำให้ตนเองมีความสุข ประกอบด้วย เทคนิค การสวมบทบาทสมมติ (Role Playing) ความเอาใจใส่ (Stroke) การตีความ (Interpretation) การยอมรับ (Acceptance) การเผชิญหน้า (Confrontation) การเปิดเผยตนเอง (Self-Disclosure) และการตอบโต้ทันที (Immediate Response)

ขั้นยุติ

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ และสิ่งที่คาดว่าจะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน
2. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนตอบแบบประเมินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งที่ 3
3. ผู้วิจัยกรอกแบบบันทึกพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มแต่ละคน

4. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ และนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งที่ 4 พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและอำลาสมาชิกกลุ่ม

การประเมินผล

1. สัมผัสจากความกระตือรือร้น และความใส่ใจในการเข้ากลุ่ม
2. สัมผัสจากความร่วมมือในการทำกิจกรรม และการแสดงความคิดเห็น
3. แบบบันทึกกิจกรรม ครั้งที่ 3 เรื่อง : การพัฒนาด้านความเป็นธรรมชาติ
4. แบบประเมินกิจกรรม ครั้งที่ 3 เรื่อง : การพัฒนาด้านความเป็นธรรมชาติ

ใบกิจกรรม

เนื้อเพลง ประวัติศาสตร์ - คริสติน่า

เพลง : ประวัติศาสตร์

ศิลปิน : คริสติน่า อากีร์รา

แต่ก่อนอาจจะต้องยอม ก็ยอมเธอมาทุกที ไม่เคยมีปริปาก จะถูกผิดก็ต้องตาม
ก็เดินตามเธอทุกอย่าง เป็นแค่คนอยู่หลังเธอ มันโบราณ มันออกจะโบราณ
มันไม่เป็น รุ่นใหม่ มันโบราณ มันออกจะโบราณ โลกมันเปลี่ยนแปลงไปแล้ว
ประวัติศาสตร์จะไม่ซ้ำประวัติศาสตร์จะต้องเปลี่ยนแปลงไปเป็นฉันและเธอเท่าเทียมกัน
ประวัติศาสตร์ในวันนี้ จะแตกต่างจากวันนั้น รักของเราจะทันสมัย
ไม่มีใครเป็นผู้นำ ไม่มีใครเป็นผู้ตาม เพราะเราจะเคียงกันไป
ประวัติศาสตร์ที่เล้ามา จะถูกจดบันทึกใหม่ คงไม่มีอย่างนั้นอีก
มันโบราณ มันออกจะโบราณ มันไม่เป็นรุ่นใหม่ มันโบราณ มันออกจะโบราณ
โลกมันเปลี่ยนแปลงไปแล้ว ประวัติศาสตร์จะไม่ซ้ำ ประวัติศาสตร์จะต้องเปลี่ยน
เปลี่ยนแปลงไปเป็นฉันและเธอเท่าเทียมกัน ประวัติศาสตร์ในวันนี้ จะแตกต่างจากวันนั้น
รักของเราจะทันสมัยสองเราจะช่วยกัน ช่วยกันเปลี่ยนมันเสียใหม่ สองคนจะเคียงคู่กันไป
ประวัติศาสตร์ จะเริ่มใหม่ ประวัติศาสตร์จะไม่ซ้ำ ประวัติศาสตร์ในวันนี้ จะแตกต่างจากวัน
นั้นรักของเราจะทันสมัย รักของเราจะทันสมัย แล้วรักของเราจะทันสมัย

แบบบันทึกกิจกรรม ครั้งที่ 3 เรื่อง : การพัฒนาด้านความเป็นธรรมชาติ

ชั้นเริ่มต้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชั้นดำเนินการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชั้นยุติ

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินกิจกรรมครั้งที่ 3 เรื่อง : การพัฒนาด้านความเป็นธรรมชาติ

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1. กิจกรรมช่วยนักเรียนมีพฤติกรรมที่แสดงออกได้อย่าง คล่องแคล่ว					
2. กิจกรรมช่วยให้เกิดการกระทำที่เกิดขึ้นเองอย่างเป็น ธรรมชาติ					
3. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนรู้หน้าที่ของตนเอง					
4. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นกับ ตนเอง					
5. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนสามารถแก้ไขปัญหาที่อาจจะ เกิดขึ้นได้ในวันข้างหน้า					
6. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนเข้าใจในขีดความสามารถของ ตน					
7. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนรับรู้ในสิ่งที่ตนเองต้อง รับผิดชอบ					
8. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนสามารถรู้และเข้าใจว่าตนเอง ควรทำในสิ่งที่ถูกต้อง					
9. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนมีความใส่ใจกับสิ่งที่ได้รับ มอบหมาย					
10. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนมีความพยายามอย่างเต็ม ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย					

รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
 ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 ครั้งที่ 4

เรื่อง : การพัฒนาด้านความเห็นอกเห็นใจ

เวลา : 2 ชั่วโมง

แนวคิดสำคัญ (Key Concepts)

ด้านความเห็นอกเห็นใจ หมายถึงความรู้สึกที่มีอยู่ (Feeling With) หรือการเอาใจใส่ รวมถึงความสามารถในการเข้าใจและแบ่งเป็นความรู้สึกของผู้อื่น และแสดงออกถึงความเข้าใจผู้อื่นได้อย่างลึกซึ้ง ตระหนักในความเท่าเทียมกัน (Equality) รับรู้ว่าคุณคนมีสิทธิเท่าเทียมกันทุกด้านในสังคม ตระหนักถึงความเท่าเทียมกันในความเป็นมนุษย์ รวมทั้งการยอมรับว่าคุณคนมีสิทธิและเสรีภาพ ไม่กระทำในสิ่งที่เป็นการเบียดเบียนผู้อื่น รวมไปถึง การเป็นผู้ให้ (Being a Contributor) รู้จักเสียสละ แบ่งปัน รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน มอบสิ่งดีๆ ต่อผู้อื่นมากกว่าที่จะเป็นผู้รับเพียงอย่างเดียวไม่เห็นแก่ตัว บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม และมีความคิดเสมอว่าการที่ได้เป็นผู้ให้ย่อมก่อให้เกิดความสุขแก่ตนเอง อาจกล่าวได้ว่า ความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) เป็นรากฐานที่ครอบคลุมการกระทำที่ส่งผลต่อสรรพสิ่งบนโลกนี้

การพัฒนาด้านความเห็นอกเห็นใจ ผู้วิจัยได้ใช้ ทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง (Client Centered Therapy) ของ คาร์ล อาร์ โรเจอร์ส (Carl R. Rogers) ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ในองค์ประกอบ ด้านการเป็นผู้ให้ ด้านการเข้าใจตนเอง เนื่องจากเป็นทฤษฎีที่มีแนวคิดพื้นฐานมาจากความเชื่อในความสามารถของมนุษย์ ที่จะเลือกตัดสินใจกระทำในสิ่งที่สร้างสรรค์ มนุษย์สามารถสามารถเข้าใจตนเอง และนำตนเองได้ ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์ (Gestalt) เนื่องจากเป็นทฤษฎีที่อธิบายเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ มีอิสระในตนเองที่จะเลือกและรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของตน โดยมนุษย์มีธรรมชาติ 3 ประการ คือ การตระหนักในคุณค่าแห่งตน (Self-Actualization) การควบคุมตนเอง (Self-Regulation) และการตระหนักรู้ (Awareness) และ ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบกวนิยม ที่เชื่อว่ามนุษย์เกิดมามีทางเลือก สามารถเลือกความหมายของชีวิตได้อย่างอิสระ มีเสรีภาพต่อการกำหนดเกณฑ์ความหมายของชีวิต (Meaning of Life) ของตนเองทั้งในด้านการให้ (Give) การรับ (Take) รายการเลือก (Choice) สิ่งต่างๆ สำหรับชีวิต

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาความสามารถด้านความเห็นอกเห็นใจ เข้าใจ แบ่งปันความรู้สึกของผู้อื่นการเป็นผู้ให้ และการรู้จักเสียสละ

เครื่องมือ

1. ใบงานเรื่อง “สิ่งที่ฉันทำ”
2. แบบบันทึกกิจกรรม ครั้งที่ 4 เรื่อง : การพัฒนาความเห็นอกเห็นใจ
3. แบบประเมินกิจกรรม ครั้งที่ 4 เรื่อง : การพัฒนาความเห็นอกเห็นใจ

ขั้นตอนในการให้การปรึกษากลุ่ม

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับสมาชิกกลุ่มด้วยความยินดี และชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งที่ 4 พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับข้อปฏิบัติพื้นฐานในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการให้กับสมาชิกกลุ่มและขอความร่วมมือกับสมาชิกกลุ่ม

2. ผู้วิจัยกล่าวถึงความสำคัญในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ บทบาทของสมาชิกกลุ่ม ความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ และเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัย และขออนุญาตการบันทึกภาพและเสียง

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแจกใบงานเรื่อง “สิ่งที่ฉันทำ”

2. ผู้วิจัยให้สมาชิก เขียนเล่าเรื่องราวในสิ่งที่ตนเองได้เป็น หรือได้กระทำ มาทั้งเรื่องที่เป็นด้านลบ และเรื่องที่เป็นด้านบวก

3. ผู้วิจัยให้สมาชิกนำเสนอเรื่องราวที่ได้เขียนให้สมาชิกภายในกลุ่มฟัง

4. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปรายและสรุป ความเข้าใจที่คล้ายกัน

5. ผู้วิจัยถามสมาชิกกลุ่มถึงสิ่งที่ได้จากกิจกรรม

6. ผู้วิจัยเปิด โอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัย แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ

7. ผู้วิจัยแจกกำหนดการนัดหมายให้กับสมาชิกกลุ่ม และชี้แจงรายละเอียดในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ในครั้งที่ 5

8. ผู้วิจัยได้บูรณาการทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง เน้นพัฒนาการเป็นผู้ให้ลดความเห็นแก่ตัว ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์ เน้นพัฒนาความรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของตน เข้าใจในสิทธิของตนเองและผู้อื่น และ ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบภวนิยม ที่เชื่อว่ามนุษย์เกิดมามีทางเลือก สามารถเลือกความหมายของชีวิตได้อย่างอิสระ การกำหนดเกณฑ์

ความหมายของชีวิต ของตนเองทั้งในด้านการให้ (Give) การรับ (Take) ประกอบด้วย เทคนิคที่ใช้ คือ การอยู่กับความรู้สึก (Staying with Feeling) การฟังอย่างตั้งใจ (Listening) การสนับสนุนให้ความมั่นใจ (Reassure) การถ่ายโยงความรู้สึก (Transference) การตอบรับจากการฟัง (Listening Responses) และการตอบรับเพื่อการปฏิบัติ (Action Responses)

ขั้นยติ

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้และสิ่งที่คาดว่าจะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน
2. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปข้อปฏิบัติพื้นฐานของกลุ่มในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ
3. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนตอบแบบประเมินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งที่ 5
4. ผู้ช่วยผู้วิจัยกรอกแบบบันทึกพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มแต่ละคน
5. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ และนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งต่อไปพร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและอำลาสมาชิกกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกตจากความกระตือรือร้น และความใส่ใจในการเข้ากลุ่ม
2. สังเกตจากความร่วมมือในการทำกิจกรรม และการแสดงความคิดเห็น
3. แบบบันทึกกิจกรรม ครั้งที่ 4 เรื่อง : การพัฒนาด้านความเห็นอกเห็นใจ
4. แบบประเมินกิจกรรม ครั้งที่ 4 เรื่อง : การพัฒนาด้านความเห็นอกเห็นใจ

ใบงานเรื่อง “สิ่งที่ฉันทำ”

สิ่งที่ฉันเคยทำเพื่อผู้อื่น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สิ่งที่ฉันอยากให้ผู้อื่นเป็น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สิ่งที่ฉันอยากแก้ไขเกี่ยวกับทรศนะในการมองผู้อื่น

.....

.....

.....

.....

.....

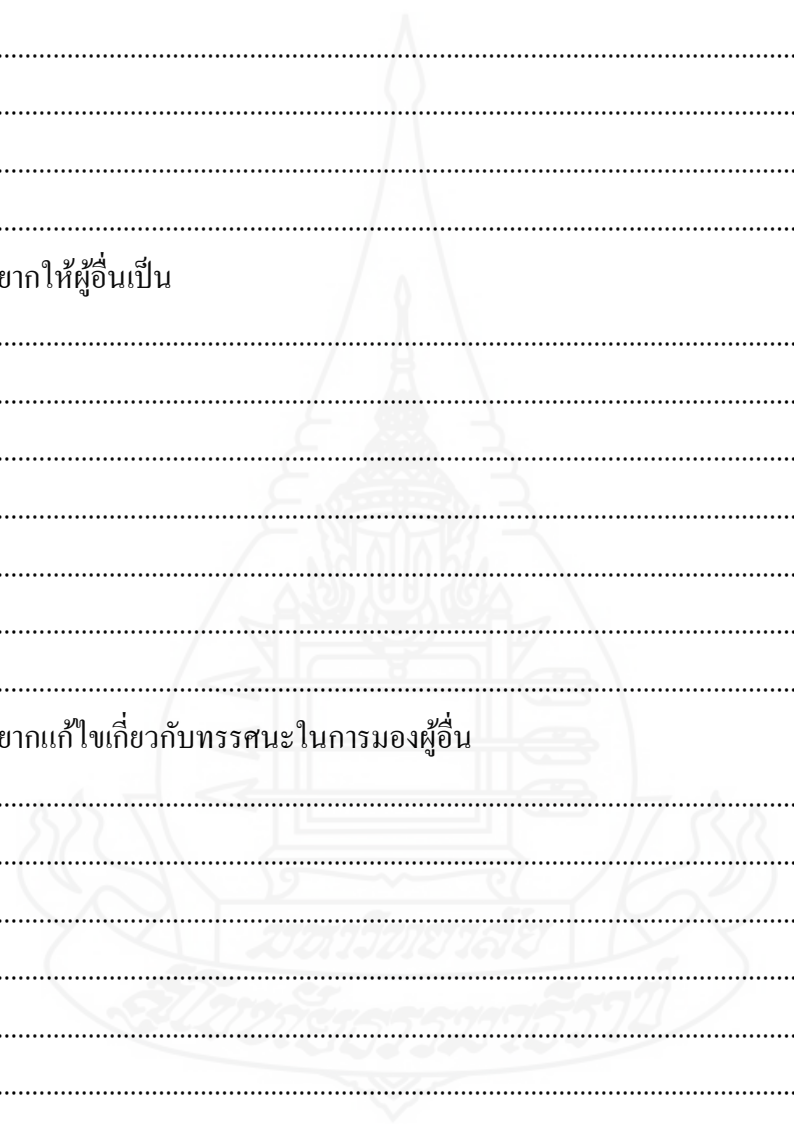
.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกกิจกรรม

ชั้นเริ่มต้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชั้นดำเนินการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

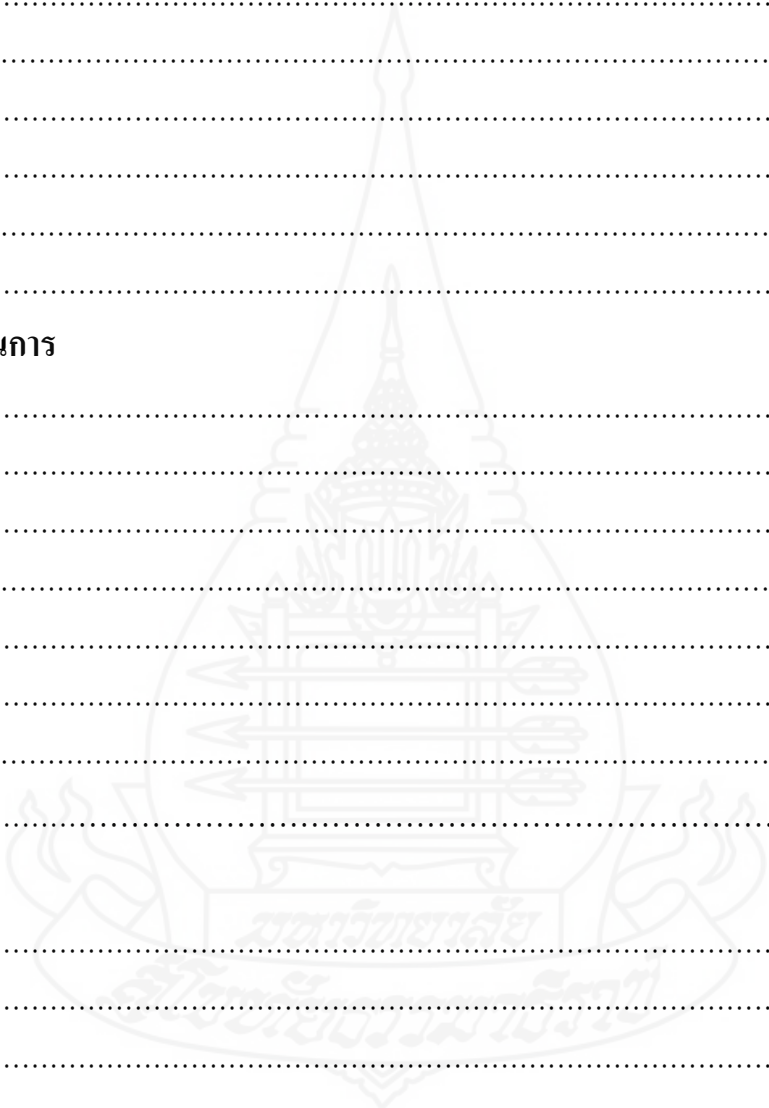
ชั้นยุติ

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินกิจกรรมครั้งที่ 3 เรื่อง: การพัฒนาด้านความเห็นอกเห็นใจ

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1. กิจกรรมช่วยนักเรียนมีความสามารถในการเข้าใจและแบ่งเป็นความรู้สึกของผู้อื่น					
2. กิจกรรมช่วยให้แสดงออกถึงความเข้าใจผู้อื่นได้อย่างลึกซึ้ง					
3. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนตระหนักในความเท่าเทียมกัน					
4. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนการยอมรับว่าทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพ					
5. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนรู้จักเสียสละ แบ่งปัน					
6. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนตระหนักในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน					
7. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนมีความคิดเสมอว่าคนที่ได้เป็นผู้ให้ย่อมก่อให้เกิดความสุขแก่ตนเอง					
8. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนรู้สึกอยากจะทำสิ่งดีๆต่อผู้อื่นมากกว่าที่จะเป็นผู้รับเพียงอย่างเดียว					
9. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนมีความใส่ใจที่จะบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม					
10. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนเข้าใจว่า “ความเห็นอกเห็นใจเป็นรากฐานที่ครอบคลุมการกระทำที่ส่งผลต่อสรรพสิ่งบนโลกนี้”					

รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
 ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิต ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 ครั้งที่ 5

เรื่อง : การพัฒนาด้านการรับรู้แบบองค์รวม

เวลา : 2 ชั่วโมง

แนวคิดสำคัญ (Key Concepts)

การรับรู้แบบองค์รวม หมายถึง การเข้าใจสิ่งต่าง ๆ จากภาพรวมโดยไม่เน้นส่วนย่อยที่มีความซับซ้อน แต่สามารถเชื่อมต่อกับความคิดระหว่างส่วนประกอบย่อยกับภาพรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งความสามารถในการมองเห็นรูปแบบความสัมพันธ์ขนาดใหญ่ เช่น การเชื่อมโยงแนวคิด บุคคล สิ่งของ หรือแม้กระทั่งการเชื่อมโยงสิ่งหนึ่งไปสู่สิ่งหนึ่ง รวมถึงการเป็นผู้นำกลุ่ม (Leadership) คือการเป็นผู้ทำหน้าที่ในการควบคุม ดูแล เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับทีม สามารถนำพากลุ่ม หรือผู้คนที่มีความประสงค์เดียวกันให้ไปสู่เป้าหมายได้ มีทักษะในการสั่งงาน แบ่งงานให้กับสมาชิกภายในกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน มีความรับผิดชอบงานเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มเกิดความเชื่อมั่นในการทำงานร่วมกัน มีความเป็นผู้นำ คิดริเริ่มสิ่งต่างๆ เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มปฏิบัติตามเชื่อมั่นในความสามารถของสมาชิกเป็นสิ่งสำคัญ ให้กำลังใจ และให้โอกาสเสมอถ้ามีสมาชิกกลุ่มเกิดความผิดพลาดในการทำงาน รวมทั้งเป็นผู้รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างภายในกลุ่ม เพื่อนำมาพิจารณาเป็นปฏิบัตินร่วมกันของกลุ่มในเรื่องต่างๆ

การพัฒนาด้านการรับรู้แบบองค์รวม ผู้วิจัยได้ใช้ ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพ ของ อีริก เบิร์น (Eric Berne) สอดคล้องกับการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณในองค์ประกอบด้านการพัฒนาตนเองจากภายใน ช่วยให้สมาชิกมีการสร้างสัมพันธ์ภาพที่มีความหมาย เป็นตัวของตัวเอง การตระหนักรู้ความเป็นธรรมชาติ และพบหนทางใหม่ในการใช้ชีวิต และ ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์ กล่าวว่าประสบการณ์ที่บุคคลได้รับเป็นผลมาจากหลักการของภาพและพื้น (Figure and Ground Principle) ในความหมายที่แต่ละบุคคลแสดงออกต่อภาพ (Figure) ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ที่ภาพ (Figure) นั้นมีแต่พื้น (Ground) ซึ่งหลักการนี้มีความสำคัญมากเพราะปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นต่อสภาพความเป็นจริงนั้น จะเป็นจริงสำหรับบุคคลเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการรับรู้ในบุคคลนั้น และเมื่อบุคคลรับรู้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว พฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นตามมาจากการรับรู้ย่อมมีความเหมาะสม ตรงกันข้ามถ้าการรับรู้ของบุคคลนั้นเป็นไปอย่างไม่มีประสบการณ์เป็นพื้นฐาน พฤติกรรมที่ตามมาของบุคคลนั้นก็จะเป็นการรับรู้แบบองค์รวม และทฤษฎีแบบเผชิญความจริง ความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติของ

มนุษย์ว่าชีวิตของคนเรามีความต้องการทางจิตใจที่สำคัญอยู่ประการหนึ่งคือ เอกลักษณ์ (Identity) ของตนเองให้สำเร็จความต้องการดังกล่าวจะทำให้คนแสดงพฤติกรรมต่างๆออกมา

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาด้านการรับรู้แบบองค์รวม สามารถเชื่อมโยงสิ่งต่างๆ ในรูปแบบความสัมพันธ์ ขนาดใหญ่ สามารถนำพากลุ่มไปสู่เป้าหมายในฐานะผู้นำ

อุปกรณ์

1. เทปเพลงบรรเลงเพื่อการนอนสมาธิ (สามารถ Download ได้ทาง Internet ตามความเหมาะสม)
2. กระดาษ Post it เพื่อบันทึกความรู้สึก ในแต่ละช่วงของการทำกิจกรรม
3. แบบบันทึกกิจกรรม ครั้งที่ 5 เรื่อง : การพัฒนาด้านการรับรู้แบบองค์รวม
4. แบบประเมินกิจกรรม ครั้งที่ 5 เรื่อง : การพัฒนาด้านการรับรู้แบบองค์รวม

ขั้นตอนในการให้การปรึกษากลุ่ม

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับสมาชิกกลุ่มด้วยความยินดี และชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบในครั้งที่ 5 พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับข้อปฏิบัติพื้นฐานในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการให้กับสมาชิกกลุ่มและขอความร่วมมือกับสมาชิกกลุ่ม
2. ผู้วิจัยกล่าวถึงความสำคัญในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบ บทบาทของสมาชิกกลุ่ม ความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบและเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัย และขออนุญาตการบันทึกภาพและเสียง

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยอธิบาย ทำความเข้าใจรูปแบบกิจกรรมที่จะให้กลุ่มทดลองปฏิบัติในครั้งนี้
2. ผู้วิจัยให้สมาชิกนอนราบกับพื้น พร้อมเปิดเพลงเพื่อการเจริญสมาธิ ด้วยความดัง 60 เดซิเบล เนื่องจากเป็นระดับเสียงที่เหมาะสมในการเจริญสมาธิ โดยเทียบกับความดังในคอมพิวเตอร์ ระดับความดังที่ 30 เปอร์เซนต์ (ศุภกิจ จารุจรณ, สัมภาษณ์, 2560)
3. ผู้วิจัยให้สมาชิกบันทึกความรู้สึก ในแต่ละช่วงของการทำกิจกรรม ลงในกระดาษ Post it
4. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอสิ่งที่สรุปในกระดาษ Post it
5. ผู้วิจัยถามสมาชิกกลุ่มถึงสิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรมในครั้งนี้
6. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัย แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและ

ข้อเสนอแนะ

7. ผู้วิจัยแจกกำหนดการนัดหมายให้กับสมาชิกกลุ่ม และชี้แจงรายละเอียดในการเข้ารับการศึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ในครั้งที่ 6

8. ผู้วิจัยได้บูรณาการ ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบวิเคราะห์สัมพันธภาพ การพัฒนาตนเอง จากภายใน ช่วยให้สมาชิกมีการสร้างสัมพันธภาพที่มีความหมาย เมื่อต้องเข้าร่วมกลุ่ม ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์ เน้นการพัฒนาให้บุคคลรับรู้อย่างมีประสิทธิภาพอันจะส่งผลให้พฤติกรรมจากการรับรู้ที่น้อยมีความเหมาะสม และทฤษฎีแบบเผชิญความจริง เน้นพัฒนาการเข้าใจเอกลักษณ์ (Identity) ของตนเอง เพื่อให้สามารถเข้าใจบทบาทหน้าที่ตนเองเมื่อต้องอยู่ในกลุ่ม ผ่านการทำกิจกรรม จากใบงานเรื่อง “สิ่งที่ฉันทำ” เทคนิคที่ใช้คือ การสวมบทบาทสมมติ (Role Playing) การนำทาง (Directive) การตอบรับจากการฟัง (Listening Responses) และ การบรรยาย (Discourse)

ขั้ันยุดิ

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ และสิ่งที่คาดว่าจะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

2. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนตอบแบบประเมินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งที่ 6

3. ผู้วิจัยกรอกแบบบันทึกพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มแต่ละคน

4. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ และนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ารับการศึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งต่อไป พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและอำลาสมาชิกกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังกัดจากความกระตือรือร้น และความใส่ใจในการเข้ากลุ่ม

2. สังกัดจากความร่วมมือในการทำกิจกรรม และการแสดงความคิดเห็น

3. แบบบันทึกกิจกรรม ครั้งที่ 5 เรื่อง : การพัฒนาด้านการรับรู้แบบองค์รวม

4. แบบประเมินกิจกรรม ครั้งที่ 5 เรื่อง : การพัฒนาด้านการรับรู้แบบองค์รวม

ข้อความในกระดาษ Post it

ระหว่างทำกิจกรรมท่านรู้สึกอย่างไร?

.....
.....
.....
.....

ระหว่างที่นอนสมาธิ ท่านรู้สึกอย่างไร?

.....
.....
.....

ระหว่างที่นอนสมาธิ ท่านคิดอะไร?

.....
.....
.....

แบบบันทึกกิจกรรม

ขั้นเริ่มต้น

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ชั้นดำเนินการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชั้นยุติ

.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินกิจกรรมครั้งที่ 5 เรื่อง : การพัฒนาด้านการรับรู้แบบองค์รวม

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1. กิจกรรมช่วยนักเรียนมีเข้าใจเข้าใจสิ่งต่างๆจากภาพรวม					
2. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนสามารถเชื่อมต่อกับความคิดระหว่าง ส่วนประกอบย่อยกับภาพรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
3. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งหนึ่งไปสู่สิ่ง หนึ่ง					
4. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการเป็นผู้นำ กลุ่ม					
5. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนมีทักษะในการมอบหมายงาน					
6. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนตระหนักในการให้โอกาสเสมอถ้า มีสมาชิกกลุ่มเกิดความผิดพลาดในการทำงาน					
7. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนสามารถนำพากลุ่ม หรือผู้อื่นที่มี จุดประสงค์เดียวกันให้ไปสู่เป้าหมายได้					
8. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับทีม					
9. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนมีความตระหนักในการทำงานเป็น ทีม					
10. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนเข้าใจว่าการรับรู้แบบองค์รวมช่วย ให้เข้าใจในสรรพสิ่ง					

รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ครั้งที่ 6

เรื่อง : การพัฒนาด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า

เวลา : 2 ชั่วโมง

แนวคิดสำคัญ (Key Concepts)

คุณลักษณะในการดำเนินชีวิตตามหลักการ และความเชื่อที่ลึกซึ้ง สามารถปรับความคิดตนเองเมื่อรับรู้แล้วว่าความคิดนั้นไม่ถูกต้อง ปรับเปลี่ยนทัศนคติ วิสัยทัศน์ ภายในตน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาตนเองจากภายใน (Self-Improvement from Within) รวมทั้งสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมตนเอง เมื่อได้เรียนรู้ในสิ่งที่มีประโยชน์ต่อตนเอง พัฒนาปรับปรุงตนให้เกิดคุณค่าทั้งจากภายนอกและภายในให้ดีขึ้น เมื่อมีประสบการณ์ในเรื่องต่างๆ เพิ่มขึ้น สามารถปรับตัวได้กับทุกสถานการณ์ที่ต้องเผชิญ พัฒนาจิตใจ อารมณ์ และปรับเปลี่ยนนิสัยของตนเองในเรื่องต่างๆ อยู่เสมอ รวมทั้งมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ศึกษามองโลกในแง่บวก และเห็นคุณค่าของสรรพสิ่งต่างๆ ในโลกด้วยใจที่นอบน้อมอันจะนำไปสู่การเข้าใจแก่นแท้ของชีวิต (Understanding the Essence of Life) เข้าใจชีวิตตนเองอย่างแท้จริงรู้ว่าความหมายของการมีชีวิตอยู่เป็นอย่างไร สามารถดำเนินชีวิตได้โดยไม่เครียด ทำจิตใจให้ว่าง พยายามทำชีวิตให้มีความสุขแม้รอบตัวจะพบเจอกับปัญหาที่ตาม สามารถเข้าใจหลักการใช้ชีวิตที่มีความสุข สามารถนำพาตนเองออกจากทุกข์ที่เกิดขึ้นได้ มองเห็นเป้าหมายในชีวิตตนเอง มีสติในการดำเนินชีวิตในแต่ละวัน เข้าใจสัจธรรมของโลก เข้าใจชีวิต ยอมรับได้ว่าชีวิตเรานั้นไม่มีอยู่ตลอดไป เห็นคุณค่าในชีวิตของตนเอง และรับรู้อย่างถ่องแท้ว่าความสุขสงบและแก่นแท้ของชีวิต คือนิพพาน

การพัฒนาด้านการเข้าใจแก่นแท้ของชีวิต ผู้วิจัยได้ใช้ ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบภวนิยมของวิกเตอร์ แฟรงเกิล (Victor Frankl) และ รอลโล เมย์ (Rollo May) สอดคล้องกับความฉลาดทางจิตวิญญาณ ในองค์ประกอบด้านการเข้าใจแก่นแท้ของชีวิต เนื่องจากเป็นทฤษฎีที่มีทรรศนะในประเด็นที่ว่า มนุษย์อยู่ในภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลง เคลื่อนย้าย และมีวิวัฒนาการอยู่ตลอดเวลา มีการแสวงหา และทำให้ชีวิตอยู่อย่างมีความหมาย และ ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบวิเคราะห์สัมพันธภาพ เชื่อว่ามนุษย์มีความสามารถที่จะเข้าใจบุคลิกภาพของตนเองซึ่งเป็นผลมาจากการประสบการณ์ในอดีต และมนุษย์ก็สามารถตัดสินใจเลือกแนวทางในการดำเนินชีวิตใหม่ได้ ถ้ามีความกล้าพอที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบทบาท ตำแหน่ง และแบบแผนของชีวิตให้หลุดพ้นจากอิทธิพลของอดีต

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า ในการดำเนินชีวิตตามหลักการความเชื่อที่ลึกซึ้ง สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข พัฒนาทัศนคติ ความคิดในด้านต่างๆ ในเชิงบวก

เครื่องมือ

1. วิดีทัศน์เกี่ยวกับเรื่องการดำรงอยู่ของชีวิต
2. กระดาษชาร์ตแผ่นใหญ่ สำหรับสรุปแนวคิดกลุ่ม
3. แบบบันทึกกิจกรรม ครั้งที่ 6 เรื่อง : การพัฒนาด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า
4. แบบประเมินกิจกรรม ครั้งที่ 6 เรื่อง : การพัฒนาด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า

ขั้นตอนในการให้การปรึกษากลุ่ม

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับสมาชิกกลุ่มด้วยความยินดี และชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบในครั้งนี้ 6
2. ผู้วิจัยกล่าวถึงความสำคัญในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบ บทบาทของสมาชิกกลุ่ม ความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบและเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัย และขออนุญาตการบันทึกภาพและเสียง

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยอธิบายรูปแบบกิจกรรมที่จะดำเนินการในครั้งนี้
2. ผู้วิจัยเปิดวิดีโอทัศน์เกี่ยวกับเรื่องการดำรงอยู่ของชีวิตให้สมาชิกดู (สามารถใช้ข้อมูลที่เผยแพร่ทาง Internet ที่เหมาะสมตามลักษณะของกลุ่มทดลอง)
3. ผู้วิจัยให้สมาชิกความคิดเห็นเกี่ยวกับวิดีโอทัศน์ที่ได้ดู ภายในกลุ่มตนเอง
4. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มบันทึกสรุปแนวคิดกลุ่ม ลงในกระดาษชาร์ตแผ่นใหญ่ แล้วนำไปติดตามมุมห้อง
5. ผู้วิจัย ให้สมาชิกศึกษาสิ่งที่แต่ละกลุ่มสรุป
6. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัย แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ
7. ผู้วิจัยแจกกำหนดการนัดหมายให้กับสมาชิกกลุ่ม และชี้แจงรายละเอียดในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ในครั้งที่ 7
8. ผู้วิจัยได้บูรณาการทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบภวนิยม เน้นพัฒนา การเข้าใจแก่นแท้ของชีวิตแสวงหา และการดำรงอยู่อย่างมีความหมาย และ ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบวิเคราะห์สัมพันธภาพ เน้นพัฒนาความสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางในการดำเนินชีวิตให้หลุดพ้นจาก

อิทธิพลของอดีต ที่ผิดพลาด หรือเกิดทุกข์ความเครียด ความไม่แน่ใจในการดำรงอยู่ของชีวิตเทคนิคที่ใช้คือ การอธิบาย (Explanation) การถาม (Question) การตีความ (Interpretation) การตอบรับจากการฟัง (Listening Responses) การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling) การสรุปความ (Peroration) การตอบรับเพื่อการปฏิบัติ (Action Responses) การตีความ (Interpretation) และการเปิดเผยตนเอง (Self-Disclosure)

ขั้นยุดิ

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ และสิ่งที่คาดว่าจะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน
2. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปข้อปฏิบัติพื้นฐานของกลุ่มในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ
3. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนตอบแบบประเมินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งที่ 6
4. ผู้วิจัยกรอกแบบบันทึกพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มแต่ละคน
5. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ และนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งต่อไป พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและอำลาสมาชิกกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกตจากความกระตือรือร้น และความใส่ใจในการเข้ากลุ่ม
2. สังเกตจากความร่วมมือในการทำกิจกรรม และการแสดงความคิดเห็น
3. แบบบันทึกกิจกรรม ครั้งที่ 6 เรื่อง : การพัฒนาด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า
4. แบบประเมินกิจกรรม ครั้งที่ 6 เรื่อง : การพัฒนาด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า

แบบบันทึกกิจกรรม

ชั้นเริ่มต้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชั้นดำเนินการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชั้นยุติ

.....

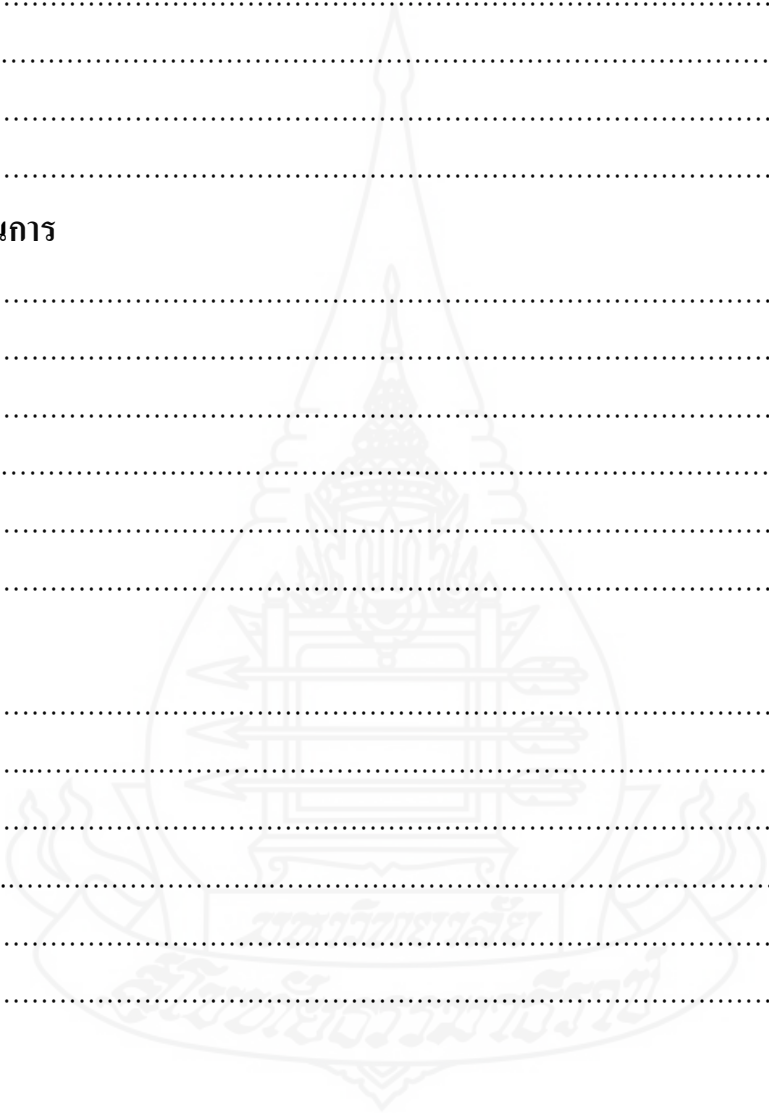
.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินกิจกรรมครั้งที่ 6 เรื่อง : การพัฒนาด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1. กิจกรรมช่วยนักเรียนมีเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามหลักการ					
2. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนสามารถปรับความคิดตนเองเมื่อ รับรู้แล้วว่าความคิดนั้นไม่ถูกต้อง					
3. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนเกิดการพัฒนาตนเองจากภายใน					
4. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวได้กับทุก สถานการณ์ที่ต้องเผชิญ					
5. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติในเชิง บวก					
6. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนเห็นคุณค่าของสรรพสิ่งต่างๆใน โลกด้วยใจที่นอบน้อม					
7. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนสามารถนำพาตนเองออกจาก ทุกข์ที่เกิดขึ้นได้					
8. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนมีสติในการดำเนินชีวิตในแต่ละ วัน					
9. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนมีความตระหนักเห็นคุณค่าใน ชีวิตของตนเอง					
10. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนเข้าใจอย่างถ่องแท้ว่าความสุข สงบและแก่นแท้ของชีวิต คือนิพพาน					

รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ครั้งที่ 7

เรื่อง : การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน (ครั้งที่ 1)

เวลา : 2 ชั่วโมง

แนวคิดสำคัญ (Key Concepts)

เป็นการผสมผสานทฤษฎีการศึกษาด้านของความคิดความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ ด้วยการผสมผสานทางเทคนิคเป็นการหยิบยกเอาเฉพาะเทคนิคจากทฤษฎีการปรึกษา โดยเป็นเทคนิคที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ มาบูรณาการเพื่อเป็นรูปแบบการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ

ในการการบูรณาการทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทั้ง 5 ทฤษฎี ผู้วิจัยได้ใช้ 1) ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง (Client Centered Therapy) ของ คาร์ล อาร์ โรเจอร์ส (Carl R. Rogers) ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณในองค์ประกอบ ด้านการตระหนักรู้ตนเอง 2) ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์ (Gestalt) เนื่องจากเป็นทฤษฎีที่อธิบายเกี่ยวกับธรรมชาติของ โดยมนุษย์มีธรรมชาติ 3 ประการ คือ การตระหนักในคุณค่าแห่งตน (Self-Actualization) การควบคุมตนเอง (Self-Regulation) และ การตระหนักรู้ (Awareness) 3) ทฤษฎีแบบเผชิญความจริง โรเจอร์ส (Rogers) ที่มีทฤษฎีว่ามนุษย์มีความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหา และใช้วิจรณ์ญาณเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ได้ด้วยตัวเอง รู้สึกว่าตนมีความสามารถทำในสิ่งต่างๆ ได้ แม้ว่าอารมณ์จะเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่พ้น แต่เหตุผลเป็นสิ่งสำคัญ ในการพัฒนาด้านด้านความเป็นธรรมชาติ ผู้วิจัยได้ใช้ 4) ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบภวนิยม ของ วิคเตอร์ แฟรงเคิล (Victor Frank) และ รอลโล เมย์ (Rollo May) สอดคล้องกับการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ เนื่องจากเป็นทฤษฎีที่มีทฤษฎีในประเด็นที่ว่า มนุษย์มีคุณค่า มีลักษณะเฉพาะของตน ดำรงชีวิตอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี มีศักยภาพที่จะตระหนักรู้ในตนเอง มีอิสระเสรีภาพในการเลือกตัดสินใจกำหนดวิถีชีวิตของตนเอง มนุษย์อยู่ในภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลง เคลื่อนย้าย และมีวิวัฒนาการอยู่ตลอดเวลา มีการแสวงหา และทำให้ชีวิตอยู่อย่างมีความหมาย และ 5) ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบการวิเคราะห์สัมพันธภาพ ที่มุ่งให้สมาชิกได้เรียนรู้การทำหน้าที่ของโครงสร้างบุคลิกภาพที่ประกอบด้วย 3 ภาวะ คือ พ่อแม่ ผู้ใหญ่ และเด็ก เรียนรู้ว่าพฤติกรรมที่แสดงออกในปัจจุบันได้รับผลกระทบจากกฎเกณฑ์และกระบวนการจัดการต่างๆ ในวัยเด็กและเรียนรู้วิธีการค้นหา “บทชีวิต” (Life Script) ซึ่งการเรียนรู้ต่างๆ นี้เกิดขึ้นผ่านกระบวนการของการปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม และการทำ

สัญญาในกลุ่ม ทฤษฎีนี้เหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับการปรึกษาแบบกลุ่ม ทั้งยังสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับแผนการสำหรับชีวิตของแต่ละบุคคลได้ง่าย

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการตระหนักรู้ตนเอง 2) ด้านความเป็นธรรมชาติ 3) ด้านความเห็นอกเห็นใจ 4) ด้านการรับรู้แบบองค์รวม 5) ด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า

เครื่องมือ

1. ใบงานเรื่อง “มนุษย์ที่สมบูรณ์แบบในศตวรรษที่ 21”
2. แบบบันทึกกิจกรรม ครั้งที่ 7 เรื่อง : การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน
3. แบบวัดประเมินกิจกรรม ครั้งที่ 7 เรื่อง : การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน

ขั้นตอนในการให้การปรึกษากลุ่ม

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับสมาชิกกลุ่มด้วยความยินดี และชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งที่ 7
2. ผู้วิจัยกล่าวถึงความสำคัญในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ บทบาทของสมาชิกกลุ่ม ความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ และเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัย และขออนุญาตการบันทึกภาพและเสียง

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัย นำเข้าสู่การดำเนินการด้วยการเปิดวิดีโอเรื่อง “ชีวิตในศตวรรษที่ 21” แจกใบงานเรื่อง “การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบในศตวรรษที่ 21”
2. ผู้วิจัยให้สมาชิกนำเสนอเรื่องราวที่ได้เขียนให้สมาชิกภายในกลุ่มฟัง
3. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปรายและสรุป ความเข้าใจที่คล้ายกัน
4. ผู้วิจัยถามสมาชิกกลุ่มถึงสิ่งที่ได้จากกิจกรรม
5. ผู้วิจัยเปิด โอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัย แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ
6. ผู้วิจัยแจกกำหนดการนัดหมายให้กับสมาชิกกลุ่ม และชี้แจงรายละเอียดในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ
7. ผู้วิจัยได้บูรณาการทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบเกสตัลท์ แบบเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง แบบเผชิญความจริง แบบภวนิยม และ แบบการวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพ บูรณาการแนวคิดทฤษฎีเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน ผ่านกิจกรรมการวิเคราะห์หัวข้อเรื่อง “ชีวิตใน

ศตวรรษที่ 21” เทคนิคที่ใช้คือ การอธิบาย (Explanation) การถาม (Question) การตีความ (Interpretation) การตอบรับจากการฟัง (Listening Responses) และการตอบรับเพื่อการปฏิบัติ (Action Responses)

ขั้นยุดิ

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้และสิ่งที่คาดว่าจะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน
2. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปข้อปฏิบัติพื้นฐานของกลุ่มในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ
3. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนตอบแบบประเมินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งที่ 6
4. ผู้ช่วยผู้วิจัยกรอกแบบบันทึกพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มแต่ละคน
5. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆและนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งต่อไป พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและอำลาสมาชิกกลุ่ม

การประเมินผล

1. สัมผัสจากความกระตือรือร้น และความใส่ใจในการเข้ากลุ่ม
2. สัมผัสจากความร่วมมือในการทำกิจกรรม และการแสดงความคิดเห็น
4. แบบบันทึกกิจกรรม ครั้งที่ 7 เรื่อง : การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน
5. แบบวัดประเมินกิจกรรม ครั้งที่ 7 เรื่อง : การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน

ใบงานเรื่อง “การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบในศตวรรษที่ 21”

“การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบในศตวรรษที่ 21” มีองค์ประกอบอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตัวเรามีส่วนใดบ้างที่สอดคล้องกับทรศนะในศตวรรษที่ 21

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบมีลักษณะอย่างไร?

.....

.....

.....

.....

.....

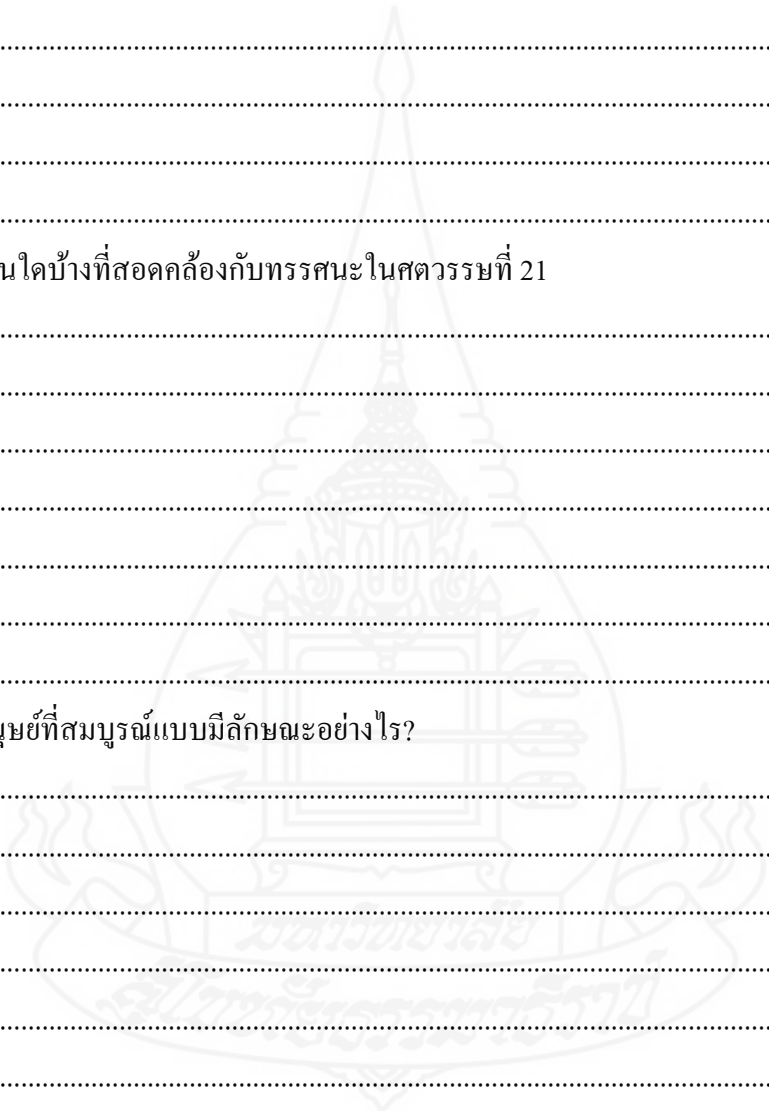
.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกกิจกรรม

ชั้นเริ่มต้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชั้นดำเนินการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชั้นยุติ

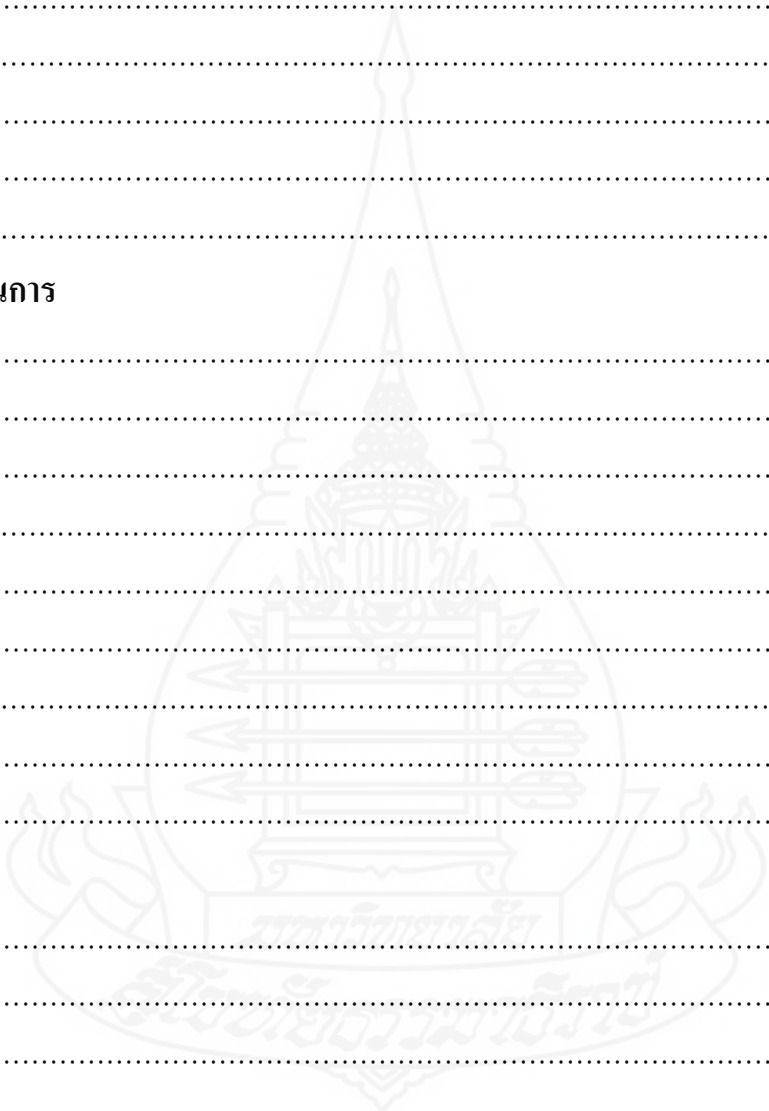
.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินกิจกรรมครั้งที่ 7

เรื่อง : การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน (ครั้งที่ 1)

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. กิจกรรมช่วยนักเรียนมีเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามทศวรรษในศตวรรษที่ 21					
2. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนสามารถปรับความคิดตนเองเพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ					
3. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนเกิดการพัฒนาตนเองอย่างมุ่งมั่น					
4. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงของโลก					
5. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนมีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตนเองในเชิงบวก					
6. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนเห็นคุณค่าของสรรพสิ่งโลก					
7. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์สิ่งต่างๆก่อนการตัดสินใจ					
8. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนมีแนวทางในการดำเนินชีวิต					
9. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนมีความตระหนักเห็นคุณค่าในชีวิตของตนเอง และผู้อื่น					
10. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามทักษะในศตวรรษที่ 21					

**รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ครั้งที่ 8**

เรื่อง : การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน (ครั้งที่ 2)

เวลา : 2 ชั่วโมง

แนวคิดสำคัญ (Key Concepts)

เป็นการผสมผสานทฤษฎีการศึกษาด้านของความคิดความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ ด้วยการผสมผสานทางเทคนิคเป็นการหยิบยกเอาเฉพาะเทคนิคจากทฤษฎีการปรึกษา โดยเป็นเทคนิคที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ มาบูรณาการเพื่อเป็นรูปแบบการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ

การบูรณาการทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทั้ง 5 ทฤษฎี เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ (Spiritual Intelligence) ผู้วิจัยได้ใช้ 1) ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง (Client Centered Therapy) ของ คาร์ล อาร์ โรเจอร์ส (Carl R. Rogers) ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณในองค์ประกอบ ด้านการตระหนักรู้ตนเอง 2) ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์ (Gestalt) เนื่องจากเป็นทฤษฎีที่อธิบายเกี่ยวกับธรรมชาติของ โดยมนุษย์มีธรรมชาติ 3 ประการ คือ การตระหนักในคุณค่าแห่งตน (Self-Actualization) การควบคุมตนเอง (Self-Regulation) และ การตระหนักรู้ (Awareness) 3) ทฤษฎีแบบเผชิญความจริง โรเจอร์ส (Rogers) ที่มีทฤษฎีว่ามนุษย์มีความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหา และใช้วิจารณญาณเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ได้ด้วยตัวเอง รู้สึกว่าตนมีความสามารถทำในสิ่งต่างๆ ได้ แม้ว่าอารมณ์จะเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่พ้น แต่เหตุผลเป็นสิ่งสำคัญ ในการพัฒนาด้านด้านความเป็นธรรมชาติ ผู้วิจัยได้ใช้ 4) ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบภวนิยม ของ วิคเตอร์ แฟรงเคิล (Victor Frank) และ รอลโล เมย์ (Rollo May) สอดคล้องกับการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ เนื่องจากเป็นทฤษฎีที่มีทฤษฎีในประเด็นที่ว่า มนุษย์มีคุณค่า มีลักษณะเฉพาะของตน ดำรงชีวิตอยู่อย่าง มีศักดิ์ศรี มีศักยภาพที่จะตระหนักรู้ในตนเอง มีอิสรเสรีภาพในการเลือกตัดสินใจกำหนดวิถีชีวิตของตนเอง มนุษย์อยู่ในภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลง เคลื่อนย้าย และมีวิวัฒนาการอยู่ตลอดเวลา มีการแสวงหา และทำให้ชีวิตอยู่อย่างมีความหมาย และ 5) ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบการวิเคราะห์สัมพันธภาพ ที่มุ่งให้สมาชิกได้เรียนรู้การทำหน้าที่ของโครงสร้างบุคลิกภาพที่ประกอบด้วย 3 ภาวะ คือ พ่อแม่ ผู้ใหญ่ และเด็ก เรียนรู้ว่าการพฤติกรรมที่แสดงออกในปัจจุบันได้รับผลกระทบจากกฎเกณฑ์และกระบวนการจัดการต่างๆ ในวัยเด็กและเรียนรู้วิธีการค้นหา “บทชีวิต” (Life Script) ซึ่งการเรียนรู้ต่างๆ นี้เกิดขึ้นผ่านกระบวนการ

ของการปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม และการทำสัญญาในกลุ่มทฤษฎีนี้เหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับการปรึกษาแบบกลุ่มทั้งยังสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับแผนการสำหรับชีวิตของแต่ละบุคคลได้ง่าย

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการตระหนักรู้ตนเอง 2) ด้านความเป็นธรรมชาติ 3) ด้านความเห็นอกเห็นใจ 4) ด้านการรับรู้แบบองค์รวม 5) ด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า

เครื่องมือ

1. ใบงานเรื่อง “SQ ความสามารถสูงสุดของมนุษย์”
2. แบบบันทึกกิจกรรม ครั้งที่ 8 เรื่อง : การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน (ครั้งที่ 2)
3. แบบประเมินกิจกรรม ครั้งที่ 8 เรื่อง : การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน (ครั้งที่ 2)

ขั้นตอนในการให้การปรึกษากลุ่ม

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับสมาชิกกลุ่มด้วยความยินดี และชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งที่ 8
2. ผู้วิจัยกล่าวถึงความสำคัญในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ บทบาทของสมาชิกกลุ่ม ความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ และเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัย และขออนุญาตการบันทึกภาพและเสียง

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัย เริ่มต้นด้วยการเปิด วิดีทัศน์ เรื่อง “ความฉลาดทางจิตวิญญาณ” และแจกใบงานเรื่อง “SQ ความสามารถสูงสุดของมนุษย์”
2. ผู้วิจัยให้สมาชิก อภิปรายวิทัศน์ที่ได้ดู โดยใช้วิธีการสรุปในสิ่งที่ได้เรียนรู้จากวิทัศน์ในครั้งนี้
3. ผู้วิจัยให้สมาชิกนำเสนอเรื่องราวที่ได้เขียนให้สมาชิกภายในกลุ่มฟัง
4. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปรายและสรุป ความเข้าใจที่คล้ายกัน
5. ผู้วิจัยให้สมาชิกในกลุ่มสะท้อนผลจากการทำกิจกรรมในครั้งนี้เกี่ยวกับสิ่งที่เปลี่ยนแปลงในตนเอง
6. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัยแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ
7. ผู้วิจัยแจ้งกำหนดการนัดหมายให้กับสมาชิกกลุ่ม และชี้แจงรายละเอียดในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ในครั้งที่ 9

8. ผู้วิจัยได้บูรณาการเทคนิคให้ผู้รับการปรึกษา เทคนิคที่ใช้คือการอธิบาย (Explanation) การถาม (Question) การตีความ (Interpretation) การตอบรับจากการฟัง (Listening Responses) และการตอบรับเพื่อการปฏิบัติ (Action Responses)

ขั้นยุดิ

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้และสิ่งที่คาดว่าจะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน
2. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนตอบแบบประเมินกิจกรรม ในครั้งที่ 8
4. ผู้วิจัยกรอกแบบบันทึกพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มแต่ละคน
5. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ และนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งต่อไป พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและอำลาสมาชิกกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกตจากความกระตือรือร้น และความใส่ใจในการเข้ากลุ่ม
2. สังเกตจากความร่วมมือในการทำกิจกรรม และการแสดงความคิดเห็น
3. แบบบันทึกกิจกรรม ครั้งที่ 8 เรื่อง : การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน (ครั้งที่ 2)
4. แบบประเมินกิจกรรม ครั้งที่ 8 เรื่อง : การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน (ครั้งที่ 2)

แบบบันทึกกิจกรรม

ชั้นเริ่มต้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชั้นดำเนินการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชั้นยุติ

.....

.....

.....

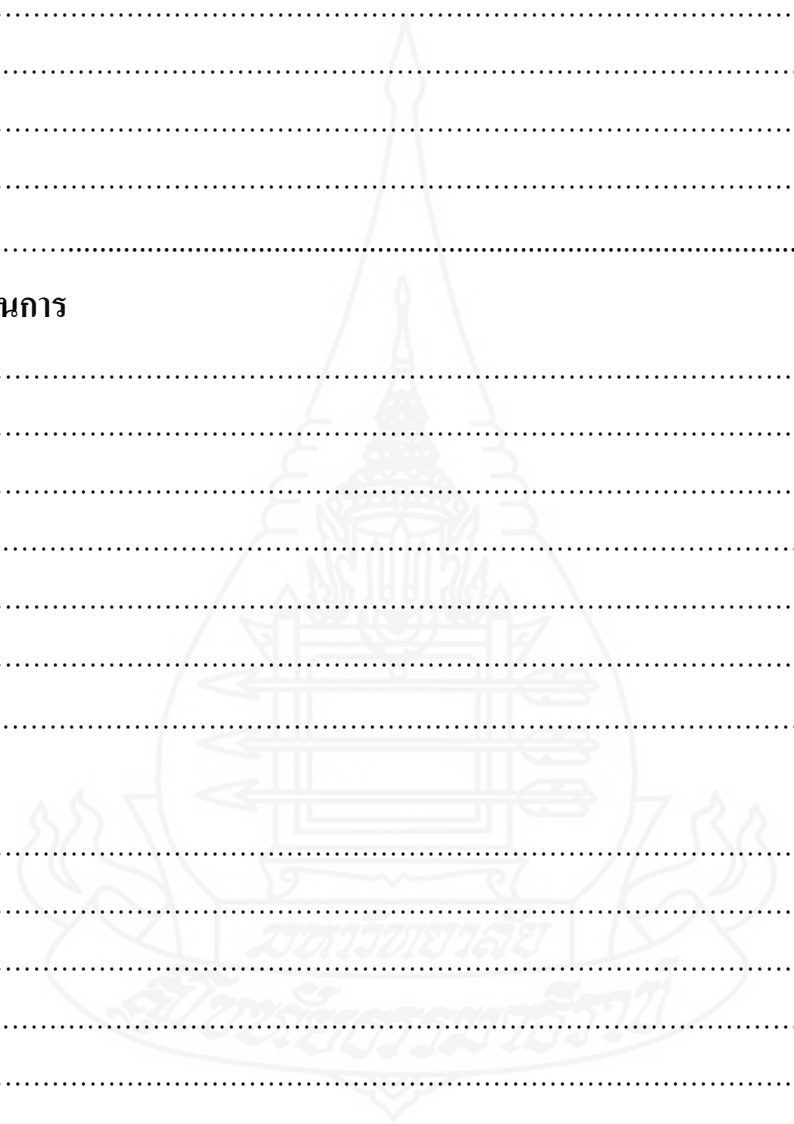
.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินกิจกรรมครั้งที่ 8

เรื่อง : การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน (ครั้งที่ 2)

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนมีเข้าใจในการตระหนักรู้ตนเอง					
2. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้อย่างเป็นธรรมชาติ ในทุกบทบาท					
3. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนเกิดการพัฒนาด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น					
4. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าใจการรับรู้สิ่งต่างๆ แบบองค์รวม					
5. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนมีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตอย่างมีวิสัยทัศน์ และเห็นคุณค่า					
6. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนมองสรรพสิ่งอย่างเข้าใจมากขึ้น					
7. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนสามารถนำพาตนเองออกมาจากภาวะเครียดจากเรื่องต่างๆ ได้ง่ายขึ้น					
8. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนมีสติ ในการดำเนินชีวิต					
9. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนมีความสุข ในการดำเนินชีวิตประจำวัน					
10. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนเกิดการพัฒนาด้าน SQ					

รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ครั้งที่ 9

เรื่อง : การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน (ครั้งที่ 3)

เวลา : 2 ชั่วโมง

แนวคิดสำคัญ (Key Concepts)

คุณลักษณะที่ทำให้มนุษย์มีความเข้าใจภายในตัวตน ภายใต้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการคิด
ความรู้สึก รวมทั้งการดำรงชีวิต นำไปสู่การวิเคราะห์ไตร่ตรอง บูรณาการความคิด การแก้ไขปัญหา
ตามสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น ส่งผลให้บุคคลสามารถแก้ไขปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์ที่ตายตัวด้วย
วิธีการใหม่อย่างมีขอบเขตและเหมาะสม ในการสร้างคุณค่าชีวิตแห่งตน (Self Value) เป็นสิ่งที่บ่ง
บอกถึงการเป็นผู้มีความฉลาดทางจิตวิญญาณ อันเป็นความสามารถสูงสุดของมนุษย์

ในการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ผู้วิจัยได้บูรณาการทฤษฎีการให้การปรึกษาเชิง
จิตวิทยา ทั้ง 5 ทฤษฎี ประกอบด้วย 1) ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบภวนิยม 2) ทฤษฎีการให้การ
ปรึกษาแบบเกสตัลท์ (Gestalt) 3) ทฤษฎีการให้การปรึกษานับผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง 4) ทฤษฎี
การให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริง และ 5) ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบวิเคราะห์สัมพันธภาพ
เนื่องจากเมื่อวิเคราะห์แล้ว พบว่าแนวคิดทฤษฎีทั้ง 5 ทฤษฎี มีแนวคิดที่สามารถนำมาบูรณาการ
เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณได้ ทั้งการแยกย่อยพัฒนาแต่ละองค์ประกอบ และการพัฒนา
โดยรวมเพื่อส่งเสริมให้กลุ่มทดลองได้พัฒนาตนด้านความฉลาดทางจิตวิญญาณ ได้มีประสิทธิภาพ
สูงสุด

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการตระหนักรู้ตนเอง
2) ด้านความเป็นธรรมชาติ 3) ด้านความเห็นอกเห็นใจ 4) ด้านการรับรู้แบบองค์รวม 5) ด้านการมี
วิสัยทัศน์ และการเห็นคุณค่า

เครื่องมือ

1. วิดีทัศน์นำเสนอเรื่องราวของผู้ที่มีคุณลักษณะตามองค์ประกอบของความฉลาดทางจิต
วิญญาณ
2. ใบงาน เรื่อง “Spiritual Intelligence Idol”
3. แบบบันทึกกิจกรรม ครั้งที่ 9 เรื่อง : การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน (ครั้งที่ 3)
4. แบบประเมินกิจกรรม โดยเป็นคำถามปลายเปิด ครั้งที่ 9 เรื่อง : การพัฒนาความฉลาดทาง
จิตวิญญาณ 5 ด้าน (ครั้งที่ 3)

ขั้นตอนในการให้การปรึกษากลุ่ม

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับสมาชิกกลุ่มด้วยความยินดี และชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่ม ในครั้งที่ 9 ซึ่งเป็นครั้งสุดท้าย
2. ผู้วิจัยกล่าวถึงความสำคัญในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ บทบาทของสมาชิกกลุ่ม ความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบและเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัย และขออนุญาตการบันทึกภาพและเสียง

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยอธิบายแนวทางการดำเนินกิจกรรมในครั้งที่ 9 เพื่อให้สมาชิกได้เข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน
2. ผู้วิจัยเปิดวิถีทัศน์นำเสนอเรื่องราวของผู้ที่มีคุณลักษณะตามองค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณ
3. ผู้วิจัยให้สมาชิกทำใบงาน เรื่อง “Spiritual Intelligence Idol”
4. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มนำเสนอความคิดตนเองจากการได้ดูวิถีทัศน์และจากการทำใบงานภายในกลุ่ม
5. ผู้วิจัยถามสมาชิกกลุ่มสิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรมในครั้งนี้พร้อมทั้งให้สมาชิกทุกคนอภิปรายสิ่งที่ได้ จากการเข้าร่วมเป็นกลุ่มทดลองในครั้งนี้ คน ละ 1 นาที
6. ผู้วิจัยกล่าวสรุปกิจกรรม กล่าวคำขอบคุณกลุ่มทดลอง
7. ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองทำแบบประเมินกิจกรรมโดยเป็นคำถามปลายเปิด ครั้งที่ 9 เรื่อง : การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน (ครั้งที่ 3)
8. ผู้วิจัยได้บูรณาการเทคนิคทฤษฎีการให้การปรึกษา ประกอบด้วย เทคนิคที่ใช้คือ การอธิบาย (Explanation) การถาม (Question) การตีความ (Interpretation) การตอบรับจากการฟัง (Listening Responses) และ การตอบรับเพื่อการปฏิบัติ (Action Responses)

ขั้นยุติ

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ และสิ่งที่คาดว่าจะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน
2. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปข้อปฏิบัติพื้นฐานของกลุ่มในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ
3. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนตอบแบบประเมินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในครั้งที่ 9

4. ผู้วิจัยกรอกแบบบันทึกพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มแต่ละคน
5. ผู้วิจัยกล่าวสรุปกิจกรรมครั้งสุดท้าย กล่าวคำขอบคุณกลุ่มทดลอง

การประเมินผล

1. สัมผัสจากความกระตือรือร้น และความใส่ใจในการเข้ากลุ่ม
2. สัมผัสจากความร่วมมือในการทำกิจกรรม และการแสดงความคิดเห็น
3. แบบบันทึกกิจกรรม ครั้งที่ 9 เรื่อง : การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน (ครั้งที่ 3)
4. แบบประเมินกิจกรรม โดยเป็นคำถามปลายเปิด ครั้งที่ 9 เรื่อง : การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน (ครั้งที่ 3)

แบบบันทึกกิจกรรม

ชั้นเริ่มต้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชั้นดำเนินการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชั้นยุติ

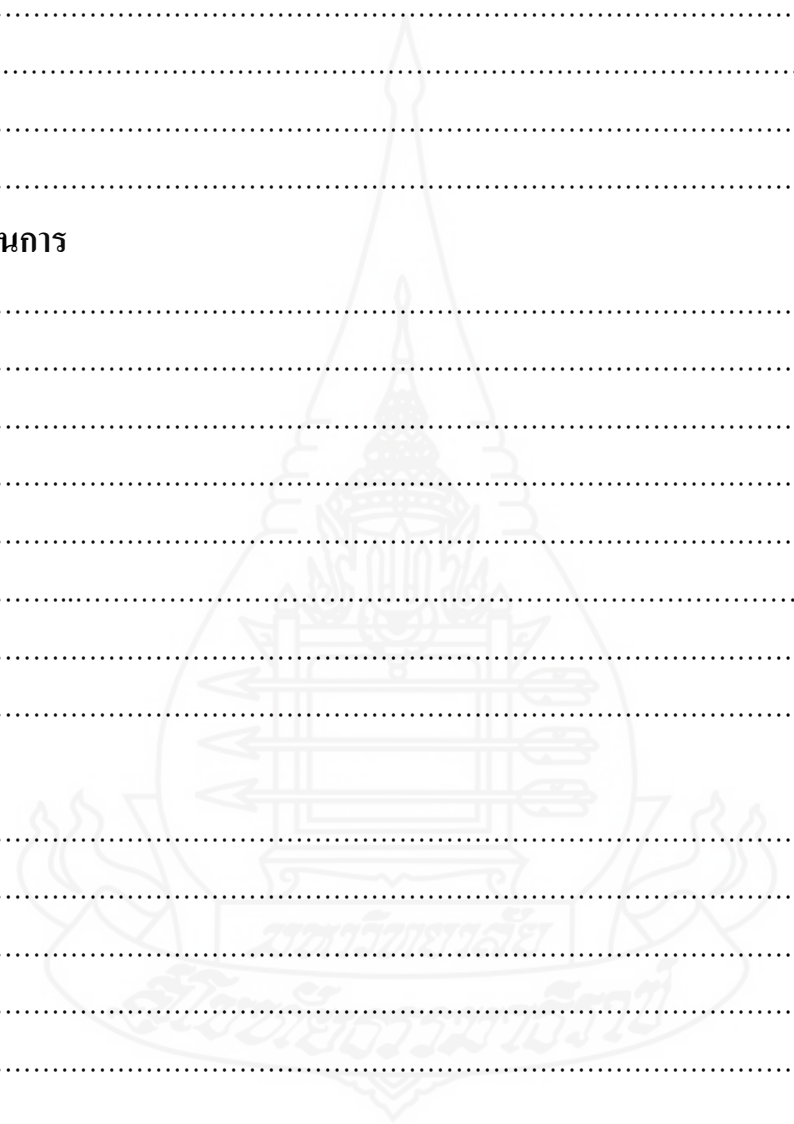
.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินกิจกรรม ครั้งที่ 9 เรื่อง : การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน (ครั้งที่ 3)

แบบประเมินกิจกรรมครั้งที่ 9

เรื่อง : การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ 5 ด้าน (ครั้งที่3)

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. กิจกรรมช่วยนักเรียนมีเข้าใจในการตระหนักรู้ตนเอง					
2. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้อย่างเป็นธรรมชาติ ในทุกบทบาท					
3. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนเกิดการพัฒนาด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น					
4. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าใจการรับรู้สิ่งต่างๆ แบบองค์รวม					
5. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนมีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตอย่างมีวิสัยทัศน์ และเห็นคุณค่า					
6. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนมองสรรพสิ่งอย่างเข้าใจมากขึ้น					
7. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนสามารถนำพาตนเองออกมาจากภาวะเครียดจากเรื่องต่างๆ ได้ง่ายขึ้น					
8. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนมีสติ ในการดำเนินชีวิต					
9. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนมีความสุข ในการดำเนินชีวิตประจำวัน					
10. กิจกรรมช่วยให้นักเรียนเกิดการพัฒนาด้าน SQ					

รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ครั้งที่ 10

เรื่อง : ปัจฉิมนิเทศ

เวลา : 1 ชั่วโมง

แนวคิดสำคัญ (Key Concepts)

คอเรย์ (Corey, 2012: pp. 70 – 114) ระบุสุดท้าย-การรวบรวมความรู้สึกนึกคิดเข้าด้วยกัน การยุติการปรึกษา (Final Stage-Consolidation and Termination) ในระยะสุดท้ายของการปรึกษา เป็นกลุ่มนี้ ผู้นำกลุ่มจะต้องช่วยให้สมาชิกกลุ่มนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกลุ่มไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน โดยการสรุป รวบรวมความคิด ประมวลความรู้และประสบการณ์ต่างๆตลอดจนวางแผนการในการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ และตัดสินใจว่าอะไรเป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติของตนเอง และจะต้องจัดการไม่ให้สมาชิกกลุ่มรู้สึกโดดเดี่ยว ทำภารกิจต่างๆของสมาชิกที่ยังค้างค้างให้เสร็จสมบูรณ์ กับความรู้สึกวิตกกังวลของสมาชิกที่จะต้องจากเพื่อนๆ โดยผู้นำจะเตือนสมาชิกกลุ่มว่ายังมีเหลือระยะเวลาอีกเล็กน้อยเท่านั้นที่กลุ่มจะต้องยุติ ซึ่งจะทำให้สมาชิกมีเวลาที่จะเตรียมตัวเตรียมใจที่จะยุติกลุ่ม และเผชิญหน้ากับความเป็นจริงที่กลุ่มจะต้องยุติลงในอีกไม่ช้า สมาชิกกลุ่มอาจมีความรู้สึกเกี่ยวกับการแยกจากกัน ซึ่งมักจะแสดงออกมาในรูปของการหลีกเลี่ยงหรือปฏิเสธ อาจมีแนวโน้มที่ไม่ต้องการยุติประเด็นต่างๆ สมาชิกอาจแสดงความหวังและความห่วงใยซึ่งกันและกัน ผู้นำกลุ่มจะต้องมีการเปิดอภิปรายในความรู้สึกสูญเสีย ความเศร้า วิตกกังวล และความกลัวที่จะต้องจากกันและพร้อมที่จะกลับไปเผชิญกับความจริงในสภาพที่ไม่มีการช่วยเหลือจากกลุ่มอีกต่อไป และมีการนัดหมายกันอีกเพื่อติดตามผลการให้บริการปรึกษา

วัตถุประสงค์

เพื่อกล่าวขอบคุณ กล่าวอำลา และทำการวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ กลุ่มทดลอง หลังการทดลอง

เครื่องมือ

แบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ

ขั้นตอนในการให้การปรึกษากลุ่ม

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับสมาชิกกลุ่มด้วยความยินดี และชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่ม ในครั้งที่10 ซึ่งเป็นการปัจฉิมนิเทศ
2. ผู้วิจัยกล่าวสรุปกิจกรรม ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ในครั้งที่ผ่านมา ทั้งหมดพร้อมทั้งเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัย

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยอธิบายแนวทางการดำเนินกิจกรรมในครั้งที่10 เพื่อให้สมาชิกได้เข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน
2. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณสมาชิก
3. ผู้วิจัยให้สมาชิกทำแบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ
4. ผู้วิจัยกล่าวสรุปกิจกรรม กล่าวคำอำลากลุ่มทดลอง

ขั้นยุติ

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่ม สรุป รวบรวมความคิด ประมวลความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้จากการทำกิจกรรม
2. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มวางแผนทางนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกลุ่มไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนวางแผนการในการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ และตัดสินใจว่าอะไรเป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติของตนเอง โดยไม่ให้สมาชิกกลุ่มรู้สึกโดดเดี่ยว ทำภารกิจต่างๆ ของสมาชิกที่ยังค้างค้างให้เสร็จสมบูรณ์
3. ผู้วิจัยกล่าวคำขอบคุณ และคำอำลาพร้อมทั้งนัดหมาย วัน เวลา ในหลังการติดตามผล

รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ครั้งที่ 11

เรื่อง : หลังการติดตามผล

เวลา : 1 ชั่วโมง

แนวคิดสำคัญ (Key Concepts)

คอเรย์ (Corey, 2012: pp.70 – 114) กล่าวว่า การประเมินระยะติดตามผล (Evaluation and Follow-up) การประเมินหลังจากที่กลุ่มได้ยุติลงไปแล้วนี้ มีความสำคัญสำหรับผู้นำกลุ่มเป็นอย่างมาก เนื่องจาก เป็นระยะที่ช่วยในการตรวจสอบความคงทนของพฤติกรรมที่ผ่านการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ พร้อมทั้งเป็นการศึกษาข้อมูลผ่านการสนทนากลุ่ม อันจะเป็นข้อมูลเชิงลึกในการยืนยันถึงผลการวิจัยจากกลุ่มทดลอง

วัตถุประสงค์

เพื่อสนทนากลุ่ม และทำการวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ กลุ่มทดลอง ในระยะติดตามผล

เครื่องมือ

1. แบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ
2. แบบประเมินด้วยคำถามปลายเปิด

ขั้นตอนในการให้การปรึกษากลุ่ม

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับสมาชิกกลุ่มด้วยความยินดี และชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเข้ารับการปรึกษากลุ่ม ในครั้งที่ 11 ซึ่งเป็นการสนทนากลุ่ม ในระยะติดตามผล
2. ผู้วิจัยกล่าวสรุปกิจกรรมในการเข้ารับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ในครั้งที่ผ่านมามาทั้งหมด พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัย

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยอธิบายแนวทางการดำเนินกิจกรรมในครั้งที่ 11 เพื่อให้สมาชิกได้เข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน
2. ผู้วิจัยให้สมาชิกเขียนแบบประเมินจากคำถามปลายเปิด
3. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณสมาชิก
4. ผู้วิจัยให้สมาชิกทำแบบวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ
5. ผู้วิจัยกล่าวสรุปกิจกรรม กล่าวคำอำลากลุ่มทดลอง

ชั้นยุดิ

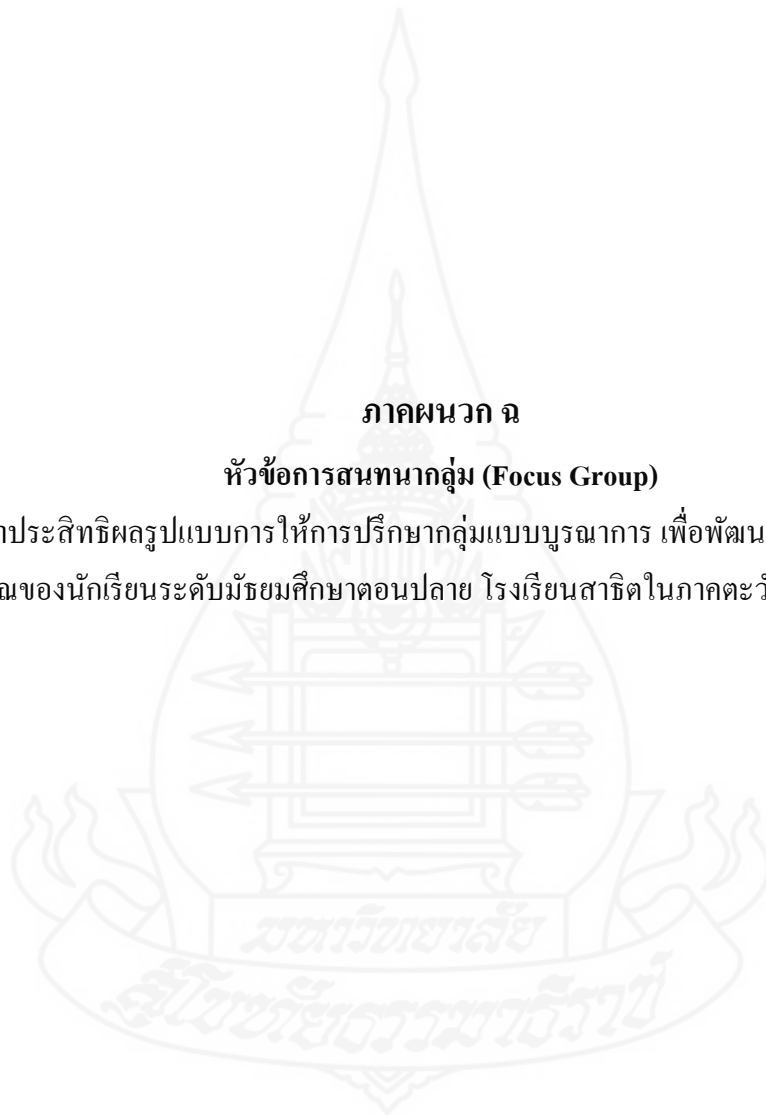
1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปราย ถึงการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกลุ่มไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน
2. ผู้วิจัยกล่าวคำขอบคุณ และคำอำลา

ภาคผนวก ฉ

หัวข้อการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เพื่อศึกษาประสิทธิผลรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิต
วิญญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

หัวข้อสนทนากลุ่มหลังสิ้นสุดการทดลอง

นักเรียนมีการวางแผนทางนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกลุ่มไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนวางแผนการในการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ และตัดสินใจว่าอะไรเป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติของตนเอง อย่างไรบ้าง

หัวข้อสนทนากลุ่มระยะติดตามผล

1. นักเรียนได้นำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกลุ่มไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน อย่างไรบ้าง
2. นักเรียนสามารถนำพาตนเองออกมาจากภาวะปัญหาจากเรื่องต่าง ๆ ที่เข้ามากระทบตนเองในการดำเนินชีวิตประจำวัน ได้อย่างไรบ้าง
3. จากการรับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ส่งผลต่อตัวนักเรียนในด้านใดบ้าง

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวพัชรินทร์ จำปานนท์
วัน เดือน ปีเกิด	20 สิงหาคม 2521
สถานที่เกิด	อำเภอพนา จังหวัดอุบลราชธานี
ตำแหน่งปัจจุบัน	พนักงานมหาวิทยาลัย (อาจารย์)
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่นฝ่ายมัธยมศึกษา (ศึกษาศาสตร์)
ประวัติการศึกษา	ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (สาขาคอนกรีตไทย) คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาจิตวิทยาการศึกษา) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

